EDITURA UNIVERS

372

Rafael Sánchez Ferlosio,

considerat de majoritatea criticilor literari spanioli drept romancierul cel mai reprezentativ al «noului val», s-a născut la Roma, în decembrie 1927. Debutează în 1951 cu volumul **Industrias y andanzas de Alfanhuí (Talentele şi isprăvile lui Alfanhuí)**, «povestire castiliană plină de minciuni adevărate», iar în 1956 publică romanul **El Jarama (Rîul Jarama)**, care va fi încununat cu prestigiosul Premiu Nadal.

COLECŢIA GLOBUS

Lei 13

17

RAFAEL SÁNCHEZ FERLOSIO

RÎUL JARAMA

1981

RAFAEL SÁNCHEZ FERLOSIO

RÎUL JARAMA

colecţia globus editura univers

COPERTA COLECȚIEI : ION STATE
Grafica : Valeriu Negoescu. Ilustrația : Casia Păpușoi

Rafael Sánchez Ferlosio,
EL JARAMA,
Ediciones Destino, Barcelona,
decimotercera edición, 1975

GLOBUS

Rafael Sánchez
FERLOSIO

rîul Jarama

Traducere de
PAVEL
BUDIMIR

Prefață de
MIRCEA-DORU
BRÂNZĂ

EDITURA UNIVERS

BUCUREȘTI

1981

PREFAŢA

Către sfîrşitul războiului civil (1936—1939), literatura spaniolă, ca dealtfel întreaga cultură, se afla într-un moment critic. Sfîşietoarea dramă pe care poporul spaniol o trăieşte, şi care nu se limitează numai la anii de război, ci se extinde înainte şi după el, marchează profund şi literatura, în special romanul.

Situaţia precară pe care o moştenea deja romanul spaniol se datora în parte epuizării genului [1], în parte exilului la care fuseseră constrînşi unii romancieri spanioli [2]. Astfel se risipeşte grupul care începuse să prindă contur înainte de declanşarea războiului şi care, prin caracterul accentuat realist al creaţiei lor, ar fi putut continua tradiţia realistă a romanului spaniol. Şi totuşi ce romane avea la dispoziţie cititorul spaniol

---

[1] Începînd cu generaţia de la '98 pînă la războiul civil, romanul spaniol a înregistrat o perioadă de stagnare, dacă nu chiar de regres. Astfel, singurul romancier în adevăratul sens al cuvîntului din generaţia amintită este Pío Baroja. Generaţia de la '914 (Pérez de Ayala, Gabriel Miró, R. Gómez de la Serna) abordează romanul de factură antirealistă, iar generaţia de la '27 este, prin excelenţă, o generaţie de poeţi.

[2] Ramón Sender, Max Aub, Arturo Barea etc.

de la jumătatea secolului nostru ? În primul rînd, traduceri, foarte multe şi, de obicei, nereprezentative, şi romane ale unor scriitori care nu figurau pe lista celor interzişi. Pînă la urmă, rămînea foarte puţin, deoarece scriitori ca Unamuno, Ortega y Gasset, Valle-Inclán, Clarín, Pío Baroja, Hemingway, Camus, Dostoievski, printre alţi vreo trei mii, erau interzişi. Cenzura deosebit de eficientă, cu efectele ei ulterioare extrem de negative, a împiedicat aproape orice contact al scriitorilor şi publicului cu problemele care erau specifice Spaniei din acea perioadă şi, în acelaşi timp, l-a îndepărtat pe cititor de scriitor.

Cu o singură excepţie [1], această stare se prelungeşte pînă în jurul anului 1945, cînd romanul spaniol este încurajat de instituirea mai multor premii literare şi, în mod deosebit, de Premiul Nadal, care a lansat o adevărată pleiadă de tineri romancieri [2], care prin prodigioasa lor activitate creatoare vor contribui decisiv la înnoirea romanului spaniol.

Trăsătura lor fundamentală este dorinţa evidentă de apropiere de problematica umană şi aspectele ei — psihologic, social, cultural, politic. Romanul spaniol contemporan îşi îmbogăţeşte tematica din care nu vor lipsi războiul civil cu tragicele lui implicaţii, ecourile acestuia, problemele specifice Spaniei din perioada imediat următoare, copilăria şi adolescenţa etc.

---

[1] Camilo José Cela publică în 1942 romanul *La familia de Pascual Duarte (Familia lui Pascual Duarte)*, considerat de J. M. Castellet ca „primul roman de adevărat interes uman, publicat în Spania după războiul civil".

[2] Carmen Laforet, José María Gironella, Miguel Delibes etc.

Acum, la mai bine de patru decenii de la momentul de epuizare, stagnare şi interdicţie în istoria romanului spaniol, se disting clar trei grupuri de romancieri, cărora li se datorează actuala panoramă a narativei spaniole.

Primul grup, numit de unii istorici literari[1] *promoţia* sau *generaţia de la 1935*, reuneşte romancieri ca : Ramón Sender, Juan Antonio Zunzunegui, Max Aub, Arturo Barea etc., care şi-au început activitatea literară înainte de 1939, dar şi-au publicat cele mai reprezentative opere după război. Acest grup face primii paşi pe calea distanţării de tendinţa estetico-intelectuală specifică generaţiei anterioare[2] şi a adoptării unei maniere realiste.

Al doilea grup îl constituie *generaţia de la 1945*, care grupează în jurul ei scriitori de talia lui Camilo José Cela, Carmen Laforet, Miguel Delibes, José María Gironella, Elena Quiroga, Dolores Medio etc., uniţi prin realismul propriu întregii lor creaţii. Experienţa războiului civil pe care l-au trăit în anii primei lor tinereţi i-a marcat în asemenea măsură, încît abordarea acestei teme este aproape generală[3] şi se face

[1] Cf. J. García López, *Historia de la literatura española*, XVIII ed., Barcelona, 1972, p. 670.

[2] Este vorba de faimoasa *generaţie de la '27* ai cărei cunoscuţi reprezentanţi sînt : Federico García Lorca, Rafael Alberti, Vicente Aleixandre, Gerardo Diego etc.

[3] C. J. Cela, *La colmena (Stupul)* ; C. Laforet, *Nada (Neant)* ; J. M. Gironella, *Los cipreses creen en Dios (Chiparoşii cred în Dumnezeu)*, *Un millón de muertos (Un milion de morţi)*, *Ha estallado la paz (S-a instalat pacea)*, dar şi A. M. Matute, *Primera memoria (Primele amintiri)* ; J. Goytisolo, *Duelo en el Paraíso (Doliu la „Paradis")* etc.

într-o manieră subiectivă, plină de afecțiune, pe alocuri romantică, datorată neputinței autorilor de a se detașa de experiența pe care au trăit-o. Acest lucru este de înțeles, dacă se ia în considerare faptul că în aproape toate aceste romane elementul autobiografic are un rol fundamental.

În sfîrșit, către 1955, sub influența romanului nord-american și a neorealismului cinematografic italian[1], prinde contur a treia generație de tineri romancieri (Rafael Sánchez Ferlosio, Ignacio Aldecoa, Ana María Matute, Jesús Fernández Santos, Juan Goytisolo, Luis Goytisolo, Carmen Martín Gaite, Luis Martín Santos), caracterizată printr-un realism intenționat obiectiv, rece, testimonial, aproape documentar. Opera acestor romancieri este lipsită, în general, de orice artificiu artistic. Ei se detașează total de personajele pe care le creează, nu intervin niciodată în desfășurarea evenimentelor, limitîndu-și rolul la acela al unui fin observator. Scriitorii acestei generații nu fac nici o analiză, nici o interpretare, lăsîndu-i cititorului libertatea de a o face singur. Nu mai asistăm la o perioadă îndelungată de desfășurare a evenimentelor, ci la una *redusă*; acțiunea își pierde cursivitatea și devine *discontinuă*, se segmentează; secvențele sînt *simultane*, prezintă concomitent mai multe aspecte, lăsînd aparența lipsei oricărei evoluții; individualizarea personajelor nu mai este pregnantă, cedînd locul unui *protagonism multiplu*. La toate acestea se adaugă o *tehnică obiectivă*, care constă în nararea

[1] Cf. Darío Villanueva, *«El Jarama» de Sánchez Ferlosio, su estructura y significado*, Universidad de Santiago de Compostela, 1973, pp. 23—24.

evenimentelor cu imparțialitatea cu care le-ar surprinde pe peliculă un aparat de fotografiat[1].

Preocuparea pentru estetică și tehnică literară a avut ca urmare reînnoirea completă a narativei spaniole, și apariția „noului val", cum i se mai spune pleiadei romancierilor din deceniul al șaselea al secolului nostru.

Rafael Sánchez Ferlosio, considerat de către majoritatea criticilor literari spanioli drept romancierul cel mai reprezentativ al „noului val" [2], s-a născut la 4 decembrie 1927 în Italia, la Roma. Ambianța intelectuală din casă îi permite o educație foarte îngrijită și accesul la capodoperele literaturii universale. Studiile universitare și le începe la Madrid, înscriindu-se mai întîi la arhitectură, apoi la litere și filosofie (limbi semitice), dar le abandonează pe amîndouă pentru a urma un curs de regizori, și acesta neterminat pînă la urmă. Se căsătorește cu Carmen Martín Gaite, după cîțiva ani divorțează, iar activitatea publicistică devine sporadică. Aceste sumare date biografice conturează o personalitate în permanentă căutare, dornică de autodepășire.

---

[1] Cf. J. M. Castellet, *De la objetividad del objeto*, în „Papeles de Son Armadans", nr. XV, Palma de Mallorca, junio, 1957, p. 311, apud Darío Villanueva, *op. cit.*, p. 30.

[2] Cf. J. García López, *op. cit.*, p. 683 ; Ramón D. Perés, *Historia de la literatura española e hispanoamericana*, Editorial R. Sopena, Barcelona, 1975, p. 437 ; G. G. Brown — *A Literary History of Spain*, The Twentieth Century, Ernest Benn Ltd., London, 1972, p. 148.

A debutat în 1951 cu *Industrias y andanzas de Alfanhuí (Talentele şi isprăvile lui Alfanhuí)*, „povestire castiliană plină de minciuni adevărate", după cum spune Ferlosio însuşi. Este o carte stranie, o carte de excepţie care se bazează pe un permanent dualism între fantastic şi real. Alfanhuí este, de fapt, un nou Lazarillo, de o factură cu totul deosebită, care prelungeşte motivul picaresc în literatura contemporană[1], dîndu-i interpretări moderne, pline de poezie.

Publică apoi povestirile *Niño fuerte (Copilul puternic)* şi *Hermanos (Fraţii)*, ambele în 1953 în „Revista Española". În *Niño fuerte* asistăm la permanenta pendulare între imaginar şi real (Eustaquio îşi vede fiul, abia născut, puternic, sănătos, stăpînind peste ani uneltele din fabrică ; în realitate totul este trist, pentru că un copil rahitic nu este nici puternic, nici sănătos şi nici nu va putea mînui uneltele din fabrică). *Hermanos*, mai puţin reuşită, prezintă conflictul tipic dintre raţiune şi legăturile de familie. Un an mai tîrziu publică în revista „Ateneo" povestirea *De cinco a seis (De la cinci la şase)*, edificatoare pentru tehnica obiectivă : scurgerea timpului, o oră, într-o cafenea. Autorul dispare complet, povestirea reducîndu-se la dialogul la care asistă cititorul, obligat astfel să deducă situaţia şi chiar personajele.

În 1956, Editura Destino din Barcelora publică romanul *El Jarama (Rîul Jarama)* care întregeşte în mod fericit personalitatea literară a lui Ferlosio.

În acelaşi an, ziarul „ABC" din Madrid îi publică *Y el corazón caliente (Şi inima fierbinte)*, excelentă

---

[1] Vezi şi C. J. Cela, *Nuevas andanzas y desventuras de Lazarillo de Tormes (Noile isprăvi şi necazuri ale lui Lazarillo de Tormes)*.

mostră de tehnică obiectivă. Povestirea este o transpunere în stil indirect a disputei dintre un şofer care se răstoarnă cu autocamionul şi se încăpăţînează să rămînă, pe o vreme geroasă, la locul accidentului — ca şi cum ar fi vrut să moară alături de autocamionul care-i asigura mijloacele de a-şi întreţine familia — şi alţi trei şoferi care încercau să-l smulgă din starea de apatie.

Scrisă tot în 1956, dar publicată în 1961, *Dientes, pólvora, febrero (Dinţi, praf de puşcă, februarie)* prezintă o scenă de vînătoare. Cu mare măiestrie, Ferlosio îmbină dialogul propriu-zis cu transpunerea lui în stil indirect, pentru a descrie vînarea lupoaicei care hăituia turmele unor păstori. Considerată ca fiind cea mai izbutită povestire a lui Ferlosio[1], *Dientes pólvora, febrero* pare să fie[2] primul capitol al unui roman inedit şi neterminat, *Los encinares (Pădurile de stejari)*.

Ultima naraţiune publicată de R. Sánchez Ferlosio, *El huésped de las nieves (Oaspetele zăpezilor)*, („Cuadernos hispanoamericanos", nr. 167, Madrid, 1963) este o legendă culeasă din munţii toledani.

La cele două romane şi şase povestiri trebuie adăugate cîteva articole publicate în diverse periodice şi alte două romane nepublicate : *El fontanero* şi *Escopeta negra (Fîntînarul* şi *Puşca neagră)*.

În ultimul timp, interesul lui Ferlosio a fost captat de teoria limbajului şi de gramatică în general, ceea

---

[1] A fost inclusă în mai multe antologii ale narativei spaniole alcătuite de J. de Fernández Santos, F. García Pavón etc.

[2] Cf. Darío Villanueva, *op. cit.*, p. 53.

ce l-a împiedicat să fie o prezență activă în paginile revistelor literare spaniole.

El Jarama, căruia în 1956 i s-a decernat Premiul Nadal, este, de departe, un roman de o factură specială, unanim apreciat de critica literară, considerat de unii[1] ca cel mai bun care s-a scris în Spania de la începutul secolului.

La prima vedere s-ar părea că este un roman foarte simplu, în paginile căruia nu se întîmplă nimic deosebit. Un grup de tineri madrileni își petrec o duminică obișnuită pe malurile rîului Jarama, în apropierea Madridului. Și, într-adevăr, în primele trei sferturi din roman nu se întîmplă nimic demn de reținut. Ferlosio însă a căutat, și a reușit să-i dea cititorului impresia că ia parte la excursia pe care tinerii madrileni o fac pe malurile rîului Jamara. Totul decurge în modul cel mai banal cu putință pînă la momentul în care Lucita se îneacă. Se produce deci o schimbare, dar nu în ceea ce privește acțiunea, pentru că ea continuă în același ritm și cu aceeași minuțiozitate, ci în ceea ce privește sensul primei părți. Astfel, găsim în ea momente care, nesemnificative la început, dobîndesc acum un sens profund, plin de presentimente și patos.

Însuși titlul romanului fixează exact spațiul în care se va desfășura acțiunea. Este vorba de rîul Jarama care deschide romanul (primul paragraf este o minuțioasă descriere a cursului acestuia, parcă un citat

---

[1] Cf. Edward C. Riley, *Sobre el arte de Sánchez Ferlosio : Aspectos de „El Jamara“*, în „Filología“, IX, Buenos Aires, 1963, p. 201.

dintr-un manual de geografie) : „Voi descrie pe scurt și în ordine aceste rîuri, începînd cu Jarama : primele sale izvoare pornesc din gnaisul coastei sudice a muntelui Somosierra [...] De la Talamanca la Paracuellos rîul se trece pe mai multe bacuri pînă la podul Viveros..." și, în același timp îl încheie (întrucît descrierea trunchiată la sfîrșitul primului paragraf, este reluată în ultimul, chiar din punctul unde s-a întrerupt) : „...Intră din nou în terenul terțiar și primește din stînga rîul Henares, în localitatea Mejorada del Campo..." Încadrarea romanului propriu-zis în această descriere, ca și prologul din Leonardo da Vinci („Apa pe care o atingem într-un rîu este în urma celei care s-a scurs și înaintea celei care vine ; așa este ziua de azi") sugerează scurgerea timpului și a vieții, perpetua mișcare și înnoire care ne fac să trăim cu intensitate toate clipele și, odată trecute, să le dăm uitării pentru a ne dedica altora.

Deci primul paragraf se întrerupe în momentul în care se ajunge la podul Viveros de peste Jarama. Aici tinerii madrileni vin să-și petreacă o duminică de vară. Rîul cu împrejurimile sale și cîrciuma lui Mauricio constituie ambianța în care Ferlosio își va observa personajele.

Romanul este împărțit în cincizeci și șapte de secvențe (capitolele din romanul tradițional), cărora li se adaugă cele două descrieri geografice de la început și de la sfîrșit, și se întinde pe aproximativ șaisprezece ore[1], adică de duminică dimineață pînă în noaptea de

[1] Cam tot atîtea ore sînt necesare și pentru a citi romanul cu atenție, ceea ce l-a făcut pe Edward C. Riley (*op. cit.*, p. 207) să spună că în acest fel Ferlosio a încercat un realism *durativ* care să-l apropie și mai mult pe cititor de atmosfera romanului.

duminică spre luni. Aceste cincizeci și șapte de secvențe care se desfășoară în aproximativ șaisprezece ore nu sînt succesive (ca în romanul tradițional), ci simultane. Permanenta alternanță de secvențe, care, în ciuda acestui fapt, prezintă o continuitate aproape perfectă, se localizează pe plajă, în pădure, la bufet sau la cîrciuma lui Mauricio Avem, așadar, o vedere de ansamblu și în același timp concomitentă a întîmplărilor, ca și cum am fi într-o sală de cinematograf și am urmări simultan pe două ecrane două acțiuni desfășurate în același timp de personaje care se mișcă de pe un ecran pe altul. Este vorba în realitate de o narațiune impersonală, în care comentariul autorului și prezentarea de către acesta a unor aspecte din trecutul personajelor au fost total eliminate. Intenția lui Ferlosio este aceea de a arăta, nu de a povesti, lăsîndu-i astfel cititorului mai multă libertate pentru a se apropia de personaje și pentru a le interpreta comportamentul. În consecință, întregul roman este un dialog, descrierile sau prezentările fiind destul de rare, dar pline de poezie : „Apa roșiatică, portocalie, curgea împletind și despletind fibrele curentului ce păreau a fi mușchii alungiți ai rîului“, pentru că sînt totuși un mod în care autorul își face simțită prezența în roman.

După cum spuneam mai înainte, timpul este una dintre dimensiunile cele mai importante ale temei romanului *Rîul Jarama*, și lucrul acesta este evident încă de la primele pagini. Omul nu poate trăi în afara lui și apelează la el frecvent pentru a-și fixa stările sufletești, gîndurile, faptele. Pe parcursul celor șaisprezece ore în care se desfășoară întregul roman, referirile directe la timp sînt destul de rare ; în cele mai multe

cazuri, el este doar sugerat: „Plopii începeau să-și alungească umbrele lor mari, deși soarele mai dogorea încă puternic pe bolta cerului", sau: „Omul cu pantofii albi se opri un moment în prag pentru a aprecia poziția lunii".

Aceste ultime mijloace de redare a timpului fără a apela la ceas sînt deosebit de importante în roman, pentru că, pe de o parte, ne reamintesc că timpul este o componentă a naturii, iar pe de alta, conțin o nuanță de mister, o notă poetică în ambianța generală de concret.

Însă timpul mai are și altă valoare în roman, și aceasta este conferită de prologul din Leonardo da Vinci, care sugerează eterna trecere a lucrurilor, și de încadrarea acțiunii în descrierea cursului rîului Jarama, ca și cum s-ar prezenta un moment concret din istoria sa, timpul lui specific, timpul infinit din care ni se oferă spre observare și analiză o secvență.

Odată stabilite aceste determinări spațio-temporale, putem reveni la personajele care se mișcă în limitele lor, și pentru a le urmări cu mai multă ușurință le vom prezenta în două grupuri, în funcție de locul unde apar. Unul este grupul de personaje de la cîrciumă: Mauricio, Faustina, Justina, Coca-Coña etc., oameni simpli de la țară, reprezentanți ai unei clase sociale de la limita de jos a societății spaniole. Al doilea grup, și cel care ne interesează mai mult, este cel al tinerilor madrileni: Lucita, Paulina, Alicia, Mely, Tito, Santos, Daniel, Sebas etc., muncitori, vînzători, funcționari mărunți, apropiați din punct de vedere social de grupul de la cîrciumă. Deosebirea dintre cele două grupuri constă în apartenența lor la generații diferite,

şi, în consecinţă, în atitudinea diferită faţă de ceea ce îi înconjoară, în general, şi faţă de războiul civil, în special. În timp ce personajele de la cîrciumă vorbesc despre război ca despre un eveniment încă prezent, deoarece consecinţele lui au afectat grav şi îndelungat Spania nu numai din punct de vedere politic, social, economic, ci, în primul rînd, uman, tinerii madrileni nu-l trăiesc, ci abia dacă-l percep, şters şi îndepărtat, deşi ştiu că pe malurile Jaramei au murit peste 40.000 de spanioli. Pentru aceşti tineri striviţi de rutina muncii zilnice şi, desigur, de dificultăţi financiare, lipsiţi de idealuri, de interes, indiferenţi, abulici aproape, incapabili să închege o conversaţie adîncă, petrecerea unei zile pe malurile Jaramei este un adevărat eveniment. Dialogurile pe care le leagă sînt, prin urmare, de o banalitate exasperantă :

„— Hei, ce naiba, zise Sebas, doar n-aveţi de gînd să vă «încălziţi» acuma, aici, în public. Vrei să fumezi ?

— Cu mine vorbeşti ?

— Ba nu, cu tata.

— Mersi, iubitule, momentan nu fumez.

— Bine, la revedere şi distracţie plăcută.

Sebastián se întoarse din nou lîngă ceilalţi. Alicia îl întrebă :

— Ce-ai vorbit cu ei ?

— Nimic, le-am spus că se cam dau în spectacol.

— Dar tu ce-ai cu ei ? Lasă oamenii să facă ce le place.

— Şi tu eşti pe drumul cel bun. Nu-ţi face griji, că fac ei oricum ce le place."

Sătui de problemele și preocupările zilnice, goi sufletește, încearcă să se amăgească și caută salvarea în divertisment :

„Complicații nu-și dorește nimeni. Și tu ai dreptate, și ea, și eu, și cei de colo, toată lumea. Dar în același timp nu are nimeni. De-aia nu ne face plăcere să se deschidă subiectul ăsta. [...]" sau :

„Alicia fredona :

— E o mare neghiobie... să iei viața-n serios...

Paulina și Alicia izbucniră în rîs."

Este incredibil, dar nici măcar moartea Lucitei nu izbutește să-i scoată din apatie. Nu sînt impresionați decît pe moment, platitudinea și indiferența față de ceea ce se întîmplă în jurul lor și cu ei fiindu-le definitorii. (S-ar putea ca această înstrăinare, această pierdere a conștiinței de sine să fie o influență a lui John Dos Passos, Faulkner, Alain Robbe-Grillet sau Nathalie Sarraute, care prezintă în romanele lor fenomenologice personaje-obiect, insensibile și dominate.) Atitudinea și starea lor îl șochează, ba chiar îl întristează pe cititor, tentîndu-l parcă să intervină în dialoguri pentru a-i activa și umaniza. De aceea, ne luminăm cînd întîlnim o scînteie :

„— Nu te mai gîndi.

— Cum adică să nu mă gîndesc ?

— Nu te mai gîndi la asta acuma.

— Cînd nu dorm, mi-e imposibil să nu mă gîndesc la ceva. Nimeni nu poate să nu se gîndească în fiecare clipă la ceva anume."

Iar speranța ne revine cînd citim :

„— Politica, mie... Nu citesc ziarele decît pentru filme.

— Ar trebui să fii mai la curent, Mely."

sau :

„— ...Dacă te-ai transforma brusc în bărbat, ai vedea ce repede ţi-ai schimba felul de a gîndi. Altfel ai primi mai multe şuturi ca o minge. Am întîlnit eu tipi mult mai încrezuţi decît tine, dar, vezi tu, de îndată ce au luat cîteva buşituri, le-au pierit fumurile ca prin farmec. Bagă bine în cap ce-ţi spun."

Un personaj aparte în romanul lui Ferlosio este rîul Jarama ; el are o istorie a lui, o viaţă proprie, din care noi cunoaştem numai două episoade : cel din timpul războiului civil şi cel care se desfăşoară în această călduroasă duminică. Pe parcursul naraţiunii asistăm la o personificare gradată a Jaramei, astfel încît devine axul romanului, un personaj în jurul căruia gravitează toate celelalte. El este descris ca o fiară care îşi pîndeşte prada în fiecare an, ca şi cum ar trebui să i se plătească un tribut :

„Cum stătea culcată, vedea celălalt mal, cîmpul gol din spatele acestuia şi rîpele întunecate peste care noaptea creştea şi avansa invadînd pămîntul, cucerind înălţimile tufă cu tufă, pînă cînd le învălui cu totul. Un întuneric cenuşiu, sfios şi felin care pîndea să apuce pămîntul ca o lighioană. În aer plutea o tainică primejdie de gheare, labe şi dinţi ascuţiţi. Era o noapte olfactivă, vorace şi sîngeroasă ce umplea de spaimă vizuinile materne lipsite de apărare [...]", iar cei care locuiesc pe malurile lui îl caracterizează astfel :

„— Apa rîului ăstuia are mîini şi unghii, ca o fiinţă vie, ca să poată apuca oamenii şi să-i devoreze. [...] E

o ființă vie, mai vicleană ca o vulpe și mai periculoasă ca un cuib de vipere, asta e ce curge pe albie în loc de apă."

Rîul Jarama o ia de această dată pe Lucita „cea mai inocentă dintre toate". Moartea ei surprinde, cu atît mai mult cu cît această tînără apare, la început, timidă, retrasă, închisă în sine. Abia acum capătă semnificație în structura romanului unele momente, fraze sau replici, lipsite de sens în contextul realist, dar care anticipează momentul morții : intenția Lucitei, la sosirea de la Madrid, de a merge mai departe de cîrciuma lui Mauricio, parcă dorind să se sustragă destinului ; curmarea discuției referitoare la cadavrele care pluteau pe rîu în timpul războiului civil ; replica ei „Bine, dar după aia voi o să fiți obligați să mă duceți acasă", cînd băieții din grup îi dau să bea vin, și numeroase alte aluzii la moarte, care astfel devin prevestiri ale tragicului accident.

Toată ambianța în care se mișcă personajele din roman și în care, pe măsură ce avansează lectura, cititorul ajunge să se integreze și să o cunoască amănunțit, se datorează înainte de toate măiestriei artistice a lui Ferlosio, adevărat stăpînitor al artei cuvîntului. Deși elaborate, dialogurile sînt autentice, cursive, vii și ilustrează o mare varietate de limbaj : cel specific tinerilor, cel caracteristic generației între două vîrste, limbajul comercial și cel juridic, cel al copiilor sau folosit pentru copii etc. Bogăția stilistică a romanului nu constă numai în imaginile poetice pe care Ferlosio le inserează sporadic în dialogul majoritar, ci în special în diversitatea de limbaj, care face ca *Rîul Jarama* să fie un adevărat „tratat" de limbă vorbită.

Versiunea românească de față continuă seria traducerilor din proza spaniolă contemporană, oferind cititorilor noștri posibilitatea de a cunoaște unul dintre cele mai reprezentative romane scrise în Spania după războiul civil, întregind, astfel, imaginea asupra narativei spaniole contemporane.

MIRCEA-DORU BRÂNZĂ

NOTĂ LA A ŞASEA EDIŢIE

Cum de-a lungul celor nouă ani de cînd acest roman se află la îndemîna publicului n-au fost puţini aceia care, crezînd că-mi omagiază opera, mi-au zis : „Ce-mi place cel mai mult este descrierea geografică a rîului, cu care începe şi se termină cartea“, şi dat fiind că ghilimelele care încadrează această descriere nu asigură — din lipsa şi a altor indicaţii, a căror omisiune îmi pare acum absolut de neiertat — efectele de atribuţie (sau neatribuţie) dorite, este de datoria mea să consemnez aici, o dată pentru totdeauna, adevărata sa provenienţă, restituind astfel minunatului scriitor căruia în chip atît de nedrept şi condamnabil i-a fost uzurpată, ceea ce mie însumi, fără nici o umbră de reticenţă sau modestie, îmi place să consider de departe drept cea mai bună pagină de proză din tot romanul. Ea poate fi citită, cu uşoare modificări, în Casiano de Prado, Descrierea fizică şi geografică a Provinciei Madrid, *Imprenta Nacional, Madrid, 1864, paginile 10 şi 11. Deşi îmi serveşte doar ca circumstanţă atenuantă, trebuie să adaug, spre dezvinovăţirea mea, că*

exact micile schimbări făcute pentru a ajusta textul original al lui don Casiano la propriile mele necesităţi prozodice — asta deoarece începutul şi sfîrşitul unei cărţi sînt locuri extrem de importante din punct de vedere prozodic — au fost cele care au cîntărit în judecata mea şi m-au decis să trec sub tăcere proveniența. Dar a nu elimina echivocul ar fi azi, din partea mea — pe lîngă violarea celor mai elementare norme de politeţe literară, pe care în orice caz ar presupune-o şi ţinînd seamă şi de felul cum au evoluat lucrurile —, cea mai scandaloasă ingratitudine.

RAFAEL SÁNCHEZ FERLOSIO

Apa pe care o atingem într-un rîu este în urma celei care s-a scurs şi înaintea celei care vine; aşa este ziua de azi.

Leonardo da Vinci

„VOI DESCRIE PE SCURT şi în ordine aceste rîuri, începînd cu Jarama: primele sale izvoare pornesc din gnaisul coastei sudice a muntelui Somosierra, dintre dealurile Cebollera şi Excomunión. Rîul curge, atingînd provincia Madrid, prin La Hiruela şi pe la morile din Montejo de la Sierra şi Prádena del Rincón. Pătrunde apoi în Guadalajara, străbătînd gresii siluriene, pînă la mănăstirea Bonaval. Intră, prin defilee foarte strîmte, în falia calcaroasă a cretacicului, aflată în prelungirea celei de la Pontón de la Oliva, şi merge prin Tamajón şi Congostrina, pînă la Sigüenza. Se uneşte cu rîul Lozoya ceva mai jos de Pontón de la Oliva. Apoi se răsuceşte spre sud şi dă naştere luncii de la Torrelaguna, lăsînd în stînga localitatea Uceda, situată la optzeci de metri deasupra rîului, unde există un pod de lemn. Din locul unde se uneşte cu rîul Lozoya serveşte de hotar celor două provincii. Intră în Madrid cu cîţiva kilometri mai sus de localitatea Espartal, situată în falia de nisipuri diluviene din cuaternar, şi apele sale rătăcesc într-o albie nehotărîtă, împiedicînd cultivarea pămîn-

tului. Abia în Talamanca s-a putut amenaja cu apele lui un canal foarte scurt, care să pună în mişcare o moară cu două pietre. Tot aici există un pod devenit acum inutil, pentru că rîul l-a refuzat cu mulţi ani în urmă, croindu-şi alt drum. De la Talamanca la Paracuellos, rîul se trece pe mai multe bacuri pînă la Podul Viveros, loc în care taie şoseaua Aragón-Catalonia, la kilometrul şaisprezece de Madrid..."

— Mă laşi să dau perdeaua la o parte ?

Întotdeauna era aşezat în aceeaşi poziţie : cu spatele la peretele din fund, aflat în întuneric, şi cu faţa spre uşă, în lumină. Tejgheaua îi venea în stînga, paralelă cu direcţia privirii. Aşeza scaunul de-a latul, sprijinindu-şi braţul drept pe spătar, iar stîngul pe tejghea. Se închidea ca într-o firidă, cu parapete pe trei laturi, fiindcă pe a patra ţinea să aibă lumină. Voia să-i fie deschis cîmpul privirii în faţă şi nu suporta ca perdeaua să-i împiedice vederea spre afară.

— Mă laşi să dau perdeaua la o parte ?

Cîrciumarul încuviinţă din cap. Era o ţesătură greoaie, din pînză de sac.

I-au aflat repede meteahna, şi, într-o dimineaţă, de cum s-a aşezat pe scaun, ca de obicei, în colţ, i-a dat perdeaua la o parte chiar cîrciumarul, fără ca el să-i fi cerut asta. A făcut-o ceremonios, cu un gest aluziv, şi celălalt s-a supărat :

— Dacă te deranjează că dau perdeaua la o parte puteai să-mi spui şi mă căram sá beau în altă parte. Nu-i nevoie să faci fiţele astea ca să-mi spui atîta lucru.

— Hai, dă-o încolo, Lucio, nu poate omul să facă nici măcar o glumă nevinovată. Nu mă deranjează, frate ; ziceam pentru muşte, că e vară, dar mie mi-e totuna, numai să te simţi tu bine. Mă amuză însă mania asta de a te uita tot timpul afară. Nu te-ai săturat de-atîta privit ? Mereu acelaşi pom, aceeaşi bucată de drum şi acelaşi gard.

— Nu-i vorba de ce văd şi ce nu văd. Nu ştiu de fapt nici dacă le văd ; dar îmi place să fie dată la o parte, chiar dacă tu numeşti asta manie. Altfel te simţi ca în cuşcă şi nu ştii ce să faci cu ochii, la ce să te uiţi. Şi-apoi, mie îmi place să văd cine trece.

— Adică să vezi cine nu trece, poate asta vrei să zici.

Acuma tăceau. Cîrciumarul îşi aşezase mîinile păroase pe tejghea, sprijinindu-şi toată greutatea corpului pe coate. O rază de soare se odihnea pe cimentul de jos. Cînd fluierul trenului îi ajunse la ureche, cîrciumarul spuse :

— Nouă fără un sfert.

Amîndoi îşi schimbară imperceptibil poziţia. Dinăuntru se făcu auzită o voce de femeie :

— Poate-i spui băiatului ăstuia, cînd vine, să rămînă după-masă ca să servească în grădină. Justina nu poate, pentru că la patru vine prietenul ei s-o ia.

Cîrciumarul răspunse în direcţia culoarului de unde venise vocea :

— Şi ăla nu poate alege o zi în cursul săptămînii ca să iasă cu ea ? Doar ştie că duminica am nevoie de Justina aici.

Femeia intră, cu capul plecat într-o parte, luptîndu-se cu pieptănul să-şi desfacă un nod din părul încărunţit, şi zise :

— Fata n-are de ce să se sacrifice aici în fiecare duminică ; are şi ea dreptul să meargă la un film.

— Nimeni nu spune să nu se ducă la film. Eu cred însă c-ar trebui să-şi aleagă altă zi.

— Păi cum ai vrea tu să vină băiatul în zi de lucru de la Madrid şi s-o aducă înapoi acasă, dacă el iese de la serviciu la şapte şi jumătate sau chiar mai tîrziu ?

Îşi descîlcise părul şi acum, mai la largul ei, se adresă bărbatului ei pe un alt ton :

— Şi pe urmă o ia duminica tocmai pentru că nu-i place ca ea să servească în grădină şi să fie nevoită să suporte privirile şi grosolăniile clienţilor. Aici eu îi dau perfectă dreptate.

— Aha, nu-i place ? Dar cine mă rog e dumnealui ca să spună ce trebuie şi ce nu trebuie să facă fata mea ? Asta-i bună ! Doar n-o să mă înveţe el cum s-o educ !

— Ba ar trebui ! Da, da ! Ca să pricepi şi tu ce-i aia o fată şi să n-o mai ţii aici printre mese ca pe-o chelnăriţă de birt. Ar trebui să ştii şi tu că o fată e o fiinţă gingaşă. (Se oţăra la bărbatul ei peste tejghea, agitîndu-i prin faţă pieptenele mare şi negru.) Nu-mi vine să cred,

Mauricio, că poţi să-ţi baţi joc în halul ăsta de fata ta. Mă bucur c-o ia ; şi pentru asta îl admir, să ştii.

— Ia uite, ăsta o să vă facă pe toţi să vă credeţi nişte prinţi !

Lucio se uita cînd la unul, cînd la celălalt.

— Prinţi, neprinţi, fata se duce azi şi gata !

Intră în casă pentru a-şi aranja în voie părul. Mauricio se uită la Lucio şi ridică din umeri. Apoi îşi mutară amîndoi privirile spre uşă. Mauricio spuse oftînd :

— Aici în fiecare zi i se mai năzare cuiva cîte ceva nou.

Tăcură. Dreptunghiul de lumină se lărgise uşor şi acum se reflecta în tavan. Cîteva muşte bîzîiau în amestecul de praf şi lumină. Lucio îşi schimbă poziţia şi zise :

— Azi vine lume la rîu.

— Da, mai multă ca duminica trecută, dacă aşa ceva se poate. Cu zăpuşeala care a fost săptămîna asta...

— Azi o să vină lume multă, îţi spun eu.

— Dacă aici sîntem în cîmp şi murim de cald, cum o fi atunci în capitală ?

— O să fie înţesat rîul de lume.

— Ieri şi alaltăieri trebuie să fi fost cel puţin treizeci, treizeci şi cinci de grade la umbră.

— Da, azi au să vină ; azi o să vină o groază de lume la rîu ca să facă baie.

Afişele de pe pereţi îşi arătau culorile stridente. Lumina reflectată din pata de soare de jos se împrăştia în încăpere, dînd aerului stră-

lucire şi lumină, ca într-un bar. Pe rafturi sclipea luciul vanitos al sticlelor albe de *cazalla*[1] și lichior de anason, care își etalau etichetele ca pe niște pietre prețioase, pe corpurile lor de broaşte ţestoase transparente. Tejgheaua frecată și răsfrecată era plină de pete, crăpături, noduri, asperități şi urme de pahare. Mauricio se căznea să scoată un fir de la cîrpa de șters care rămăsese agăţat în capul ieșit în afară al unui cui. În crăpăturile dintre scîndurile încleiate era săpun şi murdărie. Vinele cele mai rezistente la frecare ieşeau în relief din lemnul a cărui suprafaţă ondulată rămăsese întipărită pe braţele lui Mauricio. Acesta se amuza privind desenul de pe braţe şi îşi scărpina pielea înroşită, de parcă ar fi avut mîncărime. Lucio se scobea în nas. Vedea în cadrul uşii pămîntul uscat și livezile de măslini, casele din sat, la un kilometru distanţă, şi ruinele impresionante ale fabricii vechi. Iar de partea cealaltă, pămîntul ondulat pînă sub orizontul încins cu o fîşie murdară şi joasă, ca o brumă sau ca praful şi pleava ariilor. De la ea în sus, cerul se întindea semeţ, ca un oţel de cuirasat, fără urmă de nor.

Omul acela acoperi toată ușa cu umerii lui laţi. În momentul în care dădu să intre, privi în stînga şi-n dreapta, iar cînd trecu pragul, localul se întunecă.

— Unde să las astea ? Bună ziua.

Ducea pe umăr o bară de gheaţă învelită în cîrpă.

---

[1] Băutură alcoolică.

— Noroc, Demetrio. Las-o aici deocamdată ; mai întîi trebuie s-o fac bucăţi. Du-te şi adu-le şi pe celelalte, să nu se topească la soare.

Mauricio îl ajută să scoată cîrpa. După ce Demetrio ieşi din nou, Mauricio începu să caute prin toate sertarele ciocanul. Demetrio apăru cu a doua bară.

— Unde-ai lăsat căruciorul de nu l-am auzit ?

— La umbră, unde puteam să-l las ?

— Mă întrebam şi eu, aşa. Ai adus şi lăzile?

— Da, două ; una cu bere şi alta cu apă gazoasă. N-aţi cerut aşa ?

— Ba da. Du-te după cealaltă bară că se topeşte. Să-l ia dracu de ciocan ! Faustina ! Îţi iau lucrurile de la locul lor şi pe urmă nu se mai sinchisesc să le pună de unde le-au luat. Faustina !

Ridică privirea şi o văzu în faţa lui.

— Ce vrei ? sînt aici. Dacă mă strigi o dată e de-ajuns, doar nu sînt surdă.

— Ah ! aş vrea să ştiu şi eu unde mi-aţi pus ciocanul !

— Cauţi creionul şi creionul ţi-e după ureche —, zise arătînd spre rafturi. Uite-l colo.

— Îl puneţi şi voi în nişte locuri !... De ce mai avem atunci sertare ?

— Altceva ?

— Nimiiic !

Cînd ieşi, Faustina îl atinse pe Lucio pe umăr şi arătă cu degetul mare înapoi, spre soţul ei, îngînînd :

— Aşa-i el.

Lucio făcu cu ochiul și ridică din umeri. Demetrio așeză ultima bară de gheață lîngă celelalte.

— Nu aduce încă lăzile. Ajută-mă să sparg gheața, dacă ești bun.

Demetrio ținea bara iar Mauricio o spărgea în bucăți cu lovituri de ciocan. O așchie sări pînă la Lucio, care o privi cum se topește pe mîneca hainei, pînă se transformă într-o picătură de apă.

— Întregi nu încap bine, dar așa, bucăți, frigul e repartizat mai egal. Acuma poți să aduci lăzile.

Demetrio ieși din nou. Lucio spuse arătînd spre ușă :

— Băiat bun Demetrio ăsta.

— Cam bleguț, dar bun ; un băiat la locul lui.

— Nu seamănă cu taică-su. Ăla...

— Noroc că l-a lăsat orfan la timp.

— Bine zici.

— Pe cît e de matahală, pe-atît e de necăjit.

— N-ar face nimănui nici un rău. Băiat bun, da, domnule.

— Are atît de puțină mîndrie, încît orice i-ai zice se face că n-aude, de parcă ar fi ceva normal. Altora de vîrsta lui le sare imediat muștarul și-și închipuie că vrei să-i ții din scurt.

Umbra anunță din nou prezența lui Demetrio.

— Vreți să m-ajutați puțin, domnule Mauricio ?

— Dă-ncoace.

Cîrciumarul ieși de după tejghea și îl ajută să pună lăzile jos. Apoi, o bucată de timp, sti-

clele răsunară ca niște zaruri, trecînd una cîte una din lăzile în care fuseseră aduse în lada cu gheață. După ce o puse pe ultima, Mauricio îi turnă lui Demetrio un păhărel de *cazalla*.

— Poate treci în după-masa asta puțin pe-aici, să-mi dai o mînă de ajutor.

— Ziceam și eu să mă duc la dans după-masă, domnule Mauricio ; ar fi mai bine dac-ați putea să chemați pe altcineva.

— Te ții tu după vreo fustă dacă dai cu piciorul la bani pentru dans. Bine, ce pot să fac ! Fiică-mea se duce la film ; nu știu pe cine am să chem.

— Păi să v-ajute domnul Lucio, că și așa stă tot timpul de pomană.

— Am făcut eu destule cînd am fost de vîrsta ta.

— Ce-ați făcut ? Să vedem...

— Destule. Mai multe ca tine.

— Adică...

— Mai multe ca tine...

— Nu cred...

— Uite, băiete, nu știi încă nimic. Mai ai multe de învățat.

— Hai, ține banii și nu te prinde cu Lucio.

Puse pe tejghea trei hîrtii de cinci pesete pe care le scoase din sertar cu mîna udă. Își șterse mîna pe-o cîrpă. Demetrio aduna bancnotele.

— Bine, o lăsăm pe altă dată. Distracție plăcută la dans. Am să mă descurc singur, cum oi putea...

— Mă duc să las căruciorul, că se face tîrziu. Pe mîine.

— La revedere.

Demetrio ieşi din nou în soarele de afară. Mauricio îi spuse lui Lucio :

— Nu poţi să-l obligi. Şi aşa face mai mult decît e dator. Ea crede că pot să dispun de toată lumea şi oricînd doresc. Dacă fetei i se năzare să meargă la film, acelaşi drept îl are şi băiatul ăsta, că doar azi e duminică pentru toată lumea. Nu poţi abuza de oameni ; chiar cel pe care-l plăteşti nu uită că-ţi face o favoare cînd stă aici să servească în sfînta zi de duminică.

— Păi, da. Femeile dispun de orice lucru de parcă ar fi al lor. Pînă şi de persoane.

— În schimb de fiica ei să nu te atingi. Ai auzit doar ce zicea !

— Aşa sînt ele ; nimeni n-are cum să le schimbe.

— După-masa asta o să muncesc ca un rob ca să fac faţă.

— E-adevărat. Să vezi cîtă lume o să vină. Nu e nici măcar ora zece, şi deja e zăpuşeală.

— Asta da vară ! Greu de suportat.

— Mai bine pentru tine ; cu cît e mai cald, cu-atît ţi se umple cîrciuma mai mult.

— Aşa-i. Păi dacă n-am avea zile ca asta, n-ar merita oboseala să-mi pierd vremea după tejghea. Mai ales că acuma nu mai e ca altădată, aş !, nici vorbă ; e plin de chioşcuri pe malul apei şi de-a lungul şoselei. Înainte eram eu — aproape singur. Tu n-ai apucat vremurile alea bune.

— E bine că eşti mai izolat aici.

— Să nu crezi. Lumea preferă bufetele, aşa zgomotoase cum sînt, numai ca să aibă la îndemînă rîul şi autostrada. Mai ales cei cu maşini ; nu mai trebuie să străbată bucăţica asta de drum desfundat.

— Oare cînd or să-l repare ?

— Niciodată.

Pe mirişte se stîrni un vîrtej de praf la suflarea unei pale de vînt care se tîrî leneşă între drum şi gard, dansă un moment în cadrul uşii ca o pîlnie uriaşă şi se prăbuşi acolo, lăsîndu-şi spirala desenată în praf.

— A început vîntul, spuse Lucio.

Intră Justina dinspre culoar :

— Bună ziua, domnule Lucio. Ai ajuns deja?

— Odată cu soarele ! spuse privind-o. Bună, frumoaso.

— Tată, dă-mi treizeci de pesete.

Mauricio o privi o clipă, deschise sertarul şi scoase banii. Cu ei în mînă se uită din nou la fată, apoi îi zise :

— Uite, fată, să-i spui din parea mea lui...

Din casă se auzi o chemare. Justina răspunse:

— Vin, mamă !

Fugi în casă lăsîndu-şi tatăl cu vorba în gură şi pesetele în mînă, dar se întoarse aproape imediat :

— Zice că în loc de treizeci să-mi dai cincizeci.

Mauricio trase din nou sertarul şi adăugă încă patru duros [1] la cei şase pe care-i avea deja în mînă.

[1] Unitate monetară echivalentă cu cinci pesete.

— Mulţumesc, tată. Ce voiai să spui adineauri ?

— Nimic.

Justina se uită la amîndoi, făcu un gest de mirare cu bărbia şi ochii, şi intră din nou în casă.

Se auzi brusc zgomotul unui motor care acceleră de cîteva ori şi apoi se opri în faţa uşii. Răsunară voci în soarele de afară.

— Dă-mi să te ajut.

— Nu, nu ; eu singură, Sebas.

Mauricio ieşi în uşă. Dintr-o motocicletă cu ataş se dădea jos o fată în pantaloni. Recunoscu figura băiatului. Amîndoi se îndreptau spre el.

— Ce mai faci, tinere ? Ai venit din nou pe la noi ?

— Fii atentă, Paulina ; ne ţine minte. Dumneavoastră ce mai faceţi ?

— Să nu vă ţin minte ? Dar ce mai faceţi voi ?

— După cum vedeţi, am venit să ne petrecem duminica aici.

Fata purta nişte pantaloni bărbăteşti foarte mari cărora le îndoise manşetele. Pe cap avea un batic bleu cu roşu, legat ca o centură peste tîmple şi ale cărui colţuri îi atîrnau într-o parte.

— La iarbă verde, nu-i aşa ?

— Da ; şi să ne scăldăm în rîu.

— Cred că n-a mai rămas nimeni în Madrid pe vremea asta. Cu ce vă servesc ?

— Nu ştiu. Tu ce vrei, Pauli ?

— Am mîncat înainte de-a pleca. Nu vreau nimic.

— Nu se face, şi eu am mîncat. Se adresă lui Mauricio : Cafea aveţi ?

— Cred că este deja făcută în bucătărie, mă duc să văd.

Se îndreptă spre culoar. Fata îi scutura cămaşa însoţitorului ei :

— Ce te-ai murdărit !

— Dragă, e splendid să mergi pe motocicletă, nici nu simţi căldura. Dar de cum te opreşti, iei foc. Ceilalţi mai întîrzie puţin.

— Ar fi trebuit să plece mai devreme.

Mauricio intră cu ibricul :

— Avem cafea. Îţi umplu imediat o ceaşcă. Aţi venit numai voi doi ?

Turnă cafea într-o ceaşcă.

— Ah, nu, sîntem mai mulţi, dar ceilalţi vin cu bicicletele.

— Poftim ; zahăr pune-ţi tu cît vrei. Motocicleta asta n-o aveai anul trecut ; ai cumpărat-o ?

— Nu-i a mea. Aşa aţi crezut ? E de la garajul unde lucrez. Şeful mă lasă s-o iau din cînd în cînd, duminica.

— Şi voi nu puneţi decît benzina.

— Exact.

— Uite, şi eu tocmai ziceam : băieţii de anul trecut nu mai vin în vara asta. Sînteţi aceeaşi ?

— Unii, da. Pe alţii nu-i cunoaşteţi. Sîntem unsprezece, nu-i aşa ?

— Unsprezece în total, îi confirmă fata lui Mauricio. Eram doisprezece, ştiţi ? dar unuia nu i-a venit perechea, în ultimul moment. N-a lăsat-o mama ei să plece.

— Înţeleg. Dar băiatul acela înalt, care cînta atît de frumos, vine şi el ?

— Ah, Miguel, zise Sebas. Păi vine, sigur că vine. Ce memorie aveţi !

— Tare frumos cînta băiatul acela !

— Cîntă şi acuma. I-am depăşit nu departe de-aici, pe autostrada Barajas. Cred că mai întîrzie vreo jumătate de oră. Mi se pare că pînă la pod sînt şaisprezece kilometri, nu ?
— Da, şaisprezece — confirmă Mauricio. Pe motocicletă cred şi eu că e plăcut să mergi.

— Adevărat, pe motocicletă e grozav. Cînd mergi, aerul îţi răcoreşte toată faţa. Dar imediat ce te-ai oprit simţi dogoarea. Auziţi, voiam să vă întreb... Vă deranjează dacă lăsăm bicicletele aici ca anul trecut ?

— Puteţi face ce vreţi ; de ce să mă deranjeze ?

— Mulţumim. Şi vinul cum e ? Tot la fel şi el ?

— Nu, ăsta parcă-i mai bun. Un gust asemănător.

— Grozav ! Păi atunci aş vrea să ne umpleţi... patru sticle, da ; asta pentru acum, dimineaţa.

— Oricîte doriţi.

— Patru sticle, Sebas ? Eşti nebun. Ce-o să facem cu-atîta vin ? De la bun început vreţi să exageraţi.

— Nu mai spune prostii ; patru sticle se duc cît ai zice peşte.

— Bun, dar tu ai grijă să nu te îmbeţi, auzi ? Că pe urmă începeţi cu tîmpenii şi ne stricăm ziua din cauza blestematului ăsta de vin.

— Nu-ţi face griji pentru atîta lucru, fetiţo, interveni Lucio. Lasă-l ; să-i fie de bine. Că vinul pe care-l bea acum îl bea în contul perioadei de după căsătorie. Atunci o să fie cîteva vedre mai puţin, nu-i bine aşa ?

— Cînd ne căsătorim o să fie altceva. Acum însă e acum.

— N-ascultaţi de el. E un tip periculos ; eu îl cunosc.

— Mă cunoşti prea bine, spuse Lucio rîzînd. E rău cînd eşti cunoscut prea bine într-un loc.

— Păi încearcă să te duci altunde, să vedem dacă te tratează ca aici.

Lucio îi făcu semn fetei să se apropie şi îi zise încet la ureche, în dosul palmei : „Vorbeşte aşa pentru că are încredere în mine ; de asta, mă-nţelegi ?"

Paulina zîmbi.

— Ce secrete ai tu acolo cu fata ? Nu vezi că prietenul ei e supărat ?

Sebastián zîmbi şi spuse :

— Da, da ; vedeţi că sînt al naibii de gelos... Aşa că, aveţi grijă !

— Hooo, e gelos ! Aş vrea să fie adevărat !

Sebastián se uită la ea şi o trase spre el, apucînd-o pe după umeri.

— Hai încoace, vino cu mine, iubirea mea. Ce zici, mergem afară să vedem dacă vin ceilalţi ?

— Cum vrei tu ! Dar cît e ceasul ?

— Zece fără douăzeci și cinci ; trebuie să sosească. La revedere, domnilor.

— La revedere.

Ieșiră și o luară spre trecerea de nivel. Paulina spuse :

— Ce tip straniu ! Ai văzut cum se strîmba cînd vorbea.

— Ce ți-a spus ?

— Nimic ; ceva cum că celălalt are încredere în el. Doamne, dar ce cald e !

— Da. Vreau să vină ăia odată, ca să intru imediat în apă.

— Să nu cumva să te gîndești să intri în apă înainte de unsprezece și jumătate, că ți se poate face rău.

— Vai, dar cum îmi porți de grijă, Pauli ! O să fie oare la fel și după ce ne căsătorim ?

— Puțin îți pasă ție de asta. De fapt îmi bat gura de pomană, pentru că nu m-asculți niciodată.

— Ce-mi spui tu e întotdeauna bine, dragostea mea. Și-mi place să-mi spui.

— Da, și ce cîștig am eu că ție îți place, dacă tot nu pui nimic în practică ?

— Te iubesc mai mult, asta cîștigi. Ți se pare puțin ?

— Măi, dar îngîmfat mai ești ; ceva de groază.

— Te iubesc, soarele meu.

— Lasă, dragule, că ne ajunge soarele de pe cer. Cel puțin ăsta de azi. Uite, vine trenul.

— Numărăm vagoanele ?

— Ce chestie ! De ce ?
— Aşa, de plăcere.

*

— O pereche simpatică, spuse Lucio. Uite-i că se întorc.

Mauricio, care spăla sticlele, îi spuse :

— Au fost şi anul trecut, dar mi se pare că pe atunci nu erau încă logodiţi. Poate că s-au logodit după aceea.

— Nu-mi plac pantalonii ei. Sînt oribili ! De ce naiba se îmbracă aşa ?

— Din cauza motocicletei, omule. Cu pantaloni e mai simplu. Şi mai decent.

— Aş ! Mie nu-mi plac fetele care se îmbracă aşa ; parcă ar fi nişte recruţi.

— Îi sînt puţin cam mari. Poate că i-a-mprumutat de la vreun frate.

— Ehei ! unde-s fetele de altădată cu rochiile lor frumoase. Astea de-acuma nu fac decît să se schimonosească. În Madrid bunul gust s-a cam pierdut, şi lumea nu mai ştie să se îmbrace.

— Fugi, dom'le. În Madrid, îţi spun eu, femeile se îmbracă cu un gust cum n-ai să vezi tu la ţară cît trăieşti. Ce stofe, ce modele !

— Da, şi ? Dar tot acolo se petrec şi lucrurile cele mai oribile. La urma urmelor, este centrul, capitala Spaniei, şi bineînţeles că acolo vezi de toate ; e normal ca Madridul să aibă şi ce-i mai bun şi ce-i mai rău.

— Da, numai că în Madrid sînt mai multe lucruri bune decît rele.

— Poate pentru noi, cei de la ţară. Dar du-te şi întreabă-i pe ei. Uite dovada aici, o ai chiar acum ; îi vezi cum vin să-şi petreacă duminica ? E clar că sînt sătui de-atîta capitală pentru că, dacă s-ar simţi bine acolo, n-ar ieşi. Şi nu sînt unul, doi... sînt cu miile cei care pleacă în fiecare duminică, fugind de căldură. Aşa că nimeni nu poate spune unde-i bine ; că lumea se satură de toate, pînă şi cei din capitale.

Mauricio terminase de umplut sticlele şi le ştergea cu o cîrpă. Tăceau. Lucio privea dreptunghiul de cîmp ce se vedea prin cadrul uşii.

— Ce pămînt şi ăsta ! exclamă.

— De ce spui aşa ?

— De ce spun ce ?

— Ce-ai spus.

— Ce pămînt şi ăsta ? Păi pentru că priveam cîmpul.

— Aha !

— Nu, nu rîde. De ce rîzi ?

— De tine. Eşti cam bleg în dimineaţa asta.

— Te amuză ?

— Al naibii de tare.

— Nici nu ştii ce plăcere îmi face.

Cîmpul avea culoarea arzătoare a miriştilor. Un ocru neprimitor, fără nici o pată, sub toropeala vagă, impalpabilă a acelei mantii de aer prăfuit. Dealuri ondulate se sprijineau succesiv unele de altele ca spinările unor animale obosite. Ascuns, cufundat în această turmă

curgea rîul Jarama. Dincolo de el, cîmpurile necultivate repetau aceeaşi culoare a miriştilor, ca şi cum soarele caustic al verii ar fi uniformizat într-un singur ocru murdar toate nuanţele pămîntului.

— Vrei să fumezi ? întrebă Lucio.

— Acuma nu ; poate mai tîrziu. Mulţumesc.

— Păi atunci nici eu nu-mi răsucesc prima ţigară, aştept pînă fumezi şi tu. Cu cît încep mai tîrziu, cu-atît mai bine pentru tuse. Dar ia spune-mi, pleacă cumva Faustina sau fiica ta la San Fernando ?

— Acuşi, cred. De ce ?

— Te deranjează dacă le cer să-mi cumpere o pungă cu tutun ?

— Aranjează cu ele direct. Roagă-le cînd pleacă, să vedem. Dar tu nu te duci să mănînci?

— Nu cred. Fratele meu şi nevastă-sa au plecat la Madrid, la rudele ei. La ora asta or fi deja în tren.

— Şi tu n-ai de gînd să dai pe-acasă ?

— Tocmai. Poate trec ele să-mi ia şi mîncarea... Cred că cumnată-mea mi-a lăsat-o pregătită în bucătărie. M-ar scuti să fac drumul ăsta.

— Şi ce mai doreşte domnul marchiz ? Nu-i de-ajuns că au să vină încărcate ca vai de ele, mai trebuie să-ţi aducă şi ţie mîncarea la nas...

— Ah, atunci mai bine lasă. Dacă o să am chef, mă duc eu. Dacă nu, o să mănînc deseară, tot aia e.

*

După ce se scurseră toate vagoanele mărfarului, de partea cealaltă a trecerii de nivel apăru grupul întreg al bicicliştilor. Cînd îi zări, Paulina începu să-i strige şi să dea din mînă :

— Miguel ! Alicia ! Aici sîntem !

— Salut, copii ! le răspunseră de partea cealaltă. Ne aşteptaţi de mult ?

Barierele începură să se ridice încet. Bicicliştii se îndreptară spre şine ducînd bicicletele de ghidon.

— Ce mîndri sîntem de motocicletă ! zise Miguel, apropiindu-se de Sebas şi de prietena lui.

Erau transpiraţi. Fetele purtau baticuri colorate, ca Paulina, cu colţurile atîrnînd. Ei aveau aproape toţi cămăşi albe. Unul purta tricou cu dungi orizontale, alb cu albastru, ca marinarii. Îşi acoperise capul cu o batistă pe care o înnodase la cele patru colţuri. Pantalonii şi-i băgase în şosete. Alţii, în schimb, aveau clame speciale pentru bicicletă. O fată înaltă, ultima, se izmenea încercînd să treacă bicicleta peste şine şi o blestema întruna.

— Vai, măi, ce rablă nenorocită !

Avea nişte ochelari de soare albaştri cu desene, cu părţile laterale ridicate în sus ca nişte prelungiri ale genelor ce-i dădeau un aer mitic şi japonez. Şi ea purta pantaloni. Cînd ajunse lîngă Paulina, îi zise :

— M-am ţinut de cuvînt, după cum vezi.

Paulina îi admira pantalonii :

— Vai, tu, ce bine îţi vin ; ca turnaţi. Ai mei parcă sînt de pomană. Ai cui sînt ?

— Ai fratelui meu, Luis.

— Ce bine-ţi vin ! Ia întoarce-te, să te văd.

Fata îşi răsuci şoldurile cu o mişcare studiată, fără să lase bicicleta din mîini.

— Eşti bună de manechin ! spuse rîzînd băiatul cu tricoul de marinar. Astea zic şi eu forme !

— Lasă complimentele pentru mai tîrziu, că ne calcă trenul, îi răspunse fata ieşind dintre şine.

— Aţi avut vreo pană ? întrebă Sebastián.

— Aş ! Mely se oprea însă la fiecare douăzeci de metri zicînd că ea nu-i făcută pentru asemenea curse, şi că nimeni n-o poate obliga să se obosească.

— Dar pentru ce fel de curse e făcută Mely ?

— Eh...

— Lasă că nu v-a cerut nimeni să mă aşteptaţi ; puteam la fel de bine să ajung şi singură.

— Singură, cu pantalonii ăştia, n-ai ajunge prea departe, te asigur eu.

— Nu mai spune ! Şi de ce mă rog ?

— Pentru că destui ar fi avut chef să te însoţească.

— Da, cu multă plăcere ; numai să nu fi fost ca tine...

— Hei, ce facem aici la soare ? Haideţi o dată !

— Hotărîm soarta lui Mely.

— Puteţi s-o lăsaţi pentru mai tîrziu, cînd o să găsim puţină umbră.
Unii o porniseră deja la drum.
— Tu n-ai putut să-mi găseşti o bicicletă mai proastă ?
— Dragă, prima pe care mi-au dat-o. Voiai să rămîi per pedes ?
— Noi ne urcăm pe biciclete ; nu văd de ce-am merge pe jos.
— E cea mai infectă rablă pe care am urcat în viaţa mea, îţi jur. Exact ca alea ale jandarmilor, vopsite în culoarea alunei, aşa că îţi închipui.
— Cum a ajuns mîncarea ?
— Nu ştiu, răspunse Sebastián, e încă în ataş. O să ne uităm acuma şi-o să vedem dacă a păţit ceva, deşi nu cred.
Miguel şi una dintre fete îi însoţeau pe cei care le ieşiseră în întîmpinare, ducînd bicicletele de ghidon ; ceilalţi încălecaseră pe ele şi o luaseră înainte. Paulina spuse :
— Bineînţeles că s-a zdruncinat destul de rău ; cutiile făceau un zgomot al naibii.
— Numai de nu s-ar fi deschis...
— Fii atent o chestie ; proprietarul îşi aduce aminte de noi. M-a recunoscut imediat.
— Ce vorbeşti ?
— Şi de tine îşi aminteşte. A întrebat, nu-i aşa, Pauli, „unde-i băiatul care cînta ?"
Cei din faţă ajunseseră deja la cîrciumă. Băiatul cu tricoul în dungi sosise primul şi o apucase la dreapta din şosea. O fată trecu pe lîngă el înainte.

— Pe aici, Luci ! îi strigă. După mine ! Aia e, uite, acolo !

Fata întoarse bicicleta şi se luă după ceilalţi.

— Unde-i grădina ?

— Gardul ăla, îl vezi ? de după care apar puţin vîrfurile pomilor.

Sosi tot grupul şi se opriră în faţa uşii.

— Ah, e plăcut aici !

— Mely tot timpul în coadă, ai observat ?

Cineva îşi aruncă ochii spre cîrciumă şi citi :

— „Puteţi veni cu mîncarea dumneavoastră."

— Aoleu, ce stacană de apă am să beau acuma ! Cît un butoi !

— Eu de vin.

— La ora asta ? E cam devreme !

Începură să intre.

— Ai grijă la treapta asta.

— Da, mersi.

— Unde lăsăm bicicletele ?

— Aici, afară, pentru moment ; or să ne spună îndată.

— N-am mai fost niciodată aici.

— Eu, da, de mai multe ori.

— Bună ziua.

— Bună ziua.

— Fernando, ajută-mă, te rog, că mi se agaţă fusta.

— Aici e mai răcoare.

— Da, cel puţin se poate respira.

— De figura dumitale îmi aduc aminte.

— Bună ziua ; ce mai faceţi ?

— După cum vedeți, vă așteptam. Chiar mă miram că nu vă văd deloc pe-aici anul ăsta.

— Îmi dați un pahar cu apă, dacă sînteți amabil ?

— Cum să nu. Și băiatul înalt care cînta ? Nu spuneați că vine și el ?

— Ba da ; vine în urmă cu perechea lui și cu cei cu motocicleta. Se vede că le place soarele.

— Nu cred că astăzi poate place cuiva pentru că dogorește prea tare. Să știți că sticlele astea de vin sînt pentru voi.

Erau aliniate și străluceau pe tejghea, patru la fel, de cîte un litru. Vin roșu.

— Le-au cerut cei doi cu motocicleta, imediat ce-au sosit.

— Bine, atunci să pornim atacul. Cine vrea să bea, băieți ?

— Stai cuminte, zăpăcitule !

— De ce ?

— Lasă sticluțele pentru plajă ; acuma, dacă e cazul, luăm cîteva pahare, separat.

— Bine și așa. Tu vrei vin, Santos ?

— Dacă-mi dați...

— Eu beau apă.

— Nu bea multă, că ești încălzit.

— Tipii ăștia n-au scos încă mîncarea din ataș ; nu știu ce-au făcut de cînd au ajuns.

— Tito, tu bei un pahar ?

— Pentru moment, doar apă. După aceea mai vedem noi.

— Voi ce vreți, apă, vin, sifon, oranjadă, coca-cola, suc de ananas ?

— Parcă ai vinde tu ; ți-ar sta a'ntîia ca barman, dragă.

— Pentru fetele care nu vor vin nu am decît apă gazoasă.

— Eu, dragilor, mă aşez puţin şi nu beau nimic, înţelegeţi, pînă nu-mi trece năduşeala.

— Bine faci. Vrei apă din asta, Lucita ?

— Gazoasă, da.

— E mai bună decît apa normală, cert, pentru că o ţin la rece, spuse Mauricio, aplecîndu-se deasupra lăzii cu gheaţă. Cealaltă e la temperatura camerei.

— Atunci înseamnă că e ca o supă.

— E bună, zise Tito ; îţi taie setea.

— Cînd eşti prea încălzit, adăugă Mely care se relaxa pe scaunul ei, nu e bine să bei lichide prea reci.

Era înaltă şi avea şolduri frumoase. Sub stofa pantalonilor se ghicea o carne tare. Îşi întinse braţele goale pe marmura rece a mesei. Santos îl întrebă pe cîrciumar :

— Ne daţi voie să băgăm bicicletele în grădină, ca anul trecut ?

— Da, sigur ; cînd doriţi.

— Atunci, haideţi ; fiecare şi-o ia pe-a lui.

— Ştiţi, cred, cum ajungeţi ; pe aici, în capătul culoarului.

— Da, mulţumesc, îmi amintesc.

Ieşiră să-şi ia bicicletele în momentul în care ceilalţi patru ajungeau la cîrciumă. Santos zise :

— Sebas, ai putea să scoţi bagajul din ataş în timp ce noi ducem bicicletele în grădină.

Miguel intră şi i se adresă cîrciumarului, zîmbind :

— Bună ziua. Ce mai faceţi. Mi-au spus băieţii că aţi întrebat de mine.

— Foarte bine, mulţumesc, mă bucur să vă văd. Tocmai le spuneam că eram mirat văzînd că anul ăsta nu mai apăreţi pe-aici.

— Păi uitaţi c-am venit.

Ceilalţi treceau cu bicicletele prin faţa tejghelei şi se îndreptau spre grădină, în fund. Erau trei ziduri de cărămidă veche, închise pe a patra latură de zidul din spate al casei ; pe alocuri erau acoperite de iederă şi viţă de vie, care înaintau pe sîrme aşezate orizontal. Mai erau acolo trei copaci micuţi, trei salcîmi.

— Ah, ce drăguţ e ! exclamă Mely.

Mesele erau aşezate de-a lungul zidurilor, sub bolta de viţă ; măsuţe pliante, decolorate, şi două mai mari, din lemn de pin. În jurul lor, scaune pliante sau bănci ţărăneşti din jumătăţi de trunchi, fixate în pămînt pe lîngă ziduri. În partea din spate a casei, printr-o fereastră deschisă se zărea cîrciumăreasa trebăluind în bucătărie ; prin fereastra aşezată simetric de partea cealaltă a uşii de la culoar, se vedea strălucirea metalului cromat al unui pat acoperit cu o pătură galbenă.

— Rezemaţi-le aici.

Sprijiniră bicicletele de cutia de punctaj a jocului cu broască.[1] Santos băgă degetele în gura broaştei de bronz.

[1] Joc de îndemînare, cu punctaj, în care se încearcă introducerea unor jetoane pe gura unei broaşte de bronz sau în sertăraşele din lada pe care e aşezată.

— Atenţie că muşcă !
— Mai tîrziu jucăm ?
— După masă. Organizăm un meci în toată regula.
— Bravo, au şi decis băieţii ! Şi pe noi o să ne lăsaţi să ne plictisim din cauza găselniţei voastre, frumos !
— Nici eu nu sînt de acord. Dacă încep jocul cu broasca, s-a dus naibii ziua de azi.
Se întorceau prin culoar. Băiatul cu tricoul de marinar rămase în urmă şi strigă :
— Hei, uite ! Uită-te o clipă !
Santos întoarse capul şi din umbra culoarului îl văzu în lumina grădinii, agăţat cu capul în jos de trunchiul subţire al unuia din pomi.
— Hai, Daniel, las-o baltă ! Ştiu doar foarte bine că eşti mare atlet.
Daniel veni lîngă el şi îi spuse :
— Tu nu poţi să faci figura asta.
Intră în local în urma tuturor. Aduseseră deja cutiile de aluminiu pentru alimente şi Mauricio le aşezase într-un colţ al tejghelei.
— Putem coborî la rîu, zise Miguel. Cît e ceasul ?
— Acuşi e zece, îi răspunse Santos. Din partea mea, cînd doriţi, spuse şi îşi goli paharul cu vin dintr-o sorbitură.
— Păi haideţi, să mergem o dată. Să ia cineva sticlele.
— Venim la prînz după astea. Nu ştim încă unde o să mîncăm, la rîu sau aici, sus ; după chef.

— Cum doriţi. Aici sînt în mîini bune, fiţi siguri.

— Atunci, pe curînd.

— Distracţie plăcută şi să vă simţiţi bine.

— Mulţumim, la revedere.

Lucio îi văzu profilîndu-se unul cîte unul în cadrul uşii şi luînd-o la stînga, către drum. Apoi spaţiul uşii rămase din nou gol, un dreptunghi galben şi orbitor. Vocile se îndepărtaseră.

— Tineretul se distrează! zise Lucio. Sînt la vîrsta cea mai bună. Ce bine era cealaltă fată cu pantaloni; aia într-adevăr are clasă şi ştie să-i poarte!

Îi modela formele în aer, cu ambele mîini, în cadrul luminos al uşii.

— Vezi, domnule, că totul e chestie de cine îi poartă? Scoate acuma ţigara aia, hai.

Foindu-se pe scaun, Lucio îşi scotocea buzunarele în căutarea tabacherei cu tutun şi a foiţei de ţigară. Pînă la urmă le găsi într-un fund de buzunar şi le puse pe tejghea. Mauricio le luă şi, în timp ce-şi răsucea ţigara, spuse:

— Nu-i bine să fumezi prea de dimineaţă; cu cît te abţii mai mult, cu atît e mai bine pentru sănătate.

— Dar cît e de fapt ceasul?

— Dragă, mă miră că mă întrebi. Ce te interesează pe tine ora, de vreme ce pînă acum nu te-a interesat niciodată?

Lucio făcu o strîmbătură cu jumătate de faţă:

— Da? Te miră mult? Păi uite, o fi pentru că am început să-mbătrînesc.

— Tu nu ești bătrîn, dar nu te miști cît e ziua de lungă. Ești amorțit pentru că nu faci nici un exercițiu.

— Exercițiu ? Nici nu-i nevoie. Am făcut eu destule...

— Cînd ?

— Cum cînd ? Înainte !

— Înăinte de ce ?

— Înainte de aia. Și acolo. Păi tu îți închipui că nu făceam deloc mișcare. Lumea așa crede, că acolo nu faci altceva decît stai și aștepți mîncarea. (Mauricio îl privea atent, așteptînd noi amănunte.) Ce ne mai speteam acolo ! În celulă nu se intra decît noaptea. Mai rău ca în libertate. În plus, fără nici un cîștig. (Ridică ochii de pe țigară spre fața lui Mauricio.) Bine, ce te uiți așa ?

Mauricio își reluă treaba și termină de răsucit țigara.

— Nu, nimic, mă duc să... (se retrase spre mijlocul tejghelei), să umplu cîteva ulcele, că în curînd o să sosească mușterii. Justina ! Justina !

Dinăuntru se auzi vocea fetei :

— Vin, tată !

Apăru în ușă.

— Ce dorești, spune-mi !

— Să pleci odată cu mama ta la San Fernando, că pe urmă se face tîrziu și-mi trebuie lucrurile alea pentru la prînz. Ah, uite ; domnul Lucio ar dori să te roage ceva. Hai, spune-i tu.

— Nu, draga mea, numai dacă nu vă deranjează ; v-aş ruga să-mi luaţi o pungă de tutun din alea verzi.

— Cu plăcere.

— Stai să-ţi dau banii.

— E tot aia, mi-i dai la întoarcere, spuse fata şi intră în culoar.

Lucio îi mai strigă, răsucindu-se în scaun :

— Şi un pacheţel de foiţă de ţigară... !

— Păi nu ziceai şi de mîncare ?

— Taci, nu-i nevoie. Să nu le sufli nici o vorbă despre asta.

Mergeau repede, nerăbdători să vadă rîul. Traversară şoseaua şi continuară pe un drum perpendicular. Mely întrebă :

— E departe ?

— La copacii ăia, îi vezi ?

În faţa lor, copacii îşi iţeau vîrfurile coroanelor. Lîngă rîu şi pădurice era probabil o denivelare bruscă.

— E mare ?

— Ai să-l vezi acuşi.

Nu-l zăriră decît atunci cînd ajunseră la marginea rîpei. Apăru brusc. Aveai impresia că nu era nici un rîu acolo, pentru că apa avea aceeaşi culoare cu pămîntul de pe cele două maluri, ca şi cum însuşi acesta ar fi curs lichid în albie.

— Ce apă infectă ! exclamă Mely. Şi voi îl numiţi ăsta rîu ?

— O fi așa din cauză că a fost tulburat, îi replică Luci.

Se opriră să-l privească de pe marginea rîpei ce se ridica cu vreo zece, cincisprezece metri deasupra nivelului apei.

— M-am dezumflat, dragă. Asta numai rîu nu e. Ce dezamăgire.

— Păi tu cum ai vrea să fie, ca Amazonul ?

— Voi, fetelor, n-ați mai văzut niciodată rîul Jarama ? întrebă Daniel. Întotdeauna e așa, de culoarea asta.

— Mie nu-mi place ; parcă ar fi murdar.

— Nu-i murdar, tu. E din cauza argilei pe care o cară. Pare murdar, dar nu e. Ai să vezi ce apă grozavă !

— Ah, n-am de gînd să beau din ea ; nici măcar în vis.

— Nu ziceam pentru băut, Mely, rîse Daniel. Grozavă pentru baie.

Tito le arătă ceva la stînga, în susul apei.

— Fiți atenți ; pe acolo, pe sus, trece trenul.

Se vedea un pod cu șase bolți din cărămidă, iar mai în spate se profila podul de la Viveros, în apropierea caselor de pe șosea. Păduricea de sub rîpă era o insulă lungă, în formă de fus, care împărțea apa rîului în două brațe inegale. Cel dinspre rîpă, foarte îngust, era secat din cauza căldurii și acum nu mai curgea. Insula era legată de mal în această parte și se putea ajunge pe ea aproape în orice punct, doar traversînd albia îngustă cu nămol roșu și alunecos. Numai în dreapta mai era încă puțină apă ; un braț mort care separa vîrful insulei de mal,

formînd o peninsulă ascuţită. În dreptul vîrfului peninsulei, unde braţul mort se unea cu celălalt braţ, apa era zăgăzuită într-un lac spaţios de către digul de ciment al unei mori sau al unui sistem de irigaţie. Pentru a coborî în pădurice, trebuia s-o iei pe o scăriţă inegală, săpată chiar în pămîntul rîpei.

— Să mergem o dată, că pişcă soarele.

Treptele scăriţei erau tocite, aproape nivelate. Jos se produse multă ilaritate cînd una din fete patină pe nămol şi căzu în fund în cele două şanţuri lăsate de călcîie, dezgolindu-şi picioarele pînă sus de tot. La început îi fu ruşine, dar imediat înălţă capul şi începu să rîdă, văzînd că şi ceilalţi rîdeau.

— Vai ce bleagă sînt ! Ce împiedicată ! spuse de jos.

Santos o apucase de mîini şi o trăgea în sus, dar ea nu reuşea să se ridice de rîs.

— Ce adormită sînt ! zicea fericită.

— Te-ai lovit ?

— Aş ! Am căzut pe moale.

— Mi-a plăcut spectacolul, Carmela, spuse Mely. Ţi s-au văzut pînă şi chiloţii.

— Vai, ce îngrozitor ! Bine că n-aţi văzut decît atîta.

— Ne-ai fotografiat pe toţi, zău.

— Hai, dragă, ridică-te o dată !

— Uşurel, băieţi, uşurel... şi izbucni din nou în rîs.

— Pe urmă să-ţi speli fusta în apă, cînd o fi să intrăm în rîu, o sfătui Alicia. Se usucă într-o clipită.

— Dar şi căzătura lui Fernando, cînd am fost la Navacerrada, a fost de pomină. Vă amintiţi?

— Cum să nu! De fiecare dată e rîndul cuiva.

— Eu îmi aduc cel mai bine aminte; m-am lovit al dracului de tare de pietroaiele alea.

— Te-ai supărat foc că noi am rîs şi-am făcut haz de tine...

— Păi cred şi eu; doar nu era să mă amuze.

— De ce oare rîde lumea cînd cineva cade? E de-ajuns ca cineva să se dea cu roatele-n sus, ca ceilalţi să se prăpădească de rîs.

— Fiindcă atunci cînd cineva cade, te face să te gîndeşti la un măscărici, îşi dădu cu părerea Mely.

Sub copaci erau deja grupuri de oameni aşezaţi în cercuri pe ziare sau pături. Iarbă nu era aproape deloc; doar un pămînt sterp şi colbuit. Ici, colo se vedea cîte un smoc de iarbă contorsionată, îmbîcsită de praf. Pe pămînt zăceau termosuri, pepeni verzi şi sacoşe din piele. Un cîine voia să muşte o minge. Băieţii care băteau mingea alergau desculţi în pata de soare. între două porţi improvizate. Coaja de pe trunchiurile copacilor era ciopîrţită şi literele mai vechi începeau deja să se cicatrizeze; emuri, eruri, haşuri, ajunseseră pe rînd să facă parte din copacii înşişi; luau aspectul de semne naturale şi se integrau în viaţa vegetală. Apa roşiatică, portocalie curgea împletind şi despletind fibrele curentului ce păreau a fi muşchii alungiţi ai rîului. La mal, stuful creştea în smocuri. Tulpinile verticale ce ieşeau din apă adunau în

jurul lor ghemotoace întunecate de resturi vegetale. Cîte un dîmbuleţ de nămol sparge suprafaţa apei ca o burtă roşie şi alungită.

— Aici, între ăştia patru copaci, am stat anul trecut.

— Nu prea e iarbă, după cum văd.

— O mănîncă vitele.

— Şi o distruge încălţămintea oamenilor.

Întinseră halatul lui Santos, de culoare neagră, chiar acolo, între doi copaci, şi Mely se aşeză prima, fără să mai aştepte pe nimeni.

— Parc-ai fi o pisică, Mely, îi spuse cineva. Ştii să te aciuezi în cel mai bun loc, exact ca pisicile !

— De noi, celelalte, nici că-ţi pasă. Lasă-ne şi nouă un colţişor.

— Bine, tu ; dacă vrei mă scol şi gata.

Se ridică şi se îndepărtă de locul unde era halatul.

— Acuma de ce te superi, dragă ? Hai, vino înapoi şi stai jos, nu fi bleagă.

N-o băgă în seamă şi se duse între trunchiurile copacilor.

— Ai văzut ? Ce i-a spus de s-a supărat aşa ?

— Las-o în pace ; se supără ca văcarul pe sat.

Daniel se depărtase şi acum studia scoarţa unui copac. Mely ajunse lîngă el.

— Ce cauţi, Daniel ?

El ridică capul surprins :

— Ce ? Nimic.

Amelia zîmbi :

— Hai, tu, nu te enerva. Pot să văd şi eu ?

— Pleacă, lasă-mă în pace. Mă priveşte !
Acoperi trunchiul copacului cu spatele.
— Vai, dragă, ce nesuferit eşti ! zise Mely rîzînd. Ai deci secrete şi te deranjează că vreau să aflu ?
— Nu mă plictisi !
Mely încerca să vadă literele dîndu-se cînd în dreapta, cînd în stînga lui Daniel.
— Pe ce punem pariu că am să aflu ?
— Uf, ce curioasă eşti !
— Dar voi ce naiba aveţi azi toţi ?
Se plictisea şi se întoarse către ceilalţi. Raze şi pete de soare întrerupeau umbra compactă. Carmen se întinsese pe halatul lui Santos şi privea coroanele copacilor. Deasupra ei apăru capul lui Mely, proiectat pe frunzele copacilor.
— Întinde-te, Mely, avem loc amîndouă. Ai să vezi ce bine e.
Amelia o privi fără să răspundă şi apoi străbătu cu privirea malul rîului, păduricea şi grupurile de oameni. În cele din urmă, întrebă :
— Pe unde or umbla ceilalţi ?
— Care ceilalţi ?
— Zacarías şi şleahta lui.
— Aaa, ei ! Păi nu ştiu, eşti sigură că au venit ?
— În mod cert. Cu trenul. Aşa s-au înţeles aseară cu Fernando. Nu-i aşa, tu ?
— Da, aşa m-au asigurat. Şi după-masă urma să ne întîlnim la cîrciumă, să ne distrăm puţin.
Mely continua să scruteze împrejurimile :
— Nici urmă de ei.

— Ziceau că merg în nu ştiu ce loc pe care-l ştiu ei, spuse Tito jucîndu-se în nisip. La urma urmelor, nu le ducem deloc lipsa...

Amelia se întoarse brusc spre el, încetă să-i mai caute cu privirea pe ceilalţi şi se întinse pe halat, lîngă Carmen.

— Nu-i plăcut nici la umbră, spuse.

— Eu propun să intrăm în apă.

— E încă devreme.

Santos urmărea un joc de fotbal în care cîţiva băieţi în slip îşi disputau cu ardoare o minge roşie în luminiş, ridicînd mult praf. „Pas, pas, măi...", şoptea Santos. Toţi cei din grup stăteau cu faţa spre rîu, lungiţi pe-o parte sau pe burtă, cu coatele sprijinite de pămînt. Fernando era în picioare lîngă Tito ; acesta îi desena cu un beţigaş în praf conturul sandalei. Fernando se întoarse.

— Ce-mi faci ? (Îşi plimbă privirea peste tot grupul.) Vai, ce spectacol ! Parc-aţi fi însuşi tabloul lenei ! Frumos vă stă !

Se scărpină după ceafă şi se întinse, scoţîndu-şi pieptul înainte.

— Ia făceţi-mi loc şi mie să mă trîntesc, ce naiba. Să fie tabloul complet.

Se învîrtea în jurul celorlalţi, căutîndu-şi un loc.

— Te învîrţi mai ceva ca ogarii cînd vor să facă treaba aia. Aşază-te o dată, unde-o fi.

— Îţi cedăm locul ăsta dacă eşti aşa de mofturos. Numai scuteşte-ne o dată cu du-te-vino-ul ăsta, că am ameţit.

— Pentru tine, fără nici un ban.

Îi făcură loc pe halat la picioarele lor.

— Mersi, Mely scumpo ; știam eu că ești fată bună.

Se așeză. Printre copaci înainta un fotograf, tîrînd după el un cal de carton. Purta un halat galben peste tricoul de vară, iar pe umăr ducea aparatul fixat pe trepied.

— Ce păcat că n-am adus un aparat de fotografiat !

— Da, măi, are dreptate. Fratele meu are un „Boy" pe care și l-a adus din Maroc.

— Ar fi putut să-ți treacă prin cap să i-l ceri.

— Asta zic și eu.

— Uite că nu mi-a trecut. Adevărul e că a făcut cîteva clișee, a fost entuziasmat cîteva zile și după aia l-a aruncat în vreun sertar, uitînd pînă și că îl mai are.

— Cu-atît mai mult...

— Astea la minut, arunci banii de pomană. Te scot de groază.

— De alea nici să nu vorbim, bineînțeles. Dar să-ți faci o pozișoară într-o zi ca asta e un lucru bun. După o vreme te uiți la ele cu plăcere ; îți vezi mutra caraghioasă și te apucă rîsul.

— Da, măi. Noi încă nu ne-am făcut nici o fotografie împreună, inclusiv cu Samuel, Zacarías și ceilalți, spuse cu regret Fernando.

— Dar ce-avem noi cu ei ? Că doar nu sînt din grupul nostru.

— N-or fi pentru tine, dar pentru mine sînt. Pe Samuel îl cunosc de cînd eram puști.

Fotograful nu zicea nimic ; se oprea doar în fața grupurilor cu o privire întrebătoare, arătînd cu degetul mare cutia aparatului pe care

o căra după ceafă. Uneori, văzînd că nu-i răspund imediat nu, zicea clătinînd din cap : „O clipă și gata poza“, ca o frază stereotipă. Apoi se depărta ridicînd din umeri și tîrînd calul după el ; reîncepea să tragă din pipa ce-i atîrna din gură și din care fumul ieșea pe toate părțile, ca dintr-o locomotivă veche.

— Eu cred că acuma putem intra în apă, spuse Sebastián.

— Așteaptă, așteaptă, omule, puțin. Nu fi așa de nerăbdător. N-ai vrea mai bine încă o dușcă?

— Ba da, hai. Dă încoace sticla.

— Și Dani, unde e ?

— Fac pariu că nu ne-a dat niciunuia prin cap să aducem un pahar.

— Eu am adus unul din plastic, spuse Alicia; din alea pentru spălat pe dinți, da ? Dar a rămas sus, cu lucrurile.

— Păi n-avem nevoie de pahar. Nu vezi că ne-au pus un tubuleț într-unul din dopuri ?

— Uite-l pe Dani. Priviți-l.

Rătăcea printre copaci și grupuri de oameni. Se opri ca să privească partida de fotbal.

— Daniel ! Dani ! îl strigă Sebastián.

Daniel se întoarse și ridică din bărbie ca și cum ar fi întrebat ce vrea.

— Uitați-vă numai cum vine... Uite, Daniel! zise mișcînd sticla în aer pentru ca celălalt s-o poată vedea. Vino încoace, sufletelule, ca să te mai întremezi puțin !

Daniel se clătină de pe un picior pe altul și pînă la urmă se îndreptă din nou spre grup.

— Îl vedeţi cum vine ? rîdea Sebastián. Nu scapă el prilejul ! Ăstuia dacă îi arăţi sticla vine după tine ca un mieluşel.

Daniel se apropie fără să zică nimic, ocoli tot cercul şi se aşeză într-o margine, alături de Miguel.

— Ce căutai tu singur pe-acolo ?

— Nimic. Căscam şi eu gura.

— Treceai gagicile în revistă ? Ţine, bea.

— Păi dacă a venit fără pereche, bietul băiat...

— Nici n-aveam nevoie.

Duse sticla la gură şi trase o înghiţitură lungă. Apoi se opri să răsufle şi-şi şterse bărbia cu dosul palmei.

— Cît pe ce s-o dai gata, dragă. Cum ţi se pare ?

— E cald.

— Asta ar mai lipsi, să fie rece... N-ar rămîne nimic.

— Auziţi, de ce nu le punem în apă pe ăstelalte, să se răcească ?

— O idee bună ; de-acord.

— Hai, Santito, să-ţi vedem mersul pentru că eşti cel mai aproape de ele şi momentan tot nu faci nimic.

— Fugi, dom'le. Mie puţin îmi pasă că e cald, îmi place şi aşa.

— Parc-ai prins rădăcini, amice. Ţi-e aşa de greu să te scoli ?

— Foarte greu ; nici nu-ţi poţi imagina.

— Ăsta s-a născut obosit.

— Nu, frate, nu m-am născut obosit ; am obosit după aia. Obosesc în cursul săptămînii pentru că trag din greu.

— Şi ce-ţi închipui, că noi stăm şi ne scobim în nas ?

— Nu ştiu. În ce mă priveşte, am venit să mă odihnesc. Săptămîna nu are decît o duminică şi trebuie să profit de ea. Aşa că, hai, întinde-mi biberonul.

— Bine, amice ; am să mă duc eu atunci, zise Sebas.

Se ridică şi se îndreptă cu sticlele spre rîu.

— Fetelor, voi nu beţi ?

— Păi cu noi ar fi trebuit să începeţi.

— Scuzaţi-mă, fetelor.

— Ţi-ai găsit ! Cînd e vorba de vin, bărbaţii au întîietate, femeile la coadă, nu ştiaţi ?

— Ah, da ? Desigur, un obicei urît, şi nu singurul.

Căldura era sufocantă. Carmen se juca cu mîinile în aer, împletindu-şi degetele. Santos privi spre rîu, cu ochii mijiţi din cauza soarelui.

— Acuma cred că a sosit momentul să intrăm în apă. Eu unul încep să mă dezbrac.

— Are dreptate ; ce facem îmbrăcaţi la ora asta ? Chiar dacă nu intrăm încă în apă, ne-am simţi totuşi mai bine în costume de baie, zic eu.

Mely se ridică în picioare, privi în toate părţile şi, întinzîndu-se, zise :

— Samuel şi ceilalţi tot nu apar.

— Întrebi cam mult de ei...

— Nu ştiu cum să-ţi spun, dar e cam prea multă lume pe-aici ca să-i poţi zări.

— Era mai bine dacă ar fi dus în apă doar două sticle ; asta e pe punctul de a-și da duhul.

— Cum se duce, domnule, ceva de speriat !

— Păi sîntem și mulți.

Mely se întinse din nou pe halat. Sebastián revenea la grup.

— Ce s-a întîmplat ? I-ați venit deja de hac sticluței ?

— Cam așa ceva.

— Tu parcă aveai țigări „Bisonte", Mely.

— Da, sînt în geanta de colo. Dă-mi-o.

— Bine, zise Fernando ; să ne dea Mely cîte o țigară cu tutun galben.

— Îmi pare rău, dragă, dar astea sînt pentru noi, fetele. Voi puteți fuma și tutun negru.

— Unde se poate dezbrăca omul aici ? întrebă Santos, ridicîndu-se.

— Uite colo, după tufișurile alea. Vin și eu cu tine.

— Hai, frumoaselor, îmi dați și mie halatul?

— Nici gînd ! Nu ne mișcăm de-aici. Stăm minunat. Și-apoi tu nici n-ai nevoie de el.

— Vai ce lipsiți de vlagă sîntem toți în dimineața asta !

— Al naibii...

— Hai, Alberto, să mergem.

Santos și Tito se îndepărtară în direcția tufișurilor de la piciorul rîpei. Santos întrebă :

— Ce-i cu Daniel ?

— Nu știu, habar n-am. Are ceva ?

— Păi n-ai văzut, parcă l-ar fi bătut cineva, nu scoate o vorbă.

— Aşa-i el, doar îl cunoşti. Cînd îi turuie gura de zici că se ceartă, cînd tace ca un peşte.

— Acuma s-a pus să tragă din sticlă de ţi-e mai mare dragul.

— Lasă-l să se bine dispună.

O mămică şi fetiţa ei curăţau cartofi şi ceapă; fata era în costum de baie, avea cam cincisprezece ani, picioarele foarte subţiri şi păr auriu. Lîngă sticla de ulei erau coji şi foarte aproape de ele un prosop roz şi o săpunieră de aluminiu. Un puşti intrase deja în rîu şi, acoperit pe jumătate de apa gălbuie, striga făcînd semne cu mîna : „Mamă ! Mamă, uită-te la mine !..." Vocea răsuna foarte limpede. „Te văd, iubitule, ai grijă... !" Corpurile aveau aproape aceeaşi culoare ca apa.

— În tufişurile astea, spuse Santos.

Erau cîteva tufe de zmeuriş cu praf mult pe frunzele aspre, de un verde închis. În apropiere, resturile unei alte tufe arse, cioturile tulpinelor carbonizate, într-o pată neagră. Tito privi bustul sfrijit al lui Santos, după ce acesta îşi scoase cămaşa.

— Ce alb eşti !

— Păi sigur, voi mergeţi la ştrand. Eu n-am niciodată timp. Azi e prima dată în anul ăsta cînd vin la plajă.

— Să nu-ţi închipui că eu am fost de mai mult de două, trei ori. Dar pielea mea aşa-i ea, închisă. O să te faci roşu ca un rac, ai să vezi.

— Da, de-aia voiam să iau halatul. Prea mult soare nu-mi face bine din prima zi.

Alberto îşi trecea mîinile peste umeri. Se uită în jurul lui.

— În ceea ce le priveşte pe fete, zise, tare mă îndoiesc că au să se dezbrace aici. Eşti văzut din toate părţile.

— Cu siguranţă au costumele pe dedesubt. Se dau puţin după primul pom, şi gata.

— E o plăcere să stai la soare. Ascultă, Mely mi se pare cam greu de suportat în dimineaţa asta.

— De ce ?

— Nu ştiu... Nu vezi că nu face decît să întrebe de Zacarías şi de ceilalţi ?

— Şi ce-i cu asta ?

— Dragă, cum să-ţi spun, ai zice că a venit din obligaţie. Ar fi putut să se ducă cu celălalt grup, eşti de acord ?

Santos ridică din umeri.

— Dă-o încolo, zise. În ceea ce mă priveşte... e în plus.

■

Dinspre Coslada, drumul cel mai drept era de-a lungul liniei ferate pînă la trecerea de nivel. Nu-i păsa de pantofi. Cît erau noi îi ferea. Acuma, pentru că erau proaspăt văcsuiţi îi menaja din nou, ferindu-i de muchiile ascuţite ale şinelor. Uneori, cînd nu-l vedea nimeni, mergea în echilibru pe cîte-o şină. Fata de la canton, care purta o rochie roşie, hîşîi găinile ce intraseră şi călcau pe rufele întinse pe jos la uscat. Viţa de vie de deasupra intrării avea

frunzele acoperite de fumul trenurilor. Fata îl văzu venind și se opri să-l privească. Nu rîdea pentru că îl surprindea cocoțat pe șină, dar deodată strigă :

— Vine trenul !

Omul cu pantofii albi se întoarse brusc : era o păcăleală. Fetița fugi și se ascunse în casă ca o pisicuță. La trecerea de nivel, omul abandonă calea ferată și o luă la dreapta. Continua să calce atent pentru ca praful drumului să nu-i murdărească albul căputelor.

— Bună.

— Bună ziua.

Se încrucișă cu Justina și cu mama ei, care plecau cu panerașe în mîini. Fata îl privi atent de sus în jos și se îndepărtă acoperindu-se cu un batic colorat, pentru a se feri de soare.

— Ce mai e nou ?

— Nimic, după cum vedeți.

— Îți torn un pahar ?

— Da.

Privi afară. Vedea drumul și pe cele două femei. Își puse mîinile pe tejghea. Cînd paharul răsună pe lemnul tejghelei, se întoarse către Mauricio.

— Julio a fost aseară pe-aici ?

— Care din ei doi ?

— Șeful de echipă.

— Nu, n-a fost. Celălalt, da.

— În seara asta vine ?

— Cine, șeful de echipă ? Bănuiesc că da.

Omul cu pantofii albi își muie buzele în vinul din pahar și privi din nou spre ușă.

— A naibii căldură !

— Da, parcă n-ar aştepta decît sosirea duminicii pentru a deveni şi mai sufocantă.

— Păi ea nu ţine sărbătorile, spuse Lucio. Să vedeţi rîul la ora asta, cred că e deja plin de lume..

— Normal, interveni celălalt şi se întoarse spre Mauricio. Eşti sigur că vine ?

— Eu cred că da. Azi, pentru că e zi liberă, e aproape sigur.

Se uită la omul cu pantofii albi şi se îndreptă spre chiuvetă. Celălalt nu mai spunea nimic. Rămăseseră parcă în aşteptare.

— Toată viaţa am fost un caraghios, spuse apoi. omul cu pantofii albi. Mai toarnă-mi un păhărel, Mauricio, te rog !

Mauricio apucă ulceaua şi îl privi plin de curiozitate. Zise cu voce prudentă :

— Numai tu ştii ce vrei să spui cu asta.

— Ce vreau să spun ? Totul. De ce-am venit eu la Coslada ? Cine naiba m-a împins ?

Tăcu din nou.

— Tu ar trebui să ştii.

— Singurul lucru pe care-l ştiu e că trebuia să rămîn acolo unde m-am născut ; mi-ar fi mers mult mai bine. Adevărul este că anumite lucruri le aflăm prea tîrziu.

Lucio şi Mauricio îl studiau cu privirea.

Mauricio îl întrebă din nou :

— Aşa de prost merg treburile ? Dar ce ţi s-a întîmplat, dacă nu e un secret ?

Omul cu pantofii albi ridică privirea din pahar. Se uită la Mauricio pe sub sprîncene, foarte calculat, şi răspunse respirînd adînc :

— Prostii. Tîmpenii de-ale satului, care mă afectează. Dar eu sînt prost că le iau în seamă.

Înghiţi salivă ; o pauză ; privi din nou cîmpul şi urmă :

— Şi totul nu-i decît bîrfă. Bîrfă ordinară, bineînţeles. Într-o frizerie se vorbeşte mult, mai mult decît e nevoie. Şi trebuie să înghiţi totul pentru că, dacă nu, te părăsesc clienţii. Dacă însă înghiţi, te compromit. Parcă n-ar veni la tine decît ca să dea drumul la toate răutăţile, să-şi verse toate veninurile pe care le-au adunat, atît femeile, cît şi bărbaţii. Şi te vezi băgat în bucluc pentru simplul fapt că-i speli şi îi razi. Îţi îndrugă verzi şi uscate. (Gesticula în timp ce vorbea. Din cînd în cînd privea spre uşă, se oprea, apoi relua precipitat povestirea.) Uite, azi-dimineaţă vine Abelardo, îl ştiţi (ceilalţi aprobară din cap) ; aşa ; vine şi-mi zice că vreo trei, patru persoane s-au vorbit să mă boicoteze, să nu mai lase pe nimeni să intre în frizerie pentru că, după părerea lor, casa mea este acuma locul în care sînt bîrfiţi mulţi oameni din sat. (Făcu o pauză şi îi privi fără să respire, apoi reluă :) Şi vă daţi seama că eu n-am nici un interes, din punctul de vedere al meseriei, ca frizeria mea să devină un loc cu reputaţie proastă... S-o ia naiba de treabă ! Ce-or fi vrînd să fac ? Să-i ridic de pe scaun şi să-i arunc în stradă, raşi pe jumătate ? Sau ce ? Să le astup gura cu o cîrpă ?

— Nu există bîrfe mai ordinare ca cele dintr-o frizerie, spuse Lucio. Şi sînt din alea care fac mult rău.

Părea că vorbea de o gînganie : de o ploșniță sau de un păduche...

Mauricio insistă :

— Dar cum s-a întîmplat ?

— Cu Julio ăsta... Păi uite, zicea că Guillermo Sánchez a luat cu chirie magazinul și acuma nu mai vrea să-l elibereze și umblă cu zvonuri ca să-l facă de rușine și să-l discrediteze peste tot ; mai zilele trecute îi scapă din gură, în timp ce-l bărbieream, vineri a fost asta, că l-a vorbit de rău, și toate astea fără să-și dea seama că mai era un domn pe scaunul din spate, care, după cîte se pare, îi este devotat trup și suflet lui Guillermo. Tipul, bineînțeles, s-a dus glonț și i-a povestit celuilalt tărășenia. Așa că vă puteți închipui...

Daniel ridică sticla în aer și se lăsa să alunece pe spate, pe măsură ce bea. La urmă se îneacă și se ridică, congestionat de tuse. Alicia spuse :

— Bine-ți mai stă. Din cauza lăcomiei.

Miguel îl bătea cu palma pe spate.

— Gata, Miguel, oprește-te, mi-a trecut. M-am înecat.

— Vin trebuia voi să beți acuma ! îi certă Paulina. Măcar de l-ați fi băut în timpul mesei. Se pare că nu vă puteți lipsi de el.

Daniel se întoarse spre ea și îi replică :

— Asta să i-o spui lui Sebastián, dacă ai chef.. Pe mine să mă lași în pace.

— Bine, dragă, am spus-o spre binele tău și ca să nu ne stricăm ziua. Dar uite, de-acum încolo n-am să-ți mai adresez nici o vorbă, fii liniștit.

Interveni Sebastián :

— Lasă că nu ți-a spus fata cine știe ce grozăvie ca să-i răspunzi așa.

— Eu nu stric ziua nimănui, Sebastián. Dacă e s-o stric cuiva, mi-o stric mie, cum bine știți.

Miguel puse capăt discuției spunînd în glumă:

— Nu-ți face probleme, Daniel, aici unicul lucru pe care ar trebui să-l „stricăm" e vinul.

Rîseră cu toții.

— Adevărat ! Și n-ar fi deloc un lucru neplăcut.

— Așa da, Miguel. Îmi place că vorbești ca la carte. Aici, după cum vezi, ai fost pe fază.

— Știe să le întoarcă bine, adevărat maestru. Gură de aur... !

— Uite că se întorc băieții. Am chef să intru în apă.

Veneau dezbrăcați printre copaci.

— Așteptați încă puțin, să încerce ei apa. Cu cît trece timpul, cu atît se încălzește mai tare.

— Nu ține. Să mergem toți o dată. Altfel n-are nici un haz.

— Bineînțeles, zise Sebas ; așa-i plăcut, toți o dată.

— Sînteți gata ? îi întrebă Miguel pe cei care se apropiau.

— Da, dar fii atent ; eu zic să stea cineva aici, lîngă lucruri, în timp ce intrăm în apă. Nu putem să le lăsăm așa, fără nici o supraveghere.

— O să stăm fiecare, cu rîndul. Asta nu-i o problemă.

— Nu vă faceţi griji, spuse Daniel. Rămîn eu, tot n-am chef să intru încă în apă.

— Atunci, haideţi, noi, ceilalţi, la dezbrăcat! Hai, sus, Sebastián !

— Fernando, Sebas şi Miguel plecară. Căldura creştea tot mai mult şi erau nevoiţi să se mute dintr-un loc în altul pentru că soarele pătrundea printre crengi schimbînd mereu poziţia umbrei. Cineva întrebă :

— Şi unde merge rîul ăsta, ştie cineva unde merge ?

— În mare, ca toate celelalte, îi răspunse Santos.

— Halal răspuns, îmi place. Vreau să spun, pe unde trece ?

— Păi după cîte ştiu eu, primeşte rîul Henares undeva acolo, mai jos de San Fernando ; apoi se varsă în Tajo, deja foarte departe de-aici, pe la Aranjuez sau Illescas, cred.

— Dar ia spune-mi, nu-i ăsta rîul care vine de la Torrelaguna ?

— Nu ştiu, cred că da. Ştiu că izvorăşte din munţi.

De partea cealaltă nu erau copaci. De la umbra caldă vedeau cîţiva arbuşti chiar lîngă apă, şi dincolo de ei cîmpia întinsă, ca o blană de iepure ce năpîrleşte în soare. Apa curgea acum doar pe sub bolţile centrale ale podului. Lăsase pe uscat primii doi pinteni din partea de dincolo. Umbra arcurilor respective adăpostea alte grupuri de oameni întinse pe nisip, sub bolţile foarte înalte.

— În timpul războiului cred că au fost mulţi morţi în rîul ăsta.

— Da, dragă ; acolo, mai sus, la Paracuellos del Jarama, acolo a fost grosul ; dar frontul se întindea pe toată lungimea rîului, pînă aproape de Titulcia.

— Titulcia ?

— N-ai auzit de satul ăsta ? Un unchi de-al meu, un frate de-al mamei, a murit în timpul ofensivei, chiar la Titulcia, de-aia ştiu de satul ăsta. Am aflat vestea seara, în timpul cinei, n-am să uit niciodată.

— Cînd te gîndeşti că aici a fost front şi că au fost atîţia morţi ! spuse Mely.

— Chiar, măi. Şi noi facem baie aşa de liniştiţi !

— Ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic ; şi poate că pe locul pe care te afli acum a zăcut un mort.

Lucita îi întrerupse :

— Ajunge. Ce v-a venit să vorbiţi despre asta ?

Ceilalţi trei reveniră la grup. Miguel întrebă:

— Despre ce vorbiţi ?

— Nimic ; Lucitei nu-i plac poveştile cu morţi.

— Care morţi ?

— Cei din timpul războiului. Le spuneam că şi aici au fost cîţiva, şi printre ei un unchi de-al meu.

— Da... Bine, dar cît e ceasul ?

— Douăsprezece fără cinci.

— Şi-atunci ? Aţi putea şi voi, fetele, să începeţi să vă dezbrăcaţi. Tu, Daniel, ce-ai hotărît pînă la urmă, rămîi de pază aici ?

Dani se întoarse :

— Poftim ? Da, da ; momentan rămîn. Am să intru şi eu, dar mai tîrziu.

Sebastián începu să zburde şi să facă salturi ; sprijinea palmele pe pămînt şi încerca să facă roata ţiganului. Scoase un chiot ca de Tarzan.

— Ce face nebunul ăla ? întrebă Carmen.

— Nimic ; se simte bine, atîta tot.

— Îi filează nişte lămpi.

Sebastián se duse rostogolindu-se şi ţopăind pînă la rîu şi încercă apa cu piciorul ; apoi se întoarse foarte satisfăcut.

— Mamă, ce apă !

— Cum e ?

— Bună. Nemaipomenită.

— E caldă ?

— Caldă nu e ; exact cum trebuie, ideală. Nu ştiu, fetelor, ce vă moşmondiţi atîta şi nu vă dezbrăcaţi odată. M-am dus ! Nu mai pot aştepta nici cinci minute. Nu am răbdare...

Fetele începură să se mişte ; se ridicau leneş de jos. Sebas o luă din nou la goană şi avu un mic accident cu un cîine pe care îl lovi în trecere. Îl lătra furios. Sebastián îşi ferea picioarele, de teamă să nu-i înfigă colţii în carne. Ceilalţi din grup rîdeau, iar Fernando îl aţîţa: „Pe el !". Un domn gras, cu un pîntece enorm, cu buricul înfundat în carne, şi păros, se îndreptă spre Sebas, acoperindu-şi spatele cu un

prosop colorat în timp ce ieşea de la umbră. Îşi chemă cîinele :

— Auraş, aici Auraş, n-auzi, Auraş ? Auraş, frumosule ! Nu vă speriaţi, că nu vă face nimic. N-a muşcat niciodată. Auraş ! Ce ţi-am spus eu ? Stai cuminţel, Auraş !...

Învîrtea cureluşa foarte aproape de el, fără intenţia de a-l lovi, şi pînă la urmă căţelul se linişti. Tipul îi zîmbi lui Sebastián şi se duse din nou spre grupul său.

— Bine era dacă te muşca. M-aş fi bucurat, să ştii.

— De ce, dragă ?

— Ca să te înveţi minte să te laşi de prostii.

— Draga mea, nu cred că asta poate supăra pe cineva. Şi, la urma urmelor, cîinele a fost cel care a început.

— Pe mine mă supără. Nu-mi place ca toţi ochii să fie aţintiţi asupra ta.

— Aiureli ! Hai, du-te cu ele şi terminaţi-vă repede, ca să putem intra şi noi odată în apă.

Sebas se aşeză din nou jos, gîfîind, în timp ce prietena lui se îndepărta spre grupul fetelor. Miguel îşi împături cu multă precizie pantalonii şi îşi aranjă lucrurile lîngă trunchiul unui copac.

— Hei, Daniel ; uite, ai aici toate lucrurile mele la un loc. Mă auzi ?

Celălalt întoarse capul fără chef.

— Bine.

Santos şi Tito boxau în joacă printre copaci. Miguel aruncă o privire peste cercul des-

trămat, peste îmbrăcămintea și încălțămintea celorlalți, lăsate în dezordine.

— Uite, Sebas, dacă vrei poți să-ți pui lucrurile aici, lîngă ale mele.

Îi arătă locul, lîngă trunchiul copacului.

— De ce tocmai acolo ?

— Ah, nu, dacă vrei numai ; ziceam că stau mai bine acolo. Așa cel puțin mi se pare mie.

— Mi-e indiferent unde stau ; acuma n-am chef să mă scol.

Miguel făcu un gest de resemnare și continuă să privească lucrurile împrăștiate pe jos. Ezita. Apoi, brusc, fără să zică nimic, începu să adune grămezile de haine ale celorlalți și să le care lîngă pom, una cîte una, pînă cînd toate stăteau ca ale lui.

— Nu-i mai bine așa ?

Sebastián se întoarse distrat :

— Ce ? Ah, da ; așa-i mai bine. Schimbînd tonul vocii, întrebă : Auzi, dar Santos, ce-i cu el?

Arătă cu mîna spre copaci unde Santos, care era cu Fernando și Tito, fu pe punctul de a cădea în timp ce boxa în apropiere de lucrurile unei familii. „Hei, îmi spargeți termosul !, auziți ?“ le strigă o doamnă.

— Ce bronzată ești ! Ce-ai făcut de te-ai bronzat așa ?

Două din ele țineau halatul lui Santos în chip de paravan în timp ce restul se dezbrăcau în spatele lui.

— Să știi că n-am stat aproape deloc la soare.

— Da, dragă, dar pe tine te prinde imediat. Eu, în schimb, pînă să apuc să mă bronzez, s-a dus vara.

Fetele care ţineau halatul priveau corpurile şi costumele de baie ale celor care apăreau de sub rochiile căzute la pămînt.

— E foarte drăguţ ; de unde l-ai cumpărat?

— De la „Sepu“, cît crezi ?

— Nu ştiu, două sute ?

— Mai puţin ; o sută şaizeci şi cinci.

— Ieftin ; şi pare că-i de lînă. Acum ţine tu ăsta. Mie mi-e ruşine pentru că sînt albă ca brînza.

Mely şi Paulina ieşiseră de după halat, în costume de baie, şi se priveau reciproc.

— Grăbiţi-vă, fetelor.

Voiau să meargă împreună către grupul băieţilor. Luci avea un costum de baie negru, de lînă. Celelalte două erau mai bronzate şi aveau costume din creton imprimat, încreţite pe elastic. Cel al lui Mely era verde. Nu ştiau ce să facă şi se priveau una pe alta, suspicioase, în timp ce-şi adunau lucrurile. Se comparau între ele din priviri ; rîdeau, făceau larmă şi îşi aranjau tot timpul cîte ceva la costume.

— Fetelor, aşteptaţi ! N-o luaţi înainte !

Începură să înainteze scoţînd mici ţipete ; Alicia şi Mely îşi spuneau ceva la ureche şi celelalte voiau să ştie de ce rîd aşa. Apoi Carmen şi Luci se ascunseră între celelalte, dar Alicia observă şi, dîndu-se la o parte, o apucă pe Lucita de încheietura unei mîini şi o împinse înainte. Luci se sperie şi se ascunse după trunchiul unui copac.

— Ce prostuță ești ! Vino încoace.
— Ce are Lucita ? întrebă Fernando.
— Îi e jenă pentru că e foarte albă.
— Ce tîmpenie !

Dar acuma îi era și mai rușine să apară singură sub privirile tuturor. Rîdea, roșie toată, scoțînd capul de după pom.

— Plecați, plecați voi și vin și eu în urma voastră.

Tito strigă brusc :

— Pe ea, băieți !

— Fernando, Santos și Sebas o luară la fugă în urma lui Tito, strigînd, spre copacul după care era Luci ; ea fugi cîțiva pași către apa rîului, dar pînă la urmă cei patru o prinseră, o trîntiră jos și o apucară de mîini și de picioare, în timp ce ea țipa și se zbătea. O duceau spre apă. Miguel și fetele îi urmăreau de la umbră. Luci țipa :

— Dați-mi drumul, lăsați-mă ! Nu mă aruncați dintr-odată ! Nu, nu, ajutoor... !

Nu se înțelegea dacă rîdea sau plîngea. Se mulțumiră să o ude puțin și după aceea o așezară pe mal.

— Ce brute sînteți ! Era să-mi luxați o mînă !

Tito se apropie din nou de ea.

— Sărmana fată ! spuse pe ton glumeț. Ia să văd ! Te vindec eu, frumoaso ! Nu vrei să te vindec ?

Luci se retrase brusc.

— Lasă-mă ! Tu ești vinovatul principal ! Sînteți niște barbari, asta e !

Tito imită vocea de fetiță mică cu care se lamenta Luci :

— Sînt foarte brutali, nu-i așa, scumpete mică ? Să-i bat ? Uite, îi bat acuma... Na, na ! Răilor !

Rîdea.

— Poftim, și mai și rîde !

— Hai, Luci dragă ; acuma fără glumă, nu te supăra. Să-ți cerem iertare... ? Toată lumea îi cere iertare Lucitei ! În genunchi !

— Da, hai !

Îngenunchează rîzînd în fața Lucitei, dar ea se dădu la o parte. Ei însă o urmau, înaintînd pe genunchi, cu mîinile împreunate, simulînd căință. Fata privea în jur ca să vadă dacă lumea se uita la ei.

— Sînteți niște figuri, zise zîmbind tulburată. Vă dați în spectacol.

Băgă un picior în apă și începu să-i stropească.

— Vedeți că vă ud... !

Băieții se ridicară țipînd și se retraseră. Miguel și celelalte fete se apropiaseră.

— Glumele astea ați putea să le faceți între voi, spuse Mely. Cu Luci vă vine ușor să le faceți, brutelor.

Întorcîndu-se brusc spre apă, Sebas dădu semnalul :

— Chestia cu ultimul ! O știți deja... !

Toți se aruncară în apă cu capul înainte. Miguel, Tito, Alicia, Fernando, Santos, Carmen, Paulina și Sebastián. Doar Mely și Lucita rămaseră pe mal privind explozia de corpuri, de țipete și de spumă.

— Mie mi-e cam scîrbă de mîlul ăsta de sub picioare, zise Mely. Am senzaţia că sînt ascunse nişte gîngănii în el.

*

Fumul rătăcea deasupra plajei. Cînd ajungea spre vîrful copacilor, dispărea cu un miros de carne friptă şi vreascuri arse. În mijlocul grupului vecin fierbea înfundat o *paella*[1] şi femeia îmbrăcată în negru se ferea din calea flăcărilor şi a fumului care voiau să-i cuprindă faţa. Daniel o vedea agitîndu-se şi strîngîndu-şi părul pîrlit. De fiecare dată cînd se apleca să mestece cu lingura în fiertura densă, femeia lăsa să i se vadă formele foarte albe sub stofa neagră ca fundul tigăii. Sosi fetiţa şiroind de apă, cu costumul ei de baie bleu. Îi trecu mamei pe după gît mînuţa subţire care lucea, umedă, şi îi sărută obrazul aprins de căldura focului. „Au, fugi, dragă, că mă uzi... !" Ţopăia cu picioarele goale în jurul focului. Apucă apoi lesa cîinelui şi fugi spre apă. Privirea mamei o urmări alergînd printre copaci pînă cînd corpuşorul slăbuţ se aprinse auriu în soare.

Acolo, în lumina puternică şi orbitoare care ardea ochii, se vedeau o mulţime de capete şi busturi, în apa roşiatică, şi membre care băteau curentul sacadat. Forfota corpurilor de-a lungul rîului îţi dădea senzaţia unui furnicar uman. Mai sus, vocile şi ecoul căpătau o stridenţă ne-

[1] Mîncare tipic spaniolă preparată din orez, carne, legume, peşte etc., un fel de pilaf.

maipomenită, iar țipetele deveneau uriașe și metalice sub bolțile podului. Un soare alb și foarte înalt strălucea la zenit, ca o oglindă mișcătoare. Dar jos, lumina era roșie, densă și orbitoare. Apăsa pămîntul ca un picior uriaș, proiectînd jos siluete și figuri. Daniel se întorsese deja pe burtă și își ținea fața în mîini. Un zgomot nou, o larmă neașteptată și asurzitoare îi ajunse la urechi. Își ridică brusc corpul și, în lumina care-l orbea, îi zări pe cei din apă făcînd semne cu mîinile. Salutau trenul. Se prăvălea peste podul înalt, peste toate, cu o prelungă bubuitură, ca o răpăială de tobă, cu un înfiorător zgomot de scînduri care acoperi toate vocile. Trecea nepăsător, lăsînd în urmă strigătele de adio neauzite, brațele ridicate spre trecătoarele și necunoscutele figuri de la sutele de geamuri. Podul rămase tremurînd în urma ultimului vagon, ca trecut de un fior. Liniștea gravă care se lăsase începu să se repopuleze din nou cu vocile de dinainte. Pe mal, Daniel vedea o femeie cu fusta adunată între picioare, săpunind un copil în pielea goală. Dîra groasă de fum lăsată de tren deasupra rîului dispărea încetul cu încetul.

Intrară doi bărbați : unul îmbrăcat în uniformă de alguazil și celălalt, un tip puternic, cu mînecile suflecate și cu subsuorile pătate de sudoare. Îi dădu o palmă pe spate omului cu pantofii albi.

— Ce mai e, bărbierule ? Ce necazuri ai azi?

— Nu prea mari, îi răspunse, străduindu-se să zîmbească, şi se uită cu coada ochiului la cîrciumar. Vorbeam şi noi despre viaţă.

— Mă interesează, întotdeauna prezintă interes. Dar Mauricio ştie în problema asta mai multe decît noi. În fiecare zi e tot mai greu, adevărat ?

— Greu ? De ce ?

— De-aia. Ştii tu prea bine.

— La naiba. În ceea ce priveşte treaba asta... Ce beţi ?

— Cazalla del Clavel, zise alguazilul, întorcîndu-se. Tu ?

— E cam tîrziu pentru *cazalla*. Mai bine beau vin.

Avea o voce bleagă. Pronunţase încet ultimul cuvînt şi acesta ieşi ca un zgomot, ca un sunet de obiect lovit. Se lăsă linişte. Mauricio îşi opri mîinile în aer, ca şi cum uitase ce voia să facă. Se simţea tavanul atîrnînd deasupra capetelor ; ţiglele de pe casă păreau că se aud trosnind în soare. Cîmpul întreg se turtise ca o pîine de ţest proaspătă pe dreptunghiul uşii de la intrare. Nu ajungeau zgomote de voci nici dinspre rîu, nici dinspre Coslada sau San Fernando. Sticlele străluceau în rafturi. În astfel de momente, de obicei se întreabă : „Cît e ceasul ?"

— Am tăiat o capră azi-dimineaţă.

— Douăsprezece fix.

— Îţi zic pentru că poate vrei şi tu o pulpă ; trimit să ţi-o aducă.

— Azi-dimineață ? Păi cum, dacă nu era zi de tăiat ?

— S-a nenorocit azi-noapte. Mi-au trimis-o să văd dacă o vreau și am păstrat-o. Nu era să las bietul animal să sufere pînă mîine. Ce zici ? Te interesează ?

— Nu, n-am cui s-o vînd. Aici toți care vin își aduc mîncare. Nu cumpără decît conserve și măsline, în afară de băutură. Dar fripturi foarte rar. Tu știi că dacă am nevoie, nu cumpăr de la altcineva.

— Da, da, știu. E o carne bună ; o căpriță de doi ani, grăsuță. Au lăsat aseară bietul animal legat în grădină, și se vede treaba că i s-a încurcat funia și și-a rupt piciorul.

— A cui era ?

— A lui Luis de la Fonda. Mai are șase, dar nu se pricepe neam la animale.

— Ah, asta știm și noi. Păi se pricepe el la ceva ? E plin de toane și nu umblă decît după chilipiruri. Ce cumpără azi, vinde mîine. Vrea să facă bani bătînd din palme, și aică dă greș ; nu asta-i metoda. Lucrurile trebuie să le iei ușor, să le îngrijești, ca să ajungă să producă. Aici nu merge să fii nerăbdător și doar să dorești un lucru. Bunurile nu e suficient să le ai, trebuie să știi să le și exploatezi.

Alguazilul aproba din cap și adăugă arătînd spre Mauricio :

— Nu numai că nu e suficient. În plus însă trebuie săăă...

Făcu un gest larg cu mîna. Mauricio se întoarse spre el :

— Uite și la ăsta ! spuse. Ce știi tu ? Parcă tu ai avut de îngrijit vreodată ceva în viața ta ?

Lucio își mișca capul într-o parte și în cealaltă, ca să vadă ceva afară, printre capetele celorlalți doi. Arătă spre cadrul ușii și spuse :

— Ia uitați-vă, și ăia au carne azi, duminica.

Priviră toți afară : nu departe, deasupra dealurilor gălbui, se vedea un cerc de corbi rotindu-se pe cer ; un con în spirale, cu vîrful în jos, îndreptat spre un punct fix de pe pămînt.

Mauricio spuse :

— Brrr ! Ce scîrbă-mi fac ! Nici nu vreau să mă uit ; numai cînd mi-i imaginez, mi se întorc mațele pe dos.

— Scîrboase vietăți !

— Fiecare se hrănește cu ce poate, zise Lucio. Probabil că la fel de scîrbă le e și lor de ce mîncăm noi. Fiecare după cum e obișnuit. Nouă ni s-a spus că rele sînt cutare și cutare lucruri, și de-aia le urîm și ne e scîrbă de ele ; dar la fel de bine ni s-ar fi putut spune altceva.

Mauricio se enervă :

— Hai, încetează o dată ! Pentru Dumnezeu, nu începe acuma cu tîmpenii și porcării d-astea, că o să mi se facă rău.

Măcelarul rîdea zgomotos. Omul cu pantofii albi continua să privească afară, gînditor.

Lucio insistă :

— La urma urmelor, diferența nu e atît de mare : noi mîncăm mîncarea acuma, iar ei abia peste două zile.

Măcelarul izbucni din nou în rîs.

— Fii atent ; dacă nu te opreşti... ! ameninţă Mauricio.

— Sîntem din carne, nu ? Sau tu eşti făcut din altceva ? Spune aici, să audă toată lumea. Nu-i aşa, domnilor ? Hai, spune-le ; dumneata care eşti măcelar trebuie să ştii asta mai bine ca oricine.

Rîdeau. Se băgă din nou în discuţie alguazilul, timid, cu ochii scînteind :

— Iarna trecută am mîncat o pisică ; aici, chiar la masa asta.

Arătă cu degetul, părînd surexcitat de ceea ce spunea :

— Aici !...

Mauricio îl apostrofă :

— Ce tot vorbeşti acolo ? Ce legătură are asta acuma ? Iar începi să inventezi ?

— Aici ! repetă alguazilul. Ţie ţi-au spus că e iepure, dar era o pisică, ştiu eu.

Omul cu pantofii albi se întoarse spre interior şi zise grav :

— De-ar năvăli acuma în camera asta toate pisicile pe care le-am mîncat în război ! Atunci mi se păreau mai gustoase decît îmi pare azi carnea de vacă, dar acuma numai să mi le pună înainte şi mi-aş vărsa maţele.

Lucio spuse :

— Îl auzi, Mauricio ? Asta confirmă întru totul ce spuneam eu adineaori ; chestie de obişnuinţă ; la o adică te obişnuieşti repede cu orice.

Omul cu pantofii albi se uită încă o dată la corbii în zbor. Cercurile coborau din cerul limpede ca să se afunde în stratul de jos, plin de praf, spre ceva adînc ce se frigea pe pămînt, ca pe fundul unei tigăi imense.

— Ai văzut ce spune bărbierul ? continuă Lucio. Hai, mai toarnă-ne un pahar. Nu te supăra azi, o să ai mulţi clienţi şi cu faţa asta ai să-i sperii.

— Îţi torn şi ţie ?

Omul cu pantofii albi se întoarse :

— Spune... Da, toarnă-mi, toarnă-mi.

Şi din nou îşi mută privirea afară. Măcelarul zise :

— Mie pune-mi tot *cazalla.*

Mauricio umplu paharele şi alguazilul bău o înghiţitură, cu ochii la fetele de pe afişele colorate. Mauricio se întoarse şi văzînd direcţia în care privea îi spuse :

— Ce, îţi plac ?

— Da, răspunse alguazilul ; da, îmi plac, da.

Vorbea nervos de parcă l-ar fi trecut un fior; zîmbi cu ochii micşoraţi.

— Vai, dragă, spuse Mauricio, păi dacă îţi plac atîta în poze, cît ţi-or mai place în carne şi oase !

Măcelarul replică :

— Astuia ? E din cei care le preferă în poze. Nu-i aşa, tu ? Astea nu pot să-ţi facă nici un rău.

— Bine face, spuse Lucio ; aşa scapă de complicaţii.

Alguazilul îi privea fără să știe ce să răspundă. Măcelarul insista cu maliție :

— Asta pentru că probabil s-a fript cîndva.

— Eu ?

Bău paharul și se strădui să schițeze un zîmbet enigmatic, în timp ce-și aranja chipiul ca pentru a le da de înțeles că se înșală. Mauricio și măcelarul rîdeau de el ca de un copil. Omul cu pantofii albi își desprinse din nou privirea de la corbi și se întoarse să bea din pahar. Zise :

— Ar putea să îngroape o dată hoiturile astea.

Măcelarul întrebă :

— Și cine se-apucă să sape gropi acuma, pe soarele ăsta, în pămîntul tare ca piatra ? Cine vreți să facă treaba asta pentru o vită care nu mai servește la nimic ? Destulă bătaie de cap au oamenii cu cele vii, ca să se mai ocupe și de cele moarte.

— Măcar pentru igienă, dacă nu pentru altceva.

— Igienă ? În cîmp nu există igienă. Asta e bună pentru frizerie. Pe cîmp, singura igienă o vedeți : o fac vietățile astea.

— Da, vai de igiena asta !

— Cum adică ? Chiar mîine o să vezi cum totul o să fie lună. Oamenilor le e scîrbă de păsările astea, de-acord, dar nu fac absolut nici un rău. Din contra, aduc numai foloase. Dacă n-ar fi ele, mortăciunile ar sta luni de zile pe cîmp.

Omul cu pantofii albi își strîmbă gura a neîncredere și se întoarse din nou cu fața spre ușă. Alguazilul arătă spre măcelar, încuviințînd din cap.

*

Mely înota foarte greoi, stîrnind jerbe de stropi. Își pusese o cască de plastic. Mai devreme, pe mal, Luci îi spusese :

— Ce bine îți vine casca asta ! De unde ai cumpărat-o ?

— Mi-a adus-o fratele meu din Maroc.

— E foarte bună, o fi americană.

— Cred că da...

Apoi intrară amîndouă în apă încetul cu încetul, rîzînd în timp ce apa le urca în sus pe picioare, spre coapse și mijloc. Se opreau uitîndu-se una la alta și rîsetele creșteau, le contagiau, ca provocate de un gîdilat nervos. Se stropeau și se împingeau scoțînd țipete, pînă cînd amîndouă se udară complet și gîfîiau de rîs. Se alăturară celorlalți într-un loc în care apa le urca ceva mai sus de mijloc. Doar Alicia și Miguel, care știau să înoate mai bine decît ceilalți, se îndepărtaseră în josul curentului, spre stăvilar, unde apa era mai adîncă.

Vorbeau toți și se strigau țipînd în apa înțesată și răscolită de lume, ca și cum toată acea larmă nu ar fi fost ceva stîrnit și amplificat de ei, ci zgomotul viu al rîului însuși care îi făcea să țipe tot mai tare, pentru a se auzi unii pe alții.

Luci era împreună cu Santos, Carmen şi Paulina ; toţi patru se prinseră de braţe în cerc şi se ridicau şi se aplecau ritmat, cufundîndu-şi capul sub apă şi ţîşnind apoi în sus, învăluit în spumă. Mely se retrăsese mai la o parte şi stătea de una singură, căznindu-se să-şi îmbunătăţească stilul de înot. Tito şi Fernando rîdeau de eforturile ei.

— Ce rîdeţi ?, le zise. Parcă voi aţi înota mai grozav ! Hai, plecaţi de aici, caraghioşilor, şi nu mă plictisiţi ! Nu poate omul...

Tito spuse zeflemitor :

— Vrea să ajungă o Esther Williams ! Aşa crede ea... !

— Tîmpitule ! !

Tito se apropie de Mely, o apucă de gleznă şi trăgea înapoi, rîzînd.

— Dă-mi drumul, scîrbosule, dă-mi drumul... ! ţipă Mely dînd din mîini ca să nu intre cu capul sub apă.

Fernando veni pe la spate, sări pe Tito şi îl cufundă sub apă. Mely, eliberată, privea opinteala instabilă a lui Fernando şi îl închipuia pe celălalt zbătîndu-se sub apă.

— Aşa ! Ţine-l puţin acolo ! Să se înveţe minte !

Fernando fu brusc proiectat în sus şi capul lui Tito ieşi de sub apă, stîrnind multă spumă.

— Mă bucur ! Bine ţi-a făcut ! îi spuse Mely, în timp ce Tito respira adînc pentru a recupera aerul pierdut din plămîni.

Se întoarse fulgerător.

— Atenţie, Fernando, îţi sare în spate... !

Se amestecară într-o luptă zgomotoasă și violentă ; un vîrtej de stropi în care se mișcau convulsiv ambele corpuri, apăreau și dispăreau membre alunecoase, mușchi crispați și guri care căutau cu nesaț aerul. Mely se sperie pînă la urmă văzînd gura schimonosită a lui Fernando care ieși pentru o secundă din apa învîltorată și se duse imediat înapoi.

— Dumnezeule ! țipă Sebastián ! Săriți ! Au să se înece !

Ceilalți sosiră imediat și lupta încetă. Tito și Fernando se priveau extenuați, gîfîind și tușind, fără să poată vorbi ; își frecau gîtul și pieptul cu mîinile.

— La dracu ! le spuse Santos. Vă țineți de tîmpenii !

Fernando se uită la el cu coada ochiului și ridică degetul, arătînd spre Tito, dar încă nu putea să vorbească.

— N-a lipsit mult ca unul din voi doi să se înece, comentă Paulina. Parcă n-ați ști ce înseamnă apa.

— S-au legat de mine, spuse Mely, dar le-a ieșit pe dos pînă la urmă.

În sfîrșit, Fernando putu să vorbească :

— Asta... întotdeauna face așa... Nu știe limita la glumă...

— Tu ai început ! Ce, era să stau cu mîinile în sîn ?

— Eu n-am avut nimic cu tine. Dar tu, ca un mizerabil ce ești, te-ai legat de Mely.

— Și acuma de ce vă certați pentru atîta lucru ? interveni Sebastián.

— Păi dacă tipul e un animal, protestă Fernando. Habar n-are ! Să se apuce de luptă în apă, auzi ! Păi sigur că ne-am încins amîndoi și nu mai putea să ne despartă nimeni din cauză că ne-a apucat panica și fiecare voia să scoată gura ca să respire... Tîmpitul... !

— Uite, Fernando, s-o lăsăm baltă mai bine, zise Tito. Fără comentarii !

— Nu, de ce s-o las baltă ?

Se apropie de Tito și îi gesticula sub nas.

— Fernando are dreptate, spuse Mely.

Sebastián se interpuse între cei doi :

— Gata ! zise. Stați cuminți și terminați cu cearta.

Tito o privi pe Mely cu dispreț.

— Da, domnule, întări Fernando. Și mai știi ceva ? Azi nu mai ai ce vorbi cu mine.

— Fii fără grijă, amice, n-am să-ți vorbesc toată luna, zise Tito.

Fața lui se întristă, se întoarse și se îndreptă spre mal, ajutîndu-se cu mîinile pentru a învinge apa.

— Normal ! zise Fernando către ceilalți.

Paulina îl privea pe Tito cum se îndepărta și spuse cu părere de rău :

— Uite ce prostie !... Nu știu ce v-a apucat să vă certați. Și venisem atît de bine dispuși !... Ați făcut-o de oaie, asta-i !

— El, nu mi-o spune mie...

— Așa-i, zise Mely ; imbecilul de Tito a...

Santos o întrerupse :

— Tu să nu acuzi pe nimeni. Întotdeauna îţi place să bagi zîzanie, de parcă asta te-ar îngrăşa.

— Eu nu bag zîzanie deloc, auzi ? Tito nu m-a lăsat în pace. Şi pe mine nu permit să pună mîna nici el, nici altcineva, ai înţeles ?

— Bine, dragă, bine, o scurtă Santos ; la mine să nu ţipi. Eu n-am nici un amestec. Treaba voastră.

— Tocmai d-aia.

Fernando şi Mely se îndepărtară.

— Asta pe zi ce trece se tîmpeşte tot mai tare, îi spuse Santos lui Carmen ; e o încrezută fără pereche.

— Păi eu ţi-am zis. Nu e prima oară. Tot timpul i se pare că cineva are ceva cu ea. Şi de fapt îi place, caută cearta.

— E o arţăgoasă şi o bătută în cap. Nu pot s-o sufăr, îţi jur.

— Nici eu.

Se alăturară lui Luci, Paulina şi Sebastián.

— Hai, facem cercul ca adineaori !

— Cheamă-l pe Tito, spuse Luci.

— Lăsaţi-l. Nu mai vine, s-a supărat.

— Dar nu pe noi.

— Pe toţi, mai mult sau mai puţin.

— Bietul băiat ! exclamă Lucita. N-ar fi trebuit să-l lăsăm să plece aşa.

Începu să-l caute cu privirea pe toată plaja. Tipul cu burdihanul imens era acuma în apă împreună cu fiica lui şi îl săpuneau pe Auraş care li se zbătea în mîini.

Fernando şi Mely se îndepărtară în josul apei, spre Miguel şi prietena lui. Cînd apa le ajunse la umeri, Mely nu îndrăzni să mai înainteze.

— Ali ! strigă Alicia !

Alicia răspunse cu un ţipăt jovial, făcînd semne cu mîna.

— Trece peste cap acolo unde sînteţi ?

— Da, trece puţin, răspunse Alicia. Nu veni dacă ţi-e frică !

— Zi că nu-ţi este, Mely ! spuse Miguel. Veniţi fără teamă, numai aşa vă faceţi curaj !

Mely negă din cap şi îi spuse lui Fernando :

— Eu nu merg, mi-e teamă că obosesc.

Apoi strigă din nou spre Alicia şi Miguel :

— Hei, veniţi voi încoace ; vrem să vă spunem ceva !

— Bîrfitoareo ! zise Fernando. Imediat să le povesteşti şi lor ! Interesant lucru au să audă, ce să-ţi spun !

— Blegule, am zis aşa numai ca să vină.

Fernando zîmbi :

— Da, da, ca să vină... Eşti, fata mea, de groază. De cum ţi se năzare ceva, eşti în stare să pui în mişcare jumătate din omenire. Ai totuşi darul de a pica cu tronc la lume şi n-are omul încotro, trebuie să-ţi suporte toanele.

— Ah, da ? zise ea afectînd un ton supărat. Chiar atîtea toane trebuie să-mi suportaţi ?

— Cum te mai bucuri cînd ţi se spune asta ! Nu-i aşa ? Îţi creşte inima !...

— Mie ?

— Hai, nu te mai preface acuma ; doar se vede de la o poştă.

— Phi, ce nesuferit ! spuse cam înțepată, schițînd un zîmbet. Ce nesuferit poți să fii, dragă, cînd rîzi cu rîsul ăsta de iepure. Hiii ! M-apucă o furie de-mi vine să te omor, înțelegi ? (Își agita capul în nasul lui, strîngînd din dinți și clipind des din ochi.) Hiii, ce rîs de iepurilă ! Rîdea singură, amuzîndu-se de propria ei furie. Blegule, nesuferitule ! Uite-i că vin...

Pe Santos îl amuza frica lui Carmen, pentru că o adusese pînă într-un loc unde apa îi trecea de umeri.

— Uitați-vă la ea, ce frică îi este ! le striga rîzînd celorlalți doi.

Fata se agățase cu ambele mîini de el și întindea gîtul, vrînd parcă să se îndepărteze de apă cît mai mult.

— Măgarule, ești un măgar, să știi ! Au ! aici îmi trece peste cap, Santos. Au ! nu-mi da drumul că mă duc la fund !

Îl apucase cu mîinile pe după umeri și se lipea strîns de el.

— Păi sigur, dacă îndoi genunchii ! Pune picioarele pe pămînt, dragă, ai să vezi că nu-ți trece peste cap. Îmi înfigi unghiile în carne ! Nu trebuie să-ți fie așa de frică.

— Ești un măgar, rîzi de mine ; și-i mai strigi și pe ceilalți să rîdă, protestă Carmen bosumflată. Vreau să ies afară !

Ceilalți trei erau în spatele lor. Sebastián înota în cercuri, greoi, stîrnind spumă multă și ciocnindu-se mereu de oamenii care umpleau rîul. Un copil, pe care tatăl lui îl ținea în brațe, țipa

înspăimîntat și dădea din mîini, văzîndu-se atît de aproape de apă, iar tatăl îl mîngîia pe cap și-i zicea întruna : „Gata, gata, puișor, gata... !" Paulina și Luci îi priveau.

— Pfu, ce copil ! iar ăștia nu înțeleg de ce se încăpățînează atîta să-l bage în apă.

— Mie mi s-a făcut frig, spuse Luci. Sîntem cam de mult ; ieșim ?

— Așteaptă să vedem ce face Sebas.

Îl căută cu privirea prin mulțime.

— Uite-l colo, zise Luci. Se duce spre ăia.

Sebas se îndepărta înotînd în direcția lui Miguel și a celorlalți.

— Numai după zgomotul pe care-l face și știi încotro a luat-o, comentă Paulina. Nici o altă persoană în tot rîul nu face măcar un sfert din spuma pe care-o face el. Nici transatlanticul „Queen Mary", draga mea. Să mergem.

Îl întîlniră pe Tito întins la soare, într-un luminiș din pădurice. Se apropiară de el.

— Ce faci ?

— Stau la soare. Ați ieșit deja ?

— Noi da, spuse Luci. Te deranjează dacă ne întindem și noi la soare, aici lîngă tine ?

Ce prostii pot să-ți treacă prin cap, Lucita !

— Eu știu ?... Poate că voiai să stai singur.

Se făcu roșie la față.

— Ce idei !

Paulina și Luci se întinseră alături de el.

— Acum cred și eu că e bun soarele, spuse Paulina.

— Durează puțin. Eu încep deja să-l simt. E plăcut doar puțin după ce ieși.

— Şi Dani ce face ? Ai fost pe la el ?

— E tot acolo. M-am dus după ţigări şi era ca un mort ; nici nu s-a clintit.

Paulina exclamă :

— Să vii la rîu ca să dormi !...

*

Un căţeluş galben dădu buzna înăuntru frecîndu-se de pantalonii omului cu pantofii albi şi începu să se gudure pe lîngă toţi, vesel şi neastîmpărat, vrînd parcă să-i salute. Apoi se aşeză în prag şi începu să privească afară neliniştit ; făcea zgomot lovind partea de jos a tejghelei cu coada.

— Uitaţi-vă la căţelul ăsta ce agitat e, spuse Mauricio.

— Seamănă cu stăpînul, făcu remarca măcelarul ; are aceleaşi obiceiuri ca şi Chamarís.

— Orice cîine, după un anumit timp, începe să semene cu stăpînul lui, adăugă Lucio ; eu mai am şi acuma semnul de la muşcătura pe care mi-a făcut-o un cîine negru de-al cumnatei mele.

Măcelarul izbucni într-un rîs zgomotos.

— Are haz ăsta ! zise.

Cîinele începu să se agite din nou. Intrară doi bărbaţi ; îşi apropie boticul de pantalonii omului cu pantofii albi şi începu să adulmece.

— Bună ziua la dumneavoastră.

Omul cu pantofii albi se răsuci cînd simţi botişorul pe picior.

— Stai cuminte, Sulf ! îi strigă stăpînul.
Cîinele îl ascultă.

— Ce mai e nou ? întrebă Mauricio.

— Căldură mare. Ai adus cumva bere ?

— E la gheață, de cînd am primit-o.

— Așa-mi place.

— Aici trebuie să aștepți duminica ca să bei o bere.

— O, păi dacă vreți pot să aduc zilnic ; cu condiția să vă angajați că îmi consumați o ladă pe zi. Altfel, nimic ; pentru că pe urmă berea pierde presiunea și nu mi-o mai cumpără nimeni.

— A cui e motocicleta aia de-afară ? întrebă cel care intrase odată cu stăpînul cîinelui.

— A unor tineri din Madrid care au venit azi aici, la rîu.

— Mi s-a părut că e a doctorului din Torrejón. E aceeași marcă.

— Eu nu le deosebesc, spuse Mauricio ; mie mi se par toate la fel. O drăcovenie care mie...

— O motocicletă e bună, îi replică măcelarul. Pentru cel care merge pe șosea asfaltată e nemaipomenită. Mergi repede și comod. Dacă eu aș putea s-o bag pe arătură, ai vedea ce repede aș schimba calul pe ea, fără să stau prea mult pe gînduri.

— Și cu destui bani pe deasupra, cred.

Mauricio făcu semn cu ochiul și spuse :

— Asta îi are.

— Spune, Aniano, cam cît ar costa o motocicletă ca asta ?

— Păi... un Dekave modelul ăsta, cu cei cinci cai putere pe care îi are și cu transmisie cardanică, trebuie să fie destul de scump...

— Fă un calcul aproximativ.

— Între treizeci și treizeci și cinci de miișoare ; depinde de starea în care se află.

— Exact cum vă spuneam, interveni măcelarul ; de cinci ori prețul unui cal. Normal, nu spui tu că are cinci cai ?

— Da, domnule, cinci.

— Asta-i, zise Lucio. La fel te costă cei din carne ca cei din oțel. Cai sînt la urma urmei și unii și alții.

Aniano îl corectă :

— Fii atent, că nu e vorba de cai de oțel ci de cai putere.

— Cai putere sau cum or fi, totuna e.

Alguazilul comentă agitat :

— E ca și cum motocicleta ar avea cinci cai închiși în motor. (Rîdea.) De-aia face tămbălăul ăsta cînd merge. Și cu cît are mai mulți cai, cu atît face tămbălău mai mare. Una care ar avea o sută, vă închipuiți ce-ar fi, zise scuturînd degetele.

Aniano își slăbi nodul de la cravată ; purta un costum deschis, ros la mîneci, și un pix galben cu capac îi ieșea din buzunarul de sus ; pielea gîtului îi asudase și își trecu degetele peste ea. Chamarís avea un fel de sahariană gri, cu fermoar. Fermoarul era deschis pînă jos, și cămașa era descheiată la al treilea nasture ; pe încheietura mîinii drepte purta o curea de piele, iar pe degetul inelar, verigheta. Spuse brusc :

— Poftiţi tutun, domnilor.

Îi oferi lui Lucio o tabacheră de culoare închisă. Aniano, mai degrabă scund, se sprijinea pe ambele coate stînd cu spatele la tejghea ; privea în fund etajera de pin şi un tablou care atîrna deasupra capului alguazilului, înfăţişînd iepuri, pepeni şi un porumbel ucis, aşezate pe o faţă de masă. Alguazilul crezu că Aniano îl priveşte pe el, ezită şi se dădu la o parte ; apoi îşi îndreptă şi el privirea în spate, văzînd că Aniano continua să se uite într-acolo. Fu pe punctul să spună ceva despre tablou, dar Aniano îşi schimbă poziţia şi apucă paharul de bere de pe tejghea.

În clipa aceea intrară cele două femei care se întorceau deja de la San Fernando, încărcate. Justina se apropie de Lucio şi, întinzîndu-i tutunul, îi spuse :

— Poftim cutia.

— Nu te încălzeşte *cazalla ?* îl întrebă Aniano pe măcelar.

— Aş ! Berea te încălzeşte mai tare, în ciuda a ceea ce se crede. Cu cît bei mai multă, cu atît corpul cere mai multă, pînă cînd ajunge să-ţi clipocească în burtă. (Îi întinse tabachera.) Poftim.

— Poate să fie adevărat, comentă Chamarís. E ca şi cu baia : uneori am poftă să fac o baie în rîu, mai mult pentru ca să mă spăl, şi vă spun drept că deşi la început pare că te răcoreşte, după ce ai ieşit asuzi mai abitir ca înainte de baie.

Alguazilul urmărea din ochi cum tabachera trecea din mînă în mînă. Aniano i-o întinse lui Mauricio.

— Mulţumesc, chiar acuma am aruncat ţigara, zise arătînd cu bărbia undeva jos. Dă-i-o lui Carmelo.

Alguazilul luă tabacherea cu entuziasmul unui copil căruia i se oferă dulciuri.

— Bun, să ne răsucim deci o ţigară... spuse plescăind din limbă.

— Cui pe cui se scoate, zise Lucio ; frigul cu frig, căldura cu căldură. Păi dacă vă uitaţi, iarna te freci pe faţă cu zăpadă şi imediat ţi se face roşie ca macul şi începe să-ţi ardă. Nimic nu produce o reacţie mai puternică. Aşa i se întîmplă şi lui cînd bea *cazalla ;* îl imunizează contra căldurii, după cît se vede.

— Şi-atunci mata de ce nu bei *cazalla,* după obiceiul nostru de-aici ?

Lucio îşi arătă stomacul cu degetul, şi spuse :

— Hei, prietene, eu n-am sănătatea voastră. Pisicii nu-i place *cazalla ;* zice că nu. Dacă beau, devine furioasă, începe să zgîrie şi să muşte, de parcă ar fi călcat-o cineva pe coadă.

Chamarís zîmbi :

— Şi dumneata ? întrebă. Şi dumneata ai ulcer ?

Lucio aprobă din cap.

— Bate palma, continuă Chamarís, şi îşi strînseră mîna. Păi, uite, ieri după-masă în Coslada veni vorba tot de asta şi am făcut din curiozitate socoteala, să vedem cîţi din sat au ulcer la stomac, din cei pe care-i ştim. Ei bine, închipuie-ţi,

noi eram doar patru și cîți crezi că ne-au ieșit ? Fă, așa, un mic calcul. Zi un număr oarecare.

Furat de discuție își opri tabachera pe care i-o înapoiase Carmelo ; acesta însă îl bătu pe braț și ridicînd din sprîncene i-l arătă pe omul cu pantofii albi care continua să stea cu spatele în cadrul ușii, cu privirea atrasă de corbi. Chamarís se apropie de el și îl atinse cu tabachera pe umăr :

— Fumezi ?

Omul cu pantofii albi se întoarse.

— Hai, că nu știu ce ți se întîmplă azi. Nu prea ai chef de vorbă. Lasă-te de uitat afară și fii și tu atent aici ; ascultă ce se spune și poate te mai înveselești nițel.

Celălalt se mulțumi să-și strîmbe gura într-un zîmbet vag și, apucînd tabachera, spuse :

— Mersi, să nu crezi că azi... Uite, am să-ți iau o țigară.

Chamarís se întoarse la mijlocul cercului.

— Bine, hai să vedem, domnule Lucio ; cîte ulcere crezi că am numărat pînă la urmă că sînt în Coslada ?

— Păi, știu eu... Să fie vreo zece, douăsprezece.

Chamarís îl lovi peste umăr și spuse apăsînd cuvintele :

— Șaptesprezece ! Nu mai puțin de șaptesprezece ulcere. Ce părere ai, ei ?

Deveni aproape agresiv.

— Nu e rău, domnule. Stăm chiar bine. Și să nu crezi că în San Fernando nu sînt tot pe atîtea, dacă nu mai multe.

Măcelarul izbucni în rîs :

— Bravo ! Acuma hai să facem un concurs între cele două sate să vedem care din două are mai multe ulcere. O idee ! Uite că îl avem aici chiar şi pe Aniano ca să ne redacteze regulamentul, ca la concursurile ce au loc de sărbători. Eh, ce ziceţi ?

— Dumneata rîzi, îi spuse Chamarís. Ce bine e să priveşti taurii din tribună ! Dar dacă ai avea un ulcer sau o pisică, cum foarte bine îi zice domnul Lucio, care să te muşte pe dinăuntru, atunci să te vedem. N-ai mai rîde aşa. Şi ai urî *cazalla*, imediat.

— Bah ! Cu ulcer se trăieşte ani mulţi. Sînt lucruri şi mai rele.

— O duci atîta cît te îngrijeşti, spuse Lucio. Dar cînd te aştepţi mai puţin, faci o perforaţie şi te cureţi. Cu pisica nu-i de glumit. E o bestie mică cu care nu te joci.

— Şi trebuie omul să renunţe la multe lucruri. Are dureri, stări proaste şi e tot timpul indispus.

— Multe necazuri, da, multe neplăceri, confirmă Lucio.

— Hai, Lucio, nu exagera atîta... De parcă tu te lipseşti de ceva. Bei zilnic mai mult ca oricare dintre noi. Şi acuma faci aici pe victima.

— Ah, în ceea ce mă priveşte, puţin îmi pasă dacă mai trăiesc zece ani sau cinci. Mare lucru nu mi-a mai rămas, la vîrsta mea. O scap de necazuri pe cumnată-mea. (Rînji). Uite, ei, una, nici prin cap nu i-ar trece să-mi spună măcar o dată, din politeţe, cel puţin : „Ai grijă de tine, Lucio“. Aş, nici vorbă !

— Iar ai început, spuse Mauricio. Abia o lăsaseşi pe cumnată-ta. I-a venit din nou rîndul. Nu poţi să-i dai pace prea mult timp. M-ar fi mirat.

Ceilalţi rîseră.

*

La stăvilar se auzeau zgomotele săriturilor în apă. Corpurile apăreau cîteva clipe pe marginea de sus a ecluzei, pentru ca imediat să se arunce în apă, stîrnind jerbe de stropi. Vocile celor din apă răsunau limpede, ca ecoul unui obiect de nichel. Miguel şi Alicia erau împreună cu Fernando şi Mely ; toţi patru rîdeau de Sebas, care venea înotînd spre ei.

— E ceva de capul lui ; oricum, înaintează.

— Aş ! Mult zgomot pentru nimic. Parcă ar avea mîinile ţepene.

Sebas se apropia gîfîind :

— Ce-i cu voi ?

— Nimic. Văd că tu confunzi înotul cu luptele libere ; te mişti de parcă te baţi cu apa.

— Ah, păi fiecare cu stilul lui, răspunse Sebastián rîzînd.

— Da ; mie-mi spui ?

— Şi ce faceţi ?

— Fernando şi Mely ne-au povestit cearta cu Tito.

— Mi-am închipuit. Dar auzi, Daniel nu face baie ?

— Cine ştie ce face ăsta acuma !

— Păi uite-l, zise Fernando arătînd cu degetul spre umbra copacilor ; doarme tun, tipul. Numai de baie nu-i arde ăstuia.

— Haideţi să-l strigăm.

— Bun, toţi o dată cînd zic eu trei. Fiţi atenţi. Unu, doi, trei... !

— Danieeel !

— Mai tare !

— Danieeel ! !

— Nu-i bine. Tu, Mely, de ce nu strigi ?

— Ei, lăsaţi-l să doarmă. Treaba lui.

— Da, dar ăsta e în stare să fi golit el singur cealaltă sticlă.

— Să nu crezi că m-ar mira.

— Ce facem, ieşim ?

Ieşea lume multă din apă şi se întindea la soare. Poienile din pădurice se înţesau de oameni în costume de baie, aşezaţi jos pe prosoape sau pe halate. Un şir de capete se iţea de după dig pe toată lungimea acestuia ; corpurile nu se vedeau pentru că se prăjeau la soare de partea cealaltă, pe planul înclinat de ciment ; de aici, doar capetele se zăreau sau mîinile care atîrnau şi se jucau în apă cu vîrful degetelor.

— Trebuia să ne apropiem pe tăcute, sugeră Fernando, să-l luăm prin surprindere și să-i ardem cîteva sau să-l aruncăm în apă îmbrăcat, aşa cum e.

— Fugi de-aici, că se supără și ăsta.

— Cu-atît mai rău pentru el, pentru că după aia va trebui să se dezsupere.

— Lăsați-l, zise Miguel. Mai bine fără glume că pe urmă se termină rău, ca de obicei ; ai văzut doar, adineaori.

Ajunseră la mal şi deodată o rupseră toţi la fugă, strigînd. Doar Mely rămase în urmă şi continua să meargă în pas normal. Cînd ajunseră lîngă Daniel, începură să se rotească în jurul lui şi să-i strige :

— Daniel ! Danielito ! Scoală-te că e ora opt ! Scoală, băiete, că întîrzii, au deschis deja restaurantul ! Micul dejun, Daniel ! Ţi se răceşte cafeaua !...

Daniel întredeschise ochii ; zîmbea fără chef, orbit de lumină, şi lovea aerul cu mîinile ca să-i gonească de parcă ar fi fost viespi.

— Sus, amice !

— Lăsaţi-mă în pace ; gata. Mă stropiţi. Valea de-aici ! Mergeţi să mai bateţi şi pe alţii la cap...

— N-ai de gînd să intri în apă ? întrebă Miguel.

— Nu. Mă simt bine aşa. Căraţi-vă, duceţi-vă să vă mai aerisiţi puţin...

Miguel simţi că cineva îl bate pe spate şi se întoarse.

— Uite, exact ce ţi-am spus, îi zise Fernando arătîndu-i o sticlă goală ; vezi ?

Daniel îşi ascunse din nou faţa în mîini.

— Da ; în cazul ăsta cred că e mai bine să-l lăsăm în pace.

Scoaseră prosoapele şi începură să se şteargă. În apă era acum mai puţină lume. De undeva ajungeau mirosuri de mîncare. Un grup vecin bătea cu lingurile în capacele şi în vasele de aluminiu, enervînd pe toată lumea.

Carmen îi spuse prietenului ei :

— Uite, tu, ce degete am. Parcă-s nişte stafide.

Îi arăta buricele degetelor care erau încreţite de atîta stat în apă. Băiatul îi apucă mîinile şi strîngîndu-şi-le la piept îi zise :

— Săracele mînuţe ! Vai, fetiţo, dar tu dîrdîi ca un căţeluş !

— Da... îi răspunse ea alintîndu-se.

— Hai să ieşim ! După cum văd eu nu te prea împaci cu apa. Nu trebuie să-ţi fie aşa de frică de ea, dragă.

Se îndreptară spre mal ţinîndu-se de mijloc şi împingînd cu dificultate apa cu genunchii.

— Tu mă sperii dinadins, ca să te distrezi pe seama mea.

— Ca să te obişnuieşti, Carmela, să pierzi respectul pe care-l ai faţă de apă şi să-ţi dispară teama de ea.

Îşi potriviră paşii în ritm şi priveau cum picioarele le ieşeau tot mai mult din apă, pe măsură ce se apropiau de mal.

— Ce fin e mîlul ăsta ! spuse Carmen ; nu-i aşa că-i plăcut să calci pe el ?

— Parcă ar fi gelatină.

Santos se aplecă, cufundă mîna în apă şi scoase un pumn de nămol roşiatic care îi luneca printre degete. Începu să-l scurgă pe spatele fetei.

— Vai, dragă ! Acum, mă obligi să mă ud din nou.

Se opri să se spele pe spate şi apoi îl întrebă :

— Ascultă, Santos, e adevărat că marii înotători se ung cu grăsime pe tot corpul ca să nu le fie frig ?

— Da, cînd vor să bată vreun record, de exemplu traversarea Canalului Mînecii.

— Ce complicat !

Se prinseră din nou cu mîinile de mijloc. Santos privi în urmă.

— Nu-i văd pe ceilalţi.

— Şi ce nevoie ai de ei ? Nu vezi ce înţepaţi sînt azi cu toţii ?

— Da, aşa-i. Mai bine să fim numai noi doi singuri, nu-i aşa, scumpa mea ? Nu mai avem nevoie de nimeni.

Se opriră pe plajă. Carmen îl privi în ochi şi îi aprobă zîmbind, apoi spuse :

— Frumosul meu !

— Acuma îţi speli fusta şi-o pui să se usuce la soare.

Ceilalţi îi strigară întrebîndu-i dacă vor să joace capra, şi Santos se duse spre ei în timp ce Carmen începu să-şi spele fusta mînjită de noroi în dimineaţa aceea. Paulina se alătură şi ea celorlalţi. Tito şi Lucita rămaseră la soare. Sebastián se puse primul capră, voluntar ; apoi începu să se formeze şirul săritorilor, de-a lungul rîului. Cel care sărea lua imediat aceeaşi poziţie cîţiva paşi mai încolo, şi tot aşa, pînă cînd primului îi venea din nou rîndul. La Mely întotdeauna era cîte unul care striga „Hop !" şi ridica spinarea în momentul în care ea sărea, ca s-o facă să cadă. Dar pînă la urmă ea fu cea care îl trînti pe Fernando, ca să se răzbune, şi toţi ceilalţi rîseră.

— Aşa, amice ! Asta ca să înveţi minte să te mai legi de Mely.

Pe urmă se aliară toţi împotriva lui Miguel.
— Să vedem dacă-l putem trînti pe Lungilă ăsta, spuseră.
Lanţul se-ndepărta în josul rîului ; Miguel era greu de doborît şi fetele fură nevoite să iasă din joc, protestînd că deveneau brutali şi că aşa nu mai aveau chef. În sfîrşit, Miguel se prăbuşi împreună cu Sebas şi într-o clipită toţi ceilalţi se aruncară asupra lor. Voiau să-l tîrască pe Miguel spre apă, dar nu reuşeau să-l stăpînească, şi pînă la urmă ajunseră toţi patru în rîu. Ieşiră afară cu apa şiroindu-le pe trup, rîzînd.
— Al naibii Miguel. E ca un taur !
— Nimeni nu poate să-i vină de hac, atîta e de forţos.
Fetele se uitau la ei şi Paulina spuse :
— Întotdeauna trebuie să se termine cu caft, altfel nu le place.
— Miguel e cel mai puternic, spuse Mely ; s-au aliat trei împotriva lui şi totuşi n-au putut să-l învingă.
Paulina o privea cu coada ochiului.
Carmen îşi pusese peste costumul de baie bluza şi îi făcuse un nod în faţă ; acuma îşi întindea fusta la uscat. Daniel o striga ; avea o figură nostimă aşa, cum se scărpina la ceafă, cu faţa roşie de somn şi cu urmele de pămînt întipărite pe obraji, ca un vărsat de vînt. Întrebă speriat :
— Unde au plecat toţi ?
Carmen zîmbea amuzată de figura lui.
— Sînt aici, măi, îi spuse. Aici, nu-i vezi ?
Dani nu-şi revenea din starea de somnolenţă.

— Vai, dragă, ce buimăcit ești.

Daniel își duse mîinile la ochi și începu să și-i frece. Apoi privi cu efort în lumina orbitoare a rîului. În apă rămăseseră doar foarte puține persoane. Acolo sub copaci zări doi copii goi, cu burți mari și cu pălăriuțe de pînză albă, iar mai în jos o văzu pe Mely, întinsă la soare. Se întoarse din nou spre Carmen, dar aceasta plecase. Se întinse pe spate.

Lucita spuse :

— Fernando nu s-a purtat frumos cu tine...

— Nu știu, răspunse Tito. Nu-mi vorbi acuma de Fernando.

— Dar vinovată de toate a fost Mely, nu-i așa ?

Amîndoi erau întinși pe burtă, cu coatele sprijinite de pămînt. Tito făcu un gest cu umerii :

— Ea sau cine-o fi, tot aia e.

— Auzi, ție cum ți se pare Mely ?

— Mely ? În ce sens ?

— Dacă ți-e simpatică, așa, în general ; nu știu...

— Uneori.

— E bine fata.

— Da.

— Oricum, e prea încrezută, nu crezi ?

— Păi ce știu eu, dragă. De ce vorbim acuma de Mely ? Parcă n-am avea altceva mai bun de făcut.

— Trebuie să vorbim despre ceva...

Pronunță cuvintele cu o voce timidă, de parcă ar fi bătut în retragere. Tito se întoarse spre ea și o privi cu un zîmbet de scuză :

— Iartă-mă, iubito. Mă enervează discuţia asta despre Mely. Pui atîtea întrebări...

— Nouă, fetelor, ne place să ştim ce părere au băieţii despre noi ; dacă vă părem încrezute şi altele de felul ăsta...

— Tu nu eşti încrezută.

— Nu ?

Se opri aşteptîndu-l parcă să continue, apoi adăugă :

— Ba da ; uneori sînt, deşi tu nu-ţi dai seama.

Tăcură amîndoi cîteva momente, apoi Luci întrebă din nou :

— Tito, ţie cum ţi se pare o fată care poartă pantaloni ? Ca Mely, de exemplu.

— Cum să mi se pară ? Deloc neobişnuit ; o îmbrăcăminte ca oricare alta.

— Dar ţie îţi place ca o fată să-şi pună pantaloni ?

— Nu ştiu. În funcţie de cum îi vin, cred.

— Mie, fii atent, mi-a căşunat să-mi iau unii, dar pînă la urmă n-am avut curajul. Era de Rusalii, cînd am fost toţi în Escorial. Am stat la îndoială dacă să-mi cumpăr, dar n-am îndrăznit.

— E o prostie să-ţi faci astfel de probleme. La urma urmei, ce ţi se poate întîmpla ?

— Ah, păi să fiu ridicolă, să zicem ; ţi se pare puţin ?

— Ridicol poţi fi în multe feluri. În plus nu ştiu de ce ai fi fost tocmai tu.

— Adevărul este că nu sînt destul de înaltă ca să port pantaloni.

— Dar nici bondoacă nu eşti. Ai talie frumoasă. Şi pe urmă nici nu e nevoie să fii prea înaltă, ca să ai o linie plăcută.

— Ţi se pare că am corp frumos ?
— Bineînţeles că ai. Eşti o fată care place, cred şi eu.
Lucita rămase puţin pe gînduri, apoi spuse :
— Da ; oricum, sînt sigură că şi dacă ţi-aş părea contrariul, nu mi-ai spune.
— Ah, bun, dar nu e cazul. (O privi zîmbind.) Şi hai să plecăm o dată din soare, că ne coacem de vii.
Se ridicară.

*

Măcelarul vorbi din nou, pe un ton prudent :
— Dar eu nu înţeleg de ce vorbeşti tu de chestia asta cu vîrsta, pentru că dacă ţi-ai pune în cap, încă te-ai mai putea angaja.
Lucio ridică din umeri :
— Şi unde ? Acuma, cînd aproape nu mai ştiu să fac nimic... Şi cu tinicheaua după mine...
Aniano întrebă :
— Dar ce meserie aveaţi dumneavoastră înainte ?
— Brutar. Aveam o brutărie în Colmenar. Asociatul meu a vîndut-o şi a luat toate paralele. Îşi închipuise probabil că eu n-aveam să mai ies niciodată de-acolo. Apoi am aflat că ar fi în La Coruña şi că ar face negoţ şi diverse învîrteli. La plecare tipul a luat totul şi m-a lăsat mofluz. Pas de-l găseşte...
— Nu se poate ! Nu aveaţi contract, vreun act pe undeva, vreo hîrtie cu numele dumneavoastră, ceva... ?

Omul cu pantofii albi începu să fie atent la discuţie.

— Contract ! Ce contract ? întrebă Lucio. Cu încurcăturile din anii ăia parcă mai puteai să găseşti vreo hîrtie sau să dovedeşti ceva ! Fiecare a luat ce-a putut, şi după aia prinde orbul, scoate-i ochii. Eu oricum n-aveam de gînd să mă mai întorc acolo.

— Aşa e, încuviinţă omul cu p.a. Numai necazuri pe capul omului. Mai bine aşa ; să rămîi în locul în care ai căzut cînd te-au aruncat. Dumneata ştii ce-i viaţa.

— M-a costat mult ca s-o cunosc, credeţi-mă. Mai bine era dacă aş fi continuat s-o ignor. Experienţa, cînd în sfîrşit ajungi să o ai, îţi dai seama că te-a costat atît de scump, atît de scump încît e ca şi cum n-ai avea-o ; acelaşi lucru.

— Nu sînt de acord, spuse Aniano ; nu vă împărtăşesc părerea. Cel mai rău lucru pe lume e să te dai bătut. Asta niciodată. Trebuie să găseşti noi forţe în tine şi să mergi mereu înainte.

— Crezi ? întrebă Lucio pironindu-l cu privirea şi adoptînd un alt ton răbdător. Ia să vedem, cîţi ani ai tu, tinere ? Cred că sînt prea puţini ca să ştii ceva despre viaţă. Încă mai ai caş la gură...

Aniano roşi ; privirea i se întunecă. Lucio continuă :

— Deci nu trebuie să ne dăm bătuţi, da ? Cine ştie, poate că ai să ajungi vreodată în viaţă să afli ce înseamnă să te dai sau să nu te dai bătut. Înţelegi ce vreau să spun. Aşa că, dacă tăceai, filozof rămîneai.

— Iar dumneavoastră... am impresia că vreţi să faceţi pe grozavul ! Şi-apoi nimeni nu v-a permis să mă tutuiţi ! Poftim de vezi, bătrînul atoateştiutor !

Chamarís îl trăgea de mînă ca să se calmeze. Lucio îi spuse rece :

— Eu nu sînt bătrîn, auzi ? Tu însă eşti un papă-lapte. Un puşti ignorant şi obraznic. Asta eşti ca să ştii.

Aniano era foarte agitat. Mauricio interveni :

— Hai, Aniano, termină ; te enervezi degeaba.

— Eu nu mă enervez. Însă domnul acesta are impresia că ştie mai multe ca oricine, şi mă insultă. Iar eu nu sînt nici puşti, nici ignorant. Eu cel puţin am studiat, lucru pe care el nu l-a făcut. Am liceul şi bacalaureatul, şi nu admit să fiu tutuit şi să mi se vorbească în felul ăsta.

Chamarís începu să dea semne de nelinişte. Măcelarul făcu un semn cu ochiul şi spuse încet, amuzîndu-se :

— Aşa, aşa... Acuma a scos cultura ca să ne dea gata...

Aniano continuă, roşu la faţă de nervi :

— Şi la socotit, şi la gramatică, şi la geografie, la orice mă prind cu domnul acesta, oricînd doreşte ! Să-l vedem dacă ştie atîtea cîte vrea să pară că ştie ! Eu n-am stat şapte ani să-mi frec coatele pe bănci ca să vină acuma un brutar ieşit la pensie să mă facă incult şi să-mi dea lecţii !

— Despre viaţă, dragă, despre viaţă, spuse cineva.

Mauricio îi făcea semne cu ambele mîini lui Aniano și sîsîia îndemnîndu-l să se calmeze :

— Ssst... calmează-te, îi spuse ; liniștește-te, omule, că nimeni nu vrea să-ți nege meritele. Nimeni nu s-a legat de studiile sau de cultura ta. Nu te subestimează nimeni din punctul ăsta de vedere. Toți știm cît valorează lucrurile astea și ce eforturi sînt necesare ca să le obții. Nimeni n-a pus la îndoială cultura ta și n-a vrut să te jignească pentru asta.

— Păi cine își închipuie că este, ca să mă ia cu tu, așa, dintr-o dată ? Să fim serioși ! Eu am obținut un post și am serviciul ăsta datorită studiilor pe care le-am făcut, așa că am dreptul să fiu tratat în mod corespunzător și în funcție de ceea ce sînt... mă-nțelegeți ?

În toiul accesului de furie aproape că-l podidiră lacrimile, ceilalți însă rîdeau pe sub mustață.

— Da, domnule, ai perfectă dreptate, îi zise Mauricio ; toate astea sînt demne de respect și nimeni nu le contestă.

— Vreți să-mi spuneți cît am de plată ?

Ținea banii în mînă.

— Unsprezece pesete.

Puse banii pe masă și plecă fără să se mai atingă de paharul abia început.

— Nu-ți termini vinul ?

— Nu. Din cauza domnului de colo. Bună ziua.

Ieși atît de furios, încît fu cît pe ce să-l răstoarne pe omul cu p.a. ; acesta se dădu la o parte deschizînd brațele ca la trecerea unui taur și

spuse : „Uite și la ăsta“, în timp ce Aniano dispăru pe ușă.

— Al naibii maimuțoi ! spuse Mauricio. Tinerii ăștia cum au două, trei clase, cum își închipuie că pot să se urce în capul oamenilor.

— E băiat bun totuși replică Chamarís. Îmi pare rău de ceea ce s-a întîmplat. Știu că va suferi mult din pricina acestei discuții. Îi place să stea de vorbă cu toată lumea și să simtă că este apreciat. Cînd își dă seama însă că nu e agreat undeva, se consumă foarte tare.

— N-are decît să se consume, replică Mauricio. De ce se bagă unde nu-i fierbe oala ? Aș vrea să-l văd eu pe tip dîndu-și ifosele astea la Madrid.

— Nu-i un băiat rău, zău. Dacă știi cum să-l iei și începi să-l cunoști, ajunge să-ți fie drag. Eu îl apreciez, vă spun drept. Cînd stai de vorbă cu el îți dai seama că are un suflet bun, fără urmă de răutate.

— Azi însă a făcut-o de oaie, și încă bine de tot, spuse măcelarul.

— De acord cu voi ; dar și domnul Lucio are partea lui de vină pentru că l-a jignit cam tare.

— Am vrut să văd pînă unde merge cu sfaturile și teoriile și cum îi pică lui dacă i se vorbește la fel cum obișnuiește el să vorbească oamenilor. Poftim, dacă nu zici cai putere, gata sare țîncul să-ți spună cum trebuie să zici. Prea de tot !

— Dar nici dumneata nu trebuia să-l tutuiești, domnule Lucio. Asta l-a lovit în amorul propriu.

— Nu ? Păi puteam să-i fiu tată ! Pe vremuri, pe băieţii de vîrsta lui îi tutuia toată lumea. Acuma nu ştiu cum s-a schimbat rînduiala, dar personalităţile se fac peste noapte. Doar pentru că lucrează la Primărie şi pare a avea ceva mai multă prestanţă, altfel naiba l-ar fi tratat cu dumneavoastră pe un puşti de vîrsta lui. A fost obraznic şi l-am pus la locul lui, nimic mai mult.

— Aşa-i ; funcţionăraşilor ăstora li se urcă repede la cap mărimea. Da, da. Păi spuneţi-mi dacă nu ne tratează de parcă ar fi stăpînii lumii, cînd ai ghinionul să ajungi la ei pentru vreo hîrtie sau ceva de genul ăsta. Şi la ce folosesc în afară de faptul că fac viaţa şi mai grea ? Produc ceva folositor oare ? Destul cu atîta îngîmfare şi atîtea ifose numai pentru că învîrt acolo cîteva hîrtii ! Noroc că se găsesc oameni care inventează zilnic noi hîrţoage pentru ca tipii de felul ăstuia să aibă ce mînca ; altfel, aş vrea să-i văd eu ! Cîţi indivizi fără căpătîi şi leşinaţi de foame ar mai umbla prin lume !

— Hai, domnule Mauricio, văd că te iei tare de băiat. Eu vă spun însă că nu are nici un pic de răutate în el.

— Ştim toată lumea că nu e rău, interveni măcelarul. Numai că atîta înfumurare nu-i stă bine unui băiat de vîrsta lui. Cîţi ani să aibă Aniano ? Nu cred că are mai mult de douăzeci şi trei, douăzeci şi patru...

Omul cu p. a. asculta tăcut, în timp ce Carmelo ştergea cu mîneca praful de pe caschetă şi lustruia monograma Primăriei. Lucio spuse :

— Înfumurarea e un lucru pe care trebuie să știi cum să-l ai. Dacă e prea puțină, rău : te încalecă lumea și te ia drept fraier. Dacă în schimb ai prea multă, mai rău : te faci singur de baftă. În viață e bine să ai aplomb, ca să nu ajungi să rîdă lumea de tine ; trebuie însă să ai grijă ca să nu-ți frîngi gîtul din cauza propriei tale aroganțe.

— Ca individul ăla cu prăvălia, spuse Mauricio. Ați văzut ce i s-a întîmplat ăluia ? Totul din cauză că era plin de el. Și de ce era așa domnul cutare ? Doar pentru că avea o firmă cît toate zilele deasupra ușii cu numele lui ? Uitați-vă unde a ajuns. Atît de îngîmfat era încît pînă la urmă s-a ruinat și a ajuns să-l arate lumea cu degetul.

În acel moment interveni omul cu p. a. :

— Și nu era un om rău. Își trata bine clienții. E drept, de la distanță, cum îi era firea, dar și cu generozitate. Eu l-am bărbierit de sute de ori, și cînd voia știa să fie un tip agreabil. Avea farmecul lui cînd vorbea. Îmi amintesc că de fiecare dată cînd spunea cîte o glumă sau vreun banc, ridica deodată capul de pe pernița scaunului și se întorcea în toate părțile, cu fața plină de spumă, ca să vadă ce succes a avut gluma și dacă cei de față rîdeau. Întotdeauna făcea asta, îmi amintesc foarte bine.

— Și ai mai auzit ceva de el ? îl întrebă Mauricio.

— Aproape nimic. Cred că după aceea au plecat în satul din care era soția lui, cum îi zice...

Ăsta de pe lîngă Cáceres ; ah ! cum se cheamă satul ăla ? Navalmoral, ăsta-i. Navalmoral de la Mata. Un sat mare, desigur.

*

Pe apa rîului venea plutind o cracă de copac.

— Uite, parcă ar fi un animal. Fii atentă cum se mişcă ! se miră Fernando. Ca un crocodil.

Era o cracă verde, proaspăt ruptă. Din cînd în cînd se înţepenea în nisipul de pe fund, se răsucea şi începea din nou să plutească, încet, pe apa roşiatecă. Le făcea plăcere s-o privească.

— Mie mi-e foame, zise Alicia ; cred că ar fi cazul să mîncăm ceva.

Nişte copii care tocmai ieşeau din apă se întoarseră din nou zărind craca, o apucară de vîrf şi o scoaseră afară. O tîrîră pe pietriş în direcţia păduricii, alergînd ca nişte catîri ce scot din arenă taurul ucis. Se îndreptară toţi spre locul în care se afla Daniel, şi Carmen le ieşi în întîmpinare. Santos o întrebă :

— Ăsta ce face, tot mai doarme ?

— Adineaori s-a trezit. M-a amuzat... E atît de năucit, că nu pot să-ţi spun. Doarme pe el.

Tito şi Lucita ajunseseră deja lîngă Daniel. Tito se întinse cu braţele larg deschise scoţînd pieptul înainte, spre soare.

— Bine, zise Miguel cînd ajunseră ; cum doriţi să organizăm masa ? Vreţi să mîncăm aici sau preferaţi să urcăm la cîrciumă ?

Fernando spuse :

— Sus cred că am mînca mai comod.

— Nici vorbă, protestă Mely ; să mergem pînă sus pe căldura asta cumplită ! Nici nu mă gîndesc. Auzi idee !

— Aici, bineînțeles. Care-i nebunul care se mișcă acuma ? Nici o sfîrîială, înțelegi ? Și apoi îmbrăcatul și tot deranjul...

— Ziceam... pentru că acolo am avea o măsuță, niște scaune pe care să stăm, ba chiar și față de masă, dacă dorim.

— Nu merită. Așa n-are nici un șarm, zic eu ; în felul ăsta am fi putut mînca și acasă la noi. De ce am mai venit la iarbă verde ? Ca să mîncăm așa cum se mănîncă. Altfel nu-i deloc amuzant. Că doar la masă mîncăm în fiecare zi.

— Desigur. Plăcerea e să mai schimbăm din cînd în cînd.

— Aici, fără îndoială. Nu mai încape vorbă.

— Bine, atunci să vedem cine urcă să aducă mîncarea.

— Tragem la sorți.

— Facem bilețele, de-acord ?

— Ești nebun, dragă spuse Alicia. Cu bilețelele durează o oră, iar noi între timp murim de foame.

— Cu bilețele e mai excitant.

— Lăsați-vă acuma de plăceri din astea și dați-i drumul repede, cum o fi.

— Gata, repede ca fulgerul, spuse Miguel ; o să vedeți. Amestecăm hîrtiuțele. Cine are un creion ? N-are nimeni un creion ?

— Cui i-ar fi trecut prin cap să ia un creion în excursie ? Ce voiaţi să facem cu el ?

— Un ruj de buze e bun ? întrebă Mely. Îl scot dacă e bun.

— Dă-l încoace, sigur că e bun.

— Atunci, dă-mi, te rog, geanta.

— Poftim.

Mely o prinse în aer. În timp ce căuta rujul, zise :

— Dar nu mi-l stricaţi, da ? M-a costat foarte scump.

— Nu-ţi face griji. Auzi, dar acuma trebuie să găsim hîrtie.

— Ţine, tu, spuse Mely întinzîndu-i rujul lui Miguel. Nu trebuie să apeşi aproape deloc, numai ce atingi hîrtia, şi rămîne urmă.

— Uite aici hîrtie.

Tito apucă un ziar de pe jos şi rupse o fîşie de pe margine. Mely scosese din poşetă pachetul cu ţigări „Bisonte".

— Tu vrei, Ali ?

— Da, dă-mi şi mie una.

— Eu zic că ar trebui să urce doi, pentru că unul singur n-o să poată aduce tot.

Miguel făcea bileţelele.

— Da, doi ; bineînţeles.

— Pe Dani să nu-l lăsaţi să scape de la tragerea la sorţi, spuse Fernando. Pune un bileţel şi pentru el. Ar fi o măgărie dacă ne-ar trage chiulul.

— Acum e în al nouălea cer, săracul.

— Păi să coboare de-acolo.

— Patru sînt albe şi două au cîte o cruce,

Cel căruia îi cade crucea se îmbracă și se duce după mîncare, bine ?

— De-acord.

Mely și Alicia își aprinseră cîte o țigară, și Santos, văzîndu-le, spuse rîzînd :

— Mie îmi trece tot cheful de țigară cînd văd femeile fumînd.

— Ei, asta-i bună ! Vreți totul numai pentru voi. Lasă că și așa aveți destule avantaje.

— Adică ?

Terminară de împăturit bilețelele și Fernando începu să strige spre fete :

— Hai, o mînă nevinovată ! Fuga ! O mînă inocentă care să tragă lozul cel mare !

— Ia să vedem care este cea mai nevinovată dintre voi toate ? întrebă Sebastián.

Mely spuse cu o mutră răutăcioasă :

— Lucita ! Lucita e cea mai inocentă dintre toate.

— Sigur, Luci, insistară și celelalte rîzînd. Să tragă ea !

— Hai, Lucita ; ți-au făcut-o, îi spuse Fernando. Îți revine sarcina să tragi bilețelele. Vino-ncoace.

Lucita întrebă :

— Și ce trebuie să fac ?

Roșise toată.

— Îți explicăm imediat, e foate simplu. Tu, Mely, frumoaso, mai dă-mi ceva ; uite caschetuța aia a ta ar fi a-ntîia pentru amestecat bilețelele.

— Dragă, toate trebuie să le dau eu. Poftim, ține-o.

Sebas luă casca, puse bilețelele înăuntru și începu să le amestece zicînd :

— Trei de vermut, două de gin, cîteva picături de mentă, un cubuleț de gheață, se agită și se consumă imediat. Poftim, Luci scumpă.

— Uite, te așezi acolo cu spatele și scoți bilețelele unul cîte unul. La fiecare, mă întrebi „Asta pentru cine e ?" Eu am să-ți spun un nume, și numelui respectiv îi cade ceea ce scrie în bilețelul scos de tine, de-acord ?

Luci încuviință din cap.

— Bine, gata.

— Peste cîteva momente vom începe extragerea numerelor ! spuse Sebas cu voce de șarlatan. Atenție la numerele cîștigătoare !

Lucita băgă mîna în cască.

— Și cel căruia îi pică lozul cel mare, ce cîștigă ?

— Prima bilă, domnilor ! spuse Miguel. Hai, Lucita ; scoate primul bilet !

— Gata, l-am scos. Pentru cine e ?

Miguel își roti privirea peste tot grupul, zîmbind.

— Pentruuu... pentru Santos !

— Și acuma ? Trebuie să-l desfac ?

— Bineînțeles ; să vedem ce are.

În timp ce Luci despăturea biletul, se lăsă tăcerea.

— Nu are nimic, e alb.

Santos scăpă, și ieși din joc.

— Ce baftă ai, amice !
— Hei, să ni-l arate, să-l arate !
— N-ai încredere în Lucita, nenorocitule ?
— Hai, alt bilet !
— Îl trag ?
— Da, da, că ne grăbim.
— Gata. Pentru cine e ?
— Chiar pentru Tito.
Şi Tito ieşi din joc. Nu spuse nimic ; se limită doar să se aşeze jos.

— Bravo ! îi spuse Santos. Noi am scăpat.

Următorul bilet era al lui Fernando ; avea o cruce.

— Premiul cel mare ! strigă Sebastián.

— Îmi pare bine, spuse Mely. Nu tot voiai tu să urcăm la cîrciumă ? Poţi să începi să te îmbraci.

— Aşteaptă, dragă, să iasă şi celălalt. Să vedem cine mi-e partener. Continuă, tu !

— Asta pentru cine e ? întrebă Lucita.

— Pentru mine ! spuse Miguel.

Era un bilet alb. Sebastián protestă :

— Şmecher tipul, ca o vulpe bătrînă ! Ştie că e foarte greu să iasă două bilete la fel unul după altul, aşteaptă primul şi, hop !, se pune pe el. Nu degeaba se zice că cine împarte, parte-şi face.

— Cere condica de reclamaţii dacă nu-ţi convine. Altul, Luci !

De data asta fu desemnat Daniel, şi biletul lui avea cruce. Începură să facă haz pe seama lui.

— Ai avut noroc, Daniel !

— Hai, gata, iubitule. Asta ca să te trezești și tu odată !

Daniel ridică capul și se strîmbă la glumele lor. Fernando se apropie de el și-l bătu ușurel pe spate.

— Știi lecția, frumosule ! A căzut pleașca pe tine !

Daniel îi îndepărtă mîna brusc.

— Eu nu mă duc sus.

— Cum adică nu te duci ?

— Uite-așa, cum auzi. Nu mă duc.

— Nu te duci ? Cum, mă rog, vine asta ? (Se adresă celorlalți.) Auziți, fraților, cică el nu urcă ! Ba ai să urci cu mine, și încă cum ! Cînd nu-ți convine ceva, te superi. Crezi că mie-mi face vreo plăcere ? Absolut deloc ; și totuși urc.

Sebastián interveni conciliator :

— Hai, măi Daniel, nu mă ucide acuma. Tu ești singurul de-aici îmbrăcat și te-ai deranjat cel mai puțin pînă acuma. Nu ne face figura la toți. Fetele sînt moarte de foame.

— Eu nu. Mie nu mi-e foame deloc. Și nici n-am de gînd să mă ating de mîncare, așa că n-am de ce să urc.

— Păi puteai să spui așa de la început ! Acuma ți-a căzut să te duci și trebuie să te duci, chiar dacă tu n-ai chef să mănînci ! striga Fernando enervat.

Văzînd că celălalt nu se mișca, îl apucă de tricou :

— Mă auzi ? Ridică-te ! Îți spun să te ridici !

Daniel se desprinse violent din mîna lui Fernando și îl privi furios în ochi.

— Dă-mi drumul, măi ! Ți-am spus că nu mă duc ! N-am chef deloc, înțelegi ?

— E o tîmpenie, n-ai să-l poți convinge...

— Ești o figură ! N-ai obraz deloc ! Dar de ce naiba îți închipui tu că ești mai cu moț decît ceilalți ? Cine crezi tu că ești ?

— Hai, Fernando, lasă-l, îi spuse Miguel. N-are rost. Ce poți să-i faci ? Cu forța nu putem să-l urcăm. Mă duc eu în locul lui și am terminat discuția. Mergem noi doi și mîncarea lui o lăsăm sus, că tot zice că nu îi e foame ; gata.

— Dar nu-i drept, Miguel ! I-a căzut cruce, de ce să nu se ducă ? De ce s-o lăsăm pe-a lui numai pentru că așa vrea el ? Puișorul !

— Și ce să-i fac eu ? Pot să-l duc cu forța ?

— Dacă nu merge Daniel, nu merg nici eu, așa. Să se ducă cine-o vrea.

— Doamne, cum sînteți ! Trebuie voi să vă certați ! spuse Paulina. Și uite cît e ceasul !

— Eu am avut noroc și am scăpat de belea ; să se respecte jocul.

— Dacă aș fi în locul lui Fernando, nici eu nu m-aș duce, spuse Mely. Ar fi prost dacă s-ar duce.

— Ce egoist e Daniel !

— Nu-i deloc corect, întări Alicia. Iar tu ești bleg dacă te duci.

— Tu să taci.

— De ce să tac ? După ce că-mi pun obrazul pentru tine, îmi mai și vorbești așa.

— Bine, i-o reteză Miguel. Eu am plecat sus. Dacă se oferă vreun voluntar, să vină cu mine. Dacă nu, mă duc singur.

Tito se ridică.

— Merg eu cu tine, așteaptă.

Sebas își lăsă capul în poala Paulinei și spuse :

— Păi fiți atenți, dacă tot mergeți, luați și astea trei sticle să le umpleți din nou.

Își luară hainele și sticlele și se îndreptară spre tufișuri, să se îmbrace.

— Ce duminică ! spuse Tito. Ți-au povestit cearta mea cu Fernando ?

— Ne-a zis Mely.

— Mely e o intrigantă. Toată vina a fost a ei. Și după aia mai și povestește la toată lumea. Iar acuma, Daniel, că nu urcă. Astăzi parcă-i un făcut, ne iese totul pe dos. Din ce în ce mai rău...

— Nu-ți face probleme. Frecușuri sînt întotdeauna ; nu trebuie să le dai prea multă importanță.

— Da, dar am venit ca să ne simțim bine sau să ne certăm unii cu alții ? Pe mine mă deranjează toate chestiile astea. Grozavă distracție !

— Aiurea ! Trebuie să le iei așa cum sînt : Fleacuri.

— Fii atent ; adineauri, fără glumă, îți jur că am fost tentat să-mi iau bicicleta și să mă car, să mă întorc la Madrid. Zău. Și dacă n-am făcut-o a fost, bineînțeles, pentru voi ; pentru tine, Alicia și pentru alți doi, trei.

— Ai fi făcut o foarte mare prostie. Nu merită să-ţi faci sînge rău pentru atîta lucru.

— Fernando e un bun camarad, dar uite ce face. Am lăsat-o baltă pentru că era vorba de el. Să fi fost altul în locul lui, n-aş fi înghiţit să-mi facă ce mi-a făcut el în apă. Şi totul din cauza lui Mely, ea a fost singura vinovată.

— Ce ? Te pomeneşti că şi ţie îţi place Mely ?

— Mie ? Asta-i bună ! Mi-e absolut indiferentă. Şi de azi înainte cu-atît mai mult. Începînd de azi am pus cruce. S-a terminat cu Mely pentru mine : „Sărut mîna. Ce mai faci ?“, „La revedere, noapte bună“, asta o să fie Mely pentru mine de-acum încolo. Atît, şi nimic mai mult.

— Dragă, iei şi tu nişte hotărîri !... Eşti prea dur.

— Dacă-ţi spun ! Ai să vezi. Păi prea e proastă tipa. Unde-i ea nu sînt decît încurcături. E o intrigantă şi o turbulentă, nimic altceva.

Miguel zîmbea în timp ce-şi strîngea cureaua.

— Furios mai eşti pe ea, dragă ! Eu sînt gata, putem pleca cînd vrei.

— Să mergem.

Plecară.

— Cui spuneai că-i place Mely ? întrebă Tito.

— Eu ? Nimănui. Nu ştiu nimic.

— Parcă spuneai ceva adineauri.

— Nu, n-am spus nimic. Nici nu ştiu. E o fată foarte bună dealtfel. Îmi închipui că sînt destui care o plac.

Acum urcau scăriţa întortocheată, săpată în mal.

— Dar nu știu de nimeni concret.

Tăcură pentru că urcușul îi obosise ; cînd ajunseră sus, se opriră gîfîind și se întoarseră să privească. Vîrfurile copacilor încă le mai treceau peste capete. Se vedea stăvilarul și perimetrul întins pe care îl formau apele oprite la dig. Pe celălalt mal nu se vedeau decît tufe de răchită și ilice lîngă care cîteva grupuri răzlețe căutau umbra. Mai în spate, o turmă de oi umplea cîmpul, ca o mare migratoare în miniatură. Ciobanul, cu căciula lui alburie, se apropiase curios de mal și privea lumea enigmatic, sprijinindu-se în bîtă.

— Dar tu ce crezi, că Fernando umblă după Mely ? întrebă Tito.

— S-ar putea.

Calea ferată trecea tăind în linie dreaptă întreaga cîmpie, înălțată pe un rambleu artificial. Tufișurile se cățărau pe pantele acestuia și aproape atingeau roțile trenurilor ; nici în depărtare, unde începeau dealurile, linia dreaptă a căii ferate nu se întrerupea ci se adîncea în cîmpie despicînd pămîntul în două printr-un șanț îngust. De aici puteau vedea panta digului din aval. Sute de persoane în costume de baie se prăjeau în acel moment la soare, pe planul înclinat de ciment. Îngrămădite, mișunînd pe planșa încălzită, micile figuri alcătuiau o aglomerație multicoloră și o masă de corpuri, brațe, picioare, capete, busturi, costume de baie, într-o dezordine inextricabilă și relaxantă.

— Hai Tito, că ne așteaptă. Dac-ar ști că mai sîntem încă aici...

Apa își relua curgerea grăbită în partea din avalul digului. Acolo repezișurile curgeau sărace printre pietroaie rotunde și limbi de pămînt roșiatic pe care creșteau smocuri verzi de pir. Alături erau cîteva bufete, unul lîngă altul, pe linia apei, căsuțe cu un singur nivel. Cele mai apropiate erau așezate pe malul înalt format prin eroziune, iar cele de lîngă dig erau la nivelul apei. De-acolo, de sus, li se vedeau acoperișurile și se zărea forfota mulțimii care mînca sub bolțile de verdeață. Ajungeau clar pînă la ei, printre crengile și frunzele unui dud imens, vocile și rîsetele, zgomotul loviturilor de pumn și a vaselor de faianță trîntite pe mesele de lemn, fumul și mirosul de friptură, du-te-vino-ul tăvilor purtate de fetele ce serveau sau de vreun chelner improvizat, cu papion și jachetă albă. Cele două bufete de sus, pe lîngă care treceau acum Tito și Miguel, erau pline de lume mai liniștită care mînca și conversa discret. O luară pe drumul spre șosea, flancați în dreapta de un gard din plasă de sîrmă ce împrejmuia o vie. Via din stînga era însă neîngrădită, asaltată în permanență și în văzul tuturor de valuri de copii care o atacau din cele patru flancuri. Paznicul bătrîn se agita neputincios, aruncînd cu pietre și strigînd sudălmi.

— Bietul moș ! Vai de duminica lui ! îl căină Tito.

În apropierea șoselei apăreau alte proprietăți împrejmuite spre drum cu ziduri de vălătuci ce aveau înfipte în partea de sus cioburi de sticlă.

— Infectă chestie mi se pare asta mie ! spuse Miguel, arătînd spre ziduri ; și ai dracului trebuie să fie ăia care au născocit așa ceva.

— Păi sînt unii care se tem mai dihai de furt decît de moarte.

— E clar că nimănui nu-i place să fie furat. Dar nici așa ! Nu atît pentru faptul în sine, cît pentru ceea ce reprezintă. Că doar ce naiba pot avea acolo, aur ? După asta îți dai seama cît de meschini sînt și cît de mult țin la avutul lor.

— Ai dreptate. E un lucru oribil.

— Măi, măi ! Liniștit trebuie să doarmă bestia care a avut ideea cu cioburile. Cred că e omul cel mai al dracului și cel mai zgîrcit de pe fața pămîntului. Tipul de secătură perfectă.

— Da.

Ajunseră la cîrciuma lui Mauricio.

— Bună ziua.

— Ce-i băieți ? Cum a fost baia ?

— A-ntîia.

— Veniți, în sfîrșit, aici, să mîncați ?

— Nu, mîncăm pe plajă. Am venit după pachetele cu mîncare.

— Foarte bine. Mai vreți vin, da ? Văd că l-ați terminat pe cel de azi-dimineață.

Mauricio luă sticlele de pe tejghea, iar Lucio îi zise :

— Hai, toarnă-le băieților un pahar, fac eu cinste ; și umple-le și pe-ale noastre.

Miguel se întoarse spre el și spuse :

— Mulțumim.

— N-aveţi pentru ce.

Alguazilul avansă cîţiva paşi şi-l întrebă pe Mauricio, arătînd spre Miguel :

— El e domnul de care ziceai că-ţi place cum cîntă ?

Mauricio făcu o mutră de reproş.

— Da. Ce-ai cu el ? (Apoi, îndreptîndu-se spre ceilalţi :) Uitaţi-vă la el, fiţi atenţi cum se leagă de oameni.

Alguazilul nu dădu importanţă vorbelor lui Mauricio şi îi spuse lui Miguel cu entuziasm :

— Mă iertaţi, daţi-mi voie să vă salut. Mă cheamă Carmelo Gil García, şi îmi place foarte mult muzica.

Îi vorbea ca unei celebrităţi în materie.

— Îmi face mare plăcere.

— Plăcerea este de partea mea. Mai ales şi înainte de toate, muzica flamenco, adăugă alguazilul. Uitaţi, iarna trecută, nu, acum doi ani, a trebuit să fac sacrificiul : mi-am cumpărat un radio. Mi-am permis adică luxul ăsta, şi totul pentru muzică. Să nu vă închipuiţi că nu a trebuit să mă lipsesc de o serie de lucruri, dar sînt mulţumit. Da, domnule. Îi aud pe Pepe Pinto şi pe Juanito Valderrama, aşii muzicii, toate numerele astea îmi sînt cunoscute, da, cred şi eu...

Continua să-i strîngă mîna, iar Miguel îl privea zîmbind.

— Bine, dar pe mine să nu mă luaţi drept profesionist, îi spuse. Cînt şi eu puţin, aşa, doar pentru prieteni.

— Da, dar nu mă îndoiesc că o faceți extraordinar de bine. Poate îmi oferiți și mie plăcerea de a vă auzi cîntînd ceva. Vom ști să savurăm lucrurile fine.

Mauricio se enervă :

— Dar lasă-i o dată mîna, caraghiosule ! Nu asudă omul destul pe căldurile astea, îl mai ții și tu de mînă atîta...

Carmelo se supuse.

Lăsați-l, spuse Miguel ; e foarte drăguț din partea dumnealui...

— Nu, domnule. Ăsta imediat ce bea cîteva pahare în plus e greu de suportat, pentru că-i turuie gura ca o moară. Și acuma sînt sigur că ar vrea să-i cînți o melodie, aici, așa, nitam-nisam, nemîncat și nebăut...

Alguazilul protestă :

— Minciună ! Eu știu prea bine ce stare de spirit îi trebuie cuiva ca să poată cînta, sau crezi că nu ? N-am să cer nimănui să-și dea drumul aici și să cînte hodoronc-tronc. E nevoie să aibă o atmosferă adecvată și să se înfierbînte puțin, nu-i așa ? O melodie numai așa iese bine, n-am dreptate ?

— Hai, lasă-l o dată pe băiat în pace. Crezi că-l interesează tîmpeniile tale ? Nu vezi că plictisești lumea ?

— Dar ce-i fac, domnule ? E plăcerea mea să-l salut pe domnul aici și să schimbăm impresii despre ceea ce ne pasionează pe amîndoi. Nu-i așa că nu v-am supărat ?

— Absolut deloc ; dimpotrivă...

Măcelarul și Chamarís se prăpădeau de rîs.

— Ah, Carmelo ăsta ! E o comoară tipul !

Tito nu putu să-și mai stăpînească rîsul, și în cele din urmă însuși Carmelo se alătură rîsului general, cu o figură mirată și fericit, simțindu-se parcă flatat că el l-a stîrnit. Doar omul cu p.a. nu rîdea. În ușă apăru o fetiță îmbrăcată în roșu și zise din prag :

— Tăticule... dar se opri imediat descoperind prezența omului cu p.a.

Mauricio îi spuse :

— Intră, frumoaso. Nu sta acolo, în soare.

Fata ezită. Insistă și Chamarís :

— Hai, intră, Marita, nu fi prostuță ; nu te mănîncă nimeni.

Intră brusc, străbătu ca un fulger camera și se agăță cu mîinile de pantalonii lui Chamarís, care o sărută pe păr și o întrebă :

— Ei, fetița tatii, de ce ești azi așa de rușinoasă ? E foarte isteață creatura asta. Spune-mi, ce voiai ?

Fata îi zise încet :

— A spus mama să vii la masă.

— Bine mergem imediat.

Fetița se lipea tot mai tare de piciorul tatălui ei, cu spatele la toți cei prezenți. Omul cu p.a. se apropie și, lăsîndu-se pe vine în fața ei, îi spuse zîmbind :

— Lasă că știu că tu ești fata de azi-dimineață. Să nu crezi că nu te recunosc, hoață mică.

Fata își ascundea fața între picioarele lui Chamarís. Omul cu p.a. insistă :

— Întoarce-te, dragă ; uită-te o clipă încoace. Crezi că mă supăr pentru atîta lucru ?

Işi descoperi jumătate de mutrişoară şi începu să zîmbească. Apoi se ascunse din nou. Omul cu p.a. continuă :

— Nu vrei să fii prietena mea ?

Acuma fetiţa rîdea şi deodată îşi arătă toată faţa. Tatăl ei o întrebă :

— Ce secrete ai tu cu bărbierul ?

— De-ale noastre, spuse omul cu p.a. ; nu-i aşa, frumoaso ? Cum te cheamă ?

— Mari.

Chamarís goli paharul pînă la fund şi spuse :

— Aţi făcut voi vreo răutate împreună... Hai să mergem acasă, Mari.

— Ai o fetiţă nemaipomenită, îi spuse omul cu p.a. ridicîndu-se în picioare. Bine, Mari scumpă, la revedere. Mai vorbim noi.

— Hai, draga tatii, răspunde-i măcar domnului bărbier ; doar văd că sînteţi prieteni la cataramă.

— La revedere, domnule bărbier.

— Nu-mi dai un pupic ?

Îşi aplecă obrazul spre micuţă şi ea îl sărută maşinal, abia atingîndu-l.

— Aşa, la revedere, frumoaso.

— La revedere, domnilor. Hai, Sulf !...

Cîinele se ridică dintr-un salt şi ieşi pe uşă înaintea stăpînilor.

— Pe diseară.

Omul cu p.a. comentă :

— Are o fetiţă destul de mărişoară Chamarís, pentru vîrsta lui. Cîţi ani să aibă puştoaica ?

— Să tot aibă şase, şapte anişori.

Miguel îl întrebă pe Mauricio :

— Auziţi, n-aţi putea să ne daţi o carafă şi cîteva bucăţele de gheaţă ? Am vrea să preparăm o *sangría* [1]

— Cu gheaţa să nu credeţi că stau prea bine. Trebuie să-mi ajungă pînă diseară. O să vedem. Carafă, da. Faustina ! În cazul ăsta luaţi şi apă gazoasă, cred.

— Da. Şi o lămîie, dacă aveţi, spuse Tito.

— O lămîie cred că da.

Apăru Faustina :

— Ce-i ?

— Caută o carafă pentru băieţi. Şi o lămîie.

Femeia dădu afirmativ din cap şi plecă.

— Asta-i o idee bună, spuse Lucio ; o *sangría* făcută cum trebuie e grozavă pe căldura asta. Şi dacă aş fi în locul vostru, ştiţi ce i-aş mai adăuga ? Vreo trei, patru păhărele de gin. În felul ăsta alcoolul care se pierde punînd apă gazoasă se reface, vreau să zic se compensează cu alcoolul ginului. Ei, cum vi se pare reţeta ?

— E bună ; numai că se amestecă prea multe băuturi şi fetelor li se urcă la cap cît ai bate din palme.

— Da, în cazul ăsta... Dacă vreţi să menajaţi fustele, nu-i treaba mea. Dar eu vă spun că pe vremea noastră noi nu umblam cu farafastîcuri din astea ; făceam ce voiam. Se vede treaba că acuma...

Intră Faustina şi puse carafa pe tejghea. Se întoarse şi dădu să iasă, dar se opri în uşă şi i se

[1] Băutură răcoritoare cu concentraţie redusă de alcool.

adresă lui Tito, arătînd cu degetul spre carafă :

— Să nu cumva să mi-o spargeţi, e singura pe care o am. Aveţi grijă de ea.

— Fiţi fără teamă, doamnă ; o să umblăm cu ea cu mai multă atenţie decît dacă ar fi a noastră.

Faustina dispăru din nou în culoar.

— Şi lămîia ! îi strigă Mauricio, ridicînd capul din lada cu gheaţă.

Scoase cîteva bucăţele şi le puse în carafă.

— Trebuie să vă mulţumiţi cu atîta. Nu pot să vă dau mai multă.

— E de-ajuns ; mulţumim frumos.

— Cîte sticle de apă gazoasă vreţi ?

— Ce zici, Miguel ? Cîte luăm ?

Miguel era ocupat să pună în sacoşă sticlele cu vin şi cutiile cu mîncare.

— Păi... Să ne pună opt, de exemplu. Cred că or să ne-ajungă. Şi încă o sticlă mare de vin. Cea pe care o au jos cred că deja au supt-o băieţii pînă la ora asta.

— Atunci, opt.

Faustina intră şi spuse :

— Poftim lămîia.

O puse alături de carafă cu o mişcare scurtă şi ieşi. Miguel şi Tito îşi adunau calabalîcul. Măcelarul comentă :

— Aţi venit destul de mulţi.

— Sîntem unsprezece.

Apoi i se adresă lui Mauricio :

— Auziţi, vă rog să le turnaţi un pahar domnilor. Facem noi cinste.

— Mulţumim, tinere.
— N-aveţi pentru ce.
— E rău cînd excursioniştii pleacă la drum în număr fără soţ, spuse Lucio. Întotdeauna cineva e în plus.
— Nu vă faceţi griji ; cel care a venit fără pereche a tras serios la măsea şi a adormit buştean. Nici măcar n-a intrat în apă, spuse Miguel.
Tito îl întrebă :
— Auzi, ai dreptate, ce facem cu mîncarea lui Daniel ? I-o luăm sau nu ?
— Bineînţeles ; cum am putea să-i facem o figură ca asta ?
— Păi ne-a făcut-o el mai întîi nouă.
— Şi vrei să te răzbuni pentru o tîmpenie ?
— Aş ! de unde ! N-am nici un interes. Voi aţi spus. Dacă-i după mine, i-o luăm, bineînţeles, şi închidem discuţia.
Miguel terminase de aranjat şi salută :
— Bun, atunci, la revedere !
— Noroc ! Vă urăm distracţie plăcută în continuare.
— La revedere, tinereţe ! Aveţi grijă acolo, să nu vă împiedicaţi cu atîtea bagaje !
— Da, mulţumim, la revedere.
Ieşiră amîndoi cu sacoşele agăţate pe umeri şi după gît. Miguel ducea trei sticle în mîini, iar Tito cealaltă sticlă şi carafa bleu, pe care le-o dăduse Faustina. Măcelarul întrebă :
— Cît o fi ceasul ?
— E ora prînzului. Două şi jumătate trecute.

Alguazilul își scoase din nou chipiul și se scărpină în cap. Măcelarul îl întrebă :

— Ai mîncărime ?

— De mintos ce e, comentă Mauricio.

Măcelarul căscă și ieși în prag. Din depărtare se auzea muzică. Spuse :

— Se aude pînă aici larma de la rîu.

— Da, păi trebuie să fie multă lume.

— Înainte, zise omul cu p.a., noi, cei de la țară, mergeam la oraș. Acuma, în schimb, cei de la oraș vin la țară.

— Nimeni nu este mulțumit cu ce are, spuse Lucio. Întotdeauna îți dorești ce n-ai.

— Da, așa-i, interveni Carmelo. Dar eu, dacă aș locui în Madrid, n-aș duce dorul locurilor de-aici. Mai bine să trăiești cum te taie capul în Madrid, chiar dacă acolo ești un terchea-berchea, decît să fii primar la Torrejón, cu toată importanța pe care o are acest sat. Nu se și zice : „De la Madrid direct în rai“ ? Asta spune totul.

Măcelarul se întoarse spre el și-l întrebă zîmbind :

— Bun, și ce-ai face tu la Madrid ? Ia să vedem, spune-ne și nouă.

— Eu ?... Ce-aș face ?... (Se aprinse la față.) Ce-aș face eu la Madrid ? (Plescăi din limbă ca unul care stă să înceapă relatarea unei istorii halucinante.) Păi, primul lucru... M-aș duce la un croitor, ca să-mi trîntesc un costum pe cinste. Ceva de vreo cinci sute de pesete...

Își trecea mîinile peste jachețica roasă, ca și cum ar fi transfigurat-o. Mauricio îl întrerupse:

— De cinci sute de pesete ? Dar cît îți închipui tu că te costă un costum de comandă la Madrid ? Cu cinci sute de pesete nu-ți face nici vesta, amice.

— Păi cîte or fi, ce contează, replică celălalt. Cine spune cinci sute spune și șapte...

— Bine, dragă, continuă. Să presupunem că șapte sute ți-ar ajunge să te îmbraci cît de cît decent. Ce-ai face după aceea ? Să vedem, continuă...

— Pe urmă aș ieși pe stradă îmbrăcat în costumul cel nou, călcat impecabil, cu batistă de mătase aici, în buzunarul de sus, da ? cu cravată și un ceas de mînă din alea cu secundar central, și dau o raită pe Gran Vía. Un picuț ; înainte și înapoi doar, după care m-aș opri și m-aș așeza pe terasa unei cafenele, cum îi zice ălcia ? Zahara, pe terasa Zahara. Tolănit într-un fotoliu ca un pașă aș bate nițel din palme (făcu un gest de parcă ar fi bătut) și ar apărea chelnerul. I-aș comanda o halbă cu bere la pahar din ăla, așa de înalt, cu... cu o porție zdravănă de cartofi prăjiți, așa. Ah, da, și lustragiul. Aș trimite imediat după lustragiu ca să-mi facă pantofii lună.

Omul cu p.a. își privi căputele, iar Lucio spuse :

— Ah, prietene ! Știam dinainte asta ! Presimțeam că va urma.

— Ce ?

— Că primul lucru pe care aveai să-l faci era să chemi lustragiul. Eram sigur.

— Și de ce erai așa de sigur ?

— Păi d-aia. Nu putea lipsi. Nu vezi că sînt destul de bătrîn ? Fără greș ăsta-i primul lucru la care se gîndesc cei care vorbesc de-o viață ușoară : să vină un lustragiu să le facă pantofii.

*

— Păi am putea începe să-i dăm bice cu cea de-a patra sticlă.

— Așa, pe nemîncate ? întrebă Alicia. Ar fi bine să luăm o gustare înainte.

— Foarte bine, spuse Fernando ; în rîu sînt raci, intră și poate prinzi vreunul.

— Hai, că ești bine !

Sebastián sugeră :

— Păi n-a trecut adineaori pe-aici tipul cu alune ? Am putea cumpăra de cîteva pesete. Ne-ar mai tăia puțin foamea.

— Nu-i o idee rea. Pe unde l-ați văzut ?

— Acum cîteva minute a trecut în jos. Un tip cu o bluză albă și cu un coif caraghios de ziar pe cap.

— Uitați-vă după el, poate-l zăriți.

— Draga mea, ție tot ce e mîncare... îi spuse Mely.

— E-adevărat ; la o oră ca asta... Uitați-l ! Nu e ăla de colo ?

Îl arătă printre copaci, oprit lîngă un alt grup : o pată de soare lucea pe albul bluzei. Fernando își duse la gură degetele mici de la mîini și scoase un fluierat prelung în direcția vînzătorului ambulant. Acesta aduna banii de la grupul

pe care îl servise și le făcu semne cu cealaltă mînă să aştepte, că vine imediat.

— Ce repede l-ai ochit ! zise Fernando.

— Nimeni n-o întrece pe-asta... cînd e vorba de mîncat.

Alicia protestă :

— Nu vorbiţi aşa, de parcă aş fi cea mai mare mîncăcioasă.

— Nu-i ceva rău. E semn de sănătate.

Sebas se ridicase un moment ca să privească pe deasupra Paulinei spre grupul vecin, și spuse :

— Apropo de mîncare, nu simţiţi ce miros vine de la *paella* aia ?

— Eu îl simt de mult, dragă, îi răspunse Santos. Nu voiam să vă atrag atenţia, ca să nu vi se facă rău. Cu mare plăcere m-aş duce lîngă ei, poate mi-ar face și mie un loc.

Acolo, în familia lui Budha, toţi băgau și scoteau lingurile, mîncînd *paella* direct din cratiţă. „Aici cine suflă în lingură, pierde trenul", spusese Budha, rîzînd cu poftă de propriile lui cuvinte. Se înecă și începu să tuşească zgomotos, congestionat la faţă. Un murmur calm străbătea toată păduricea ; dinspre bufetele de pe plajă răzbătea muzica radiourilor : „Ah, Portugalia, pentru că te iubesc atît !..." Umbrele copacilor se alungeau spre nord, către Somosierra. În apă nu era nimeni.

— Hai cu sticla aia, spuse Santos.

Sosi vînzătorul de alune.

— Bună ziua, zise coborînd coşuleţul, să le arate marfa. Ce vă dau ?

— Alune.

— O pesetă măsura. (Arătă în mînă un păhărel de lemn cu cerculeţe de metal.) Cîte vreţi?

— De cinci pesete.

— Stai cuminte, Fernando! zise Alîcia. E rîndul meu. Plăteşte Miguel.

Fernando căuta banii.

— Ce deşteaptă! spuse. Ştii că eşti bine?

— Eu am cerut alune. Am aici portofelul lui Miguel.

— Stai liniştită, Alicia, te rog. Mîncăm împreună nu? Păi atunci?

— Ia uite! Au început politeţurile, spuse Mely. De parcă tu nu poţi fi tratată decît de prietenul tău.

— Nu-i vorba de asta, dragă. Dar eu am fost cea care am vrut alune.

— Şi ce-i cu asta?

Fernando apucă cornetul din mîinile vînzătorului şi îi dădu cele cinci pesete.

— Fiţi atent, să nu vă scape... spuse vînzătorul. Petrecere plăcută!

Se îndepărtă printre copaci. „Alune bune! Prăjiteee!" Sebas se răsuci în poala Paulinei şi îi zise:

— Pauli, iubito, scarpină-mă puţin pe spate, te rog.

— Ia uitaţi-vă la el!

— Mă mănîncă tare, dragă.

— Cine te-a pus să stai atîta la soare? Şi-apoi, e mai rău dacă te scarpin. Aş putea însă să te ung cu nivea; asta da.

— Nu vreau grăsimi că pe urmă mi se lipește nisipul de piele.

— Atunci nimic, dragule ; îmi pare rău. De scărpinat nici să n-aud.

Erau toți așezați în jurul cornetului cu alune. Trosnetul cojilor o făcu pe Paulina să se întoarcă.

— La așa ceva îți trebuie îndemînare, spuse Mely. Altfel te alegi cu resturile.

— Cînd ți-e foame, uiți de rușine.

Se auzea trosnetul continuu, ca al unui mic concasor. Cornetul era pe jos, la mijlocul cercului. Cojile cădeau pe trupurile goale. Fernando spuse :

— Prin patruzeci, patruzeci și unu se făcea cafea din drăcii de-astea.

— Cine ți-a zis ?

— Știu eu. Ba chiar puneau și roșcove și alte mizerii. Era groaznic de scîrboasă cafeaua.

— Păi aia nu era cafea, spuse Santos.

— Zi-i cum vrei. Realitatea e c-o făceau din coji de-astea, și în băcănii i se spunea cafea.

Paulina se întoarse spre cornet și luă o mînă bună de alune.

— Hei, tu ! strigă Alicia. Unde pleci cu alea ?

— Încet, iubito ! Mai lasă și pentru alții.

— Sînt pentru Sebastián și pentru mine, că lui i-e lene să se deplaseze. Nu mai iau altele, spuse Paulina.

În același timp se repezi însă asupra cornetului și toți ceilalți se aruncară pe burtă peste el, luptîndu-se și disputîndu-și prada, între rîsete și chiote. Pe pămînt nu rămase decît hîrtia

de ziar sfîșiată în bucăți și cîteva alune zdrobite, amestecate cu țărînă.

— Nu-i drept, spuse Mely. Eu n-am apucat decît două.

Le arătă în palmă.

— Trebuia să fii mai pe fază, îi spuse Fernando.

Mely i se adresă Aliciei :

— Tu, Ali, cîte ai adunat ?

— Un pumn întreg. Mănîncă de-aici și tu, dacă vrei.

Daniel îi privea cu coada ochiului, cu fața lipită de pămînt. Văzînd că a deschis ochii, Lucita îi oferi din alunele ei.

— Vrei ?

Dani dădu din cap că nu. Se întoarse, își încrucișă brațele sub cap și începu să privească vîrfurile copacilor.

— Chestiile astea întotdeauna se termină așa, spuse Carmen.

— Așa, cum ?

— Uite-așa, cu bătaie. Cel mai puternic și mai brutal dintre toți apucă cel mai mult. Ca la nunțile de la țară, la care se aruncă bani la ieșirea din biserică ca să vadă lumea tăvăleala copiilor.

— Ce, tu ai fost la vreo nuntă la țară ?

— Acum doi ani.

— Probabil că e foarte amuzant.

— Amuzant cînd ai cu cine rîde. Dacă în schimb te nimerești la masă între doi nătăfleți care nu fac decît să te întrebe diverse tîmpenii, cum am avut eu ghinionul atunci, mori de plic-

tiseală, zău. Îți piere cheful de distracție pentru săptămîni întregi.

— Și ce te deranjau întrebările lor ? Nu pricep...

— Să fi văzut ce obositori erau, cît de stîngaci și plictisitor vorbeau unei fete. Te simți ca o găină în ogradă străină și vrei s-o ștergi cît mai repede. Îți dai seama că se străduiesc să te facă să rîzi și nu reușesc, și în felul ăsta devii din ce în ce mai nervoasă. Ți-e milă însă și de ei, văzînd cît de puțin umor au și ce eforturi fac să te distreze. În viața mea nu m-am simțit mai penibil la o petrecere ca atunci, la nunta aia, și nici nu cred să mi se mai întîmple.

— Păi într-o situație ca asta, spuse Mely, nu-ți rămîne decît să-i provoci și să-ți bați joc de ei cît poți.

— Asta ai face-o tu, sînt sigură. Dar eu nu pot să-mi bat joc de oameni, și nici nu vreau. Tu da, nu mă îndoiesc ; pe tine asta te amuză, sînt convinsă.

— Acuma de ce-mi vorbești așa ? Nu te înțeleg, Carmen, zău.

Alicia interveni fără să-i dea timp lui Carmen să riposteze :

— Mie însă, uite, nu-mi displace la țară. E o viață liniștită... (Se opri gînditoare.) Și pe urmă toată lumea se cunoaște.

— Pe mine mă plictisește o viață liniștită, spuse Mely, mă irită ; liniștea e cea care mă neliniștește cel mai mult. Și faptul că toți se cunosc între ei e înfiorător ! Păi ce farmec mai are viața dacă îi cunoști pe toți din jurul tău ?

Nu mă atrage viața de la țară. Îmi pare rău ; plictiseală mai cumplită nici că poate fi.

— Sînt de acord cu tine, Mely, zise Fernando ; nu te poate încînta nimic cînd știi că mîine, poimîine, răspoimîine și așa în continuare tot anul, vei face același lucru, vei vedea aceleași chipuri, aceleași locuri, totul neschimbat. E o viață total neinteresantă. Ca și serviciul cuiva care trebuie să meargă în fiecare zi și să facă aceleași lucruri și nu dorește altceva decît să plece cît mai repede acasă. Exact așa e la țară.

— În schimb n-ai complicații și nici dureri de cap. Ai totul la îndemînă.

— Mie, ce vrei ? mi se pare prea rudimentară, spuse Mely. Nu poate să placă cuiva o viață ca asta. Ce poți să-ți dorești acolo ?

— Nimic. Trebuie neapărat să-ți dorești ceva? Dacă ești liniștită și te simți bine cu ce ai, e suficient.

— Da, așezată într-un scaun și privind cerul cît e ziulica de lungă. Ideal.

— Nici așa, dragă. Nu exagera acuma. Au și ei distracțiile lor. Tu nu cunoști petrecerile de la țară ; lumea se distrează peste tot.

— Păi dacă-i așa, vai de capul lor ! În ce mă privește, obișnuiesc să mă plictisesc de multe ori și, vorba aia, locuiesc la Madrid ; îmi închipui ce-o fi la țară.

— Depinde de om și de cum e obișnuit.

— Pe mine dacă mă plictisește ceva acuma e că ăia nu coboară odată ca să mîncăm. Toată

lumea pe-aici mănîncă, numai noi facem haz de necaz.

— Acuși e ora trei, spuse Fernando.

Privea prin spațiile dintre copaci, spre scărița din rîpă, în spate, de unde sperau să-i vadă apărînd.

— Ce fac ăștia, mă întreb, de întîrzie atîta?

— Destul că s-au dus, săracii, îi apără Paulina. Fără să aibă nici o obligație. N-avem dreptul să ne plîngem, zău așa.

— Nu, de plîns nu se plînge nimeni, spuse Santos. Cel care protestează e stomacul.

— Sigur. Ăstuia nu poate să-i închidă nimeni gura. Întotdeauna îți spune adevărul.

— Și încă la ora exactă ; merge după soare.

Sebastián înălță capul și se întoarse spre ceilalți :

— Mie la țară cel mai mult îmi place nopalul.

Rîseră cu toții.

*

— Am întîrziat mult, zise Miguel. Cred că ăia ne înjură.

— Tu ești de vină, cu admiratorii ăștia care îți ies în cale.

— Așa-i cînd ești faimos, răspunse Miguel rîzînd. Ce puteam să fac ? Îi sînt dator publicului.

— Cine ți-a făcut reclama asta ?

— Cîrciumarul, sînt sigur. N-ai văzut că mă cunoștea din verile trecute ?

— Individul ăla şi-o fi închipuit că eşti vreun Fleta [1], sau cam aşa ceva.

— Aşa cred.

Mergeau pe porţiunea de drum dintre vii, paralel cu plasa de sîrmă. Paznicului de la via fără gard i se adusese mîncarea şi acum mestеca uitîndu-se la butucii de viţă. Nu se vedea nimeni prin apropiere. Se auzi zgomotul gîfîitor al unui motor şi un taxi vechi apăru pe drumul dinspre bufete, avansînd spre Tito şi Miguel. Se dădură la o parte făcînd loc maşinii care se hîţîna, ticsită de pasageri, stîrnind o coadă de praf în direcţia şoselei. Paznicul bătrîn sudui taxiul, norul de praf care îi veni în mîncare şi ziua de duminică. Apucă iute cratiţa cu mîncare şi o acoperi. Dădu apoi cu ochii de Tito şi Miguel, pe care nu-i văzuse apropiindu-se.

— Nici să mănînci ! le strigă. Nu te lasă nici să mănînci ! Paştele mă-si !

Se înfurie şi mai tare dîndu-şi seama că cineva îl auzea :

— Fir-ar a naibii de duminică !

Învîrti cratiţa în aer şi o trînti de pămînt cu furie. Sos şi boabe de fasole se împrăştiară pe bulgării de ţărînă, stropind frunzele de viţă. Apoi se aşeză din nou jos, îşi scoase cu greutate punga cu tutun şi foiţa de ţigară. Mîinile îi tremurau violent în timp ce-şi răsucea ţigara. Tito şi Miguel îşi continuară drumul.

— E cam într-o ureche, spuse Tito ; să arunci aşa mîncarea...

[1] Celebru tenor spaniol (1897—1938).

— Și-o fi ieșit din pepeni, moșulică.

— Nu rezolvă nimic dacă se înfurie. Tot lui își face rău.

— Da, dar se mai gîndește cineva la asta cînd se enervează ? Am evita o serie de neplăceri, desigur, dacă ne-am abține la timp.

Ajunseră la marginea rîpei. Vocile care veneau dinspre pădurice și bufete crescură brusc cînd atinseră acel punct. Într-un loc se auziră aplauze. Tito se uită în carafă și spuse :

— Gheața nu mai rezistă ; s-a topit aproape complet.

Începură coborîrea atentă a scăriței cu trepte săpate în pămînt.

— Uitați-i, în sfîrșit vin !

Tot grupul se întoarse spre ei. Strigau „Miguel“, Miguel !“ și Miguel rîdea auzindu-se strigat atît de insistent. Îi ajutară să-și descarce bagajul.

— Dar în carafa aia ce-ați adus ?

— N-ați uitat nimic, sînteți siguri ?

— Nu, dragă, nu.

Scotociră prin sacoșă căutîndu-și fiecare mîncarea.

— Cutia asta roșie e a mea.

— Văd aici gheață! Pentru ce ați adus gheață?

— Vin ați mai adus ?

— Uite-l colo, nu-l vezi ?

— Ho, mi se pare cam mult atîta vin !

— De unde ați șterpelit lămîile ?

— Dacă mai tragi mult de cureaua aia, rupi sacoșa !

— Fiți un pic mai organizați !

— Zi, lămîia asta pentru cine e ?
— Pentru mama-mare.
— Drăguț...
— Ia uite, gheață și tot ce trebuie.
— Să văd, să văd... A, dar e aproape complet topită !
— Cred și eu ; cît au întîrziat ăștia pînă și un aisberg s-ar fi topit.
— La masă !
— Acuma fiecare cu perechea lui.
— Și perechea mea cine e ?
— Perechea ta sînt eu, îi spuse Mely lui Fernando.
— ...guța de tine ! Așază-te aici, regina mea.
— Dacă ați mai fi întîrziat puțin, l-am fi pus la frigare pe Daniel, zise Santos.
— Cred că are pielea cam prea tare.
— Ba te mai și îmbeți criță. Nouăzeci la sută din carnea lui Dani e alcool acuma.
— Și restul de zece la sută venin, adăugă Fernando.
Alicia îi replică :
— Tu să nu vorbești, că datorită lui ai scăpat să nu te duci sus după mîncare.
— Uite-i cum se înțeapă, spuse Carmen.
Daniel ridică capul și se uită la Fernando.
— Ție, Fernando, îți face azi mare plăcere să provoci lumea, după cum se vede. Eu nu te sfătuiesc să continui așa, pentru că pe urmă știi tu.
Fernando îi răspunse :
— Ah, ia te uită ! S-a sculat băiatul, era și timpul. N-ați adus cumva și mîncarea lui Dani ?

— Uite-o colo. Aia care a rămas trebuie să fie a lui.

— Bine, dar parcă se hotărîse să nu i-o aduceți.

Miguel se răsti :

— Hotărît pe dracu ! Puteai să urci tu și atunci n-o aduceai, dacă nu voiai.

— Bine, Miguel, bine ; nu te enerva așa.

— Miguel are dreptate, îi întrerupse Carmen. Pe a ta n-au adus-o? Atunci mulțumește și taci din gură.

— Eu asta numesc camaraderie.

Mely interveni :

— Ajunge cu discuțiile. Mîncăm sau nu mîncăm odată ? Așază-te, Fernando.

— Văd că s-au cam aprins spiritele.

— Alta care pune paie pe foc. Mă faceți să încep să cînt, spuse Miguel, așa poate tăceți odată, Tu Tito, de ce te-ai proțăpit acolo, în picioare, ca un cocostîrc ?

— Dați-i zor că se răcește, îi îndemnă Santos.

Mely spuse :

— Cîntă ceva, Miguel, hai, înveselește-ne.

Tito își dădu jos cămașa și se așeză lîngă Miguel.

— Tu nu te dezbraci ? Ți-ar fi mai răcoare.

Miguel dădu negativ din cap. Săltă capacul unei cutii de alimente legată cu sfoară și se uită curios la conținut.

— Auzi, întrebă deodată Tito : și *sangría* ?

— Pfi, am uitat! Repede că se topește gheața!

— Lămîia ! Unde-i lămîia ?

— A văzut cineva lămîia ?
— E în frigider, la rece.
— Fluier-o să vedem dacă vine.
— Mai puţine glume, că rămîneţi fără *sangría*. Gheaţa se cam duce.
— Nu şi-o fi băgat-o Mely în şlip ? spuse Fernando. Ia să vedem, Mely...
— Hai, caut-o, drăguţule, îi răspunse Mely, poate te frigi. Dar o să fie din cauza palmei pe care ţi-o cîrpesc.
— Uitaţi-o colo, măi ! Ce naiba, n-aveţi ochi în cap ? S-a cam storcit, dar mai are zeamă.
— Dă-mi-o încoace.
Miguel puse degetele la gura carafei şi scurse toată apa de la gheaţă pe jos. Tito tăie lămîia felii.
— Cum destupăm sticlele cu apă gazoasă ?
— Are Sebas un briceag din ăla bun la toate.
Sebastián şterse lama pe şerveţel şi îi întinse briceagul lui Miguel. Carmen spuse :
— Lăsaţi cîteva sticle pentru cei care nu vor *sangría*.
— Aici toată lumea vrea *sangría*.
Paulina replică :
— Mie lăsaţi-mi o sticlă de apă gazoasă. Eu nu beau *sangría*.
— Pune lămîia, zise Tito, care ţinea carafa în mînă.
Tito aruncă feliile de lămîie peste gheaţă. Apucă apoi carafa, iar Miguel începu să destupe sticlele cu apă gazoasă şi să le toarne deasupra.
— Acuma daţi vinul.

Tito se uita la Daniel, ținînd în mîini carafa în care Miguel turna vinul.

— Gata, spuse Miguel. A ieșit o *sangría* pe cinste.

Miguel luă carafa, iar Tito se duse și se așeză lîngă Daniel.

— Ce faci, Dani ? Nu mănînci ? Ți-am făcut loc și ție.

— Nu vreau să vă deranjez.

— Încetează cu tîmpeniile. Ia-ți mîncarea și n-aștepta invitație specială.

Santos se întorsese ca să se uite la mîncarea lui Sebas :

— Ia să vedem ce ți-au pus ție.

— Nimic. Răbdări prăjite.

Sebas își acoperi cutia cu capacul de aluminiu.

— Facem schimb fără să mă uit ce ai.

— Hai, cară-te de-aici.

— Ai fi în cîștig, zău.

Tito insistă pe lîngă Daniel :

— Nu te mai lăsa rugat atîta. Ridică-te odată naibii, nu fi împuțit, Interveniră Sebastián și Santos :

— Dacă te mai codești mult, îți mîncăm noi mîncarea, așa că vezi ce faci.

Daniel se ridică și își luă cutia cu alimente ; întîlni privirea lui Mely. Aceasta îi spuse Aliciei, uitîndu-se în jos și aranjîndu-și o bretea :

— N-ar trebui să se poarte așa...

Daniel se așezase jos. Văzîndu-i mutra gravă, Sebastián îl apucă de ceafă și îl scutură :

— Sus, Daniel ! Că ce-ți lipsește ție acuma e etilicul !

— E bine însă să mai și mănînci din cînd în cînd, îi spuse Santos lui Daniel, pe un ton sfătos ; să guști cîte ceva, păi nu ? Știm că vinul este baza existenței, dar nici mîncarea nu face rău nimănui. Bineînțeles, dacă nu faci abuz de ea. Nu-ți fie scîrbă, încearcă puțin. Ai să vezi cum te obișnuiești încetul cu încetul...

Zîmbea în timp ce vorbea, separînd, foarte ordonat, în cutia de alimente, cu două degete, cartofii prăjiți de restul mîncării. Înălță privirea spre Daniel, acesta se uită la el și îi spuse zîmbind :

— Lasă-te de cioace !...

Santos îi făcu brusc cu ochiul și îi dădu o palmă peste genunchi :

— Hei, Daniel ! îi strigă. Dragul de tine ! Ascultă-l pe nen'tu care are grijă de tine și-ți dă sfaturi bune !

Sebas scoase din cutia de alimente cîteva șnițele pe care grăsimea se sleise. Își privi degetele unsuroase și apoi începu să și le sugă.

— Parcă te-ai linge, îi spuse Santos.

— Ce bine știi tu ! răspunse Sebastián. Nu ți-am spus că ai să ieși în pierdere ? Vrei și tu un șnițel ?

Scoase o bucată de șnițel din cutie și i-o oferi. Santos luă șnițelul și, ridicîndu-l în aer cu o scobitoare, și-l duse spre gură ca pe un mic drapel. Luci mînca fără chef. Privea cînd la unul, cînd la altul, și voia să ofere fiecăruia cîte ceva.

— Eu am adus chifteluțe. Gustați-le. Sînt făcute din pește cu ardei iute.

— Nu-mi place ardeiul, îi spuse Paulina.

— Tu, Carmen ?

În fața lor erau Alicia, Mely și Fernando. Alicia terminase de mîncat și își ștergea cu o batistă înmuiată în apă gazoasă o pată de grăsime de pe costumul de baie. Luci mînca dintr-o chifteluță, ținînd-o cu un șervețel de hîrtie pe care scria „ILSA". Dani o întrebă :

— Șervețelele astea le-ai șterpelit de la serviciu, da ?

— Un mic avantaj trebuie să am și eu. Am adus mai multe. Ia și tu dacă vrei.

— Mersi. Eu trec pe-acolo destul de des, dar nu te-am văzut niciodată servind. Cînd ești tu în tură ?

— Întotdeauna dimineața.

— Dar unde-i chioșcul tău ? Nu e cel cu spatele la intrarea în metrou ?

— Ba da. Sînt acolo începînd de la zece.

— Ciudat.

Ridică din umeri.

— Gata *sangría*. Cine vrea să bea ?

Brațele bronzate ale lui Mely se întinseră spre carafă peste capetele celorlalți.

— Dă-mi mie.

Luă carafa, își scutură coama de păr pe spate și începu să bea. Un firicel de *sangría* îi alunecă pe bărbie și i se prelinse spre gît.

— Ce rece e ! Ali, vrei să bei ?

Carafa trecu din mînă în mînă. Lucita întrebă :

— Îți place ?

Carmen, care mușcase din chifteluță, răspunse cu gura plină :

— Foarte mult.

Luci îi oferi lui Daniel cutia ei cu mîncare :

— Tu, Daniel, nu vrei să guști din chiftelu-țele astea ?

*

Omul cu p.a. spuse din ușă :

— Ce rar se vede pe coclaurii ăștia un taxi din Madrid ! O mașină în plin cîmp !

— Vine încoace ? întrebă Mauricio dinăuntru.

— Așa se pare.

— Asta-i Ocaña, precis. Mi-a spus c-o să vină într-o duminică.

Mașina traversase șoseaua și intrase deja pe drumul spre cîrciumă, lăsînd în urma ei o coloană de praf lungă și voluminoasă. Mauricio ieșise în ușă ca s-o vadă apropiindu-se. Masa de praf se deplasa lent și se pierdea printre pomii unei livezi de măslini.

— Cînd ai de gînd să schimbi racul ăsta cu o mașină ca lumea ? îl întrebă Mauricio pe Ocaña la geam, în timp ce acesta făcea marșarier ca să așeze mașina la umbră.

Mauricio îl urma cu amîndouă mîinile sprijinite pe marginea geamului. Ocaña rîdea fără să răspundă. Trase frîna de mînă și spuse :

— Cînd o să am lovelele pe care le ai tu.

Mauricio deschise portiera și se îmbrățișară cu gesturi largi, chiar lîngă mașină. Dinăuntru se dădură jos o doamnă grasă, o adolescentă și

fraţii ei mai mici, apoi fratele lui Ocaña şi nevastă-sa. Grasa îi spuse lui Mauricio :

— Mereu te iei de soţul meu. Ce face Faustina ? Dar fata ?

— Toţi sîntem bine. Şi voi, după cîte văd.

Mauricio îşi puse mîna pe unul din capetele acelea blonde. Apoi o privi pe fata mai mare.

— Ia uite ! E femeie în toată firea ! În curînd o să vă dea bătaie de cap.

— A şi început, răspunse grasa. Ţi-i prezint pe cumnatul meu şi pe soţia lui.

— Încîntat de cunoştinţă.

Erau slabi amîndoi. Ocaña, şoferul, îşi ştergea transpiraţia cu o batistă, şi spuse :

— Iar el e Mauricio, marele Mauricio.

Grasa adăugă :

— Ei te cunosc deja. Ne-au auzit de sute de ori vorbind de tine. Felipe te pomeneşte la fiecare pas. Mai degrabă şi-ar uita proprii lui copii decît să te uite pe tine. Voi, fuga ! Ce-aţi rămas aşa gură-cască ? Mergeţi şi ajutaţi-l pe tăticu să scoată lucrurile din maşină !

Se întoarse spre fată :

— Tu, Felisita, te ocupi de sticle, să nu mi le spargă ei.

I se adresă din nou lui Mauricio :

— Sînt de groază ! Au declarat război la tot ce e din faianţă sau din sticlă, se văită ea dînd din cap.

— Păi la vîrsta lor... spuse Mauricio. Haideţi să intrăm, dacă vreţi, că aici ne bate soarele tare.

Din uşă omul cu p.a. îi privea apropiindu-se.

— Ce rîu splendid aveţi aici ! Sper că nu vă plîngeţi, continuă grasa. Omul cu p.a. îi făcu loc să treacă şi se uită cu coada ochiului la pieptul ei.

— Atenţie la treapta aia, îi avertiză Mauricio.

Femeia salută scurt :

— Bună ziua.

Cumnatul şi cumnata grasei intrară în urma ei. Alguazilul se retrase de la tejghea şi îşi duse mîinile la spate. Mauricio le oferi scaune.

— Şi ce de lume vine, spuse ea aşezîndu-se. În fiecare an tot mai multă. Noi, în schimb, avem un rîu ca vai de capul lui. Manzanares e ridicol, un biet canal cu apă slinoasă, care face Madridul de rîs.

— Păi cred că acuma au să-l amenajeze.

— Aş ! Pe ăsta nu-l amenajează nici măcar Churchill în persoană, dacă ar fi pus primar în Madrid, cu tot geniul pe care presa îl atribuie acestui domn.

— Totul nu-i decît problemă de bani.

— Doar dacă mută Madridul cu totul... Păi chiar, au ales şi ăştia un loc pentru capitala Spaniei!... Cînd o fi fost, nu ştiu, de mult poate... (Arătă cu degetul în spate.) Nişte nepricepuţi ! Ar fi putut să aleagă un rîu mai de doamne-ajută. Doar sînt atîtea locuri frumoase !

Felipe Ocaña îşi băgase capul în interiorul maşinii. Coborîse spătarul de la bancheta din spate şi scotea lucrurile de acolo, apoi le dădea copiilor care stăteau lîngă portieră, cu mîinile întinse. Uneori nu era nici o mînă pregătită, şi atunci se auzea vocea dinăuntru :

— Haideți ! Nu mă țineți așa !

În sfîrșit își trase capul afară și spuse :

— Începeți să cărați lucrurile, hai, la treabă!

Își împărțiră lucrurile în patru. Felisita zise :

— Mama a spus să duc eu sticlele.

Felipe ridica geamul portierelor. Cei patru copii se îndreptau spre casa lui Mauricio cu tot calabalîcul. Băieții, foarte blonzi, aveau în picioare sandale de cauciuc și n-aveau pe ei decît chiloțeii de baie. Se uitau în toate părțile. Se auzi zgomot de portiere trîntite. Felipe încuia cu cheia și în timp ce se depărta de mașină se întoarse și aruncă o privire rapidă la cauciucuri. Fluiera în timp ce se îndrepta spre casă. Copiii lui intrau deja.

— Puneți totul aici pentru moment, le spuse mama lor. Ai grijă, Juanito ! (Apoi către cîrciumar :)

— Cum mai e în grădină? Are umbră ca anul trecut ?

— Mai multă chiar. Iarna trecută am mai pus vreo zece plante agățătoare care au și acoperit o bună bucată din perete. Acolo o să vă simțiți mai bine.

Faustina venea pe culoar, ștergîndu-și mîna de șorț. Cînd zări spatele nou-sositei, se întoarse chiar din ușă. Fratele lui Ocaña spuse :

— E foarte drăguț aici, grădina și toată partea asta din spatele casei. Acuma, pe timp de vară, cred că aduce un venit bunicel.

— Nu prea, răspunse Mauricio. Din plin lucrează numai proprietarii localurilor de pe malul rîului și a celor de la șosea. Aici nu ajunge multă lume. Situația e proastă.

Felisita luă un scaun și se așeză foarte aproape de mama ei, cu un gest studiat. Unul din cei doi puști se uita la Lucio, examinîndu-l cu foarte mare atenție din cap pînă-n picioare.

— Asta se poate aranja simplu. N-aveți decît să puneți cîteva săgeți și afișe pe șosea, în direcția asta, și ați atrage multă lume.

Mauricio trecu după tejghea.

— Nu mă lasă să le pun. Pentru asta ar trebui să plătesc impozit la stat.

— Așa e ; fără impozit n-ai dreptul nici să visezi. Dar, oricum, rentează.

Felipe își făcu apariția în prag zornăind legătura de chei pe care o învîrtea pe un deget.

— Sîntem toți, spuse.

După cîteva clipe intră Faustina, pe ușa dinspre culoar. Își scosese șorțul și venea aranjîndu-și o agrafă în păr.

— Ce plăcere să vă văd !

Soția lui Felipe se întoarse. Carmelo și măcelarul priveau rafturile cu sticle. Faustina dădu mîna cu nevasta lui Ocaña și se trase înapoi ca s-o admire.

— În fiecare an arăți tot mai bine !

Cealaltă clipi, clătină din cap, afectînd un zîmbet modest și trist :

— Aș ! Să nu crezi, Faustina, să nu crezi ; aparențele înșală ; timpul trece și pentru mine ca pentru toate celelalte muritoare. Din nefericire, nu e cum spui tu...

Lucio îi privea pe toți fără jenă.

— Am avut o iarnă foarte grea. Dacă ai fi văzut... Nu mai sînt aceeași, nu.

Măcelarul scuipă şi strivi sub talpă un muc şi, cu ocazia asta, trase cu coada ochiului înapoia lui.

— Anii lasă urme. (Schimbă vorba :) Îi cunoşti pe cumnatul meu şi pe soţia lui ?

Faustina le întinse mîna peste masă.

— Încîntată, spuse Nineta cu accent catalan.

— Vă rog să vă simţiţi ca acasă, ca şi cum aţi fi dintotdeauna de-ai familiei.

Nevasta lui Felipe se grăbi să mulţumească în locul cumnatului ei. — Faustina se duse să-l salute pe Felipe, şi în acest timp Carmelo şi măcelarul făceau plata la Mauricio. Omul cu p.a. se înălţa pe vîrful picioarelor şi se lăsa jos, uitîndu-se în tavan.

— Stai cuminte, Juanito ! îi spuse Felisita fratelui ei.

Puştiul se învîrtea încontinuu în jurul unei mese, plimbîndu-şi o mînă pe marmura ei şi imitînd zgomotul unui vapor cu aburi. Apoi mîna se făcu avion şi decolă de pe masă, atingînd razant părul Felisitei. Fata nu reuşi să-i plaseze lovitura, aşa că aceasta se irosi în aer.

— Mamă, uite la Juanito !

— Distracţie plăcută, spuse măcelarul ieşind.

Alguazilul îşi atinse chipiul cu degetul arătător în semn de salut. Omul cu p.a. îşi luă la revedere de la ei cu o mişcare din bărbie.

— Mai rămîi ? îl întrebă măcelarul.

— Un pic, spuse arătînd, fără să-l privească, ceasul de la mînă.

Carmelo și tovarășul său ieșiră în soare și o apucară spre San Fernando. Apăru Justi, îmbrăcată de duminică.

— Vai ce frumusețe de fată aveți ! zise nevasta lui Felipe, adresîndu-i-se lui Mauricio. Justi rîdea fără timiditate, în picioare, lîngă grasă ; aceasta îi puse o mînă pe șold ca pentru a se convinge cît de bine făcută era.

— Cred că are deja un prieten, zise ridicînd ochii spre Justi.

— Sigur că are, da, răspunse mama Justinei zîmbind, cu mîinile împreunate.

Felisita se uită la Justi curioasă. Omul cu p.a. se apropiase de Lucio, dar nu-și vorbeau. Ocaña îi spuse nevestei sale :

— Petra, e deja trei și jumătate, dragă. Eu cred că e timpul să mergem în grădină.

— Gata, mergem, răspunse aceasta ; din partea mea, oricînd doriți.

Se ridicară toți. Justi începu să adune lucrurile.

— Oh, lasă dragă, nu te deranja. Slavă Domnului, de mîini nu ducem lipsă la cărat, ba chiar ne prisosesc. Stai liniștită. Lasă-i pe copii să le ducă, tot nu sînt buni la altceva.

— Nu e nici un deranj, spuse Justina.

Și dispăru în culoar cu un coș. Mauricio ieși de după tejghea și o luă înaintea tuturor ca să le deschidă drumul și să le indice în grădină o masă mai potrivită.

— Să nu uitați ceva aici, spuse Petra.

Își mîna copiii din urmă, către culoar. Apoi intră ea, cumnatul și Felipe ultimul. Lucio îi

spuse omului cu p.a., arătînd cu capul spre ușa prin care ieșiseră cu toții :

— Asta trebuie să tragă tare de tot la volan, cu patru pui de lup în casă, care cer pîine.

— Și care distrug încălțămintea... adăugă celălalt.

*

Pe gîtul lui Sebas se prelingeau picături de sudoare amestecată cu praf, care se duceau să i se ascundă în părul de pe piept. Avea umerii bine rotunjiți și brațele puternice. Mîinile lui tari ca niște clești lăsau să cadă bucățele de omletă pe mușchii goi. Santos, alb și spîn pe lîngă Sebas, întinse mîna spre cutia cu mîncare a Lucitei :

— Îmi dai voie ?

— Te rog, servește-te.

— Măi, dar ce te lipești !

— O lăsați pe biata fată fără nici o chifteluță.

— Pentru asta și sînt, ca să fie mîncate. Am adus destule, ia, Santos.

Soarele amiezii inunda coroanele copacilor, pătrunzînd prin frunzișul de un verde multicolor. Străluciri metalice se furișau printre frunze și răneau solul pieziș, ca săgeți de pulbere aprinsă, pătînd umbra cu puncte albe, adevărați solzi de lumină. Cădeau ca niște alunițe rotunde, ca bănuți de aur, pe spatele Aliciei și al lui Mely, pe cămașa lui Miguel, alergînd jucăușe în mijlocul cercului peste pahare, peste capa-

cele de alpaca, aluminiul cutiilor de alimente, cratiţa roşie şi carafa de *sangría* împrăştiate toate pe şerveţelele cu pătrate albe şi albastre, întinse pe jos.

— Ia uite la Santos, ce-i dă zor ! Înfulecă serios tipul, nu se încurcă !

— Trupul trebuie hrănit, amice. Dar lasă, că nici cu tine nu mi-e ruşine.

— N-am mîncat nici pe jumătate cît ai mîncat tu. Tu văd că nu te mai opreşti, îţi întrebuinţezi serios fălcile.

— E o adevărată plăcere să-l priveşti mîncînd, spuse Carmen.

— Eh, ce vorbeşti ? Uită-te la ea ce-l răsfaţă? Cică e o plăcere să-l vadă mîncînd. Asta care va să zică prietenă, vedeţi ?

— De-acord. Dar ăsta nu ştie s-o preţuiască.

— Nu găseşti în fiecare zi o fată ca ea. E o adevărată comoară. Are individul mai mult noroc decît merită.

— Ba merită chiar mai mult, să ştiţi, protestă Carmen. Acuma nu-l bîrfiţi pe el ca să mă ridicaţi pe mine în slăvi. Sărăcuţul meu !

— Ooooh ! Ia te uită care-i treaba ! rîdea Sebastián. Nu v-am spus eu ?

Toţi priveau rîzînd spre Santos şi Carmen. Santos zise :

— Bine, măi ! Ce, vreţi acuma să mi-o luaţi ?

Îşi trecu mîna pe după umerii lui Carmen şi o strînse lîngă el simulînd lăcomie, în timp ce cu cealaltă mînă apucase o furculiţă şi ameninţa zîmbind :

— Cine îndrăzneşte !...

— Da, sigur, fă teatru acuma, spuse Sebas. După aia îi dai plasă la întîlnire şi o laşi să te aştepte cu orele pe la colţul străzilor.

— Minciuni ! Nu-i deloc adevărat.

— Păi să spună ea, să vedem dacă nu-i aşa.

— Ţi-o arunc în cap... ! ameninţă Santos ridicînd în mînă o cutie de sardele.

— Vezi să nu !

— Psst, psst, ia să vedem o clipă, îi întrerupse Miguel, cutiuţa aia...

— Asta ?

— Da, aia ; ia dă-o încoace...

— Prinde-o.

Santos azvîrli cutia şi Miguel o prinse în aer şi o privi.

— Să fiu al naibii ! exclamă. Ce am bănuit. Sardele ! Tipul are sardele şi tace ca un peşte ! Asta-i foarte grav ! (Studia cutia clătinînd din cap.)

— Are sardele ! spuse Tito. Ce bandit ! Pentru ce le păstrezi ? Pentru desert ?

— Stai, măi, ce ştiam eu !... Le păstram pentru o gustărică după masă.

— Hai, taci ! Ai adus o cutie de sardele şi ai făcut pe prostul. Şi ce grozave sînt ca aperitiv! Mai ales astea în ulei. Aşa ceva se pedepseşte, amice ; să taci tu şi să nu spui nimic ! Mare greşeală !

— Păi eu nu le iert, spuse Fernando. Nu-i tîrziu nici acuma să le operăm. Aruncă-mi briceagul ăla, Sebas. Are cuţit pentru desfăcut conserve, nu ?

— Briceagul lui Sebas ? Ce întrebare ! Are mai multe instrumente ca trusa unui chirurg.

— Ai să vezi ce repede o deschidem, spuse Fernando, apucînd briceagul.

— Pe mine să nu cumva să mă pătezi, auzi? îl avertiză Mely. Ai grijă cu uleiul ăla.

Se trase mai la o parte. Miguel se uită la Fernando care făcea eforturi stîngace să înfigă în metalul cutiei lama pentru desfăcut conserve.

— Dă-mi mie. Ai să vezi că eu reușesc.

— Nu, lasă-mă, spuse Fernando întorcîndu-i spatele. O fi el grozav, dar nu face doi bani briceagometrul ăsta...

— Du-te măi de-aici, protestă Sebastián. Voi ăștia, nepricepuții, întotdeauna dați vina pe instrumente.

— Bine, atunci desfăceți-o voi.

Miguel îi luă briceagul și cutia din mînă.

— Dă-mi mie, iubitule, dă-le încoace.

Trecea un om foarte bronzat, cu un cilindru din lemn de plută în spinare. „Înghețată !" striga. Avea o voce foarte ascuțită. „Înghețată!" Fața lui tuciurie contrasta puternic cu boneta albă. Sebas reuși să deschidă cutia de conserve fără să strice sardelele, care rămaseră întregi. Își puse una pe o felie de pîine și o întinse cu lama briceagului, ca și cum ar fi fost unt. Apoi linse lama.

— Scîrbosule ! îl certă Paulina.

— Așa nu se pierde nimic.

— Auziți, pe urmă cumpărăm înghețată, spuse Carmen.

Vînzătorul se oprise la umbră și servea o fată în costum de baie. Alți băieți din grupurile vecine se apropiau de el.

— Haideți să-i spunem să treacă pe la noi peste vreo cinci minute.

— Pentru ochii tăi frumoși o să se întoarcă!

— În cazul ăsta să comandăm acuma, zise Carmen. Eu nu vreau să rămîn fără îngheţată. Cine mai vrea ?

Fernando se apropiase de Tito ţinînd cutia de conserve în mînă :

— Vrei o sardea, Alberto ?

Tito ridică privirea și se uită la el ; Fernando îi zîmbea.

— Da, vreau.

Fernando ţinu cutia, în timp ce Tito scoase bucăţele de pește pe o felie de pîine pe care o sprijinea de cutie. Apoi Fernando înclină puţin cutia lăsînd să-i cadă pe pîine cîteva picături de ulei.

— Mersi, Fernando.

— N-ai de ce, amice, n-ai de ce ! îi răspunse Fernando și îl lovi protector pe obraz.

Tito ridică ochii și își zîmbiră. O bucăţică de sardea căzu pe pantalonii lui Tito care spuse imediat :

— Nu-i nimic, n-are a face.

— V-aţi împăcat ? Ce bine !

— Și eu vreau îngheţată.

— Și eu.

— Și mandea.

— Pe partea asta, toţi.

Santos şi Sebastián se ridicară şi plecară să-l cheme pe vînzătorul de îngheţată. Lucita voia să-i dea lui Sebas o pesetă mărunt :

— Poftim, Sebas, adu-mi şi mie una.

— Nu fi nesuferită, Lucita, păstrează-ţi banii.

— Nu...

Dar Sebas şi plecase spre vînzător, fără s-o ia în seamă. Santos mergea desculţ izmenindu-se pentru că pămîntul îi frigea tălpile.

— E foarte slab Santos, spuse Paulina. Ai şi tu mai multă grijă de el.

— Aşa-i de felul lui, răspunse Carmen. Nu se-ngraşă mai mult de-atît.

Fernando stătea încă în mijlocul cercului, în picioare, ţinînd în mînă cutia de sardele. Se uită după Santos şi Sebastián care ajunseseră lîngă vînzătorul de îngheţată şi zise :

— Cum vi s-ar părea îngheţata cu puţin ulei de sardele înăuntru ?

— Doamne ce tîmpenii îţi trec prin cap ! protestă Mely. Îi tai omului pofta de a mai mînca, eşti înfiorător !

Fernando se amuză. Azvîrli cutia departe.

Omul cu îngheţata lăsase cilindrul din plută jos şi prepara necontenit îngheţată cu maşinuţa de pe care nichelul deja se ştersese. Un cîine adulmeca în jurul recipientului. Găsise o bucată de biscuit. „Marş de-aici !“ Cîinele se retrăgea doi paşi, dar se întorcea imediat la biscuit.

— La coadă, la coadă, strigară copiii.

Se aşezară în şir compact, unul în spatele celuilalt.

— Eşti în ofsaid, eu am fost înaintea ta.

— Ne ! eu sînt aici de zece zile, şobolane !

— Nu vă împingeţi aşa, am pentru toată lumea, îi linişti vînzătorul.

Santos şi Sebastián se detaşau printre puştimea aşezată la coadă. De la locul ei din cerc, Paulina rîdea :

— Ia uitaţi-vă la hăndrălăii ăia, fetelor !

Sebastián îi spuse vînzătorului :

— Dacă aţi merge acolo ar fi mai simplu.

— Şi cum fac ? Nu vedeţi cîtă clientelă am ? Numai dacă nu vreţi cumva să rămîneţi pentru mai la urmă...

— Nu, atunci serviţi-ne. Ne descurcăm noi.

— Cîţi sînteţi ?

Sebastián se întoarse spre Santos :

— Daniel ţi-a spus dacă vrea ?

— Nu.

— Ia întreabă-l, să vedem.

Cei de la coadă protestau. „Haideţi mai repede că se topeşte. Lăsaţi calculele acuma !" Santos strigă :

— Daniel !

Acesta se ridică în picioare şi făcu un gest întrebător.

— Tu vrei îngheţată ?

Toţi cei de la coadă aşteptau răspunsul lui Daniel. Făcu un semn din cap că da.

— Zice că da, spuse unul din băieţii de la coadă.

Vînzătorul pusese deja trei îngheţate pe care i le dădu lui Sebastián.

— Pînă la unsprezece, îi spuse Santos.

Un puşti bronzat ridică ochii spre Santos şi strigă scuturînd din degete :

— Aoleo ! Unsprezece !

Se uită apoi în interiorul cilindrului pentru a vedea cîtă îngheţată a mai rămas. Sebastián, care avea deja mîinile ocupate cu cinci îngheţate, zise :

— Eu mă duc cu astea, să nu se topească. Ţine gologanii.

Arătă cu bărbia la centura slipului unde avea puse trei bancnote de cîte un duro, şi Santos le trase afară. Doi puşti se luară la harţă. Se desprinseră din rînd şi căzură rostogolindu-se pe jos. Ceilalţi priveau lupta de la locurile lor. Santos continua să primească îngheţatele şi din cînd în cînd se întorcea spre combatanţi. Cel mai mic îi prinse celuilalt buza şi obrazul ca-n cleşte, înfigîndu-i unghiile în carne. Strigăte de încurajare veneau de la cei aflaţi la coadă. Se zvîrcoleau în nisip şi se loveau fără să scoată o vorbă ; doar gîfîieli sacadate şi sudoare. Amîndoi erau în slip. „Hai, gagiule, că-i al tău !" În cele din urmă, unul ajunse cu faţa în nisip şi celălalt îl ţintuia acolo cu mîinile ; cel mic avea însă mai multă forţă în picioare şi îl strîngea pe cel mare peste mijloc. Santos plătise dar rămase să privească lupta. Din grup îl strigau : „Hai că se topeşte aia !"

— Ce ruşine ! ţipă o femeie spre cei de la coadă. Să-i lăsaţi să se maltrateze în felul ăsta fără să vă pese ! Ca nişte animale ! Iar voi aprobaţi spectacolul lor !

Se apropie de combatanţi şi îl trase pe unul de mînă încercînd să-i separe.

— Dă-i drumul, sălbaticule! Vă bateţi în halul ăsta!...

N-o băgară în seamă. Vînzătorul de îngheţată îi spuse:

— Lăsaţi-i, doamnă, să se lupte! E sănătos. Aşa învaţă să fie curajoşi.

— Şi dumneata eşti ca ei! Alt animal!

Vînzătorul nu se supără. Continua să pună alte îngheţate.

— Animale sîntem toţi, doamnă, pentru că aşa sîntem. Înţelegeţi?

Santos înaintă cîţiva paşi dar se întoarse din nou să privească, în timp ce grupul continua să-l strige. Combatanţii erau acoperiţi de praf şi aveau corpul plin de zgîrieturi şi de urme de degete. Omul cu îngheţata zîmbea în urma doamnei care se îndepărta.

Santos ajunse la ai săi.

— Doamne, ce calm eşti frate! S-or fi şi topit astea!

Îşi coborî mîinile încărcate în mijlocul cercului.

— Credeai că eşti la bîlci, sau ce?

Pe degetele lui Santos se prelingeau picături gălbui de îngheţată topită. Paulina începu să sugă din îngheţata ei şi să rîdă. Ceilalţi îl uşurau pe Santos de încărcătură.

— Sînt pe jumătate topite, protestă Fernando. Vafa e moale ca naiba, deşteptule!

Santos spuse:

— Era teribil de interesant. (Lingea înghețata.) Se luptau ca niște lei. Isteț tipul ăla mai mic.

— Nu vă spuneam eu ? Credea că e la o întrecere de lupte.

Sebastián își duse brusc mîna la falcă, cu o expresie de durere.

— Au, măseaua !...

Aruncă înghețata și se chirci fără să-și ia mîna de la locul dureros.

— Nimic nu e mai rău pentru dinți ca înghețata, îi spuse Lucita. Te doare tare ?

Sebas dădu din cap. O pală de vînt insolită ridică în aer praf și hîrtii, obligîndu-i pe toți să închidă ochii și să-și ferească înghețatele în palme.

— Asta ce mai e ? întrebă cineva.

Vînzătorul de înghețată își acoperi în grabă cilindrul de plută. Vîntul dură doar cîteva clipe, după care începu să se îndepărteze spre cîmpul de dincolo de rîu, tîrînd un vîrtej de praf și obligîndu-l pe cioban să-și închidă ochii imobili.

— Parc-ar fi toamnă, spuse Fernando.

Totul reveni la normal și vînzătorul de înghețată începu din nou să servească.

— Da, toamnă, spuse Mely. Ce-am putea dori mai mult ! Numai de-ar fi o adevărată toamnă !

Privi spre vîrfurile copacilor ce foșniră în bătaia palei de vînt. Miguel era întins lîngă Alicia și își freca piciorul de al ei.

— Nu în talpă ; mă gîdili.

Cineva vorbea cu o altă persoană, strigînd de pe un mal pe celălalt al rîului. Fernando întrebă :

— Ce-ai tu cu toamna, Mely ? De ce ești așa grăbită să vină ?

Doar Luci mai lingea încă ultimul rest de îngheţată.

— Eu întotdeauna sînt grăbită să treacă timpul, spuse Mely. Plăcerea stă în variaţie. Mă plictisesc cînd un lucru durează prea mult.

Se întinse pe spate, cu mîinile așezate sub ceafă. Avea subsuorile depilate.

*

— În ceea ce ne privește pe noi doi, fiecăruia în felul lui, ne-a căzut șase-șase în viaţă, îi spuse omul cu p.a. lui Lucio. Dar lasă că și asta e ceva : să ai patru copii nu-i de glumit, e bătaie de cap serioasă.

Lucio încuviinţă :

— Noi, cel puţin, spuse, dacă murim, știm că nu se prăpădește nimeni după noi. În cel mai fericit caz îi scăpăm pe ceilalţi de belele.

— Eu i-am scăpat de mult pe-ai mei. Sînt mai bine de cincisprezece ani de cînd n-am mai dat pe la ei. Și nici n-am de gînd s-o fac. O carte poștală de Crăciun, pe adresa surorii mele, atunci cînd îmi aduc aminte. Cu asta, basta ! E singurul necaz pe care li-l produc, și asta numai dacă ajung să citească poștala.

— Dumneata pe cine ai, părinţii ?

— Mamă și frate. Tata a murit. Mama s-ă căsătorit a doua oară.

— Păi înseamnă că ți-ai pierdut tatăl de mult.

— Da, de mult. În treizeci și cinci. Aveam șaptesprezece ani și eram cel mai mare. La nouăsprezece ani m-au luat în armată. Cînd m-am întors de pe front, casa avea deja alt stăpîn.

Lucio bău o nouă înghițitură de vin și spuse:

— Asta e neplăcut pentru oricine.

— Desigur. M-au primit foarte frumos ca să mă facă să înghit hapul. Dar nu l-am înghițit. N-am făcut bine ? O femeie de treizeci și nouă de ani, cu trei copii în casă, deja mari, care nu ducea lipsă de bani sau de altceva, și care se gîndește să se mărite din nou.

Lucio încuviință cu un gest de înțelegere.

— Nu îndrăzneam să ies nici măcar în stradă, de rușine, sau să stau de vorbă cu cineva din sat, înțelegeți ? Lumea a aflat imediat dar nimeni, nici cei mai buni prieteni nu aveau curajul să-mi spună cît de tare s-a dat în spectacol. Sora mea mai mică a fost cea care mi-a povestit, după cincisprezece zile de la întoarcerea mea acasă. Mi-a crăpat obrazul de rușine. Știți ce-am făcut atunci ? A doua zi m-am sculat devreme, mi-am făcut valiza și, după ce totul a fost pregătit, m-am dus în grajd și am scos talanga unuia din boii pe care-i aveam. (Respira adînc și avea o figură amărîtă ; se uita spre ușă și își trecu palma peste gură.) Mai dormeau încă. M-am așezat lîngă ușa dormitorului lor cu va-

liza într-o mînă și cu talanga în cealaltă, și încep să o bălăngăn : balang-balang, balang-balang, la nesfîrșit, pentru fericita pereche. Era salutul meu de adio. Aoleo, și ce scandal s-a iscat ! S-au trezit. Frații mei nu s-au amestecat, pentru că erau mai mici. Pînă la urmă au fost siliți să se ia de mine, deși nu voiau. Iese tipul și vrea să mă plesnească. Îmi zice : „Să-i faci tu una ca asta mamei tale !" „Nu, nu i-o fac mamei", îi răspund. „Mai degrabă dumitale decît ei." Se înfurie ca un tigru. Dar nu l-am lăsat să mă atingă. Și am continuat să bălăngăn talanga sub nasul lui. Maică-mea țipa din dormitor strigîndu-mi o droaie de porcării, amestecîndu-l și pe tata cu care mă compara. Nu apucase să se ridice din pat. Atunci îi arunc clopotul în dormitor și plec. Doar sora mea, sărmana, ieși plîngînd să mă conducă la autobuz. Știau deja aproape toți din sat. Închipuiți-vă cît a mai suferit biata fată la numai cei cincisprezece ani pe care-i avea pe vremea aceea.

Lucio privea în jos scurmînd pămîntul cu piciorul.

— Sînt triste lucrurile astea cînd se întîmplă în familie. Și pe urmă cum te-ai descurcat?

— Păi cu experiența de război pe care o aveam și la vîrsta mea, lumea nu mă putea speria. Învățasem pe front meseria de bărbier ; că dacă într-o zi îl razi pe unul, a doua zi pe altul, ajungi bărbierul tuturor camarazilor. Așa că m-am dus la Burgos unde aveam un plutonier care pe front se purtase bine cu mine, și ăsta mi-a găsit o slujbă. Acolo am învățat să tund.

Dar am avut nişte necazuri şi a trebuit să plec. Şi pînă în ziua de azi m-am plimbat de colo-colo. Nicăieri n-am prins rădăcini. Aici, în Coslada, e primul loc în care m-am stabilit pe cont propriu. Şi vedeţi că nici acuma nu am încetat să lupt şi să am neplăceri. De-asta ziceam că mi-a căzut şase-şase în viaţă. Ce părere ai, e aşa sau nu ?

— Desigur. Aşa e. Cînd cineva fuge de-acasă, cu sau fără vină, fugar rămîne toată viaţa. Nimeni nu poate să-l ajute. Ajunge să calci cu stîngul prima dată, ca să nu mai poţi scăpa de ghinion cît trăieşti. Dacă ai tăi s-au purtat rău cu tine sau tu cu ei, contează mai puţin. Adevărul e că porţi mîhnirea în tine şi nimic nu te poate face să uiţi, oricîţi ani ar trece şi oricît de departe te-ai duce.

— Poate ai dreptate...

— Să nu te îndoieşti de asta. Felul de a fi al cuiva este în funcţie de relaţiile şi frecuşurile care au existat în casa în care a trăit. Că aşa cum eşti, obişnuit cu necazurile şi cu remuşcările pe care le porţi mereu în tine, aşa îţi vor merge toate în viaţă. Şi asta nu se dezminte oricît te-ai căzni şi ai lupta ca să triumfi. Cu ceea ce pleci de acasă, bun sau rău, cu aia rămîi pentru întotdeauna.

— Şase-şase sau lozul cel mare, cum îi zic eu.

— Indiferent cum îi spui, de asta nu scapi. E un joc în care nu ţin şmecheriile. Asta o ştiu prea bine. Iar eu, dacă n-am şase-şase am tot ceva care bate în negru.

— Da, te-am auzit spunînd povestea neplăcută cu brutăria.

— Ca ea sînt toate. Toate m-au lovit în același obraz. Acum eu, spre deosebire de dumneata, trebuie să mărturisesc că am mai puține motive să mă plîng. N-au fost ai mei, nu, ci mai degrabă eu am fost cel care m-am purtat rău cu ei. Cel puțin așa mi se pare. Așa că trebuie să tac, mi-am zis, și să îndur orice : atît ceea ce a fost, cît și ceea ce urmează.

Omul cu p.a. își trecu mîinile peste față. Se făcu liniște un moment, apoi spuse :

— De-aia nu-mi arde nici să mă însor. Acum doi ani era cît pe ce s-o fac, dar am dat înapoi la timp. De-aia, ba cred că am cîștigat eu, ba cred că au cîștigat ea și cei care ar fi urmat să vină. Ce zici ?

*

Petra dădea la o parte cu mîna crengile de iederă și viță americană ce atîrnau de sus.

— A-ntîia ! spuse Ocaña așezîndu-se.

Justi stropea pe jos aruncînd apă dintr-o găleată cu mîna. În stînga mesei la care se așezaseră se vedea un coteț făcut într-o mică incintă înconjurată cu plasă de sîrmă. Un iepure foarte gras se uita cu urechile ciulite la cei nou sosiți. Cei trei copii își lipiră fețele și mîinile de hexagoanele de sîrmă ca să privească iepurele.

— Ce alb e ! spuse fetița.

Iepurele se apropie cîțiva centimetri și adulmecă mișcîndu-și nările. Juanito comentă :

— Nici nu bagă în seamă găinile.

— Normal. Nu se înţeleg ; nu vezi că sînt de rase diferite ?

— Uite-l cum îşi mişcă nările !

— Mare lucru ! spuse cel mare. Ştiu eu un băiat din cartier care le mişcă la fel.

— Are ochii roşii ! exclamă fetiţa cu multă mirare.

Amadeo, fratele mai mare, se dădu puţin înapoi.

— Nu vă lăsaţi pe gărduleţ că se dărîmă, le atrase atenţia fraţilor săi.

Se auzi o voce în spatele lor. Doar Amadeo se mişcă.

— Haideţi, ne strigă mama !

Iepuraşul se sperie văzîndu-l pe Amadeo că se mişcă. Juanito spuse :

— Uite-l că se ascunde acolo.

Mama lor îi strigă din nou. Iepuraşul se oprise în pragul ascunzătorii. Amadeo insistă :

— Haideţi !

— Aşteaptă, să vedem ce face acuma.

Justina ajunse în spatele lor fără să se facă simţită.

— Vă cheamă mămica voastră.

Se întoarseră surprinşi, auzind că cineva le vorbeşte. Justina zîmbi.

— V-a plăcut iepuroaica, da ? E frumoasă, nu-i aşa ? Ştiţi cum o cheamă ?

— Are nume ?

— Bineînţeles că are. O cheamă Gilda.

Fetiţa făcu o mutră dezamăgită.

— Gilda. Nu-mi place. E un nume foarte urît.

Justina izbucni în rîs.

Petra spuse :

— Ascultă, Mauricio. Dumneata trebuie să ştii ce fermă e aia lîngă şosea, pe mîna stîngă, cînd vii încoace. Una cu o grădină minunată. Ştii de care vorbesc ?

— Da, ştiu. Păi aia e casa pe care şi-a construit-o la ţară Cocherito de Bilbao, un toreador mai de demult, de care cred că aţi auzit.

— Dar ăla a murit, spuse Felipe.

— Daaa, sînt o groază de ani de-atunci. Cînd a cumpărat el pămîntul, nu era nimic din ceea ce vedeţi pe-aici. Nu existau decît vreo patru case pe malul rîului.

Petra explică :

— Ne-a atras atenţia azi, nu-i aşa, tu ? aleea care duce chiar pînă la vilă, şi copacii de pe marginea ei. Trebuie să fie o încîntare, după cum se vede de-afară.

— Da, e adevărat, aşa-i. Acuma aparţine altcuiva.

— Vreunui bogătaş ! E o construcţie care valorează mulţi bani, spuse Ocaña. Pe vremuri ştiau să trăiască, nu ca acuma, cînd lumea îşi face căsuţele astea ridicole.

Mauricio stătea în picioare lîngă masa lor. În fund, prin fereastra deschisă, se vedea Faustina care gătea în bucătărie.

— Dar ce fac copiii ăştia ? Amadeo ! Veniţi imediat încoace, ţipă Petra.

— În Barcelona, în cartierul Bonanova, spuse cumnata lui Ocaña, acolo sînt într-adevăr vile drăguțe, făcute cu gust. Cu grădini luxoase, fîntîni arteziene și faianță care valorează o avere. Proprietarii sînt oameni bogați, înțelegeți ? (Făcu un gest semnificativ, frecîndu-și degetul mare de arătător.)

— Da, acolo sînt mulți bogătași, spuse Mauricio.

Petra strigă din nou :

— Hei, copii ! Petrita ! Veniți încoace imediat !

Apoi, coborînd vocea :

— Ce copii ! Și e aproape patru !

Copiii veniră lîngă ei.

— Hai, așezați-vă să mîncați ! N-ați auzit cînd v-am strigat ? Nu-i frumos să-i lăsați pe cei mari să aștepte atîta !

Așezată lîngă mama ei, Felisa o privea, solidarizîndu-se parcă la reproș. Justina le luă apărarea zîmbind :

— S-au uitat la iepuroaică. Nu-i certați. Așa ceva n-au ocazia să vadă în Madrid.

— E albă, spuse Petrita, însuflețindu-se ; are ochii roșii, știi, mamă ?

— Taci și mănîncă acuma, îi răspunse mama.

Mîncau cu poftă și veselie. Întindeau peste masă mîinile în toate direcțiile, ca să ia ba una, ba alta, și de fiecare dată primeau cîte o palmă de la mama lor.

— Cereți ce vă trebuie ! De ce aveți limbă în gură ? Mîncați ca niște canibali.

Felipe Ocaña spuse :

— Ca don Juan Belmonte [1], n-am mai avut alt toreador. Nici măcar Manolete. Aş !

Mauricio fu de aceeaşi părere :

— Da, ăla, da. Îţi dădea impresia că face totul cu bărbia ; fie că executa o *verónica* [2], fie că intra să ucidă taurul sau primea ovaţiile mulţimii. Eu cred că îşi omora taurii cu bărbia, nu cu sabia.

— Şi felul ăla de a înfuria taurul, încetişor, cu grijă, fără să-şi piardă cumpătul ; părea că munceşte, ca un tîmplar în atelierul lui, ca bărbierul în frizerie, sau ca un ceasornicar, exact la fel.

Îi spuse apoi fratelui său :

— Eu am avut plăcerea să-l văd şi la Cáceres, la un festival ; să fie vreo opt ani de-atunci ; a luptat cu taurul şi l-a doborît de jos, nu de pe cal. Doamne, şi ce cal avea ! Un animal superb.

— Mauricio, spuse Petra, nu te-am întrebat, vrei o prăjitură ?

— Mulţumesc, dar n-am mîncat încă.

— Adevărat ?

— Nu glumesc. După aceea, da. (Se întoarse către Ocaña.) Cine luptă în seara asta la Las Ventas, ştii cumva ?

— Rafael Ortega ; el singur cu şase tauri. Corridă în beneficiul Muntelui de Pietate.

---

[1] Celebru toreador spaniol, născut în Sevilla (1892—1962), creatorul unui stil nou de luptă cu taurul.

[2] Procedeu de provocare a taurului şi eschivare din faţa acestuia, ţinînd capa întinsă cu ambele mîini.

— E şi foarte curajos. Puţini sînt în zilele noastre cei care fac aşa ceva. Mai ales la o corridă gratis, cum e asta.

— Ortega ăsta e din vechea generaţie. Ştie să domine taurul de parcă acesta ar fi părticică din capa lui. Te face să simţi întreaga greutate şi forţă a acestei mase de muşchi. Eu dau mai mult pe fondul şi adevărul acestui toreador, decît pe toate fiţele celorlalţi care cîştigă de două ori mai mulţi bani.

Mauricio stătea în picioare ; avea corpul înclinat către masă şi se sprijinea cu mîinile de spătarul scaunului pe care stăteau Petrita şi Amadeo, care mîncau. Spuse :

— Eu nu l-am văzut. Am citit însă în ziare despre el. Sînt cel puţin vreo patru ani de cînd n-am mai văzut o corrida.

Nevasta îl strigă de la fereastra bucătăriei. Se auzi o lovitură şi o pisică fu proiectată ca un glonţ în grădină ; şi din nou vocea de la fereastră :

— Zît ! Mor cînd văd javrele astea în bucătărie !

Pisica se duse să se aşeze pe o grămăjoară de frunze uscate sub viţa de vie.

— Ce voiai ? întrebă Mauricio cu glas tare.

— Veniţi să mîncaţi.

Justina era în curtea de păsări. Ieşi de acolo cu un ou în mînă. Cînd intră în casă, tatăl ei o întrebă :

— De la cine e ?

— De la moţată. Sînt trei zile de cînd n-a mai ouat.

Cumnata lui Ocaña îi spuse soţului ei :
— Nu te mai ghiftui atîta, Sergio ; ştii că nu ţi-e prea bine. O să ţi se facă rău.
Petra interveni :
— Dar lasă-l şi tu să mănînce ; măcar azi. Că doar n-o să se gîndească tot timpul la sănătate.
— Uite, dacă nu se fereşte, o să fie mai rău pentru el.
Felisita privea alternativ la mătuşa şi la mama ei, căutînd parcă să afle cine are dreptate. Juanito chema pisica cu pocnete de deget şi fluierături.
— Dă-i asta, îi spuse Petrita.
Era o bucăţică de carne. Dar pisica nu se apropia. Ocaña îi spuse neveste-si :
— Trebuie să-i cerem lui Mauricio să ne aducă măcar cîte un pahar de ceva şi cîte o cafea. Să-i facem şi noi consumaţie, dacă am venit să mîncăm aici.
— Cum crezi tu. E atît de drăguţ, încît m-aş mira să-ţi ia bani.
— Ba o să ia. De ce să nu ia ?
— I-ai făcut atîtea servicii !...
— Asta-i acuma ! Parcă el nu-mi face mie. Dacă refuză, am să-i bag banii pe gît. Mi-e jenă că am adus pînă şi vinul de acasă, în loc să i-l fi comandat lui.
— Ah, păi dacă n-ai spus de la început... răspunse nevastă-sa. Acum îmi vii cu astea.
Iepuroaica albă se apropie de gărduleţul de sîrmă şi se căţără pe el cu labele din faţă, arătîndu-şi burtica.

— Uite, uite ! Stă în două picioare, țipă Juanito.

Priviră toți într-acolo.

— Ce drăguță e ! — spuse fetița. E tare dulce !

— La tavă sînt mai buni, spuse fratele lui Ocaña, rîzînd.

Cumnată-sa îl certă :

— Și tu ! Ce poți să-i spui creaturii ăsteia care e înnebunită după ea ! Ia spune-i tu, fetița mamei, că nu-i așa. Unchiul tău e un rău. Spune-i că n-o s-o taie nimeni. Anul viitor, cînd venim aici, o să-i aducem lăptuci, și tu cu mînuța ta ai să i le dai să le mănînce. Nu-i așa, fetița mea ?

— Da, mami, răspunse Petrita, fără să-și ia ochii de la iepuroaică.

*

— Mîine scoatem masa acolo afară, spuse Mauricio. Aici omul se coace cînd mănîncă, de la căldura cuptorului.

Faustina nu răspunse. Amesteca în cratițe.

— Ce tip și Ocaña ăsta ! Cum înțelege el să-și trăiască viața ! continuă Mauricio arătînd cu lingura spre fereastra de la care se vedea masa oaspeților. Ăsta nu economisește nimic. Și în ziua în care reușește să adune ceva parale vine imediat aici, ca acuma, să petreacă o duminică la țară, cu familia. (Sorbi supa din lingură.) Și, uite, duminicile taxiurile nu prididesc cît e ziulica luînd un duro în plus pentru fie-

care drum pe care-l fac la fotbal sau la corride. Toate astea le pierde, şi încă atît de mulţumit.

— Dar de ce nu vine într-o zi din cursul săptămînii ? întrebă Justi. N-ar pierde atîta.

— Din cauza fratelui, cred. Se vede că ăsta are liber numai duminica. E fără griji şi vesel o bună bucată de timp. Aşa trebuie trăită viaţa. Altfel faci ca ăla de care se zice că a slăbit douăzeci de kile în căutarea unui cîntar ca să vadă ce greutate are.

Faustina îi replică :

— Păi dacă îţi place aşa de mult sistemul ăsta, de ce nu faci şi tu la fel începînd de mîine ? Uite, mîine tragi obloanele, închizi cîrciuma şi începi viaţa de boier. Ei, de ce nu faci aşa ?

Prin culoar ajunse o voce venind dinspre local.

— Tu ce crezi, că n-am chef cîteodată ? Ca să mai scap de bombănelile tale... Du-te acuma să vezi ce vor. Spune-le că mănînc.

Faustina ieşi. Mauricio opri lingura în aer şi se uita la fiică-sa. Coborî apoi privirea în farfurie şi o întrebă :

— La ce oră vine prietenul tău ?

— Pe la patru şi jumătate, cred. Depinde dacă ia autobuzul sau vine cu trenul.

— Mergeţi la cinema ?

— Aşa cred.

Mauricio făcu o pauză. Privi în grădină prin fereastra deschisă. Cumnata lui Ocaña rîdea...

— În principiu, să zicem.

Justina se ridică. Tatăl ei continuă :

— Nu ştii la ce film mergeţi ?

— Oh, tată ! De ce îmi pui atîtea întrebări ? Ce contează la ce film mergem ? De unde vrei să știu de pe acuma ? (Schimbă tonul.) Ceva vrei dumneata să afli de mă chestionezi așa. Hai, spune pe șleau.

— Eu, fata mea ? Nimic. Ce faci, atîta vreau să știu.

Din nou ajunseră rîsete de afară.

— Ce faceți duminicile.

— Păi ce, nu știi deja ? Ce-ai vrea să facem? Nu, nu asta vroiai să spui.

— Bine, atunci de unde ți-a venit ideea că e ceva rău să-l ajuți pe tatăl tău la servitul clienților în grădină ? De unde ți-a mai venit și asta ?

— Cum, dar cine ți-a spus așa ceva ?

— Maică-ta ; azi-dimineață. Cică după cîte se pare lui Manolo nu-i place ca tu să servești la mese. I se pare cam nepotrivit pentru o fată sau naiba știe cum. Și ea s-a dat de partea lui.

— Așa care va să zică ! Acuma, chiar astăzi lichidez eu povestea asta !... A dat-o în bară !

— Tu nu știai ? Nu ...? Spune drept.

— Zău, tată.

— Bine, atîta am vrut să aflu, fata mea. Dar tu ești de acord cu asta ?

— Eu ? Lasă-l numai să vină. În după-masa asta o să aibă distracție.

Cîinele Sulf își băgă capul înăuntru și începu să adulmece. Justina strigă la el :

— Marș ! Blestemat mai e și cîinele ăsta. Uite, ceea ce mă scoate cel mai tare din sărite pe lumea asta sînt tocmai lucrăturile pe la spate.

Și știu ziua cînd s-a întîmplat, sigur ; cînd a fost ?, într-o zi, săptămîna trecută, da, a prins-o pe mama singură. Atunci a fost, sînt sigură, cînd au căzut la învoială. Și dumneata de ce ai făcut atîtea ocolișuri pînă să-mi spui ?

— Păi știu și eu ! De multe ori nimeni nu vă poate înțelege...

Ridică din umeri.

*

Faustina păstră banii pe care-i primise de la omul cu p.a. Strîmbă din nas uitîndu-se la Lucio și spuse arătînd cu capul spre ușă, pe unde celălalt tocmai ieșise :

— Și ăsta... ?

— Un băiat bun ; de cea mai bună calitate.

— Nu știu ce viață duce. O fi om bun, nu pun la îndoială, dar eu nu-l înțeleg, nu mă dumiresc asupra lui...

Intrară Chamarís și Sulf, cîinele lui galben. Apoi alguazilul în spatele lui și măcelarul de mai înainte cu alt măcelar din San Fernando. Sulf gemea și dădea din coadă.

— Bună.

— Faustiná, o salută noul măcelar, punînd un accent de intimitate pe ultimul a.

Cîinele se puse să adulmece urmele străinilor din grădină, de-a lungul culoarului, dar cînd se pregătea să se gudure pe lîngă familia Ocaña îi tăie drumul pisica, pe la mijlocul grădinii. Sulf se zbîrli mîrîind, dar pisica îl înfruntă ; apoi se întoarse cînd auzi în spate vocea Jus-

tinei care scosese capul din bucătărie şi îi strigă: „Marş !..."

— Ne daţi cîte o cafea ?

— Chiar acuma o facem.

Celălalt măcelar era mai înalt și mai slab, dar avea aceeași mină sănătoasă ca și colegul lui. Își arcuia spatele ca o pisică sau ca un ciclist și își înclina capul în jos pentru a vorbi cu ceilalţi. Citi pe rafturi.

— Ojen [1] „Morales". O băutură veche. Asta-i pentru tine că ţie îţi place *cazalla*. (Îl lovi cu cotul.)

— Ojenul nu e o băutură de toate zilele.

Faustina se duse să vadă de cafea.

— Am auzit că l-ai pus la punct azi-dimineaţă pe maimuţoiul ăla de la primărie. Hai că mi-ai plăcut.

Lucio se uită la ceilalţi şi spuse :

— Măi, dar repede aţi mai dus vorba !

Intră Mauricio.

— Bună ziua.

— Ce ? Avem vizite ?

Răspunse afirmativ :

— Proprietarul taxiului pe care cred că l-aţi văzut la intrare. E un prieten vechi.

— Păi dacă o fi mai vechi decît taxiul, trebuie să fie un prieten bun, da, da.

— Aş ! Nu poate să existe prietenie pe lumea asta care să dureze cît a durat rabla de-afară, spuse rîzînd Chamarís.

[1] Băutură alcoolică preparată din anason şi zahăr pînă la saturaţie, un fel de *cazalla* foarte dulce.

— Sînt altele mai vechi şi care încă mai merg.

— Păi ăsteia dacă îi pui nişte ochelari şi îi arunci un cearşaf deasupra e Ghandi curat.

— Lăsaţi maşina în pace. Îi ajunge, le-o tăie Mauricio.

Ceilalţi rîdeau. Justina intră cu ibricul de cafea în mînă.

— Ţine, tată. (Se întoarse spre măcelarul înalt.) Cum, domnule Claudio, azi n-am mers la pescuit ?

— Nu, fetiţo ; azi nu ţine să pescuieşti, cu-atîta lume. Ăştia sînt peşti prea grei pentru undiţă.

Se auzi vocea Faustinei dinspre culoar. Mauricio spuse :

— Hai, pune-le tu cafeaua, fata mea. Eu plec puţin.

Ieşi.

— Taică-tu nu-şi mai încape în piele azi cu madrilenii ăştia de-afară. Pe noi nici nu ne mai bagă în seamă.

— E mulţumit omul, se bucură. N-aţi auzit că nu s-au văzut din vara trecută ?

Aşeză ceştile şi le turnă cafeaua.

— Dar de cînd se cunosc ?

— De cînd a avut tata piciorul rupt şi a stat în spital. Celălalt era în patul vecin ; avusese un accident de maşină. Şi noi, mama şi cu mine, tot acolo l-am cunoscut, pe el şi familia lui, pentru că joia şi duminica mergeam în vizită. Au stabilit ei că primul care va ieşi din spital avea să dea o masă pe socoteala lui şi să-l in-

vite și pe celălalt, împreună cu familia. Asta le-a fost înțelegerea.

— Și cine a ieșit primul ?

— Ocaña. Așa că ne-am deplasat într-o duminică la Madrid ca să participăm la eveniment, deși tata mai avea încă piciorul în ghips.

— Da, îmi aduc aminte cînd tatăl tău mai mergea în cîrjă ; să tot fie vreo șase ani de-atunci.

— A fost prin aprilie, deci vreo șase ani și ceva. Fetița lor cea mică încă mai sugea...

— Păi lui taică-tu nu i-a rămas nici urmă de șchiopătat de la fractura aia, spuse măcelarul înalt.

— Pe vreme urîtă zice că-l doare.

— Dar nu nimerește niciodată, spuse Lucio. Și cînd nimerește, e din pură întîmplare. Dacă n-ar fi alte aparate care să ne indice vremea în afară de piciorul lui taică-tu, s-ar duce naibii de rîpă meteorologia.

Ceilalți rîseră. Claudio spuse :

— Genul ăsta de cunoștințe cînd le faci rămîn prietenii pentru toată viața. Dar se întîmplă rar, pentru că eu, cel puțin, de exemplu, cînd am fost în spital pentru operație, nu vă spun ce nerăbdător eram să scap de cei care stăteau cu mine în același salon.

— Ei doi, în schimb, Ocaña și tata, parcă erau frați ; ne făceau chiar să rîdem pe tema asta. Toate lucrurile și le făceau cadou ; își petreceau ziua oferindu-și ba una, ba alta. Mama zicea în glumă să-i punem lui Ocaña ceea ce-i duceam tatii, și familia lui Ocaña, invers, să-i dea tatii

ceea ce duceau pentru Ocaña, și în felul ăsta să-i scutim pe ei să-și transfere lucrurile unul altuia.

— Tatăl tău e un om cumsecade. Se înțelege cu toată lumea. Așa că dacă și celălalt e din același aluat, se explică perfect, comentă Chamarís.

Justina stătea cu brațele încrucișate sprijinite de tejghea și își balansa un picior. Măcelarul înalt se apropie de ea și îi spuse, aplecîndu-și capul într-o parte :

— Astăzi sper că ai să ne faci cinstea.

Justina înălță capul.

— La ce te referi ?

— La ce mă pot referi, draga mea ? răspunse măcelarul arătînd cu degetul și capul spre grădină.

Justina spuse rîzînd :

— Oh, Doamne, dumneata ai rămas tot cum te știam. Nu vă puteți lipsi de mine ?

— Nu, dragă. Tu ești campioana. Cine dă gust și antren jocului ? Broasca fără tine e ca mîncarea fără carne. Și, pe urmă, ce rival am dacă tu nu ești ?

— Hai, lasă, nu te mai umfla atîta în pene, protestă Chamarís.

— Vă atrag atenția că la cinci vine prietenul meu să mă ia.

— Atunci să-i dăm drumul. Dacă o lăsăm pentru mai tîrziu n-o să ne rămînă timp. Cu cît începem mai repede, cu-atît mai bine. Avem exact timpul necesar pentru vreo două, trei jocuri.

Chamarís spuse :

— Hai, Justina ; noi doi contra sectorului cărnii. O să le ardem o mamă de bătaie !... Ai să vezi.

Justina ezită un moment :

— Eu... (Se opri decisă :) Bine, haideţi.

*

„Aici nu mai facem nimic. Hai să plecăm." Vînzătorul de îngheţată îşi agăţase la spate cilindrul de plută şi se îndepărta în direcţia digului. În apă se auzi un plescăit izolat ; fusese aruncat un cîine. Puţin mai tîrziu, se iscă larmă într-un grup, deoarece cîinele începuse să se scuture de apă lîngă ei. Toată lumea se întorsese să vadă ce s-a întîmplat. „...să omul să ...acă ...iesta...", bolborosea Daniel. Soarele se dusese deja în partea dreaptă a rîului Jarama. În depărtare, fabrica de ciment din Vicálvaro trimitea o vînă groasă de fum spre cerul Madridului. Într-un moment de linişte se auzi un zgomot de intestine şi cineva comentă : „Îi chiorăie cuiva maţele..."

— Mie, spuse rîzînd Sebastián. Din cauza sardelelor. Au început să-şi facă rugăciunea şi să numere mătănii.

Alicia se întinse pe burtă sprijinită în coate şi ţinea capul sus, deasupra feţei lui Miguel. Mely îi privea prin ochelarii de soare. Miguel o mîngîia pe Alicia şi îi sufla în ceafă. Mely îi observa.

— Ali, nu vrei să te pieptăn puţin ? o întrebă brusc.

— Ce ? Nu, mersi, Mely ; nu acuma, mai tîrziu, da ?

— Acuma era bine, înainte de a ţi se usca complet. După aceea se încîlceşte, tare şi ai să vezi tu...

— Ei, să se usuce ; păi dacă-i aşa, de mai bine de două ore mi s-a uscat !

— Bine, faci cum crezi.

Mely privi în partea opusă. Începu să scurme în praf cu un beţigaş ; desena litere şi după aceea le ştergea ; apoi începu să facă cruci foarte repede. Pînă la urmă rupse beţigaşul în pămînt şi se întoarse spre Fernando. Nu putea să-i vadă ochii pentru că el îşi pusese braţul peste faţă ca să se ferească de lumină.

— Oh, ăsta a adormit.

Apa nemişcată de la baraj repercuta spre copaci ecoul vocii spicherului de la difuzoarele bufetelor. Mely privi din nou spre Alicia şi Miguel.

— O să-ţi faci cămaşa aia ca vai de lume, îi spuse lui Miguel.

— Cine, eu ?

— Tu, bineînţeles. Ai să te murdăreşti. V-aţi aşezat acolo ca ţiganii !...

Miguel ridică din umeri şi spuse :

— Nu-i nimic. Tot aveam de gînd s-o arunc la rufe murdare cînd ajung diseară acasă.

Mely nu răspunse. Se întinse pe spate, cu mîinile sub ceafă.

— Ce căldură nesuferită !... oftă.

În umbra copacilor, strălucirea exasperantă a malului opus, bătut de soare, te orbea ; o lespede de lumină apăsa cîmpia părăginită, estompînd mica turmă de oi pe fundalul întinderii albicioase. Lucita spuse :

— Ce arsă sînt pe spate ! Nici nu pot să mă ating de pămînt.

Se ridică în capul oaselor și adăugă uitîndu-se la Tito :

— Mă unge cineva cu puțină nivea ?

Tito era întins alături. Își întoarse privirea spre Lucita și aceasta îl întrebă :

— Ce zici, Tito, ești tu așa de drăguț să-mi faci serviciul ăsta ?

— Da, dragă, te ung eu.

— Mersi. Mă doare tare, știi ? Să nu crezi că...

Mely își răsuci capul spre umăr și din nou urmărea mîngîierile Aliciei cu Miguel de după ochelarii ei negri. De data asta îi întrebă :

— Auziți, vreți să fumați o țigară blondă ? Fac eu cinste.

— Îm ? Ah, o țigară ; asta da.

— Le scot, atunci.

Lucita spuse :

— Dă-mi, te rog, poșeta, că am crema acolo.

Întinse mîna ca s-o primească de la Tito.

— Nu, nu fi curios. (Îl apucă de braț.) Dă-mi poșeta odată Tito.

Tito îndepărtă poșeta ca ea să n-o ajungă.

— Mă amuză să trag cu ochiul. Ai secrete, Luci ?

— Am lucrurile mele. Nu-mi place să-şi bage cineva nasul în ele. Şi mai spuneţi după aia că noi sîntem curioase. Hai, dă-mi-o odată.

Tito i-o întinse.

— Bine, dragă ia-ţi-o. Îţi respect secretele.

— Nu, nu-i vorba de secrete. Nu-ţi face griji că n-am nici unul. Ai fi tare dezamăgit. Dacă vrei, pot să-ţi arăt chiar acuma tot ce am înăuntru, nu-i nici o problemă. Sînt foarte puţin interesantă, dragule ce să-i facem ?

Umbla cu mîna în poşetă căutînd cutiuţa cu nivea.

— Atunci de ce nu m-ai lăsat să mă uit ?

— Pentru că îmi place să fie în mîna mea, să o arăt doar eu. Şi să nu-mi umble altcineva în ea cu forţa. Poftim cutia.

Se întinse pe burtă.

— Mai ales pe umeri, spuse.

Cineva striga în susul rîului, cu un ecou concav sub bolţile podului. Paulina se întoarse. Sus, la intrarea pe pod, soarele bătea în culorile albastru şi galben ale unui disc de semnale feroviare. Sebas îşi sprijinea capul pe picioarele Paulinei ; întinse mîna pînă dădu cu degetele de un mic semn pe glezna lui Santos.

— Ce-i cu umflătura asta, îl întrebă.

Celălalt îşi feri piciorul.

— Nu apăsa că mă doare. De la meci.

— Care meci ?

— De duminica trecută, de pe stadionul Elipa. Cu cei de la FERSA.

— Ah, da ? Şi care a fost rezultatul ?

— S-a terminat cu caft pe la jumătatea primei reprize.

Sebastián rîse :

— De ce ?

— Păi uite-așa, ca de obicei. Faultau prea mult. Noi am sărit la bătaie și s-a încins o chelfăneală ca-n filme. (Mișca mîna dreaptă în aer în semn de bătaie.)

— Întotdeauna se termină așa cînd nu e nici un polițist care să impună respect.

— Da ; aici forța e singurul lucru care e respectat.

— Nu întotdeauna. Mai sînt și excepții cîteodată. Deci v-ați ciomăgit ?

— Și încă cum ! Pe urmă am jucat un meci amical între noi. Am făcut două echipe băgînd în teren și cîțiva din cei care veniseră să vadă meciul. Cei de la FERSA și-au luat tălpășița, spuse Santos.

Ținea dosul palmei pe ochi ca să se ferească de lumina puternică. Paulina îl scărpina pe Sebas pe spinare. La un moment dat, îl întrebă :

— Auzi, în fabrica la care ești tu, lucrează și fete, nu-i așa, Santos ?

— Numai la ambalaj. Sînt în altă secție. Noi nici măcar nu le vedem.

— Nici n-ai nevoie, spuse Carmen.

— Deloc, iubito, îi răspunse el rîzînd.

Vru să-i atingă bărbia cu brațul întins.

— Odorul meu !

— Hai, fără bancuri !

— Ești geloasă pe individul ăsta ? o întrebă Paulina.

Carmen îi răspunse ridicînd din umeri :

— Atît cît e normal.

— Phii, cît e normal ! Vai de capul nostru ! spuse Santos. E geloasă ca Othello !

În grupul vecin se vorbea despre naşteri şi avorturi şi despre care era mai drăguţ dintre doi copii abia născuţi ; erau femei. Bărbatul care se afla cu ele nu zicea nimic ci le privea, fumînd. Era Budha de adineaori, dar între timp se îmbrăcase. Daniel dormea. Pe cîmpia de pe malul celălalt oile se speriară de nişte copii care se fugăreau tîrîş, ca şopîrlele. Zgomotul copitelor răsuna înfundat ca pe o pătură. Urmă apoi lătrat de cîini şi fluieratul ciobanului. Lucita tresări brusc.

— Acolo nu, Tito, că mă gîdili.

Se simţea mirosul de chihlimbar al cremei nivea. Trecea din nou prin faţa lor vînzătorul de îngheţată. Un grup vecin îl chemă. „S-a terminat îngheţata", răspunse. Daniel ridicase capul şi îl privi un moment.

— Ce tip urît... ! spuse ascunzîndu-şi din nou faţa în mîini.

— Ce rău ţi-a făcut ? întrebă Luci.

Mely îşi privea peste umăr o dungă mai albă pe care i-o lăsase breteaua de la costumul de baie. Fernando deschisese ochii şi arătă spre cer, printre coroanele copacilor.

— Uitaţi ce păsări !

Zburau sus, fără ţintă, planînd cu aripile nemişcate pe deasupra copacilor. Ţipau ciudat.

— Cum se numesc ? întrebă Mely.

— Prigorii.

— Vai, ce culoare frumoasă au !

— Sînt foarte frumoase, da. Eu am avut una vie în mînă, spuse Miguel. Îți aduci aminte, Alicia ? Și-a rupt o aripă de firele de telegraf. Asta s-a întîmplat în Los Molinos, tot în timpul unei excursii ca acuma. Nu mai putea să zboare biata pasăre.

— Văzute de aproape trebuie să fie o splendoare, spuse Mely.

— Da. Ea se încăpățînase să o luăm acasă ca să o creștem. Dar soiul ăsta de păsări, dacă le pui în colivie, mor imediat. Cu atît mai mult una cu aripa ruptă, cum era aia.

— Ce oră e, tu ?

— Șase fără un sfert.

— Așa devreme încă ? se miră Mely.

Acolo, în soare, proiectată pe culoarea ruginie a apei, o femeie într-un combinezon de mătase neagră freca cu nisip la malul rîului cratițe smălțuite și farfurii de aluminiu. Farfuriile sclipeau ca niște flashuri, atunci cînd cădeau sub unghiul razelor de soare.

— Să danseze ; nu-l las pe ăsta să danseze ! spuse Paulina.

Îl dădu jos din poală pe Sebastián.

— Bine, dragă ; ajunge.

— Ah, mi-ar place să am zece spinări ca să fiu scărpinat încontinuu. Să nu crezi că glumesc. Și cînd s-ar termina cu a zecea, să înceapă din nou...

— Adică, adăugă Paulina, nu-l las să danseze, dar să fim clari, dacă văd că riscă să se facă de rîs la vreo nuntă la care eu nu mă duc, să zicem, la vreo petrecere sau altceva de genul

ăsta, atunci, ca să nu fie pus într-o situaţie neplăcută din cauza mea, îi dau voie să danseze două, trei dansuri, înţelegi ?

— Ah, păi eu nu văd de ce s-ar face cineva de rîs dacă stă pe scaun, îi răspunse Carmen. Nu văd nici un motiv ca cineva să se ruşineze de asta, oricum aş judeca.

— Dragă, spuse Paulina, trebuie să recunoşti că pentru un bărbat lucrurile stau mai altfel. Îţi închipui cum s-ar simţi el să șadă cuminţel pe un nenorocit de scaun, în timp ce toţi ceilalţi s-ar distra... Lumea ar spune că prietena lui e de vină, că e cam prostuţă sau ceva în genul ăsta.

— Uite, în problema asta avem păreri diferite. Cel care are o prietenă trebuie să se poarte el în primul rînd aşa cum pretinde de la ea. Şi nu din cauză că aş avea ceva cu ei sau din alt motiv, ci pur şi simplu pentru că eu cred că aşa e normal să fie. Chestia asta că bărbaţii trebuie să aibă mai multe libertăţi decît noi... n-o înţeleg deloc.

— Uită-te la ele cum pun lumea la cale, spuse Sebastián. Hai, Santos, să mergem, că aici sîntem în plus. Dăm o raită între timp, şi poate avem norocul să ne lipim de ceva.

Rîse. Santos spuse cu o voce leneşă :

— Ascultă ; pe cît de bine stau eu acuma, nu m-aş scula de-aici nici dacă ar trece Marilyn Monroe ; exact cum auzi.

Se răsturnă pe spate şi întinse braţele în sus.

— Bine, aş vrea s-o văd şi pe-asta. Dacă ar trece blonda aia, atunci am vorbi noi ; dacă ai

vedea-o defilînd prin fața ta, te-ai scula fulger. Şi ce-ai mai lovi din pinteni !

— Bravo, foarte bine, frumos din partea voastră, zise Paulina ; vorbiți de parcă noi nici n-am exista aici.

— Oh, nu, nu, iubito, rîse Sebastián ; persoanele de față se exclud, firește.

Încercă să o mîngîie, dar ea se feri.

— Ia mîna, antipaticule ! O spui cu jumătate de gură.

— Ah, fii atentă, sînt sigur, spuse Sebastián ; un lucru amuzant. Apropo acuma de Marilyn Monroe ; știți ce-a declarat în ziare ?

— Nu. S-auzim, ce ?

— Păi apare tipa într-un interviu din astea cum li se iau actorilor, și zice : „Mi-ar place să fiu blondă peste tot". Amuzant, nu ?

— Eu nu văd care-i hazul, zău, spuse Paulina.

— Nu, măi, protestă Santos ; n-a spus așa, nu mă enerva.

— În America, blegule. Ba da. Atunci, ce ? am inventat eu ?

— Nu știu, nu știu ; o fi spus...

— Oricum, mult haz n-are, insistă Paulina.

Ridicară privirile în sus. Un avion zbura la foarte mică altitudine. Trecea chiar deasupra copacilor și părea că atinge vîrfurile cu aripile. Zgomotul acoperise complet larma din pădurice.

— Ce jos trec ! spuse Mely.

— E un cvadrimotor.

— După direcție, se pregătește de aterizare, explică Fernando. Se lasă pe pista de la Barajas, imediat după ce traversează șoseaua.

— Cine o fi în el ?
— Nu în ăsta, dragă ; într-unul care decolează.
— Ți-ar place să mergi la Río de Janeiro ?
— Cred că fac ăia niște carnavaluri...
— Celebrele carnavaluri de la Río.
— Cel din Valencia [1] cred că e un fleac pe lîngă ele.
— La Río nu se dă foc la nimic.
— Da, dar se calcă lumea în picioare.
— La noi de ce nu e voie să purtăm măști ?
— Din cauza hoților, dragă. Îți imaginezi ce condiții excelente li s-ar oferi pentru a opera ?
— Dar ce, la Río nu sînt hoți ?
— Acolo sînt și mulți bani ! Închipuie-ți, Brazilia vinde cafea în toată lumea.
— Vezi, și e un viciu...
— Altele vînd tutun, același lucru. Viciile întotdeauna aduc bani.
— În schimb noi producem grîu și alte minuni din astea.
— Atunci hai să semănăm și noi cafea, și poate că peste cîțiva ani ne lasă ăștia să ne punem și noi măști.
— Poate căști !
— Lasă, că de-astea avem și așa destule pe stradă, spuse Sebas.
— Vă tot aud de Río. Ce, ăla-i carnaval ?
— Aș ! Știi, Mely, Río e un fleac.

[1] *Fallas de Valencia*, sărbătoare populară valenciană foarte animată ce are loc de ziua patronului orașului, San José, în timpul căreia se ard imense păpuși alegorice.

— Un fleac, nu-i așa ? Dar ai face coadă ca să te duci acolo.

— Eu ? Bineînțeles ! Curiozitatea...

— Pentru tot. Și pentru Río și pentru carnavalurile lui.

— Dragă, eu cred că dacă am pune ceva deoparte, am reuși. Doar n-o să mă duc singură și numai ca să văd.

— Da, dacă am cîștiga la tombolă.

— Ce bine-ar fi, nu-i așa ?

— Am merge și la Bahía ?

— Și... Și la Bahía... Acolo trebuie să fie la fel de formidabil.

— Cel mai bine, la Astorga.

— Mă faci să rîd !

— Nu glumesc.

— Nu ?

— Nu.

— Ce-i cu Astorga ?

— Biletul pentru cea mai lungă distanță pe care pot să-l cumpăr este pînă la Astorga.

— Ah, bun. Și probabil la clasa a treia.

— Exact. Mie mi se pare glumă chestia cu biletul pentru Río de Janeiro. Și cu Bahía, la fel. Deci ce bilet cumpărați ?

— Ușurel, Santos. Eu am un bilet de loterie în casă ; poate că pentru mine nu e chiar o glumă.

— Ba cu atît mai mult.

— De ce ?

— Păi de-aia ! Cu cît e mai multă imaginație, cu atît gluma e mai mare. Eu, Astorga ; dați-mi un bilet pentru Astorga, cît face ? Atîta.

Poftim banii. Ăsta e locul cel mai frumos pentru mine. Dincolo de Astorga, pentru mine nu există nimic deocamdată. De acolo începe gluma. Biletul meu expiră la Astorga.

— Pentru imaginaţie nu plăteşti bilet de călătorie.

— Da, aşa-i, spuse Santos. Nu plăteşti. E un chilipir, ceva minunat. (Făcu o pauză.) Ca şi foamea ; nu te costă nici un ban.

Nu se vedea aproape nimeni la soare, dincolo de perimetrul păduricii. Deasupra apei dansa, fin şi transparent, tremurul vaporilor ridicaţi de căldură. Mely privi în jur. Prigoriile planau din nou deasupra copacilor, scoţînd ţipete ascuţite.

— Ce facem ?

Alicia spuse :

— La ce oră v-aţi înţeles cu Samuel, Zacarías şi ceilalţi ?

— Ziceau că vin sigur la cîrciumă la şapte, şapte şi jumătate.

— Nu mergem să dansăm la Torrejón ? propuse Fernando.

Sebastián îl aprobă :

— Da, dom'le ; o idee genială, de comă !

— Oh ! iar la pedalat ? De pedalat îmi arde mie !

— Mare lucru ; e la o aruncătură de băţ.

— Fugi de-aici ; nici un Torrejón ! Să-ţi iasă ideea asta din cap !

Sebas cînta :

— „Are treizeci de ani — o cheamă Adelaida — cînd dansează ea — i se-nfoaie rochia — i se-nfoaie rochia — i se-nfoaie rochia..."

— Uite şi la ăsta acuma !

— Cînd îl apucă, îl apucă...

Sebastián se ridicase şi începu să danseze făcînd gesturi groteşti cu mîinile ridicate în aer.

— „Are treizeci de ani — o cheamă Adelaida... !“

— Vai, ce afon e sărmanul !

— Faci praf, figură ce eşti !

Sebas se trînti brusc la loc şi rîdea în hohote.

— M-am tîmpit de tot, aveţi dreptate !

— Bine că recunoşti.

— Gata, mergem să dasăm la Torrejón ! Cine vine, să ridice mîna sus.

— În apă cu ăsta ! Ne plictiseşte !

— Gălăgia ! Cădem de acord, da sau ba ?

— N-avem de ce să cădem de acord. La Torrejón nu mergem niciunul. Vă zbateţi degeaba.

— „Are treizeci de ani — o cheamă Adelaida... !“

— Încetează ! Hai, ajunge, Sebastián, te rog...

— Dacă am merge la Torrejón ne-am distra a-ntîia. Ce bine am putea să...

— Eu plec, zău, dacă o ţineţi tot aşa.

— Nu te enerva, Mely ; nu-l băga în seamă pe săritul ăsta.

— Să ştii că ai dreptate... E cam într-o ureche.

— Nu vezi că plictiseşti lumea ? îl certă Paulina pe Sebastián. Tu nu-ţi dai seama ? Sau îţi place să ne necăjeşti ?

— Atmosfera e moartă, trebuie s-o înviorăm într-un fel.

— Da, dar nu aşa. Nu faci decît să ne enervezi pe toate.

— Pe mine a reușit deja, spuse Mely.
— Tu ai vrea să facem numai ce ai tu chef.
— Nu, domnule ; nu vreau nimic de la nimeni. Singurul lucru pe care-l spun este că eu nu merg la Torrejón. Fiecare e liber să facă ce vrea.
— Ah, mersi frumos pentru explicație.
— Ce antipatic ești !
— Deci nu facem nimic. Eu propun...
— Unde e vinul ? îl întrerupse Fernando. Mai întîi să ne dregem vocea.
— Îl pun în mișcare.
— Ce voiai să spui tu, Tito ? întrebă Miguel.
— Nu, nimic.
Se întinse din nou. Santos luă sticla și întrebă :
— Cine vrea din sticluță ?
— Eu ; fă-i vînt încoace.
Fernando bătu din palme și făcu semn ca celălalt să i-o arunce de pe o parte pe cealaltă a cercului. O blocă la piept, imitînd prinderea unei mingi. Cîteva picături de vin îi căzură pe pieptul gol.
— Ai văzut ce reflex ?
— Nu vă jucați cu lucruri serioase.
Fernando ridică sticla și, de la distanță, începu să-și toarne vin în gura larg deschisă ; o rază de soare sclipea pe sticlă și pe brațele lui ridicate. Făcea mult zgomot în timp ce înghițea.
— Grăbește-te că vin turcii, îl îndemnă Miguel.
Fernando coborî sticla și spuse gîfîind :
— E nemaipomenit ! Poftim.
— Tu nu bei, Alberto ? întrebă Miguel.

— Bea tu, fiindcă tot o ai în mînă ; ce mai contează !

— Nu fi atît de fin, dragule, că nu-ţi stă bine.

Luci tăcea aşezată între Tito şi Daniel ; se ghemuise cu genunchii la piept şi bărbia sprijinită de ei. Se clătina încet cînd într-o parte cînd în cealaltă. Miguel bău.

— Sînteţi amabili să-mi daţi şi mie un chibrit ? îi rugă un om care se apropiase de ei.

Avea un tricou albastru închis şi ţinea în mînă o ţigară.

— Cum să nu ?

În timp ce Miguel căuta chibriturile, individul se uita insistent la fete, pe rînd.

— Ce tip impertinent ! spuse Alicia după ce acesta se îndepărtă. Sînt unii care se uită la tine şi te studiază cu o obrăznicie fantastică.

— Ce-a făcut ?

— Ne măsura din cap pînă în picioare, nesimţitul, fără pic de sfială.

— Asta nu doare, spuse Fernando.

— Dar deranjează, îi replică Mely.

— Hai, nu fiţi ipocrite, că ştiu cît vă place să fiţi privite.

— Uf !, ne încîntă, ce să-ţi spun ! Ne îngrăşăm de plăcere. Ce idee !

— Ba aşa e, dragă lasă că ştiu eu.

Mely făcu un gest de enervare şi se uită în susul apei, dincolo de umbra copacilor. Pe mal, la picioarele podului erau cîţiva catîri. Un omuleţ cu haine de culoare închisă coborîse cu ei ca să-i adape şi aştepta acolo, în soare, în timp ce aceştia beau. Cel care termină primul se trînti

jos, asaltat de muște. Se răsturna violent pe spinare bătînd aerul cu copitele și frecîndu-și de pămînt locurile cu răni, învăluit într-un nor de praf. Sebastián se așeză din nou jos. Stătea cu Paulina, separați de ceilalți, cu spatele la ei. Daniel sări ca ars cînd Lucita îi atinse brațul cu sticla udă.

— Ce-i ?

— Te-ai speriat. Ce credeai că e ?

— Nu știu, o jivină ; un boa, cel puțin...

Lucita rîse și îi arătă sticla :

— Ce zici, vrei ?

— Dă-mi. Uite cum te distrezi tu !

Carmen stătea sprijinită cu spatele de un trunchi, iar Santos ținea capul rezemat pe pieptul ei. Fata îi sufla în păr și îi aranja cu degetele suvițele de pe tîmple :

— Ar trebui să te tunzi, iubitule.

Trăgea de șuvițe, ca el să vadă ce lungi sînt.

— Eu vreau să mă mișc puțin, spuse Mely. Vii cu mine, Fernando ?

— Încîntat.

— Atunci, sus ! Voi mergeți ? întrebă întorcîndu-se spre Alicia și Miguel.

— Dragă, e foarte cald. Unde mergeți la ora asta ?

— Unde-o fi. Nu mai stau aici, nu mai pot. Nu pot să zac așa fără să fac nimic, îți spun drept. Vă supărați ?

— Fii serioasă, dragă ! Plimbați-vă, dacă aveți chef, spuse Alicia. Dar vă întoarceți aici, nu ?

— Da, bineînțeles. Ne ducem să ne vînturăm puțin.

Fernando și Mely se ridicară în picioare.

— Mergem așa ? întrebă Fernando.

Amelia își trecu mîinile peste corp ca să se șteargă de praf și își aranjă costumul de baie.

— Ce spui ? întrebă uitîndu-se la Fernando. Ah, nu ; eu îmi pun pantalonii și sandalele. Tu mergi cum vrei. Dă-mi ăia, Ali, te rog.

— Atunci mă îmbrac și eu. Soarele arde încă destul de tare și nu pot merge cu spatele gol.

Lucita se uita la Mely în timp ce aceasta își trăgea pantalonii peste costumul de baie. Se auzi zgomotul unui mărfar care trecea pe pod. Paulina privea vagoanele cu încărcătură, de culoarea sîngelui uscat care, ieșind unul cîte unul de pe pod, se profilau pe cîmpie, în soare, acolo sus, pe rambleu.

— Numeri vagoanele ? o întrebă Sebastián.

— Nu, priveam dealul ăla.

Arăta în depărtare. Alb și întunecat, în aerul acela nervos de caniculă se zărea Dealul Înalt de la Alcalá de Henares. Spre el alerga acum trenul ce ieșise complet de pe pod și se pierdea în zare, pe cîmpie, pufăind, însoțit de zgomot de lemnărie. Mely își legă sandalele iar Alicia îi spuse :

— Încercați să vă întoarceți înainte de șapte, ca să urcăm împreună.

— Fii fără grijă. Voi mai intrați în apă ?

— Nu cred. Tu ce zici, Miguel ?

— Nu știu.

— Mai bine nu, pentru că după aia trebuie să ne întîlnim cu ceilalți. Bluza nu ți-o pui ?

— Nu. Sus îmi ajunge costumul de baie.

Fernando se întoarse îmbrăcat de după tufişuri.

— Cînd doreşti, îi spuse lui Mely, care se privea într-o oglinjoară.

— Eşti gata ? întrebă ea aplecînd pudriera ca să-l vadă pe Fernando în oglindă.

Fernando zîmbi :

— Ce chestii învăţaţi din filme !

— Adică ?

— Chestia asta să vorbeşti cu cineva privindu-l în oglindă. Ai învăţat probabil de la Hedy Lamar.

— Dragă, nu ştiu de ce tot ceea ce fac trebuie să fie luat de la cineva ! Eu n-am nevoie să imit nimic de la nimeni, ştii doar !

— Uite că i-a sărit ţandăra, vezi ? spuse Fernando. Hai, Mely, că n-am vrut să te supăr. Ştim că aşa originală cum eşti de felul tău n-ai nevoie de model.

Mely îşi puse ochelarii de soare.

— Tocmai de-aia. Şi mersi pentru rectificare. Putem pleca cînd vrei.

Fernando zîmbi şi îi oferi braţul cu un gest cavaleresc, făcînd cu ochiul. Mely se agăţă de braţul întins şi înaintară aşa cîţiva paşi continuînd pantomima. Apoi Mely întoarse capul spre Alicia şi Miguel şi întrebă rîzînd :

— Cum vi se pare ?

Miguel rîdea şi el :

— Foarte bine, dragă ; jucaţi de minune. Aţi putea să vă angajaţi la teatru. Plecaţi, dar să nu întîrziaţi.

— La revedere, spuse Mely. Acuma dă-mi drumul, drăguţule, că mi-e cald.

Se îndepărtară. Daniel, din spate, privi umerii bronzaţi ai lui Mely şi spatele descoperit în arcul costumului de baie. Fernando era doar cu puţin mai înalt ca ea. Mely îşi băgase mîinile în buzunarele pantalonilor. Mergeau vorbind.

Santos se apropie în patru labe de Alicia şi Miguel :

— Îi umflu ăsteia o ţigară din geantă, le zise.

— Da, ţine-te de glume, spuse Alicia. Are să afle că i s-a umblat în poşetă şi atunci să te ţii. Treaba ta !

— N-o să afle. Vrei şi tu una, Miguel ?

— Ce şmecher e tipul ! Vrea să-i bage şi pe alţii în bucluc. Nu, eu nu vreau scandal, mersi.

Santos scoase ţigara din poşetă şi reveni lîngă Carmen.

Venea un miros înţepător, de fum uşor, de parcă cineva ar fi ars în preajmă frunze uscate şi vreascuri. Fumul nu se vedea ; simţeau doar mirosul.

— Şi pe tine cine te pune să-i iei ăleia din ţigări, întrebă Carmen, cînd ştii cum este. O să observe şi atunci să te văd pe unde scoţi cămaşa. Mamă, ce-o să-ţi facă dacă-şi dă seama!...

— Măi, doar n-o să observe lipsa unei ţigări. Îmi închipui că nu le numără.

— N-ar fi exclus.

— Hai, acuma să nu exagerăm. Tu ai ceva cu biata fată. Cum îţi imaginezi că ar putea să numere ţigările din pachet ? Asta-i rea credinţă,

să te gîndeşti la aşa ceva. Nu cumva eşti şi tu geloasă pe Mely ?

Fata luă în mîini capul lui Santos şi i-l scutura şoptindu-i în păr :

— Întotdeauna crezi că sînt geloasă pe toată lumea. Dar cine îţi închipui tu că eşti, deşteptule !

Îi atingea tîmpla cu buzele şi îi trimitea respiraţia după ureche. Dinspre rîu se auzeau fluierături prelungi. Miguel şi Alicia se ridicaseră şi se mutau lîngă Paulina şi Sebastián.

— Vă deranjează dacă venim lîngă voi ? Pe locul nostru a ajuns deja soarele. Nu vă incomodăm, nu-i aşa ?

— Deloc, dragă. Din contră, vă mulţumim pentru vizită, le spuse Sebastián ridicînd un moment capul sus.

Miguel şi Alicia se aşezară. Daniel privi cele trei perechi şi, întorcîndu-se spre Tito şi Lucita, spuse :

— Fraţilor, trebuie să ne distrăm. Dupămasa se scurge ca apa şi ar fi cazul să facem ceva. N-avem încotro, dragii mei, vedeţi bine. Aşa că să vină sticla aia ; daţi-o încoace.

Alberto se uită la el fără chef şi îi întinse sticla.

— Ai dreptate, Daniel, spuse Lucita ; ne lipseşte antrenul.

— Şi ce trio facem acuma ? Mi-e teamă că sîntem trioul codaşelor din campionat, care retrogradează automat în divizia secundă. Nu ştiu ce altceva putem fi.

— Uite, Tito, nu te prosti. Asta în primul rînd. Ce zici, Luci ? Dacă face pe nebunul îl expulzăm, de-acord ?

Lucita îi privi pe amîndoi în față și spuse :

— Eu cred că stăm foarte bine aici toți trei... Putem să ne simțim excelent.

Se uita fix la Tito, așteptînd parcă să-l vadă că se însuflețește, apoi adăugă :

— Tito, ridică sus capul ăla, Tito !

— Să nu-ți mai zică o dată ; n-auzi că ți se vorbește ? Vezi să nu fim nevoiți să repetăm.

— Bine, dar eu n-am nimic, de ce vă legați de mine ? Eu mă simt excelent.

— Să vedem dacă-i adevărat, spuse Daniel. Aici n-avem nevoie de îmbufnați, să știi.

Se întoarse apoi spre Lucita :

— Ia să vedem, Lucita, cum stăm cu vinul ? Asta în primul rînd,

Luci aruncă o privire în jur și îi răspunse :

— Puținul ăsta și încă două sticle întregi. (Agita în aer sticla aproape goală, scuturînd restul de vin de pe fundul acesteia.)

— Sîntem bogați ! spuse Daniel. Aproape milionari ! Cu asta se poate ajunge destul de departe. Destul de departe. Dă-o încoace.

— Da, sînt sigur, zise Tito.

Daniel apucase sticla și după ce-i scoase dopul i-o oferi Lucitei :

— Bea !

— Bea tu primul.

— Nu, tu. Inaugurează rîndul de după-masă.

Lucita își lipi buzele de gura sticlei și Daniel o bătu pe braț :

— Auzi, dragă, dar fără să sugi.

— Nu știu să beau altfel. Îmi curge...

După ce termină de băut șterse cu degetele o picătură de vin de pe marginea sticlei și i-o întinse lui Daniel :

— Ia, fricosule ; să știi că n-am TBC.

— Avantajele vieții de la țară, spuse Ocaña ; din coteț direct în tigaie.

Nevastă-sa îl aprobă :

— Așa îți ies mîncărurile bune.

— Normal. Fără atîția intermediari care nu fac decît să complice lucrurile și să mărească prețul la toate, și fără să-ți aducă nici un folos.

— Că pînă ajunge un ou în mîinile noastre, continuă Petra, două treimi din conținut i se pierde pe drum.

— Bine, deci așa ! protestă zîmbind cumnatul. Prin urmare, noi ăștia, nenorociții care trebuie să trăim din comerț, noi n-avem dreptul la viață, nu-i așa ?

— Asta-i situația. Voi, da, voi sînteți cei care umflați prețurile, sursa tuturor necazurilor pe care le avem noi, sărmanele femei, care sîntem blestemate să mergem la piață în fiecare ziulică. Da, voi.

— Măcar un colțișor acolo, dragă. Lasă-ne și pe noi să trăim.

— Păi vă las. Ce pot să fac eu ? Numai cînd vede omul viața de aici, de la țară, își dă seama ce pierde și începe să-i pară rău.

— Da, dragă, ai dreptate, admise cumnatul, nimeni nu spune că nu-i așa. Ăsta-i adevărul, recunosc. E frumos la țară. Cred și eu că oricine dorește să aibă o găină ouătoare, mai ales că oul a ajuns acuma ce-a ajuns : să coste atîția bani, cît propria lui greutate.

— Ah, păi vezi ? În loc să crești canari, interveni nevastă-sa, mai bine ar fi să ținem în casă nouă sau zece păsări de curte.

Pronunța r-urile foarte accentuat.

— În casă ! Pe șifonier ? Habar n-ai tu ce greu e și la ce preț se ridică întreținerea unei găini !

— Păi dacă-i vorba pe-așa, și coliviile alea îți dau destulă bătaie de cap... Și ce cîștig avem de la păsărelele tale atît de frumoase ? Ce folos ne aduc canarii tăi ?

— Cîntă.

Petra împărțea prăjiturile la copii, în ordinea vîrstei, începînd cu cel mai mic. Fetița și-o luase pe-a ei și acum se uita la cele pe care le primeau frații.

— Ce zici, întrebă Juanito, facem schimb ?

— Nu vreau, refuză Petrita scuturîndu-și coama părului, și se îndepărtă grăbită, cu prăjitura în mîini.

Întîrzie mult pînă începu s-o mănînce.

— E plăcut să ai animale în casă, spuse Felipe. De oricare. Îți țin tovărășie plăcută și întotdeauna ajungi să le îndrăgești și să te atașezi de ele.

— Da. Noi însă, spuse Petra, cu ăştia patru pe care-i avem nu ştiu ce altceva mai putem să ne dorim. Cred că distracţie avem suficientă ca să putem da din belşug oricui doreşte.

— Ah, uite, asta nu-i nimic. Am o prietenă măritată în Barcelona căreia îi plac teribil pisicile, şi ţine cinci în casă, deşi are trei copii.

— Ce scîrboşenie ! Şi mai sînt şi cinci !

— Depinde de fiecare. Tu, de exemplu, dacă nu le iubeşti, ar fi păcat să ai, e-adevărat.

— Pfii, şi încă ce păcat ! spuse Petra. Dumnezeule, cu mirosul pe care-l lasă ! N-ai terminat de curăţat prin casă că, hop, vin ele şi-ţi murdăresc. Nu pridideşti să faci curat după ele ; de dimineaţa pînă seara cu făraşul şi cîrpa, un calvar. Fuuugi de-aici !, lasă-mă cu jivine de-astea ! Nici cîini, nici pisici, nici urmă de aşa jigodii ! Dar tu ?

Cumnata lui Ocaña izbucni în hohote :

— Petra, scuză-mă, mă faci să rîd. Nu te supăra. Spui nişte lucruri aşa de nostime ! (Rîdea şi o lovea pe Petra peste braţ.) Ah, tu eşti întotdeauna atît de amuzantă şi de originală !

Petra o privi bănuitoare la început, apoi izbucni şi ea în rîs. Se uitau una la alta şi rîdeau, şi rîsetele lor nu se mai puteau distinge.

— Ce toante sînteţi ! spuse soţul catalanei. De groază !

Nimeni altcineva nu rîdea la masă, toţi se uitau la cele două femei.

— Tată, de ce rîd ? întrebă Petrita curioasă. (Îl trăgea pe tatăl ei de mînecă, ca să o bage în seamă.) Spune-mi, de ce rîd ?

— De nimic, fetiţa tatii, de nimic, răspunse Felipe pe un ton grav ; maică-ta e puţin într-o ureche.

— Oh, Doamne, mi se face rău... ! spuse Petra sufocîndu-se. Mor de atîta rîs... !

— Bine măcar că sînteţi vesele. Asta-i sănătos !

Rîsetele se domoliră. Copiii se uitau la cei mari, fără să ştie ce să spună.

Felipe îl întrebă pe fratele său :

— Sergio, ce-ai zice acuma de un trabuc ? Aprindem cîte unul ?

— O idee genială, îi răspunse celălalt, cu un gest al braţelor ca cineva care se pregăteşte să facă un lucru important.

Îşi scutură firimiturile din poală. Felipe îi oferi un trabuc marca „Farias".

— Poftim. Sînt grozave, ai să vezi.

Felipe Ocaña îşi trecu trabucul pe sub nări şi îşi pipăi pantalonii şi haina agăţată pe spătarul scaunului, în căutarea chibritului.

— Focul îl dau eu, spuse fratele lui.

— Tăticule, îţi place mult să fumezi ţigări din alea groase ? — întrebă Petrita.

— Da, iubita tatii, aşa cum ţi-a plăcut şi ţie prăjiturica pe care ai păpat-o.

— Şi ţie îţi place, unchiule ?

În momentul acela, Sergio îşi aprindea ţigara ; răspunse nevastă-sa în locul lui :

— Unchiului vostru îi plac întotdeauna lucrurile care îi fac rău.

Sergio îi aruncă o privire, ridicîndu-şi ochii de la ţigară şi chibrituri ; apoi aspiră puternic, iar Petrita urmări cu privirea traiectoria şi urma de fum a chibritului care căzu stins pe pămîntul din grădină.

— Ce-ţi mai face stomăcelul ? întrebă Felipe.

— Bine, bine.

— Un lucru bun nu face niciodată rău, fii fără grijă, Nineta. Soţului tău n-o să i se întîmple nimic din cauza micilor excese de azi. Traiul bun nu-i dăunează nimănui. Eu n-am auzit ca cineva să fi murit din cauza asta.

— Nu-i adevărat ce spui, Felipe. Există mîncăruri sănătoase şi mîncăruri grele. Sergio are întotdeauna stomacul cam deranjat. Dar uite, eu îl las, bine ? El ştie, treaba lui...

Juanito se ridică de pe scaun.

— Hei, copile, unde-ai plecat ? îl întrebă Petra.

Juanito se aşeză la loc, fără să spună nimic. Amadeo întrebă.

— Putem să ne ducem la iepuroaică, mamă ?

— Aţi terminat ? Ia să vă văd mutrele...

Cei trei copii luară mutrişoare smerite sub privirile mamei.

— Bine. Dar aveţi grijă să nu vă mişcaţi de unde aţi spus că vă duceţi ; că eu vă văd, aţi înţeles ? Şi să fiţi cuminţi. Plecaţi.

Copiii se ridicară dintr-un salt şi alergară spre coteţ.

— Nu vrei să te duci şi tu cu ei, Felisita ?

Felisita roşi.

— Nu mă interesează, spuse cu reticenţă.

Se auziră plînsetele Petritei care căzuse pe burtă în mijlocul grădinii. Plîngea cu faţa la pămînt, fără să se mişte. Sergio dădu să se scoale ca s-o ridice, dar Petra îl opri :

— Las-o, Sergio. Nu te duce. Auzi, fetiţă, scoală-te imediat dacă nu vrei să vin să te scol eu.

Petrita începu să plîngă şi mai tare.

— Văd că vrei să iei cîteva la fund ! Ce ţi-am spus eu ?

— Poate că s-a lovit într-adevăr, spuse Sergio.

— Aş ! Ca şi cum n-aş fi născut-o eu şi nu mi-aş cunoaşte marfa. Chiar, eu am născut-o, ca să vezi ! E mai şmecheră decît o crezi.

Petrita se ridicase, dar continua să plîngă cu faţa la peretele acoperit de viţă. Amadeo se apropie de ea şi o trase de mînă ca s-o ia de acolo, dar fetiţa se opuse, încăpăţînîndu-se să plîngă ascunsă între frunzele de viţă americană.

— Păi nu voiai să vezi iepuroaica ? o întrebă Amadeo. Uite la ea cum plînge...

Felisita stătea pe scaun lîngă mama ei, cu braţele încrucişate pe piept şi cu ochii pierduţi şi nemişcaţi ; era enigmatică, absentă, într-o atitudine de extremă singurătate. Felipe trăgea cu nesaţ din trabuc.

— Cum ţi se pare ?

Fratele său dădu aprobator din cap, cu gura plină de fum. Nineta îl privea. Sergio contempla scrumul din vîrful ţigării ; ţinea subsuoara dreaptă pe spătarul scaunului, cu braţul atîr-

nînd în spate. Degetele lui distrate se jucau cu frunzele de iederă. Petra scoase un suspin „Of, Doamne !...“, şi pieptul ei voluminos se ridică într-un oftat şi se dezumflă apoi la loc. Privi la copii. Petrita, consolată deja, se alăturase fraţilor ei. Stăteau lipiţi de plasa de sîrmă, cu spatele la ceilalţi. Iepuroaica albă muşca mărunţel, cu dinţii ei ascuţiţi, dintr-o frunză de salată. Ridica apoi botişorul şi se uita la copii, mestecînd şi mişcîndu-şi foarte repede năsucul, mustăţile şi fălcile albe şi rotunde. Juanito spuse :

— Ea mănîncă prima. Oh, uite, se apropie o găină ! Are s-o muşte de creastă şi are să-i curgă sînge.

— Minţi ; n-o să facă asta ! protestă Petrita.

Felipe Ocaña spuse :

— Ar trebui să cerem băutura şi cafeaua acuma, că sîntem deja la ţigară. Plăcerile trebuie gustate toate odată.

— O fi terminat de mîncat amicul tău ?

Felipe privi spre casă, la fereastra bucătăriei. Nu mai erau acolo nici Mauricio, nici Justi ; se vedea doar Faustina care mînca în picioare, ţinînd farfuria de supă în mîna stîngă şi cu dreapta îşi dădea la o parte părul ce-i cădea pe frunte, fără să lase lingura din mînă.

— În bucătărie nu-l văd.

Faustina îl surprinse privind ; îşi scoase capul pe fereastră şi întrebă strigînd :

— Îl căutaţi pe soţul meu ? Îl chem imediat.

— Nu-l deranja, nu-l deranja. Cînd are timp.

Ea însă dispăruse deja înăuntru.

— Noroc că mai am un trabuc şi-o să i-l pot oferi. Ştiu că-i place.

— Eu am pus aici, deoparte, cele trei prăjituri, spuse Petra. Măcar să îndeplinim această mică formalitate, ce să facem !

Mauricio apăru în uşă :

— Eh, v-a priit mîncarea ?

— Mulţumim, Mauricio, răspunse Petra. Cum să nu ne fi priit într-un loc atît de minunat şi cu umbra asta grozavă de-aici ?

— Pofta de mîncare vi se trage de la baia pe care aţi făcut-o. Mai degrabă de la ea.

— Taci, că e splendid aici. Uite, Mauricio, am oprit nişte prăjituri pentru voi. Ia-le, te rog. Îi oferi cutia de carton.

— De ce vă deranjaţi ? Daţi-le copiilor să le mănînce că pentru ei plăcerea e de două ori mai mare...

— Fii te rog bun, ia-le şi nu-mi mai zice nimic de copii că ei dacă le mănîncă şi pe-astea începe să-i doară burta şi să aibă diaree, iar eu n-am nevoie de bătaie de cap. Şi la urma urmelor îmi face mie plăcere să vă ofer măcar fleacul ăsta, aşa că ia-le şi să terminăm povestea. Dacă nu le iei, se întorc la Madrid exact cum le vezi ; hai, nu face nazuri.

— Bine, ca să nu vă supăr...

Luă cutia de carton pe care Petra i-o întindea peste masă şi pe fundul căreia tronau cele trei prăjituri însiropate, apoi se duse spre fereastra bucătăriei şi i-o lăsă Faustinei pe pervaz. Aceasta ieşi la geam şi îi strigă lui Felipe :

— Mulţumesc !

Petra îi răspunse cu un gest din mînă, zîmbind. Mauricio se întorcea spre masă mîncînd din prăjitura lui.

— Astea sînt prăjituri fine, spuse. Pe-aici nici vorbă de așa ceva. Nu știu să facă și nici n-au idee de cum sînt. Noi n-avem decît lucruri simple, din aluat, care cad greu aici. (Își arătă stomacul.) Delicatese din astea, nimic, nici nu se cunosc.

— Ah, eu nu prea sînt de acord cu tine, spuse Petra. Lasă că nici voi, cei din provincie, nu sînteți mai prejos. Fiecare loc cu specialitatea lui. Știu eu destule bunătăți care se fac în provincie. Uite, de exemplu înghețata de Astorga, apoi marțipanul de Toledo sau torturile de Alcázar de San Juan... (Le socotea pe degete și vorbea atribuindu-i lui Mauricio, pentru că era de la țară, toate lucrurile bune din satele Spaniei.) Untul de Soria și alvița de Cádiz, și mii de alte specialități care de care mai grozave ; așa că nu mai spune...

— Da, le știu și eu pe astea. Dar vezi, pe aici nu avem decît pralinele care se fac la Alcalá de Henares.

— Oh, Doamne, pralinele ! Sînt nemaipomenite ! Pralinele de Alcalá sînt neîntrecute. Un produs tipic, sută la sută.

— Apoi biscuiții de Guadalajara, făcuți cu vin, adăugă Felipe.

— Asta e deja mai departe, îi răspunse Mauricio. E Alcarria.

Spuse Alcarria făcînd un gest cu mîna de parcă ar fi vrut s-o îndepărteze.

— Noi ceştilanţi din nord avem salamul de Butifarra şi cîrnaţii de Vic.

— Da, dar vorbeşte corect, Nineta, o certă soţul ei. Spune şi tu „noi ceilalţi", ca toată lumea. Eşti în capitală, nu ?, păi atunci vorbeşte cum se vorbeşte aici.

— Iartă-mă, iubitule, iartă-mă. Mi-a scăpat, ce să fac !

Felipe trăgea din trabuc şi rîdea. Scoase apoi cel de-al treilea trabuc şi spuse :

— Poftim, Mauricio. L-am adus pentru tine.

— A, fii atent, asta iau fără nici o jenă, îmi pare rău, spuse Mauricio, aplecîndu-şi capul într-o parte. Trabucul îmi place foarte mult. Mersi, prietene.

— N-ai de ce. Auzi, ai putea să ne aduci nişte păhărele de ceva şi cîte-o cafea ?

Mauricio pipăi trabucul, apoi înălţă capul :

— Să ştii, cafeaua nu-i prea grozavă. Nu garantez pentru ea.

— Nu-i nimic, nu-ţi face probleme. Nu sîntem mofturoşi. Să fie acolo ceva negru.

— Bine, cum vrei. Eu ţi-am atras atenţia.

— Adu-o, adu-o. N-o fi mai rea decît în multe baruri din Madrid unde ţi se spune că e cafea specială şi după ce-ţi umflă trei pesete îţi trîntesc o poşircă ordinară.

— Bun ; şi păhărelele cu ce să fie ?

Felipe se întoarse spre ai lui şi ridică din sprîncene în semn de întrebare.

— Eu, coniac, spuse Nineta.

— Idem, zise soţul ei.

— Iar eu, *anís* dulce.

— Atunci trei de coniac și unul de *anís*, rezumă Felipe.
— De-acord. Şi patru cafele. Vin îndată cu toate, spuse Mauricio plecînd.
Cînd intră în culoar se întîlni cu Justina care ieșea însoțită de Carmelo, Chamarís și cei doi măcelari. Se lipi de perete făcîndu-le loc să treacă.
— Mergem să facem o partidă cu fiica ta la broască, îi strigă tare măcelarul Claudio. Îi dai voie ?
Mauricio ridică din umeri :
— Din partea mea...
Apoi intră în local și adăugă, adresîndu-i-se lui Lucio :
— Parc-ar fi niște copii care vor să se joace de-a pietricelele. Cîte nu-mi văd ochii... !
Justi se oprise în bucătărie :
— Mă duc să iau jetoanele.
Jetoanele erau în sertarul mesei de lemn de pin, amestecate printre furculițe, cuțite și desfăcătoare de conserve.
— Carmelo nu joacă, spuse Chamarís. Apoi, întorcîndu-se spre masa familiei Ocaña, spuse : Să vă fie de bine. Bună ziua.
— Mulțumim. Bună ziua.
— Eu mă uit și sînt la fel de mulțumit, spuse Carmelo.
Justina îi ajunse din urmă.
— Ia să vedem, cine începe ?
— Păi chiar tu, spuse Claudio. Se poate, doamnele întîi !
— Ce șmecher ! îi răspunse ea. M-aș lipsi bucuroasă de avantajul ăsta.

— Perfect. Dacă vrei începem noi, ce importanță are ?

Justina îi dădu jetoanele. Chamarís numără cinci pași de la sertarul broaștei de bronz și trase o linie pe pămînt, cu vîrful pantofului. Claudio se așeză în fața broaștei cu pieptul înainte și se pregăti să arunce, dar se opri și spuse :

— Stați să dau bicicletele astea mai încolo, că mă încurcă.

— Ce fițe face !

Carmelo îl ajută să mute bicicletele. Chamarís i se adresă Justinei :

— Fii atentă, arunc eu primul, da ? că sînt mai slăbuț. Pe urmă dai tu, pentru că ești jucătorul de bază al echipei și punctează atît cît e nevoie ca să-i întrecem, de-acord ? zise făcînd cu ochiul.

— De-acord, răspunse Justina.

— V-ați aliat deja ?

— Da, confirmă Justina.

Carmelo și Claudio mutaseră între timp bicicletele.

— Gata, F. C. Măcelarul intră în arenă.

Așezat lîngă linie, Claudio duse piciorul stîng înapoi și se înclină mult cu pieptul înainte. Balansă de mai multe ori brațul, cu jetonul între degete, descriind în aer arcuri ce mergeau de la genunchi pînă la frunte, cu o precizie perfectă. Aruncă primul jeton, dar acesta se lovi de buza broaștei și căzu pe jos. Apoi, pe rînd, toate nouă se loviră de părțile de metal sau de lemn ale broaștei și căzură în sertarul de lemn. Al șaptelea nimeri în gura broaștei, iar al nouă-

lea făcu şi el punctaj, dar mai mic. Două căzură pe jos.

— Începem rău, îi spuse celălalt măcelar lui Claudio.

— E primul tur, domnule, pînă îmi intru în mînă. Mă încălzesc eu imediat.

Chamarís calculă punctajul şi adună jetoanele.

— Aţi făcut trei mii patru sute cincizeci de puncte. Acuma urmez eu.

— Fii atent ce faci, îl încurajă Justina.

— În cinstea ta, spuse celălalt ridicînd mîna.

Întinse braţul orizontal în faţă, cu jetonul la înălţimea ochiului drept şi ţinti gura broaştei închizîndu-l pe stîngul. Apoi coborî încet braţul, trăgîndu-l spre sine, într-un punct precis al coapsei, de unde braţ şi jeton ţîşniră ca din puşcă. Nimeri de prima dată gura broaştei şi spuse întorcîndu-se spre Justina :

— Punct ochit, punct lovit.

În timp ce cobora braţul a doua oară, zise din nou :

— Şi ăsta... ca să egalez.

Dar nu mai reuşi nici o lovitură deosebită, celelalte nouă jetoane consumîndu-i-se fără nici un rezultat.

— N-ar trebui să te întorci ca să vorbeşti, odată ce-ai luat poziţia de ochire... îl certă Justina.

Celălalt măcelar îi distră pe toţi cu felul lui foarte hazliu de a arunca jetoanele ; unul sări şi se lovi de soneria unei biciclete. Arunca inconstant şi dădea de multe ori aiurea, dar nimeri totuşi de două ori în gura broaştei. La

fiecare reuşită îl aclamau „Olé !“ Misiunea Justinei era deci grea la primul tur. Carmelo spuse :

— Să vedeţi acuma ce vă aşteaptă.

Se uita în decolteul Justinei de fiecare dată cînd ea se apleca. Justi sărută primul jeton, cu ochii pironiţi asupra broaştei. Duse apoi mîna spre şold şi, scoţînd limba zvîcni braţul în sus. Jetonul pleca, iar ea rămînea după fiecare aruncare cu piciorul stîng în aer, de parcă şi-ar fi pierdut echilibrul. Reuşi să nimerească de două ori în gura broaştei, dar nu-şi egalară rivalii care mai aveau încă un avantaj de vreo două mii de puncte. Claudio mări acest avantaj în turul următor, nimerind de patru ori, iar Chamarís nu putu să-şi îmbunătăţească punctajul obţinut în turul precedent. Nici Carmelo nu fu mai breaz, şi abia putu să obţină cîteva biete puncte.

— Ia să vedem, Justina, poate reuşeşti tu să măreşti punctajul nostru, îi spuse Chamarís cînd veni rîndul fetei.

Justi nimeri de trei ori şi făcu un gest de ciudă după ultimul jeton care căzu jos lovindu-se chiar de buzele broaştei de bronz.

— Al naibii ! exclamă.

Claudio îşi menţinu punctajul în turul trei, dar Chamarís avu şi el o revenire puternică şi nimeri în plin de două ori şi cu alte două jetoane obţinu, de asemenea, puncte preţioase.

— Acuşi îi ajungem ! spuse după a doua lovitură reuşită.

Măcelarul cel scund fu mai bun decît la mîna precedentă, dar nu modifică prea mult rezultatul.

— Hai, că pînă aici ne-a fost ! spuse Carmelo cînd veni din nou rîndul Justinei.

Copiii lui Ocaña se apropiaseră să se uite la joc.

— Hai, Justi, jocul e în mîinile tale ! o încurajă Chamarís.

Justi privi în jur ; scobi cu vîrful piciorului în pămînt ca să se proptească mai bine și se aplecă spre broască zîmbind. Primul jeton greși ținta, dar al doilea și al treilea intrară în gura broaștei. Charmarís strîngea pumnii.

— Bravo, fetița ! murmură.

Al patrulea jeton se rostogoli pe jos. Nici următoarele două nu nimeriră. Chamarís clătina din cap. Sulf stătea cu urechile ciulite, urmărindu-și stăpînul. Apoi unul după altul, cele patru jetoane intrară perfect în deschizătura gurii și căzură pe fundul sertarului de lemn.

*

— Bună ziuaaa, spuse lungind a-ul.

Ducea un coșuleț rotund, atîrnat de braț.

— Pot să văd pe domna ? adăugă zîmbindu-i ceremonios lui Mauricio.

Cînd își scoase pălăria de paie roasă lăsă să se vadă o chică albă și rară, care îi urca de pe țeasta înroșită ca un strat de ceață. Conținutul coșulețului era acoperit cu un șervețel.

— Intră, Esnáider[1] ; trebuie să fie în bucătărie. Știi acuma drumul.

[1] Particularitate lingvistică : în spaniolă cuvintele care încep cu *s* urmat de o altă consoană primesc un *e* protetic. Regula se aplică și la cuvintele străine.

Celălalt făcu o ușoară reverență și se îndreptă spre locul unde i se spusese. Lucio își lungi gîtul către coșulețul care trecu pe lîngă el și simulă că adulmecă.

— Ah, ce bunătăți trebuie să ai acolo !

Bătrînul Schneider se opri în dreptul ușii și răspunse, ridicînd brațul de care atîrna coșulețul :

— Asta cele mai bun fructe ce făcut grădina mea. Asta cadou eu duce la domna Faustita. Catehism creștin spune : „Dați zeciuială și pirgă la biserica lui Dumnezeu". Domna Faustita e bun ca biserica pentru mine și soția mea, pentru asta eu aduce la ea.

Scăpă un hohot scurt.

— Pot intruuu ? întrebă din ușă, cu un nou zîmbet.

Faustina se întoarse de la chiuvetă :

— Intră, Esnáider ; cum să nu.

Schneider intră făcînd o nouă reverență. Ținea pălăria la piept, cu vîrfurile degetelor. Puse coșulețul pe fața de masă din mușama. Faustina își ștergea mîinile. Afară, în grădină, se auzea zgomotul jetoanelor care se loveau de bronz și de lemn.

— Dar ce-ai adus astăzi ? Ce prostie ți-a mai trecut prin cap ? Mă faci să-mi fie rușine, jur, cu atîtea atenții.

Schneider rîdea.

— Smochin, spuse, plin de satisfacție. Eu rog pe dumneta gușți smochinele lui Schneider.

— Nici gînd, îl repezi Faustina. Nu trebuia să te deranjezi. De data asta, fără glumă, nici nu

mă gîndesc să le primesc. Oricît te-ai supăra. Așa că fă-mi plăcerea și ia coșul de-aici. Ce naiba ! doar n-ai de gînd să-mi dai și casa acuma. O să aduci încoace tot ce produc pomii ăia ?

— Dumneta face mie plăcere să guști smochinele lui Schneider. Soția mea pregătit coșuleț asta spețial pentru dumneta.

— N-ai să reușești, te asigur.

Schneider rîse din nou :

— Ea bate pe mine dacă eu intorc cu smochine acasă. Nevasta groznică. (Rîdea.) Și eu super dacă dumneta nu guști smochine de la grădina mea.

Faustina luă coșulețul și vru să i-l atîrne de braț :

— Fă-mi plăcerea și ia asta de-aici, Esnáider. Ai să mă superi pînă la urmă.

Schneider rîdea în continuare cu același hohot măsurat. Luă coșul în mîini, dar în loc să și-l atîrne de braț îi ridică șervețelul și apărură smochinele, toate egale și foarte frumos aranjate în cercuri concentrice. O luă cu două degete pe cea de la mijloc și i-o oferi Faustinei protocolar :

— Dumneta guști, Faustita, această smochină zemos pe care eu am plăcerea să ofer la tine.

Făcu un gest cavaleresc de parcă avea mănuși, mișcînd smochina în sus și în jos ca să-și accentueze cuvintele.

— Nici o Faustita, nimic, spuse ea. Nu trebuia să faci asta. Uite, ți le iau ca să nu crezi că e lipsă de respect, dar cu condiția să nu te mai

deranjezi niciodată de-acum încolo, cu nici un fel de cadou. Ne-am înțeles ?

— Dumneta mănincă smochină și pe urmă spune la mine cum este.

— Nu trebuie să gust ca să știu că sînt grozave. Știu dinainte că sînt bune, adevărat sirop, ca tot ce crește în grădina ta.

Privea smochina în timp ce o curăța de pieliță ; adăugă :

— Numai cît o vezi cum arată și cum i se curăță pielița și-ți dai seama imediat. Ce nu știu eu e la ce-ți folosește că ai pomi așa de frumoși și atît de bine îngrijiți, dacă pe urmă faci cadou în stînga și-n dreapta tot ce culegi.

— Folosește că am prieten buni ; persone bun ca domnul Mauricio și domna Faustita. Asta face mai mult ca fruct, ca pom, ca grădină, ca tot impreună.

Rîse din nou. Faustina duse smochina la gură și el o privi întrebător.

*

— Ia uite ce atent e domnul cu voi ! spuse Lucio, arătînd cu capul spre culoar.

— Mie-mi spui ? I-a intrat în cap că trebuie să ne fie recunoscător de cînd cu procesul ăla, și se prezintă aici cu cîte un mic cadou în fiecare luni și marți.

— Bietul de el !

— Așa sînt ei. Pentru orice fleac. Din cauza educației pe care au primit-o în țara lor. Ce știu eu ! Se cred obligați să-ți fie veșnic recunoscători, pentru un serviciu minor pe care i l-am

făcut. Sînt oameni tare cumsecade, sărmanii, şi el şi nevastă-sa. După ticăloşenia pe care le-au făcut-o cu singura lor fată ar fi trebuit să fie înrăiţi pentru totdeauna şi să urască toată naţia spaniolă.

— Am auzit şi eu ceva. De fapt, cum a fost în realitate ?

— O crimă pe care nu poţi nici s-o povesteşti. Un nemernic din Madrid a fugit cu ea şi cînd a rămas gravidă i-a dat un avortiv care a ucis-o. Ceva înspăimîntător. Cu o singură fată, îţi dai seama.

— Îmi închipui.

— Uite, să zicem că i-ar face lui Justi a mea, Doamne fereşte ! Nu poate să-şi dea seama ce înseamnă asta decît cel care are o singură fată, numai una, ca mine şi ca el. Pricepi ? De asta eu înţeleg ce mult trebuie să fi suferit bietul neamţ. Şi cît de resemnaţi trebuie să fie ca să mai trăiască, aşa cum trăiesc ei.

Lucio privea în pămînt şi aproba. Se făcu linişte pentru o clipă. Mauricio reluă :

— Acuma, e adevărat, au o grădină, o bijuterie, nu alta. Tipul cred că se pricepe la o groază de altoiuri şi alte minuni din astea. De fapt, tu o ştii. Ai trecut pe-acolo şi ai văzut ce pomi frumoşi are ! Toţi sînt la fel de bine îngrijiţi ; fiecare cu hîrtia lui unsă cu balegă, ca să nu se urce furnicile şi să le mănînce fructele, ai văzut ?

— Se scoală înaintea tuturor. Oricît de dimineaţă ai trece îl vezi mereu acolo, învîrtindu-se printre pomi. De-aia arată grădina lui aşa. Plan-

telor le place să ai grijă de ele. Oamenii ăştia, nemţii vreau să zic, cred că sînt foarte harnici, toţi. Păi fii atent numai la el care trebuie să aibă şaizeci şi cinci, şaptezeci de ani. Aşa îţi poţi explica faptul că Germania a fost ce a fost şi începe din nou să fie, în momentul în care i-au lăsat mîinile mai libere.

— Da, ca şi noi...!

— Exact ; ca noi, dar în sens contrar. În multe ar trebui să luăm exemplu de la ei, dacă ar fi să comparăm. Chiar în ceea ce spuneai tu adineaori, în recunoştinţă.

— Prostii ; alte obiceiuri, n-o mai lungi atîta ; au altă educaţie, complet diferită. Şi sînt foarte perseverenţi în tot ce fac. Noi aici le facem toate de mîntuială, după cum avem chef. Şi a doua zi deja sîntem obosiţi.

— Fără îndoială, au o ambiţie şi o constanţă pe care noi nu le avem. În schimb, noi avem alte calităţi, nu poţi să negi asta. Dar treaba cu roboteala în fiecare zi, bum, bum, asta ne lipseşte cu desăvîrşire, de-aşa ceva nu sîntem absolut deloc în stare ; noi doar fantezia, şi-atît.

— Da, şi cum sînt în muncă aşa sînt şi în prietenie. De exemplu Esnáider : pare chiar ridicol aşa cum vine în fiecare zi cu daruri şi plocoane, numai pentru că am depus mărturie în favoarea lor, în procesul ăla cînd au vrut să le ia casa ; dealtfel, dreptatea era de partea lor şi noi n-am fost părtinitori cu nimeni, să nu vă închipuiţi aşa ceva. Pentru că cine ştie, poate că într-o bună zi lumea de pe-aici o să-nceapă să creadă că ne-au plătit sau cine ştie ce altă minune.

— Eu zic că doar el e așa, pentru că, probabil, și-a închipuit, cum e și firesc, că fiind într-o țară străină o să aibă toată lumea împotriva lui. Văzînd însă că nu-i așa, și că s-a găsit cineva care, în ciuda acestui fapt, să-și pună obrazul pentru el, s-a simțit obligat să-i fie recunoscător ; și e normal să fie așa.

— Dar să nu-ți închipui că eu am avut mai înainte vreo prietenie cu el. Îl cunoșteam, e adevărat, tot văzîndu-l ba ici, ba colo, pentru că sînt cîțiva ani de cînd s-au stabilit în San Fernando. Dar le dădeam bună ziua și cu asta basta. Altă legătură nu aveam. Așa că atunci cînd a trebuit să depun mărturie am făcut-o doar din spirit de dreptate și nicidecum din prietenie.

Lucio îl privi fix pe cîrciumar și-i spuse :

— Dar tu știai deja, la data procesului, povestea cu fata lor. Ți-o spuseseră ei ?

— Ce ? Da, domnule. Păi sînt pe puțin opt ani de cînd s-a întîmplat. Și de ce, mă rog, mă întrebi asta ?

— Ah, așa, pentru că probabil asta te-a determinat în final să treci decis de partea lui Esnáider, deși tu nu accepți ideea. Mi-am dat seama după felul cum ai vorbit adineauri.

Mauricio își apucă buza de jos cu degetele. Reflectă puțin și apoi spuse :

— Așa crezi tu ? Să știi însă că nici nu mi-am adus aminte.

Se uită spre ușă și adăugă :

— Dar nu vreau totuși să bag mîna în foc că nu e cum spui. Parcă poți să știi ! Nimeni nu știe cu certitudine de ce face un anumit lucru.

Lució rosti rar :

— Eu n-am crezut niciodată că oamenii pot acţiona mînaţi numai de spiritul de dreptate. La urma urmelor nu există altă dreptate decît cea de aici, dinăuntru. (Îşi arătă pieptul cu degetul.) Şi chiar cei care fac ceva dezinteresat, crede-mă, pînă şi ăia au întotdeauna, deşi nu pare normal, vreun motiv ascuns, oricare ar fi acesta, pentru a acţiona într-un anumit fel şi nu în altul.

Mauricio îl privea în timp ce vorbea, apoi îi răspunse :

— Dar asta într-adevăr n-o putem şti nici tu, nici eu şi nici nimeni altul.

— Păi în cazul ăsta îmi dai mie dreptate.

Mergeau în josul apei printre grupuri de oameni.

— Nu ştiu ce e azi cu ei, zise Mely ; toţi sînt cu fundul în sus...

Fernando înapoie cu un şut o minge care se rostogolise pînă la picioarele lui, dar mingea se izbi de un copac. Un puşti protestă : „Hooo, că dacă nu sînteţi atent mă lăsaţi fără ea !“ Fernando se întoarse lîngă Mely.

— Sînt în formă, spuse. Ce ziceai tu ?

— Nimic.

Mely ţinea mîinile în buzunarele pantalonilor. Inspecta grupurile pe lîngă care treceau.

— Pe unde or fi umblînd ceilalţi ?

— Care ceilalţi ?

— Samuel și cu amicii lui.

— Lasă că ai să-i vezi, dragă. O să ne întîlnim toți la cîrciumă. Ce grabă ai ?

— Ah, nu, nici una.

— Păi atunci ?

Ajunseră la marginea păduricii. Traversară brațul mort al rîului trecînd peste podețul îngust de scînduri. Era acolo un intrînd de apă murdară și stătută care se termina puțin mai în sus : ultima rămășiță a brațului care iarna curgea separînd malul de insula pe care era păduricea. Acuma brațul era secat în cea mai mare parte, astfel încît insula se unea cu malul, cu excepția acestei ultime porțiuni unde forma o peninsulă, care la rîndul ei comunica prin podețul de lemn cu uscatul.

— E cam șubred, spuse Mely privind apa întunecată, verzuie.

Pe malul de vizavi creșteau arbuști ce de departe păreau umbre murdare. De ei atîrnau, ca niște bucăți de cîrpă putrezită, lintiță, alge uscate și spumă de resturi vegetale lăsate de viiturile precedente. Traversară podul în grabă.

— Ce urît e pe-aici...

Deodată fură izbiți de o rafală de muzică și zgomot. La umbra unui copac imens zăriră mese, fețe de masă cu pătrățele albe și roșii, clienții care se foiau fără astîmpăr pe scaune, zgomot de pahare și sticle, totul dominat de difuzorul dat la maximum. Terasa era un patrulater mărginit spre rîu de digul lacului și închis

pe celelalte laturi de malul înalt și de unghiul pe care-l formau fațadele cabinelor de plajă ale bufetelor, dispuse în formă de L, cu pereții lor albi, cu plante agățătoare și cu firme de culoarea indigoului. Peste tot se vedeau mușcate. Cînd te uitai în sus, copacul acela mare părea o cupolă verde care acoperea totul. Se zăreau roțile dințate ale ecluzelor de la capătul digului. Apa adîncă, de culoare portocalie, făcea vîrtejuri, lingea și pipăia pintenul de ciment care ținea piept curentului, obligînd apa să se îndrepte către locul îngust de scurgere. După ce se elibera din nou și ieșea din lac, ea își relua scurgerea zgomotoasă. Trecură de-a lungul digului, pe lîngă mese și cîteva persoane se uitară la Mely, urmărind-o cu privirea. Mely se opri lîngă ecluze și privi la persoanele care mai erau încă întinse la soare pe planul înclinat de ciment, în partea din aval a digului.

— Ce părere ai ? întrebă Fernando.

Mely nu răspunse. Încetă să mai privească și își reluă mersul. Apa eliberată se împrăștia din nou, după ce trecea de ecluze și rîul revenea la insulițele lui roșii, abia presărate cu verde. Merseră puțin de-a lungul canalului care profita de apa lacului și devia spre dreapta, și lăsară în spate zgomotul de la stăvilar, vocile și muzica. Acum malul era jos, la nivelul rîului, la fel ca cel de vizavi.

— Ce frumos ! spuse Mely. Îmi place aici.

În dreapta, un șir de plopi mărginea canalul și se adîncea în uscat odată cu el. Aici se vedea mai puțină lume ; doar cîteva grupuri împrăștiate de copii care se jucau aruncînd cu pietre

la marginea apei, vînînd sau pescuind cine știe ce. În fund se zăreau mlădițele înalte ale ulmilor tineri ce împrejmuiau grădinile ; în dreapta, sus, gardurile și casele din San Fernando. Peste cîmp, le ajunseră clar notele melodiei „Siboney“: Mely începu să danseze și să cînte :

— ... în foooșnetul palmierului, mă gîndesc la tine...

— Ce nebună ești !

Se uita la Fernando :

— Dragă, îmi merg picioarele singure.

— Ești cam zurlie, repetă el.

Mely rîdea. Priviră spre locul de unde venea muzica. Era un alt bufet, izolat la mijlocul esplanadei, cam la o sută de metri de rîu. Avea o firmă foarte mare, scrisă cu litere negre, a căror vopsea începuse să se cam întindă : „MARELE BUFET NEW YORK“. Părea o colibă de pescari sau de paznici de cîmp. La mesele de afară era puțină lume. Mely începu din nou să danseze.

— Siboney, eu te adooor și am să mooor, de dorul tău...

Se vedea un oblon din scînduri vechi, cu o pată de fum pe fundalul de un alb imaculat. Plopii începeau să-și alungească spre răsărit umbrele lor mari, deși soarele mai dogorea încă puternic pe bolta cerului, încălzind lîna murdară a miriștilor și crupele lăbărțate ale dealurilor. Cineva îl făcu să strălucească o clipă pe metalul unei găleți noi și pe șuvoiul de apă ce se duse să se împrăștie pe pămînt ; altcineva îl făcu să se coloreze în roșul unui pahar ridicat în aer și

băut dintr-o răsuflare ; altcineva îl purta în păr, pe spate sau în cerceii de la ureche, ca pe o mînă vrăjită. Zumzăia surd deasupra pămîntului ca un roi legendar, cu o densă, obosită și nesfîrșită tatonare a vibrațiilor sale persistente de lumină, peste lucruri curate și lucruri murdare, peste nou și peste vechi, fără alegere. Zăriră șapte chiparoși care se înălțau de după un gard gălbui.

— Ăla trebuie să fie cimitirul.

Era lîngă o casă de refugiu, pe un drum vechi ce cobora din sat spre Jarama, perpendicular pe rîu.

— Ce interesant ! spuse Mely. Toate satele au cimitirele așezate pe înălțimi, aici însă satul e sus și cimitirul lîngă rîu.

— Sînt originali, după cum vezi. Dacă nu sînt atenți, la o viitură mai serioasă le ia apa toți morții.

— Dragă, mai bine să-i ia pe cei morți decît pe cei vii.

— E drept. De fapt, așa gîndesc și ei probabil. Ca să vezi ! Și pe urmă să mai spună cineva că la țară oamenii nu sînt isteți.

Prin grilaj se vedeau crucile de fier. Aproape nici una nu stătea dreaptă ; se înălțau deasupra buruienilor mari ce năpădeau treptat potecile dintre șirurile de morminte. În fund, o mulțime de nișe lîngă albul mat al crucilor sărace de marmură ce ieșeau straniu în evidență ici și colo, printre fier ruginit și cărămizi, bălării și părăsire. Inscripții, pînză decolorată, panglici, portrete, vaze de cristal cu flori uscate se ză-

reau vag conturate pe lespezile albe, în pătratele uniforme ale nișelor. Muzica de la radio răzbătea pînă aici cu melodia „Siboney“, și odată cu ea țipetele băieților din apă. Ajunsă aici, larma înceta brusc, căzînd amortizată, precum zăpada, peste cruci și peste pămîntul morților. Prin spatele lor trecu un bărbat care mîna din urmă un măgăruș încărcat cu coceni verzi de porumb ; frunzele acestora se tîrau pe jos foșnind proaspăt pe fundalul de trap mărunt al măgărușului. Stăpînul morocănos mergea grăbit ; se uită în fugă la brațele lui Mely și își îndemnă măgarul fluierînd ușor ; întoarse brusc fața spre direcția de mers și iuți pasul.

— „Ce singuri rămîn morții !...“[1], recită Fernando pe un ton emfatic și zeflemist.

— Devenim romantici, spuse Melly rîzînd și își desprinse obrajii de pe fierul grilajului. Am putea căuta un alt loc, ceva mai vesel.

Canalul care pleca de la stăvilar traversa drumul pe sub un pod din cărămizi vechi, trimițîndu-și apa într-un sistem de canale foarte bine întreținut, aflat pe partea cealaltă. Doi băiețași și o fetiță striveau ceva pe marginea zidului. O priviră pe Mely cu insolență apoi o luară la fugă sărind într-un picior și îi aruncară o mascară indescifrabilă.

— Îi miră pantalonii la o femeie.

— O să se obișnuiască repede, după ce-or să vină yankeii să lucreze la Torréjón, spuse Fernando.

---

[1] Vers celebru din *Rimele* post-romanticului spaniol Gustavo Adolfo Bécquer (1836—1870).

O luară încet înapoi.

— Ce yankei ?

— Cei pe care îi vor aduce să construiască aeroportul. Vor să-l facă undeva pe-aici, prin partea aia. (Arătă cu mîna.) Nu știai ?

— Nu. Politica, mie... Nu citesc ziarele decît pentru filme.

— Ar trebui să fii mai la curent, Mely.

— Mai la curent ? Asta-i bună ! Și de ce, mă rog ?

Muzica se oprise. O voce limpede și puternică se năpusti spre cîmpul deschis anunțînd melodia următoare, împreună cu lista celor trei sau patru nume cărora le era dedicată, de parcă aceștia ar fi ascultat-o de undeva, de departe, ascunși sau pierduți în vreun colț al rîului ori pitiți după vreun tufiș de pe cîmpie.

— Ia să vedem cînd ai să-mi dedici și tu mie o melodie la radio, spuse Mely.

— De îndată ce-o să-mi prisosească vreo treizeci de pesete, promit.

Muzica reîncepu și imediat se auzi vocea lentă a unei soliste.

— Atunci înseamnă că la anul...

Se auzi o voce în spatele lor. Se întoarseră.

— Eu ? întrebă Fernando, arătîndu-se cu degetul.

Erau doi jandarmi ; apărură prin spatele cimitirului și se îndreptau spre ei. Cel mai înalt făcu semn că da, mișcîndu-și mîinile ca și cum ar fi spus : „Păi cine ai vrea să fie ?" Fernando se duse spre ei, iar Mely rămase pe loc, privind. Jandarmul înalt îi făcu însă semn cu degetul :

— Şi dumneavoastră, domnişoară, fiţi amabilă.

— Eu ? întrebă Mely cu reticenţă, fără să se mişte.

Jandarmii şi Fernando ajunseră lîngă ea. Fernando întrebă pe un ton politicos :

— Ce s-a întîmplat ?

Jandarmul i se adresă lui Mely :

— Nu ştiţi că pe-aici nu se poate merge aşa?

— Cum, aşa ?

— Aşa cum mergeţi dumneavoastră.

Îi arătă partea de sus a trupului, acoperită doar de costumul de baie.

— Îmi pare rău, n-am ştiut, vă spun drept.

— N-aţi ştiut ? interveni celălalt jandarm, mai în vîrstă, dînd din cap, cu zîmbetul unuia care are pe deplin dreptate. Dar v-am văzut încă de cînd eraţi acolo, sus, şi stăteaţi lipiţi de grilajul cimitirului. Şi n-o să-mi spuneţi că nu ştiaţi că e lipsă de cuviinţă. Nu e o ţinută în care să umbli în astfel de locuri. Vreţi să-mi spuneţi că nu ştiaţi ? E vorba de bun simţ.

Jandarmul înalt continuă :

— Sînt lucruri pe care le ştie toată lumea. Un cimitir trebuie respectat, la fel ca o biserică. Trebuie păstrată buna cuviinţă. Şi, în plus, nici chiar aici, unde ne aflăm acuma, nu puteţi umbla în felul ăsta.

Fernando răspunse politicos :

— Nu, uitaţi, adevărul este că mergeam pur şi simplu la plimbare, în căutarea unor prieteni, şi am ajuns pînă aici fără să ne dăm seama. Exact aşa a fost.

Jandarmul mai în vîrstă spuse :

— Altă dată să mergeţi cu mai multă atenţie şi să vă uitaţi pe unde treceţi. Noi avem ordin ca nimeni să nu se îndepărteze de rîu dacă nu e îmbrăcat cum se cuvine. (Adresîndu-i-se lui Mely :) Aşa că fiţi amabilă şi puneţi-vă ceva pe dumneavoastră, dacă aveţi. Altfel, întorceţi-vă de unde aţi venit. Că nu mai sînteţi deloc o fetiţă.

Mely încuviinţă sec :

— Da. Oricum eram pe punctul de a ne întoarce.

— Scuzaţi-ne, spuse Fernando ; altă dată o să ştim.

— Atunci, gata, puteţi pleca, le zise cel mai în vîrstă, făcînd un semn cu bărbia.

— Bine, bună ziua, îngînă Fernando.

Mely se întoarse pe călcîie fără să spună nimic.

— Mergeţi sănătoşi, le spuse jandarmul cel bătrîn cu o voce plictisită.

Mely şi Fernando făcură cîţiva paşi fără să scoată o vorbă. Apoi, cînd fură la o distanţă suficientă, Fernando spuse :

— Ce imbecili ! Am crezut că ne amendează. Ca să vezi pe ce era să se ducă bănuţii pentru melodia pe care voiam să ţi-o dedic. Cît pe-aci să rămîi fără ea.

— Ascultă, sări ea iritată ; aş prefera de o sută de ori să rămîn fără un ban în buzunar şi fără melodie, decît să le vorbesc ălora pe tonul pe care le-ai vorbit tu.

— Ce spui ? Păi cum adică le-am vorbit eu ?

— Uite așa ; frumușel, cu mănuși, lăsîndu-te călcat în picioare...

— Ah, și după tine cum ar fi trebuit să le vorbesc ? Ai și tu niște idei ! Voiai poate să mă iau în bețe cu ei ?

— Nu neapărat. Era suficient să fii tu, fără să te înjosești și fără să iei tonul ăla mieros, ca să-i perii. La urma urmelor, n-aveai de ce să-ți faci griji pentru că, oricum, amenda n-ai fi plătit-o din buzunarul tău. Mie nu vreau să-mi plătească nimeni nici o amendă.

Mely întoarse capul ; cei doi jandarmi stăteau în același loc, uitîndu-se la ceva, mai departe. Scoase limba la ei. Fernando zîmbi aspru.

— Uite, Mely, știi ce zic eu ? Să te duci naibii ! Am impresia că știi prea puține despre viață.

— Oricum, mai multe decît tine, fii sigur.

Fernando negă din cap.

— Habar n-ai nici măcar cu cine ai de-a face, dragă. Ăștia te tratează la fel cum îi tratează pe ei șefii lor, și nu așteaptă decît ca cineva să se prindă în gură cu ei și să-i înfrunte, ca să-i arate pe loc ce grozavi sînt ei, exact cum fac superiorii lor. Oricine stă sub papuc caută pe altcineva mai jos decît el, ca să-l domine. Nu l-ai auzit cum a spus „Puteți pleca“, ca și cum ar fi fost la cazarmă ?

— Da, Fernando, dar eu nu mă las înjosită de nimeni. Mai degrabă plătesc o amendă, dacă e nevoie, decît să mă plec în fața cuiva. Asta-i felul meu de a fi și mă simt foarte bine așa.

— De-acord ; numai că aş fi vrut să văd ce-ai fi făcut dacă erai bărbat. Vorbeşti aşa fiindcă eşti femeie, şi să zici mersi pentru asta. Dacă te-ai transforma brusc în bărbat, ai vedea ce repede ţi-ai schimba felul de-a gîndi. Altfel ai primi mai multe şuturi ca o minge. Am întîlnit eu tipi mult mai încrezuţi decît tine dar, vezi tu, după ce-au luat cîteva buşituri, le-au pierit fumurile ca prin farmec. Bagă bine în cap ce-ţi spun.

— Da, dragă, da, am înţeles chiar prea bine. Tu întotdeauna ai dreptate.

Fernando o privi şi îi spuse bătîndu-se peste frunte :

— Ah, ce căpoasă eşti ! Ţie îţi lipseşte un bărbat care să pună şaua pe tine.

— Pe mine ? rosti ea mirată. Hai că eşti bine ! Poate eu pe el.

Clopoţelul din alamă aurită suna. Era fixat pe cărămizile înnegrite ale gării, sub o placă mare pe care scria „San Fernando de Henares-Coslada". A treia staţie dinspre Madrid : Vallecas, Vicálvaro, San Fernando de Henares-Coslada. Apoi trenul ce venea de la Madrid intră nechezînd pe peron. La clasa a treia era aproape gol. Un bătrîn şi o fată cu o bluză galbenă, cu o sacoşă din romburi de piele galbenă şi maro la picioare, îşi luară rămas-bun de la domnul cu jachetă albă care călătorise împreună cu ei, aşezat pe bancheta din faţă. „Drum bun",

le spuse el. Rămase pe culoar pînă ce trenul opri. Coborîră vreo zece, douăsprezece persoane, apucînd fiecare pe cîte un drum din gara ce dădea spre cîmpul deschis și spre cătunul cu case împrăștiate. În urma lor, trenul se puse din nou în mișcare. Domnul care coborîse din tren se opri lîngă ghereta de semnalizare și întoarse capul : de la fereastra vagonului în mișcare fata și bătrînul îl priveau. Ieși apoi printre cele două clădiri. Ca să poată trece, dădu la o parte cîteva cearșafuri întinse la uscat, care-i barau drumul. În spatele gării erau aliniate trei camionete, iar cîteva găini ciuguleau în praf jurîmprejurul cauciucurilor. Apăru apoi fîntîna. În partea din spate era o casă ca oricare alta, în care locuiau cei de la calea ferată, cu cotețe, pătrunjel în glastrele de la ferestre, lighene pentru veselă și spălătorie de rufe. Îi strigară de departe :

— Ce, ai venit după fată ?

Era un glas cunoscut ; se întoarse.

— Ce să fac ? La revedere, Lucas !

— La revedere ! Distracție plăcută !

Intră pe șosea. Trecu pe lîngă cele trei vile mici pentru *week-end,* aproape noi. Grădinițele cu flori se vedeau bine prin plasa de sîrmă ce le împrejmuia. La poarta uneia din case era un Buick strălucitor, de două locuri, bleu cu galben. Se opri un moment să-i privească tapițeria și bordul. Avea radio. Se uită apoi pe deasupra vopselei strălucitoare la geamurile vilei ce aveau persianele lăsate. Soarele dogorea. Începu să meargă din nou, depărtîndu-și cu două

degete gulerul cămășii care i se lipise de gît din cauza transpirației. Își desfăcu cravata. Privi în jos la pietrele ascuțite desprinse din caldarîm. Garduri de sîrmă, persiane verzi, migdali ; pe un perete scria „Vindem ouă", pe un altul, „Mercerie". Ajunse la podețul unde începea un fel de pantă ; la stînga zări o porțiune roșiatică a rîului, începutul păduricii și culorile mulțimii. Apoi vila cea mare a lui Cocherito de Bilbao, cu pomii ei stufoși, îi acoperi vederea spre rîu. Soarele îl orbea, reflectat de un zid alb ca zăpada.

Ajunse în pragul ușii :

— Bună ziua.

— Bună ziua, Manolo, spuse Lucio.

Mauricio îl privi doar o clipă.

— Salut ; ce mai faci ? murmură coborîndu-și privirea în chiuvetă.

Începu să șteargă vasele. Manolo se oprise lîngă Lucio ; își trecea mîna peste față și respira adînc. Lucio îl privi.

— Normal ; dacă stai tot timpul cu cravata aia la gît... îi spuse ; transpiri, e firesc.

Manolo scoase o batistă albă din buzunarul de la piept și o trecu pe sub gulerul cămășii. Îl studia pe Mauricio.

— Îmi pare rău pentru tine, continuă Lucio. E cel mai inutil element vestimentar. Nu e bună nici să te spînzuri cu ea, e prea scurtă.

— Așa se poartă, spuse Manolo.

— Deh ! viața de oraș... La obiceiuri din astea ar trebui să se renunțe.

— Da. (Adresîndu-se lui Mauricio :) Sînteţi bun să-mi daţi un pahar cu apă rece ?

Mauricio ridică privirea :

— Rece ? De la robinet...

— Bine ; cum o fi...

Celălalt umplu paharul ; „Cea pe care o bem toţi", mormăi lăsînd paharul pe tejghea.

— Poftim ? Ce-aţi spus ? Nu v-am auzit, domnule Mauricio.

— Spuneam că asta-i apa pe care o bem toţi aici. Adică de la robinet. Rece, aşa cum vrei tu, nu avem. Afară de cea păstrată în ulcior, care nici ea nu e prea grozavă. Mai ales că unul din cele trei ulcioare pe care le-am avut în vara asta s-a spart săptămîna trecută, şi eu, ca să spun sincer, nu-mi pot permite să cumpăr tot timpul ulcioare ; trei cred că-mi sînt suficiente.

— Bineînţeles, domnule Mauricio ; dar aici nimeni nu se plînge.

— Asta pentru că ai cerut apă rece, de-aia îţi spun, ca să ştii cum stau lucrurile. Deci ai auzit ; aici ne mulţumim cu apa obişnuită, aşa o bem. Asta-i situaţia, apă rece nu avem.

Manolo zîmbea forţat.

— Vai, domnule Mauricio, dar eu am cerut apă rece aşa, într-o doară, din obişnuinţă, mă înţelegeţi ? Mi-a venit pe limbă să cer aşa, nimic mai mult...

— Eu însă, dacă nu vreau un anumit lucru, nu cer tocmai acel lucru. Nu-i normal ? O fi o frază aşa, într-o doară, sau cum vrei să-i zici, dar eu cînd zic apă rece înseamnă că o vreau

într-adevăr rece. Altfel mi se pare că e un fel nătîng de-a te exprima, ca să fiu sincer.

— Bine, văd că vreţi să vă certaţi cu mine.

— Eu ? Doamne fereşte ! Cum îţi trece prin cap aşa ceva ?

Manolo îl privi cu un zîmbet stins.

— Văd eu bine, nu-mi spuneţi că nu.

— Ce tîmpenie ! Nu-mi arde mie astăzi de aşa ceva.

— Ba aşa se pare.

— Deh ! Dumnezeu ştie ! Nu se ştie niciodată...

— Ah, păi eu cred că...

— Bine, gata. Nu încerca să te convingi.

— Cum doriţi. Dar vă previn că eu, cum să zic, pentru mine să nu vă faceţi griji, că nu mă atinge deloc gluma şi sînt în stare să-i rabd pe toţi cei care se amuză pe seama mea, fără să-mi pese cîtuşi de puţin. Cu alte cuvinte, şi eu ştiu să mă amuz cînd vreau, mă înţelegeţi ?

— Mă bucur, tinere. E mai bine aşa. Să fii puţin şmecher ca să ştii să te descurci în situaţii dificile. Aşa o duci mai uşor. Pentru că, vezi tu, alteori ai nevoie de obraz gros, nu-i aşa ? De obraz tare gros !

Manolo luă dintr-o dată figura unuia care se simte vizat ; întîrzie un moment pînă să răspundă :

— Păi, uitaţi ce spun eu : eu n-am nevoie nici măcar de obraz gros, pentru că situaţiile neplăcute le ignor ; vreau să zic că mă lasă absolut rece....

— Aşa ? Ai grijă să nu te crezi prea isteţ pentru că există pericolul să se ivească un caz în care să pici rău.

— Pentru un fraier, e posibil.

— Şi, pentru cel care crede că nu este. Şi pentru el ! Pentru că există oameni care se cred de-o inteligenţă fără margini şi tocmai ei sînt cei mai proşti şi se fac de rîsul lumii, şi asta în momentul în care se aşteaptă cel mai puţin...

— Hei, daţi o mînă de ajutor aici, se auzi o voce de dincolo de prag, lovind cu ceva în tocul uşii.

— Ce-i ?

Priviră spre intrare. Cineva venea urcat într-un cărucior pe rotile, şi o a doua persoană, îmbrăcată în negru, ţinea căruciorul de bara spătarului de la scaun.

— Nu iese nimeni, ce naiba ? insistă infirmul dînd noi lovituri în lemnul uşii.

— Sînt Coca şi don Marcial, spuse Lucio.

Ieşi Manolo să le dea o mînă de ajutor. Manevrară afară căruciorul pe rotile şi apoi tipul îmbrăcat în negru intră cu paraliticul în braţe. Era mic şi diform.

— Unde las căruciorul ? întrebă Manolo de-afară.

Paraliticul se întoarse spre uşă, în braţele lui don Marcial, şi strigă :

— Propteşte-l undeva pe-acolo ! Stă bine oriunde !

Se adresă apoi celor dinăuntru, în timp ce don Marcial îl aşeza pe-un scaun :

— Bine, dar ce se întîmplă ? N-aţi aranjat nimic pentru astă seară ? Cam puţină animaţie pentru o zi de duminică. Auzi, îmi torni un păhărel de *anís* ? Tu ce vrei, Marcial ? Deci în seara asta n-avem adversari ?

Don Marcial apropie de masă scaunul pe care îşi aşezase camaradul şi spuse :

— Eu, coniac. Despre ce vorbeaţi ?

— Despre căldură.

Don Marcial făcu să zornăie nişte monede, jucîndu-se cu mîna în buzunarul hainei. Paraliticul îi spuse lui Manolo :

— Presupun că pe tine nu te putem corupe să te aşezi puţin să joci domino, pentru că probabil ai obligaţiile tale. Iar pe dumneata, Lucio, nici atîta, nu-i aşa ?

— N-ai nevoie de ei, spuse Mauricio. Îi ai acolo, înăuntru, pe preaiubiţii tăi Carmelo, Claudio şi compania.

— Ei, aş ! Şi de ce nu vin ? Cheamă-i imediat !

— Joacă broasca în grădină.

— Broasca ? Şi de ce broască mai au nevoie cînd mă au pe mine ? Aici singura broască adevărată sînt eu ! Broaşte mai perfecte ca mine nu există. Parcă aş fi ieşit chiar în momentul ăsta din baltă.

Rîdea.

— Ce tărăboi poate să facă jumătatea asta de om ! spuse don Marcial ducîndu-i paharul pe care Mauricio tocmai i-l umpluse. Aţi mai văzut

așa ceva, oameni buni ? Poftim, hai, ține aici ; poate cu asta taci puțin și lași lumea să mai respire.

— Urîciosule... ! îi răspunse paraliticul, ciupindu-l de pantaloni.

— Ești mai rău ca dracul, Coca-Coña. Și nici nu poate omul să te cîrpească... (Făcu un gest de amenințare cu palma.) Profiți de faptul că ești jumătate de om. Cine își pune mintea să dea într-o broască, cum singur ți-ai spus adineaori ?

— Bine, haideți să lăsăm subiectul Coca-Coña.

Don Marcial rîdea în timp ce-și așeza haina pe spătarul scaunului.

— Uitați-vă la ei ; își pune singur porecla și pe urmă se supără cînd ceilalți i-o repetă. Ați mai văzut așa ceva ?

Don Marcial se așeză în fața paraliticului. Manolo întrebă :

— Ah, păi ce, singur și-a inventat porecla pe care o are ? Și cum de i-a venit ?

— Nu știi ? Tîmpenii de-ale lui. Într-o zi, pe la începutul verii trecute, se vede tipul pe șosea în vehiculul ăsta pe care-l folosește ca să circule prin lume, lîngă un alt cărucior, din alea pentru Coca-Cola, știi de care zic ? din alea colorate și scrise cu litere de-o șchioapă ; și, cum vă zic, merg cele două cărucioare în paralel, lovindu-se unul de altul ; și ăsta sare și-mi zice

mie și încă unuia care îl însoțeam : „Păi dacă ăsta e Coca-Cola, eu atunci sînt cel puțin Coca-Coña“ [1]. Nu vă mai spun ce rîsul naibii a fost în ziua aia... Și pe el îl cheamă Coca pe numele de familie ; dublă coincidență. Ce părere aveți?

— E bună, grozavă, aprobă Manole.

— Așa, și acuma ce să vezi ? De cîteva zile încoace i-a căşunat să nu-i mai zicem aşa. Cu ăsta, naiba știe cum s-o mai dăm !

— S-a tocit prea tare. Îmi scoateți altă poreclă sau mă strigați pe nume. Acuma fugă și cheamă-mi-l pe Carmelo. Să se prezinte în persoană aici, la masă, dar imediat. Hai odată, nu fi leneș. Îl iei de-o ureche și-l aduci încoace.

Împingea masa către don Marcial ca să-l oblige să se ridice.

— Mă duc, omule, mă duc. Știi doar că sînt aici ca să-ți execut poruncile. Tu comandă și eu execut...

Se ridică, goli paharul și se îndreptă spre grădină. Coca-Coña țipa în urma lui :

— Și-i recrutezi pe toți pe care îi găsești acolo !

— E și domnul Esnáider, cu siguranță, spuse Mauricio. Și el e mare amator de-o partidă de domino ; poate se lasă convins.

— Ah, da ? Uf, și ăsta ! Mare vicios mai e ! Mie îmi place să joc cu domnul Esnáider, zău că da. Atunci e gata, avem jocul asigurat.

---

[1] Joc de cuvinte intraductibil, cu aluzii obscene.

Copiii lui Ocaña priveau gesturile Justinei şi ale măcelarului înalt.

— A cîştigat ea ! spunea Juanito.

Justina se întoarse spre Petrita şi se aplecă s-o sărute.

— Îţi place şi ţie jocul ăsta, scumpete mică ? Ai vrea să joci şi tu ?

— Tu cîştigi tot timpul, nu-i aşa ? o întrebă fetiţa.

Justina îi aranjă gulerul rochiţei şi îi luă din păr o frunză uscată de iederă.

— Nu, scumpa mea, îi spuse, cîteodată mai şi pierd.

Juanito şi Amadeo se luptau disputîndu-şi jetoanele ce cădeau jos, în grădină ; îşi frecau cu frunza de viţă spatele gol, înroşit de soare. Sulf sărea în jurul lor dînd din coadă ; ar fi vrut să se joace cu ei.

— Fata joacă foarte frumos, spuse Petra la masă.

— Are o ţinută perfectă.

Mauricio adusese cafelele şi păhărelele cu băutură.

— Un joc care există aici de cînd lumea, comentă Felipe. Nu se demodează niciodată.

— Aşa-i. Nu ca astea din zilele noastre, care cuprind tineretul ca o febră şi apoi dispar cînd nici nu te aştepţi.

— Da. Pierdere de vreme şi cel mai rău exemplu pentru cei mici, spuse Petra. Îi strică pe bieţii copii...

— Tu îţi mai aduci aminte, Sergio, de vremurile alea cînd a apărut mingiuţa cu fir elastic, cu puţin timp înainte să înceapă războiul civil ? îl întrebă Felipe pe fratele lui.

— Da, bineînţeles că-mi aduc aminte.

— A naibii de caraghioasă invenţie mai era şi aia. Toată suflarea mergea cu blestemăţia respectivă, şi dă-i, şi dă-i, sus, jos, de dimineaţa pînă seara.

Sergio spuse :

— Adevărul e că lumea e cam ţăcănită ; se molipseşte de cum vede o chestie şi, buluc, fac toţi la fel, ca oile.

— Cei de la oraş sînt sătui de toate şi, de cum apare o noutate, toţi cu capul înainte, ca apoi să se plictisească repede de ea.

— Da. Ştii că mi-am adus aminte acuma cui îi plăcea mult jocul ăsta cu broasca, spuse Sergio. Tu ţi-l aminteşti pe prietenul ăla al nostru, un băiat blond, cu care mergeam eu înainte de-a mă însura şi cînd voi încă mai locuiaţi pe strada Aguila ?

— Da, ştiu de care spui. Unul care era un fel de agent ; stai aşa ...de parfumuri sau ceva în genul ăsta.

— Parfumuri. Exact. Natalio îl chema. Păi ăsta juca splendid. Spunea — eu nu l-am văzut — că ajunsese să bage toate cele zece jetoane pe gura broaştei. Se poate să fi spus gogoşi ; adevărul e că aşa spunea el. L-am văzut şi eu jucînd, şi dacă nu băga toate cele zece jetoane, cel puţin nu era nimeni care să-l întreacă.

— Da, domnule, eu l-am văzut nu de mult pe acest Natalio. Am dat nas în nas cu el de cel puţin două ori în ultima vreme. Ultima dată în săptămîna patimilor, cînd voi eraţi la Barcelona.

— Dragă, mi-ar place să ştiu care mai e viaţa lui şi cum o mai duce. Ai reuşit să vorbeşti cu el ?

— Nu, doar : salut, salut. Ceea ce-ţi pot spune este că tipul părea un marchiz, atît de ferches era.

— Bine îmbrăcat ?

— Ca scos din cutie. Dar impresia pe care mi-a făcut-o mie, ca să spun drept, e că se-nscrie în categoria celor care fac foamea acasă, numai ca să meargă bine îmbrăcaţi pe stradă. De cum l-am văzut am avut senzaţia asta.

— Da de unde ! Poate îi merge bine.

— Nu, domnule, e ceva ce se observă imediat ; de la prima ochire se cunoaşte cel care e bine îmbrăcat pentru că e cu stare şi trăieşte bine, mă înţelegi, de cel care trebuie să facă adevărate sacrificii ca să se poată îmbrăca mai bine decît îi permit veniturile pe care le obţine.

— Asta-i bună, vrei să ştii totul imediat, spuse Sergio. Cum poţi tu să pătrunzi secretele oamenilor numai salutîndu-i pe stradă ?

— Dragul meu, nu crezi că tot conducînd taxiul şi văzînd cît e ziua de lungă mereu alte persoane, ajunge omul să se priceapă la caractere, încît îţi spune pînă şi ce număr poartă

cineva la pantofi ? De-aia știu că Natalio ăsta al tău nu cîștigă nici a patra parte din cît vrea să dea impresia.

— Bine, dar chiar dacă ar fi așa cum spui tu, o fi avînd bietul om motive întemeiate să procedeze în felul ăsta. Că nu e deloc un tercheaberchea. Să nu-ți închipui că o face din îngîmfare sau din dorința de a se da mare. Adevărul e că înfățișarea plăcută este o cerință indispensabilă pentru cineva care vrea să-și facă un drum în viață, și el știe bine asta. Iar în meseria noastră, mai mult ca în oricare alta.

— Înfățișarea... ?

— Ah, nu te îndoi. Poate să ți se pară o prostie, dar în orice local ai intra, dacă ești bine îmbrăcat, în haine comandate la marile case de modă, nu ? e o plăcere ; interesant, o conversație, o chestie, mă-nțelegi, și te bagă de-o mie de ori mai mult în seamă, iar în comerț vinzi mult mai mult decît dacă ești îmbrăcat șleampăt, ca vai de lume, și nu te pricepi deloc să faci conversație.

— Nu cred că lucrurile stau tocmai așa cum le prezinți tu. Ce are una cu alta ?

— Așa e azi în comerț, Felipe. Ce putem face ? Nici tu, nici eu nu putem schimba nimic. Nu ne rămîne decît să ne adaptăm la realitate și să facem așa cum ne cer împrejurările.

— Dar asta nu-i normal...

— Îmi dau seama și eu, Felipe, și sînt de acord cu tine ; știu că o persoană este ce este și valorează cît valorează indiferent cum e îmbrăcată, și că dacă este rea sau bună nu devine bună

sau mai bună îmbrăcîndu-se bine. Dar asta o spunem noi, stînd aici pe scaun în momentul ăsta și fumînd trabuce, într-o discuție particulară. Dar du-te tu și mergi pe-aoolo prost îmbrăcat și ai să vezi cum cazi la fund în trei zile. Trebuie să recunoști că asta-i realitatea. În ziua de azi aparența contează, atît în comerț, cît și în toate celelalte aspecte ale vieții de toate zilele.

— Hai, nici să nu exagerăm acuma ; mai sînt și locuri în care omul este apreciat după valoarea lui. În comerț o fi așa cum spui tu, dacă ții neapărat, că doar tu te pricepi mai bine ca mine. În rest însă, ia-o ușurel ; prea vrei să judeci totul după același calapod.

— Ba așa-i, omule, sau în orice caz pe-aproape. În toate e la fel. Nu știu ce părere ți-ai făcut tu. Punem pariu că dacă tu te lași pe tînjală cîteva zile și nu dai cu cîrpa pe mașină ca s-o ții mereu lustruită, n-o să mai ai nici un sfert din clienții pe care-i ai acuma ? Sau, de exemplu, încearcă tu să te compari cu cei care au mașini din alea noi. Ia-te tu la întrecere cu unul din ei, să vedem cine va fi mai solicitat.

Petra interveni dîndu-i dreptate cumnatului:

— Îl vezi ? Păi sigur ! Nu, degeaba, Sergio, e inutil ; n-are rost să ne batem gura de pomană, că n-ai să-l scoți dintr-ale lui. Închipuie-ți că eu i-am spus asta de mii de ori ! De cel puțin cinci ani îi tot zic: „Hai să facem un efort, Felipe, niște economii, și ceri altă mașină, acuma cînd sînt Renolurile astea atît de grozave care se dau în rate, încît nici nu simți că plătești..." Nici nu mai știu de cîte sute de mii de ori i-am repetat, pînă m-am săturat. Dar ni-

mic, trage cu asta pe care o are, pînă cînd o să i se desfacă în bucățele în mijlocul orașului. Și pe urmă, dragă Sergio, spune-mi tu ce ne facem pe urmă ? Din ce-or să trăiască bieții copilași în ziua în care rabla asta va spune nu, nu mă mai mișc de-aici și n-o să se mai miște nici măcar un metru ? Și totul numai din încăpățînare, crede-mă. Dar orice s-ar zice, e nevoie... Fără niște economii, fără nimic pentru viitor...

— Bine, dragă, lasă că asta n-are nici în clin nici în mînecă cu ceea ce vorbim noi. Nu înțeleg, zău, de ce începi din nou cu toată povestea asta.

— Uite, de-aia ! Pentru că e de necrezut faptul că deși ai patru copii nu-ți pasă de nimic și nu te gîndești deloc la ziua de mîine. Uite că nu sînt numai eu cea care-ți zice, nu scornesc eu niște prostii ; uite că și fratele tău îmi dă dreptate.

— Bine, femeie, vrei să-mi spui la ce-ți dă dreptate fratele meu ? Că Sergio n-a scos nici o vorbuliță despre asta. Fii te rog mai atentă la ce se discută ; văd că te bagi în vorbă numai cînd poți trage spuza pe turta ta. Aștepți tot timpul momentul potrivit ca să-ți verși oful și să ne strici conversația.

— Asta-i bună... ! Ai fi în stare să-mi spui în față că fratele tău n-a vorbit de Renolurile noi ? Doamne, ce om ! Îți dai seama cum ești ? Tu n-auzi decît ceea ce te interesează ! Și eu, pentru că îți spun adevărul, sînt cea care strică conversația. Lasă că știu eu, te cunosc eu, dragule, te cunosc bine !

— Nu vă enervați acuma pentru o prostie, dragă, interveni Sergio.

— Nu-i o prostie, cumnate ; din nefericire, nu-i deloc o prostie. Păi judecă și tu ! Mă fierbe de nu știu cîtă vreme cu povestea asta. Nu pot să dorm nici noaptea gîndindu-mă la clipa în care căruța asta o să-și dea definitiv duhul. E înfiorător !... (Își acoperi fața cu mîinile, cu un gest de sibilă, ca pentru a-și ascunde sinistra viziune a viitorului.) Că numai cu banii cheltuiți pe reparații, numai cu ăștia, zău, am fi avut acuma Renolul nostru deja achitat. Asta-i realitatea.

— Dar te pricepi tu vreun strop la mașini, femeie, de vorbești așa cum vorbești ? Ai tu cea mai vagă idee ? Spune ! Acuma te apuci să mă înveți pe mine mecanică ?

— Mecanică, nu. N-am pretenția. În schimb te învăț ce-i aia răspundere și ce calcule trebuie să-și facă un cap de familie. Asta, da ! Că ar trebui să știi și nu știi.

Felipe se întoarse către fratele lui :

— De doisprezece ani, ce părere ai, de cînd trag pe aceeași mașină, și azi vine nevastă-mea să mă învețe ce-am de făcut cu ea...

— Vezi că tu ești cel care abate discuția ? Îți dai seama acuma ? Te dai într-altele și te fofilezi de cum începe cineva să-ți vorbească despre lucruri care nu-ți plac. E o prostie, Sergio, vezi și tu ; cu omul ăsta nu se poate vorbi în nici un chip... Nu lămurești nimic cu el. Păi spune și tu, Nineta, dacă e drept. (Clătina din

cap într-o parte și în alta.) Cu patru copii în casă... Eu...

Nineta spuse :

— Uite, Felipe, Petra are dreptate. E nevoie de o mică siguranță pentru viitor. Trebuie să-ți cumperi o mașină nouă. Ai să vezi că vei fi mulțumit și n-o să-ți pară rău că ai...

Se auzi glasul Felisitei :

— Nu plînge, mamă, de ce plîngi ? Hai...

Petra își ștergea deja ochii cu o batistă ridicîndu-și capul.

— Nu plîng, fetița mamii. De ce-aș plînge ? Tatăl tău mă... Bine, gata ! Ce rost mai are...

Întoarse spre grădină ochii înroșiți.

— Pentru Dumnezeu, spuse Sergio încet.

Ocaña se răsucea în scaun, deranjat. Nineta apucase mîna cumnatei peste masă și o ținea strîns între palmele ei.

Don Marcial apăru pe ușa dinspre culoar. Salută pe cei de la masă cu o foarte scurtă mișcare a capului. Copiii lui Ocaña se tăvăleau disputîndu-și jetoanele ce cădeau pe jos.

— Eu sînt ochiul drept al lui tăticu, îi spuse Petrita Justinei, îmbrățișîndu-i picioarele. Știi ?

Justina rîse :

— Cine ți-a spus asta ?

— Tăticul meu.

Don Marcial îl apucase pe Carmelo de guler și îl ducea spre casă. Se opri un moment cînd ajunse în dreptul Justinei și îi spuse la ureche confidențial :

— Prietenul tău e înăuntru. Nu știu dacă știi.

Justina aruncă o privire rapidă spre ușa culoarului.

— Să aștepte, răspunse.

Felipe Ocaña se juca cu paharul gol, punîndu-l ba cu gura, ba cu fundul în jos. Stinse chiștocul trabucului de piciorul scaunului. Sulf dădea din coadă, sărea și arăta că ar vrea să se joace cu copiii lui Ocaña, dar ei nu-l băgau în seamă. În cele din urmă, cățelul puse labele dinainte pe spatele gol al lui Amadeo.

— Cîineleee... !

Cei doi frați o luară la goană în urma cîinelui care fugea. Petrita țopăia trăgînd de poala rochiei Justinei, și striga speriată :

— Ia-mă, ia-mă...

Justina o luă în brațe și Petrita își privea acum de la înălțime frații care fugeau prin toată grădina. Rîdea, întorcîndu-și brusc capul cînd într-o parte, cînd în cealaltă, pentru a urmări goana, opririle și giumbușlucurile lui Sulf care se juca cu Juanito și Amadeo.

— Ai să mă lovești cu capul, scumpete mică.

Sergio spuse :

— N-a fost o zi rea. Și vița asta, deși nu pare, face totuși destulă umbră.

Nu-i răspunse nimeni. Nineta apucă poala rochiei cumnatei sale și întrebă :

— Asta-i rochia pe care ți-ai făcut-o singură ?

— Da, asta.

— Tare drăguță ți-a ieșit !

Măcelarul Claudio arunca acuma jetoanele ; îi trecură pe dinainte cîinele şi copiii, aşa că fu nevoit să se oprească.

— Cheamă-ţi jigodia aia. Nu ne sabota folosindu-te de cîine.

— Sulf, vino încoace ! Stai cuminte, Sulf ! îi strigă Chamarís.

— Nu vedeţi că oamenii joacă acolo ? interveni Petra de la masă. De ce-i deranjaţi ? De ce vă băgaţi mereu acolo unde nu trebuie ? Veniţi încoace imediat !

Amadeo şi Juanito se supuseră mamei lor, iar Sulf stăpînului său. Copiii se uitau acuma la căţelul care se întinsese lîngă viţa de vie, de partea cealaltă a grădinii.

În picioare, lîngă masă, Faustina ştergea vasele cu o cîrpă, apoi o aşeza pe muşama, în faţa mîinilor lui Schneider. Acesta stătea pe scaun, cu pălăria de paie murdară în poală.

— Săptămîna asta negreşit, spuse Faustina, cel mai tîrziu joi, trec s-o văd ; promit. În prima zi cînd o să fiu mai liberă.

Pieliţa a două sau trei smochine era încă pe faţa de muşama.

— Frau Berta, deja batrin, sărmana, spuse Schneider ; nu poate să merge mult. Eu mai puternic.

— Dumneata eşti încă un adevărat flăcău.

— Eu maninc fructe de la mine şi asta bun pentru senătate. (Rîdea cu hohotul lui scurt şi mecanic.) De asta eu aduce la dumneta.

— În ce mă priveşte, Esnáider, nu că vreau să neg meritul fructelor, dar nici cu astea, nici cu altceva eu nu mă pot face bine. Sînt trei ani de cînd nu mai ştiu ce-i aia sănătate.

Se oprise, duse cîrpa de vase la subraţ şi dădu din cap a milă. Suspină şi apucă o altă farfurie din chiuvetă.

— Dumneta, domna Faustita, ai să trăeşt pînă la nouzeci ani, spuse Schneider, cu degetele de la mîini răsfirate. Şi dacă permiţ la mine, eu fumez acuma un ţigăruş, da ?

— Nici nu trebuia să mă întrebi. Desigur.

— Bun. Mulţumesc.

Îşi căuta tabachera în buzunarul dinăuntru al hainei.

— Deci duminica rămîne singurică în casă. Îmi pare rău că tocmai duminicile am cel mai mult de lucru, pentru că i-aş face bucuroasă o scurtă vizită.

— Oh, ea cose, citeşti, ghindeşti. (Îşi răsucea ţigara cu atenţie.) Ea stă liniştit pe scaun şi cose. Numai petici. (Ridică braţul de pe muşamaua mesei ca să-i arate mîneca roasă şi cusută de la haină. Nu mai cumperăm nimic nou, pînă la morte. Numai cosem, cosem, cosem. (Făcea împunsături imaginare în aer.) Hainele batrine cum este batrin Schneider şi batrin soţia lui. Hainele care să durez pînă la moarte. Nu mai cheltuim bani ; cosem, cosem, cosem...

Faustina luă de pe masă pielița smochinelor și o aruncă printr-un gemuleț pe deasupra sobei de gătit. De partea cealaltă se auzi imediat larmă de găini.

— Da, noi, bătrînii, nu mai avem nevoie să ne îmbrăcăm cu lucruri noi.

Destupă o ulcică în lumina ferestrei și scurse conținutul într-o ceașcă, trecîndu-l prin strecurătoarea de cafea. Apoi puse ceașca dinaintea lui Schneider, pe o farfurioară, și îi dădu zahărul și o linguriță.

— Cafea portugheză, îi spuse. Să vedem dacă-ți place.

— *Danke schön*, răspunse el repede. Cafea de la domna Faustita este intotdeuna bun.

Își puse zahăr rîzînd. Faustina se așeză în fața lui, cu mîinile încrucișate pe fața de masă din mușama. Schneider amestecă zahărul și duse la gură o linguriță de cafea.

— Cum ți se pare ?

Schneider o încerca cu limba pe cerul gurii. Mișcă lingurița de trei ori în aer, ca pe o baghetă, și spuse :

— Bun... Bun... Bun...

— Mă bucur că-ți place. Să nu-i sufli nici o vorbă soțului meu de ea, am cumpărat-o fără să știe ; și dacă află, în două zile s-a dus.

Ridică privirea. Intrară în bucătărie Carmelo și don Marcial :

— Bună ziua.

Schneider se întoarse spre ușă :

— Oh, uite prieteni meu. Eu bucur mult. Ce mai face ? Ce mai face ?

îi salută pe rînd zîmbind, cu scurte înclinări ale capului.

— Ce mai zici, domnule Esnáider ? îl întrebă don Marcial. Îți bei cafeluța, da ? Ești bine tratat în casa asta după cîte văd eu, n-ai de ce să te plîngi !

— Oh, nu, nu, deloc, spuse rîzînd.

Apoi își propti degetul arătător în pieptul lui don Marcial și-i zise împingîndu-l ușurel :

— Eu știu motiv pentru care tu venit aici.

Și, rîzînd încă o dată, se întoarse spre ceașca aburindă.

— Eh, ce bine știi ! Dar uitați-vă la el ce mulțumit e. Nu te grăbi, bea încet cafeaua, vezi să nu te frigi.

Carmelo zîmbea fără să zică nimic. Faustina spuse :

— A trebuit să veniți voi, să mi-l deranjați cu nenorocitul vostru de joc... Uite, nici nu-i mai tihnește cafeaua.

Schneider goli ceașca și se ridică zicînd :

— Motiv este una partid de domino. Eu gata cînd dumnevostră dorește.

Își luă pălăria și se întoarse spre Faustina făcînd o reverență :

— Domna Faustita, eu mulțumesc forte mult pentru cafe.

Făcu un gest ceremonios cu mîna întinsă spre ușă, dîndu-le întîietate de trecere celorlalți.

— Dumneata primul, îi spuse don Marcial.

Ieșiră toți trei din bucătărie. Cînd îi văzu apărînd, Coca-Coña țipă :

— Piesele, hai ! Uite deja punctele ! Ce mai faci, domnule Esnáider ? Eşti gata de luptă ?

— Da, gata, îi răspunse.

Marginea mesei de marmură îi ajungea lui Coca-Coña în partea cea mai de sus a pieptului ; nu i se vedeau decît umerii şi capul fără gît încrustat în torace. Mîinile îi înotau pe masă amestecînd piesele.

— Cele mai mari două numere joacă împreună, spuse.

Intră un tip într-o salopetă albastră plină de pete ; avea fruntea asudată. Salută.

— Şi azi ? întrebă Lucio.

— Şi azi, domnule Lucio. Nici duminicile n-am răgaz. Chiar acuma am lăsat camionul.

Schneider pică în echipă cu don Marcial.

— Aşază-te acolo, Carmelo, spuse Coca-Coña. Ai să-i vezi astăzi pe ăştia unde-or s-ajungă.

Manolo îşi freca talpa pantofului de ciment. Apoi îi spuse cîrciumarului :

— Păi eu cu voia dumneavoastră mă duc dincolo.

— Bine, dragă, faci ce vrei.

După ce Manolo ieşi, Mauricio spuse :

— Ce tip !

— Lasă, că-i porţi pică băiatului. E ceva obişnuit. Nimeni nu-l suportă pe ginere prea uşor. Chiar dacă ar fi mai bun şi decît un sfînt.

— Slăbeşte-mă cu sfîntul tău ! Tipul e ca o cizmă. Un caraghios fără pereche. Nu pot să-l văd în faţa ochilor, îţi jur, cu mutra aia de ipsos.

— Dar să vezi ce-ai să te mai bucuri, îi spuse şoferul, cînd o să-ţi facă un nepoţel care-o să-ţi alerge pe-aici.

Mauricio îi turnă un pahar şi spuse :

— Aici ? Păi dacă o să iasă ca şi tat-su n-o să prea aibă bunic, biata fiinţă. Vai de el cum o să arate !

— Ai pînă şi inima înveninată. Să urăşti dinainte un biet copil care încă nici n-a fost proiectat !

Lui don Marcial îi căzu şase-şase.

— Uite-le, spuse aşezînd piatra pe masă cu un gest de scîrbă, de parcă ar fi pus jos un gîndac.

Coca-Coña îşi studia tăbliţa cu piese :

— Ţi se va răspunde imediat.

Schneider aşeza piesele foarte delicat, Coca-Coña însă le trîntea cu pocnet de flintă.

— Aşa se joacă tare ! ţipă.

— Ce tare ? îi reproşă don Marcial. Ai să dărîmi casa cu loviturile astea. N-ar fi tot aia dacă le-ai aşeza şi tu mai uşor ?

— Cum o să fie tot aia ? O piesă aşezată cum trebuie valorează dublu ! V-am distrus moralul şi de asta protestaţi.

Schneider rîdea şi îşi aşeza discret piesele pe tăbliţă.

— Iar dumneata nu rîde, că acuşi îţi zic pas. La turul următor !

— Asta eu nu crede, răspunse Schneider, rearanjîndu-şi piesele. Eu nu crede că tu dai afară la mine.

— Păi ai să vezi imediat.

Carmelo se amuza de Coca-Coña şi îl privea, foarte satisfăcut că îl are partener de joc.

La urmă însă, cînd se închise mîna, Coca-Coña izbucni în ţipete :

— Mama mă-si ! O făcuşi de oaie, amice ! La ce naiba ţi-e gîndul ? Să nu observi tu ! Cînd vezi că ei sînt gata, pune dracului a şaptea, chiar dacă ar fi să le deschizi jocul din nou. De ce ţi-o fi trebuit ţie a şaptea de patru acuma ? Numai dacă nu cumva aveai intenţia s-o păstrezi pentru jocul următor... Şi mai ai pretenţia că eşti băiat isteţ. Ieşi ! Tămîie ! Prostovane !...

— Hei, tu, ajunge, îl întrerupse don Marcial. Îţi cade cam greu cînd pierzi. De ce-l insulţi pe Carmelo ? Eşti la fel cu muierile care întotdeauna profită de faptul că sînt slabe ca să jignească pe toată lumea. În asta stă forţa lor. Aşa şi tu : ai curaj să-l iei peste picior pe Carmelo fiindcă ştii că nu poate să te cîrpească pentru că eşti o broască rîioasă împuţită, şi cu o jumătate de palmă te-ar desfiinţa.

— O broască, o broască ! Amestecă odată piesele alea şi taci din gură, avocatule ! Eu sînt o broască rîioasă obişnuită, de-acord, dar tu eşti una împăiată, ştii tu.

— Ssst ! Pînă-aici ! Ştii doar că nu-mi plac glumele pe tema asta.

— Gata ; eu ies, spuse scurt Coca-Coña. La cinci !

Trînti sec o piesă pe masa de marmură.

*

— Şi ce e cu nunta voastră, Miguel ? întrebă Sebastián.

Miguel stătea întins, cu braţul drept peste pleoapele închise. Spuse :

— Nu ştiu. Nu-mi vorbi acuma de nuntă. Azi e zi de odihnă.

— Hai că eşti bine ! Nu ştiu ce probleme aveţi voi, dar noi am vrea să putem fi ca logodnica ta şi ca tine.

— Aş ! să nu credeţi că e aşa uşor.

— Păi situaţia pe care o ai tu...

— Asta nu înseamnă nimic, Sebas. Sînt mulţi alţi factori de care trebuie să se ţină seamă. Nu trăieşti singur ; şi cînd într-o casă toţi s-au obişnuit să intre o leafă în plus, le vine foarte greu să se resemneze cu gîndul că o vor pierde aşa, dintr-odată. Asta în afară de alte complicaţii, ce să-ţi spun ? o adevărată dandana.

— Eu nu vreau să mă amestec în viaţa nimănui, dar, dragă, îţi spun părerea mea. Eu cred că cineva, la un moment dat, are dreptul să se căsătorească indiferent de situaţie. Asta, bineînţeles, dacă nu are responsabilităţi prea mari, de exemplu bolnavi de îngrijit sau ceva de genul ăsta. Dar dacă nu e vorba decît de faptul că ai tăi vor trăi mai la strîmtoare din punct de vedere material, cred că trebuie să te laşi de sentimentalisme şi să tai în carne vie. Că le iei un salariu pe care au contat pînă acuma, bun, ce poţi să faci ? Fiecare are dreptul la viaţă.

Şi-apoi, dacă pleci e o gură mai puţin la masă. De-asta-ţi zic : eu nu ştiu problemele tale, dar aşa, cît îmi respect eu familia, mi-aş vedea de treaba mea şi n-ar avea decît să fluiere. Asta cel puţin e părerea mea, nu, aşa cred eu.

— Zici asta acuma. Dar lucrurile nu sînt atît de simple, Sebastián. Dinafară nimeni nu poate să-şi facă idee de intrigile şi luptele care se dau într-o familie. Chiar cînd se iubesc. Nenumăratele fleacuri şi vorbe care merg de ici-colo în fiecare zi, cînd trăieşti într-o familie cu mai mult de patru, cinci persoane. E destul de complicat, să ştii.

— Da, ştim asta. Dar totuşi nu trebuie să ne dăm bătuţi.

— Nu, dom'le, nu ; dar preferi să rabzi şi să aştepţi momentul potrivit.

Alicia căscă, lovindu-se cu palma peste gură. Privi spre rîu. Apoi îi spuse lui Sebas, clătinînd din cap :

— N-asculta ce-ţi spune, Sebastián. Las-o baltă ! Importante nu sînt motivele, ăsta sau celălalt. Esenţialul este cît de mult e dispus cineva să lupte. Oamenii sînt întotdeauna gata să se dezvinovăţească pentru ceea ce depinde cel mai mult de ei. Tot ceea ce se spune nu e dictat decît de această dorinţă de dezvinovăţire. Şi explicaţii se găsesc pentru orice.

Sebas îl bătu pe braţ pe Miguel :

— Fereşte că te loveşte ! Se trage cu săgeţi, nu-i a glumă. Asta-i din alea care înţeapă. Şi pe urmă să mai spună cineva că femeile cred orice...

Miguel zîmbi strîmb ; se uită la prietena lui şi spuse grav :

— Vorbiţi despre lucruri pe care nu le ştiţi. Era mai bine dacă nu deschideai discuţia despre asta. Ţi-am spus doar...

— Tu ai continuat-o, Miguel. Nu-mi reproşa mie acuma. Ţi-am atras de la bun început atenţia că nu vreau să mă bag în viaţa nimănui. Dacă te-a deranjat ceea ce-a spus prietena ta, nu văd de ce te superi pe mine.

— Ascultă, fii atent, întoarce-te puţin. Ştii ceva ? Pe mine să mă laşi în pace ; aţi dat cu bîta-n baltă şi cu asta am terminat.

— Ho, la el ! strigă Sebas. Acuma zice că eu am dat cu bîta-n baltă. Nu ţi-e jenă ? Mă socoţi vinovat pe mine. Nu poate omul nici să te atingă...

Miguel nu răspunse. Interveni Paula :

— Are dreptate. N-aveai de ce să te bagi să faci ordine în viaţa nimănui. Şi aşa ai destule cu a ta, ca să mai faci pe izbăvitorul cu altcineva. Ţi-au răspuns pentru că sînt băieţi bine crescuţi, dar tu ai fost nedelicat, fără doar şi poate.

— Şi tu ? Ce sistem de a băga omul la strîmtoare ! Nu înţeleg, îţi jur.

— E foarte clar, îi spuse Miguel. Mai clar nici că ţi s-ar fi putut vorbi. Şi cînd îţi spune chiar prietena ta, o fi avînd ea un motiv, Sebastián.

Alicia zise :

— Mare cutră mai eşti, Miguel.

— Nu vorbesc cu tine, Alicia. Tu deja ai vorbit prea mult. Aşa că, gura !

— Bine, Miguel, spuse Sebas, te întreb un lucru : sîntem prieteni sau nu ? Pentru că, dacă sîntem, cum cred eu, nu înţeleg, zău, toată discuţia asta. Să nu ne putem da cu părerea în privinţa problemelor pe care fiecare dintre noi le avem...

— Nu înţelegi, nu ? rosti Miguel. (Făcu o pauză şi respiră pe nas cu un uşor suspin ; se propti în coate şi privi în toate părţile, către rîu şi către poduri.) Nici eu, Sebas, ca să fiu sincer. Adevărul este că o dată ne-am fript. Asta-i singura chestie. Şi de ceea ce te frămîntă nu mai vrei s-auzi vorbindu-se. (Îşi trecu o mînă peste frunte şi căută soarele cu privirea, pe deasupra copacilor.) Complicaţii nu-şi doreşte nimeni. Şi tu ai dreptate, şi ea, şi eu, şi cei de colo, toată lumea. Dar în acelaşi timp, nu are nimeni. De-aia nu ne face plăcere să se deschidă subiectul ăsta. Aşa că, nu te supăra pe mine. Ştii dintotdeauna că...

Zîmbi cu francheţe. Sebas spuse :

— Amice, trînteşti şi tu nişte chestii de laşi omul mască ! Iei însă o mutră teribil de serioasă şi de derutantă. Din partea mea, faci ce vrei. Ştii doar mai bine decît mine. Chiar mult mai mult...

Miguel îl întrerupse :

— Termină odată, că începe să miroasă urît. Gata cu poveştile ! Hai, scoate ţigările !

— Pe unde-or fi umblînd ceilalţi ? întrebă Paulina.

Sebastián se apropiase de celălalt copac și îi oferi o țigară lui Santos. Santos și Carmen stăteau strînși unul în altul și se mîngîiau.

— Hei, ce naiba, zise Sebas ; doar n-aveți de gînd să vă „încălziți" acuma, aici în public. Vrei să fumezi ?

— Cu mine vorbești ?

— Ba nu, cu tata.

— Mersi, iubitule. Momentan nu fumez.

— Bine, la revedere și distracție plăcută !

Sebastián se întoarse din nou lîngă ceilalți. Alicia îl întrebă :

— Ce-ai vorbit cu ei ?

— Nimic ; le-am spus că se cam dau în spectacol.

— Dar ce-ai tu cu ei ? Lasă oamenii să facă ce le place !

— Și tu ești pe drumul cel bun. Nu-ți face griji, că fac ei oricum ce le place.

— Și încă cum, spuse Miguel. Dragă, în viața mea n-am văzut tipi mai leșinați unul după altul ca ăștia.

— Păi așa-i moda acuma, comentă Paulina.

— Drace, păi dacă nu te destinzi puțin din cînd în cînd, replică Miguel, sari de sîmbătă la luni fără să-ți dai seama că trăiești.

— Lasă că el se destinde cam prea mult. Într-o bună zi o să cadă la pat.

— Aș ! L-au pus la raze iarna trecută și e sănătos tun, spuse Sebas. Nu i-au găsit nimic. Îi puțeau doar picioarele. E de felul lui așa, se vede treaba că nu se îngrașă niciodată.

— Ceea ce nu înţeleg eu bine, spuse Paulina, este ce fel de viaţă duc, ce gînduri au pentru viitor. Sînt logodiţi de cel puţin cîţiva ani, şi mai bine îi omori decît să-i pui să economisească vreo pesetă.

— Păi asta-i nasol, comentă Alicia.

— Exact cum vă spun, zise Sebastián. Ăstuia n-apucă niciodată să i se umfle buzunarul. Ori se duce cu ea la dans, la una din discotecile alea scumpe, ori îi cumpără cadouri, ori, pentru variaţie, vine cu noi prin baruri.

— Perfect... Dacă el apreciază că poate face aşa ceva, bine face. Nimeni nu poate să considere că ăsta-i un defect, spuse Miguel.

— Încetează ! Aici fiecare ştim, mai mult sau mai puţin, ce înseamnă să ai numai cincizeci de pesete în portofel. Cît de groaznic te simţi. Dar asta nu înseamnă că nu trebuie să ne gîndim totuşi la ziua de mîine, îi replică Sebastián.

— Ziua de mîine !... exclamă Miguel, dîndu-şi capul pe spate. Şi aşa ne muncim destul creierii cu blestematul ăsta de mîine. Dar azi ? Azi nu contează ? Să zicem că în ziua în care îţi dai seama că n-ai trăit, dă un camion peste tine şi te face preş în mijlocul străzii. Iar tu ai fost un fraier toată viaţa. Te-ai căznit în zadar. Ar fi trist ! Aşa că, la naiba, sînt sătul să tot aud că lumea se gîndeşte mereu şi îşi face tot felul de calcule pentru nenorocitul ăla de mîine ! Peste o sută de ani toţi o să fim cheli. Asta-i viaţa, şi trebuie s-o iei ca atare.

Sebastián îl privea gînditor şi spuse :

— Uite, Miguel, în chestia asta nu sînt de acord cu tine. Frumuseţea este tocmai să rişti

să faci un lucru fără să ai nici măcar idee de ce se poate intîmpla. Știm că în felul ăsta e mai periculos. Altfel însă viața nu are nici un haz, și toată lumea o poate trăi la fel.

— Părerea ta. Păi cum, ăsta nu-i curaj să trăiești viața așa cum este, fără să-i întorci spatele ? Nu-i nici un risc aici ? Pentru asta îți trebuie curaj, și nu pentru ce zici tu.

Trecu un grup cîntînd. Sebastián nu știa ce să răspundă.

— Dragă, cum să-ți spun, risc are viața oricum ai privi-o...

— Una peste alta, rezultatul este că nu scapi pe nicăieri. Așa că e mai bine să nu-ți bați capul și să nu pui lucrurile la inimă.

— Mai mult chiar ; trebuie să ai...

Alicia fredona :

— E o mare neghiobie... să iei viața în serios...

Paulina și Alicia izbucniră în rîs.

— Femei fără minte ! spuse Sebastián.

Întinse mîna și o trase pe Paulina spre el :

— Vino lîngă mine, vino.

Paulina se desprinse brusc :

— Au, dragă ! Nu-mi pune mîinile pe spate că mă doare. M-a ars rău soarele.

Își trecu palmele peste umerii goi ca pentru a-și calma durerea.

— Nu trebuia să fi stat așa de mult. Acuma nu te văicări. Faceți excese de parcă v-ar da cineva ceva pentru că vă bronzați. Ai să vezi tu la noapte...

— Am obiceiul să dorm pe burtă, așa că...

— Pe burtă ? Trebuie să fii încîntătoare cînd dormi...

Miguel îi cîntă lui Sebas la ureche pe un ton mucalit :

— ...casăvăd — casăvăd — ca să văd cum ești cînd dormi... Haiaiai !, continuă Sebastián. Îmi place viața romantică, nu te supăra.

O mîngîia pe ceafă.

— Cară-te de-aici ! Ia mîinile de pe mine ! Piei din ochii mei, să nu te mai văd...

Alicia privi neliniștită în jur.

— Ăștia nu mai vin, spuse.

Miguel se uită la ceas. Sebastián își rezemă din nou capul pe picioarele Paulinei și spuse :

— Și ce grabă avem ? Eu aș sta un an tolănit aici !

Își căuta poziția cea mai bună relaxîndu-și trupul. Un mărfar trecea spre Madrid. Paulina își îndreptă privirea spre pod ; se zăreau botișoare de miei printre scîndurile cîtorva vagoane.

— Bietele animale !... — comentă pentru sine.

Picături de vin se prelingeau de pe gîtul Lucitei și cădeau apoi pe pămînt.

— Lucita trage și ea tare azi.

— Da, nu vrea să se lase mai prejos.

Lucita își aranjă părul pe spate, scuturîndu-și capul.

— Ca să nu mai ziceți...

— Nu-i aşa, dragă ? Trebuie să ducem o viaţă modernă. Întinde-mi şi mie sticla aia, te rog.

Tito spuse :

— Ia-o încet, amice. Nu ne fugăreşte nimeni.

— Pe mine, da.

— Ah, atunci nu mai zic nimic. Ia sticluţa, poftim. Şi cine te fugăreşte, mă rog ?

Daniel se uită zîmbind la Tito şi ridică din umeri :

— Viaţa.

Trase o duşcă zdravănă. Tito şi Lucita îl priveau.

— Aici, fiecare cu păsărica lui, spuse Lucita.

— Aşa o fi. În ce mă priveşte, aş mînca un sandviş a-ntîia cu şuncă. L-aş devora ca un tigru.

— Ţi-e foame ? Caută, poate mai pescuieşti ceva prin cutiile alea de alimente.

— Aş ! Păi crezi că nu m-am uitat ? Într-a mea, cel puţin, n-a mai rămas nimic, e oglindă.

— Eu cred că mai am o bucată sau două de pateu cu carne, spuse Lucita. Dă-mi cutia să mă uit.

— Grozav, Lucita. Care-i a ta ?

— Aia de colo. Aia, da. Numai că pînă la ora asta probabil că s-au făcut terci.

— Nu contează. Să vezi ce repede le aranjez eu.

Ridică capacul. Pateurile zăceau pe fundul cutiei, puţin cam sfărîmate. Tito exclamă :

— Drace ! Adevăraţi munţi de pateuri. O să mă satur pe cinste.

— Uite că ai avut noroc.
— Şi încă ce noroc. Mersi, comoara mea.
— Pentru nimic, iubitule.
— Aici găseşti de toate, ca într-o băcănie, comentă Daniel.
— Vreţi şi voi puţin ?
— Fugi de-aici ! Nici să mă pici cu ceară !
— Tu, Daniel, trăieşti cu aer, spuse Lucita. Nu ştiu cum de nu eşti şi mai slab.
— Nici tu nu vrei, Lucita ?
— Nu, Tito, mersi.
— Eu îţi mulţumesc ţie.
Băgă degetele în cutie şi duse apoi la gură bucăţi din pateurile sfărîmate.
— Sînt trăsnet ! spuse cu gura plină, împroşcînd.
— Îţi plac, nu ?
— Nu sînt mucegăite, zău.
— Se vede după cum mănînci că nu sînt, adăugă Daniel.
— Dă-mi te rog vinul, că astea cer lichid peste ele.
— Or fi aşa de uscate din cauza căldurii, că nici nu-ţi intră pe gît. Parcă ai mînca pesmeţi. Ce zici, Luci, îl facem să rîdă ?
— Lasă-l, săracul. Măcar să mănînce în linişte.
Îi dădură sticla. Tito ciugulea din pateuri firimitură după firimitură. Spuse :
— Nici măcar Charlot nu m-ar face acuma să rîd.
Daniel se întoarse pe jumătate întins la pămînt :

— Dragă, nu suport să te văd mîncînd. Azi mîncarea îmi face greață. Doar cînd văd pe cineva mîncînd și mi se întoarce stomacul pe dos, îți jur.

— Ți-o fi rău, spuse Luci uitîndu-se la fața lui.

— Nu știu.

— Nu ți-e rău, spuse Tito, te asigur. Văd că vinul îți priește al dracului !

— Nici măcar vinul.

— Fugi cu ursul ! Parcă nu văd eu...

— Dacă-ți spun, zău.

— Atunci, dragul meu, nu te înțeleg. Dacă spui că vinul nu-ți priește, cine te pune să bei ? Tu ce zici de asta, Lucita ? Individul nu-i sănătos la bilă.

Lucita ridică din umeri.

— Nu mă pune nimeni. Îi simt nevoia. Și dacă nu bem, ce altceva putem face aici ?

— Lasă că ai și poftă, spuse Tito. Eu pe tipul ăsta nu reușesc să-l înțeleg. Dragă, atunci înseamnă că tu ai venit azi aici ca să te plictisești. Nu intri în apă, nu mănînci și acuma mai vii și cu minunea asta. Pentru atîta lucru ai fi putut rămîne la Madrid și era mai simplu.

— O fi avînd vreun necaz, comentă Lucita zîmbind.

— Corect. Ar putea fi asta. Hai, frumosule, că te-au încolțit. Ia mărturisește tu aici la băieții...

Daniel privea spre frunzișul copacilor, întins pe spate. Roti ochii spre ei :

— Ce ? (Zîmbi.) N-am ce să mărturisesc.

— Ba da, cotoiule ; nu te fofila. Ia povesteşte-ne ce-ai tu în inimioara aia a ta. Eşti numai între prieteni apropiaţi.

— Asta-i bună ! Ce-aţi vrea să vă povestesc ?

— Tu bei ca să uiţi.

— Beau pentru că-mi place, pentru că poate m-am sculat într-un anumit fel azi-dimineaţă.

— În ce fel ?

— Într-un fel special.

— Taci, nebunule...

— Nu se ştie care-i mai nebun aici.

— Ba se ştie, sigur se ştie.

— Da ? Bine, eu, nu-i aşa ? Dă vinul ăla încoace !

— Ia-l, frate, poate ţi se face şi mai rău.

— Sau mai bine, asta nu se ştie...

Tito îi dădu dreptate :

— Da, e posibil. Să vedem. Sînt unii care se fac bine.

— Perfect. Sus bebeluşul !

Apucă sticla, o ridică în sus pînă cînd fundul acesteia ajunse spre cer şi gîlgîi prelung.

— Şi mai zice că n-are poftă, îi spuse Tito Lucitei, dîndu-i cu cotul.

Daniel lăsă sticla jos şi îşi trase răsuflarea. Apoi spuse uitîndu-se la ei, cu faţa toată numai zîmbet :

— Următorul.

— Lucita, e rîndul tău. Să vedem cum te porţi.

Fata apucă sticla şi spuse înainte de a începe să bea :

— După asta ori ne facem bine toţi trei, ori ne facem criţă.

Tito şi Daniel o încurajau în timp ce ea bea :

— Aşa, fetiţa ! Curaj, nu te lăsa !

Lucita lăsă sticla jos şi le spuse :

— Bun, dar pe urmă voi o să mă duceţi acasă, de-acord ?

— Lasă că vedem noi cine pe cine duce...

Cei trei erau acum aşezaţi foarte aproape, cu Lucita în mijloc. Bău şi Tito, iar Daniel zise :

— Mie abia acuma începe să-mi placă.

Îşi apropiară capetele şi se prinseră toţi trei cu mîinile pe la spate. Se priveau şi rîdeau. Daniel continuă :

— Dar tu ştii că eşti o fată extraordinară, Luci ? Uite, pe cuvînt că pînă azi eu nu ţi-am remarcat toate calităţile pe care le ai. Eşti cea mai formidabilă din toată şleahta, ca să ştii. Îţi spun exact ceea ce simt. Tu ce zici, Tito ? Nu-i aşa că am dreptate ? Nu-i aşa că eşti de acord cu mine că Luci le întrece cu mult, nu ? cu mult...

Toţi trei se legănau prinşi de mîini, cu capetele apropiate.

— E mai simpatică, continuă Daniel, mai drăguţă...

— Uf, drăguţă, frate ! Eu drăguţă ? Tu vezi dublu ! Dacă-ţi spun eu ! Ai halucinaţii, băiete, dacă zici că sînt drăguţă.

— Tu să taci ! nu ţi-a cerut nimeni părerea ! Am spus drăguţă şi am terminat. Şi-apoi, da, mi-a venit o idee. O să-ţi zicem... stai aşa ; o să te numim ăăă... o să te numim... Bun, totuna e. Într-un fel,

*

Justina o puse jos pe Petrita :

— Lasă-mă acuma, frumoaso, că e rîndul meu.

Fetița alergă spre masa la care erau părinții ei. Claudio calcula punctajul în timp ce aduna jetoanele. I le dădu apoi Justinei.

— Hai, campioano, să vedem dacă mai reușești ca adineauri.

Felipe Ocaña își privea unghiile. Petrita voia să se așeze pe același scaun cu Amadeo.

— Toanto, nu vezi că nu încăpem amîndoi ?

Petrita apucă mîinile lui Amadeo și începu să se joace cu ele :

— Lasă mîna moartă, îi spuse.

Sergio tăcea.

— Mașina Singer pe care mi-a lăsat-o tata, Dumnezeu să-l ierte, spuse Nineta, e încă la Barcelona, la soră-mea. Crede că o să-i rămînă ei, înțelegi ? dar se înșeală, îți spun eu.

— N-ai trimis să i-o ceară ?

— I-am spus prin scrisoare de două ori, și cînd am fost noi acolo se făcea că plouă. Dar asta nu ; uite, asta nu. În sectembre, dacă mergem acolo cincisprezece zile, am s-o aduc, să vezi.

— O mașină de cusut, mai ales dacă e Singer, e o comoară la casa omului. Lasă de-o parte orice jenă și adu-ți-o încoace.

— Ah, ai să vezi că așa am să fac. Să vezi tu dacă în sectembre mașina asta n-o să vină la Madrid. E un lucru ca și făcut.

— Pentru casă şi pentru orice, mai încape îndoială ? continuă Petra. La o maşină de cusut nu se renunţă cu una, cu două. Pot să vină vremuri grele, într-o zi, şi ai acolo ceva ca să poţi scoate cîteva pesete, cosînd pentru vecini, să te descurci pînă cînd ieşi din necaz. Evident. Cu o maşină în casă nu eşti luată chiar prin surprindere, într-o eventuală situaţie dificilă.

Îşi aranjă agrafele în părul răvăşit. Cumnată-sa îi dădu dreptate :

— Păi cum ziceai tu. E ca o maşină de fabricat bani. În aproape doi ani de cînd o ţine acolo, soră-mea mi-a furat ceva parale, fie şi cosînd numai pentru ea.

— Păi de-aia. Nu fi proastă şi smulge-i-o din mînă îndată ce poţi. Nimeni să nu profite de ce-i al tău ! Gîndeşte-te, dragă, cît ai fi putut economisi dacă ai fi făcut şi tu puţină croitorie. Că nici maşinile astea nu sînt veşnice, chiar dacă sînt Singer. Orice lucru se strică, şi cu cît ţi-o înapoiază mai tîrziu, cu atît ai s-o primeşti într-o stare mai proastă. Gîndeşte-te şi la asta.

— Mămico, mă plictisesc, spuse Juanito foindu-se în scaun.

— Duceţi-vă să vă uitaţi la iepuroaică, hai.

— Am văzut-o deja.

Petra nu-l băgă în seamă ; era atentă la cumnată-sa.

— E egoistă, ştii ? Din cauza asta ne-am avut întotdeauna cam rău. Uite, e mai mică decît mine şi, închipuieşte-ţi, a trebuit să se mărite înaintea mea. Un exemplu numai. Şi cîte altele !

Iar eu am început să vorbesc cu Sergio înainte ca ea să-l fi cunoscut pe bărbatu-său.

— Da, fraţii mai mici sînt întotdeauna mai egoişti.

— Şi uite, altceva... (îşi aşeză mîna pe genunchii Petrei) dacă fratele nostru Ramonet stă în casa ei de la Barcelona cincisprezece zile, eu trebuie să-l ţin cel puţin o lună.

Petra se uită o clipă la copiii care continuau să se foiască în scaune.

— Te înţeleg, Nineta, spuse suspinînd. Uite, a mea e o Sigma care nici pe departe nu are aceeaşi faimă ca Singer ; pentru că oricine spune Singer, spune garanţie. Dar nu m-a lăsat baltă niciodată pînă acuma, şi nu pot să-ţi spun cîte avantaje îmi aduce. La copiii mei ai să vezi puţine lucruri de îmbrăcăminte care să nu fi fost făcute de mine singură, cu mînuţele astea.

— Da, dar tu eşti pricepută, Petra. Ce nu ştii tu să faci ? Coşi, croieşti ; pentru tine e un fleac. Eşti o gospodină nemaipomenită, zău !

— Oh, nu mai spune asta, Nineta, nu mă mai ridica atîta în slăvi, zise Petra rîzînd gîlgîit. Acuma, e adevărat, fără falsă modestie, bineînţeles, dac-ar fi să cos într-o zi pentru cineva străin, să nu crezi că m-aş descurca mai prost ca altele. Uite...

Se întoarse spre Felisita şi o ridică de pe scaun ca să-i arate cumnată-si :

— Vezi ? şi asta. Întoarce-te, fată. Asta, îţi dai seama ? E o rochiţă care n-arată rău, zic eu. Un lucru care, deşi nu-i ceva deosebit, poate să-l poarte fata oriunde, fără să-i fie ruşine,

Dar stai odată cuminte, fato ! Ei, Nineta, ce părere ai ?

— Au, mamă, nu mă răsuci așa !...

— Taci ! Vezi, Nineta ? Uite pliurile... De aici am răscroit-o puțin, ca să-i dau forma asta evazată. Vezi ? Observi cum e făcut ? Și pliul ăsta de la spate i l-am...

— Nu-mi ridica rochia, mamă ! rosti fata încet, privind rușinată spre grădină.

— Ai să stai cuminte o dată ? ! Nu vezi că-i arăt mătușii tale ?

Manolo salutase spre masa familiei Ocaña cu un ușor gest din cap. Felisita era roșie toată :

— Lasă-mă, mămițico, lasă-mă... ! o implora gemînd încet.

— Trebuie să fie prietenul fetei, spuse Sergio, întorcîndu-se spre cele două femei.

Se întoarseră amîndouă în același timp ca să privească în grădină. Felisita se văzu eliberată. Manolo se apropiase de Justina.

— El e, sigur, spuse Nineta.

Toți, în afară de Felipe Ocaña, se uitau la cei doi tineri.

Chamarís aduna jetoanele. Cei doi măcelari scoaseră tabacherele cu tutun.

Chamarís le șopti :

— Mi se pare c-o să se lase cu scandal, spuse arătînd cu sprîncenele spre spatele lui Manolo. Vine furios de parcă ar fi un taur...

Măcelarul înalt zîmbi :

— Ssst, vorbim mai pe urmă de asta.

Manolo îi spuse fetei :

— Nu-mi place deloc ceea ce faci, Justina.

— Ah, nuuu ?
— Nu ; şi dealtfel ştii foarte bine asta.
— Da ? Bine. (Ridică din umeri.) Şi altceva ?
— Ascultă, uite, nu fă pe nebuna că n-am chef de ceartă acuma, cu toţi ăştia de faţă.
— Eeeu ? Eu nu fac pe nebuna, tu faci.
— Uite, Justina, ar fi mai bine să te duci să te îmbraci şi vorbim pe urmă.
Chamarís se apropiase :
— Îmi permiteţi un moment ? îi spuse lui Manolo cu un zîmbet strîmb, simulînd timiditate. Poftim jetoanele, Justina ; tu ştii unde-i locul lor.
I le puse în mînă.
— Scuzaţi-ne şi la revedere, adăugă retrăgîndu-se.
— N-aveţi de ce să vă scuzaţi, spuse Manolo în fugă şi continuă cu acreală, pe un ton înfundat. Îţi închipui că eu înghit să te văd jucînd broasca aici cu trei bărbaţi, dîndu-te în spectacol în toată grădina, de faţă cu cei de colo ? Spune-mi, crezi că eu am să accept asta ?
— Fă ce vrei, dragă.
— Mie să nu-mi răspunzi aşa, auzi ? Să nu mă scoţi din sărite acuma...
Aruncă o privire rapidă înapoi, ca să vadă dacă lumea îl privea. Măcelarii şi Chamarís îşi aprindeau ţigările.
— Mai bine ai face să-mi răspunzi altfel, înţelegi ?
— Zău ? Uf, ce frică mi-e ! Şi zici că ai să te superi ? Mor de frică, dragă !
Manolo strînse din fălci şi mormăi încet :

— Uite, Justi, iese scandal ! Te previn. Nu mă, nu mă... !

O apucă de braţ şi o strîngea, înfigîndu-i degetele în carne.

— Mă auzi ?

Justina se întoarse brusc :

— Dă-mi drumul, tîmpitule, că mă doare. Ia mîna de pe mine, pisălogule ! Să vedem cine ar trebui să se supere aici.

Se desprinse din mîna lui Manolo şi continuă :

— Umbli cu vorbe şi unelteşti pe la spate cu mama ; o perii şi-i spui că nu-ţi place ca eu să-l ajut pe tata la lucru, că nu-i şade bine unei fete să facă aşa ceva, şi alte tîmpenii şi porcării. Cine-ţi închipui tu că eşti ? Că dispui de mine cum ai tu chef ?

Manolo începu să se înroşească :

— Vorbeşte mai încet, te aude lumea.

Justina îi spuse :

— Ţi-e ruşine, nu ? (Trecea jetoanele dintr-o mînă în cealaltă, făcîndu-le să se izbească cu zgomot, plină de încăpăţînare.) Acuma ţi-e ruşine, normal. Dar să ştii că am de gînd să fac ce am făcut şi pînă acum. Nici să nu-ţi închipui că de-aici înainte o să-mi pară rău de ceea ce am considerat dintotdeauna că e bine. Să nici nu visezi aşa ceva, Manolito.

Manolo devenea tot mai nervos ; se uită din nou în spate :

— Bine, gata acuma. Rezolvăm pe urmă chestia asta. Acuma fă-mi plăcerea şi îmbracă-te, şi stăm de vorbă după aceea.

— Nu mă îmbrac! Ce-ai crezut tu? Astăzi nu ies. Nu pot să ies. Trebuie să-l ajut pe tata, ca să știi. Aștepți degeaba, că nu mă-mbrac.

— Ah, nu? Deci azi nu ieși cu mine? Te-ai gîndit bine?

— Da.

— Da? Ei bine, mie n-ai să-mi faci figura asta de două ori. Îți jur. N-o să ai ocazia. Deci nu te îmbraci?

— Cred că ți-am spus o dată.

— Bine, să nu te căiești. Asta ai să mi-o plătești. Uite, îți jur pe mama mea, Dumnezeu s-o odihnească, că începînd de azi n-ai să mă mai vezi vreodată.

— Gata, nu te mai jura atîta, că-i păcat. N-o amesteca pe mama ta, că ea n-are nici o vină. Jură-te mai puțin și fă ce vrei. Ce ai chef...

— Bine. Să nu-ți pară rău pe urmă. Distracție plăcută!

— Nu-ți face griji, spuse Justina rîzînd. Dacă o să-mi pară rău, am să-ți trimit o ilustrată.

Manolo vru să răspundă, dar se întoarse și pătrunse în culoar. Justina se uită în urma lui și dădu din cap. Apoi își duse mîna la gură și începu să-și muște degetul arătător, privind gînditoare în pămînt. Chamarís și cei doi măcelari se uitau la ea, fumînd. Justina ridică capul și se apropie de ei:

— Ați văzut? Nătărău îngîmfat! le spuse. Tîmpitul!

— Ce? întrebă Claudio. V-ați certat?

— Să nu mai vorbim de asta, pentru Dumnezeu. Pe ăsta nu poate nimeni să-l suporte.

— Cuuum ?... Definitiv ? întrebă Chamarís făcînd cu mîna, în aer, un gest ca de lovitură de topor. Pentru totdeauna ?

Justina aprobă din cap :

— Pentru toată viaţa, zise pe un ton zeflemitor.

Măcelarul scund interveni :

— Asta nu trebuie, fată ; nu trebuie să spui aşa ceva. Pămîntul se învîrte de multe ori, şi nu poţi fi atît de categorică.

— Păi în ceea ce priveşte problema asta, vă pot asigura.

— Taci, taci ; încă mai eşti înfierbîntată de ceartă. Lasă să-ţi treacă nervii şi pe urmă mai vorbim. Astea-s lucruri pe care numai noaptea le poţi cîntări bine.

— Nici vorbă. Chiar dacă n-ar mai exista nici un alt bărbat pe faţa pămîntului, vă jur...

— Ţi-e uşor să vorbeşti aşa, zise măcelarul Claudio. Ştii tu prea bine că dacă nu ţii cu dinadinsul, fată bătrînă n-ai s-ajungi. Dar aş vrea eu s-o văd pe alta, care n-are fizicul şi tinereţea ta. Aşa însă se poate, desigur.

— Bine, puse punct Justina, întorcîndu-se brusc. Eram la egalitate înainte de asta, nu ? Haideţi să continuăm !

Săltă jetoanele în palmă şi se duse grăbită spre broască, pentru a continua jocul. Dar Claudio îi spuse zîmbind :

— Nu, dragă, uite, acum nu. Nu vreau să profităm de ocazie. Am cîştiga tot timpul, înţelegi ? Acuma n-ai fi în stare să nimereşti

nici măcar prin fereastra aia. Altă dată, în altă zi...

— De ce ? protestă Justi. Din cauza blegului ăluia ? Ca ce chestie ?

— Hai, nu ne obliga să-ţi demonstrăm asta pe teren, zău. Îţi promit că mîine venim şi jucăm cîte partide vrei tu. Pe urmă e şi tîrziu ; mergem şi noi să vedem ce mai fac tatăl tău, domnul Lucio şi compania.

Stinse chiştocul pe pămînt cu călcîiul.

— Cum vreţi, atunci. O lăsăm pe altă dată.

Se îndreptară toţi spre uşa culoarului.

— Dar să ştiţi că eu nu sînt nervoasă, pricepeţi ?

— Nu, nu eşti. Doar un pic, spuse Claudio rîzînd. Măi, Justina, avem şi noi ceva ani ! (Mişca din cap în sus şi în jos.). Justina, Justina... !

Sergio comenta la masă :

— Se vede că nu i-a făcut deloc plăcere că o găseşte jucînd. Asta l-a scos din sărite.

— Aşa-s tinerii.

— Facem aia care se face aşa ? îl întrebă Petrita pe fratele ei, apucîndu-l de încheieturile mîinilor.

— Nu vreau. Lasă-mă... îi răspunse Amadeo.

Se aşeză cu coatele pe masă, cu faţa sprijinită în palme. Se uita plictisit la ceva, printre degetele răsfirate ; vedea frunze, umbre, lăstari, puncte de lumină pe sîrmele şi pe frunzele de iederă. Felipe Ocaña îşi omora cu palma un căscat prelung. Juanito se lungi peste masă şi întinzînd braţul apucă o furculiţă pe care în-

cepu apoi să o balanseze, apăsînd-o pe dinţi cu vîrful degetului.

— Staţi frumos ! le spuse mama lor. Nu vreau să vă văd aşa.

Juanito îşi reluă poziţia încet, obosit parcă. Nineta spuse :

— Le e somn.

Sergio aprinse din nou trabucul. Petrita îl rugă :

— Să-mi dai mie chibritul după aceea, unchiule. Să nu-l stingi, da ?

Felipe se uită la fratele său şi îl întrebă :

— Încă n-ai terminat trabucul ?

— Îl fumez încet.

— Şi de fiecare dată cînd îl aprinzi, miroase tot mai urît, spuse Nineta.

Sergio îi dădu chibritul nepoatei lui.

— Ia să vedem dacă ştii să-l ţii. Ai grijă să nu te arzi, auzi ?

Chibritul se stinse între degetele celor doi.

— Aprinde altul şi dă-mi-l.

— Gata cu chibriturile, o repezi Petra. Pe urmă faci pipi în pat.

Fetiţa făcu o mutră bosumflată. Bombăni :

— Mă plictisesc...

Începu să se plimbe pe după scaunele celor mari, frecîndu-şi spatele de frunza de viţă. Felisita privea spre grădină cu ochii ficşi.

— Mamă, acuma ce fac ? întrebă Juanito.

— Stai cuminte. Imediat ce coboară puţin soarele ne strîngem catrafusele şi ne întoarcem acasă.

Sergio se uita în jos și netezea pămîntul cu talpa pantofului.

— Uite, spuse Nineta, n-ar trebui să te gîndești la întoarcere încă de pe-acuma. Cînd începi să te gîndești la asta, deja nu te mai simți bine.

— Da, dragă, dar oricum va trebui să plecăm...

— Bine, ai dreptate, dar nu te mai gîndi la plecare pînă cînd nu e momentul.

— Păi dacă mă gîndesc cum am petrecut ziua asta, abia aștept să plec, te asigur.

Felipe o prinse brusc pe Petrita care se foia în spatele scaunului lui, și strigă :

— Tu, fetițo, ieși de-acolo ! Hei, voi toți ! Amadeo, Juanito ! Hai, în stradă toți, imediat ! Fuga ! Jucați-vă pe-aici ! Distrați-vă ! Afară, afară, la joacă ! În stradă ! Tu, Petri, dă-i un pupic lui tăticu și fugi și tu !

Juanito și Amadeo săriră foarte mulțumiți de pe scaunele lor și ieșiră în fugă cu un țipăt lung : „Bineee !“ Petrita le strigă :

— Așteptați-mă, vin și eu !

Amadeo se opri în ușa ce dădea spre casă :

— Vino, îi spuse.

Fetița ajunse lîngă el și dispărură amîndoi, ținîndu-se de mînă.

— Mi-era milă să-i văd aici, bieții copii ! Să alerge, să zburde. Măcar azi, în singura zi din an cînd sînt și ei la țară.

Petra se uită la soțul ei cu coada ochiului ; se întoarse spre Nineta și zise :

— Asta-i educația pe care le-o dă tatăl lor. Doar atîta îi trece lui prin cap. Să le dea drumul

liberi, ca să umble creanga pe-aici, ca nişte vagabonzi, fără nici o supraveghere, expuşi la tot felul de pericole. Aşa însă nu-l mai deranjează pe el, înţelegi ?

— Nu pricep de ce trebuie să vorbeşti aşa, replică soţul ei. Întotdeauna te gîndeşti numai la rău. O fac pentru că pe copii nu poţi să-i ţii ca pe nişte sclavi toată ziua, cum îţi place ţie să faci. Destul că îşi petrec tot anul închişi într-un apartament de bloc. Iar acuma, în singura zi în care se pot bucura de libertate, te încăpăţînezi să-i ţii agăţaţi de fusta ta, ca pe nişte prizonieri.

— Da, domnule. Copiii mici trebuie să fie tot timpul sub supravegherea părinţilor, că de aia îi au. Aşa se obişnuiesc să fie ascultători, şi poate omul să stea liniştit că n-o să păţească nimic rău.

— Dar ce crezi tu că poate să li se întîmple ? Cu cît se obişnuiesc mai mult să fie liberi, cu atît vor învăţa să se descurce mai uşor în viaţă şi să-şi poarte singuri de grijă. Cu felul tău de a proceda nu reuşeşti decît să-i faci să ajungă nişte fricoşi, şi să aibă întotdeauna nevoie de cineva mai mare care să stea lîngă ei.

— Păi exact pentru asta sînt taţii şi mamele, ca să ştie ce responsabilitate au.

— Foarte bine ; dar cînd or să aibă douăzeci de ani, şi o să constaţi că nu sînt în stare să facă nici un pas singuri, atunci cum o să fie ?

— Ce, aveţi de gînd să vă certaţi iar ? interveni Sergio.

— Nu, Sergio, adevărul este că nu-i pasă deloc de copii... Spune şi tu...

— Dragă, zise Sergio, eu cred că într-o jumătate de oră n-or să păţească nimic dacă se joacă pe-aici. În plus, la ţară nu există maşini sau alte pericole de genul ăsta. Ai văzut doar ce cuminţi şi ascultători au fost toată ziua.

— Bine, fie cum ziceţi voi. Din partea mea, eu am zis ce-am avut de zis. Dacă tatăl lor se încăpăţînează să le dea o educaţie proastă, vina n-o să fie a mea. Treaba lui. Şi bine că au plecat dezbrăcaţi, că altfel aţi fi văzut cum ar fi arătat hainele lor la întoarcere. Acuma mie... (Făcu un gest de lehamite cu mîna.)

— Uită-te la asta, spuse Felipe punîndu-şi mîna pe capul Felisitei. A fost la mare înălţime azi. A stat lipită de fusta maică-si absolut toată ziua ! Vai de duminica asta a ta ! Păi dacă ei îi place să se plictisească, n-ai ce să-i faci.

Felisita tăcea sub mîna tatălui ei care continuă :

— Mare bleagă e...

— Asta mai lipsea acuma, să te legi de fată. Numai asta lipsea. Nu-l băga în seamă, mamă. Vino încoace la mine.

O trase lîngă ea, dar Felisita începuse deja să se smiorcăie ascunzînd lacrimi mari şi tăcute în braţul gras şi gol al mamei ei. Apoi îşi dezlipi faţa brusc, cu o mişcare violentă, de viperă, şi îi strigă plîngînd tatălui ei, într-un acces de furie :

— Eu nu ţi-am făcut nimic, înţelegi ? Nu ţi-am făcut nimic ! Dacă sînt proastă, cu-atît

mai bine ! Sînt proastă și e mai bine așa ! Așa să știi ! Mai bine... !

Se întoarse și se lipi din nou de brațul matern, zguduită de plîns.

— Vezi ? spuse Petra cu ură. Vezi cum a trebuit tu să... ?

Felipe nu spuse nimic. Apoi se ridică :

— Mă duc puțin la Mauricio.

Trecu prin bucătărie. Se opri. Își sprijini mîinile de tocul ușii. Înăuntru erau fiica și soțul lui Mauricio. Zise :

— Mă duc dincolo, să stau puțin cu Mauricio și să aud ce noutăți mai are să-mi povestească.

— Foarte bine. Azi a fost ocupat cu mușterii, altfel ar fi petrecut toată după-masa cu voi în grădină.

— Da, păi de-aia mă duc. Că dacă muntele nu vine la Mahomed, se duce Mahomed la munte. Gata, mă duc.

*

Manolo plecase fără să se oprească în local, abia salutînd în trecere.

— Uite-l... spuse Lucio.

Mauricio dădu din umeri :

— Se vede că s-a lăsat cu tunete și fulgere, spuse zîmbind.

Intrară apoi Chamarís și cei doi măcelari, și Mauricio îi întrebă :

— Ce ? A fost spectacol ?

— Spectacol ? De ce ?

— Păi cu prietenul fetei mele, dragă.

Măcelarul înalt lăsă capul într-o parte :

— Ah, aşa repede vrei să afli ? Se pare că a fost ceva. A plecat ?

— Ca din puşcă.

— N-a fost nimic deosebit.

— Voi aţi auzit ceva ?

— Nu, nimic. A fost o discuţie discretă, pe înfundate. Am văzut faţa băiatului, e adevărat, şi asta mi-a fost de-ajuns.

— Bine, spuse Mauricio ; dar, pe scurt, ce-a fost ?

— Dragă, toate vrei să le ştii ; nu poate omul să o scoată la capăt cu tine, protestă măcelarul înalt, rîzînd. Da, l-a trimis la plimbare, după cum ne-a spus chiar ea. Satisfăcut ?

— Bine i-a făcut boului ! Cu ce vă servesc ?

Claudio îi făcea semn cu cotul celuilalt măcelar, şi îi zise, arătînd spre Mauricio :

— Uită-te la el cum se bucură ! În loc să fie amărît că fiică-sa s-a certat cu prietenul ei...

— Întotdeauna a fost împotriva lui, spuse Chamarís. Nu-l înghite şi basta. Să vedem care candidat o să-i fie pe plac.

— Oricare candidat, spuse Mauricio. Oricine, numai să nu fie individul ăsta, că văd negru în faţa ochilor de cîte ori îmi apare în cale. Păi şi profesia pe care o practică...

— Dar ce profesie are ? întrebă şoferul.

— Ce profesie ? Nici nu pot să vă spun de ruşine ce-mi este : vînzător de nasturi ! E reprezentantul unei fabrici de nasturi din plastic. Mai ziceţi ceva !

Rîdeau toţi.

— Da, rîdeţi, aveţi şi de ce !

— Hai, toarnă vin. Ce furios e, spuse Claudio. Îţi cam amărăşte viaţa tipul !

— Lasă, să nu crezi că... ! continuă Mauricio în timp ce umplea paharele. Auzi, comis-voiajor de nasturi ! Apare individul într-o după-masă cu mostrele sub braţ. Făcea să le vezi ; un cartonaş, ceva cam ca poza aia de colo, şi cu toţi năstureii prinşi pe el, de toate formele şi mărimile, încît aveai ce alege, zău că aveai ! Chestia cea mai ridicolă din lume ! Mi-ar crăpa obrazul dacă fiică-mea s-ar căsători cu un asemenea individ. Păi să meargă un bărbat cu drăcia aia pe stradă... Dumnezeule, şi cu atîtea profesii cîte există azi, bune sau rele, a trebuit să mi se-ntîmple tocmai mie asta. Să nu-ţi vină să crezi... !

Rîdeau în hohote.

— Se pare că lumea e bine dispusă, îi întrerupse Felipe Ocaña intrînd.

— Salut, Ocaña, ce s-a întîmplat ?

Deschiseră puţin cercul pentru a-i face loc lîngă tejghea.

— Staţi aşa, că staţi bine. Nu vă deranjaţi...

— Veniţi mai aproape să bem ceva, spuse Lucio.

— Mulţumesc.

Tăcură un moment, după care Lucio redeschise conversaţia :

— Fumaţi ? întrebă, oferind tabachera.

— Ce-i ? zise Mauricio. Te-ai şi plictisit de familie ?

— Da. Cred că asta e.

— Bine, uite, ți-i prezint pe domnii. E tot ce avem mai de soi prin partea locului, înțelegi ?

Ocaña zîmbea jenat.

— Încîntat de cunoștință.

— Ne pare bine.

Nu știau dacă să-și dea mîinile. Șoferul de camion întrebă :

— Ați venit să vă petreceți duminica la țară, nu-i așa ? Să scăpați de zăpușeala din Madrid.

— Aveți dreptate.

— E simplu, continuă șoferul. Cu mașinuța asta vă puteți deplasa oriunde, fără ca distracția să vă coste prea mult.

— Da, așa e.

— Ce bine trebuie să tragă, în ciuda faptului că e așa de veche ; vreau să zic marca asta, pe care o aveți dumneavoastră.

— E adevărat, nu mă pot plînge. Nu pot să-i cer mai mult, după doisprezece ani de cînd e numai a mea.

— Vedeți ? Diferența față de Chevroletul din zilele noastre ! Unde o s-ajungem ?

— Păi, uitați, mașinile astea sînt aproape toate retrase din circulație, iar din modelul următor, cel puțin jumătate. Din tipul pe care-l am eu, după cum vedeți, mai sîntem cîțiva care circulăm. Deși acuma ne cam aruncă afară cu mașinile astea noi...

Se îndepărtară de ceilalți. Mauricio îi întrerupse :

— Tu ce bei ?

— Ştiu eu... ? Coniac. Auzi, pune-i şi domnului.

— Nu, mulţumesc. Eu am vin.

— Nu vreţi un păhărel ? Ei, haideţi !

— Vă mulţumesc, nu. Şi-apoi să ştiţi că băuturile tari nu-mi prea fac bine. Aşa, spuneaţi de astea noi ; adevărul este că acuma se fabrică mult, dar calitatea e din ce în ce mai proastă. Cu mult mai proastă ca înainte, nu-i aşa ? Foarte frumoase, e drept, au linie, mici fleacuri de efect, aparatură de bord interesantă ; cu alte cuvinte, sînt arătoase. Dar nimic mai mult. Ca rezistenţă, în schimb, ca durată de funcţionare, lucruri care la urma urmelor contează cel mai mult, zero. Zero barat. Să recunoaştem : ceea ce se fabrică azi nu sînt decît nişte porcării.

— Da, dar ce poţi să faci ? Asta-i criteriul industriei din zilele noastre. Pe fabricanţi îi interesează ca ceea ce scot să aibă o durată de folosinţă cît mai redusă ; ca modelele care apar să nu mai fie bune după un timp ics, mă-nţelegeţi ? Şi în felul ăsta ei să vîndă tot mai mult. Lucru uşor explicabil.

Chamarís şi cei doi măcelari se retrăseseră lîngă Lucio, lăsîndu-l pe Ocaña cu şoferul.

— Şi cîinele unde-i ? întrebă Chamarís.

— A ieşit adineauri afară cu copiii. Cu puştii domnului de colo.

— Cînd vede copii, parcă înnebuneşte. Nu te mai poţi înţelege cu el.

— S-o fi plictisind cu tine. Să treacă perioada de interdicţie, şi scoate-l din nou la vînătoare...

Se auzea zgomotul pe care-l făceau piesele de domino pe marmura meselor. Șoferul dădea aprobator din cap la vorbele lui Ocaña, apoi comentă :

— Pînă cînd o să vină ziua în care își cumpără omul o mașină nou-nouță, îi dă drumul și merge, să spunem, pînă la intersecția Puerta de Hierro. O plimbărică scurtă. Dus, întors și zvrrr !, la gunoi cu ea. După-amiaza, înapoi la magazin, după alta. Sau alt exemplu : trebuie să te duci să pui la poştă o scrisoare recomandată. Îți iei mașina și pleci. La întoarcere, la fel, la gunoi cu ea ! Şi uite așa ; un serviciu doar, și după aia o arunci. Nu ? Ca pe un șervețel de hîrtie. În ritmul în care mergem, soarta asta aşteaptă şi maşinile...

— Da, da, și nu m-ar mira. Așa e. În schimb asta a mea, scîrţîie din toate balamalele, şi nu poţi cu nici un chip s-o faci să tacă, aşa de uzate sînt toate piesele în ea ; și totuși, uite-o aici, merge. În ciuda sutelor de mii de kilometri pe care i-a parcurs.

Alguazilul puse o piesă și îi privea zîmbind pe ceilalţi care pasară jocul succesiv. Îi veni din nou rîndul.

— Uite la el ce figură ! protestă don Marcial. Cacialmistule... Dacă o ai, pune-o şi nu ne mai ţine atîta să pierdem timpul !

Coca-Coña se amuza :

— Nimic, Carmelo. Așa ! Sá turbeze !

— Nu e frumos, spuse Schneider. Nu bateţi joc de adverzar. Lucru urît asta. Forte urît cînd jucam. Să nu mai face.

— N-am vrut să supăr pe nimeni, domnule Schneider...

— Nu suparat. Eu vreu numai să jucam serios.

— Nimic ! Nu-i băga în seamă. Dă-i înainte !

— Bun, dumneta Herr Coca ai fi supărat pentru asta. Nu ar place acest glumă impotriva dumneta.

— Te-a deranjat ? Păi e doar o glumă nevinovată. Carmelo nu e în stare să facă nici cel mai mic rău cuiva. E mai bun ca pîinea caldă.

Don Marcial legăna piesele din mînă.

— Eu ştiu, eu ştiu, interveni blînd Schneider. Carmelo bun ca pîine, eu ştiu. Dar nu trebuie să bată joc de adverzar.

— Bine. Dumneata ieşi din joc, îl întrerupse don Marcial, zîmbind.

Sosiră doi bărbaţi. Unul dintre ei spuse din prag :

— Aveţi grijă la puştii ăia de-afară că au luat căruciorul. (Arătă spre Coca Coña.) Au să-şi rupă gîtul alergînd cu el prin şanţurile astea. Iar dacă nu mergeţi repede, îl fac zob, vă asigur.

Toţi îşi întoarseră privirile spre cel care vorbea. Era chior.

— Păi ăştia sînt ai tăi, Ocaña, spuse Mauricio. Du-te şi vezi.

Ocaña își aminti brusc :

— Ai dreptate ! Ei sînt, sigur. Pe unde spuneați că i-ați văzut ?

Chiorul îi arătă din ușă :

— Acolo, pe cîmp, vedeți ? Pe-acolo au trecut adineauri ; îl împingeau cu toată viteza, și o fetiță era urcată în el.

— Dumnezeule ! spuse Ocaña. Au s-o nenorocească, biata fată !...

Ieși în fugă în căutarea copiilor.

— Colo, colo, după dîmbulețul ăla ! continua chiorul să-l dirijeze din prag.

Cei doi măcelari, Mauricio și Chamarís, ieșiseră în ușă. Șoferul întrebă :

— Deci puștii ăia care au trecut pe-aici acum cîtva timp erau ai taximetristului ?

Mauricio încuviință din cap, fără a înceta să privească afară. Ocaña dispăruse dincolo de o ridicătură, în plin cîmp.

— Cel puțin, spuse Coca-Coña înăuntru, bine că s-a găsit cineva care să se distreze cu scula aia nenorocită.

Căruciorul pe rotile se înfundase într-un șanț, lîngă ușa unui vechi refugiu, în care acum locuia cineva.

— Amadeo !

Cei trei copii se întoarseră speriați auzind vocea tatălui lor.

— Ați înnebunit ? Căpiaților ! le zise gîfîind.

Petrita se dădu jos din cărucior. Frații ei așteptau nemișcați. Felipe ajunse lîngă ei.

— Asta-i deci tot ce v-a trecut vouă prin cap să faceţi ? Banditilor, piraţilor !

Privi într-o parte unde se mişca ceva. De după draperia ce acoperea intrarea în refugiu ieșise o femeie îmbrăcată în negru ; îi privi în tăcere, cu braţele încrucişate.

— Bună ziua, o salută Ocaña.

Nu-i răspunse.

— Ruşine ! continuă Felipe către copii. Nu ştiaţi că astea sînt picioarele unui sărman nenorocit care nu poate să meargă ? Ar trebui să învăţaţi să respectaţi lucrurile ! Tu eşti deja măricel, Amadeo, şi ar fi normal să ştii ce nu e bine să faci. Cît pe-aci s-o răsturnaţi pe surioara voastră ! Ce-a putut să vă treacă prin cap ! Hai, veniţi şi ajutaţi-mă să scot ăsta de-aici.

Se mişcară repede. Ocaña împingea căruciorul din spate şi cei doi băieţi îl ajutau la roţi. Trecură prin faţa refugiului ; femeia nu se mişcase şi îi privea fix.

— Copii... îi spuse Ocaña. Nu poate omul să-i lase nici o clipă fără supraveghere.

Femeia abia dacă mişcă din cap. Urcară uşoara denivelare şi dădură din nou cu ochii de casa lui Mauricio.

— Uite în ce situaţie m-aţi pus cu omul acela. Ce-i spun eu acuma ? Vedeţi ce-aţi făcut ? Gata, vă duceţi în grădină, la mama voastră, şi nu vă mişcaţi de-acolo pînă cînd o fi să plecăm. Aţi înţeles ?

— Da, tăticule, răspunse Amadeo.

Ocaña reflectă cîteva clipe :

— Sau nu, uite, stați pe-aici, dacă vreți. Dar să nu cumva să mai faceți vreo boacănă, ați auzit ?

— Da, tăticule. N-o să mai facem nimic.

— Ce copii neastîmpărați ! zise Mauricio. Ca să vezi ce le trece prin cap !

— N-au minte nici cît o găină, îi răspunse Ocaña, dînd lîngă perete căruciorul pe rotile.

— Vîrsta, spuse măcelarul înalt. N-au făcut-o din răutate.

— Păi cel mai mare dintre ei ar fi trebuit să știe că n-are voie să facă așa ceva.

Ocaña își ștergea sudoarea cu batista. De cum intră înăuntru, copiii dădură un chiot și o rupseră la fugă spre spatele casei. Ocaña se apropie de masa lui Coca-Coña.

— Vă rog să-i iertați. Sincer îmi pare rău... Dar știți cum sînt copiii. Scuzați-i...

Coca-Coña ridică capul.

— Eu ? Se vede că nu mă cunoașteți ! Din partea mea pot să se plimbe toată ziua cu el, că și așa tot stă degeaba. Chiar adineaori ziceam că e bine dacă drăcovenia asta îi poate produce bucurie cuiva, încetînd, cel puțin pentru cîteva clipe, de a mai fi un lucru atît de urît și de detestabil, ca atunci cînd este folosit de subsemnatul. Așa că nu vă faceți probleme și nu vă scuzați, pentru că nu e cazul.

— Aveți un suflet foarte bun dacă spuneți asta, și vă sînt recunoscător.

— Lăsați ! Eu ar trebui să fiu recunoscător copiilor dumneavoastră, deși vă miră poate, că

s-au plimbat cu blestemăţia aia şi s-au amuzat. Cînd s-ar mai fi văzut aşa ceva ? Bun ; de patru ori !

Trînti cu zgomot piesa pe marmura mesei. Ocaña continuă :

— Îmi permiteţi să vă ofer un pahar. Şi camarazilor dumneavoastră...

— Domnule, asta da, exclamă Coca-Coña, ridicîndu-şi din nou privirea de la masa de joc. Puteţi să ne oferiţi chiar şi mai multe, nu vă refuzăm.

Ocaña zîmbi.

— Aici cine nu se consolează este pentru că nu vrea, spuse chiorul.

Coca-Coña se întoarse ca să-i strige :

— Ce spui tu, alcarrenule, hoţ de găini ce eşti ? Cu ochiul ăla al tău ca un ou la capac !

— Gata, uite-l, iar se ia de oameni, spuse don Marcial. Fii atent, omule, fii atent la joc, că după aia pierdeţi şi iar te înfurii pe bietul Carmelo.

În momentul acela intrară cinci madrileni, trei băieţi şi două fete. Vorbiră ceva cu Mauricio, apoi plecară spre grădină.

— Am spus, şi repet, că cel care nu se consolează înseamnă că nu vrea să se consoleze, şi cînd spun asta am motive serioase, îi replică chiorul.

— Păi în ce te priveşte, dacă n-ai fi scutit să-l închizi cînd tragi cu puşca la vînătoare, răspunse Coca-Coña, nu ştiu ce altă consolare

ai avea cu ochiul ăsta fiert, afară doar dacă ai putea să ţi-l scoţi, şi atunci măcar ţi-ar servi să joci zaruri cu el.

Alcarrenul rîse :

— A dracului limbă mai ai ! Legea compensaţiei ! Pe cît de greu ţi se mişcă picioarele, pe-atît de iute îţi aleargă limba. Cum spuneam : cînd îţi lipseşte ceva într-o parte, se compensează în cealaltă. Aşa e la noi, la infirmii ca tine şi ca mine. Ni se dezvoltă părţile pe care le-ai bănui cel mai puţin. Vrei să-ţi zic ce-mi creşte mie ?

— Nu-i nevoie să spui, răspunse Coca-Coña. Întotdeauna o iei razna şi spui porcării. Aşa sînteţi voi ăştia din Alcarria !

Coca-Coña se întoarse din nou la joc.

— Da, domnule, din Alcarria, spuse cel mai scund care intrase odată cu chiorul şi care avea o desagă de cioban ; din Alcarria ni se trag toate relele. De acolo coboară lupii şi vulpile care ne omoară animalele.

— Tu te bagi ? îl apostrofă alcarrenul. Mai bine ai face să te razi duminica şi după aia să vii să stai de vorbă cu oamenii.

Se adresă lui Chamarís şi celor doi măcelari :

— Da, normal că cel care nu se consolează este pentru că nu vrea. Ştiţi ce mi s-a spus mie cînd mi-am pierdut ochiul ăsta, la vîrsta de optsprezece ani ?

— Vreo prostie, spuse Claudio. S-auzim...

— Vine unul la mine, de-acolo din sat, la vreo două sau trei luni de la data întîmplării...

pentru că a fost cu o cutie de capse, știți ? din alea în toată regula, care au un detonator, acuma nu se mai găsește așa ceva. Și cum vă spuneam, vine tipul cu o față de bou și-mi zice : „Nu te necăji, că așa scapi de armată". L-am băgat în mă-sa. Nu vă mai spun cît de greu mi-a căzut. Pe urmă însă, uite-așa, a trecut timpul și în sfîrșit a venit ziua în care m-au chemat la încorporare. Și ce să vezi ? Mă bucuram teribil de mult că rămîneam acăsică în vreme ce restul plecau să-și facă armata. Ce ziceți de asta ?

— Păi sigur. Orice lucru are avantajele și dezavantajele lui.

— De-aia zic eu că cel care nu se consolează, este pentru că nu vrea. Pînă și de nenorociri se poate profita. Din punct de vedere al frumuseții, și așa n-aveam ce pierde : totuna e dacă ești urît și chior, sau urît și simplu. Așa că nu-i decît o chestie de optică. Eu, spre exemplu, pot să spun că văd cu un ochi aproape mai bine decît cu doi. Să nu credeți că spun tîmpenii. Adevărul e că atunci cînd ai un singur ochi, și pentru că știi că nu-l ai decît pe acela, ai grijă să-l ții bine deschis, de seara pînă dimineața și de dimineața pînă seara, de ajunge bietul de el să știe pînă și latină. (Își duse degetul arătător sub pupila ochiului sănătos.) Așa că numai cu unul, ajunge omul să vadă multe lucruri care nu se văd cu doi ochi.

Ocaña începu din nou discuția cu șoferul :

— Din astea pe care le-au adus acuma, cele mai bune sînt Peugeot. În ciuda faptului că sînt cam scunde și intri greu în ele.

*

Soarele cobora. De mărimea unei tăvi de cafea, doar vreo şase, şapte metri îl mai separau de orizont. Dealurile de la Paracuellos căpătau culoarea roşie pe partea dinspre apus. Reliefuri înalte, tăiate deasupra rîului în ramblee bruşte formau defilee, terase, şei, adîncituri, grămezi şi ridicături albicioase dispuse aiurea, fără ordine geologică. Păreau grămezi imense de moloz sau lucrări şi săpături făcute de sapele şi lopeţile unor uriaşi. Sub soarele intens al după-amiezii care le profilau mai puternic, nu păreau că se supun legilor inerte ale pămîntului, ci capriciilor de demult ale unor giganţi.

— Acolo e Paracuellos, nu, Fernando ?

— Da, Paracuellos de Jarama. Unde-i turnul ăla care se vede. Hai, nu te opri !

— Tu ai fost acolo ?

— La Paracuellos ? Nu, fetiţa. Ce era să caut acolo ?

— Ştiu eu ? Mie, de exemplu, mi-ar place în clipa asta să stau pe marginea rîpei ăleia. Trebuie să se vadă frumos de-acolo.

Îşi reluară mersul.

— Ah, tu da, ştiu, Mely. Tu întotdeauna ai fost o visătoare.

Se auzi din nou muzica şi zgomotul dinspre bufete. Umbrele lui Fernando şi Mely se alergau acuma foarte lungi, perpendiculare pe rîu. Terasele ticsite de lume ale bufetelor intraseră deja complet în umbră, şi oamenii se agitau în răcoarea pe care o oferea vegetaţia şi apa din

apropiere. Se auzea zgomotul pe care apa îl făcea căzînd de la înălțimea stăvilarului. Mely și Fernando trecură din nou prin fața meselor, mergînd chiar pe suprafața de ciment a digului. Ea privi vîrtejurile și opintirea curentului, în locul în care tot debitul se vedea forțat să se îngrămădească, violența crescîndă a apei în îngustimea porții de evacuare.

— Dacă aș cădea acolo... ?

— Te-ai curăța.

— Ce groaznic e, dragă ! spuse Mely cu umerii cutremurați de fior.

Traversară din nou apa pe podețul de scînduri și înaintară în pădurice pînă la locul unde se aflau ceilalți.

— De ce ați întîrziat atîta ? îi întrebă Alicia cînd sosiră. Știți cît e ceasul ?

— Păi n-o fi tîrziu.

— Șapte trecute, ca să vezi !

Miguel se ridică în picioare :

— Exact ora pentru a ne strînge catrafusele și a merge sus.

— Poate nu știți că am avut chiar și o aventură ?

— Ce vi s-a întîmplat ?

— Ne-au oprit doi jandarmi ceva mai departe, încolo, povestea Mely. După mintea lor, n-are omul voie să meargă după cum îi place. Cică să-mi pun ceva pe umeri, cretinii naibii !

— Zău ? Hai că are haz ! Păi aici nu-i același lucru ?

— Se vede treaba că nu.
— Le place să se lege de oameni ca să le strice buna dispoziţie.
— Asta o fi, spuse Alicia. Bine, acuma, hai, îmbrăcarea ! Tu, Paulina, scoală-te.
— N-am nici un chef să mă mişc de-aici. Eu aş mai rămîne.
— Ce-ţi veni acuma ? Hai, dragă, că trebuie să ne întîlnim cu ceilalţi. Ai să vezi ce minunat o să ne distrăm.
— Nu ştiu ce să fac.
— Decide-te odată într-un fel.
— Mai stăm, se hotărî Sebastián.
Alicia spuse :
— Ce păcat, dragă ! Fiecare vrea altceva !
— Eu aş fi mers bucuros, dacă ar fi fost să dansez la Torrejón.
— Iarăşi ? zise Mely. Ce figură ! Cînd îţi intră un lucru în cap nu ţi-l scoate nici dracu.
— Şi ceilalţi, ce fac ?
Miguel se apropie de grupul lui Tito în care toată lumea cînta.
— Ce faceţi, veniţi sus ?
— Ce-ai întrebat ? N-am auzit, răspunse Daniel în timp ce Lucita rîdea.
— Ia mai lăsaţi bancurile, că se face tîrziu. Hotărîţi-vă odată.
— Ce să hotărîm ?
— Bine, ia să vedem dacă mai ştiţi şi altceva decît să trăncăniţi. Terminaţi cu glumele şi spuneţi dacă veniţi.
— Dragă, depinde unde...

— Eh, se vede că pe voi nu trebuie să contăm. N-am chef să pierd vremea. Treaba voastră ce faceți.

Miguel se întoarse și se îndreptă spre ceilalți. Carmen și Santos se ridicaseră deja de jos. Fata se întinse, cu brațele înainte și fața în sus. Coborî apoi capul.

— De ce te uiți așa la mine ?

Santos era în fața ei, sprijinit de un copac. Se lipi de el și își frecă obrajii de fața lui.

— Iubitul meu, îi spuse.

— Vii să ne îmbrăcăm, Carmela ?

— Da, frumoaso, imediat. Să-mi iau numai lucrurile.

Se apleca să le adune. Santos stătea în continuare sprijinit de copac.

— Auzi, Carmen...

— Spune, iubirea mea. (Îl privi.)

— Tu ai chef tare să urci ?

— Tu ? Nu știu de fapt. De ce ?

— Așa ; mă gîndeam că poate ești obosită.

Alicia trecu din nou.

— Hai, dacă vii.

Ținea deja îmbrăcămintea pe braț și în mînă ducea niște sandale verzi.

— Gata.

— Îmbracă-te și tu, spuse Alicia. De ce stai proțăpit acolo ? Ce aștepți ?

— Mă duc, mă duc...

Miguel începuse să se îmbrace. Santos se desprinse de lîngă copac. Mely plecă împreună cu Alicia și Carmen. Trecură pe lîngă grupul lui Daniel.

— Uite-i și pe cei trei crai de la răsărit, spuse Alicia. Mely nu-i privi. Carmen zise :

— Ce zi splendidă, fetelor ! O după-amiază de duminică minunată !

— Da ? spuse Mely. Așa o fi, dacă zici tu.

Sebastián își sprijinea capul pe picioarele Paulinei. Ea privea cărămida podului inundată de soare și umbra pe care o făceau bolțile acestuia în apa pămîntie a rîului.

— Mîine, luni, din nou, spuse Sebas. O să avem mare bătaie de cap săptămîna asta...

— La garaj ?

— Păi unde altundeva ?

Fernando trecuse pe lîngă ei și se duse să clătească ceva în apă.

— În fiecare zi tot mai mult de lucru. Mi-e o silă... ! Patronul e foarte mulțumit de noi, iar noi ne spetim muncind.

— Nu te mai gîndi.

— Cum adică să nu mă gîndesc ?

— Nu te mai gîndi la asta acuma.

— Cînd nu dorm, mi-e imposibil să nu mă gîndesc la ceva. Nimeni nu poate să nu se gîndească în fiecare clipă la ceva anume.

— Păi culcă-te atunci.

Îi acoperi ochii cu mîinile.

— Ia-ți mîinile ! Ca să dorm nu trebuia să vin în excursie.

— Atunci ce vrei ?

Fernando se întorcea storcîndu-și slipul.

— Să n-am atîta de lucru. Să nu-mi stric duminica cu gîndul la restul zilelor săptămînii.

— Ce faceţi ? întrebă Fernando. Măi, leneş mai eşti ! Adori orizontala. Ce bine de voi că nu trebuie decît să urcaţi, să trageţi de acceleraţie şi în doi timpi şi trei mişcări sînteţi în Madrid.

— Cine-i domn, e domn.

Carmen se îmbrăca lîngă tufişurile de pe mal, în timp ce Mely şi Alicia îi ţineau paravan cu halatul.

— Sînt ca un rac, spuse privindu-şi umerii.

Treptat trupul gol dispărea în haine. Îşi coborî pe sub bluză bretelele de la costumul de baie.

— Acuşi sînt gata, scumpelor. Nu vă uitaţi, spuse rîzînd.

— Mare bleagă eşti, zise Mely. Te-oi fi crezînd vreo Şeherezadă !

Carmen îşi puse bluza şi îşi încheie fusta. Lăsă apoi să-i cadă chilotul de la costumul de baie şi îşi scoase picioarele afară. Se auzi vocea lui Fernando, care le cerea să se grăbească.

— Mai repede ! Ăia sînt deja gata !

În timp ce se îmbrăca Alicia, se auzi un zgomot în tufiş. Fata se sperie. Cineva arunca pămînt de pe malul înalt.

— Cîtă nesimţire ! spuse Mely privind în sus.

Zări două capete care se retraseră repede. Carmen spuse :

— Golani.

— N-au haz.

Zgomotul pămîntului care cădea pe frunzele tufişului se auzi din nou mai puternic. Se uită şi Alicia în sus.

— Are un obraz de toval, individul. Ce enervanţi sînt !

— Mulţi tîmpiţi mai sînt pe lumea asta, spuse Mely. Ai terminat ?

— Sînt gata.

Ceilalţi începură să le strige din nou.

— Asta-i ! Parcă ne-ar fugări turcii.

Se alăturară celorlalţi.

— Aţi luat totul ? întrebă Miguel.

— Nu-ţi face griji, hai.

Miguel se întoarse spre Paulina şi Sebastián.

— Încercaţi să fiţi sus înainte de zece. Dacă nu, oricum vă lăsăm acolo toate bagajele şi cutiile de mîncare, ca să le duceţi în ataş. De-acord ?

— Da, băieţi ; o să urcăm înainte ca să plecaţi, fiţi liniştiţi.

— Atunci, la revedere.

— Distracţie plăcută.

Daniel, Tito şi Lucita stăteau grupaţi. Îi auziră rîzînd.

— Sfînta treime !

— Rămîneţi aici, le spuse Miguel. Eu nu vreau nimic de la voi, dar noi la zece ne cărăm ; aşa că vedeţi ce faceţi.

Tito înălţă capul şi le făcu semn cu mîna să plece.

— Valea, plecaţi odată, nu ne purtaţi de grijă ! Noi sîntem independenţi.

— Sîntem liberi ca păsările cerului, îl auziră în urmă pe Daniel.

Lucita spuse :

— La revedere.

Grupul se depărtă.

— Au să întreacă măsura, spuse Miguel. Îmi pare rău de Luci.

Santos și Carmen o luară înainte. Începură deja să urce scărița, ținîndu-se de mijloc și uitîndu-se în jos, la picioare, de parcă ar fi numărat treptele.

— Sînt ca niște turturele, spuse Mely.

Fernando vorbea cu Miguel.

— Ooo ! E deja șapte și jumătate. Ăia cred că s-au săturat de-atîta așteptat.

Urcau agale pe scăriță și lumea de la rîu rămînea jos, în urmă. Mai erau destule grupuri de oameni împrăștiate prin pădurice sau de partea cealaltă a rîului, printre tufișuri, la marginea cîmpului gălbui ; se zăreau, de asemenea, cîteva siluete pe cimentul de la stăvilar, aproape cromate acum, în bătaia soarelui. Umbrele plopilor de lîngă canal erau subțiri și foarte alungite.

— Îmi iese sufletul.

Fernando gîfîia. Ajunseseră sus. Mely se oprise la mijlocul scării.

— Așteptați-mă, le zicea de jos. Asta trebuie urcată încet.

Dinspre bufete, muzica radiourilor urca gălăgioasă și agresivă împreună cu larma oamenilor și zgomotul puternic al apei, învăluind coroanele copacilor ca praful cald al petrecerilor.

— Ce leneșă ești, Mely !

Urca foarte încet, sprijinindu-și mîinile de coapse. Ridică privirea spre ceilalți, pentru a vedea cît mai rămăsese.

— Nu pot din cauza inimii, spuse oftînd.

Se întoarseră lăsînd în urma lor păduricea, cîmpia uscată și podul. Malul înalt ascundea în spatele lor rîul, apa de culoare murdară, vena tulbure ce curgea aproape nedefinită, departe, jos, sub soarele razant de culoare portocalie. Treceau din nou printre vii. Alicia se agăță cu ambele mîini de brațul lui Miguel, sprijinindu-și tîmpla de umărul lui. Miguel fredona o melodie.

— Le-o fi trecut oare prin cap să aducă patefonul ?

— Îi linșăm dacă nu l-au adus.

— Așa chef ai să dansezi ?

— Ce păcat ! spuse Mely. Încerc în toate felurile să mă distrez puțin azi, dar fără succes. Și n-aș vrea să mă întorc acasă cu plictiseala asta în mine, pentru că mătușă-mea mi-ar zice că sînt bolnavă de cum m-ar vedea.

— Vai, tu, acuma vrei să spui că te-ai plictisit !

— Aș ! zise Fernando. Știu eu ce-i lipsește ăsteia.

— Păi tu ești foarte inteligent.

Undeva, în stînga drumului, se construia o fabrică. Drumul trecea acum printre panourile care îngrădeau șantierul și gardul de sîrmă al viei. Se vedeau hale lungi, cu tavane din ciment, și schele goale. Doi porumbei își luară zborul.

— Eu nu înțeleg, spuse Miguel ; întotdeauna veniți cu chestia asta că vă plictisiți. Sora-mea la fel. N-am priceput niciodată. Eu, zău, nu știu să deosebesc cînd mă plictisesc și cînd mă distrez, vă jur. O fi pentru că nu mă plictisesc niciodată sau nu mă... zise ridicînd din umeri.

— Ești un fericit.

Cînd ajunseră să traverseze șoseaua, Santos și Carmen se opriră și începură să vorbească tare cu cineva care le ieșea în întîmpinare. Santos se întoarse spre cei care veneau în urmă : „Hei, uitați-i pe ăștia !“, le strigă. Erau Zacarías și ceilalți. Zacarías și Miguel își dădură primii mîna, ca doi șefi de trib, în mijlocul drumului.

— Ce mai faceți, banditilor ?

— Era și timpul să vă vedem la față !

— Am stat aici.

— Sper că ați adus patefonul, sau îmi fac iluzii degeaba ?

O blondă care era cu ei se uita la pantalonii lui Mely.

— În pădurice ?

— Da, acolo, jos, în dreptul stăvilarului.

— Și... ?

— Nimic ; a fost bine.

— Se vede după fețele voastre.

— Dar voi ?

Se opriră pe șosea.

— Parcă era și Daniel, nu ?

— Era !

Fernando se îmbrățișa cu un altul pe care toți îl strigau în gura mare „Samuel cel Mic“ și

îl lovea cu pumnul peste brațe. Lui Zacarías i se vedeau coastele prin cămașa desfăcută.

— Au mai venit Tito, Sebastián cu prietena lui, și Lucita, și cred că atîta doar...

— Ce moderne ne-am făcut !

— Cine, eu ?

— Au rămas pe plajă. Nu știu...

— Bine, hai că ne apucă noaptea dacă nu ne mișcăm de-aici !

— Ce, nu știi ?

— Cum au s-o sfîrșească.

— Atenție, vine o mașină !

— Și discurile ?

— Sînt la ăla.

— Ce praf !

— Haideți, să mergem...

Trei dintre ei se așezaseră pe marginea șanțului.

— N-o cunoașteți pe Mariyayo ? E o achiziție nouă.

Avea o față de asiatică, părul negru și lins. Alicia o cunoștea dinainte. Își dădură mîinile, și Fernando îi privi sînii și coapsele, apoi îi întinse și el mîna.

— Da, domnule, și în plus e o achiziție bună, comentă rîzînd.

Mariyayo îi înfruntă privirea cu un zîmbet ironic.

— Încîntată...

— Păi discuri aveam șase, dar unul l-a luat deșteptul de Ricardo, azi-dimineață.

— Aici nu facem nimic, spuse Mely. Haideți să mergem odată.

— Unde aţi fost toată ziua ? N-a fost chip să dăm de voi.

— Noi mergem în locuri şic, spuse blonda ; ce credeai ?

— Sîntem persoane importante.

Cel care căra patefonul îl aşezase pe marginea şanţului şi îşi studia acum o zgîrietură de pe laba piciorului.

— Hei, isteţule ! îi spuse unul care ducea un rucsac, ăsta-i loc de lăsat patefonul ?

Celălalt ridică capul.

— Mă cheamă Ricardo.

Avea dinţi frumoşi, foarte albi. Tipul cu rucsacul rîse. Miguel spuse :

— Sîntem destul de mulţi. Voi cîţi sînteţi ?

— Opt, şi cîinele.

— Care cîine ?

— Niciunul. Niciodată nu vă pică fisa !

— Băncosule ! Bine, hai să mergem ! Stăm aici degeaba.

Santos şi Carmen o luaseră deja înainte, îndreptîndu-se spre cîrciumă. Ceilalţi începură să meargă încet, în grup, aşteptîndu-se unii pe alţii. Fernando se aşeză în dreapta lui Mariyayo.

— Din ce cartier eşti, dacă nu sînt indiscret ? o întrebă.

— Din Mahalaua Curiosului, o cunoşti ?

Miguel şi Zacarías mergeau alături. Mely se agăţă de braţul Aliciei şi-i spuse :

— E drăguţă. Are figură de asiatică.

— La şcoala de croitorie unde ne-am cunoscut îi spuneau Coreana.

Zacarías se întoarse să-i strige pe cei cu patefonul, care rămăseseră în urmă și stăteau la marginea șoselei :

— Hai odată, Ricardo, că azi avem nevoie de el, nu mîine !

Samuel venea cu blonda. O ținea cu brațul pe după umeri. Soarele era acuma în față, la capătul drumului, deasupra înălțimilor din Coslada. Celelalte două fete din grup îi așteptau pe Ricardo și pe băiatul cu rucsacul.

— La ce oră e trenul vostru ? îl întrebă Miguel pe Zacarías.

— La douăzeci și două treizeci.

— Vorbești ca un impiegat de la căile ferate.

— Așa apare în mersul trenurilor.

— Avem destul timp. Pînă la și douăzeci ne putem distra nițel.

— Nu știu, poate că vreuna din fete vrea să plece mai devreme și ne strică socotelile.

Santos și Carmen se opriseră în fața casei lui Mauricio.

— Miguel, zise Santos, vino puțin, să-ți spun ceva.

Carmen se rezemă de zid.

— Ce este ?

— Uite, Carmen se simte cam rău. E obosită, înțelegi ? Și mai e ceva. Așa că ne-am gîndit să plecăm spre casă. În definitiv, aici nu mai putem face nimic în situația asta. E mai bine să ajungem acasă și să se culce mai devreme.

— Bine, perfect, cum vreți. Dacă e obosită, duceți-vă. Asta depinde de tine. Mie îmi pare

rău că plecați așa devreme, dar dacă e obosită, cred că ăsta e cel mai bun lucru...

— Mă duc să scot bicicletele și ne cărăm imediat.

Se uită pe furiș la Zaçarías și adăugă :

— Și scuzați-ne că nu vă așteptăm, da ?

— Vezi-ți de treabă, nu-ți face probleme.

— Nu prea e obișnuită să facă baie în rîu, înțelegi, și se vede treaba că asta a obosit-o.

— Da, domnule, bine. Nu e nevoie să dați explicații. Luați-vă bicicletele, și sănătate...

Ajunseseră deja toți la cîrciumă.

— Intrăm, sau ce se-ntîmplă ?

Măcelarul înalt îi privea din pragul ușii. Santos spuse :

— Atunci, dacă treceți în seara asta pe la mine, facem socoteala să vedem cît are de plată fiecare. Dacă nu, mîine.

— De-acord, zise Miguel.

Intrară în cîrciumă. Cei dinăuntru studiau fetele pe măsură ce treceau prin fața lor.

— Ne-am întors.

— Foarte bine, spuse Mauricio. Vă duceți în grădină, nu-i așa ?

— Da.

— Atunci luați-o înainte. Știți drumul, bănuiesc.

Se îndreptară spre grădină. Mely trecu ultima.

— Trăiască modernismul ! murmură alcarrenul uitîndu-se la pantalonii fetei.

Ciobanul îi spuse :

— Acolo, în Alcarria, nu vedeți așa ceva, am dreptate, nu ?

— Doamne ferește ! Acolo s-au dat jos odată dintr-o mașină cîțiva bărbați împreună cu o doamnă îmbrăcată în pantaloni, vorbind o limbă străină, și n-au vrut să le dea să mănînce la han, pentru că ziceau că sînt protestanți.

— Numai în Alcarria se putea întîmpla așa ceva, spuse ciobanul. Păi ce legătură are religia cu îmbrăcămintea cuiva ?

— Nici una, bineînțeles. Dar femeia care ținea pe-atunci hanul era foarte credincioasă și i-a refuzat de teamă să n-o certe preotul.

Alcarrenul rîse și continuă.

— Așa ziceau, că voiau să vadă mănăstirea. Ce mănăstire ? îi întrebară copiii. Pînă cînd cineva le arătă patru pietre prost așezate, cocoțate pe un delușor, la ieșirea din sat, era tot ce mai rămăsese din respectiva mănăstire. Aveau o idee fixă cu mănăstirea. Adevărul e că lumea cu cît e mai modernă, cu atît e mai ahtiată după lucruri vechi. Și asta e ușor de înțeles. Pînă la urmă, văduva de la han a rămas cu buzele umflate, și parcă au apucat-o toate pandaliile cînd a văzut că însuși preotul, în persoană, le dădea explicații despre drăcovenia aia de dărăpănătură. Și de atunci a început să nu mai treacă prea des pe la biserică și a cam terminat-o cu religia.

Măcelarii se amuzau. Ciobanul spuse rîzînd :

— Dragă, asta într-adevăr e o poveste nostimă.

— Așa ceva se mai întîmplă prin satele alea, zise alcarrenul. Acolo nu e ca prin astea de-aici,

de pe lîngă Madrid, unde lumea s-a șmecherit destul și a văzut tot ce se poate vedea.

— Prea e șmecherită, prea de tot, spuse ciobanul dînd din cap.

Don Marcial înmuia în gură vîrful ciotului său de creion chimic și nota pe marmură ceva. Șoferul cu claia de păr unsuros spuse :

— E de-ajuns să te uiți cum sînt așezate bujiile la modelul ăsta, și cum sînt în schimb la Peugeotul din patruzeci și șase. Diferența e enormă. (Întorcîndu-se către Mauricio spuse :) Mai toarnă-ne un păhărel mie și domnului. Dar vedeți, astea sînt firme care se preocupă să îmbunătățească din punct de vedere tehnic fiecare model nou pe care-l pun în circulație.

— Da. Altele, din contra, nu modifică decît caroseria. Pe dinafară, ca să atragă privirea. Fațada, cum se spune. Asta da, Peugeot este într-adevăr o firmă serioasă.

— Firesc. Poftim. (Îi puse în mînă paharul pe care Mauricio îl umpluse.) În ceea ce privește mașinile, ca dealtfel în orice, la urma urmei contează cum sînt făcute pe dinăuntru. De ce mașinile ar face excepție de la regulă ?

Carmen și Santos treceau prin fața lor ducîndu-și bicicletele de ghidon.

— Ați plecat deja ? întrebă Mauricio.

— Da. Ne cam grăbim. Ceilalți rămîn pînă mai tîrziu.

— Bine. Să vedem dacă duminica viitoare mai veniți pe la noi.

Îşi şterse mîna dreaptă pe prosop şi apoi i-o întinse lui Santos.

— Băiatul ăla înalt o să vă plătească toată consumaţia de azi, spuse Santos strîngîndu-i mîna peste tejghea. Ca să nu stăm acuma să facem socoteli. E bine ?

— Foarte bine. Pe curînd atunci, tinereţe.

— La revedere. Rămîneţi cu bine, zise Santos şi ridică roata din faţă a bicicletei, ca să treacă pragul uşii.

*

— Aţi comandat ceva ?

Patefonul era aşezat pe un scaun. Familia Ocaña privea în linişte din colţul opus al grădinii.

— Ne aduc imediat nişte vin.

— Eu beau absint, spuse rîzînd Zacarías.

Îşi afundă capul în frunzişul viţei, aplecîndu-şi scaunul pe spate. Discul patefonului porni brusc, în momentul în care proprietarul aparatului începu să învîrtă manivela.

— Şi asta ce e ? întrebă Mely.

— O băutură orientală.

Zacarías rîdea ; faţa lui, cu trăsături ascuţite, părea a unui ogar.

— Ca şi tine.

— Eu m-am născut la Bagdad, nu ştiaţi ?

— Se vede.

— Nu crezi ? Nu mă face să scot certificatul de naştere că e scris în arabă şi n-ai să înţelegi nimic.

— Îmi ajunge cuvîntul tău, dragă.

Se aşezaseră toţi la o masă mare, în stînga uşii ce dădea în culoar, lîngă zidul din spate al casei. Băiatul cu dinţi frumoşi stătea în picioare, lîngă cel care învîrtea la manivelă.

— Hai cu muzica aia odată !

Alicia întrebă :

— Ce plăci aveţi acolo ?

— De pe vremea lui Pazvante.

— Pentru dans sînt bune, spuse Samuel. Avem pînă şi o sambă.

— Îmi place.

— Şi un tangou de Gardel [1] : *Lupul de mare.*

— Asta da noutate ! zise rîzînd Fernando.

Blonda lui Samuel înclină scaunul pe spate şi îşi sprijini coatele pe pervazul ferestrei de dinapoia ei ; sînii îi ieşeau agresiv înainte. Avea o bluză de culoare stacojie.

— Stai altfel, îi spuse Manuel.

— De ce ?

— Lasă scaunul jos, ai să-l rupi.

— La cine sînt acele ?

— La tine !

Îşi pipăi buzunarele şi dădu peste ele.

— Aveai dreptate. Pe care-l punem ?

— Gata, merge ? Păi atunci ăla cu samba.

— Primul care se nimereşte, spuse Ricardo, şi băgă mîna în rucsac. Uite, ăsta.

— Ia să vedem, ce e ?

— Nu. Surpriză.

---

[1] Carlos Gardel, cîntăreţ argentinian, celebru interpret de tango.

Ceilalți cinci madrileni care veniseră pe la mijlocul după-amiezii ocupau o masă vizavi, lîngă coteț. Petra se uită la ceas.

— Oh, copiii ăștia, copiii ăștia... Ar cam fi ora. Sergio își întorsese scaunul spre centrul grădinii ca să-i privească pe dansatori.

— Vin acuși.

— Și ăla ! S-a băgat acolo și trage la măsea fără să-i pese...

— Trebuie să aprindem focul și să pregătim cina, interveni Felisita pe un ton înțelept, susținîndu-și mama.

— El habar n-are ! Nu-i pasă de nimic ! spuse Petra.

Toți patru priveau spre patefon și spre grupul lui Miguel și Zacarías.

— Lasă-ți familia să trăiască, femeie.

O rază de soare care lucise pe cărămizile unei porțiuni de zid neacoperită de verdeață, situată între masa familiei Ocaña și aceea a grupului celor cinci madrileni, se subție pînă cînd se pierdu complet, lăsînd grădina în umbră. Deasupra zidului apăru capul lui Juanito. Începu muzica.

— Hei, mamă ! Uite-mă, mămico !

La patefon răsună un pasodoble din Insulele Canare.

— Juanito... ! Dă-te jos de-acolo imediat ! Veniți fuga încoace toți trei ! Urgent !

Mutra lui Juanito dispăru.

— Doamne, ce copii neastîmpărați !

O fată îmbrăcată în doliu ieși să danseze cu Ricardo. În colț, Fernando rîdea cu Mariyayo

care făcea dovada multiplelor resurse ale ochilor ei asiatici.

— Ești a-ntîia, îi spuse Fernando. Ai niște ochi, dragă, de bagi omul în boală. Dansăm ?

Mariyayo dădu aprobativ din cap rîzînd.

— Fă-ne loc să trecem, tu.

Zacarías trase scaunul și cei doi ieșiră prin spate, frecîndu-se de iederă. Mauricio apăru cu vinul.

— Puneți-l aici, vă rog.

— Ei, spuse Mauricio, dar de data asta văd că ați venit bine pregătiți !

Apucă paharele de pe tavă cu degetele, patru cîte patru, și le lăsă pe masă.

— Ce-ați zis ?

— Aparatul. (Ridică bărbia arătînd spre patefon.)

— Ah, da, răspunse Samuel. Spuneți-mi, trebuie să plătim ceva dacă dansăm aici ?

Mauricio îl privi, cu tava atîrnîndu-i în mînă, și aproape gata să intre în casă.

— Să plătiți ? întrebă. Asta-i bună ! Păi pentru ce vreți să plătiți ? Pentru praful pe care mi-l călcați în picioare ? N-ar fi o afacere proastă, zău !

Intră în casă.

— Și totuși n-a fost o întrebare prea idioată, spuse Samuel uitîndu-se la ceilalți, că, uite...

— Bineînțeles.

Se auzea rîsul lui Mariyayo în mijlocul grădinii. Miguel își turnă un pahar de vin și îl goli dintr-o înghițitură ; apoi ieși să danseze cu prietena lui. Proprietarul patefonului continua să stea în picioare, lîngă scaun.

— Lasă-l odată, Lucas, că acuma merge și singur, îi spuse una dintre fete.

Lucas ridică capul și se apropie de ceilalți. Zacarías turna în pahare.

— Ce, n-ai încredere în scula aia ? întrebă.

— Cîteodată se oprește, Juani, vrei să dansezi ?

— Nu cred că mai e mult din melodia asta, dar uite, vin.

Samuel și blonda își împreunară mîinile, fiecare pe după mijlocul celuilalt, și se legănau în scaune. Fata îngîna melodia acompaniind patefonul. Mariyayo rîdea din nou. Zacarías îi dădu un cot lui Mely.

— Eh, poftim, arătînd spre perechile de dansatori cu bărbia lui ascuțită ; mi-au și umflat perechea cu care am venit azi.

— Pe Mariyayo ?

Încuviință din cap.

— Tu i-ai lăsat să ți-o ia, spuse Mely. Te deranjează ?

Zacarías goli paharul.

— Prefer înlocuitoarea.

— Care înlocuitoare ?

Zacarías se lăsă din nou cu scaunul pe spate și își afundă capul în frunziș.

— Ai grijă, Zacarías, că îți alunecă scaunul și cazi. Ei, care înlocuitoare ?

— Păi tu, care alta ?

— Eu ? (Se întoarse spre Zacarías.) Bravo, amice ! Mi-a picat fisa. Și dacă se întoarce ?

Zacarías zîmbi și își duse mîinile la ceafă.

— Găseşte postul ocupat.

Copiii familiei Ocaña se strecurară printre dansatori. Juanito se ciocni de Mariyayo.

— Hei, puştiule... !

— Puteaţi să vă duceţi la joacă în loc să deranjaţi lumea, îi certă mama lor. Veniţi, veniţi încoace repede. Ce figuri !

O apucă pe Petrita şi îi şterse nasul. Apoi umezi batista cu salivă şi începu să-i şteargă faţa. Fetiţa plîngea pentru că o freca tare şi o durea. La urmă, mama îi arătă pata neagră de pe batistă.

— Uite, vezi ?

Cînd trecură aproape de patefon, Fernando şi Mariyayo se opriră puţin din dans ; Fernando întinse mîna şi mută braţul acului înapoi, spre începutul discului. Auzind că muzica se întrerupse, Lucas se uită imediat spre aparat.

— Lasă-l măi în pace ! Nu umbla acolo !

— Şi de ce, mă rog ? E nevoie de un specialist ?

Lucas ajunsese deja lîngă patefon.

— E foarte sensibil. Se strică şi dacă-l atingi cu un fir de păr.

Urmăriră cîtva timp mersul patefonului, apoi îşi reluară dansul. Fernando îi spuse lui Mariyayo :

— Aşa eficienţa e mai mare, ce zici ? Dansăm dublu cu aceiaşi bani.

— Şi crezi că în felul ăsta timpul nu trece la fel de repede ?

Petra întrebă :

— Ce face tăticu ?

— E acolo cu mai mulți nenea.

— Dacă spune că n-are faza de întîlnire reglată, ar fi bine să ajungem la Madrid pe lumină, că asta ar mai lipsi, să ne ardă ăia cu cască o amendă !

Îl zări pe Mauricio lîngă masa celor cinci tineri din Madrid ; venise să le aducă altă sticlă.

— Auzi, Mauricio ! Soțul meu e cu voi acolo, nu-i așa ?

— Felipe ? E înăuntru, lîngă tejghea. Nu s-a mișcat de-acolo.

— Dacă ești drăguț, spune-i din partea mea să vadă ce face, că poate nu știe cît e ceasul.

— Vreți să plecați deja ?

Cînd trecu prin dreptul mesei, Fernando apucă un pahar cu vin fără să se oprească din dans.

— Boșorogilor ! le strigă celor care stăteau pe scaun.

— Stai să vină rumba, că vezi tu atunci ! răspunse Samuel. Ăsta habar n-are cum dansez eu, nu-i așa Zacar ? Îți aduci aminte în Las Palmeras, acum două ierni ?

— Ați fost în Las Palmeras ? întrebă Mely.

— Cu loaza asta. Am fost de vreo patru, cinci ori.

— Mai mult, mai mult, spuse Samuel. De mai multe ori.

— Și tu îl lăsai ? o întrebă Mely pe blondă.

— Nu-l cunoșteam pe-atunci. Dacă aș afla acuma... (Amenință cu mîna.) I-aș arăta eu !

— Te ține cam din scurt, Samuel ! zîmbi Zacarías. Nu nega !

— Ea ? Pf !
— Încearcă numai şi ai să vezi, spuse blonda. Îl apucă de mînă pe Samuel şi adăugă, adresîndu-i-se lui Mely :
— Dar e băiat bun, ştii ?
— Fii atentă, o avertiză Mely.
Fernando trecu din nou pe lîngă ei şi lăsă paharul gol pe masă. Zacarías turnă din nou în pahare.
— Păi acolo, în Las Palmeras, era mare fustangiu, comentă. Apuca tot ce-i pica. Rău a mai decăzut amicul de-atunci încoace...
— Dar tu de unde ştii ? întrebă blonda. Ce te pricepi tu, urmă lipindu-se de Samuel, cu un gest de mare tandreţe.
— Nimic nu i-a rămas, dragă, din ce era pe-atunci. Nici urmă !
— Vorbeşti aiurea, Zacarías, replică blonda. Vrei să-ţi demonstrez că n-ai dreptate ?
— Hai, lăsaţi-o baltă ! spuse Samuel.
Zacarías rîdea.
— Eşti pus pe şotii, Zacarías, îi zise Mely. Vrei să-i faci să se certe ?
— Pe mine ? Pe o ureche îmi intră, pe cealaltă îmi iese. Ce-a fost, a fost. Puţin îmi pasă mie de ce spune el !
Zacarías bău din paharul lui şi apoi spuse :
— Tu, Marialuisa, mi l-ai luat pe cel mai bun prieten, şi pentru totdeauna. Asta-i treaba. Să nu crezi că ţi-o iert cu una, cu două.
— Ah, păi, uite, asta se rezolvă, şi încă destul de uşor. Dacă îl regreţi atît de mult pe Samuel, caută-ţi o prietenă, şi facem o echipă toţi patru. Ce zici ?

— Nu-i atît de uşor, răspunse Zacarías.

— Crezi ? vorbi blonda. Eu sînt de părere că se poate.

Mely zise :

— Scot ţigările mele „Bisonte". Are cineva chef să fumeze ?

Avea geanta agăţată de spătarul scaunului. Miguel şi Alicia dansau în linişte.

— Fii puţin mai energic, îi spuse fata în negru lui Ricardo. Nu vezi ce lent dansezi ?

— Ar trebui ca omul să aibă picioarele lui Molovni ca să danseze ca tine, fata mea.

— Exagerezi.

— Hei, îl mai punem o dată de la început ? îi întrebă Fernando, cînd trecură unii pe lîngă alţii.

— Îţi cauţi singur ceartă cu ăsta. Te desfiinţează dacă îi mai atingi o dată patefonul !

Fernando rîse.

— Îl lăsăm să se termine...

Se îndepărtă cu Mariyayo, dansînd într-un ritm mai alert. Se învîrteau cel mai mult dintre toţi, rîdeau şi nu băgau pe nimeni în seamă. Mariyayo spuse :

— Deci asta este celebra Mely ? !

El o întrebă :

— Ai auzit vorbindu-se de ea ?

— Păi cine n-a auzit, zise fata. Este doar atît de faimoasă !

— Eu nu ştiam că e chiar aşa.

— Mi s-a vorbit de ea de multe ori, şi mai ales Alicia, care se vede că ţine la ea enorm.

Așa că, auzind atîtea povești, mi-am închipuit mult mai mult. Uf, Mely !

— Mult mai mult, ce ?

— Dragă, o femeie fascinantă, ceva, așa, excepțional...

— Deci te-a dezamăgit ?

— E frumoasă, fără discuție. Dar, oricum, nu e...

— Ce ?

— Nu e ce mi-am închipuit...

În timp ce dansau o priveau pe furiș și vorbeau despre ea. Apoi tăcură, dar Mariyayo continuă s-o privească pe Mely, care își aprinsese o țigară.

Muzica încetă. Acul patefonului aluneca pe șanțurile false. Lucas se grăbi să ridice brațul aparatului.

— Cum ți-a plăcut ?

— A fost grozav.

Se întoarseră la masă. Alicia se așeză în stînga lui Mely și îi spuse :

— Tu parcă țineai foarte mult să dansezi.

Mely făcu un gest de delăsare și ridică din umeri.

— Nu vrei o țigară ? o întrebă pe Alicia.

— Mersi, Amelia ; mai tîrziu, spuse Alicia privindu-și brațele.

Mely deschise gura și lăsă fumul să iasă încet, fără măcar să-l sufle.

Petra le porunci copiilor :

— Hai, îmbrăcarea, copii. Mergeți și adunați-vă lucrurile de pe unde sînt. Plecăm imediat

ce vine tăticu. Peste ăia, Amadeo ? Ce-ţi poate trece prin minte !

Copilul voia să-şi tragă pantalonul peste chilotul de baie. Zise :

— Păi e uscat, mămico. Pune mîna, uite, atinge-l...

— Doamne, ce ruşinos mai eşti ! Hai dezbracă-te acolo după scaun, dacă-i vorba de asta. Şi fii atent, ascunde-te bine să nu se vadă, că se sperie lumea şi o ia la fugă, ai grijă ! Mare scofală îţi închipui tu că ai, de te ruşinezi aşa ?...

Juanito venise lîngă Petra ca să-i tragă bretelele peste umeri. La masa celor cinci tineri din Madrid se auzea o fată cîntînd cu jumătate de glas.

— N-ai terminat ?

Amadeo nu răspunse. Nu se mişca în semiîntunericul din spatele scaunelor ; plîngea.

*

Pe şosea, în dreptul trecerii de nivel, se vedea un cerşetor. Cioturile picioarelor amputate îi erau dezvelite. Stătea aşezat pe foile mari ale unui ziar, întinse pe jos. Cerul era galben-verzui în spatele fabricii în ruine de la San Fernando de Henares.

Faustina alegea linte pe faţa de muşama, la lumina ce-i venea prin fereastră. Glasurile celor din grădină ajungeau pînă la ea.

Cărămizile podului se întunecau încetul cu încetul, pe măsură ce razele soarelui se îndepărtau spre celălalt mal. Ochii Paulinei le urmăreau dincolo de cîmpurile sterpe, spre dealurile

de la Alcalá, unde ultimele înălţimi se colorau în aramă, arzînd într-un foc prăfuros şi opac.

— La ce te uiţi ?

— La nimic.

Sebastián ridică mîna pînă atinse faţa Paulinei. Fata îl întrebă :

— Te simţi bine ?

Îi băgă degetele în păr.

— Am alergat mult pe maşini cu marca asta !... Santander, Valladolid, Medinalcampo, Palencia (socotea pe degete), Burgos, Astorga, Toro, La Coruña, toată partea Galiciei. Ponferrada, portul Pajares, Oviedo, prin toate astea am alergat pe Peugeot, şi Zamora, şi Peñaranda şi Salamanca... ! Toată harta, ca să zic aşa ! Pe mine nu mă speria şoseaua nici ziua, nici noaptea, la cei douăzeci şi cinci de ani pe care-i aveam pe-atunci. E o vîrstă la care, după cum ştiţi, omul vrea să facă mai mult decît poate, şi crede că lumea-i prea mică pentru el. Aşa că la orice oră puteau să-mi ceară să fac un transport; nu întrebam prea multe, săream din pat şi la drum ! Totuna-mi era dacă mergeam după usturoi la Zamora sau după fier în Vascongadas. Ce-mi păsa mie ! Îmi puneam haina de piele şi dă-i bice. Toarnă-ne, Mauricio, te rog. Aveam un cîine lup, ca ăia din filme. Parcă era pictat ! O minunăţie ! N-am să-l uit niciodată. Şi ce dinţi avea ! Cum v-am spus, cînd e vorba de Peugeot mie să nu-mi spună nimeni că aşa şi pe dincolo.

Lîngă trecerea de nivel cerşetorul îşi agita cioturile picioarelor şi cerea de pomană trecă-

torilor care urcau de la rîu spre stația de autobuz și spre gară.

Umbrele se alungeau între frunzele de iederă și viță americană.

— Doamne, unde i-o fi gîndul ? Și uite cît e ceasul... !

Felisita se uita la masa lui Zacarías și Miguel ; îi studia pe toți, era atentă la fiecare cuvînt și gest.

— Oricare ! Toate sînt la fel ! Numai să dansăm... !

Fetele își arătau brațele, își mișcau brațele întruna, își priveau brațele, își treceau palmele peste brațe. Cîteva momente mai devreme cineva închisese obloanele de la fereastra din spatele blondei. Fețele celor care stăteau în penumbră, sub bolta de viță, nu se mai distingeau aproape deloc. Pisica umbla după pradă prin colțurile grădinii.

„Știu că vă necăjesc mereu ! Că abuzez, bietul de mine, tot timpul de sufletele darnice ! Să dea Dumnezeu să vă bucurați toată viața de mădularele dumneavoastră ! Un bănuț pentru cel care nu-i bun de nimic ! Creștinilor !! O firfirică de metal pentru pîinea invalidului, pe care el nu poate să și-o cîștige singur !"

Barierele de la trecerea de nivel începură să coboare. Monedele cădeau pe ziar, alături de picioarele amputate.

— Sigur, spuse ciobanul. Am aici o bucată de brînză care mi-a rămas de la prînz.

Cotrobăi în desagă printre hîrtii. Dintr-un pachețel mic scoase un triunghi de brînză de culoare rozalie.

— Bravo, oierule ! Așa te vreau ! Bine că ți-ai adus aminte să pui de-o parte pentru prieteni ceva din bunătățile tale.

Partida continua într-o atmosferă de tensiune, între lungi tăceri, fraze scurte și implacabilele săgeți ale paraliticului. La sfîrșitul fiecărei partide, izbucneau strigăte și comentarii.

— Păi nu prea am chef de mîncare în toiul zilei, pe arșița asta cumplită.

Puse brînza pe lemnul tejghelei și o tăie cu un briceguț.

— Poftiți, spuse, închizînd briceagul. Luați fiecare. E puțin..., dar e totul.

— Hei, cîți n-ar vrea să mănînce brînză ca asta în multe localuri și baruri șic din Madrid !

— Fără îndoială, încuviință alcarrenul. Dumneata nu vrei ?

— Eu pas, mersi.

Ciobanul se întoarse :

— Nu vrei puțină brînză ? Hai, măcar bucățica asta, de gust, spuse clătinînd din cap. Oh, oh, domnule Lucio, văd eu că te-ai făcut un intelectual, altfel nu m-ai refuza !

Cățelul Sulf simțise mirosul de brînză și dădea din coadă așteptînd să i se dea cojile.

— Asta cred eu c-a fost, spuse Mauricio. Cred că n-ai mîncat deloc...

— Păi așa nu-i bine.

— Blestematule ! țipă Coca-Coña. Ce bine le-ai socotit ! Grozavă închidere, pe onoarea mea ! I-am prins de data asta ! Ei, Marcial, ce părere ai ? Socotește, socotește...

— Socotiţi voi, că-i jocul vostru, replică don Marcial.
Sulf prinse în aer cojile de brînză pe care i le aruncă Chamarís.
— Ce-i pasă lui că eu trebuie să pregătesc cina şi că ăştia mici trebuie să se culce ?
Îndoia şi desfăcea şerveţelul fără încetare.
— Şi pe urmă mai e şi fără faruri, după cîte zice. Cu lumina asta...
Prívi cerul.
— Mîncam un sandviş la Alba de Tormes, şi valea ! La şase eram în Zamora. Cît ai zice peşte eram sus, în port ! Nu-i păsa că urca sau cobora. Pentru motorul ăla totul era cîmp întins ca-n palmă. Beţi, că mai aduce.
Ocaña se executa automat.
Paulina privea spre cîmp, la calea ferată din vîrful rambleului.
Trenul poştal de la Guadalajara venea alunecînd pe şinele drepte. Sebastián ridică mîna şi se uită la ceas. Îşi schimbă poziţia cu un oftat leneş. În fund, pe dealurile dinspre răsărit, lumina soarelui părăsise ultimele înălţimi.
„Să dea Dumnezeu sănătate sufletelor milostive ! Şi să binecuvînteze tînăra pereche ! Să fiţi fericiţi aşa cum n-a putut fi sărmanul invalid ! Pentru cel care mereu vă necăjeşte ! Pentru cel care supără sufletele milostive ! Creştinilor ! ! O monedă de cinci bănuţi pentru fiul nefericirii... !"
Trecerea de nivel fu închisă. Cîteva femei alergau.
— Şi dacă am merge la Vicálvaro ?

Carmen nu-l asculta ; era atentă la zgomotul trenului care se amplifica pe măsură ce acesta înainta pe pod. Ţinea braţele sprijinite pe bariera vopsită în alb şi roşu. „E timp, e timp, nu alergaţi..." îşi strigau femeile fără să înceteze să alerge. Pămîntul se cutremură. Santos ţinea bicicleta de şa.

— Auzi, Mely, îţi păstrez locul. Sper că revii, da, tu ?

Mely ieşi să danseze cu Fernando ; întoarse capul şi spuse :

— Da, Zacarías, păstrează-mi-l. (Se priviră.) Îţi mulţumesc.

Patefonul răspîndea melodia unui tangou. Trenul trecu în pufăit de aburi, pufăit ce părea scos de mii de zmei înfuriaţi. Se auzi apoi un zgomot prelung de metal în frecare. Gemu cînd frînă în staţie. Vagonul din coadă i se oprise la mai puţin de douăzeci de metri de trecerea de nivel. Lumea se înghesuia la uşi.

— Ce aşteptăm ?

Barierele se ridicară din nou şi cei care aşteptau putură să traverseze calea ferată.

— Spuneam că ce-ar fi dacă ne-am abate pe la Vicálvaro. Pe urmă am lua-o pe şoseaua spre Valencia şi am intra în Madrid prin Vallecas.

— Nu ocolim ?

— Foarte puţin. Am evita toată aglomeraţia de maşini care se întorc din *week-end*. E un drum pe care nu circulă nimeni. Numai cîmp...

— Hai să mergem, dacă ştii drumul. O s-ajungem tîrziu ?

Scoase bicicleta din șosea ; se opri și trecu un picior peste șa, după aceea se propti bine cu ambele picioare în pămînt.

— Urcă, spuse.

Carmen se sui pe cadru și apucă ghidonul cu mîinile.

— Lăsați-mă în pace odată ! Nu vreau nimic de la voi !

În semiobscurul de sub copaci totul avea un contur vag.

— Dar ce ți-am făcut ? Vino încoace, Daniel... !

— Nimic. Nu mi-ați făcut nimic. Mă deranjați !

Merse cîțiva pași depărtîndu-se de Tito și Lucita, și se lăsă să cadă cu fața în jos. Pămîntul aproape că nu se mai distingea de apa rîului.

„Într-o cabană — la malul mării — unde mari valuri — mugeau furios — trăia ferice — cu-ai săi copilași — buna nevastă a unui pescar..."

Afișele colorate de pe peretele din fund își estompau contururile ; desenele nu se mai vedeau aproape deloc.

— Tată, hai să mergem.

— Acuși, copilul tatii ; spune-i maică-tii că vin acuși. Toarnă la toată lumea, Mauricio ; ultimul rînd. Spune-i că vin imediat...

Două perechi de la masa celor cinci ieșiră să danseze. Fernando comentă :

— Şi ăştia de ce naiba dansează pe muzica noastră ?

— Lasă-i, spuse Mely. Cu ce te deranjează ?

— Sînt nesimţiţi.

— Trebuia să-ţi ceară voie, după tine ? îl întrebă ea.

Din scaunul lui, Zacarías o privea pe Mely. La patefon se auzea vocea fornăită şi antică a lui Gardel.

Nineta voia ca Sergio s-o scoată la dans.

— Dragă, noi am trecut de vîrsta dansului. Ş-apoi, Petra e grăbită.

— Ah, păi dacă e vorba de asta, spuse Petra, în ritmul în care mergem aveţi timp să vă săturaţi de dans. Ce-i, copile, ce ţi-a spus ?

— Că vine imediat.

Lăsaseră în urmă şoseaua şi vocea cerşetorului. Santos pedala încovoiat, cu obrazul lipit de cel al lui Carmen.

— Poate ne rătăcim, spuse ea.

— Şi-ţi pasă dacă ne rătăcim ?

— Nu prea mult, spuse zîmbind, frecîndu-şi obrazul de barba lui Santos. Cînd sînt cu tine, mi-e indiferent.

Drumul străbătea acum nişte livezi, la marginea Cosladei. Copacii mici se proiectau negri pe cerul roşu al crepusculului. Coslada rămase în urmă.

— Proastă treabă ; ne-a făcut figura individul, spuse Tito.

— Lasă-l în plata Domnului. Nu-ţi face probleme.

— Ba-mi fac. Îmi pare rău c-a plecat de-aici.

Simţea braţul Lucitei lipit de al său. Fata spuse :

— Ce-am avut şi ce-am pierdut ! O să ne simţim la fel. Sau tu nu poţi să stai deloc fără el ?

— Dragă, eram toţi trei împreună, nu ?

— Foarte bine, acuma sîntem doi. Cu cît mai puţine persoane, cu-atît lucrurile se văd mai limpede, nu crezi ?

— Mai limpede ? Dragă, eu văd totul tulbure. Cu vinul din mine să nu crezi că mai văd clar ceva.

— Ah, păi nici eu, spuse Lucita rîzînd.

Îşi apropie faţa de el şi adăugă :

— Sînt cam veselă, ştii ? (Ochii îi luceau.) Tu lasă-l pe Dani ; dacă are chef să tragă un pui de somn, treaba lui. A spus că-l deranjăm. Ascultă, Tito...

— Ce-i ?

În lumina difuză pe care o răspîndea în jur albia rîului, se vedeau turnul de la Vicálvaro şi coşul fabricii de ciment Valderribas. Totul era acoperit de fum. Bicicleta înainta fără zgomot ; doar apărătoarea lanţului scotea un mic scrîşnet, la intervale egale. Carmen simţea răsuflarea lui Santos pe unul din obraji. Fură nevoiţi să se dea jos ca să treacă peste şinele de cale ferată de la Arganda. Cineva striga în cîmp pe o altă persoană.

— Ajută-mă puţin, Carmela.

Împinseră bicicleta pe pantă în sus şi se opriră în vîrf, lîngă şinele de tren.

— Sărută-mă.

Se zărea umbra dealului Almodóvar, un podiş solitar ce se înălţa acolo, în faţă, aproape şi întunecat, proiectat pe fundalul de lumină slabă şi verzuie a cerului de la apus.

— Muzica este a tuturor ! Patefonul poate fi al oricui, dar muzica nu este a nimănui ! Muzica este a celui care-o ascultă !

Sticlele nu mai străluceau în rafturi. Mauricio căscă. Alcarrenul spuse :

— Aţi fi putut gusta din brînză, dacă nu eraţi atît de prins în discuţie cu amicul, mai ales că este brînzică de oaie, specială. El, da (arătă spre cioban), aşa ceva se pricepe să facă, în rest însă nu-i bun de nimic...

Ciobanul spuse la rîndul lui :

— Da, mi-ar fi plăcut s-o gustaţi. Ca să vedeţi că nu toate lucrurile de pe-aici sînt proaste. Dar, vedeţi, n-am îndrăznit să vă întrerup conversaţia...

Interveni şoferul :

— Încetişor, măi, că domnul are să mai vină pe-aici. Trebuie să mai vină. Dar singur, fără familie sau alte belele pe cap. Ne anunţă din timp şi îi tăiem un ied ; ce zici, domnule Claudio ? I-l pregătim a-ntîia. Cu maşina nu-i o problemă să vină. O să vedeţi, o să vedeţi... Nu numai în Madrid se trăieşte bine, ce părere aveţi ? Şi la ţară se organizează chefuri zdravene.

Puse o mînă cordială pe umărul lui Ocaña, doar pentru cîteva clipe.

Faustina îşi dădu brusc seama că abia mai vedea lintea pe muşama. Ridică ochii spre fereastră ; în lumina grădinii, culorile piereau lent ; se stingeau şi se răceau una cîte una, topindu-se în culoarea gri a cenuşei lor. Faustina îşi scoase ochelarii şi îi puse pe faţa de masă.

„...în apele — învîltorate — pieri lupul de mare“.

Ochelarii aveau ramă de celuloid negru. Se ridică de pe scaun ca să aprindă lumina.

— Aşa că acuma ştiţi ; în ziua în care vă convine dumneavoastră. Nu trebuie decît să ne anunţaţi cu o zi, două înainte, şi pregătim un ospăţ pe cinste. Atunci o să vedeţi ce e bun.

— Da, dar o să fie cam greu acuma. Mauricio ştie deja, nu-i aşa ? Să nu credeţi că din cauză că nu mi-ar face plăcere ; că dacă aş putea, fiţi sigur că aş veni bucuros. Dar, oricum, vă mulţumesc pentru amabilitate.

— Ce să ne mulţumiţi ? Nici o mulţumire. Mulţumirile, după. Deocamdată problema este să veniţi. Altfel, nu...

— Aici nu se mai vede absolut nimic, tu ! izbucni Coca-Coña. Îşi bagă omul degetele în ochi ! Ce se întîmplă aici ? Mauricio, fii mai atent cu muşteriii şi las-o naibii de economie de curent ! Că mi-l ţii aici pe bietul domn Esnáider de trebuie să-şi ridice omul piesele în lumina de-afară, ca să ştie ce joacă !

— Dar taci odată, măscărici de bîlci ce eşti ! îl certă don Marcial. Cu trompeta aia a ta, parcă i-ai înfige omului nişte ace în urechi, de fiecare dată cînd ridici glasul !

— Cine e mai măscărici, domnule Platfus ? Că mergi de parcă ţi-ai trimite un picior în Franţa şi altul în Portugalia...

— Uitaţi-vă la avortonul ăsta ! Mai are tupeul să găsească defecte fizice altora ! Închipuiţi-vă cît or fi studiat genitorii lui pînă să aducă pe lume un produs atît de caraghios ! Şi cu ce cadou grozav au reuşit să ne procopsească !...

Mauricio răsuci butonul comutatorului electric. Lumina din bucătărie ţîşni în grădină prin cadrul ferestrei, ca să se destrame în difuza atmosferă crepusculară.

— Uite, spuse Petra, se întunecă într-o clipă. E aproape noapte.

Felipe Ocaña apăru în uşa dintre culoar şi veni spre masa alor săi.

— Am vrut să profităm şi noi de muzică. Că doar nu facem nimănui nici o cheltuială cu asta. În felul ăsta, nu există pierderi, iar patefonul lucrează cu randament mai mare.

— Da, domnule, am zis numai aşa, ca să fac puţin scandal. Dar cine vă poate răpi plăcerea asta ?

— Bine, atunci învîrtim noi la manivelă... la discul următor. Aşa ne împărţim corvoadele, şi toată lumea e mulţumită, bine ?

Samuel scoase o ţigară cu opiu, o aprinse şi i-o întinse lui Zacarías.

— Măi, figurilor ! spuse Loli. Ce plăcere găsiţi voi în drăcia aia ?

— Uitaţi-vă la Fernando, s-a împrietenit deja cu tipii de colo.

— Păi unde nu-şi bagă ăsta nasul...

— Şi tu îl laşi să fumeze otravă din asta ?

Marialuisa ridică din umeri :

— De ce nu ?

— Te pomeneşti chiar că te încîntă. Îţi dă senzaţia că ai lîngă tine un bărbat mai interesant, numai pentru că fumează aşa ceva.

— Nu-i vorba de asta. Dar dacă lui îi face plăcere, de ce să i-o stric eu ?

— Nu poate să-i facă bine...

— Hei, care-i treaba, nu puneţi alt disc ?

— Aşteaptă, trage-ţi sufletul măcar o clipă. Nu sînt decît cinci, şi n-o să le punem unul după altul.

— Care cinci, că sînt zece...

— Nu toate merg pe ambele feţe ; mi se pare că cel puţin două nu au...

— Chiar opt dacă sînt... Nici n-o să avem timp să le punem pe toate, ai să vezi.

— Hai, Mariyayo, lasă, fetiţo, că ştim şi noi. Nu ne mai bate la cap că ne plictiseşti.

— Şi ce interes aş avea ?

— Îţi place să cicăleşti, spune că nu-i aşa !

— Și ce simți tu cînd fumezi asta ? îl întrebă Mely pe Zacarías.

— Încearcă, zi-i lui Samuel să-ți dea și ție o țigară...

— N-am curaj, mi-e cam frică. Ce simți ?

— Păi, amețești...

— Şi asta cum e ?

Drumul alerga paralel cu umbra Almodóvarului. O dungă tăcută se aşternea în praful drumului în urma bicicletei. În lumina violet-azurie care murea, încă mai luceau slab ghidonul nichelat lîngă mîinile lui Carmen, paiele murdare și cromate ale miriștei, porțelanul alb al izolatorilor de pe stîlpii care se profilau spre apus, prin spatele dealului de la Almodóvar. În spatele celor doi, fumul pe care-l scotea coșul fabricii de ciment „Valderribas" urca leneș, neajutat deloc de vînt, spre cerul de smoală, deasupra clădirilor negre ale fabricii, a împrejurimilor singuratice de la Vicálvaro, a turnului și caselor din cătunul ce abia se deslușea. Carmen se înfioră auzind zumzetul sîrmelor, vîjîitul metalului tensionat ce traversa drumul pe deasupra capetelor lor.

Santos privi în semiobscuritatea amurgului, spre partea dreaptă, dincolo de miriște, spre coasta pustie a Almodóvarului, unde pămîntul albicios, de marnă, pătat cu negru de punctele rotunde ale tufelor lumina în întunericul difuz.

— Facem o haltă..

Carmen se întinse leneș în mijlocul drumului ca să se dezmorțească. Santos privi în toate

părţile, fără să lase bicicleta din mînă, apoi spuse :

— Urcăm pe deluşorul ăla ?

— Unde ? Acolo, aşa de sus ?

— E un fleac, dragă ; traversăm cîmpul şi pe urmă o să fie cel mult optzeci sau nouăzeci de metri de urcuş.

— Mai adaugă, mai adaugă.

— Nu vrei să vezi Madridul ?

— Se vede ?

— Perfect.

Scoase bicicleta în afara drumului şi adăugă :

— Vii sau nu ?

— Tu de unde ştii că se vede Madridul ? Cu cine ai mai urcat ?

Intră şi ea în mirişte şi îmcepură să urce împreună.

— Am fost într-o după-masă cu unchiul meu, Javier, şi cu un alt sergent, cînd unchiu-meu făcea serviciul militar la Vicálvaro ; voiau să vadă dacă erau potîrnichi. Ţine-te de mine dacă ţi-e greu să mergi. Calcă pe dîra brazdei, numai pe brazdă, şi ai să vezi că nu te mai împiedici.

— Mi-e frică să calc pe brazdă ; dacă sînt gîngănii ?

— Da, vezi să nu fie crocodili sau leoparzi !...

Paiele de pe mirişte fîşîiau sub paşii lor. La poalele dealului de la Almodóvar trîntiră bicicletele pe pămîntul reavăn ; apoi Santos o prinse de mînă pe prietena lui şi o ajută să urce coasta. În spatele lor, departe, pe şoseaua spre Valencia, veneau automobile cu farurile aprinse.

— Spune-mi, ce fac dacă sînt puţin ameţită?
— Aştepţi pînă trece efectul.
— Şi în timpul ăsta ?
— Nimic ; încerci să nu-ţi laşi capul să meargă unde vrea să-l ducă vinul.
Cum stătea cu faţa în sus, Lucita îşi propti în pămînt braţele rigide şi îşi aruncă părul pe spate.
— Dar mă simt mai bine... ! spuse încet, lăsîndu-şi pleoapele în jos.
Se ridică din nou în capul oaselor şi adăugă :
— Auzi, eu nu vreau să-mi treacă. Mi-e tare bine aşa. Ţie ?
— Şi mie la fel...
Lucita clătină din cap, apropiindu-şi ochii ca şi cum ar fi căutat faţa lui Tito în semiîntuneric.
— Dragă, aproape că nu te mai văd, aşa de ameţită sînt.
— Păi nu te mai mişca atîta, dacă eşti ameţită ; cu cît agiţi vinul mai puţin, cu atît e mai bine.
— Bun, am să stau cuminţică. (Îşi întoarse privirea spre rîu şi pădurice.) E aproape noapte.
— Da, aproape.
Ea se uită în spate şi spuse :
— Daniel nu se mai vede. Nu dă nici un semn de viaţă. Probabil doarme buştean.
— Pluteşte în lumea visurilor, mai mult ca sigur.

— Oare ? Eu zic că o să-l țină mult așa. Nici vorbă să se trezească curînd.

— E criță. A tras la măsea cît noi amîndoi la un loc. Fiindcă era în mijloc, bea de fiecare dată cînd sticla trecea dintr-o parte în alta. De-aia.

— Cu-atît mai rău pentru el ; tu și cu mine, cu jumătate din cît a băut el, ne simțim perfect. Ca și cum am fi pe un vapor, nu-i așa ? Valurile, nu simți valurile ? (Rîdea.) Închipuie-ți că mergem amîndoi într-o barcă, Doamne, ce amuzant ! Tu tragi la vîsle ; marea e foarte agitată ; e o noapte ca smoala, nu se vede la doi pași ! ; mie mi-e tare frică, și atunci tu... Uite că spun prostii, nu-i așa ? Te pufnește rîsul. Spun multe prostii, nu-i așa, Tito ?

— Da de unde, dragă, era interesant ce povesteai, nu erau deloc prostii.

— Nu-ți par o prostuță ? Ai zice că sînt ca un copil căruia îi place să se joace de-a mersul călare pe cal și-și închipuie o groază de aventuri ; nu-i așa că asta crezi ? spune-mi adevărat ! Îți par tare neroadă, nu ?

— Încetează odată ! Ce contează ce-ai spus, dragă ? Cînd bea puțin oricine își imaginează fantezii. Așa că de ce-ți faci tu probleme ?

— Dar eu... lăsînd vinul la o parte, eu, eu mă refer...

— Tu, ce ?

— Cum sînt eu ? Sau, să zicem, cum ți se pare ție că sînt ?

— Mie ? N-aş fi acuma cu tine dacă nu mi-ai place. Greşeala ta este că întrebi. Te interesează prea mult părerea celorlalţi.

— Nu a oricui. Bine, oricum este o prostie. De ce-mi pasă ? Chestie de nuanţă ; cînd vreau să rîd, rîd. Am un dulap cu oglindă în camera mea, ce crezi ? ; nici părerea ta nu mă interesează în fond ; cum sînt, ştiu eu cum sînt... Sînt aproape beată, Tito.

— Bine, hai, întinde-te puţin şi stai liniştită.

— Da, Tito, mersi. (Se întinse.) Auzi, tu să nu iei în serios ce-ţi spun eu, bine ? Nu-i nimic adevărat. Vreau să spun ceva într-un fel şi-mi iese totul pe dos. Vai de mine, ce m-am dat în spectacol ! (Zîmbea.) Bine, n-are importanţă, aşa ne amuzăm. Ce nebună sînt ! Nu-i aşa ? Tu ce crezi ?

— Deloc ; eu te găsesc simpatică în seara asta.

— Mă bucur, îmi pare bine. Numai că acuma în loc să merg în barcă, mi se pare că mă dau în căluşei.

Îşi cuibări capul pe o grămăjoară de haine şi se răsuci într-o parte.

— S-a făcut noapte, adăugă. Noapte de-adevăratelea.

Cum stătea culcată, vedea celălalt mal, cîmpul gol din spatele acestuia şi rîpele întunecate peste care noaptea creştea şi avansa invadînd pămîntul, cucerind înălţimile, tufă cu tufă, pînă cînd le învălui cu totul. Un întuneric cenuşiu, sfios şi felin care pîndea să apuce pămîntul ca o lighioană. În aer plutea o tainică primejdie

de gheare, labe şi dinţi ascuţiţi. Era o noapte olfactivă, vorace şi sîngeroasă ce umplea de spaimă vizuinile materne lipsite de apărare. În cîmpul negru, ochiul de ciclop al trenului lucea ca ochiul unei fiare.

— Bine, hai, povesteşte-mi ceva.

Mai erau încă destule grupuri în pădurice. În întuneric se auzeau tonurile ascuţite ale unei muzicuţe. Cîntau un marş, un marş nemţesc.

— Hai, povesteşte-mi ceva, Tito.

— Să-ţi povestesc, ce ?

— Omule, ceva, ceva ce-ţi trece prin minte ; minciuni, orice. Ceva interesant.

— Interesant ? Eu nu ştiu să povestesc nimic. Auzi, ce idee ! Şi ce anume, adică ? Ce e interesant pentru tine, ia să vedem...

— Ceva cu aventuri, de exemplu, sau cu dragoste.

— Uf !, cu dragoste ! rîse Tito scuturîndu-şi degetele. N-ai spus nimic ! Şi ce fel de dragoste, pentru că sînt de mai multe feluri...

— De care vrei tu, numai să fie interesant.

— Dar eu nu mă pricep să povestesc lucruri romantice, dragă. De unde vrei să le scot ? Pentru aşa ceva, uite, cumpără-ţi un roman.

— Lasă, că de cărţi sînt sătulă pînă-n gît, iubitule. Îmi ajung cărţile, am citit destule ! Şi pe urmă ce legătură are ? Eu ţi-am cerut să-mi spui ceva ineresant aici, în momentul ăsta.

Tito stătea cu spatele lipit de un copac ; privi în jos la trupul Lucitei, întins în stînga lui. Abia putea să-i distingă albul umerilor ce contrasta

cu lîna neagră a costumului de baie şi braţele împreunate pe după ceafă.

— Şi vrei ca eu să ştiu să-ţi povestesc ceea ce nici în romane nu scrie ? o întrebă. Îmi ceri adică să am eu mai multă imaginaţie decît cei care le scriu ? Păi atunci aş mai fi fost eu funcţionar de magazin, auzi vorbă !

— Ca să te fac să vorbeşti, înţelegi ? de-aia. Bine, nu-mi povesti nimic. Toate spun acelaşi lucru, nu-şi bat ei capul : o dată ea e blondă şi el brunet, altă dată ea e brunetă şi el blond ; în rest nu diferă...

Tito rîse :

— Şi roşcovani deloc ? N-au pus niciodată vreun roşcovan ?

— Ce nebun eşti ! Ce fel de roman ar fi ăla în care el ar fi roşcovan ? Oribil ! Dacă ar fi vorba de eroină, mai treacă, meargă.

— Eu zic că e un păr foarte drăguţ, spuse el rîzînd din nou. Păr de culoarea morcovului !

— Bine, lasă-te de rîs că ai rîs destul. Gata, hoo, ascultă ; vrei să mă asculţi ?

— Păi ce, dragă, te deranjează şi că rîd ?

Lucita se ridică în capul oaselor ; rămase aşa lîngă Tito căruia îi spuse :

— Ah, nu, nu-i vorba de asta, dar ai rîs totuşi destul. Acum altceva. N-am vrut să te opresc, aveam doar chef să schimbăm subiectul. Hai să vorbim de altceva.

— Despre ce ?

— Nu ştiu ; despre altceva. Despre altceva ce ne trece prin cap, Tito, despre ce vrei tu. Hai, lasă-mi şi mie un pic de pom să mă sprijin. Nu,

dar tu nu pleca, încăpem, încăpem amîndoi. Eu nu vreau decît un colţişor...

Se rezemă de copac, în stînga lui Tito, lipită de umărul lui. El o întrebă.

— Acuma te simţi mai bine ?

— Da, Tito, mă simt foarte bine. Cred că din cauză că stăteam întinsă mă simţeam şi mai ameţită. Aşa e mult mai bine. (Îl lovi uşor cu palma peste braţ.) Salut !

Tito se întoarse :

— Ce e ?

— Te-am salutat. Sînt aici.

— Păi te văd.

— Vezi, şi nu mi-ai povestit nimic, Tito ; de necrezut cum poţi să fii. N-ai fost în stare să-mi povesteşti ceva ca să te aud povestind. Mă încîntă să ascult şi să mi se povestească, să mi se povestească întruna. Voi, bărbaţii, întotdeauna povestiţi mai mult. Vă invidiez pentru cît de bine ştiţi să povestiţi. Bine, pe tine nu. Ba da. Pentru că sînt sigură că ştii să povesteşti lucruri formidabile cînd vrei. Se vede după vocea ta.

— Ei, ce spui ?

— Ai vocea făcută pentru aşa ceva. Vocea unuia care povesteşte istorii lungi. Ai o voce foarte frumoasă. Chiar dacă ai vorbi chinezeşte, eu tot te-aş înţelege, şi m-ar încînta să te-aud povestind. Zău.

— Vorbeşti foarte ciudat, Lucita, îi spuse Tito zîmbind.

— Ciudat ? Dacă zici tu, aşa o fi. Şi eu sînt ciudată în seara asta, şi văd totul ciudat în jurul

meu. Așa că nu mă miră dacă spun lucruri ciudate. Fiecare face ce poate, nu ? Eu găsesc că mă țin încă destul de bine pentru cît de amețită sînt...

— După cîte se pare, starea în care ești îți priește, zău. Ești grozav de hazoasă și plină de duh în seara asta.

— În seara asta ? Da, păi sigur, vinul, vinul vrei să zici că mă face așa. Cînd îmi trece, s-a terminat. Imediat ce mă lasă, am să fiu ca înainte, să nu ne facem iluzii. Au ! ce amețeală m-a apucat acuma ! Se vede că sînt călușeii care se pun în mișcare. Adineaori am vorbit de ei... Ce înfiorător se-nvîrte pămîntul, vai ce amețeală m-a apucat dintr-o dată !...

— Tare ? o întrebă Tito. (Se aplecă spre ea și o cuprinse cu brațul pe după umeri.) Vino, hai, sprijină-te de mine.

— Nu, nu, lasă-mă, Tito, îmi trece, îmi trece imediat ; nu te deranja, e ca valul, vine și pleacă, vine și pleacă...

— Sprijină-te aici, dragă, hai că nu mă deranjezi.

— Lasă, stau mai bine așa, îmi trece... De ce insiști atîta ? Stau bine cum stau... !

Își ținea ochii și fruntea ascunse în palme. Tito zise :

— Pentru tine spuneam, Lucita, nu trebuie să te enervezi. Ia zi-mi, ți-a trecut amețeala ? (Îi puse mîna pe cap și o mîngîie pe păr.) Ți-e mai bine acuma ? Nu vrei să ud o batistă în apă ? Asta îți face bine ; mă duc ?

Lucita dădu negativ din cap.

— Bine, cum vrei tu ; ţi-a mai trecut ?

Fata nu spuse nimic ; îşi întoarse capul şi începu să-şi frece obrazul de mîna care o mîngîia, ca o pisică ; îşi plimbă faţa pe tot braţul, în sus, şi şi-o ascunse la gîtul lui Tito. Se strînse la pieptul lui, îl apucă cu braţele pe după ceafă şi se lăsă sărutată.

— Sînt o neruşinată, nu-i aşa, Tito ? Ai să spui că sînt o stricată, sînt sigură.

— Nu mă-ntreba pe mine.

— Dar tu de ce mă provoci ? Îmi spui reazemă-te de mine şi repeţi. Acuma vezi ? Nu ştiai cum sînt în seara asta ? Am făcut ce mi-ai spus, m-am rezemat şi vezi ce s-a întîmplat ?... Ce mi-ai dat tu să beau ? Auzi, mai hai o dată.

Se sărutară încă o dată şi, brusc, Lucita îl respinse violent, lovindu-l cu mîinile. Se aruncă apoi cu faţa la pămînt şi începu să plîngă.

— Dar, Lucita, ce-i cu tine ? Ce ţi-a venit aşa, deodată ?

Ea îşi ţinea faţa ascunsă în mîini. Tito se aplecă deasupra ei şi o apucă de umăr, încercînd să-i descopere faţa.

— Lasă-mă, lasă-mă, pleacă...

— Spune-mi ce se întîmplă, dragă, ce ai ? Ce te-a apucat aşa, din senin ?

— Lasă-mă, nu e vina ta, tu nu mi-ai făcut nimic, eu sînt... eu sînt de vină că am ajuns aici, singura vinovată, am fost ridicolă, da, ridicolă...

Vocea ei răsuna furioasă printre hohote de plîns.

— Dar eu nu te înţeleg, dragă, despre ce ridicol vorbeşti, ce mai e şi cu asta ?

— Ce vrei mai ridicol ? Crezi că eu nu ştiu cît însemn eu pentru tine ?... (Continua să plîngă în timp ce vorbea). Ba ştiu, şi încă foarte bine ! Oh, ce ruşine-mi este, ce ruşine !... Uită asta, Tito, te rog ; m-aş ascunde acuma, aş vrea să mă ascund...

Tăcu apoi, dar continuă să plîngă întinsă pe burtă, cu faţa ascunsă. Tito nu spunea nimic ; ţinea o mînă pe umărul ei.

*

— Ameţit ? E un cuvînt folosit acolo, în Maroc. Ca şi cum am spune că cineva s-a... nu s-a îmbătat, nu, e ceva diferit, cum să vă zic eu ? uite...

— E adormit, poate ?

— E ceva dar nu-i nici asta. Stai, mai bine să-i zicem concentrat, înţelegi ? sau, uite, absorbit, îmbibat de atmosfera în care eşti, cu alte cuvinte, căzut pe gînduri. Aveam discuţii interminabile, să-ţi spună Samuel, cînd eram răcani acolo, cu el şi cu alţi camarazi de suferinţă. Uite, ne strîngeam într-o cafenea...

— În Maroc...

— Da, în Laroche. Ne adunam toţi la un loc şi începeau discuţiile. E o chestie, ştii ? Începi să vorbeşti, şi te entuziasmezi singur, ba că aia-i aşa, ba că ailaltă-i invers, şi îi tot dai înainte, fără să te mai opreşti ; şi cînd te opreşti, constaţi

că ai vorbit singur o jumătate de oră, o oră sau două. Asta este ceea ce de fapt înseamnă să fii ameţit de opiu. Ceva liniştit, mă-nţelegi, cum să-ţi zic ? ca un chef, dar un chef paşnic, fără scandal ; adică opusul a tot ceea ce este petrecere şi beţie cu vin. Pentru că acolo, arabilor li se predică să renunţe la orice băutură alcoolică din cauza religiei lor, înţelegi ?

— Da, auzisem de asta, mi-a povestit cineva.

— Bun, deci aşa. Prin urmare cheful lor constă în a te ameţi, asta înseamnă la ei a face chef. Se adună cîţiva, se aşază în cerc pe rogojinile lor şi, dă-i, fumează una după alta ţigările de opiu şi beau ceai; beau ceai şi fumează, nimic altceva; şi hau-hau, hau-hau, cu sunetele astea pe care le scot de nu înţelegi o iotă din ce-şi spun. Iar nevestele închise în casă. În timpul ăsta, nu-i interesează nimic pe lume. Ăsta-i tipul de chef pe care-l fac arabii, obiceiul de-acolo. Şi pe urmă majoritatea dintre ei nu mai funcţionează, înţelegi? pentru că aşa cum se întîmplă de obicei, cînd abuzezi e normal să-ţi atace capul, nu? cu fumul ăla aşa de tare; găseşti deci tipi care sînt neurastenici incurabili şi cu nişte manii şi manifestări mai ceva ca dracu. Numai că acolo, închipuie-ţi, pe nebuni toată lumea îi consideră sfinţi ; să vezi ce ciudăţenii mai au şi ăştia ! Pentru cei care sînt într-o ureche au, dragă, un respect nemaipomenit ; ăştia pot face tot ce le trece prin cap, prostiile cele mai mari, şi nimeni nu îndrăzneşte să le atragă atenţia sau să se ia de

ei. Exact ca nişte sfinţi, zău. Bineînţeles că astea sînt lucruri care ţin de obiceiul fiecărui loc şi de ideile pe care oamenii le au despre viaţă. Pentru că în orice ţară te-ai duce, ai descoperi că se trăieşte într-un fel deosebit de celelalte ţări.

— Da, păi atunci ai putea şi tu s-o iei mai uşurel, să nu abuzezi de aia, cum o numeşti tu, că aici pe cei căzuţi în cap nu-i considerăm sfinţi, ca acolo unde zici tu ; aici cum ai făcut o trăsnaie, pun laba urgent pe tine şi te închid în azil, şi pe urmă du-te şi reclamă. Ai să vezi ce-or să te mai bage în seamă...

— A, păi în chestia asta nu-ţi face griji, că ar fi o soluţie bună ca omul să nu mai facă prostii ; şi, pe deasupra, amuzantă.

— Joacă-te tu numai, şi ai să vezi.

— Dar ia spune tu, Mely, ţi-ar părea rău dacă m-ar închide la azilul de nebuni ?

— Mie ?, sigur, ca de oricine altcineva.

— Vai, ce puţin ! Nu mă joc, aşa nu merită ; doar atît cît de oricare altă persoană ?

— Ce-ai vrea să-ţi spun ?

— Păi să spui adevărul.

— Şi cum ai vrea tu să fie adevărul ?

— Vrei să ştii ?

— Răspunde-mi tu.

— Dragă, oricui îi place să fie băgat în seamă.

— Şi de ce ? Ce-ai cîştiga tu ?

— E plăcut, chiar dacă n-ar fi nimic altceva.

— Da, am înţeles.

— Mely, nu vorbi aşa, te rog.

— Să nu vorbesc, cum ?

— Așa, prostește, cum vorbești cîteodată.

— Ah, sînt proastă, foarte bine, mersi pentru compliment.

— Vezi ? Așa, ca acuma, de exemplu. Ce crezi că obții dacă ești așa de scîrboasă și antipatică, ia spune ?

— Ești în continuare foarte amabil, Zacarías.

— Cine a început ? Ai sărit de la primele vorbe cu tonul ăsta arțăgos, sau nu-i adevărat ?

— Măi, băiete, dar delicat mai ești ! Crezi cumva că sînt aparat de radio să-mi ajustez tonul după cheful ascultătorului ?

— Văd că vrei să iasă tot ca tine. Bine, dă-i drumul. Dar să știi că ești rea, și în ziua în care am să te prind pe picior greșit ai să mi le plătești pe toate.

— Serios ? Mă faci să rîd !

— Bine, rîzi ; să-mi cazi tu numai în mînă !

— Uite, îți cad azi. Ce-ai să-mi faci, aș vrea să știu...

— Nimic.

— Spune, hai, ce mi-ai face ? Atîta ură îți inspir ?

— Te-aș mușca pînă la sînge. Ai nimerit la fix dacă asta cauți : să te molipsești de turbare. Dar în ziua în care te-am prins, ai sfeclit-o ; să nu crezi că ai să scapi cu una, cu două.

— Scufița Roșie și Lupul cel fioros. Ce interesant ! Continuă, continuă, și ce altceva, continuă povestea...

— Aici se termină. Și să știi că nu e poveste.

— Dar ce e ?

— Adevărul adevărat.

— Hai că ești bine ! Crezi cumva că eu sînt Scufița Roșie ?

— Nu, dar n-are importanță ; aș avea unde să mușc și să-mi las urmele colților.

— De exemplu ?

— Știu eu ? eventual pe gură.

— N-ar fi trebuit să spui asta, Zacarías.

— De ce ? Tu întrebi și lupul îți spune adevărul. Dacă așa ai vrut... Te-ai supărat ?

— Nu.

— Atunci de ce nu vrei să spun ?

— Ba vreau. Îmi place să te aud spunînd asta.

— Ești un drac, știi ?

— Drac ?

— Nu dracul cel rău, celălalt. Alt drac, care nu știu cum e. Dar îmi place, mă încîntă, e singurul lucru pe care ți-l pot spune.

— Vorbește mai încet, că te aud ceilalți.

— Păi dacă toți dracii ar fi ca tine, Sfîntul Petru s-ar ruina.

— De ce-mi zici drac atunci, nu înțeleg...

— Ah, un motiv o fi existînd, draga mea. Sînt sigur că există un motiv.

— Auzi, Zacarías, acuma sînt puțin cam nervoasă. Dar îmi place să fiu cu tine, știi ? Mă întreb dacă nu cumva chiar din cauza asta sînt nervoasă.

— Bea puțin vin. Unde e paharul tău ?

— Nu, nu te mișca de unde ești, nu te mișca ; nu vreau să-mi vadă fața ceilalți, stai așa.

— Pînă am să fac gaură în masă cu cotul. Stau nemișcat aici ca un soldat.

— Mai spune-mi ceva, Zacarías.

Carmen privi în spate și se sperie brusc ; se lipi de Santos dintr-o pornire involuntară. Luna roșie, imensă și aproape, recent născută după linia orizontului, le apăru în spate, surprinzîndu-i pe coastă.

— Ce-i, iubita mea ?...

Carmen începu să rîdă.

— Nimic ! Luna. A apărut așa de brusc... și m-am speriat groaznic. Nu știam, dragă, ce e, așa, dintr-odată ! Îmi părea nu știu ce !

— M-ai speriat și pe mine. Mare minune că nu ne-am dus de-a dura amîndoi pe pantă în jos.

Fata rîdea cu obrazul lipit de pieptul lui Santos.

— Iubitule ! Auzi, tu, să mă sperii de lună... ce proastă sînt ! Dar a fost așa de neașteptat, ceva așa de mare și de roșu...

O priveau amîndoi, de la jumătatea pantei ; se vedea cum se îndepărta încetul cu încetul de linia orizontului, în partea cealaltă a cîmpurilor negre, înălțîndu-și cu greu fața mare și roșie. Carmen o privea cu coada ochiului, ascunsă la pieptul lui Santos.

— Ce mare e !

— Știi cu ce seamănă ? o întrebă Santos.

— Cu ce ?

— Cu un gong.

Ea își desprinse obrazul de la pieptul lui Santos și se uită drept spre lună.

— Da, seamănă, ai dreptate.

— Un gong din alea de aramă.

Ajunseră în punctul cel mai înalt al Almodóvarului. Era plat ca o masă şi se termina brusc la margini, cu o rîpă. Podişul putea să aibă vreo trei sute de metri în lungime şi nu mai mult de o sută în lăţime. Îl traversară pe lungime, cu luna în spatele lor, şi se opriră la marginea opusă. Se vedea Madridul. O vale mare de lumini, în fund, ca o galaxie întinsă pe pămînt ; un lac de ulei negru, cu tremurul a nenumărate lămpiţe aprinse ; pluteau fumegînd în noapte şi formau un halo foarte înalt şi difuz ce atîrna nemişcat pe cerul Madridului ca o lespede violetă sau ca un tavan de fum luminos. Se aşezară jos, foarte aproape unul de altul, la marginea podişului, cu picioarele spre rîpă. Se vedeau împrăştiate în negura cîmpiilor şi celelalte galaxii de lumini mai mici, ale satelor vecine. Santos le arătă cu degetul.

— În dreapta ta e Vicálvaro, spuse ; Vallecas e asta de-aici...

Vallecas era puţin la stînga, acolo jos, aproape la picioarele pantei. Îl dominau de la optzeci sau o sută de metri înălţime. Vorbeau încet, fără să ştie de ce.

*

Paulina îl bătu pe umăr pe Sebastián.

— Uite ce lună, Sebas !

El se ridică de jos.

— Ah, da ; cred că e lună plină.

— Este ; se cunoaşte numaidecît. Seamănă, ştii plantele alea pe care le arată în filmele ştiinţifico-fantastice, cu ele seamănă, nu-i aşa ?

— Dacă spui tu.

— Da, domnule, tu nu-ţi aduci aminte ăla pe care l-am văzut ?

— „Cînd lumile se ciocnesc".

— Ăla. Şi apărea New York-ul complet inundat, îţi aminteşti ?

— Da, fantasmagorii şi tîmpenii ; nu mai ştiu ce să născocească ăştia cu filmele lor.

— Dar mie îmi place genul ăsta de filme şi le găsesc interesante.

— Da, ştiu că tu n-ai loc decît de auireli în căpşorul ăla al tău.

— O fi aşa cum zici, dar poate că apucăm să trăim pînă atunci.

— Pînă cînd ?

— Păi pînă atunci, pînă în ziua cînd o să se-ntîmple toate chestiile astea. Ai să vezi.

— Într-o joi, după-masă, spuse el rîzînd. Fetiţo, nu-ţi înfierbînta capul c-o să te apuce febra. Văd că profiţi din plin de cele opt sau zece pesete cît te costă intrarea la film.

Sebas se uită în urmă şi adăugă :

— Uite, mai bine ar fi să mergem să vedem ce fac figurile alea trei.

O licărire a lunii descoperi din nou în întuneric apele rîului Jarama, într-o străfulgerare de solzi fosforescenţi, părînd acum spinarea arămie a unui peşte.

— Mergem să le facem o vizită ?

— Bine, hai.

Se ridicară. Paulina își trecu palmele peste picioare și peste costumul de baie ca să se curețe de praful și de pietricelele care i se lipiseră de piele.

— Ce faceți ?

— Stăteam aici.

Se auzeau chemări pe care le adresau femeile, printre casele împrăștiate ; nume strigate prelung din pragul caselor către cei de pe cîmp ; voci îndepărtate și fluierături răspundeau de pe drumurile ascunse în întuneric. Paulina și Sebastián se așezară lîngă Tito și Lucita.

— Am venit la voi, aici. Auzi, și Daniel ?

— E criță, tipul ; zace undeva pe-acolo, ca un balot.

— Fir-ar să fie ! Și ce facem cu el la plecare ?

— Pe ăsta nimeni nu poate să-l clintească din loc. Mîine dimineață o să-l trezească ciripitul păsărelelor.

— Nu, Tito ; nici vorbă de-așa ceva, spuse Paulina. Nu putem să-l lăsăm aici toată noaptea. Am avea mustrări de conștiință.

— Acuma, vara, se doarme bine oriunde.

— Fugi de-aici ! Să răcească băiatul, sau mai rău...

— Păi trimiteți să se aducă o macara...

— Îți arde de bancuri acuma...

— Fii liniștită, dragă, spuse Tito. O să-l luăm cum o să putem ; pe umeri, dacă va fi nevoie, ca pe-un burduf cu vin.

— Păi burduf și este acuma !

Lucita tăcea. În pădurice mai era încă lume ; se auzea murmurul liniștit al conversației pur-

tate în întuneric şi se zăreau, ca nişte licurici roşii de jar, luminiţele chibriturilor aprinse.

Picioarele cuiva se poticniră de trupul lui Daniel, făcut covrig. O voce rosti : „Scuzaţi", şi grămada de jos îi răspunse mormăind ceva inintelegibil. Raze foarte subţiri, paralele, sus de tot, deasupra beznei, în deschizătura îngustă ; lilieci zburînd ca săgeata, proiectaţi pe noaptea diafană.

Se răsturnă o sticlă. O prinseră la timp, înainte să cadă jos.

— La ţanc, spuse cineva.

Vinul care se vărsase lucea pe masă ; Mariyayo trasă cu degetul cîteva şănţuleţe pînă la marginea mesei, ca să se scurgă jos ; Fernando îl simţi picurînd pe sandalele lui.

— Hei, fato, mă uzi !

— Chef ! îi spuse ea atingîndu-i umerii şi fruntea cu vîrful degetelor înmuiate în vin.

— Tu văd că eşti cu chef ! Eşti o adevărată mină de veselie...

Se înserase. Clanul Ocaña începu preparativele de plecare ; îşi adunau lucrurile. Lolita ţipă :

— Hai, băieţi, dansăm sau ce facem ?

— De ce nu învîrţi tu la manivelă ?

Felipe Ocaña stătea în picioare lîngă masa alor lui ; îi privea fluierînd şi-şi învîrtea legătura de chei pe arătător, făcînd-o să zornăie. Petra spuse :

— Să nu-mi lipsească nimic cînd ajungem acasă, aţi înţeles ?

— Are să-ţi lipsească aerul de-aici, îi spuse Felipe ; asta are să-ţi lipsească.

— Ai nimerit-o, ce să-ţi spun! Păi a şi fost o zi deosebită ca să-l regret şi să nu-l uit, nu?

Felipe spuse:

— A fost pentru copiii tăi, ce altceva mai vrei?

— Da, şi pentru soţul meu. Asta în timp ce eu mă luptam singură şi eram în permanenţă deranjată ba de unii, ba de alţii.

Îşi întărea cuvintele prin obiecte: farfurii de plastic, cutiuţe, şerveţele, pe care le aşeza în coşul de rafie; continuă:

— Ţi-am zis doar...! Oricum aş da-o, tot eu ies prost. Dacă sticla se loveşte de piatră, rău pentru sticlă. Dacă piatra se loveşte de sticlă, rău tot pentru sticlă. Asta-i toată filozofia.

Nineta o ajuta să strîngă.

— Halal duminică! continuă Petra. Asta ca să-mi treacă orice chef de a mai merge vreodată la ţară. Dă-mi, Nineta, alea de colo. Şi tu nu sta ca lemnul acuma! Ce faci acolo? Ai putea să te duci să porneşti rabla, că doar vezi cît e ceasul.

— Rablă, dar care vă dă să mîncaţi.

— Da, bine; placa asta o cunosc, aşa că n-o mai repeta. Nu spuneai tu adineaori că farurile nu sînt în regulă? Uită-te ce întuneric s-a făcut... Ştii doar că cei de la circulaţie nu aşteaptă explicaţii, aşa că dacă ne dau o amendă... (Clătină din cap.)

— Se umblă la buzunar, şi cu asta, basta, ce naiba!

— Mă scoţi din sărite...

Lucas protestă :

— Şi de ce credeţi voi că numai eu trebuie să am grijă de patefon ? Mi-aţi dat vreo numire în sensul ăsta ?

— Păi dacă tu nu laşi pe nimeni să se apropie de el !

Zacarías refuză cu un gest o altă ţigară cu opiu pe care i-o oferea aprinsă Samuel. Acesta îi dădu un cot prietenei lui.

— Fii atentă, tu, îi spuse încet. Uită-te la ăia doi din colţ. (Arătă cu capul spre Mely şi Zacarías.)

Marialuisa aprobă :

— Da, eu ţi-am atras atenţia, nu-ţi aminteşti ?

— Se mănîncă din ochi.

— Nu vreau să mă uit ; mai bine lasă-i în pace.

Ricardo îşi apropie urechea de ei.

— Despre ce vorbiţi ? îngînă. Spuneţi-mi şi mie...

— Curiosule ! îi zise Marialuisa. Secrete de-ale noastre.

— Secret de stat, adăugă Samuel rîzînd.

— Îmi închipui, ca să vezi. Ştiu foarte bine despre ce vorbiţi.

— Păi dacă eşti aşa de isteţ, nu pune întrebări.

Loli, Fernando, Mariyayo şi cealaltă fată din grupul lor făceau tărăboi enervîndu-l pe Lucas ; loveau cu pumnii şi cu paharele în lemnul mesei şi strigau :

— Mu-zi-că ! mu-zi-că ! mu-zi-că !...

Lucas îşi astupă urechile.

— Deştepţi mai sînteţi, le spuse. Credeţi că dacă faceţi scandalul ăsta obţineţi ceva ? Acuma numai de-al naibii şi nu vă pun.

— Mu-zi-că ! mu-zi-că ! mu-zi-că ! !...

Li se alăturară glasurile celor cinci de la cealaltă masă. Fernando se ridică cu o sticlă în mînă şi se duse să le toarne vin.

— O mică trataţie din partea trupei. (Arătă cu sticla spre masa alor săi.)

Cei cinci aplaudară. Miguel spuse :

— Nu mai este vin ; trebuie să comandăm din nou.

Samuel se întoarse spre zid şi suflă în ţeava pipei ; un ghemotoc de cenuşă zbură afară. Familia Ocaña se ridicase şi se îndrepta spre centrul grădinii. Petra îi mîna din urmă ca pe-o cireadă.

— Hei, copii, le spuse, ieşiţi. Să nu uitaţi nimic, aţi înţeles ? Nineta, drăguţo, fii amabilă şi verifică tu !

— N-ai grijă.

Se uită pe sub bănci, în colţuri, lîngă viţa de vie ; aproape că nu se mai vedea. Familia Ocaña intră în culoar iar masa rămase goală în întunericul grădinii. Nineta intră ultima.

— Plecaţi deja ? îi întrebă soţia lui Mauricio din pragul bucătăriei.

— Da, Faustina, plecăm, spuse Petra.

Faustina intră în local în urma lor. Cei de la tejghea le făcură loc să treacă.

— Bine, omule, bine, spuse Mauricio.

Ieşi de după tejghea.

— A sosit momentul, îi zise Felipe dînd din cap.

— Ai petrecut bine ziua, continuă cîrciumarul şi coborî privirea spre Juanito. Eh ? pehlivanule ce eşti ! (Ridică din nou capul.) Au stat o zi la ţară, la aer curat.

— Da, spuse Ocaña.

Petrita se apropiase de jucătorii de domino şi privea fix trupul paraliticului.

— Vă rămînem foarte îndatoraţi, vorbi Petra, pentru toate atenţiile pe care le-aţi avut faţă de noi. (Se întoarse spre Faustina, incluzînd-o şi pe ea.) Aşa că ştiţi, nu mai e nevoie să vă spunem ; în ziua în care veniţi la Madrid...

Alcarrenul, şoferul, ciobanul, Chamarís şi cei doi măcelari tăceau discret de-o parte. Doar Lucio, din scaunul lui, îi urmărea cu privirea de parcă ar fi participat la tot ceremonialul.

— Atenţie, spuse Mauricio, glumeşti. Din contra, mie mi se pare că v-am abandonat aproape toată după-amiaza, ca să-mi văd de clienţi. Şi asta în ciuda dorinţei mele, crede-mă. Mi-ar fi plăcut să stau mai mult cu tine.

— Nu vorbi prostii, Mauricio ; ai făcut mai mult decît trebuia ; n-aş fi întreg la minte dacă aş pretinde să-ţi laşi treburile ca să stai cu noi. Destul că...

— Nimic, i-o reteză Mauricio ; trebuie să mai veniţi. (Se întoarse spre Felipe.) Să veniţi din nou, Ocaña, cu tine vorbesc, să reveniţi, să nu laşi să treacă vara asta fără să mai veniţi pe la noi. Acelaşi lucru vă spun şi dumneavoastră, fiindcă mi-a făcut mare plăcere să vă cunosc.

Nineta avu un zîmbet de mulţumire.

— Şi nouă la fel, spuse Sergio ; sînteţi o familie grozavă şi vă sîntem recunoscători pentru tot ce-aţi făcut să ne simţim bine.

— Nimic, eu vă mulţumesc, şi să ştiţi că aici sîntem la dispoziţia dumneavoastră oricînd. E de-ajuns că sînteţi din familia aceasta. Felipe, îi zise bătîndu-l peste braţ, păcat, măi, că nu puteţi veni într-o zi cînd sînt eu mai liber, ca să facem un chef pe cinste.

De la masa de joc se privea din cînd în cînd, cu indiferenţă, spre cei care își luau rămas-bun. Carmelo se uita curios spre ei în timp ce amesteca piesele pe masa de marmură. „Aici, aici ! fii atent la ce faci, îi spunea Coca-Coña, şi nu te băga unde nu-ţi fierbe oala. Mai bine vezi-ţi de jocul tău."

— Ca atunci, spuse Ocaña, îţi amintești ? Eh ! cînd o să mai facem noi o petrecere ca atunci ? Poate numai dacă ne mai accidentăm o dată.

Mauricio rîdea.

— Da, da. Noi ăștia care nu sîntem bogaţi trebuie să aşteptăm să ne accidentăm, să ne rupem vreun os ca să putem să ne bucurăm de viaţă.

— Uite la ei ! Acuma li s-a făcut dor de spital, interveni Petra. Ah, bărbaţii ăştia, toţi sînt la fel ! Ce idei !

Faustina îi dădu dreptate :

— Se potrivesc, spuse ridicînd sprîncenele și dînd din cap cu resemnarea unuia care trebuie să îndure multe.

Cei doi soţi se priveau rîzînd.

— Bine, văd că îi deranjăm pe domnii care joacă, zise Petra. Şi pentru că tot e tîrziu, plecăm.

— Nu ne deranjaţi deloc, doamnă, spuse Claudio.

Petra nu-l auzi ; se adresă Faustinei :

— Rămîne deci cum am zis. Vă lăsăm cu bine. (Îi întinse mîna.) Şi să vedem cînd vă hotărîţi şi voi să faceţi o mică escapadă la Madrid.

— Oh, da... ! rosti Faustina, ridicînd privirea. Ne-a făcut mare plăcere că aţi venit, Petra.

— Justi nu-i aici. Îmi pare rău că nu pot să-i spun la revedere. E o fată aşa de minunată...

— Ba este. Probabil că-i în dormitor. Mă mir că nu v-a auzit cînd aţi trecut. O chem imediat.

— Nu, n-o deranja, Faustina... Las-o.

— Auzi vorbă, s-o deranjez ! spuse cealaltă şi strigă spre culoar : Justina, Justina !

Stătea pe întuneric, întinsă în pat. Auzea vocile din grădină ; din cînd în cînd, vedea în spatele oblonului închis mîna Marieiluisa sau a lui Samuel trecînd aproape să atingă geamul. Erau toţi acolo, aproape, lîngă fereastră, şi făceau zgomot ; distingea vocile. Vedea în tavan un cerculeţ de lumină proiectat pe Sfînta Fecioară din stuc de candela pe care mama ei o avea pentru molitva Sfintei Fecioare de Agosto. Un punct luminos licărea reflectat şi pe metalul patului. Afară cereau muzică, muzică, pentru că Lucas ăla nu voia să se deplaseze să le pună în funcţiune patefonul. Apoi spuseră că vinul s-a terminat şi probabil ea era cea care trebuia să se

scoale să le mai pună. Își relaxă trupul. Își acoperi ochii închiși, să nu mai vadă luciul tulpinilor de trestie, nici licărul reflectat în metalul patului. Auzi apoi trecerea familiei Ocaña pe culoar, dar nu vru să se ridice ; își schimbă poziția și patul metalic scîrţîi. Din tavan atîrna o creangă uscată de laur, aproape chiar deasupra capului Fecioarei. Își înfipse cu putere unghiile în varul de pe perete, în stînga patului. Nu era în apele ei. Se întoarse pe partea dreaptă cînd auzi că mama ei o striga. Bîjbîi puţin în căutarea întrerupătorului.

— Vin, mamă !

Se aranjă repede în oglindă. Mai avea încă ochii mici, cînd intră în local.

— Uite, mamă, n-au vrut să plece fără să-și ia rămas-bun de la tine.

— Cum v-aţi simţit ? îi întrebă alene.

— Nemaipomenit, răspunse Ocaña ; mulţumim, tinerico.

— Mă bucur. Tu nu-mi dai un pupic, frumoaso ?

Fetiţa își desprinse privirea de la paralitic și alergă în braţele deschise ale Justinei.

— Hop ! spuse aceasta, ridicînd-o în aer. Ia să vedem, ce ţi-a plăcut ţie cel mai mult, povestește-mi...

— Iepuroaica aia care-i acolo înăuntru, spuse Petrita, arătînd spre culoar. E a ta, nu-i așa ?

— Și a ta ; începînd de azi mai mult a ta decît a mea. Cînd vrei, vii încoace și îi dăm să mănînce, da ?

— Da, încuviinţă fetiţa dînd din cap.

— Acuma hai jos, scumpo, că părinţii tăi se grăbesc şi nu trebuie să-i faci să aştepte. (O lăsă din nou jos.) Bine, ai să mai vii şi altădată, acuma dă-mi o sărutare.

Se lăsă jos ca Petrita să o poată săruta, dar aceasta o apucă de gît şi o strînse, spunîndu-i :

— Eu te iubesc, ştii ?

Felipe Ocaña se despărţea de ceilalţi.

— Atunci ne-am înţeles, îi spuse şoferul pe-un ton confidenţial, strîngîndu-i mîna ; numai dumneavoastră singur, fără familie, fără nimeni. (Îi făcu semn cu ochiul.) Să vedem, poate vă repeziţi într-o zi pînă aici.

Ocaña îl aproba rîzînd.

— S-a notat. (Se adresă celor care jucau :) Cu bine, domnilor !

— Drum bun, la revedere.

— Mergeţi sănătoşi. Şi, auziţi ? Dacă vreodată puştii au chef să se plimbe în limuzină, aduceţi-i încoace, da ? Că asta îi lipseşte blestematului ăstuia de cărucior, să se ventileze, şi poate că aşa ajunge să capete alt aer.

— Foarte bine, de-acord, îl aprobă Felipe, zîmbindu-i lui Coca-Coña cu gura strîmbă, şi se întoarse ca să privească pe furiş la Petra.

— Atunci vă zic din nou sănătate.

— Mulţumesc ; de ea avem cel mai mult nevoie. Şi veniţi pe la noi, veniţi pe la noi.

Schneider înclină mecanic capul, abia dezlipindu-se de scaun. Începură să iasă. Nineta se miră :

— Oh, Sergio, luna ! Ce frumoasă e ! Ce mare !...

Se reflecta arămie pe aripa curbată și pe vopseaua prăfuită a portierei.

— Dați-mi lucrurile pe rînd, spuse Ocaña trăgînd speteaza canapelei din spate.

Mauricio și Justina ieșiră afară cu ei. Șoferul de camion îi privea din pragul luminat. Felipe așeza lucrurile în golul din spatele canapelei. Apoi urcă familia. Petra își struni copiii :

— Nu vă înghesuiți, copii, nu vă împingeți, e loc pentru toți.

Justina stătea în fața mașinii, cu brațele încrucișate.

— Uite, am de plătit băutura și cafelele, îi zise Felipe lui Mauricio.

Scoase portofelul.

— Fugi de-aici !

— Ei, cum așa ? (Îl apucă de mînecă.) Mauricio, spune-mi te rog imediat cît îți datorez.

— Hai, hai, lasă-te de glume.

— Ascultă, domnule... Nu știu cînd mai venim. Ia banii, să nu te prostești.

— Du-te și te plimbă.

De la geamul mașinii Petra le vedea umbrele.

— Asta mai lipsea acuma ! exclamă.

Mauricio îl împingea pe Felipe către mașină.

— Urcă, hai, vă grăbiți doar ; pierzi timpul degeaba.

— Nu-mi pasă ! Asta nu se face, Mauricio.

Mauricio rîdea. Interveni Petra :

— Nu faci deloc bine, Mauricio ; soţul meu vrea să-ţi plătească consumaţia, şi ar trebui să accepţi. Altfel nu ştiu dacă mai venim vreodată.

— Nu, nici vorbă ; o să aveţi timpul şi ocazia să mă invitaţi la Madrid. Acolo o să plătiţi voi. Aici invit eu, şi am terminat discuţia. Hai, Ocaña, urcă.

— Bine, îţi jur că ai să mi-o plăteşti. Pe cuvîntul meu că n-am să uit asta.

Urcă în maşină. Petra se aşezase în faţă, lîngă el. Justina puse braţele pe marginea geamului.

— Drum bun, rosti spre interiorul maşinii, adresîndu-se umbrelor îngrămădite înăuntru ; nu le vedea chipurile.

Magnetoul scrîşnea ; la a patra încercare, motorul porni. Felipe Ocaña scoase capul afară.

— La revedere, încăpăţînatule ! strigă zîmbind. Să ştii că plec foarte supărat pe tine !

— Hai, gata, dă-i bătaie, spuse Mauricio, că vă prinde noaptea.

Îşi agită mîna în dreptul geamurilor, salutîndu-i în grup pe cei dinăuntru. Ţîşni lumina gălbuie a farurilor. Maşina începu să se urnească : „La revedere, la revedere, la revedere !..." Justina îşi luă mîinile de pe geam şi taxiul făcu un ocol, îndreptîndu-se apoi spre şosea. Tatăl şi fiica rămaseră în urmă nemişcaţi, în fascicolul de lumină care ieşea din casă, pînă cînd taxiul pătrunse în şosea, ridicînd în urmă o coadă de praf care întuneca luna abia apărută la linia orizontului.

*

— Linişte, toată lumea ! Ascultaţi-mă o clipă ! Vreţi să fiţi atenţi puţin aici ?

Fernando scutura sticla în aer, în mijlocul grădinii ; lumina care venea din bucătărie îi cădea pe faţă şi pe piept, şi se reflecta în sticlă. Ţipa spre întunericul care învăluia mesele unde ceilalţi începuseră din nou să ceară muzică, muzică.

— Ia să vedem ce vrea ăsta acuma ! Linişte ! Lăsaţi-l să vorbească, să vedem.

— Moare de rîs patefonul, spuse Ricardo ; îl cară după el cît e ziua de lungă !

— Şi seara la ora haş, gata.

— Hai, lăsaţi-l să-şi ţină discursul !

— Poveşti. Îl bruiem, de-acord ? propuse Ricardo încet. Cînd dă să deschidă gura, îl huiduim în cor.

Îl priveau pe Fernando în lumină, aşezaţi cu toţii acolo, lîngă frunzişul grădinii peste care se lăsase întunericul.

Mely îi spuse lui Zacarías :

— Trec duminicile astea aşa de repede, ceva de speriat.

— Dar rămîne gustul plăcut, îi răspunse el. Uite pisica, uite pisica...

O auzeau mişcîndu-se în frunziş, în foşnet de frunze uscate. Îi văzură umbra trecînd ca o săgeată printre picioarele scaunelor.

— Pentru ca toate zilele sînt duminici.

— Sau toate sînt zile de lucru, îi replică Zacarías. Nu se ştie.

Amîndoi se uitară apoi la Fernando care se foia într-una.

— Bun, vreţi să mă ascultaţi sau nu ?

Zacarías îi strigă :

— Vorbeşte odată, Mussolini !

— Aş ! Daţi-i mai bine pomană doi bănuţi ca să tacă.

Fernando făcu un gest de retragere ; plecă din lumină şi aceasta luci cîteva clipe pe nichelul patefonului, în fundul grădinii.

— Nu fiţi !... Lăsaţi băiatul să spună ce are de spus, ce naiba !

— Hai, măi...

— Auzi, ai cumva de gînd să botezi vreun transatlantic de stai aşa, cu sticla aia în mînă ? Ia zi, şi ce nume vrei să-i pui ?

— Păi, uite, poate îi zic Isteţul sau Tînăra Ricarda, cum îţi place mai mult ?

— Ah, oricare, o să-i porţi ghinion şi are să se scufunde cu oricare din cele două nume. Bine, hai, vorbeşte odată, să auzim ce veşti senzaţionale ne dai.

— Cu voia ta. Păi nimic, băieţi. (Se adresă tuturor, inclusiv celor cinci care ocupau cealaltă masă:) Nu voiam decît să spun că trebuie să punem puţină ordine în brambureala asta. După felul în care s-a scurs după-masa asta, confuzia e totală; fiecare încearcă să facă ceva, pe cont propriu, şi nu ne alegem cu nimic...

— Povesteşte-ne viaţa ta ! Termină odată ! Blegule ! Vai de tine, ce discurs !

— Încetează, ce dracu, că mă enervezi... ! Uite ce voiam eu să vă propun : să unim cele două

mese, cu băieții de colo care stau de parcă se jenează și care pe deasupra sînt băieți buni, și facem o masă comună. În felul ăsta n-ar mai fi decît un singur grup și am putea să aranjăm lucrurile mai cu schepsis și cu mai multă ordine. În plus, grupul nostru s-ar îmbogăți cu elemente noi și proaspete, și am avea toți de cîștigat ca distracție și voie bună, atît noi cît și ei. Ce ziceți ?

— Bine, noi sîntem de-acord, spuse Miguel. Dacă ei n-au nimic împotrivă, să-și ia fiecare scaunul și să se lipească aici, că avem mai mult loc.

— Haideți, haideți, se auzi o voce din celălalt grup.

— N-am așteptat decît să ne spună cineva.

Se ridicară toți cinci și își aduseră scaunele la masa lui Zacarías și Miguel. Fernando se retrăsese deja din lumină și se întoarse la locul lui, lîngă Mariyayo. Pata de lumină își reluă pe pămînt forma de mai înainte. Cei cinci o traversau mutîndu-și sacoșele și restul de lucruri. Ricardo bombăni :

— Fii atent ce-a putut să-i treacă prin cap ca să evite dezordinea !

Samuel se întoarse spre el, adresîndu-i-se :

— Ce cîrtești tu acuma, Istețule ?

— Nu cîrtesc ; spun numai că n-ar fi fost nevoie să ne amestecăm cu nimeni ca să ne simțim bine. Așa mai rău se încurcă lucrurile și pe urmă apar neînțelegerile.

— Hai, nu fi și tu exclusivist acuma.

— Nu-i vorba de exclusivism. Nu-i cunoaştem deloc, aşa că trebuia să-i fi lăsat în pace. Cine te-a pus să te legi de ei ? Ştii doar foarte bine ce se poate-ntîmpla cînd problemele nu sînt foarte clare.

Erau două fete şi trei băieţi. Se aşezară.

— Uite, i-o reteză Samuel cu voce scăzută, acuma treaba e făcută ; aşa că taci din gură şi nu călca în străchini, ca să nu fii tu cel care provoacă scandalul.

— Da, vrei să le şi zîmbesc. Mai ales asta.

Miguel îi întrebase :

— Din ce cartier sînteţi ?

— Legazpi, lîngă abator. Adică... el nu ; el locuieşte prin Atocha. Ceilalţi, toţi în Legazpi.

— Un cartier care mi-e simpatic. Cunosc pe unul Eduardo, chiar din Legazpi ; Martín Gil după numele de familie ; aţi auzit de el ?

— Eduardo... Da, Eduardo ştiu unu, dar nu-i ăsta ; ăsta are alt nume ; tot Eduardo, dar numele de familie e altul. Cum era ăla ? Martín şi mai cum ai spus ?

— Eduardo Martín Gil.

— Nu, nu-i ăsta, sigur nu-i ăsta. Cred că nu-l cunosc, sau nu mi-l aduc aminte. Ia să vedem... (Se adresă tovarăşului său :) Tu mai ştii pe altcineva ? Încearcă să-ţi aminteşti.

— Eduardo, păi... (Reflecta.) Da, domnule, mai e celălalt pe care-l strigă Dúa, nu-i zice şi ăstuia tot Eduardo ?

— Ah, da, ai dreptate, uite a mai ieşit unul. După numele de botez şi pe ăsta îl cheamă tot Eduardo, înţelegi ? dar îl strigă aşa chiar şi cei

din familia lui. Ştii cum e lumea... Din Eduardo se face uşor Dúa.

— Dacă nu-i nici ăsta, nu ştiu care ar mai putea să fie. Tu îţi aminteşti numele de familie al lui Dúa ?

— De familie ? Stai puţin ! Da, domnule, cum îi zicea ? Vi-l spun acuşi... Uite, în momentul ăsta, chiar acum-acum, nu pot să-ţi spun, dar n-are a face. În orice caz, nu e cum spunea el, de-asta sînt sigur, e altul care n-are nici în clin, nici în mînecă ; dacă mi-aş aduce aminte...

— Bine, nu vă faceţi probleme, spuse Miguel, n-are importanţă. Nu vă mai bateţi capul, că n-are rost.

— De-acord. Pentru că uite, dacă noi am mai cunoaşte şi alţi Eduardo şi le-am şti numele de familie, ar putea foarte bine ca unul să fie cel de care zici tu, aproape sigur ar fi el. Dar, îţi spun, din nefericire băieţi cu numele Eduardo nu ştim alţii în afară de cei pe care ţi i-am zis ; nu e ca numele Pepe, că din ăştia avem cu carul, e plin cartierul. Cu amicul ăsta al tău e lucru ciudat, pentru că numai din auzite şi tot n-ar fi putut să ne scape. Mă cam miră faptul că nu-l cunoaştem, mai ales că e vorba de un băiat tînăr. Dar ia spune, eşti sigur că e din Legazpi ?

— Da, da, sigur. Adică doar dacă nu s-o fi mutat acuma, în ultimul timp, pentru că eu, e adevărat, nu l-am văzut de mai bine de-un an.

— Bine, dragă, hai, terminaţi odată cu Eduarzii şi să vedem ce facem. Dansăm sau nu dansăm ?

— Da, tu, uite că am terminat. Şi stăm tot fără vin ?

— Vezi în sticla pe care-au adus-o ei, poate a mai rămas ceva.

Miguel ridică sticla celor din Legazpi și o privi în lumina care venea pe fereastră ; apoi spuse :

— Aproape nimic, un deget dacă a mai rămas.

— Mai cerem, spuse Fernando. Bateți din palme și poate că vine cineva.

— Bate tu, sau ce, n-ai mîini ?

— Hai, Luquitas, fii băiat bun și dă-i drumul patefonului ăluia !

Lucas se ridică de pe scaun, scoase un oftat, și cu o figură de martir se îndreptă spre patefon. Juanita comentă :

— Ce muncă istovitoare ! Doamne, parcă l-ai pune să învîrtă la manivela unui motor Diesel, așa se strîmbă. (Se întoarse spre Loli :) Dragă, uită-te la tip ce extenuat e, mă mir că se mai poate ține pe picioare.

Răsunară bătăile din palme ale lui Fernando. Mariyayo spuse :

— Vai, dragă, ce palme ai ! Sînt tentată să te angajez ca să-mi chemi paznicul [1], care sărmanul e surd tun.

— Auzi, Lucas, pune-mi rumba, te rog, îi strigă Marialuisa.

— Numai pentru tine ? O pune pentru toată lumea.

— Ce rumbă, ce nerumbă, vorbi Lucas din colțul lui, că în bezna asta nu văd absolut nimic.

[1] Paznic de noapte și portar în același timp, care își face rondul într-un anumit perimetru al unui oraș și are cheile de la intrarea în blocuri.

— Vino, domnule, la lumină, să ne uităm, asta-i problema acuma !

Lucas nu răspunse. Se vedea o umbră îngenuncheată lîngă patefon și sclipirile metalului la învîrtirea manivelei.

— Nu-l supăra, îl știi doar ; e în stare să ne lase baltă imediat.

— Eu vreau să dansez, pricepi ? Vreau să dansez !

— Răbdare, focoaso, răbdare ; nu te ambala, că mai e timp destul.

— Nu prea mult totuși, Samuel.

— Iar începem ? protestă Zacarías.

— Să ce ?

— Să vorbim despre lucruri neplăcute.

— Lucruri neplăcute ?

— Despre timp, dragă !

Se întoarse din nou spre Mely, zîmbind :

— Spune mai departe.

— Așa, se face ora zece și jumătate seara și apare tata, țîrrr, soneria ; mie îmi era o frică de nu-ți spun, eram înnebunită, dragă. Ies și-i deschid fără să zic pîs ; cu o față ca de sfîntă, îți închipui. Pe urmă ne-așezăm toți la masă ; aici tata, colo bunica, în față, mătușă-mea în capătul celălalt, uite ca aici, și fratele meu așa, de partea asta, la stînga mea. Să fi văzut ce lovituri îi dădeam cu genunchiul pe sub masă ; dragă, nervii, nu puteam să-mi stăpînesc nervii, pe cuvîntul meu. Bun, și treaba continuă ; începem să mîncăm și tata tot așa tăcut, terminăm supa și nu deschide gura, dar nici măcar o privire nu ne aruncă, cel puțin așa, în treacăt ; gata și felul

următor, nu mai știu ce era, și eu tot așa, cu ochii în farfurie. Închipuie-ți, tu, el, care și așa nu se poate spune că e vorbăreț, oricum la masă îi place întotdeauna să povestească de-ale lui și să întrebe diverse lucruri, adică o persoană cu bună dispoziție, în vervă, înțelegi ? Păi închipuie-ți cum era în seara aia, că nici bunica, zău, nu îndrăznea să scoată o vorbă. Și ea nu era la curent cu cele întîmplate, știi ? dar se vede că nu e așa de ramolită cum credem noi, aș ! nu e ramolită deloc ; prin urmare, a mirosit imediat, așa bătrînică cum e, că era ceva la mijloc. Bine, pe scurt, a fost o cină înfiorătoare, o atmosferă din asta cînd simți că explodezi dintr-o clipă în alta ; nu poți să-ți închipui ce momente ! Mult mai rău, infinit mai rău ca dojana cea mai aspră pe care ți-o poți imagina. Închipuie-ți, mătușa mea, care era neagră de supărare și furioasă foc pe noi, n-a mai putut să suporte ; la desert se pune, se vede că nu mai putea să se abțină, se pune și-i zice lui tata : „N-ai să le spui nimic copiilor ?", ca și cum voia ca el să ne certe odată, mă-nțelegi ? Dar tata nu făcu decît s-o privească, așa, foarte serios, după care se ridică și plecă să se culce. Așa că în seara aia ne-am dus la culcare fără să știm încă la ce să ne așteptăm, tremurînd ca varga. Bineînțeles, asta era ceea ce urmărea el, n-a fost prost, aș ! I-a reușit mai bine decît ar fi crezut. A doua zi ne-a spus doar cîteva cuvinte, dar fără să ne muștruluiască prea tare ; cîteva cuvinte pe un ton grav, fără țipete sau vorbe urîte, așa, foarte calm. Ba încă pe fratele meu l-a luat mai tare, pe mine însă... Știa el prea bine prin ce

trecusem noi în noaptea aceea, cred şi eu că ştia. Şi asta a fost totul...

Zacarías zîmbi.

— Bine, dar tu ai nevoie aşa de des de paznicul de noapte ca să-ţi descuie uşa ? o întrebă Fernando pe Mariyayo.

— Păi n-am altă soluţie.

— De ce ? Ce faci tu noaptea pe stradă ?

— Lucrez într-o cafenea. Aşa că, vezi tu...

— Ah, da, înţeleg. În schimbul de după-masă. Şi nu te mănîncă strigoii ?

— Nu, scumpule ; nu-ţi face griji, că nu mă mănîncă.

Se auzi rîsul lui Fernando. Lucas se apropie de fereastră cu sacoşa în care erau discurile ; dincolo de cadrul ei se vedeau maşina de gătit şi în faţa ei soţia lui Mauricio care aţîţa focul cu o bucată de carton de la o cutie de pantofi ; cărbunii pîrîiau, aruncînd în sus mici scîntei. Marialuisa se duse lîngă Lucas. Faustina se întoarse cînd îi auzi şi, în timp ce ei căutau discul cu rumba, le zise :

— Vine acuşi fata mea ; dacă aveţi nevoie de ceva...

— Aţi avut o idee bună cu patefonul, spuse o fată din Legazpi.

— Era bine dacă ar fi fost unul mai de Doamne-ajută.

— În lipsă de altceva.

Juanita completă :

— Cea mai proastă piesă a lui e stăpînusău, ştii ? pentru că după cîte se vede el crede că are patefon.

— Aici văd că nu vine nimeni.

Fernando începuse din nou să bată din palme și adăugă :

— Păi uite, fetițo, asta cu poarta e o soluție nemaipomenită. Numai ca tu să nu mergi singurică, eu sînt în stare, dragă, să renunț la trei ore de somn în fiecare noapte. E o idee bună, ar merita osteneala să te însoțesc tot timpul. Mă fac paznic de noapte.

Se auzi muzica. Samuel ieși să danseze cu blonda și îi urmară două perechi dintre cei din Legazpi. Se ridicară apoi Miguel și Alicia. Trecînd spre locul unde se dansa, Miguel îl atinse pe Zacarías pe umăr.

— Ce se-ntîmplă ? Nu mai vreți să băgați pe nimeni în seamă după cîte se vede ; stați amîndoi acolo, bot în bot. Doamne și ce de gogoși îți toarnă ! Totul e minciună, dragă fată, ăsta nu-i decît un pierde-vară ordinar. Nu-l băga în seamă.

Mely îi zîmbi.

— Îmi povestește întîmplări din armată.

— Bine, bine, păi continuați.

După aceea, în timp ce dansau, Alicia îl certă :

— De ce te bagi în treaba lor ? Nu vezi că sînt cuplați ? Nu-ți dai seama ?

— Păi tocmai de-asta ; să-i fac să se oftice puțin.

Unul din grupul celor cinci din Legazpi rămăsese la masă și o privea pe Loli în întuneric. Se auzeau rîsetele blondei și ale lui Samuel,

care dansau izmenindu-se de mama focului. Ricardo era tăcut.

— Ne distrăm de minune, nu-i așa, Juani? spuse Lolita fără prea multă convingere.

Era pe punctul de a-i răspunde, dar Lucas se întoarse de la patefon și o scoase la dans. Perechile intrau și ieșeau din umbră în dreptunghiul de lumină, care le tăia peste picioare și peste mijloc. Cel din Legazpi se adresă Lolitei :

— Dacă nu dansezi cu nimeni...

— Ce ?

— Te invit eu la dans, dacă vrei.

În grădină își făcu apariția Justina.

— Da, da, încîntată.

— Ce doriți ?

Ricardo îl privea pe cel din Legazpi, care o apucă pe Lolita și începu să danseze. Strigă :

— Hei, Fernando, spuneți-i ce vreți.

— Ah, da, păi vin, două, trei sticle acolo, să fie.

Apoi adăugă :

— Auziți, languste aveți ?

Justina îl privi.

— Da ! Marinate ! răspunse ieșind.

— Poftim, ți-a răspuns cum meritai, rîdea Mariyayo. Ca să te înveți minte !

Se auzi un țipăt triumfător printre dansatori și dintr-odată se făcu lumină în toată grădina. Îi surprinse fața acră a lui Ricardo, gura lui Mariyayo care rîdea, pe Mely și Zacarías foarte aproape unul de altul, ascunși în frunzișul de verdeață. Lumina venea de la un bec

din centru, agăţat de nişte sîrme smolite, care avea o apărătoare albă, în formă de lalea. Buzele lui Mariyayo şi Samuel se dezlipiră brusc. Se vedea praful ce se ridica de sub picioarele dansatorilor, bluza galbenă a unei fete din Legazpi, mesele goale, hîrtiile de pe jos, bicicletele, acolo, în fund, aruncate lîngă perete, buzele zdrelite ale broaştei de bronz. Fernando afirmă rîzînd :

— Ce prost gust să aprinzi lumina acuma.

Zacarías se întoarse spre el şi-l întrebă :

— Ce-i ?

Alături, Mely se privea într-o oglinjoară.

— Treaba voastră, spuse Fernando.

— Toarnă-ne vin, fii drăguţ.

— Aşteaptă ; aduce acuma.

Din patefon, rumba se revărsa în note foanfe de trompetă.

*

— Tată, pune-mi două sticle.

— Două ? Imediat. Le-ai aprins băieţilor lumina ?

— Adineauri.

— Da, pentru că dacă dansează pe întuneric ştii ce se întîmplă pe urmă cu tineretul. Maicătii nu-i place deloc, şi pe bună dreptate. Aşa însă, sînt mai liniştiţi.

— Dar ei, probabil, n-au fost încîntaţi deloc ! spuse Lucio.

— Ah, păi nu mai pot eu de-aia. Asta ar mai lipsi acuma, să-mi transform casa în bordel.

Lucio insistă :

— Tineretul are plăcerile lui, se știe. Pentru asta nu poți spune că e vicios. Haimanalele sînt haimanale, asta-i altceva, un lucru total diferit.

Mauricio umplea cele două sticle.

— Păi aici, nu. E destul de întins cîmpul. Poftim, fată.

Intră omul cu pantofii albi.

— Bună ziua.

— De fapt, bună seara. Salut, ce mai e ?

Justina ieși în culoar. Domnul Schneider ridică capul de la joc.

— Salutam, ce mai faci ?

Omul cu p.a. zîmbi :

— Bine, mulțumesc, Esnáider. Cum merge jocul ?

— Oh, asta mergi normal, o dată perde eu, altă dată chiștig. Este cum viața.

— Da, ca viața. Numai că nu e atît de riscant, nu crezi ?

— Da. Asta adevărat, forte adevărat. (Se concentră din nou asupra jocului.)

Omul cu p.a. îl atinse pe spate pe cioban :

— Cum e, Amelio ? Ce-ți mai fac oile ?

— Bee ! normal. Nu prea bine, nu. (Făcu o pauză și reluă cu mai multă forță :) Păi nici n-au cum. Cum să facă bine ?

— De ce ?

— Din cauza stăpînului meu. Nu a prins încă șmecheria la chestia cu animalele. Și nici n-are s-o prindă vreodată. În fiecare zi am frecușuri cu el, încercînd să-l lămuresc de unde

trebuie să înceapă. Degeaba. E ca ăsta. (Lovea cu degetul în lemnul tejghelei.) Cap tare...

Își bău vinul din pahar ; nimeni nu vorbea; el continuă :

— Păi uite, domnii ăia, care au de-a face cu animalele (arătă spre cei doi măcelari) și sînt în temă, pot să vă spună ce se întîmplă. N-am dreptate ?

Tăcu din nou ; lumea îl privea ; continuă:

— E o tîmpenie ; o turmă pe care nu te îngrijești s-o împrospătezi, mai devreme sau mai tîrziu se curăță. Fără discuție. Treaba asta care nouă ne e foarte clară la toți, lui nu reușește să-i intre în cap. „Amalio, oile sînt bolnave", repetă tot timpul. (Înghiți salivă.) Dar, oameni buni, poate o oaie să trăiască o sută de ani ? Poți să le faci injecții cu vitamine sau cu ce vrei, poți să le bagi în sanatoriu, în cazul că ar exista așa ceva pentru ele ; oaia care e terminată și care nu mai are dinți buni, oaia aia moare fără discuție. Aici degeaba ți-e milă, nu-i nimic de făcut, păi nu ?

— Da, îmi dau seama, desigur, încuviință distrat omul cu p. a.

— Păi normal ! încheie ciobanul.

— Ăsta-i ca taică-meu, Dumnezeu să-l ierte, spuse alcarrenul. În ultima vreme nu făcea decît să spună : nu mă simt bine, nu mă simt bine. Și era zdravăn tun. Numai că se apropia ceasul, la vîrsta pe care-o avea. Se întîmpla ceea ce trebuia să se întîmple. Ciudat ar fi fost dacă nu s-ar fi întîmplat așa, asta ar fi dat de gîndit. Dacă n-aș fi avut mare respect

pentru el şi bineînţeles dacă nu m-aş fi jenat, cîteodată aveam chef să-i spun : „Bătrîn, tată, bătrîn, asta eşti ; nu te mai codi atîta ca Matusalem. Păi cînd vrei să înţelegi odată că nu eşti bolnav, că n-ai nimic, că se termină pur şi simplu, că nu mai merge ?“ Bietul omuleţ ! Nu voia să înţeleagă că lucrurile se terminau de la sine, fără să fie nevoie să cauţi motivele sau să pui mii de întrebări. Omul se uzează încet-încet, ca orice altă fiinţă sau lucru, şi vine un moment în care nu mai merge deloc, adică nu mai poate să existe. Şi care-i secretul ? Este clar că atunci cînd un ceas se opreşte pentru că nu e întors nu e acelaşi lucru, dar e un exemplu bun ; într-un asemenea caz, nimănui nu-i trece prin cap să spună că ceasul respectiv e stricat, nu-i aşa ? La fel tatăl meu sau domnul acela cu povestea cu oile pe care ne-a spus-o adineauri Amalio. Exact la fel ! Confundă ceea ce e vechi cu ceea ce-i rău.

— Asta e, fu de acord ciobanul ; uzarea, uzarea tuturor lucrurilor în general şi a oilor în special. Dacă unei oi îi cad dinţii, să vedem ce-o să mai mănînce ? Începi să-i dai supe ?

— Nu, istoria cu stăpînul tău, spuse Claudio, ştim deja toţi ce e : îi doare aici. (Îşi arătă pieptul.) Simplă slăbiciune, nimic altceva. De-aia nu-i merg lucrurile cum trebuie.

— Hei, pînă aici ! îl certă alcarrenul rîzînd. Cine îţi dă dumitale dreptul să spui astea de faţă cu Amalio ? Nu trebuie să-i vorbeşti de rău pe stăpîni în faţa servitorilor.

— Servitor pe dracu ! zise ciobanul. Adevărul trebuie să-l admită toată lumea. Aici domnul Claudio are perfectă dreptate, fără discuție. Eu sînt primul convins de asta.

— Ah, bine, bine ; lasă că am să-i povestesc eu lui don Emilio că îl vorbești de rău în spate, în loc să-i iei apărarea. Am să-i spun.

— Și dacă-i spui, tot calic o să fie.

— Păi eu nu văd nici un motiv ca omul ăsta să fie calic, cînd manevrează atîția bani, interveni Chamarís.

Ciobanul spuse :

— Zgîrcenia n-are legătură cu banii, pe care-i are sau nu-i are cineva, ci cu firea omului.

Omul cu p. a. asculta fără să intre în vorbă.

— Ce-am da noi să avem toți la un loc averea pe care o are el singur și de care nu știe să se bucure, zise alcarrenul.

Chamarís adăugă :

— Banii n-aduc fericirea.

— E posibil ; dar zgîrcitului cu atît mai puțin.

— Ba o aduc, sigur că aduc fericirea, spuse Lucio. Cred și eu că banii pot să aducă fericirea. Adevărul este însă că o distruge conștiința.

— Care conștiință ? întrebă șoferul. Ați auzit voi ca cineva să-și facă probleme de conștiință cînd are teancuri de bancnote la bancă?

— Bineînțeles, vorbi Lucio. Foarte puține, dar își fac, chiar fără să-și dea seama ; apar ca un vierme în miezul unui măr.

Omul cu p. a. aprobă din cap și spuse :

— De-acord cu dumneata. Într-adevăr, e o gînganie. Conştiinţa e o gînganie a naibii, care ne asaltează din toate direcţiile.

Goli paharul. Mauricio stătea şi asculta cu braţele încrucişate pe piept, cu spatele rezemat de rafturi. Măcelarul scund se apropie distrat de masa de domino şi privea spatele încovoiat al lui Carmelo, care era complet absorbit de partidă. Cu o lovitură de palmă trînti jos şapca cu cozoroc pe care Carmelo o agăţase de spătarul scaunului şi se întoarse repede spre ceilalţi. Carmelo îl observă şi-i zise :

— Nu-ţi ascunde mîna, ştii ? că tot te-am văzut. Lasă-te de glume. (Îşi luă şapca de jos.) Nu pentru mine, nici pentru ceea ce valorează. (Curăţa cu tandreţe stofa slinoasă, frecînd cu mîneca hainei ca s-o şteargă de praf.) Nu atît pentru că mă superi pe mine, nici pentru ceea ce şapca valorează în sine, ci pentru ceea ce ea reprezintă. Primăria trebuie respectată. De Primărie nu trebuie să-ţi baţi joc.

Aşeză şapca la locul dinainte şi se cufundă din nou în joc.

*

Pe cerul înalt al satului Vicálvaro se proiectau nişte stîlpi de fier foarte înalţi. Luminile albe şi roşii din vîrful lor pluteau în noaptea adîncă asemenea unor focuri de artificii. În spate, cerul era negru şi opac. Doar aştrii cei mai puternici supravieţuiau la lumina lunii. Mirosul dens al verii şi ţîrîitul uniform al gre-

ierilor se ridicau din brazdele calde și întunecate. Acolo, aproape, se profila o piatră dreptunghiulară ce indica vîrful geodezic al Almodóvarului.

*

Tito îi aprinse mai întîi țigara lui Sebas, pe urmă și-o aprinse și el. Se uită un moment la Lucita, în lumina chibritului. Stinse chibritul și se întinse din nou jos, alături de Luci. Paulina întrebă :

— Ce ai, Luci ?

— Nimic ; de ce ?

— Nu scoți nici un cuvînt.

— Sînt cam amețită.

— Ați băut destul de mult. De ce nu te culci ? Întinde-te puțin.

— Lasă fata în pace, spuse Sebas.

Pe valea Jaramei, în jos, se vedea pămîntul fără contur, ca o ceață grea, în lumina imprecisă a lunii ; mai departe, profiluri de dealuri succesive, cocoașe și spinări ninse cu un alb palid, pe fundalul nopții. Păreau crupele rătăcitoare ale unor miei uriași dintr-o turmă de legendă. Tito îi puse Lucitei o mînă după ceafă.

— Ți-e mai bine ? — o întrebă încet.

Lucita răspunse cu voce obosită :

— Așa și așa.

Își schimbă poziția. Printre trunchiurile copacilor, vedea acuma, acolo, jos, în apa zăgăzuită, reflexul luminii ce venea de la becurile bufetelor, umbra enormă a cuiva care se dusese spre marginea lacului. Digul de retenție nu se

vedea pentru că era ascuns în dreapta, după o ieşitură a malului. Nu se vedeau nici terasele ticsite de lume, nici becurile ce dansau atîrnate de sîrme, sub arborele imens ; nu se vedeau decît umbrele şi luminile pe care le proiectau spre apă. Se auzea larmă, voci de oameni bine dispuşi, muzica necontenită a radiourilor, zgomotul apei de la ecluza situată mai jos, în locul unde se termina păduricea.

Ochiul foarte alb al trenului apăru brusc la orizont. Garnitura se apropia zgomotoasă, în rostogolire de roţi şi şuier de sirenă, înaintînd pe rambleul drept ce traversa cîmpia. Intră pe podul de peste Jarama, surprinzînd figuri de perechi tinere ţintuite de spaimă lîngă parapet, în lumina violentă care dispăru imediat ce trenul depăşi casele de pe partea dreaptă, împrăştiate spre trecerea de nivel, spre gara din Coslada şi spre cea din San Fernando de Henares. Lucita fu străbătută de un fior, îşi trecu mîinile peste braţe şi umeri, apoi spuse :

— Dragă, mi-e şi mai rău... Mi se face greaţă cînd simt atîta praf pe piele, pămîntul ăsta care mi s-a lipit pe tot corpul. Mi-e silă, nu pot să suport.

— Are dreptate, auzi Sebas ; am stat atîta tolăniţi pe jos, încît ni s-a umplut pînă şi părul de pămînt. Ar fi cazul să intrăm în apă. Eu aş intra. Ei, ce ziceţi ? Ce părere aveţi de-o băicică ?

— Păi la ora asta ? întrebă Paulina. Tu nu eşti zdravăn la cap ! Eu cred că...

— E foarte plăcut, ai să vezi.

— Eu sînt de-acord, spuse Lucita. Subscriu; ai avut o idee bună.

— Bravo, Lucita, aşa-mi placi. Hai, Tito, şi tu ; mergem toţi, scoală.

— Eu nu, dragă, n-am chef, zău. Duceţi-vă voi. Eu rămîn aici să am grijă de haine.

— O să-ţi pară rău.

— Rămîn la părerea că e o nebunie, spuse Paulina. Cui naiba îi mai trece prin cap să facă baie la ora asta ?

— Nouă, nu-i de-ajuns ? Hai, porumbiţo, să te uzi niţel, nu te lăsa rugată.

— Curaj, dragă, spuse Luci. Să vezi pe urmă ce bine ai să te simţi. Dacă tu nu mergi, nu mă duc nici eu, aşa că...

— Bine, dar foarte scurt, da ? Ne udăm puţin şi ieşim.

— Da, bineînţeles.

— Ce mai aşteptăm atunci ? Haideţi, gata, că pe urmă se face tîrziu.

Lucita şi Sebastián se ridicaseră deja în picioare.

— Ridică-mă, Sebas.

— Imediat.

Îşi apucă prietena de mîini şi o trase în sus pînă o ridică în picioare. Tito spuse :

— Grăbiţi-vă, trebuie să urcăm repede la cîrciumă.

— Nu-ţi face probleme. Ai grijă te rog de asta, poftim.

Lucita făcu un salt.

— În apă, în apă ! strigă brusc. În apă, băieţi ! Gata cu lenea !

Ceilalţi o priveau surprinşi.

— Ce-ai, fato, te-a înţepat vreun ţînţar ? o întrebă Paulina rîzînd. Nu te mai recunosc.

— Păi uite, scumpo, aşa sînt eu. Ca o capră capie. Aşa, dintr-odată.. După cum am chef, înţelegi ? Acuma vreau varză, acuma lăptuci. E mai bine aşa, nu crezi ? Bun, haideţi să intrăm în apă !

Se puseră în mişcare.

— Uf, cum eşti în seara asta !...

Rîdeau amîndouă. Tito îşi puse la mînă ceasul pe care i-l lăsase Sebastián şi se uită în urma celor trei siluete care se îndreptau spre rîu, printre copaci. Luna îşi schimbase culoarea — acum nu mai era roşie ; se făcuse galbenă deasupra dealului Viso şi a întinderilor pustii dinspre Alcalá de Henares.

Ajunseră la rîu.

— Te cam sperie, nu-i aşa ? spuse Paulina, oprindu-se la marginea apei.

— Impune, zise Sebas. Da, impune puţin. Dar nu trebuie să vă fie frică de apă. Hai, dragă, nu te opri acuma, ţine-te de mine.

Sebas intră în rîu ; înainta încet, împingînd apa cu picioarele. Simţea pe umeri mîinile Paulinei care venea în spatele lui.

— Măi, asta pare cerneală, nu apă, spuse ea. Nu te duce prea departe.

Lucita intră în urma lor. Se opri un moment şi întoarse capul spre masa întunecată a copacilor. Ici, colo becuri licăreau în noapte. Prin uşi deschise spre rîu şi spre cîmpie, ţîşnea lumină.

— Atunci ședința se ridică, spuse don Marcial.

Bătrînul Schneider se uită la ceasul de buzunar. Coca ceru să-l vadă și el :

— Îmi dai voie ?

Pe capacul de oțel era gravată stema cu vulturii imperiali a Germaniei.

— Asta este vultur cu doi cap, explică Schneider ; cu doi cap mic. Un lucru vechi. Acuma este deja dispărut vietate asta, pum, pum !... vinători au omorit pe sărac vulturi. *Getöt.*

Făcu un gest definitiv cu mîna, apoi spuse:

— Bine, acuma eu plec ; nu vreu să fac să aștepte pe soția.

Don Marcial și Carmelo se ridicară și ei și se apropiară de tejghea. Coca-Coña rămase singur la masa de joc și mîinile lui făceau castele cu piesele de domino.

— Cum s-a terminat ?

— Ca de obicei.

Schneider i se adresă lui Mauricio :

— Eu merg acuma să salut pe domna.

Mauricio dădu aprobator din cap.

— Jocul are puține noutăți, spuse șoferul.

Schneider trecu prin culoar și ajunse în bucătărie.

— E voie, domna Faustita ? Eu merg acuma acasă la mine.

— Foarte bine, domnule Esnáider. Atunci rămîne așa : îi spui că săptămîna asta care vine trec neapărat s-o văd și să mai stăm puțin de vorbă.

— Eu sint de acord, bineințeles. Asta o se face ei mult plăcere.

— Și vă mulțumesc mult pentru fructe, da ? Poftim, ia coșul. Dar să nu cumva să ne mai aduci smochine sau altceva, ne-am înțeles? Să fie foarte clar. .

Bătrînul zîmbea în timp ce lua coșulețul din mîinile Faustinei. Smochinele fuseseră puse într-un vas de faianță așezat pe o policioară împodobită cu panglici de hîrtie colorată. De afară, din grădină, pătrundea larmă mare.

— Forte multă lume, spuse Schneider, arătînd spre fereastră.

— Da, belea. Fac mai mult deranj decît consumă.

Apăru Justina.

— Mamă, îmi dai o cîrpă ? Bună seara, domnule Esnáider. S-a vărsat puțin vin pe masă, afară ; unde ai o cîrpă ?

— Oh, prinzesa din San Fernando vine să ia o chirpă ! Ce bine că eu văd in sfirșit pe prinzesa mea, cea mai fromosă din Espania ! Am să visez fromos în noptea asta ; eu sint sigur că nu mai vine strigoi in seara asta chind eu dorm.

Justina rîdea.

— Vai ce lucruri galante știți să spuneți ! Dați gata pe oricare femeie. Așa-i obiceiul la

Berlin ? Cred că e o plăcere pentru femei să meargă pe stradă.

— Ah, nu. Berlinul trist, urit, mult zăpadă pe stradă. Fără sore nu pote să vede fete frumos ; peste tot zăpadă pe care mergi cu piciore și se face totul murdar cu noroi.

— Oh, nu vă place. Dar eu cred că are și lucruri frumoase, ce mai ! sînt sigură ; monumente, palate... Dar, vedeți, dumneavoastră, pentru că le cunoașteți dintotdeauna, nu le mai dați nici o atenție. Fac pariu pe orice doriți că pe mine m-ar încînta, în ciuda a ceea ce spuneți dumneavoastră. Bine, mă duc în grădină, noapte bună.

Luase cîrpa de lîngă chiuvetă și ieși în grădină...

— Nu vă deranjați, îi spuseră, nu merită osteneala. N-o să treacă mult și o să se răstoarne altă sticlă.

— Dar cît e ceasul ? întrebă Ricardo.

— Ora la care nu se întreabă cît e ceasul, îi răspunse Zacarías.

Fernando turna în pahare. Justina plecă.

— Așa-i, domnule. Lasă lumea să trăiască.

— Ce bine-i fata care ne servește ! comentă Mariyayo ; aduce puțin cu Gina Lollobrigida, nu-i așa ?

Rumba se terminase.

— Facem pariu c-o iau la dans mai încolo ? întrebă Fernando.

— Pe cît că nu poți ?

— Stai să se întoarcă numai, și-ai să vezi.

Ceilalţi reveneau la masă. Cel mai slab dintre băieţii din Legazpi se aşeză lîngă Lolita, care dansase cu el. Purta o cămaşă de militar.

— Viaţa mea e un film, îi spunea ; un film comic şi în acelaşi timp de groază.

— Nu mai spune !...

— Zău...

Lolita rîdea. Celălalt băiat din Legazpi începu să bată tare din palme.

— Acuma le zic să aducă alte două sticle, în contul nostru...

— Dar mai avem încă.

— Nu-i nimic ; niciodată nu e prea mult.

— Miguel, de ce nu cînţi ?

— Bine, îmi spui şi mie cum te cheamă ?

— Loli.

— Adică Dolores.

Ricardo îi privea pe amîndoi.

— Loli, domnule, Loli, exact aşa. Nici vorbă de Dolores ; urăsc numele de Dolores, sună urît. Durerile vin ele şi singure, fără să mai fie nevoie să le şi chemi.

Tipul din Atocha se ridică şi se îndreptă spre ograda de păsări.

— Sînt destule nume care le evocă : Dolores, Angustias, Martirio [1]...

Cîntau. Lumina bătea slab în zidul lăptos al casei, în geamurile de la camera Justinei, în cărămizile roase ale zidului care împrejmuia cîrciuma. Cealaltă parte a grădinii părea abandonată, aproape sălbatică, cufundată în

---

[1] Durere, Nelinişte, Martiriu, nume cu mare frecvenţă în onomastica feminină spaniolă.

porţiuni întunecoase unde desimea frunzişului de iederă împiedica să pătrundă lumina becului. Toţi îşi întoarseră brusc privirea :

— Ce face nebunul ăla ?

Tipul din Atocha alerga prin toată grădina, ţipînd :

— La mine ! Ogarii la mine !

— Un iepure, un iepure !

Cei doi băieţi din Legazpi se repeziră într-acolo. Iepuroaica fugea ca o săgeată albă, în zigzaguri foarte iuţi, printre picioarele scaunelor şi meselor, ferindu-se cînd într-o parte, cînd în cealaltă, înspăimîntată de ţipetele şi de goana urmăritorilor.

— Uite-o colo, Federico, uite-o colo... !

Ţipau şi rîdeau alergînd de parcă erau nebuni ; se loviră de scaunul pe care era aşezat patefonul. Lucas strigă la ei :

— Fiţi atenţi, vandalilor !

Nu îl băgară în seamă.

— Să vedeţi c-o s-avem neplăceri, spuse Ricardo.

Iepuroaica fugea descumpănită, speriată, strecurîndu-se printre picioarele celor trei urmăritori ; se lovi de cîteva ori cu botişorul de plasa metalică a coteţului închis, în efortul de a se întoarce în ascunzişul ei.

— Nu vă îndepărtaţi unul de altul că scapă, scapă... !

Iepuroaica se opri brusc ; se refugiase să se ascundă sub bicicletele aşezate grămadă în fundul grădinii.

— Stați așa ! Nu mai scapă acuma ! strigă Federico.

— Tu du-te pe dincolo, eu, pe-aici. Atenție, Pedro. Gata, am prins-o.

O vedeau albă, tremurînd și chircindu-se speriată în ghemulețul părului ei gingaș și înfiorat, sub spițele unei roți de la bicicleta Lucitei și plasa colorată care le acoperea.

— O văd. Nu vă mișcați, vă rog, nu vă mișcați că e a mea... șopti tipul din Atocha.

Se lăsă pe vine încet, ca să-și bage mîna sub roată și s-o prindă pe la spate. Ceilalți stăteau nemișcați. Mîna îi zvîcni înainte și degetele i se înfipseră în mingea vie, cu păr de zăpadă.

— A naibii ! (Sări.) A vrut să mă muște, bestia ! (O trăgea afară tîrînd-o de picioarele dinapoi.) Îți dau un cap... !

O ridică în aer în fața tuturor și mica vietate începu să se zbată în spasme violente, cu capul în jos. O cîntări în mînă.

— Hai să facem iluzionism ! rîse el. Un țilindru, cine are un țilindru ?

— Nerușinatule ! !

În acel moment, Faustina apăruse în grădină.

— Nerușinat ce ești ! ! spuse ducîndu-se spre băiat. Dă încoace bietul animal !

Îi smulse iepuroaica din mînă.

— Nu vă supărați așa de tare...

— Ditai găliganii ! Vă deranja iepurele unde stătea ? Doamne, cîtă nesimțire !

Schneider ieșise în urma Faustinei și rămase în pragul ușii. Faustina strîngea animalul la piept. Îi simțea tresărirea caldă a mușchilor mi-

cuţi, pulsaţia sîngelui accelerată de spaimă. Intră în ogradă şi dădu drumul iepuroaicei ; umbra albă ţîşni din mîinile ei şi se refugie în ascunzătoare. Întorcîndu-se apoi spre Schneider, Faustina spuse :

— Ai văzut ce trebuie omul să înghită ? Ce prost-crescuţi sînt tinerii de azi ! Ce obraz gros ! Cîtă neruşinare !

Schneider clătină din cap şi se întoarse spre băiatul din Atocha care ajunsese deja lîngă masa unde stăteau ceilalţi.

— Asta nu bine. Iepuroaica este şi ea a lui Dumnezeu, de ce faceţi pe ea să sufere ? Înseamnă că aveţi inimă rău. (Îi atrase atenţia cu degetul arătător şi făcu semn spre propriul său piept, în locul unde era inima.)

— Lasă-i, lasă-i ; îţi răceşti gura de pomană. N-ai să-i schimbi tu pe ăştia. Îţi iroseşti timpul degeaba.

Neamţul ridică din umeri şi intră în casă în urma Faustinei. Cei de la masă izbucniră în rîs în spatele lor.

— Să-l ia naiba de venetic ! Se bagă unde nu-i fierbe oala ! Un tîmpit !

— Eu era să-i rîd în nas.

Miguel spuse :

— Auziţi, dar nici ce-aţi făcut voi n-a fost corect.

— Asta numesc eu să dai cu bâţu-n baltă, completă Ricardo.

— Bravo ! Şi ce ne pasă nouă cum numeşti tu asta ? îl înfruntă Federico. Ţine-o pentru tine, şi toţi ne simţim mai bine.

— N-o țin pentru mine ; nu, domnule. O spun cu voce răspicată : ați făcut-o de oaie ! A fost o măgărie. Exact asta a fost ceea ce-ați făcut cu iepuroaica : o măgărie.

Interveni tipul din Atocha :

— Ascultă, băiete, tu, cum te cheamă ? Nu s-a luat nimeni de tine, așa că nici tu nu te lega de alții, înțelegi ?

— O mă-gă-ri-e.

Ceilalți îi priveau în liniște. Fernando rîdea.

— S-au cam înfierbîntat spiritele, comentă.

Tipul din Atocha se ridicase de pe scaun și se apropia de Ricardo.

— Ascultă, tu de fapt ce vrei ? Mai continui așa ? Dacă ai senzația că vă incomodăm, spune-o acuma, și vă scutim de prezența noastră.

— N-am nici un interes deosebit ca cineva să nu se simtă bine, dar ca să spun ce gîndesc, asta da ; indiferent dacă vă convine sau nu : chestia cu iepurele a fost o măgărie.

— Devii enervant.

— Și ce dacă ?

— Mă supără ! Și, hai, termină odată... !

Interveni Samuel :

— Ssst, mai încet, măi ! Nu-i nevoie să țipați așa de tare ca să vă auziți. Vedeți să nu vă plesnească bojocii.

Ricardo spuse :

— Cum adică termină odată ?

— Nu te mai suport !

— Te înșeli, amice !

Din colțul mesei se auzi vocea jovială a lui Zacarías :
— Hei, ascultați ! Un moment ! Mă lăsați un moment să vorbesc și eu ?
Își îndreptară cu toții privirile spre el și Zacarías spuse :
— Acum, după cum se vede, pe lîngă vînătoarea de iepuri vreți să ne oferiți și o seară de box, nu-i așa ? Din partea mea, vă mulțumesc anticipat pentru intenție. Vă fac cunoscut că mandea e mai mult decît satisfăcut cu ce-a văzut, așa că nu mai e nevoie să continuați lupta pe bani. Vă rugăm să vă așezați la locurile voastre și să continuați în altă zi. Pentru astăzi ajunge cu-atîta sport. De-acord, da ?
Rîdeau mișcîndu-se în scaune.
— Bravo, Zacarías !
— Le-ai zis-o !
Tipul din Atocha se duse să se așeze lîngă Lolita. Îi spuse încet, arătînd cu capul spre Ricardo :
— E cam într-o ureche prietenul ăsta al vostru...
Fata se întoarse spre el :
— Iar tu ești o figură !
Mely îi șopti la ureche lui Zacarías :
— Ești magnific...
Ceilalți cereau să cînte Miguel.

*

Don Marcial scosese o tabacheră de culoare crem și oferi tutun tuturor celor prezenți. Chamarís îi spuse :

— O să ți-l fumăm tot. Încă un tur ca ăsta, și gata, adio.

— Pentru asta este, ca să se fumeze, răspunse don Marcial.

Își puse din nou jacheta.

— Pe urmă, diseară rămîi dumneata fără. Și după ce mănînci să vedem ce-ai să faci.

— Mai bine. Așa nu mă ispitește. Și cu cît fumez mai puțin, cu-atît plămînii mei sînt mai în cîștig.

— Păi în ceea ce mă privește, interveni măcelarul înalt, după cum vedeți, pot să mă abțin mult mai bine cînd știu că am tabachera plină, decît atunci cînd știu că e goală.

— E adevărat, încuviință colegul lui ; în clipa în care cineva rămîne fără tutun, abia atunci îl apucă pofta nebună de fumat. (Își răsucea o țigară.)

— Da, domnule, spuse Claudio ; eu, cel puțin, așa sînt. Cînd am tutun, pun tabachera pe măsuță și fiindcă știu că pot să-mi răsucesc oricînd o țigară, adorm fără să fumez, și încă foarte liniștit. Ca să vezi cum e omul. În schimb, în ziua cînd rămîi fără tutun, începi să te perpelești în pat fără să poți pune geană pe geană și nu te liniștești pînă cînd nu te dai jos și-ți încropești acolo o țigară, cum o fi, chiar dacă aduni toate firicelele de tutun de prin colțurile buzunarelor. Să vedeți ce lucru absurd !

— Spiritul de contradicție de care sîntem stăpîniți toți muritorii, comentă Chamarís.

— Păi atunci dumneata, în chestia asta cu tutunul, ești ca scoacră-mea, spuse don Mar-

cial. A păstrat un kilogram de orez tot timpul cît a durat războiul civil, fără să se atingă de un grăunte, numai ca să nu simtă că-i lipseşte, şi ca să poată spune rudelor şi cunoştinţelor că ea are orez. Ei, pe urmă, la terminarea războiului, a trebuit să-l arunce, că se stricase. Ce zici de asta ?

— Ah, păi uite, în felul ăsta nu i-a simţit lipsa. Ştia că dacă duminica nu-şi făcea o *paella* pe cinste era pentru că nu voia. Cu alte cuvinte, n-a mîncat orez, dar nici n-a trebuit să-i ducă dorul, îi răspunse măcelarul înalt.

Carmelo urmări cu privirea fumul negru al chibritului urcînd spre tavan. Interveni apoi Lucio :

— Asta-i marea diferenţă dintre unul care trebuie să se lipsească de nevoie de un lucru, şi altul, care se lipseşte de el de bunăvoie, ştiind că poate să-l aibă în clipa cînd doreşte. La fel soacra dumitale ; cu un singur kilogram de orez şi-a închipuit că a mîncat orez în tot timpul războiului. Nu i-a umplut stomacul, dar îi producea aceeaşi satisfacţie ca şi cum i l-ar fi umplut.

— Nici mai mult, nici mai puţin, încuviinţă omul cu p.a. ; aici e distanţa egală între a dori şi a nu putea.

— Aiurea ! rîse alcarrenul. Nu văd nici o legătură. Mare scorneală mai e şi asta cu orezul ; să-l păstrezi, şi tu să trăieşti cu aer sau să mori de foame atît de mulţumit, încît nici să nu simţi că de data asta mori de foame.

— Chestia cu a dori şi a putea, interveni ciobanul, e ceva ce diferă de la om la om. Sînt unii care cum au o sută de pesete, cum se duc şi-o fac praf imediat ; tot aşa sînt alţii care preferă s-o pună de-o parte şi doar să se gîndească la ceea ce ar putea să-şi cumpere cu ea, dacă ar vrea.

Şoferul spuse :

— Ai dreptate ; sînt persoane cărora le plac banii ca să-i păstreze, şi alţii ca să se distreze.

— Aici e diferenţa, continuă ciobanul ; unii se bucură de ban pentru că au gustat o plăcere, iar alţii pentru că se gîndesc că au tot timpul s-o guste. Şi doamna sau domnişoara aia, sau ce-o fi fost, singura ei problemă era...

— Care domnişoară, blegule ? îl întrerupse alcarrenul ; n-ai auzit că era soacra lui ?

— Bine, doamnă, tot aia e ; singura ei problemă era că prefera să tragă mîţa de coadă trei ani cu gîndul că ar putea să mănînce o *paella*, în loc să bage mîna într-o duminică în kilişorul de orez şi să se ospăteze a-ntîia, pe săturate. Lucru pe care, în treacăt fie spus, şi fără ca cineva să se supere, subsemnatul l-ar fi făcut fără să stea prea mult pe gînduri.

Coca-Coña răsfoia un ziar ABC pe care-l scosese împăturit din buzunar. Ridică încet capul şi exclamă :

— Dar aici nu ajunge rîndul, Marcial ? Sau s-a terminat cu pomana ?

— Nimic, tu eşti pedepsit. Eşti prea mic ca să fumezi.

Îi aruncă totuşi tabachera :

— Poftim. Servește-te.

Tabachera se izbi cu zgomot de marmura mesei și căzu jos, fără ca mîinile lui Coca-Coña să aibă timp s-o prindă.

— Dă-mi-o de jos, țipă.

Don Marcial se apleca s-o ia.

— Faci mai mult tărăboi decît un copil smintit.

— Păi orezul e bun cu carne de iepure, spuse Carmelo plin de mulțumire. Cu o iepuroaică bună.

Nu-l băgă nimeni în seamă și atunci se întoarse spre iepuroaica desenată pe tablourile din fundul localului, șterse și opace în lumina gălbuie.

— Cu o iepuroaică grozavă...

— Există persoane foarte ciudate, spuse Chamarís. Iar femeile sînt prin firea lor mai înclinate să păstreze decît să cheltuiască. De multe ori, nici ele nu știu de ce și pentru ce păstrează un lucru, ca în povestea cu orezul. O fac numai pentru că au mania asta, sau pentru că li se pare, știu eu ? că trag mai mult folos din lucruri în ziua următoare ; că adică, le-ar pune mai bine în valoare mai tîrziu decît dacă le-ar folosi imediat.

— Da. Asta se cheamă să fii prevăzător, spuse Mauricio. Și eu nu contest că lucrul ăsta are avantajele lui la un moment dat, dar de cele mai multe ori este pură încăpățînare și totală lipsă de orientare.

— Fără îndoială.

— Ho, ho, să vedeți ce probleme are vecinul meu, din cauza asta, cu nevastă-sa ! rîse alcarrenul. El, care e cam mînă spartă și îi cam place asta (făcu semn cu degetul mare spre gură), și ea, care numără pînă și firicelele de sare. Nu vă spun ce lupte dau. Se bat ca chiorii în fiecare seară, mai ceva ca în războiul din Coreea. Ce Coreea ? Coreea pare un joc de copii și încă unul foarte pașnic !

— Uite la ăsta ! Și ție îți place să umbli cu bîrfa ?

— Ăsta ? spuse ciobanul. Ce știți voi ! Toată ziulica stă cu urechea lipită de zid.

— Mă jignești ! Parcă mai e nevoie să trag cu urechea ! Țipă de aude lumea de la o poștă.

— N-o fi chiar de la o poștă ! zise Claudio.

Ceilalți izbucniră în rîs.

— Ssst ! adevărul-adevărat. Ce naiba, nu vorbesc așa...

— Doamne, ce veninos ești, spuse măcelarul. Și cîtă plăcere îți face să umbli cu vorba.

— Și în cazul ăsta, întări ciobanul, vorbește răutatea din el.

Alcarrenul îl privea cu singurul lui ochi.

— De ce ? De ce zici că vorbește răutatea din mine ? Ia s-aud !

— Mai clar ca bună ziua. Nu e nici un secret. Dacă nu ai fi lucrat cu el pînă acum cîtva timp...

— Poftim cu ce începe ! Păi eu am uitat și parauitat totul. Nu sînt în stare să port pică cuiva. Am adus vorba de el pentru că era un

caz potrivit pentru ceea ce discutam. Tot așa de bine puteam să dau orice alt exemplu. Nu-mi pierd eu vremea vorbindu-i de rău pe alții. Așa că în treaba asta te înșeli, Amalio. Nu mă cunoști.

— Ah, păi nu mai lucrezi la Eliseo ? întrebă don Marcial.

Alcarrenul făcu din cap că nu.

— De vreo cîteva luni.

— De ce ?

— Uite-așa.

— Ați avut vreo discuție din cauză de bani ?

— Nu, nici vorbă. Nu ăsta a fost motivul. Din punct de vedere al banilor, ca să fiu cinstit, omul se purta bine.

— Păi atunci ?

— Locul pe care-l ocupam eu acolo. Vreau să zic că nu mai aveam chef să suport felul în care se purta. Cînd dai cuiva să lucreze în parte, nu te purta cu el de parcă ți-ar fi servitor. Eu mă sculam cu noaptea în cap și dormeam pe cîmp mai tot timpul din cauză că locul era departe și dimineața pierdeam mult timp ca să ajung ; iar el, treceau zile și chiar săptămîni fără ca măcar să dea pe-acolo. E adevărat că nu avea nici o obligație, pentru că lucrul era totul în seama mea, conform înțelegerii pe care o făcusem, iar el nu punea decît terenul și îngrășămintele chimice. Da, domnule, dar pe urmă nu veni să zici ba una, ba alta de felul cum a muncit altcineva. N-am dreptate ?

— Ba da, evident ; în chestiile astea e bine să stai zilnic de vorbă, să te sfătuiești și să faci planuri de comun acord.

— Exact așa zic și eu. Iar dacă cineva nu se interesează, cum făcea el, foarte bine, dar atunci dă-i celuilalt mînă liberă. Nu veni pe urmă cu reclamații, că de ce a făcut așa și nu așa, că e bine sau că e rău. Taci din gură și atît, dacă vrei să trăiești fără griji și să nu te ocupi de nimic, nu ?

Don Marcial aprobă :

— Normal.

— Pe urmă cu mîncarea, altă istorie, cînd nevastă-mea a plecat la țară, la ai ei, pentru o lună și jumătate. Cu mîncarea la fel. Te apuca mila cînd vedeai ce mîncare îmi arunca la masă nevastă-sa, că nici ultimului grăjdar nu-i pui astfel de porcării în față. Nu aveam pretenție la cine știe ce bunătăți, aș ! dar, la naiba, măcar să fi fost ceva acceptabil, acolo.

Coca-Coña ridică ochii de pe ziar.

— Nu crede ce-ți spune, Marcial, că ăsta-i un năzuros și un fitilist fără pereche. Uite de cînd te bate la cap și se plînge de necazurile lui de la Eliseo. Urmărește el ceva, fii sigur de asta !

— Tu să taci cînd vorbesc persoanele mari, îi spuse don Marcial.

— Al naibi avortonul ăsta ! comentă alcarrenul, apoi continuă : Cum îți spuneam ; nu era deloc plăcut ca eu să mă spetesc muncind iar el să stea și să prindă muște, și după aia să mă mai și cîrtească, atunci cînd avea chef. Într-o zi am

avut o explicaţie şi i le-am aruncat toate verde în faţă, spunîndu-i că eu servitor nu sînt, nici vorbă de aşa ceva. Asta a fost totul.

— Păcat, pentru că din punct de vedere al cîştigului, luatul ăsta în arendă îţi convenea, nu ?

— Da, de asta, din cauza asta m-am abţinut cît am putut. Păi dacă n-ar fi fost lucrul ăsta la mijloc, închipuie-ţi că n-aş fi stat eu atîta timp cu el. Dar cînd nu merge, nu merge, şi vine o zi cînd lucrurile trebuie puse la punct, vrei sau nu vrei. Ce poţi să faci ?

— Înţeleg. Şi acuma cum îţi merge ?

— Cam prost.

— Aranjează-i tu, Marcial, se băgă Coca-Coña. Găseşte-i un serviciu prin băiatul tău. Nu vezi că asta urmăreşte de-ţi tot povesteşte viaţa lui ?

Alcarrenul replică :

— Tu citeşti ziarul acolo sau ce faci ? Iarbă rea ce eşti ! Bine că te cunoaşte lumea şi nu te bagă în seamă, pentru că eşti mai veninos ca o viperă. Ce, crezi că noi facem atîtea ocolişuri ca tine, cînd urmărim să obţinem ceva ? Don Marcial ştie prea bine că dacă aş avea nevoie de ceva...

— Lasă că ţi-ai dat arama pe faţă ! Da, da ! striga Coca-Coña. Tot dezvinovăţindu-te atîta, n-ai făcut decît să te ridici în slăvi. Ei, ce zici ?

— Ţi-a atins punctul slab ! rîse ciobanul şi îl lovi cu totul pe alcarren.

Alcarrenul se întoarse spre el.

— Şi tu eşti de partea viperei ăleia ? îl întrebă.

Chamarís și cei doi măcelari vorbeau cu Mauricio și cu ceilalți.

— Asta voi, cei căsătoriți, vă plîngeți, spuse Lucio. Dar uitați-vă ce bine arată hainele unuia căsătorit, un costum să zicem, după cinci sau șase ani de purtare, în timp ce hainele unui burlac sînt ferfeniță după același număr de ani, n-ai de unde să le mai apuci și nu mai servesc nici măcar la șters praful... Și asta cui se datorează ?

— Și încălțămintea, spuse omul cu p.a. privindu-și pantofii ; încălțămintea care în ziua de azi te costă o groază de bani.

Șoferul spuse rîzînd :

— Păi însurați-vă atunci ! Însurați-vă dacă purtați atîta de grijă îmbrăcăminții și pantofilor !...

Carmelo deveni atent ; urechile lui clăpăuge ca toartele unei oale, erau îndreptate spre grupul celor care discutau și ascultau atent. Șoferul continuă, uitîndu-se la el :

— Și dumneata, Carmelo ; pentru șapca aia cu cozoroc, caută-ți o nevastă bună, care să ți-o îngrijească și să ți-o perie în fiecare seară.

Șoferul rîdea. Rîdea și Carmelo, cu ochii lui blînzi ascunși în umbra cozorocului. La urmă spuse :

— Asta deja și-a făcut stagiul, n-are nevoie de prea multă îngrijire. Dar, oricum, o femeie nu-i de prisos în nici o casă.

Privirea lui se îndreptă spre afișe.

— Da, domnule, eu așa zic. He, la cîte nu e bună o femeie, nu ? exclamă șoferul. Numai

domnul Lucio n-are nevoie de femeie decît ca să-i spele hainele.

Lucio spuse zîmbind din scaunul lui :

— La vîrsta mea... La vîrsta mea nici pentru asta nu mai merită. Nici măcar îmbrăcămintea nu are nimic de pierdut.

— Lasă, că nu ești chiar atît de bătrîn, îi spuse Chamarís. Nu te mai fandosi atîta.

— Bătrîn, bătrîn nu sînt ; nu spun asta. Dar încep să mă ramolesc. Șaptezeci și unu de ani e o vîrstă.

— Oricum, încă nu-ți cad pantalonii în vine.

— N-au cum, spuse Mauricio. Nu-i lasă să cadă, fii fără grijă. Stă toată ziua pe scaun, de dimineața pînă seara, cum să-i cadă, și cînd ?

Ceilalți izbucniră în rîs. Claudio spuse :

— Și asta-i adevărat. Nu e nici un pericol să-ți cadă, pentru că nu-ți arăți fundul nici o secundă.

— Pentru ceea ce am de făcut eu pe-aici... Mai bine stau jos, pe scaun, decît să mă vîntur fără rost.

— Asta dumneata știi mai bine, spuse șoferul.

Lucio făcu un semn în aer cu mîna. Chamarís îi spuse jovial :

— Păi dumneata ai dus-o ca un pașă și ai luat tot ce ai vrut de la viață, nu señor Lucio ? zise făcîndu-i cu ochiul. Hai, recunoaște că am dreptate.

Lucio se uită la Chamarís, aproape serios și, clătinînd din cap, spuse rar :

— Da, am luat tot ce-am vrut... Așa spun mulți la vîrsta mea. Și ce, acuma nu mai am nici

un drept ? La dracu ! Nu sînt de-acord cu tîmpenia asta ! Cum o să fiu de-acord ? Ce-a fost a fost. Mi-a mai rămas cumva ceva de-atunci ? Acuma aş vrea să iau de la viaţă ce-mi doresc, da, da, ar fi nemaipomenit, spunea mişcîndu-şi mîinile cu violenţă. Tocmai asta e problema : mie mi se pare că abia acuma ştiu exact ce să cer de la viaţă.

*

Priveau în jurul lor circumspecţi, cu teamă de apa înnegrită. Se auzeau glasurile oamenilor din apropiere şi muzică.

— Nu e deloc rece, nu-i aşa ?

— E grozav de plăcută.

Luna depăşise puţin vîrfurile copacilor şi de jos urca vorba calmă a celor ascunşi în păduricea întunecată, învăluită în noapte. O muzică limpede, de cristal, răsuna puţin mai în josul rîului, peste apa nemişcată a lacului. Deasupra oglinzii negre străluceau sclipirile razante ale lunii şi ale becurilor. Acolo, în întuneric, simţeau rîul curgîndu-le pe pielea trupului ca un animal mîngîietor fluid, enorm şi tăcut. Erau băgaţi pînă la piept în curentul său lin. Paulina se prinse de mijlocul lui Sebastián.

— Ce plăcut e să simţi apa cum îţi alunecă pe corp !

— Vezi ? Şi nu voiai să intri.

— Îmi place mult mai mult ca azi-dimineaţă.

Sebas fu străbătut de un fior.

— Da, dar acuma nu mai e ca ziua, cînd puteai să stai cît voiai. Acuma ţi se face frig imediat şi începi să dîrdîi.

Paulina privi peste Sebastián. Pe rîu în sus se profila în întuneric umbra podului, cu arcadele lui mari ; o rază de lună făcea să i se vadă parapetul şi cărămizile. Sebas era întors în direcţia opusă. În josul rîului, apa făcea zgomot la stăvilar, lîngă luminile bufetelor. Paulina se întoarse.

— Lucita, ce faci tu singură acolo ? Vino încoace cu noi, Luci !

— Uite-o colo, n-o vezi ? înaintea noastră. Lucita !

Tăcu, cuprinsă brusc de spaimă.

— Lucita ! !

Se auzea o zbatere slabă în apă, zece, cincisprezece metri mai încolo, şi un sughiţ ascuţit, ca un ţipăt strangulat, în mijlocul unui gîfîit ce se pierdea în bolboane de apă.

— Se îneacă...!! Lucita se îneacă!! Sebastián! Ţipă, ţipă... !

Sebas vru să înainteze, dar unghiile Paulinei i se înfipseră în carne şi îl opriră.

— Tu, nu ! Tu, nu !, Sebastián ! îi spuse cu voce surdă. Tu, nu ! Tu, nu ! Tu, nu... !

Izbucniră ţipetele amîndurora, pătrunzătoare, amplificate de ecou, chemînd ajutor. Umbre alarmate se aglomerară pe malul apei, vociferînd. Acolo, aproape, micul vîrtej de convulsii şi sunete laringale întretăiate se îndepărtară încet către stăvilar. Se auziră apoi plonjoane în apă ; cîteva voci întrebau : „Pe unde, pe unde ?“.

Urmară imediat mişcările de braţe a trei sau patru înotători, şi voci în apă : „Să mergem împreună, Rafael, e periculos să te apropii singur !“ Vocile se auzeau foarte clare în apă. „Aici mai sus !“, le spuse Sebastián. Răsună glasul lui Tito de pe mal.

— Sebastián ! Sebastián !

Intrase în apă şi venea în salturi spre ei. Sebas se desprinse de Paulina şi înota să-i întîlnească pe ceilalţi. Paulina îi striga : Ai grijă! Ai grijă, te rooog !“ ; îşi apucase mandibula cu ambele mîini. Toţi cei din apă erau dezorientaţi ; înotau de colo, colo şi priveau în toate părţile, pe suprafaţa neagră. „Unde-i ? ; nu-l vedeţi ? ; voi îl vedeţi ?“ Tito ajunse lîngă Paulina şi aceasta îl îmbrăţişă cu putere.

— Se îneacă Luci ! îi spuse.

Simţea tremurul ei pe tot corpul. Privi spre înotătorii derutaţi care se vînzoleau în apă în toate direcţiile. „N-o găsesc...“ Se vedeau corpurile înotătorilor deplasîndu-se pe suprafaţa apei. Luna lumina mulţimea aliniată de-a lungul malului. „N-aţi dat de ea ?“ „Aici a fost ultima dată cînd am văzut-o“, se auzi vocea lui Sebastián. „E o fată ?“ „Da.“ Erau deja destul de departe, spre stăvilar ; li se distingeau capetele deasupra apei, cinci sau şase, în lumina oblică a lunii şi a celei reflectate de becurile localului de la care răzbătea muzica. „Du-mă pe mal, Tito ; mi-e o teamă cumplită ; du-mă.“ Se agăţă de Tito şi se ridica de parcă ar fi vrut să se desprindă de apă ; dîrdîia. Braţul şi umărul unui înotător se zăriră lucind un moment

în pata de lumină. Tito și Paulina se îndreptară spre mal, învingînd cu dificultate rezistența apei. „Aici, aici !“ strigă o voce lîngă stăvilar, „E aici !“ Simțise trupul ; se izbise de el cu brațul, chiar la suprafața apei.

*

Se auzea vocea învăluită și solitară a lui Miguel, care cînta sprijinit de zidul casei, cu fața spre grădina goală. Ochii pisicii sclipiră în frunzișul de verdeață. Miguel întindea mîinile desfăcute spre toți cei prezenți, și mișca ușor din cap, „...și cum tu nu te-ai întors — potecuța dispăru — și cum tu n-ai mai băut — fîntînica se strică“. Ridică spre cei care îl ascultau o față zîmbitoare, și aceștia îl aplaudară.

— Ce romantic... !

— Acuma o mică înghițitură. Să-ți clătești coardele vocale.

Se auzi rîsul lui Mariyayo. Fernando îi spusese că avea o voce de străină, „de exemplu de italiancă, sau ceva asemănător“.

— Și de unde știi tu cum au vocea italiencele ?

— Îmi imaginez. Ascultîndu-te pe tine mi-o imaginez.

Rîdeau amîndoi.

— Ia uitați-vă cum s-au împrietenit !

Ochii lui Ricardo se uitau ficși la becul care atîrna în mijlocul grădinii. Fluturi negri de vară, mici și mari, roiau în jurul acestuia. Cele

două fete din Legazpi se certau care dintre ele e mai bronzată.

— Ce contează asta ?

Zacarías se lăsă pe spate în frunzișul de verdeață, înclinînd scaunul pe picioarele de dinapoi. Își cufundă ceafa în frunze.

— Nu e vorba de bronz ; are însă capul tare și nu vrea să recunoască un lucru ce sare în ochi.

— Bine, uită-te la brațul ei și la ăsta, Federico, și compară.

— Pe mine nu mă băgați în certurile voastre. Amîndouă sînteți foarte bronzate, și e foarte bine așa.

— Normal, ca să nu se pună rău cu tine, de-aia tace.

— Încetați odată, ați auzit ?

— Încăpățînată mai ești ! În rest...

— N-o spuneți cu voce tare ! țipă Zacarías. Nu vreau s-aud ! Pe mine socotiți-mă bolnav de cancer și purtați-vă ca atare.

Cineva întrebase cît e ceasul ; Zacarías îl apucă pe Miguel de încheietura mîinii, acoperindu-i ceasul, și îi zise :

— Tu nu ești zdravăn dacă te joci acuma cu instrumente din astea ! Asta-i moartea nichelată !

— Lasă, Zacarías, că știm poanta. Dă-mi drumul acuma !

— Mă tratezi cam dur.

— Îmi pare rău.

Zacarías se întoarse zîmbind spre Mely și-i spuse :

— E ceva de speriat tipul ăsta ! Crezi că se mai poate trăi așa ? Imposibil ! Își face rău și lui și nouă, nu crezi ?

Ea îl întrebă :

— Auzi, tu te întorci cu trenul, nu-i așa ?

— La Madrid ? Sigur, cu trenul, cu ce altceva ?

— Da ; nu știu, o întrebare prostească, nu-i da importanță. Și la ce oră ajungeți ?

— Păi dacă pleacă de-aici la douăzeci și două treizeci, mai adaugă douăzeci de minute, cît face pe drum : la unsprezece fără douăzeci e la... De ce rîzi ?

— Nimic, ești foarte dulce cum vorbești. (Făcu o pauză și îl privi zîmbind.) „La douăzeci și două treizeci..."

— Bine, văd că vrei să mă iei peste picior. Nu poate, dragă, să spună omul nimic, fiindcă imediat vă aruncați ca niște șacali. (Clătină din cap.) Uită-te la ea ce se amuză ! E fericită numai cu-atît !

— Of, Doamne, dar nu te iau peste picior, Zacarías, pe cuvîntul meu ! Te înșeli ! Mi-a plăcut însă amănuntul ăsta, ia să vedem dacă mă înțelegi, mi-a plăcut cum ai spus...

— Dar cum am spus ? Hai s-aud și eu !

— O, măi, nu știu, ce întrebare și la tine ! Nimic, păi ce știu eu cum ai spus ? Și n-a fost decît asta, nu-i nimic de explicat, un fel de a pronunța care mi-a plăcut, mă încînta să aud, ce vrei să-ți spun mai mult ?... Bun, și uite, ca să încheiem, nu-i nimic de înțeles, iar dacă nu înțelegi ești un bleg. Și nu mă mai face să vor-

besc că mă enervează să văd cum mă fîstîcesc atunci cînd vreau să explic ceva.

— Da, ai dreptate, pentru că „explicația“ asta pe care mi-ai dat-o să nu-ți închipui că m-a lămurit cine știe ce.

— Bine, tocmai de-aia ; în plus, e o tîmpenie; că la urma urmei nici nu știu cum s-a întîmplat, și nici ce voiam să spun, nimic...

— Hooo ! acuma nu-ți face sînge rău că n-ai de ce.

— Mă enervează.

— Ce ?

— Ce ? Nimic, nu știu, de unde vrei să știu ? Și la urma urmelor e totuna !

— Acuma de ce te superi pe mine ?

Mely îl privi și apoi spuse, coborînd privirea:

— Nu știu, Zacarías ; sînt o proastă ; se vede că îmi face plăcere ca lumea să-mi suporte capriciile, înțelegi ? Asta trebuie să fie ; sînt o încrezută și îmi închipui că...

— Hei, stai, oprește ! Oprește-te odată, fată, nu te ambala acuma, te rog ! Te arunci așa cu capul înainte, ce naiba ! Drace, și ce viraje strînse iei ! Ai grijă însă că lași pe asfalt jumătate din roată, la fiecare curbă, nu exagerez, zău.

— Da, fii sigur de asta, n-a fost decît ceea ce ți-am spus... Mă enervez pentru o chestie de-a mea și plătește vecinul oalele sparte. E adevărat, îmi dau seama. Bine, dacă ai ști... Auzi, pe cuvînt că acuma îmi vine să plîng... De ce nu-mi dai o palmă, Zacarías ?

Mariyayo își sprijini coatele pe masa scăldată în vin și zise :

— Are dreptate ! (Își prinse capul în mîini.) Ce-aș mai rămîne eu aici, nu știu cît ! Poftim, trebuie să plecăm exact cînd începem să ne simțim bine ; e drept asta ? Mîine iar, din nou la slujbă.

Fernando spuse în spatele ei :

— Așa-i viața, iubito, nu te necăji. Clipele frumoase trec mai repede ca cele neplăcute. Dar asta nu înseamnă că ele nu sînt frumoase.

Maryayo se uită la el :

— Frumoase pentru că rămîi cu dorul de ele. De-asta sînt frumoase.

— Ai să vezi duminica viitoare, interveni Marialuisa ; uite, duminica viitoare venim din nou aici și facem un chef de pomină.

— Tot aia e, fata mea, tot aia ; duminica viitoare va trece tot așa ca cea de azi. De ce-ar fi mai lungă ?

Luna își făcea apariția ; se ridica de după gardul viu al grădinii ca o față mare de mort. Se uitau la ea cum își completa încetul cu încetul chipul etern.

— Nu, noi, cel puțin, trebuie să fim atenți, spuse fata din Legazpi ; să ne uităm la ceas pentru că la zece și cinci, valea, drept la gară.

— Dar de ce atîta grabă ? protestă Fernando. Nu vă ambalați așa. Că ce-o să facem acolo douăzeci de minute în picioare, uitîndu-ne unul la altul, pînă vine trenul ? Să n-alergăm, că cel care ajunge înainte trebuie să aștepte după aceea, așa că n-are rost graba.

— Bine, tu faci cum vrei, dar subsemnata la zece și cinci pleacă glonț de-aici. N-am chef să risc să pierd și ultimul tren, care, pe lîngă toate celelalte mai e și ticsit de lume, parcă-l văd.

— Păi nu s-ar întîmpla nimic dacă l-ai pierde; mai e unul la unsprezece și un sfert.

— Hai că ești bine ; ăsta-i un banc ?

— Și ești chiar așa grăbită să ajungi acasă la oră fixă ?

— Mai bine l-ai întreba pe tata să vezi ce ți-ar răspunde.

— Deci bătrînul e dur, da ? Te cîrpește ?

— Ah, asta nu știu ; n-am avut curiozitatea să-l provoc ca să mă conving.

— O fi vreun tip cu idei învechite. Nu-i așa că poartă cămașă flaușată ?

— Auzi, să nu-ți bați joc de tata, ai înțeles ?

— Am spus ceva rău ?

— Mai rîzi tu numai și să vezi dacă nu-ți sparg sticla asta de țeastă, imbecilule !

Razele lunii cuprinseră chipurile celor din capătul mesei, unde lumina becului nu pătrundea din cauza frunzișului. Mely se dădu înapoi cu scaunul pînă își puse din nou ochii la adăpost de lumină. Luna îi cădea doar pe gît. Își sprijini subsuoara de spătarul scaunului, lăsînd brațul să-i atîrne la spate. Mîna lui Zacarías bîjbîia în întuneric, căutînd mîna lui Mely printre frunze.

— Ar trebui să facă niște duminici de două ori mai lungi ca zilele săptămînii, spuse Samuel ; nu-i așa, Mariyayo ? Pînă nu fac asta, nu e chip.

— Sau de trei ori. La fel de lungi cît toate zilele lucrătoare la un loc. Cu asta am fi mulțumiți.

— Sînteți formidabili, ați vrea să vi se cuvină totul.

— Nu e totul, e ceva.

— Doamne, ce pretenții ! — zise Fernando. Dar, ia spune, tu o duci chiar așa de rău unde lucrezi ? Eu credeam că slujba la bar e amuzantă.

— Nici vorbă ! O fi amuzantă pentru cei dinafară. Dar pentru noi, care lucrăm acolo, e un adevărat iad. Așa că să nu crezi că-i atît de simplu.

— Te văd disperată !

— Sînt sătulă pînă peste cap, dragule. Nici nu-ți poți imagina. Bine totuși că nu-mi dau seama de asta decît în zile ca cea de azi. Peste săptămînă uit, și în felul ăsta o duc înainte.

— Pentru că te complaci. O fată de valoarea ta... zîmbi Fernando. Uite ce ușor e : îți cauți pe-acolo unul mai barosan, înțelegi ? și cu puțin noroc și puțină dibăcie, scapi de necazuri pentru totdeauna. Și pe urmă să te ții trai, ca-n sînul lui Avram !

— Hai, hai, lasă-te de bancuri acuma. Asta-i altă mîncare de pește N-am nevoie de nici un barosan.

— Era un sfat.

— Mersi. Mă simt bine așa. Și te rog să nu umbli cu de-astea, că ne supărăm.

— Am zis așa ca să te enervez. Știu eu prea bine că n-ai nevoie ; cu figura ta încîntătoare, cred și eu că n-ai nevoie.

— Ei, nici așa ; mi se pare că ai început să exagerezi.

— Dar ce s-a întîmplat ? se miră Marialuisa. Ați și început să nu vă mai înțelegeți ? Cam repede.

— Da de unde, tu, replică Mariyayo ; păi ce? poate să pună cineva la inimă ce spune individul ăsta ? (Se uită la Fernando, zîmbind ușor.) Bășici de săpun !

— Ești o dulce, spuse Fernando.

Ceilalți îi cereau Lolitei să iasă să danseze.

— E foarte tîrziu !

— Mai avem timp, mai e încă timp.

— Fata asta se pricepe să danseze ?

— Cine, ea ? Un adevărat uragan, o să vedeți !

— Bine, hai, Lolita, urmează numărul tău. Un sfîrșit de distracție ca la carte ! Să vadă lumea !

— Să te cunoască și în Legazpi, scumpo ! Gata, imediat pe scenă !

— Unde dansează ?

— Se simțea nevoia unor inițiative.

Începură să bată din palme și Lolita își bău vinul din pahar dintr-o singură înghițitură. „Bine, gata, și ce-o fi o fi !“ Urcă pe masă transfigurată. De sus, ceru să fie luate sticlele și paharele : „Luați totul din picioarele mele !“

— Fuga ! Asta zic și eu fată !

Goliră masa. Priveau toţi la Lolita, care le corecta ritmul bătăilor din palme, lovind masa cu călcîiul.

— Asta-i o fată cum nu s-a mai văzut !

Bătăile din palme intrară în ritm. Lolita îşi trecu privirea peste feţele celor de jos ; îi întinse mîna lui Ricardo. „Urcă aici cu mine !" Băiatul refuză :

— Eu nu prea ştiu...

— Dar nu e nevoie să ştii ! insistă Lolita. Urcă, nu fi mototol !

— Ţi-am spus că nu, astăzi sînt prea făcut, iubito.

— Doamne, ce frică vă e vouă, bărbaţilor, de ridicol, ceva de speriat !

Federico se ridicase voluntar ca să-l înlocuiască : „Pe mine mă vrei ?" Ai lui îl împingeau să urce pe masă :

— Sus cu el !

— Federico e grozav, te asigur eu.

Lolita se aşeză în faţa lui Federico şi pentru o clipă dirijă din nou concertul bătăilor din palme. Cînd acestea ajunseră la unison, porni să danseze. Nori de praf se ridicară spre feţele celor din jur în clipa în care pantofii Lolitei începură să lovească lemnul mesei. Federico îi urmărea mişcările şi gesturile ; capul lui atingea crengile de iederă ce atîrnau de sîrma de sus şi tot părul îi era răvăşit. Cele două umbre se mişcau dezmembrate şi enorme pe peretele casei şi pe obloanele geamului de la camera Justinei, iar capetele lor atingeau streaşina casei. Pe Lolita începură s-o incomodeze pantofii şi îi

aruncă din picioare pe rînd, fără să se oprească din dans, spre partea întunecoasă a grădinii. „E mortală tipa !“ Acum dansa desculţă. Bătăile din palme se izbeau de gardul din fundul grădinii, de broasca de bronz, de patefon şi de mesele goale. Becul de sus şi apărătoarea lui în formă de lalea, plină de praf, se clătinau antrenate de sîrmele electrice care se mişcau odată cu crengile de verdeaţă ; împreună cu ele se legănau toate umbrele din grădină. Picioarele desculţe ale Lolitei călcau în vinul vărsat pe masă ; rochia ei neagră zbura rotindu-se prin faţa celor de la masă şi se oprea brusc, căzînd peste pulpele albe şi costumul de baie de culoare roşie. Deodată picioarele fetei alunecară pe lemnul mesei, pe un fel de mîzgă ce se formase din amestec de praf şi vin, şi ea fu proiectată jos ; căzu rîzînd şi gîfîind în braţele lui Miguel şi Zacarías. Hohotea şi nu reuşea să se ridice. Zicea că nu poate să calce pe pămînt cu picioarele goale, pentru că pietricelele o gîdilau în talpă şi s-ar fi îmbolnăvit de rîs. „Culmea !“ zicea întruna. Încercau s-o calmeze. Apăru Faustina care, văzînd urmele de pe masă, spuse :

— Uitaţi, foarte bine că vă distraţi cum vă place, dar să vă urcaţi cu picioarele unde alţii mănîncă, asta nu ! aţi înţeles ? Poate vă simţiţi şi voi, doar vi s-a atras atenţia de două ori, ba pentru una, ba pentru alta. Văd că mă obligaţi totuşi să-l anunţ pe soţul meu ! Poate că o s-aveţi mai mult bun simţ măcar de-acum înainte. Asta numai duminică n-a fost pentru

mine, c-a trebuit să fac tot timpul pe educatoarea cu voi !...

Intră din nou în casă ; la masă, comentară :

— Simțeam c-o să se întîmple asta. Nu trebuia să facem atîta balamuc. Lumea...

— Baba asta e o zgripțuroaică ; în viața mea n-am văzut o femeie mai urîcioasă și mai afurisită, s-o ia naiba !

— E în casa ei și ar trebui să ținem seama de asta, cred eu.

— Dar e totuși o cîrciumă, un local deschis pentru public !

Lolita țipa :

— Vreau pantofii mei ! Dați-mi pantofii !...

Începură să-i caute prin toată grădina.

— Depinde ce înțelegi prin public. Vreau să zic că nu la toată lumea i se potrivește calificativul ăsta, nu știu dacă mă-nțelegi. Pe unii trebuie să-i dai de-o parte din categoria asta... Hei, ce se-ntîmplă cu Loli ?

Se puse brusc pe plîns. Nu erau în stare să-i găsească al doilea pantof.

— Bine, merg desculță și gata ! Să se piardă, nu mai căutați, să se piardă, rămîn desculță și gata... Am să ajung acasă, or să deschidă ușa și or să mă vadă... Mama o să mă întrebe și am să-i îndrug o minciună gogonată... al naibii de gogonată, dar n-o să țină, nu mai am nici o scăpare... O fată cuminte nu rămîne desculță în stradă... nu poate să-și piardă pantoful... !

Marialuisa o strînse la piept și începu s-o mîngîie :

— Liniştește-te, Lolita, îl găsesc imediat băieții ; nu-ți dai seama că inventezi o istorie stupidă ? E culmea tîmpeniei să plîngi și să te gîndești la așa ceva ! Nu vezi că aiurezi, dragă? Uite, acuși apare și celălalt pantof, ai să vezi cum apare...

— Biata fată, ce năpastă pe capul ei, tocmai acuma, la spartul tîrgului !

Lolita se lăsă să cadă pe genunchii Mariei-luisa și îngînă :

— Mi-e totuna, nu mă sperii, merg desculță și puțin îmi pasă... Am să-i spun : „mamă, lovește-mă și ai să obosești"... Am să-i spun : „Bate-mă, mămico, pentru că am pierdut pantoful în timp ce dansam sus pe o masă, tu mă bați și eu dansez din nou și îmi dezvelesc picioarele pînă sus... Lovește-mă, mamă, și apoi ai să vezi din nou mîine și poimîine și răspoimîine, lovește-mă, jupoaie-mă, mămico, și eu am să dansez mîine și poimîine și răs, răs, răspoimîine, și băieții au să mă sărute la cinema și am să mă distrez încontinuu...".

Apăru pantoful. Lucas îngenunche la picioarele Lolitei :

— Te încalț eu, prințeso, îi spuse.

Fata îl privi.

— Luquitas, frumosule, mersi mult... Dragule, eu sînt ca o cîrpă... (rîdea), îți jur...

Se lăsă încălțată. Apoi o apucară grețurile și Marialuisa și Juanita o duseră spre fundul grădinii, să vomite.

— A băut și pe urmă s-a tot învîrtit dansînd; să nu mai vorbim ; vă închipuiți ce-o fi la ea în stomac, ceva de groază !

Cînd se întorceau spre masă, vru să meargă singură şi dădu la o parte braţele celor două fete care o sprijineau :

— Încă mai ştiu să merg, ce părere aveţi ? le spuse. Mi se face silă cînd văd că sînteţi imediat gata să-mi săriţi în ajutor pentru orice fleac... de cum vi se iveşte ocazia... să vă băgaţi sub pielea omului... (Se adresă celor de la masă:) Aşa, sînteţi toţi nişte gogomani ; cînd o persoană şi-a vărsat maţele ca să vă distreze, voi vă bateţi joc de ea şi o umiliţi cît puteţi mai mult. (Ajunse la masă, se aşeză şi-i privi rîzînd.) Uite ce adunătură de nătăfleţi ! Nu-i trece nimănui nimic prin cap pentru a ne lua rămas-bun de la o zi de duminică ?

*

Mulţimea stătea nemişcată la malul apei, sub lumina lunii, cu privirea aţintită într-un singur punct al rîului. Se deplasase pe mal în jos, urmărindu-i pe înotători şi acuma se înghesuia în dreptul stăvilarului, aproape de capătul păduricii. În locul în care Tito şi Paulina ieşiră din apă nu era nimeni. Fata îşi luă pantalonii pe care îi găsise chiar acolo, foarte aproape, şi începu să alerge cu ei în mînă. Trecură în fugă printre trunchiurile albe ale copacilor, pe lîngă siluetele celor rămaşi la locurile lor, atenţi la ceea ce se petrecea lîngă dig.

Un căţeluş ieşi din întuneric şi începu s-o latre pe Paulina care alerga la vreo zece metri în spatele lui Tito.

— Aşteaptă-mă, aşteaptă-mă, Tito... o auzi strigînd în urma lui, cu respiraţia tăiată.

Simţea sub tălpi pietricele și ţepi care îi răneau carnea. Peste o sută de persoane îi împiedicau să vadă ce se petrecea în apă, făcînd în faţa lor un zid compact de spinări negre. Își croiră drum cu coatele și își strecurară corpurile ude printre mulţimea înghesuită. Nu vorbea aproape nimeni. Tito înainta în faţa Paulinei.

— Nu împingeţi, spuse cineva, că toţi vrem să vedem.

Tito nu răspunse. O apucă pe Paulina de mînă şi ajunseră amîndoi în rîndul din faţă. Acolo se auzea foarte tare muzica, spălată de ecoul lacului de acumulare ; din apă venea o anumită strălucire pe care petele luminoase proiectate pe suprafaţa ei de becurile bufetelor o respingeau. În faţă, de partea cealaltă, la vreo cincizeci de metri pe apă, se zărea în întuneric digul de ciment ce se întindea ca o panglică pe lăţimea acesteia, ieşind deasupra ei doar cu o palmă. Nu departe, se vedeau capetele a trei sau patru înotători. Paulina îl strigă pe Sebastián. Se auzea zgomotul apei ce cădea de la înălţime. Neavînd loc să treacă spre dig prin faţa mulţimii, fură nevoiţi să intre cu picioarele în apă. Defilară prin faţa tuturor acelor siluete nemişcate ce priveau spre rîu, luminate de lună şi de reflexul ce venea din apa pătată de lumină. Puţin mai jos se formase un mic cerc în jurul unei persoane dezbrăcate, chircită în nisip, la picioarele mulţimii : era Sebastián. Paulina se aruncă în genunchi lîngă el :

— Sebastián !

Nu-i răspunse. Îl simţea gîfîind, extenuat. Stătea aplecat, cu braţele petrecute peste genunchii aduşi la piept, în care îşi ascundea faţa. Paulina îl apucă de părul şiroind de apă şi îi dădu capul pe spate, ca să-i descopere faţa.

— Sebas... îl strigă.

Abia îi distingea trăsăturile în întuneric. Simţea întreaga greutate a capului în forţarea mîinii cu care îl ţinea de păr. Se vedea că era epuizat de efortul înotului. Paulina îi luă capul între mîini şi îl trase spre ea apăsîndu-şi-l la piept. Genunchii cuiva se atingeau de spatele Paulinei. O pădure deasă de picioare le înconjura trupurile ca un gard, lăsînd la mijloc un spaţiu gol foarte strîmt. Paulina îşi simţea picioarele prinse între ale mulţimii, într-o atingere umedă de piele şi nisip. Ridică ochii şi privi trist în sus, la chipurile celor care îi înconjurau într-un semicerc strîns ce lăsa deschisă doar partea dinspre rîu. Tito stătea întors cu spatele, puţin mai departe, profilat în reflexele apei iluminate. Paulina îşi înfundă obrajii în ceafa lui Sebastián, lipindu-se strîns de el. Muzica se oprise şi multă lume venea fugind spre rîu, din direcţia bufetelor. Siluetele celor în mişcare se profilau de-a lungul digului. În dreapta, umbre lungi acopereau luminile ce se reflectau în apă, pornind chiar de la marginea acesteia. Paulina simţi o palmă bătînd-o pe spate şi ridică privirea. O femeie o întrebă arătînd spre rîu :

— E rudă cu dumneavoastră ?

Nu-i vedea faţa.

— Era din grupul nostru.

Femeia ridică bărbia, "Ah", și își întoarse imediat privirea spre rîu. Acuma, după cîte se părea, acolo, în fața lor, se cobora ecluza ; zgomotul apei scăzu treptat pînă cînd încetă complet. Totul se cufundă în liniște ; se auzeau șoaptele mulțimii. Cineva comentă că în lac era periculos să intri atunci cînd ecluza nu e lăsată, pentru că apa care se evacua putea să-i tragă pe înotători, împiedicîndu-i să aducă trupul spre mal. Brusc, Paulina simți o mișcare, un forfot general în jurul ei, și toată pădurea de picioare începu să se agite. „Acolo, acolo, uite că o scot !" Nu putură să se ridice ; îi rostogoliră pe jos, în graba subită și generală de a ajunge la dig ; îi călcau pe mîini și pe picioare sau săreau peste ei, stîrnind o ploaie de nisip. Glasul lui Tito răzbătea prin mulțime. Reușiră, în sfîrșit, să se ridice, și se repeziră toți trei acolo. Veneau cu trupul prin apa acum mai puțin adîncă ; îl aduceau cinci sau șase bărbați, împingîndu-l pe suprafața apei spre mal, cum se împinge o barcă. Murmurul mulțimii creștea, și din nou fură nevoiți toți trei să lupte ca să-și croiască drum, și să înainteze. Toată lumea se înghesuia lîngă dig. De aici se vedeau direct, în dreapta lacului, bufetele luminate, de partea cealaltă a brațului mort și a podețului de scînduri care îl traversa. Și acolo erau aliniate o mulțime de siluete, de-a lungul întregului dig ; unele veneau alergînd spre pădurice, pentru că în spate se auzea scîrțîind lemnul slab al podului, sub pașii repezi. Dintr-odată, glasurile

amuţiră şi o linişte grea coborî pe măsură ce corpul se apropia de mal. Toţi auziră o voce limpede care spuse :

— Ridică puţin de braţul ăsta, Rafael.

În lumina care venea direct de la bufete, începea din nou să se vadă culoarea argiloasă a apei, aceeaşi culoare gălbuie pe care o arătase în timpul zilei. „Doamne, ce păcat !" oftă o femeie. Paulina se strîngea lîngă Sebas. Se uită în spate cîteva clipe, ca apucată de spaimă. În urma lor se vedeau copacii înneguraţi, locurile liniştite pe care lumea le ocupase în timpul zilei, şi, mai în spate, podul ale cărui cărămizi erau luminate de paşnica lună. Se zărea un om călare, departe, pe marginea şinelor de cale ferată, în vîrful rambleului care traversa cîmpia. Se auzi apoi un discret „Faceţi loc, vă rugăm", şi pe deasupra capetelor străluciră tricornurile jandarmilor din garda civilă, care îşi croiau drum prin mulţime. Trupul Lucitei era acolo, în faţa lor, întins pe nisip.

Cineva îl asculta cu urechea. Băieţi şi fetiţe de diferite vîrste ocupau primul rînd în semicercul pe care-l făcuse mulţimea înghesuită ; privirile rămăseseră pironite pe trupul gol al moartei. Luna lucea pe pielea udă a cadavrului întins pe o parte. Cu obrazul în nisip, nu i se putea vedea faţa din cauza umbrei şi a părului.

— Nu mă împinge, mă ! spuse unul dintre copii.

— Şi pe mine mă împing alţii...

Se lăsau pe spate cît puteau, sprijinindu-se de cei din spatele lor, de parcă se temeau ca

picioarele să nu le treacă peste linia invizibilă care, poate, limita în nisip spaţiul morţii.

Jandarmii pătrunseră în mijlocul cercului şi aruncară o privire rapidă asupra cadavrului.

— Nu-i faceţi nimic ? întrebă imediat cel mai în vîrstă dintre ei pe băiatul care fusese strigat mai înainte Rafael.

Se ridică repede un altul, care stătuse aplecat deasupra cadavrului şi, dîndu-şi de-oparte şuviţele de păr ud de pe frunte, spuse gîfîind :

— Sînt student la medicină ; nu e nimic de făcut.

— Da, spuse jandarmul.

Privi din nou spre cadavru şi în timp ce-şi scotea tricornul zise clătinînd din cap :

— Urîtă treabă. (Reflectă.) O fată tînără. Grea lovitură pentru părinţi.

Tito era în faţă ; braţele îi atîrnau de-a lungul corpului. Lîngă el, Paulina, care se uita la Lucita pieziş, ferindu-se să stea drept în faţa cadavrului. Ţinea o mînă pe braţul lui Sebas.

— O cunoaşte cineva ? — întrebă jandarmul cu voce tare, aşezîndu-şi din nou tricornul pe cap.

După cîteva clipe de tăcere auzi :

— Noi.

— Dumneavoastră doi ?

— Toţi trei ; şi el.

Jandarmul se uită la Tito care arăta spre propriul său piept cu un gest automat al mîinii.

— Era cu dumneavoastră, da ?

— Da, domnule.

— Logodnică, soră ?...

Negară din cap.

— Doar prietenă, conchise însuşi jandarmul, dînd din mînă.

— Da, domnule.

Paulina începu să tremure şi să plîngă tare la pieptul lui Sebas, cu hohote scurte. Orice murmur al mulţimii încetă, pentru a lăsa să se audă în linişte plînsul, iar capetele se înălţau curioase să vadă cine plînge. Înotătorii priveau în nisip. Jandarmul bătrîn oftă :

— Sînt lucruri...

Celălalt jandarm privea mîna stîngă a lui Luci, care stătea cu palma în sus, aproape deschisă, şi îi atinse degetele cu vîrful cizmei. Bătrînul schimbă tonul :

— Aşa... Să vedem. Dumneavoastră trei să nu plecaţi de-aici, evident.

Se întoarse spre înotători :

— Ia, dumneavoastră şi celălalt tînăr, cel care a zis că e la medicină, rămîneţi şi dumneavoastră, vă rog. Împreună cu... Altcineva care a intervenit, ia să vedem. (Îşi plimbă privirea jur-împrejur.) Da, dumneavoastră doi. Adică cei patru şi e de-ajuns. Vă rog să fiţi amabili şi să rămîneţi pentru o declaraţie în faţa autorităţii de anchetă.

În clipa următoare se adresă întregii mulţimi, cu glas ridicat :

— Ceilalţi, vă rugăm să plecaţi ! Poftiţi la treburile dumneavoastră, rămîn aici numai cei care au fost numiţi ! Vă rugăm să vă retrageţi! Fiecare la locul lui... !

Bătu de cîteva ori din palme. Interveni şi jandarmul cel tînăr, să-l ajute :

— Circulaţi, circulaţi, vă rugăm...

Îi urnea din loc atingîndu-l pe cîte unul pe umăr.

— Bine, plec ; nu-i nevoie să mă atingeţi.

— Păi bine, daţi-i drumul atunci !

Rămăsese puţină lume ; nu mai mult de patruzeci erau cei care, acuma, se retrăgeau ultimii spre întunericul păduricii. Nouă persoane, adică cei doi jandarmi, grupul celor patru înotători, Tito, Paulina şi Sebastián, rămăseseră pe mal, lîngă trupul lui Luci, sub lumina bufetelor care, pentru a ajunge acolo, traversa un scurt spaţiu de apă. Corpurile pe jumătate îmbrăcate, ude încă, se profilau albe pe partea din care bătea lumina, şi negre de cealaltă. Nu se mai vedeau decît vreo şase sau şapte siluete stînd în picioare pe dig. Jandarmul bătrîn privi spre Tito şi Sebastián, apoi spuse :

— Bine, acuma să plece cîte unul din fiecare grup ca să aducă hainele lui şi ale celorlalţi, să vă puteţi îmbrăca toţi.

Unul din cei patru care o scoseseră pe Lucita din apă îşi privea pantalonii îmbibaţi de apă care i se lipeau de trup.

— Ah, da ; şi cel care merge dintre dumneavoastră, adăugă jandarmul bătrîn privind spre Sebas, să aibă grijă să aducă şi efectele victimei, da ?

Extenuată, Paulina se lăsă să cadă jos, pe nisip. Plîngea încă, dar mai încet, sprijinindu-şi mîinile şi fruntea de genunchiul lui Sebastián.

Ecluza fu deschisă din nou şi apa îşi reluă urletul. Dinspre păduricea cufundată în întuneric veni o voce foarte ascuţită care îi striga pe Tito şi Lucita. Era Daniel ; îi văzură silueta ieşind dintre copaci ; venea în fugă. Se opri brusc în faţa cadavrului.

— E Luci... murmură.

Apoi ridică privirea şi îl văzu pe Tito :

— Tito !

Acesta se apropie de Daniel şi i se agăţă de gît.

— Daniel, fir-ar să fie, Daniel... !

Îşi freca ochii de umărul lui Daniel şi gemea cu ură.

— De ce trebuia să se întîmple asta ?... adineauri eram toţi trei acolo, Daniel, şi uite ce-a trebuit să se întîmple, fir-ar să fie ! Şi acuma maică-sa !, ce-o să-i spunem maică-sii, Daniel? Ce-o să-i spunem ?, ce ?...

Daniel privea trupul lui Luci peste umărul prietenului său ; nu spuse nimic. O auziră din nou pe Paulina plîngînd. Jandarmul bătrîn se apropie şi îl desprinse pe Tito de umărul lui Daniel.

— Hai, tinere, linişteşte-te. Se întîmplă şi nenorociri. Trebuie să le suportăm. Fiţi bărbaţi. Liniştiţi-vă şi mergeţi amîndoi după haine, hai. O să răciţi, şi nu e cazul să faceţi acuma o bronhopneumonie. Hai, plecaţi. Dar întoarceţi-vă repede, nu întîrziaţi.

Tito întoarse faţa spre întuneric şi se şterse cu mîinile la ochi, apoi plecară amîndoi. Rafael li se alătură pe drum şi începu să păşească tăcut

alături de Daniel. În pădurice nu mai rămăsese nimeni ; nu se auzea nici o voce ; sub copaci era foarte întuneric și doar unele luminișuri de o albeață lividă și difuză pătau din cînd în cînd solul negru, acolo unde luna se strecura printre crengi. O siluetă se mișcă printre trunchiuri : „Hei, voi sînteți ?“, îi întrebă o voce.

— Eu sînt, Josemari ! răspunse Rafael. E prietenul meu ; dacă aveți nevoie de noi, ne chemați.

— Mulțumim, spuse Daniel, ne descurcăm noi.

— Cum vreți.

Rafael se opri lîngă amicul lui, iar Tito și Daniel își continuară drumul.

— Ce se-ntîmplă ? îl întrebă Josemari.

— Am scos-o moartă.

— Asta am aflat. Și ăștia cine erau ?

— Trebuie să adunăm toate lucrurile și să le ducem acolo.

— Răspunde ; cine sînt ăștia ?

— Cei doi ? Din grupul fetei care s-a înecat. Sînt distruși.

— Da, îmi închipui. Dar cum s-a întîmplat ?

— Uite ce-i, mă întrebi după aia. Acuma trebuie să adunăm lucrurile și să le ducem acolo.

— Toate ? De ce ? Nu pot să vină ei încoace?

— Nu pot, bineînțeles că nu pot ; nu înțelegi că ne-au reținut pe toți patru jandarmii, ca să dăm declarație ?

— Păi vorbește așa. Dacă nu-mi explici, eu de unde să știu ? Ne-am aranjat atunci ! O să dureze ceva toate formalitățile astea.

— Bănuiesc că da.

Ajunseră la locul unde erau hainele.

— Auzi, crezi c-o să ne lase măcar să telefonăm alor noştri, acasă, nu ?

— Da, dragă ; asta cred că da. Gata, Josemari, hai să adunăm calabalîcul.

Tito şi Daniel nu găsiră imediat locul unde îşi lăsaseră lucrurile ; mergeau orbecăind prin întuneric. Apoi, picioarele lui Tito se împiedicară de ceva, şi ochii lui recunoscură luciul şters al unei cutii de alimente.

— Aici, măi.

Se rezemă de trunchiul copacului lîngă care stătuseră toţi trei după-amiază, şi se lăsă să alunece jos. Daniel se apropie :

— Ce faci, domnule ?

Tito stătea în genunchi cu faţa ascunsă într-una din grămăjoarele de haine.

— Iar, dragă ? Hai, ridică-te, ce naiba !

— Nu mai pot, Daniel, îţi jur, îţi jur ; sînt dărîmat...

Daniel se lăsă în genunchi şi îl apucă de umeri.

— Hai, trebuie să poţi, n-ai încotro. Cum crezi că sîntem noi, ceilalţi ?

— Ceilalţi ! Tu nu ştii, nu ştii nimic ! Nu ştii, nu ştii... ! N-am să mai pun piciorul în locul ăsta cît trăiesc, îţi jur ! În toată blestemata asta de viaţă n-am să mai intru în rîul ăsta ! Îl urăsc pe veci, auzi Daniel ? O sută de ani dac-aş trăi !...

Se opri cufundîndu-şi faţa în haine.

După ce Tito şi Daniel se îndepărtară, jandarmul în vîrstă îi spuse celuilalt :

— Auzi, fii atent ! Înainte de toate am să mă duc acolo, să dau un telefon, ca să vină autoritățile, înțelegi ? Tu ai grijă între timp aici ; cînd se întorc cu hainele, ia efectele victimei și aruncă ceva pe ea ca să nu stea așa, dezvelită.

— Am înțeles.

Sebastián se așezase alături de Paulina, în nisip. Doi dintre băieții din celălalt grup se așezară și ei jos, cu fața spre apă, prinzîndu-și gleznele cu mîinile. Băiatul din cartierul San Carlos stătea în picioare lîngă cadavru, cam la șase, șapte pași de ceilalți. Se lăsă un moment pe vine, ca să studieze ceva, dar jandarmul îl opri :

— Lăsați asta ; plecați de-acolo.

Îi făcu un semn cu mîna să se îndepărteze. Se plimba de-a lungul apei, cu degetul mare prins de cureaua puștii. Paulina dîrdîia.

— Mi-e frig, Sebastián ; nu știu ce frig m-a apucat...

Se strînse lîngă prietenul ei, căutînd căldură. Sebas îi aruncă peste picioare pantalonii lui Tito, care erau pe jos, lîngă ei.

Jandarmul în vîrstă traversase deja podețul de lemn situat la o distanță mai mică de cincisprezece pași, în susul apei. Acum mergea din nou în josul apei, de cealaltă parte a brațului mort, traversînd porțiunea scurtă cu tufișuri și duzi întunecați, ce se întindea pînă chiar la esplanada pe care se aflau bufetele de lîngă dig. Mai erau doar cîteva familii la mesele de pe

terasa unde fețele de masă fuseseră deja strînse. Jandarmul intră în primul dintre bufete. În local era fum mult. O pîclă uniformă contopea totul în lumina gălbuie și lipicioasă : ștergea conturul figurilor ; făcea să scadă strălucirea geamurilor, a tăvilor nichelate și a aparatului mic pentru cafea expres ; estompa desenele murdare de pe cărțile de joc, literele anunțurilor de pe pereți și a afișelor colorate. Era plin de lume, dar aproape nimeni din Madrid ; atmosferă obișnuită, de duminică plictisitoare petrecută în crîșmă. În bucătărie se frigea ceva ; în aer plutea mirosul acru de ulei încins.

— Aurelia, dau și eu un telefon dacă nu te deranjează.

— Dă, dă ; sună unde vrei.

— Mulțumesc.

Așeză tricornul pe tejghea și se apropie de aparat. Se auzi apoi huruitul manivelei și o parte din clientelă tăcu pentru a trage cu urechea.

— Aici e Gumersindo la aparat, jandarmul. (Își astupă urechea liberă cu un deget.) Uite, Luisa, dă-mi urgent, Alcalá de Henares, convorbire oficială cu domnul secretar al parchetului. Auzi, dacă nu răspunde nimeni acasă îi spui telefonistei să ți-l găsească unde-o fi, înțelegi ? (Făcu o pauză.) Ce ? Ah, asta nu te interesează pe tine ; ai să afli. (Întoarse privirea spre lumea de la mese.) Bineînțeles că s-a întîmplat ceva ! Că doar nu-l sun ca să-i spun la mulți ani ! (Se auziră rîsete la mese, iar el ascultă din nou.) Ceee ? (Ascultînd în continuare,

schiță încetul cu încetul un zîmbet.) Auzi, fetițo, aş putea să-ți fiu tată de cîteva ori, aşa că nu te mai juca cu bărbații trecuți și dă-mi repede legătura, hai. Mă suni aici, da ? la Aurelia, ştii unde. Am închis.

Agăță receptorul în furcă şi se întoarse la tejghea, unde lăsase tricornul.

— Cu ce te servesc ? îl întrebă femeia.

— Cu apă.

— Uite colo ulciorul, e în spatele tău.

Îi arăta cu bărbia pervazul unei ferestre. Apoi adăugă, comentînd :

— E o tîmpenie, zău aşa, treaba asta de a ține atîta timp o persoană în condițiile astea, pînă cînd li se năzare lor să vină. Mare lucru era s-o fi luat de-acolo și s-o fi așezat undeva, într-un loc mai ca lumea, ca pe-un om.

— Asta-i dispoziția. Noi nu putem atinge nimic şi nici n-avem voie să-i lăsăm pe alții să se apropie.

— Foarte rău. Nu se ține aşa un om.

— Dar ce le pasă lor odată ce sînt morți, cînd nu mai simt nimic și nu mai suferă ? se amestecă în discuție unul care stătea sprijinit de tejghea şi asculta.

— Asta n-ai tu de unde să ştii, îi replică femeia. Ce contează dacă simt sau nu ? Și chiar dacă ar fi aşa, tot e urît : un mort rămîne totuși om, ca unul viu.

— Chiar mai om. Mai om decît unul viu, spuse jandarmul. Da, da, aşa-i ; pentru că merită mai mult respect.

— Normal, spuse Aurelia, întorcîndu-se spre cel care intrase în vorbă. Uite, să zicem că cineva îl insultă pe tatăl tău, ţie de ce îţi cade mai greu cînd e mort, decît dacă... ? Fugi, ţi-au făcut legătura, Gumersindo.

Suna telefonul ; jandarmul se grăbi să ridice receptorul.

— Alo !...

Printre clienţi se făcu din nou linişte, mai mare chiar decît cea dinainte ; aproape toţi se răsuciră în scaune, să audă ce vorbea Gumersindo.

— Alo ! Domnul secretar ?

Cineva sîsîia la mese spre un grup gălăgios de cheflii care-i împiedicau să audă discuţia pe cei aflaţi mai la distanţă de telefon.

— Uitaţi, domnule secretar, vă sună de la San Fernando de Henares jandarmul Gumersindo, la ordinele dumneavoastră... ! Ce spuneţi? (Ascultă.) Da, domnule. (Aproba din cap.) Da, da, domnule ; patrula de serviciu de pe rîul Jar... Poftiţi ?

Acum toţi clienţii erau numai ochi şi urechi ; o partidă de cărţi se întrerupse şi cărţile aşteptau cu faţa în jos pe tăblia de marmură.

— Păi uitaţi, continuă Gumersindo. În seara asta s-a produs un înec, din care înec a rezultat o femeie moartă, după indicii cu domiciliul în Madrid, care se bănuieşte că a participat la o baie în compania... Vă rog, domnule secretar ! (Ascultă.) La baraj, da, domnule, în imediata apropiere a... (Se întrerupse din nou.) Bine, domnule secretar ! (Altă pauză.) Da, domnule.

Am înţeles, să trăiţi ! Poftiţi... ? (Asculta şi dădea afirmativ din cap.) Da, domnule, da, da, domnule... La revedere, domnule secretar, la ordinele dumneavoastră.

Aşteptă cîteva clipe apoi agăţă receptorul. Discuţiile se reluară la toate mesele. Jandarmul se întoarse la tejghea şi-şi luă tricornul, apoi şi-l puse pe cap.

— Mulţumesc, Aurelia.

Ieşi afară, pe esplanadă.

Se întorceau cu hainele ; în întuneric li se alăturară Rafael şi tovarăşul lui, care se îmbrăcaseră. Cînd ieşiră dintre copaci, zăriră siluetele celorlalţi, lîngă digul lacului. Stăteau toţi jos ; doar jandarmul se plimba în sus şi-n jos pe malul apei. Josemari se apropie un moment să privească cadavrul. Jandarmul spuse :

— Daţi-mi efectele ei. (Arătă cu capul spre trupul Lucitei.) Trebuie s-o acoperim.

Aruncară lucrurile pe nisip ; Daniel se aşeză pe vine şi începu să caute printre ele pe cele ale lui Luci.

— Dă-te la o parte, Tito, că nu văd...

Ridica hainele în sus ca să le recunoască în lumina ce venea dinspre bufete ; apăru rochia Lucitei, făcută sul.

— Daţi-o încoace, spuse jandarmul.

Trecînd dintr-o mînă în alta, sulul se desfăcu şi lăsă să cadă lucrurile care erau înfăşurate înăuntru : o pereche de sandale şi desuuri.

— Fiţi mai atent, îi spuse jandarmul lui Daniel. Acum ridicaţi-le. Altceva nu mai e ?

Sosea celălalt jandarm ; se auzea cum păşea pe scîndurile podului.

— Ba da ; cred că mai are o geantă și o cutie pentru mîncare, cel puțin.

Începu din nou să răscolească. Sebastián și Paulina își căutau lucrurile lor.

— Le-am găsit. Cred că asta e totul.

Jandarmul tînăr i le luă din mîini. Celălalt jandarm se afla deja lîngă cadavru ; luă rochia Lucitei și o întinse de-a lungul trupului, acoperindu-i fața. Era o rochie de creton imprimat cu flori roșii pe fond galben. Picioarele rămăseseră descoperite.

— Uită-te în geantă, vezi dacă mai e ceva.

Jandarmul tînăr găsi un prosop mic cu dungi albe și bleu, și i-l dădu lui Gumersindo care acoperi cu el picioarele Lucitei. Puseră apoi în geantă sandalele și desuurile, și o așezară lîngă cadavru, alături de cutia de alimente.

Daniel spuse :

— Ar trebui să urc la cîrciumă, să-i anunț pe ceilalți. Ce ziceți ?

— Păi întreabă-i mai întîi pe ăștia, să vezi dacă te lasă.

— Da, bineînțeles.

Gumersindo se apropie de cele două grupuri. Vorbi cu voce tare, adresîndu-se tuturor :

— Bine, ascultați aici ; am luat adineauri legătura cu autoritățile ; l-am informat despre cele întîmplate pe domnul secretar al parchetului care mi-a spus că domnul judecător de instrucție și cu dînsul se vor prezenta la fața locului în cel mult trei sferturi de oră. Vă spun asta ca să nu vă impacientați și să știți ce se

întîmplă. Atît am avut să vă spun. Puteţi merge să vă îmbrăcaţi.

Ceilalţi cinci îşi căutau şi ei fiecare hainele. Se auzi zgomotul unui obiect căzut în nisipul umed, şi se zări luciul unei muzicuţe ce alunecase dintr-un pantalon.

— Ia uite, domnule, ce apare acuma ! spuse unul dintre ei.

Se aplecă s-o ridice şi o scutură în palmă ca să îndepărteze firicelele de nisip ce se lipiseră de ea. Băiatul cu pantalonii uzi scoase din buzunar un pachet de ţigări aproape întreg.

— Păcat de ţigări, comentă, arătînd în palmă ţigările ude şi dezlipite.

— Alţii au păţit-o mai rău.

— Da.

Aruncă pachetul în apă şi apoi, în timp ce-şi storcea pantalonii pe malul rîului, îl urmări cum se desfăcea plutind pe apa luminată care-l purta spre ecluză.

Paulina spuse :

— Mi-e frică să mă duc singură, Sebastián. Vino şi tu cu mine, rămîi pe-aproape pînă mă îmbrac eu după vreun pom. Singură mi-e frică.

Se îndepărtară amîndoi spre pădurice, şi îl auziră imediat pe Daniel vorbind cu jandarmul Gumersindo.

— Uitaţi, mai sînt şi alţi băieţi care au venit împreună cu noi şi acuma sînt sus şi ne aşteaptă. Aş vrea să mă duc pînă la ei şi să le spun, că ei habar n-au de asta ; aş vrea să-i anunţ, dacă e posibil.

— Unde spuneţi că sînt ?

— Sus, la cîrciuma aia de pe partea cealaltă a şoselei o ştiţi ?

— Da, a lui Mauricio. (Reflectă un moment şi îşi scoase ceasul.) Uitaţi : puteţi urca, dar vă întoarceţi repede, ne-am înţeles ? (Arătă spre ceasul pe care-l ţinea în mînă.) Vă dau cincisprezece minute cu totul, ca să vă duceţi şi să vă întoarceţi. Dar să ne înţelegem : să nu întîrziaţi sub nici un motiv, că nu vreau să apară cumva domnul judecător de instrucţie şi să nu fiţi încă înapoi. De-acord ?

— Nu vă faceţi griji.

— Bine, puteţi pleca.

Daniel întoarse spatele şi se îndreptă în direcţia podeţului. Tito terminase cu îmbrăcatul şi se lungise jos, pe-o parte, sprijinindu-şi cotul în nisip. Cei cinci băieţi din celălalt grup fumau în picioare, cu faţa spre apă, privind la luminile ce se reflectau în ea. Cel cu muzicuţa spuse :

— Şi ce combinaţie ne mai rămîne pentru întorsul acasă, la Madrid ?

— Păi cînd o să se termine toată treaba asta, mi-e teamă că n-o să mai fie nici una.

Rafael îşi apropie ceasul de ochi, răsucindu-şi încheietura mîinii spre partea de unde venea lumina.

— Zece şi un sfert, spuse ; mai sînt cincizeci de minute pînă la ultimul tren. Ar trebui să se grăbească foarte tare ca să ne dea drumul la timp, să-l putem prinde.

— Imposibil, zise cel din San Carlos.

— Deci ştiţi ce ne aşteaptă ; ori dormim în sat, ori o luăm la picior, talap-talap ; una din două.

— Pe jos ! Hai că eşti bine !

— Pe şosea cîţi kilometri sînt ?

— Şaptesprezece.

— Nu e mult. În total trei ore de mers ; poate nici atît.

— Pe luna asta, spuse cel de la medicină întorcîndu-se s-o privească, şi cu răcoarea de-acuma, se merge de minune !

— Presupunînd că aici s-ar termina pe la miezul nopţii, la trei sîntem deja acăsică.

— Ce nu înţeleg eu e de ce nu pleci tu, Josemari, îi spuse Rafael. De tine nu e nevoie. Eşti bleg dacă nu te duci, cînd poţi să apuci trenul.

— Rămîn cu voi. Am venit toţi, păi atunci să împărţim toţi aceeaşi soartă.

— Treaba ta, faci cum vrei. Nu ne supărăm dacă te duci.

Paulina şi Sebastián se întorseseră îmbrăcaţi şi se aşezaseră lîngă Tito. Sebastián îşi ascunse faţa sprijinind-o pe genunchi, iar Paulina îşi rezemă capul de umărul lui. Josemari spuse :

— Ar trebui însă să-i anunţăm. Să sunăm la careva acasă, la oricare din noi, şi de acolo ar urma să-i anunţe pe toţi ceilalţi ; ce părere aveţi ?

— Asta fă-o tu, că eşti liber. Jandarmul a vorbit adineaori la telefon ; întreabă-l şi află de unde a sunat.

— Îl întreb acuma. De-acolo cred, de la una din căsuţele alea.

— Foarte bine. Îţi aminteşti toate numerele de telefon ?

— Pe gazda mea să nu te deranjezi s-o anunţi, îi spuse băiatul cu pantalonii uzi. Nu cred că absenţa mea nelinişteşte pe cineva.

— Bine. Auzi, Luis, care era numărul tău ?

— Ce ? Douăzeci şi trei, patruzeci şi doi, şaizeci şi cinci.

Josemari se îndepărtă, repetînd numărul încet; apoi îl văzură stînd de vorbă cu jandarmii. Cel mai în vîrstă îi dădea indicaţii, cu braţul întins.

Luna făcea deja o jumătate de unghi drept cu întinderea cîmpiei. De cealaltă parte, dincolo de dig, în josul apei, se vedea lucind întreaga panglică sinuoasă a Jaramei ; se ascundea din loc în loc după curbe şi reapărea mai departe, micşorîndu-se spre sud, pînă cînd se pierdea în depărtare, în spatele ultimelor dealuri care închideau valea la orizont.

Se auzi trosnetul scîndurilor podeţului de lemn, sub paşii lui Josemari. Paulina suspină.

— Cum te simţi ? o întrebă Sebastián ridicînd privirea.

— Păi cum aş putea să mă simt... ? răspunse aproape plîngînd. Sînt distrusă.

— Da ; înţeleg.

Sebastián plecă din nou capul. Simţea pe braţ sughiţurile tăcute ale Paulinei, care începuse din nou să plîngă încet.

Jandarmii se mişcau de colo, colo pe nisip, pe o porţiune restrînsă. Practic, Tito vedea o singură siluetă, care se ducea şi se întorcea, pro-

filîndu-se în lumina ce venea dinspre dig. Umbra trecea întruna peste trupul acoperit al Lucitei. Apoi mai multe becuri se stinseră brusc în partea cealaltă, pe esplanada bufetelor.

— La revedere ! spuse băiatul cu muzicuţa.

Jandarmii se opriră o clipă privind spre lumina micşorată şi apoi îşi reluară mersul liniştit. Nu se mai vedeau decît două becuri aprinse atîrnînd în aer, şi dreptunghiul portocaliu al unei uşi, deasupra panglicii negre a digului. Cineva tocmai intra şi se profila în lumina ei ; era, probabil, Josemari, care ajunsese deja la bufet. De-acolo răzbea pînă la dig puţină lumină. Doar razele lunii de un alb mat, băteau în nisip conturînd profilurile lucrurilor şi a figurilor cu arabescuri, pete şi păienjenişuri lăptoase, ca nişte împroşcături de nea făcute cu bidineaua pe un perete.

Paulina strănută de două ori la rînd. Sebas scoase un prosop din sacoşă şi i-l aruncă pe umeri. Ea prinse colţurile şi le legă în faţă, strîngîndu-şi prosopul pe piept. Era foarte umed.

— Totul e umed... ! se plînse ea.

Vocea ei era slabă, cu timbrul nazal al celui care a plîns. Pipăia prosopul peste tot, străbătută de fiori. Apoi continuă :

— Nu e nimic uscat... Doamne, ce umezeală groaznică... ! Ce neplăcut...! (Izbucni în plîns.) Şi eu nu mai suport asta, Sebastián, nu mai suport, nu mai suport... repeta plîngînd cu faţa ascunsă în prosop.

— Noi nu mai facem nici două parale, spuse Lucio ; nici măcar cît o ceapă degerată, n-avem nimic ce să mai dăm din noi. E drept, experiență, asta da. (Zîmbi.) Sfaturi putem să vă dăm cu nemiluita vouă, celor mai tineri.

— Tu, da ! replică Mauricio. Tu, bineînțeles, ai putea să deschizi o şcoală, ca să înveţi pe toată lumea.

— Ah, fii sigur de asta !

— Nu spuneam eu ? Ce de-a sfaturi ai împrăştia tu cît e ziulica de lungă ! Tu nu ești un oarecare. E păcat să se piardă așa ceva, zău că mi-ar părea rău.

— Nu-ţi bate joc, rîse Lucio. N-am pretenţia că sînt mai grozav ca alţii, dar înţelepciunea vine cu vîrsta.

— Vîrsta ! Mare bleg trebuie să fie ăla care ţi-ar urma ţie sfatul. Mai bine s-ar arunca înaintea trenului ca să termine mai repede cu totul.

— După cîte văd eu, nu prea ai respect pentru vîrstă. Ce le rămîne atunci, după tine, bătrînilor ?

— Să tacă şi să lase drumul liber. Altceva nimic. Să poată trece tineretul. Că n-au schimbat prea mult viaţa. Vremea noastră s-a dus ; sînt ani de cînd e pe cale de dispariţie.

— Nu prea, să nu crezi. Greşelile omului sînt cam aceleaşi, la urma urmelor, sau foarte asemănătoare.

— Da. Încearcă tu să judeci după asemănare și ai să vezi ce leapșă iei.

— Păi, uite, chiar dacă cineva n-ar face decît să ia exemplu din viața altcuiva, să facă adică ceea ce a făcut altul, fii sigur că tot ar fi scutit de-o mulțime de necazuri.

Mauricio îl aproba zîmbind.

— Asta da. Adică să te ia pe tine drept model, dar în sens invers : reversul medaliei.

— Ei ? întrebă Lucio pe ceilalți, ce ziceți de asta ? De cum își pune cineva cenușă în cap, e bine. Păi uite, Mauricio, mă refeream la cît de prost am trăit, la nimic altceva, fii liniștit. Dar una e să zici că drumul ăsta e rău pentru că acolo ți-au ieșit cîinii în cale, și alta e să te căiești că te-ai abătut pe el. Lucrurile se schimbă, zău.

— Lasă, nu te necăji, Lucio, îl întrerupse Chamarís. Mai bine ar fi să ne oferi cîte un ultim păhărel, cum ți-e obiceiul, că trebuie să plecăm. Ce ziceți ? întrebă uitîndu-se la măcelari.

— Da, da, spuse Claudio ; plecăm toți.

— Deja ?

Mauricio umplu paharele.

— Păi da. Ne-așteaptă cu cina, răspunse Chamarís. Ce-ți închipui dumneata ? Dumneata, dacă n-ai familie și ești uscat ca un sfînt, poți să nu bagi nimic solid în gură cît e ziulica de lungă. Îți închipui însă că toți sîntem la fel ? Uite că nu.

— Familia n-are decît să cineze și să se culce, spuse Lucio. Duminicile au fost făcute pentru

ca bărbatul să se recreeze. Bărbatul se întoarce acasă atunci cînd își termină paralelele ; înainte, nu.

— Cu excepția ăstuia, interveni măcelarul scund arătînd spre Chamarís. El nu poate face așa ceva. Lasă-l să mai întîrzie doar zece, cincisprezece minute și ai să vezi ce repede trimit soli după el. Vine aici puștoaica, exact ca la prînz. (Se întoarse spre cel despre care vorbea :) Așa e sau nu, muțunache ?

— Și ce-i cu asta ? O fac, cred eu, pentru că le e dor de mine și nu se pot lipsi de prezența mea. Și e normal. Cu atît mai bine pentru mine ; nu ca alții care cu cît dau mai rar pe-acasă, cu atît li se simt nevestele mai ușurate și mai liniștite pentru că în felul ăsta scapă de ei.

— Păi asta e libertatea căsătoriei, care alta ? îi spuse măcelarul. Așa stau lucrurile. Uite, tu ești destul de tînăr, trăiți ca doi porumbei, cum se zice, dar ai să vezi, ai să ajungi și aici, nu te speria ; ai să apuci și vremea asta.

— Puțin îi pasă, se amestecă Claudio rîzînd. Ăsta acum e încîntat că trimit după el „Hai, tăticule, vino", și chestii de-astea.

— Cred și eu că e încîntat, face pe el de plăcere ! exclamă celălalt măcelar. I se citește fericirea pe față. Dar lasă, așteaptă să treacă anii, și n-ai să aștepți prea mult, o să înceapă ea să se schimbe ; ai să vezi, ai să vezi tu cum au să meargă lucrurile. Iubire, cîtă vrei, dar lasă omul în pace, pricepi ? Bărbatul are grijă de casă, prieteni la cataramă, dar atîta tot. Atunci abia ai să-ți dai seama.

— Daţi-o naibii ! spuse Lucio. Vrei acuma să-i stricaţi bietului om fericirea conjugală.

— Noi ? Aş de unde ! Acuma ăstuia nu poate să i-o strice nimeni. Unde e o femeie frumoasă, pfii ! nu există forţă omenească în stare să distrugă un cămin. Nici o şansă.

— Adevărat, întări Claudio. Tipul e îndrăgostit lulea după Rosalia lui. Eşti naiv dacă-ţi închipui că-l poţi face să se schimbe.

Chamarís protestă :

— Ajunge, nu ? Cred că servesc de-o bună bucată de vreme drept subiect pentru conversaţia generală. Pentru azi m-aţi tocat suficient ; poate mă mai slăbiţi. Şi-apoi, e timpul să plec. Mauricio, fă-mi te rog nota.

— Da, domnule, are dreptate ; îl lăsăm să mai răsufle pînă mîine dimineaţă.

— Nouă şi cincizeci îmi datorezi.

Chamarís căută banii între foile unui carnet cu spirală, cu coperţi galbene foarte roase. Coca-Coña continuă să răsfoiască numărul de duminică al ziarului ABC.

— Cîntă ăia în grădină, îi spuse Carmelo lui Mauricio, cu un licăr în pupile şi cu urechile ciulite spre culoar.

— Am auzit.

Îi dădu înapoi lui Chamarís cei doi reali rest. Omul cu p.a. privea în pămînt şi ţinea mîna stîngă pe spătarul scaunului lui Lucio.

— Pe mîine, salută Chamarís.

Cu el ieşiră şi cei doi măcelari.

— La revedere.

— Noapte bună, domnilor.

— Pe mîine.

— La revedere.

Ieşiră în strada cufundată în întuneric.

Alcarrenul îşi continuă argumentarea :

— Cum îţi spun, don Marcial, fără glume acuma ; de multe ori mă bate gîndul să-mi fac bocceluţa şi să mă car în America, cu familia.

Ciobanul zise :

— Dar unde nu te-ai duce tu ?

— Cu gura peste tot, ţipă Coca-Coña. Cu picioarele, nicăieri.

— Taci, slutule, odată. Nu sînteţi în stare să purtaţi o discuţie serioasă ?

— Ha, ha ! Serioasă ! Îmi placi, ai haz, rîse infirmul. Are acuma pretenţia să-i luăm în serios planurile cu America, ce părere aveţi ? Halal subiect serios ! Să te strici de rîs, nu alta !

— Ce ştii tu !

— Ah, nu ştiu ? Nu ştiu nimic, da ? Cum naiba să nu ştiu, măi, cînd aud aceeaşi placă de ani de zile ? De cînd te ştiu numai tîmpenia asta o îndrugi. Cine vrei să te mai ia în serios, sufleţelule ? Că te-ai îmbarcat pentru America de mai multe ori ca celebrul Cristofor Columb !

— Asta nu spune nimic, interveni don Marcial. Anumite lucruri le rumegăm mult pînă să ne hotărîm. Şi în ziua în care ne aşteptăm cel mai puţin, pac ! le punem în aplicare.

— Da, da, cînd o face plopul pere... Mai degrabă cred că o să înceapă picioarele mele să meargă, aşa nenorocite cum le vedeţi, decît că tipul ăsta o să se mişte de-aici măcar cu un pas. Fantezie, ăsta-i singurul lucru pe care-l are ; imaginaţie care-i înfierbîntă tărtăcuţa !

— Așa-i, aprobă ciobanul. Creierașul, doar el, este cel care i se zbuciumă în permanență, de parcă ar fi un viespar. Și singurul care îi acordă puțin credit e el ; dar pe noi, ceilalți, nu ne mai duce cu povestea lui cu îmbarcatul, c-o știm deja toți pe dinafară. O să plece ăsta în America cînd o să-mi văd eu ceafa.

— Da, dom'le, nu neg că de multe ori sînt lucruri la care te gîndești numai ca să te ușurezi, ca să mai uiți de necazuri, răspunse alcarrenul. Dar totuși, nu sînt doar gărgăuni. Și de ce crezi că într-o bună zi, după ce lovești atîta în același cui, nu se face pînă la urmă gaură în zid ? Mamă, ce figură ați face ! De-aia eu, dacă aș fi în locul vostru, n-aș pune mîna în foc, că cine știe ?

— Fac prinsoare, așa cum mă cheamă pe mine Amalio, că au să te îngroape aici ! N-am dreptate, oameni buni ?

— Absolut, aprobă Coca-Coña. Cine se îndoiește ? Pentru asta aș da în scris, acuma, pe loc.

Rîdeau toți.

— Multe mai știți voi ! Sînteți isteți al naibii, după cum văd eu. Dar pe mine încă nu mă cunoașteți. Vă spun eu că nu mă cunoașteți !

— Lasă-i, interveni don Marcial, umblă să te enerveze și să rîdă de tine. Nu mai pleca urechea la flecăreala lor.

— Cine, eu ? Parcă n-aș ști ce vor dumnealor ! Dar se înșală amarnic dacă-și închipuie că mă scot din sărite. Degeaba mă înțeapă...

— Ne place să rîdem de alții, asta-i tot. Ce, parcă la povestea asta cu America nu ne-am

gîndit cîteodată fiecare dintre noi, cu mai multă sau mai puţină convingere ?

— Păi, vedeţi ? Aşa că nu-i deloc o trăsneală de-a mea. Totul e să te hotărăşti.

— Da, asta-i singura problemă ! Să ai curajul necesar pentru a lua o decizie de-o asemenea anvergură, să găseşti tăria necesară pentru a te hotărî s-o pui în aplicare.

— Desigur. Cine nu ştie cît e de greu să te desparţi de locul pe care-l cunoşti dintotdeauna şi unde ai crescut ? E uşor să spui că-l abandonezi, la fel ca pe oamenii de pe-aici, buni sau răi, cum or fi, dar de care te-ai frecat toată viaţa, la urma urmei. Ca să pleci aiurea, aşa, nitam-nisam, în nişte locuri şi pe nişte pămînturi pe care nu le-ai văzut niciodată, nici măcar în fotografie, şi fără să ştii dinainte ce culturi şi ce obiceiuri există pe acolo. Asta o face uşor numai cineva care nu iubeşte deloc pămîntul unde s-a născut.

— Totul e să te obişnuieşti cu ideea, spuse don Marcial. Apoi, odată ajuns acolo, te poţi simţi mai mult sau mai puţin dezorientat ; nimeni nu poate să se simtă bine dintr-odată în locuri care nu-i sînt cunoscute ; dar eu cred că omul îşi face repede o idee despre ele şi, vrînd, nevrînd, împrejurările îl obligă să se obişnuiască şi să se simtă ca acasă. Prin urmare, se întîmplă fenomenul că înseşi nevoile sînt cele care îl fac să se integreze total, ajungînd să pară că toată viaţa ar fi trăit acolo.

— Da, cred şi eu. La fel şi cu limbajul ăla stîlcit ; eu i-am auzit pe emigranţi, ceva de groază !

Nu e chip să-i dezobişnuieşti de-ale lor şi să-i faci să vorbească cum trebuie. Nu vă mai spun la ţară, te umflă rîsul.

— Ceva ca în filmele alea mexicane ale lui Cantinflas sau Jorge Negrete, nu-i aşa ?

— Exact. La fel ca în filmele de care spui. Nu puteai să te uiţi la ele fără ca să nu te bufnească brusc rîsul, chiar de la început. Exact ca în filme, zău aşa. Şi asta în ciuda faptului că ăia veneau din Venezuela, în timp ce ăştia din filmele lui Cantinflas şi Negrete erau născuţi în Mexic, care este, după cum ştiţi, hăt departe de Venezuela ; şi nu o depărtare din asta, ca aici, în Spania, ci una adevărată, care te sperie. Cele două feluri de-a vorbi nu se deosebesc aproape deloc. Aşa că eu am tras concluzia că acolo se vorbeşte peste tot aceeaşi limbă stricată.

— Dar fii tu atent că e molipsitor ! Pînă la urmă, toţi care se duc acolo ajung să vorbească la fel ca băştinaşii.

— Ah, păi dacă n-ar fi decît necazul ăsta, m-aş urca pe vapor chiar şi mîine. Puţin mi-ar păsa mie că mi-aş strica vorba pentru totdeauna şi că aş fi de rîsul lumii la întoarcere...

— Bravo ! spuse Amalio. Ai vorbit şi tu ca să nu taci. Păi tocmai asta e chestia, că povestea e mult mai complicată. Şi complicaţii nu vrea să aibă nimeni. Păi ştiu că de asta tu nu pleci.

Coca-Coña se întoarse la ziarul lui.

— Aşteaptă numai să obosesc eu într-o zi şi atunci să-mi spui dacă plec sau nu, răspunse alcarrenul. Să mă mai apese viaţa asta în continuare ca pînă acuma şi să mă conving că nu

mai e nimic de făcut, şi ai să vezi ce repede trec balta şi scap de necazuri odată pentru totdeauna, şi de viaţa asta nesigură, de azi pe mîine.

— Şi ce crezi că ai să găseşti acolo, de partea cealaltă a bălţii, cum o numeşti tu, ia spune ! Îţi închipui că ai să dai peste un rai doar ce cobori de pe vapor ?

— În orice caz, mai bine ca aici tot mi-ar merge, de asta sînt sigur.

— Ce ţi-e şi cu oamenii ăştia ! replică ciobanul. Cred că e de-ajuns să plece foarte departe pentru ca să-şi îmbunătăţească situaţia automat şi substanţial. Cu cît pleacă mai repede, cu-atît îşi închipuie că o să le meargă mai bine. Auzi, cică trece balta, care, fie-ne iertat, nu prea e baltă ci un ocean destul de respectabil şi pe care nu-l sari cu una, cu două ; ajunge să fie şi numai el la mijloc pentru ca să-ţi înghită cîteva din posibilităţile de întoarcere, în caz că se sună retragerea. Nu ştiu ce idee aveţi voi despre oceane ; vorbiţi într-un fel de parcă, ce mai ! le-aţi putea sorbi dintr-o înghiţitură, de fiecare dată cînd apar în discuţie.

— Nimeni nu vorbeşte aşa. Eu singurul lucru pe care-l susţin e că în America treburile stau altfel. În America...

— Stop ! Să nu te pripeşti, îl întrerupse ciobanul. Ai să ne vorbeşti despre ea la întoarcere. Cînd te întorci de-acolo, atunci să ne povesteşti ce se întîmplă în America, de-acord? Dacă ajungi să pleci vreodată şi ai norocul să te întorci şi să mă găseşti încă aici, adică să nu mor eu pînă atunci. Rămînem înţeleşi aşa. Deocamdată,

lasă închipuirile ; e mai bine pentru amîndoi. Că pentru înfierbîntarea creierilor îmi ajunge mie soarele, care mă bate în cap cît e ziua de lungă, în timp ce alerg după oi de-mi iese sufletul, pe cîmpiile astea nenorocite.

— Păi acolo ai să te coci tu toată viața, atoateştiutorule ! Dar-ar Dumnezeu să plesneşti ca o castană, fiindcă întotdeauna vrei să ai numai tu dreptate !

— Nu pretind că ştiu mai mult decît ştiu. Dar nu-mi plac închipuirile prosteşti, ca scrîntiţilor care cred că mai departe e mai bine, şi că cu cît distanţa faţă de locul de baştină creşte, cu atît o să le meargă mai bine. Dar oriunde te-ai duce trebuie să munceşti, şi ca cineva să cîştige parale, cineva aşa, ca noi, n-are altă soluţie decît să-şi pună osul la treabă, aici la fel ca în America sau pe lună, dacă am putea urca acolo. Fără sudoare nu se scoate absolut nimic şi nu se poate trăi nicăieri în lume, mai ales cînd e vorba de nişte calici ca noi. Ăsta-i singurul lucru pe care-l susţin. Şi dacă din America se întorc unii cu mai mulţi bani decît aveau la plecare, asta-i pentru că s-au speţit muncind la fel cum facem noi în Spania. Atunci de ce vin şi încep să-i păcălească pe oamenii de pe-aici şi să le bage în cap tot felul de aiureli ? Nouă, celor care trăim din muncă, nu ne cade aşa o pleaşcă, nu-ţi face iluzii. Ăsta-i adevărul gol-goluţ. Aşa că poate să mi se coacă şi răscoacă, cum spui tu, ţeasta în pustietatea asta de moarte, n-am pierdut nimic în America, şi mai coaptă decît e acuma, ţeasta mea nu poate fi.

— Drace, ce s-a aprins ! exclamă Coca-Coña, ridicînd o față zîmbitoare din ziar. Ia uitați-vă la Amelio ce logoree l-a apucat !

— Ăsta e un gargaragiu de mare clasă, răspunse alcarrenul. Eu îl cunosc și nu-mi pun mintea cu el. Ca și tine ; asta ați vrea amîndoi : să mă enervez cînd mă asmuțiți cu împunsăturile și răutățile voastre. Dar, iubiților, eu țin zdravăn la tăvăleală.

— Păi vai de capul tău dacă n-ar fi așa, îi spuse don Marcial. Ăla de colo (arătă spre Coca-Coña cu brațul și arătătorul întinse), da, ăla ; păi ăla e creatura cea mai a dracului din cîte există pe-o sută de mii de hectare în jurul lui. Cu el nu trebuie să ai milă, e bine să scoți vergeaua și să-l plesnești, tare, fără pic de milă. Te asigur eu, care sînt cel mai bun prieten al pocitaniei ăsteia îmbrăcată în haine de om, care se numește Marcel Coca și e poreclită Coca-Coña, Biciclul, Subdezvoltatul, Marțianul și mai știu eu în cîte mii de feluri...

— Așa ! Scoate acuma vechiturile de la naftalină... ! țipă Coca-Coña. Adică le-am uitat eu, care sînt titularul lor, și el le mai ține minte încă. Ce amic grozav ești, Marcial ! Prietenul cel mai, cel mai ești tu, pentru că păstrezi în memorie toate numele drăgălașe pe care i le-au pus micuțului și adoratului tău Coca ! Vino, vino să te pup, hai, vino !...

— Pe deasupra mai și rîde ! Uitați-vă la el ce fericit e ! Ce se bucură singur, cufundat pînă la gît în scaunul ăla, uitați-vă numai la el...

Rîdeau toţi patru. Îl auziră apoi pe alcarren îngînînd foarte încet o melodie tristă din ţinutul în care se născuse ; un falset aparte, plin de nostalgie :

— Picioruşe culurate are potîrnichea
picioruşe culurate — îţi spun eu din nou...

Ciobanul comentă :

— Uite ce mai cîntă privighetoarea noastră !

— Da, în seara asta îl găsesc foarte în formă, spuse rîzînd don Marcial ; cîntă încetişor, dar cu patos.

— Cîntecele de pe la noi, răspunse alcarrenul, cu o ridicare modestă din umeri.

În momentul acela intră un individ îmbrăcat în nişte haine pătate de var şi dădu bună seara.

— Salut, Macario, răspunse cîrciumarul.

Coca-Coña ţipă :

— Căpriţa, căpriţa ! De unde vii la ora asta ? Nu ştii că duminica nu-i voie să lucrezi ?

— N-am încotro. Trebuie să profit. Nu pot lăsa din mînă nici un ciubuc, pentru că-mi trebuie bani ; nevoia mă împinge.

Nu putea să pronunţe r-urile ; îi ieşeau guturale, de parcă le-ar fi adăugat un h. Coca-Coña îl imită :

— Orhicum, e foarhte rhău, trhebuie să te odihneşti, omule, să te odihneşti măcarh duminica. Nu trebuie să-ţi oboseşti corpul în halul ăsta, că într-o zi se răzvrăteşte şi nu mai vrea să lucreze. Şi-atunci ai să dai ortu popii !

— Cînd se supără, se supără, răspunse Macario. Atunci să facă fiecare ce poate ; vreau să zic c-o să le-ajungă rîndul copiilor şi mamei lor

să strîngă cureaua şi să se descurce cum or putea, ca s-o scoată la capăt. Pînă atunci n-am încotro, trebuie să robotesc din răsputeri.

— Cîţi ai ? întrebă don Marcial.

— Cinci, şi mă apropii de jumătatea de duzină.

Se auzi un fluierat alarmat.

— Încă unul pe drum ? întrebă şoferul.

— Da, dacă nu dă greş, da, domnule.

— Nu dă el greş, nu-ţi face griji, spuse Lucio zîmbind.

— Da, aşa cred şi eu. Nu e nici un pericol. O să scape şi ăsta cu bine, dacă ajută Dumnezeu, ca şi fraţii lui. Nu dă greş, nu, dacă dă Dumnezeu.

Spunea asta cu un glas vesel, mişcîndu-şi ochii de parcă i-ar fi rostogolit în cap.

Izbucniră în rîs. Doar omul cu p.a. îl întrebă serios :

— Deci pînă acuma toţi s-au născut bine, n-ai avut nici un necaz ?

— Dragă, depinde ce înţelegi prin necaz. De născut, s-au născut toţi, nu a murit nici unul.

Izbucniră din nou în rîs văzînd figura pe care o făcea Macario.

— Sămînţă bună, domnule, nu glumă !

— Nu sînt numai eu, aş ! Are şi nevastă-mea contribuţia ei ; e ca cea mai bună cloşcă, scoate pui din fiecare ou pe care-l cloceşte.

Don Marcial comentă :

— Ba încă şi trei, patru în plus, nu crezi ?

— Dragă, depinde cum priveşti lucrurile... Adică !

— Foarte bine faci, îi spuse zelos ciobanul. Numai cine seamănă, culege. Așteaptă doar cîțiva anișori și ai să vezi tu atunci ce grozav are să fie și cîte pesete au să-ți intre-n casă ; imediat ce vor începe să se descurce singuri și să producă pentru familie. Soluția săracului. Tu ai înțeles-o, da, dragule.

— Asta dacă nu cumva mi se-ntîmplă ceea ce mi-a prorocit adineori Coca, să mă termin eu înainte, de-atîta opinteală. Și cum e foarte posibil să fie așa, mi se pare că n-am să ajung să văd eu cu ochișorii mei lucrul ăsta așa de frumos de care vorbești.

Coca-Coña îi răspunse din scaunul lui :

— Bine, îmi retrag prorocia, nu te speria. Să dea Dumnezeu să apuci să trăiești o sută de ani și cu toți dinții în gură !

— N-am spus că vreau atîta. Mi-ar ajunge optzeci. Să vrei mai mult e deja lăcomie.

Don Marcial se întoarse spre Coca-Coña și-i arătă ceasul.

— Hei, țîncule, uite cît e ceasul. Eu, unul, trebuie să plec ; așa că, dacă vrei să te duc...

— Așteaptă, omule ; te-apucă brusc, cînd se simte omul cel mai bine. Nu fi atît de pisălog !

— Nu pot să mai stau nici un minut, Coca, mă așteaptă don Carlos. Dacă vrei să mai rămîi, rămîi, dar pe urmă vii singur.

— Nu, vin cu tine dacă mă iei cu texte din astea. Mă lași cel puțin să termin paharul, da ? Orice, numai să nu mă pui să împing la roțile astea. Cred că ar fi cazul să mă motorizez ca să nu mai fie nevoie să mă ducă alții în brațe și să depind de ei !

— Ce înseamnă să te motorizezi ? întrebă omul cu p.a.

— Da, domnule, acuma cu noutăţile astea pe care le-a scos fabrica „Vespas“ mi-a intrat în cap să mă motorizez şi eu. În sensul că-i pun un motor la rabla asta şi mă transform într-un bolid al erei atomice. Am început să pun deja ceva bani deoparte, în fiecare lună, să nu crezi. Mai rămîne să studiez partea tehnică, să văd ce motor îmi convine şi celelalte detalii. O să vedeţi ; în curînd am să alerg mai repede ca oricine.

— Bună idee. Dacă poţi, ar fi o prostie să n-o aplici.

— Doamne, ce spectacol o să fie ! spuse alcarrenul. Să te vedem cînd ici, cînd colo, pe toate străzile din San Fernando şi prin împrejurimi, cu leagănul tău, turu, turu, turu, turu...

— Păi crezi că n-am văzut eu acolo deja cîţiva motorizaţi ? Aşteaptă iarna şi ai să vii să mă rogi să te plimb puţin. O să strigaţi să vă aştept, cînd o să ieşim la plimbare pe şosea.

— Hai odată, Coca, te rog, nu-mi încurca socotelile !

— Ce plicticos eşti ! Vino şi scoate-mă de-aici !

Alcarrenul apucă de spetează scaunul infirmului şi îl depărtă de masă. Coca-Coña ridică braţele, iar don Marcial se apleca asupra lui şi-l luă de subsuori.

— Vino, copilul mamei... îi spuse ridicîndu-l, cu o voce feminină, de mamă dezmierdătoare. Îl ridică fără efort şi îl luă în braţe.

— Nu, mămico !

Don Marcial încasă o palmă zgomotoasă.

— Oh ! exclamă alcarrenul.

Cei prezenţi rîseră. Don Marcial le spuse cu obrazul înroşit :

— Trebuie să-l suport. Cine ar putea să-şi pună mintea cu ăsta ?...

Întoarse spre ei corpul pocit. Căpăţîna fără gît era înfiptă direct în torace ; braţele erau aproape normale ca dimensiune, discordînd cu restul corpului şi picioarele atrofiate ce atîrnau fără viaţă, mişcîndu-se ca nişte pendule sub greutatea unor cizme negre, diforme.

— Noapte bună, domnilor, le spuse, de la piepul lui don Marcial.

Apoi întinse un braţ spre Macario şi-l apucă de rever :

— Vino-ncoace, prolificule ! îi ţipa rîzînd şi trăgînd de el.

— Ce vrei ? Dă-mi drumul odată !

Macario nu avea nimic pe dedesubtul salopetei ; doar pieptul gol şi spîn. Coca-Coña îi strîngea cu forţă reverul stropit de var :

— Hai, Căpriţo ! îi spuse ; repetă cu mine : „Capra crapă piatra-n patru". Ia să vedem cum spui !

— Lasă-te de prostii acuma, îl certă don Marcial. Dă-i drumul, hai.

— N-auzi să-mi dai drumul ? Lasă-mă odată !

Coca-Coña ameninţa cu mîna stîngă :

— Să-ţi dau drumul, nu ? Poate vrei să-ţi ard una !

Ceilalți rîdeau. Macario încerca să desprindă mîna infirmului de pe reverul salopetei, dar acesta strîngea cu toată forța și-l scutura :

— Hai, „Capra crapă piatra-n patru", spune odată !

Don Marcial se vedea și el clătinat de mișcările violente ale infirmului și se legăna odată cu Macario, într-un du-te-vino solidar.

— Dă-i drumul, blestematule ! se enervă don Marcial. Mi-au obosit brațele de cînd te țin ! Ai să mă faci să întîrzii ! Dă-i drumul ! Dă-i drumul imediat sau te las să cazi jos !

— Păi să spună ! Hai, spune ! Zi !

— Nu fi tîmpit, Coca ! Nu spun, degeaba te încăpățînezi ! Îmi dai drumul sau nu ?

Coca-Coña dădu drumul reverului :

— Bine, foarte bine, Căprițo ; îmi disprețuiești lecțiile... N-ai să înveți toată viața ta să-l pronunți pe r ! În viața ta n-ai să te pricopsești și nici n-ai s-ajungi niciodată nimic ! Nimeni n-are să poată face ceva din tine, ai să rămîi un pîrlit cum ai fost toată viața ta ! Toată viața ai să rămîi un pîrlit !...

Macario se dădu la o parte din calea lui și se duse lîngă ceilalți. Rîdeau. Don Marcial era deja lîngă ușă, cu infirmul în brațe ; se întoarse din prag :

— Vă dați seama ce al dracului e ? Și eu trebuie să-l car în brațe de parc-ar fi un îngeraș ! (Clătină din cap.) Noapte bună la toată lumea.

Se pregăti să iasă, dar Coca-Coña se prinse cu mîinile și unghiile de canatul ușii și de perdea, împiedicîndu-l să avanseze ; încerca să se

ridice, ţinîndu-se de pînză şi îi striga tare lui Macario, iţindu-şi figura de după umărul lui don Marcial :

— Caprha crhapă piatrha-n patrhu ! ! Caprha crhapă piatrha-n patrhu ! !

Don Marcial se opintea trăgînd să-l smulgă din uşă, dar Coca-Coña ţipa şi se zbătea împotrivindu-se în braţele lui ; perdeaua ieşi în urma lor şi rămase întinsă în întunericul de afară pînă ce trecu, alunecînd pe toată lungimea ei, printre unghiile paraliticului. Apoi căzu inertă şi se opri în poziţia ei normală, după un scurt balans. Se auzi de afară vocea lui don Marcial :

— Doamne, ce creatură a naibii ! Cu ce-am păcătuit eu ca să fiu pedepsit în halul ăsta ?...

Îl aşează pe Coca-Coña în căruciorul lui pe rotile. Se mai auzi încă :

— ...piatrha-n patrhu... !

Don Marcial împingea acuma căruciorul pe drum.

— A dracului figură mai e şi Cocuţă ăsta, comentă şoferul. În seara asta a băut cîteva păhărele în plus...

— Da de unde ! spuse Mauricio. Întotdeauna e la fel de agitat. Chiar atunci cînd nu pune nici o picătură de băutură în gură.

Omul cu p.a. aprobă :

— Biata fiinţă ! Nu are în viaţa asta altă plăcere decît să se lege de oameni. Ce altceva îi rămîne ? Pentru el mica bucurie e să stea de vorbă cu lumea, să se ia ba de unul, ba de altul, să facă glume şi să provoace cîte un mic scandal.

Macario și ciobanul se dădură mai aproape. Lucio spuse, arătînd spre Macario :

— Cred că l-a înnebunit pe bietul om cu tîmpenia cu r-ul și cu blestemata aia de capră.

Macario zise :

— Ați văzut ce idee fixă are și cît e de pisălog ? Mare pacoste pe capul meu !

— Așa-i. Ăsta crede că tu ai să-i repeți toată viața prostia aia, doar așa, ca să-l faci pe el să rîdă ; parc-ar fi un copil.

— Păi nici mult nu-i lipsește să fie-un copil, spuse omul cu p.a. Cu defectul pe care-l are nici nu putea bietul om să fie altfel, decît ca un copil mic, în fapte și în toate dorințele lui.

— D-asta îl și lasă lumea în pace, pentru că este așa cum este, spuse Macario. Și pentru că, orice s-ar spune, are mult haz și e simpatic, nimeni nu poate să nu recunoască asta. Cu toate că astă seară mi-a rupt pînă și-un nasture, tot trăgîndu-mă de rever. (Începu să caute cu privirea pe jos.) Și, pe deasupra, cică sînt un pîrlit. (Încetă să mai caute nasturele și își înălță capul.) Parcă pot fi altceva decît un pîrlit ?

Nu-l mai asculta nimeni. Lucio spuse :

— Uite, mie nenorocirea lui Coca mi se pare una dintre cele mai mari care mi s-ar putea întîmpla. Nu mai cunosc alt caz la fel. Aș da tot ce am și înzecit chiar, numai să nu ajung vreodată ca el. Așa cum vă spun : mie corpul să nu mi-l atingi. Pot să suport oricîte nenorociri și necazuri atîta timp cît sînt întreg la trup. Dar de-o simplă durere de măsele, ordinară și normală, mi-e mult mai frică decît de toate ne-

nenorocirile și durerile care merg slobode în lumea asta, în căutarea celui pe care să-l lovească.

— Ah, bineînțeles, interveni Carmelo. Nu există ceva mai groaznic, nu. Nopțile cele mai de spaimă din viața unui om sînt cele cu dureri de măsele. În situații din astea nu sînt bune la nimic nici pastilele, nici compresele, nici coniacul, și nu reușesc să te facă să uiți de ele nici țigara, nici ziarul, nici radioul și nimic altceva. Nu-ți rămîne decît să muști perna și să înghiți chinină pînă cînd vezi că se luminează de ziuă, ca să poți fugi ca din pușcă în căutarea dentistului. Sau mai bine-zis, a stomatologului, pentru că așa scrie pe ușa cabinetului. Așadar cleștele, și afară, și cu asta ai scăpat de dureri. Definitiv. E singura soluție bună în materie de măsele ; unica. Ce calmante, ce alte prostii ! Asta e singura măsură eficace în astfel de cazuri.

Se uită la fețele tuturor și tăcu. Apoi își privi degetele care-i ieșeau din mînecă ; se uita la ele curios, ca la niște animale mici, independente de voința lui, ce se mișcau jucîndu-se cu nasturii auriți ai Primăriei. Din grădină pătrundea larmă mare. Amalio spuse :

— Ce se mai distrează ăia acolo, în grădină.

— Tinerețea, îi răspunse alcarrenul. Fiecare dintre noi am trecut prin ea, mai mult sau mai puțin.

Macario zise :

— Da. Vîrsta inconștienței ; numai de nebunii le arde.

Se făcu un moment liniște. Apoi șoferul urmă :

— Toarnă-ne un pahar de despărțire, Mauricio. E timpul să plecăm și noi.

Mauricio apucă carafa și începu să umple paharele.

— Bea ce mai ai în pahar... spuse, întorcîndu-și privirea spre ușă.

Intră Daniel care întrebă :

— Sînt acolo, în grădină ?

Toți se uitară spre el.

— Spuneți-mi, mai sînt încă acolo ?

— Da, sînt, răspunse Mauricio. S-a întîmplat ceva ?

— O nenorocire.

Trecu foarte grăbit printre cei prezenți și pătrunse în culoar.

— Ia uitați-vă cine vine ! strigă Lucas cînd îl văzu apărînd în grădină.

— Era și timpul ! țipă Fernando. Ați venit toți ?

— Noi tocmai voiam să plecăm.

— Miguel ! strigă Dani. Vino puțin. Miguel !

Se impacientară toți.

— Ce se-ntîmplă, tu ?

— Vreau să vorbesc cu Miguel.

Acesta se ridicase de la masă. Daniel îl apucă de-un braț și se depărtă cu el spre centrul grădinii.

— Dar ce s-o fi întîmplat ? întrebă Alicia. Atîta mister.

— Asta-i ca să ne facă pe noi curioși.

— Nu. Eu știu că se întîmplă ceva. Ceva s-a întîmplat ! Se vede după fața lui Daniel !...

Tăcură toți ; erau atenți la cei doi care vorbeau sub lumina becului, în mijlocul grădinii. Daniel era așezat cu spatele. Văzură imediat cum fața lui Miguel se schimbă, în timp ce mîinile lui îl strîngeau pe Daniel de umeri ; îi vorbea cu vocea întretăiată. „Alicia, veniți, veniți toți", le strigă, „s-a întîmplat ceva groaznic". Se repeziră speriați spre cei doi și făcură cerc în jurul lor ; Miguel privea în pămînt ; se lăsă liniște, în așteptarea comunicării lui :

— Spune-le tu...

Mely începu să țipe și să-i scuture de mîini pe amîndoi, cerîndu-le să vorbească, să vorbească, să le spună odată, orice ar fi. Daniel lăsă capul în jos : „S-a înecat Luci în rîu". Fură străbătuți de fiori. Se dădură mai aproape de Daniel ; „Dar cum, pentru numele lui Dumnezeu, cum ? cum a fost posibil..." Îi înfigeau unghiile în tricou. „Daniel... !" Mely își luă capul între mîini : „Știam, știam că este Lucita ! Știam că este Lucita !..."

— Acum cîteva minute. Lîngă stăvilar. Au intrat în apă ca să facă baie.

— Trebuie să coborîm, spuse Miguel.

— Vreo fată care era cu voi ? întrebă în spatele lui tipul din Atocha.

— Lasă-mă odată-n pace... ! spuse Fernando. Hai, Daniel, hai să mergem imediat acolo...

Se îndreptară spre ușă ; Mely vru să-i urmeze.

— Tu nu veni, o opri Zacarías. Mai bine nu veni, pentru c-o să ți se facă rău.

— Dar ce... ! spuse ea, privindu-l drept în față. Cum adică să nu vin ! Ce vorbă-i asta !

Cum vrei să n-o văd, Zacarías... ! Doar abia !... (Izbucni în plîns.) Dumnezeule, abia ne despărțiserăm !... Și-atunci cum să nu vin, Zacarías... cum să nu vin... cum să nu vin... !

Cei din Legazpi se traseră de-o parte și-și adunau lucrurile.

— Noi nu mergem, spuse Lucas, la ce ?...

— Ar fi mai bine să plecăm, da. Ajungem la timp la tren. Hai, du-te și strînge patefonul.

Mariyayo se apropie de Zacarías :

— Du-te cu ea, Zacarías, îi spuse. Cu mine nu-ți face probleme ; stai cu ea, hai, duceți-vă. Eu merg cu Samuel și cu ceilalți. Zău...

Zacarías o privi :

— Îți mulțumesc, Mariyayo.

— E absolut firesc... răspunse ea și se întoarse spre ceilalți.

Zacarías și Mely se luară după Miguel, Fernando și Alicia, care deja plecaseră cu Daniel pe drumul ce ducea spre rîu. Ceilalți rămaseră pe loc, împreună cu cei din Legazpi, să meargă la tren ; terminaseră de adunat lucrurile și acum se îndreptau încet spre culoar. Primul grup traversase localul fără să se oprească, și acuma Mauricio se interesa la cei care se duceau spre gară :

— Ce s-a întîmplat, băieți ?

— S-a înecat o fată în rîu, răspunse tipul din Atocha.

— Drace, asta-i prost ! exclamă alcarrenul întorcîndu-și capul.

— Dar care fată era ?

— Nu vă pot spune, că eu n-o cunosc. A venit cu grupul lor. (Arătă spre Samuel și Marialuisa.)

— N-o fi cea care a venit cu motocicleta ?

— Poftim ? Cu motocicleta ?, întrebă Samuel. Nu pe aceea o cheamă Paulina ; asta era una mai micuță, cu părul șaten...

— Îmbrăcată în bleu ?

— Oh, nu știu cum era îmbrăcată, eu n-am văzut-o azi. Îi spuneau Luci...

— Cea în bleu era Carmen, interveni Marialuisa. Nu e nici aceea.

— Asta era una cum v-am spus, finuță, cu o față așa, puțin... bah, nu știu cum s-o descriu...

— Ne spuneți și nouă cît vă datorăm ? întrebă Federico.

Mauricio se întoarse spre el :

— Cît aveți de plată ?

Ciobanul clătina din cap :

— Vai, Doamne ! rosti. Niciodată o plăcere nu poate să fie deplină ! Întotdeauna trebuie să se întîmple ceva care s-o umbrească și s-o strice. Uite unde trebuia să...

Zacarías și Mely îi ajunseră din urmă pe Daniel și pe ceilalți și acum treceau împreună printre vii. Mergeau repede, tăcuți, aproape alergînd. Miguel dădu să se îndrepte spre scărița din rîpă pe care o urcaseră după-amiază, dar Daniel îl opri :

— Nu pe-acolo, Miguel. Vino pe-aici...

Coborîră spre bufete și spre podețul de lemn ; scîndurile acestuia trosneau sub pașii lor. Se

apropiau de dig. Se profilau siluetele celor care erau acolo ; primii, jandarmii ; Mely le recunoscu fețele în lumina lunii, dintr-o singură privire. Paulina le ieși în întîmpinare.

— Alicia, Alicia !... se apropie strigînd și începu din nou să plîngă în momentul în care o îmbrățișa.

Ceilalți ajunseră lîngă trupul Lucitei.

— Nu vă apropiați acolo, spuse jandarmul mai în vîrstă.

Dar Mely îngenunchease deja lîngă corpul întins și îi dezveli fața. Sebas veni lîngă Miguel și îl apucă strîns de braț, fără să spună nimic ; își apăsa fruntea pe umărul celuilalt, care privea cadavrul. Jandarmii se repeziră spre Mely și o ridicară, apucînd-o de-un braț :

— Dați-vă la o parte, domnișoară, n-ați auzit ? Nu-i voie să atingeți nimic.

Ea se întoarse furioasă și se desprinse din strînsoare :

— Dați-mi drumul ! Nu mă atingeți ! Lăsați-mă-n pace !...

Stăteau toți în jurul acelui trup inert, privindu-i fața descoperită, aproape ascunsă de păr. Doar Tito nu se mișcase ; rămase cu coatele sprijinite în nisip. Mely se aplecă din nou spre fața Lucitei.

— Fiți amabilă și ascultați-mă, domnișoară, dați-vă la o parte de-acolo ! (O apucă din nou de braț.) Altfel...

— Lasă-mă, brută, animalule... ! țipa plîngînd și se zbătea, lovind peste mîna care o ținea strîns.

— Domnişoară, fără insulte ! Calmaţi-vă imediat ! Nu ne obligaţi să luăm măsuri !

Zacarías şi ceilalţi se apropiară.

— Oameni de rînd, asta sînt... ! ţipa Mely, eliberată din strînsoare. Oameni de rînd !... Vezi cum sînt, Zacarías, vezi cum sînt ?...

Se retrase plîngînd şi se lipi de umărul lui. În înaltul podului trecea trenul cu farul lui alb şi panglica de geamuri luminate.

— Acuma daţi-mi numele dumneavoastră imediat, domnişoară, spuse jandarmul Gumersindo, scoţînd un carneţel din buzunarul de la piept. Aşa o să ştiţi ce înseamnă să nu vă supuneţi organelor de ordine.

Celălalt jandarm se aplecă deasupra cadavrului şi-l acoperi din nou. Studenţii se apropiară şi ei.

— Auziţi, iertaţi-mă o clipă că intervin, spuse cel de la medicină ; o să mă întrebaţi cine îmi dă voie să mă amestec... Fata este însă tulburată, normal, de-un şoc atît de puternic...

— Da, de-acord ; eu înţeleg că este cum ziceţi. Dar asta n-o scuză că insultă lumea. Şi cu atît mai mult pe noi, care reprezentăm ceea ce reprezentăm.

— Ştiu, vă dau întru totul dreptate, îi replică studentul cu glas conciliator ; eu susţin doar că este un lucru foarte normal şi scuzabil ca cineva să-şi piardă controlul în astfel de cazuri, şi mai ales o femeie ; are nervii distruşi...

— Dar noi, aşa cum probabil înţelegeţi şi dumneavoastră, nu sîntem aici decît ca să înde-

plinim nişte ordine, instrucţiunile referitoare la cazul care s-a produs, şi ne ajunge răspunderea pe care-o avem, ca să mai fie nevoie să vină cineva şi să ne jignească în felul în care a făcut-o această domnişoară.

— Da, sîntem de acord, nu trebuie să-mi mai explicaţi ; vă cerem însă să aveţi un pic de înţelegere, să vă închipuiţi situaţia în care se află şi că nu este în stare să-şi măsoare cuvintele. Aşa stau lucrurile, şi de data asta măcar aţi putea s-o iertaţi şi să nu luaţi în seamă ce-a spus.

— Da, sigur că ne dăm seama ; dar uitaţi, toate astea sînt lucruri foarte serioase, după cum dumneavoastră ştiţi foarte bine, iar lumea, în majoritatea cazurilor, nu observă cît de serioase sînt şi că noi ne aflăm aici ca să îndeplinim o misiune. Şi cînd cineva a fost pus să facă ceva, o fi existînd un motiv, nu ? Dar lumea vine pe urmă şi-şi închipuie că ăsta e un fel de joc, pricepeţi ? şi bineînţeles nu-şi dă seama că astfel comit un delict, un delict pedepsit de lege, tot atît de aspru ca şi altele, să ştiţi. Aşa că spuneţi-mi dumneavoastră dacă noi putem să tolerăm aşa ceva...

Îşi punea deja carnetul la loc, în buzunar.

— Treacă de la mine de data asta ! Dar să nu se mai repete. Trebuie să ne măsurăm ceva mai mult vorbele pe care le scoatem din gură. Simplul motiv că cineva e nervos nu poate fi scuză ca să se folosească orice cuvinte. Asta ca să ştiţi...

— Bine, gata, interveni celălalt jandarm ; retrăgeţi-vă de aici toată lumea, şi să ne vedem de treabă. Repede.

— Întorceţi-vă fiecare la locul dumneavoastră, adăugă primul jandarm, vă rugăm. Şi de-aici înainte, păstraţi ţinuta cuvenită şi respectul care trebuie arătat în faţa unui cadavru, cît și a persoanelor care reprezintă Autoritatea. Domnul judecător nu poate să mai întîrzie mult.

Se dădură înapoi şi formară un cerc în jurul lui Tito. Mely se calmase deja.

— Sînt băieţii care s-au aruncat în apă după ea, explică Sebastián cu voce scăzută. Au făcut tot ce-au putut, dar era prea tîrziu.

Daniel se aşezase lîngă Tito, pe nisip. Răsunară din nou paşi pe scîndurile podeţului ; se întorcea Josemari.

— Ne-a venit ideea să ne udăm puţin, continuă Sebas, să ne spălăm de pămîntul care ni se lipise de piele ; doar cît să intrăm și să ieşim imediat ; chiar ea a spus că nu se simţea bine cu-atîta pămînt pe trup. (Îşi prinse fruntea în mîinile crispate.) Dar eu am fost cel care a avut nenorocita de idee ! Înnebunesc, Miguel, de fiecare dată cînd mă gîndesc... Îmi vine să mă dau cu capul de pietre, îţi jur... (Făcu o pauză şi apoi încheie pe un ton stins.) Bine, să vedem dacă vine odată judecătorul ăla de instrucţie.

Toţi cei din cerc tăceau, privind spre apă, spre luminile îndepărtate şi împrăștiate. Josemari ajunsese deja lîngă ai săi, venind de la telefon.

— S-a făcut, le spuse. Le-am zis doar că ne întoarcem tîrziu, din cauză că am pierdut ultimul tren. Nici o altă explicaţie suplimentară. N-am vrut să intru în detalii povestindu-le ceva de asta, ca să nu se alarmeze inutil.

— Foarte bine ai făcut. Știi doar cum sînt ai noștri ; e de-ajuns să pomenești cuvîntul „înecat“, că imediat încep să se neliniștească și să facă presupuneri stupide, și nu le mai trece teama pînă cînd nu te văd la față. Mîine am să le povestesc.

— Și cu ăia de colo ce-i ?

— Acuma au venit ; sînt alți prieteni de-ai fetei, după cîte se pare.

— Aha.

Jandarmii își reluară plimbarea.

— Cît pe ce să avem un nou scandal, în timp ce tu erai la telefon.

— Adică ?

— Nimic ; i-a insultat una din fete pe domnii ; pentru că n-o lăsau să descopere moarta și să se uite la ea. I-a pus naiba s-o apuce de-un braț, și să te ții ! ; s-a întors la ei ca o panteră ; niște insulte, dragă, încît jandarmii au scos carnețelul din buzunar, și au vrut să-i ia numele ; noroc că a intervenit el și i-a convins cu multă diplomație.

— Prea dur au luat-o. Trebuiau să-și dea seama că lumea nu poate să fie de piatră, cum au ei pretenția.

— Dragă, dar nici misiunea lor nu e deloc plăcută, spuse băiatul cu muzicuța. Ei sînt primii care intervin și se deranjează. Închipuie-ți ce plăcut trebuie să fie să faci de pază lîngă un cadavru și să nu te miști de-acolo pînă cînd nu vin să-l ia. Și, pe deasupra, mai au și lefurile pe care le au. Gîndiți-vă și voi !

— Da, da, şi asta-i adevărat. Auziţi, voi mai aveţi ţigări ?

În celălalt grup aproape toţi se aşezaseră jos. Doar Miguel şi Fernando stăteau în picioare. Zacarías era aşezat lîngă Mely şi se juca cu mîinile în nisip, privind umbrele pe care le făcea luna.

— E de necrezut ! spuse Fernando. Sînt lucruri de care nu reuşeşti să te convingi că s-au petrecut. Şi o am aici, în faţă, o văd, ştiu că aşa e, dar nu realizez, nu-mi vine să cred ; nu reuşeşte să-mi intre în cap.

Miguel nu spuse nimic. Zacarías ridică mîna şi lăsă nisipul să i se scurgă printre degete. Zări lumina unui chibrit în grupul celor cinci studenţi ; şi-o treceau de la unul la altul, aprinzîndu-şi ţigările.

— Şi ce bine dispuşi au venit azi-dimineaţă...

— Asta-i viaţa, spuse Macario ; e plină de surprize şi te loveşte în clipa în care te aştepţi cel mai puţin. Cînd nu eşti atent, pac !, na-ţi-o, îţi trînteşte beleaua pe cap.

Mauricio dădea afirmativ din cap :

— Păi cine i-ar fi putut spune fetei ăsteia cînd a intrat aici azi-dimineaţă că n-o să se mai întoarcă niciodată acasă, că venea să rămînă aici pentru totdeauna ?

— În vecii vecilor, amin, zise ciobanul. Şi cine i-ar fi putut spune tatălui ei, cînd şi-a luat

la revedere la plecare, că va fi ultima dată cînd o vede, ultimul sărut pe care putea să i-l mai dea ?

— Ai dreptate ! Asta ! La asta mă gîndeam eu tot timpul ! exclamă brusc omul cu p.a. cu o voce răgușită. La faptul că părinții văd dispărîndu-le fata așa, fulger, fsss... Acuma o vezi, acuma a dispărut, exact ca un fulger. Pentru că atunci cînd e vorba la mijloc de-o boală de mai lungă durată, se știe că durerea lor e la fel de mare, și nici n-ar putea să fie altfel. Dar ăsta e un lucru total diferit. Nu e, nici vorbă, ca atunci cînd o vezi chiar în dimineața respectivă vie și plină de voie bună ; cînd poate că i-ai pus chiar tacîm la masă pentru cină, cum desigur că i l-au pus fetei ăsteia care a murit ; cînd încă o mai socotește printre cei în viață. Și într-o secundă, într-o clipire, o telegramă, un telefon... și deja nu mai este. (Mișca mîna în semn de adio.) E ceva groaznic.

— Fără îndoială, întări șoferul. E înspăimîntător.

Omul cu p.a. continuă :

— De-aia cînd moare cineva și încep cu „sărmanul", „bietul de el" și toate jelelile astea pe care le știți, mă gîndesc : dar ceilalți ? cei care rămîn ? Ăștia sînt cei care într-adevăr primesc lovitura de pumnal, adînc, pînă în plăsele ! Ăștia trebuie să fie compătimiți. Fata a trecut prin clipe groaznice, sărmana, sînt de acord ; dar în momentul ăsta nu mai suferă ; a scăpat

de orice grijă, s-a sfîrşit ! Acuma însă rămîn părinţii, pe ei să-i compătimim ; pe ei, pe ăştia are să-i doară acuma, şi încă ce durere.

— Cum poţi să spui aşa ceva ? protestă alcarrenul. Nişte tîmpenii ! De cînd şi de ce trebuie compătimiţi nişte părinţi deja bătrîni, care nu mai au nimic sau foarte puţin de cerut de la viaţă, şi nu o fată tînără căreia i se rupe firul vieţii aşa de devreme, cînd abia a început să se bucure de ea ? Cum e aia că nu mai suferă ? A părăsit lumea la vîrsta cea mai frumoasă şi cea mai potrivită pentru a se bucura de viaţă. Asta-i cel mai trist ; nenorocire mult mai mare decît durerea părinţilor, de-o sută de ori. Nici nu se compară !

— Nu, dragă, aici avem păreri diferite, după cum vezi. Eu, respectînd-o pe-a ta, dau mai multă atenţie părţii practice a lucrurilor. Dispăruta, oricît de nefericită ar fi, a plătit. Pentru ceilalţi, însă, o să dureze, pentru părinţii ei care rămîn să sufere.

— Nu, dragul meu domn, n-ai dreptate ! N-ar trebui să te gîndeşti decît la un singur lucru, şi anume : părinţii ăştia pe care tu îi vezi acuma atît de trişti, după opt, zece, ics luni, dacă vrei, uită de fată şi-şi revin ; ce, n-or să-şi revină, crezi ? În schimb fata, ea niciodată n-o să poată recîştiga ceea ce a pierdut, tot ceea ce moartea i-a luat în ziua asta. Nu există nimeni care să-i poată da înapoi asta, nu-i aşa ? Ceilalţi, mai devreme sau mai tîrziu, se consolează totuşi.

— Aş, de unde ! Se vede că e cu neputinţă, spuse Carmelo. N-ai de unde s-o apuci. E rea

pe oricare din părţi ai judeca-o. Mai rea nici că poate să fie moartea asta scîrboasă, în rolul episodic pe care-l joacă. Şi n-ai cum să-i vii de hac.

Alcarrenul continuă, adresîndu-se omului cu p.a. :

— Păi dacă ar fi fost vorba de vreo băbătie, ţi-aş fi dat deplină dreptate, îţi jur. Dar în cazul unei fete tinere ca cea despre care vorbim acuma, problema se complică puţin. Nu există nici o asemănare.

— Un lucru de care eu nu sînt prea sigur, spuse Lucio, e că viaţa tinerilor este mai de preţ decît cea a bătrînilor. Eu cred că setea de viaţă creşte odată cu vîrsta. E drept însă că bătrînii sînt în stare de mai puţin, de acord; dar puţinul ăsta, cît este, cine spune că bătrînii nu se agaţă de el cu mai multă avariţie decît pe vremea cînd erau tineri ?

Omul cu p.a. îl privea şi îi dădea dreptate ; vru să-i răspundă, dar şoferul i-o luă înainte şi schimbă subiectul :

— Bine, am discutat deja prea mult dspre asta. Am vrut să plecăm de nu știu cînd și totuși mai sîntem încă aici. Așa că subsemnatul vă spune noapte bună și se retrage chiar în momentul ăsta. Ţi-am plătit, nu-i așa ?

Mauricio dădu afirmativ din cap și șoferul își goli paharul.

— Rămîneţi cu bine.

— Pe mîine.

— Mîine nu vin, spuse întorcîndu-se din prag. Nici poimîine, în mod sigur. Am de făcut un

transport la Teruel, aşa că pînă miercuri sau joi e aproape sigur că n-am să mă arăt pe-aici.

— Drum bun, atunci.

— La revedere.

— Mulţumesc, la revedere, răspunse, şi ieşi.

— Şi ăsta, spuse Lucio, vai de capul lui ! Halal viaţă ! Azi la Teruel, mîine la Zaragoza, poimîine la mama dracului. N-are nici o clipă de linişte.

— Fugi de-aici ! replică Macario. O duce individul mai bine decît şi-ar dori. Ce n-aş da eu să duc viaţa asta a lui ! Mi-ar place să văd măcar prin gaura cheii ce face prin oraşele alea mari. (Pronunţa „măcarh prhin gaurha".) Se distrează ca un paşă, am auzit eu. Şoferii sînt ca marinarii ; ştiţi cum vine treaba asta.

— Nu cred. Prostii, cîteva păhărele acolo. Ăsta nu e un motiv ca să-i vorbim de rău.

— Păhărele ! Eu atîta spun, că aş vrea să văd dacă sînt păhărele sau ce sînt. La urma urmelor, bine face, ce naiba ! dacă-l ţine stomacul. Noi, ceilalţi, sîntem prea laşi sau prea amărîţi ca să nu ne pese şi să ascundem de familie fie şi măcar cîţiva bănişori. În privinţa asta el ne-a luat-o înainte. În felul de a fi şi în toate.

— Uite, Macario, i-o tăie Mauricio ; este un client al localului meu şi nu-mi place să-i scoţi vorbe aici. Aşa că fă-mi te rog plăcerea şi încetează cu bîrfa.

— Ooo, păi ăsta ar fi singurul loc în care n-am vorbi despre el.

— Oamenilor le place să bîrfească, ştiu, spuse Mauricio. În ce mă priveşte, treaba lor ; dar de

la ușa aia încoace, aici toată lumea este fără pată. Persoanele pe care le accept în local din momentul în care intră aici, au certitudinea că numele lor va fi respectat, indiferent dacă sînt prezenți sau absenți. Și ție îți place că ai siguranța asta, nu-i așa ? Păi atunci respect-o și tu pe-a celorlalți.

— Mie puțin îmi pasă de ce vorbește lumea, zise Macario zîmbind. Părerea mea este că un local își pierde jumătate din farmec dacă în el nu se aud bancuri și intrigi.

— Mie îmi spui, interveni omul cu p.a., cu vocea celui pățit ; farmec au avut astea în frizeria mea ! Mie nu mi-au făcut nici o plăcere, vă jur. Și dacă toate localurile deschise publicului, atît cele în care se fac diverse servicii, cît și cele pentru distracție, ar respecta regula instituită aici de Mauricio, ar fi o altă educație, total diferită, și alt respect față de cetățean. Și relațiile sociale să nu credeți că ar pierde ceva din asta, v-o spun eu ; ar fi un tratament mai civilizat față de noi toți.

Faustina apăruse în ușa culoarului și spuse :

— Auzi, unde s-or fi dus ăștia ? M-am dus în grădină să adun lucrurile de pe mese crezînd că au plecat, și văd că bicicletele sînt și la ora asta tot acolo.

— Lasă-i, li s-a întîmplat o mare nenorocire, nu știi ? S-a înecat una din fete.

— Ce spui ? Cine s-a înecat ? Păi erau acolo, în grădină !...

— Alta, femeie, alta ! Cîţiva au rămas la rîu ; n-au urcat toţi.

— Vai, Doamne Dumnezeule !... spuse clătinînd din cap. Ce groaznic !... Păi sigur, ceva trebuia să li se întîmple... N-au măsură, sînt complet nebuni, şi atunci cum să nu aibă necazuri ? Uită-te şi tu acuma, ce ghinion ! Groaznic, înfiorător ! Nu mă miră, nu mă miră... Cel de sus ştie cît de rău îmi pare, dar nu mă miră că s-a întîmplat asta, pentru că ar fi putut să fie ceva şi mai grav...

Intră din nou în culoar vorbind de una singură. Lucio spuse :

— Să-i vedeţi acuma cînd urcă ce nenorociţi or să fie.

— Păi e normal.

Se făcu linişte un moment. Apoi Mauricio zise:

— Rîul ăsta e blestemat. În fiecare an răpeşte pe cîte cineva.

— În fiecare, întări ciobanul.

Alcarrenul completă :

— Şi întotdeauna din Madrid. Foarte ciudat... trebuie să fie din Madrid, că ceilalţi nu-i plac. Parcă ar avea ceva cu madrilenii.

— Da, comentă Macario. Pe cei de prin partea locului se vede treaba că-i cunoaşte şi nu se pune cu ei.

— Eu zic mai degrabă că ei îl cunosc pe el şi ştiu cum să se poarte.

— Ai dreptate, spuse Amalio, ciobanul ; mai curînd e aşa cum spui tu. Rîul n-are de unde să cunoască oamenii, şi el nu iartă pe nimeni. E al

naibii de hoţ. În plină vară, ca acuma, ai zice că nici nu are apă. Şi totuşi, cînd se supără mi ţi-l apucă pe cîte unul de picior şi, la fund ! l-a şi înghiţit. Lucrează repede de parcă ar fi mort de foame. Iar cel care e înşfăcat e bine înşfăcat, nu i-l mai scoate din fălci nici chiar Tarzan, cu toată chica lui şi cu tot cuţitul şi şorţuleţul lui de piele de tigru. Ne !

— Da ! Trebuie să fii cu mare băgare de seamă, adăugă alcarrenul. Pe madrileni îi costă cam scump lipsa de respect pe care o au faţă de el. Adevărul este că ei învaţă să înoate la bazin şi după aia vin să facă practică în rîul ăsta ; îl văd atît de pirpiriu, cu apa nici măcar pe jumătate de adîncă faţă de cea din bazin, şi se lasă în voia lui crezînd că e un fel de joacă. Ah, da, da ! Pirpiriu este vara, e-adevărat ; dar, dragă, ceea ce nu ştiu ei e că apa rîului ăstuia are mîini şi unghii, ca o fiinţă vie, ca să poată înhăţa oamenii şi să-i devoreze cît ai zice peşte ; ei asta nu ştiu.

— Mare diferenţă faţă de bazin ! spuse Amalio. E plin de vîrtejuri. Niciodată nu ştii ce te-aşteaptă ! Apele lui au şapte straturi cu tot felul de coturi, schimbări de direcţie şi gropi. E o fiinţă vie, mai vicleană ca o vulpe şi mai periculoasă ca un cuib de vipere, asta e ce curge pe albie în loc de apă. Nu-i deloc o fiinţă în care să ai încredere. E nemaipomenit de prefăcut, şi asta îi sporeşte şi mai mult misterul, urmă rîzînd.

Alcarrenul adăugă :

— Iarna, iarna ar trebui să vină să-l vadă, cînd se umflă și devine ca o fiară. Ca să știe cu ce fel de individ au de-a face.

— Bine ai spus, încuviință ciobanul. Într-o zi din martie cînd i se umflă gușa la fel ca unui cocoș gata de luptă. Cînd mugește și îți umflă scurt pe sus grădină cu gard și cu pomi cu tot, și pe urmă ți le aruncă la mal transformate complet într-o plajă căreia nu-i lipsesc decît umbrelele de soare și căsuțele alea colorate, așa cum se văd în locurile de vacanță ; spun cumva minciuni ?

Cei prezenți rîdeau, și alcarrenul interveni din nou :

— Să mai spună cineva că n-are mîini și unghii dacă smulge pînă și copaci din rădăcină. Apa, așa cum e ea, n-ar putea să facă asta niciodată.

— Așa-i, confirmă ciobanul, ai dreptate.

Îi privi zîmbitor, în liniște ; se sprijinea cu mîinile pe bîta așezată în fața burții supte care se zgîrcea sub lărgimea pantalonilor din postav gălbui ce-i ajungeau pînă la genunchi. Așa cum stătea, umerii i se înălțau din cauza staturii scunde împungîndu-i cămașa cu muchiile lor osoase. Capul lui turtit se înfunda între umeri, și zîmbetul îi lărgea trăsăturile feței comprimate între fruntea pleșuvă și enormă și mandibula mare, ca de broască.

— Adevărat, e măreț cînd vrea el, continuă, legănîndu-se în bîtă ; face eforturi ca să fie rîul

care este, că pîrîu nu e totuși, nu e pîrîiaș, dar nici fluviu. Cînd, în martie, îți zice „la o parte" și începe să-i fiarbă sîngele, să se înfurie și să clocotească ca o ciorbă, să care crăci și tufișuri săltîndu-le și aruncîndu-le pe deasupra curentului, și bîrne, trunchiuri de copaci, animale moarte, cîini, pisici și iepuri, cu burțile umflate ca niște baloane, și oi, și vite mari chiar, pe care ți le lasă apoi să pută unde îi cade lui bine, unde se vede că se satură să le poarte în spinare și-și zice „să-i mai care și mama mare". (Vorbea cu vioiciune.) Îți fură o mioară la San Fernando și organizează o petrecere de derbedei la Vaciamadrid, după care tîrăște din Sierra o moară de apă, ca să instaleze o fabrică de făină de secară și tapioca, cu mașini moderne, chiar lîngă Aranjuez. Și du-te tu să le miroși gura și rîgîielile nesătuilor ăia din Vaciamadrid după ce-au mîncat oița, ca să vezi dacă era a ta sau alta ! Pe dracu ! Să le fie de bine ! (Rîdea.) Lucrul pe care ți-l ia rîul e bun luat ; lasă-l să se ducă la cei care au norocul să-l pescuiască mai la vale. El ia și dă, face stricăciuni și se amuză cum îi place.

— Las-o mai moale, i-o reteză Lucio ; mi se pare că vrei să faci din el mai mult decît au putut să facă vreodată furtunile.

— Da, și mie mi se pare cam mare pentru seara asta, confirmă Mauricio rîzînd. Dacă e așa acuma, în august, în februarie o să ia pe sus toată provincia. Cred că ai cam întrecut măsura.

Ciobanul rîdea.

— Mi-am dat şi eu silinţa. Poate că am mai adăugat cîteva zerouri, aşa cum se obişnuieşte cînd povesteşti.

— Dar văd că îţi face plăcere mare să-l ridici în slăvi, spuse Lucio. În ciuda spaimei pe care zici că ţi-o inspiră, uite cum te însufleţeşti şi cu cîtă pasiune ne vorbeşti de el. La urma urmei se pare că vă înţelegeţi bine, nu-i aşa ?

— Cu respectul cuvenit, răspunsee ciobanul, şi păstrînd distanţele. Să-mi răcoresc picioarele în apă şi să mă aşez puţin pe malul lui, ăsta-i gradul cel mai mare de încredere pe care i-l acord. Acuma, ca să fiu sincer, treaba asta că devine ca un taur furios şi pleacă în goană turbată luînd tot ce întîlneşte în cale am văzut-o eu de cîteva ori, cu ochii mei. Îmi place spectacolul, v-o spun sincer. Mai ales dacă ajung la timp, să văd primul atac. E ceva impresionant.

— Fără oi, poate.

— Mioarele închise, bineînţeles. Ah, nu ; n-o să mai mănînce ei oi în Vaciamadrid cît am să fiu eu cioban aici, vă jur.

— Păi cum a putut rîul să care o oaie aşa departe, oricît de umflat ar fi fost ?

— Foarte uşor, spuse ciobanul rîzînd ; păi în primul rînd pentru că toate sînt foarte slabe, încît un greier ceva mai gras cîntăreşte mai mult ca ele ; şi în al doilea rînd, pentru că e vorba de o pură născocire. Uite, aia n-a fost decît o poveste inventată de mine pentru că stăpînul m-a trimis o dată, în toiul unei fur-

tuni, să-i aduc pielea unei oi pe care o luase Jarama. Dracu s-a dus ! I-am spus că bine, că plec imediat, şi mi-am petrecut toată după-masa jucînd cărţi. A doua zi mă prezint la el cu o faţă serioasă ca să-i spun că oaia a fost mîncată de nişte haimanale din Vaciamadrid şi că pielea au vîndut-o primului venit, aproape pe degeaba. Stăpînul crede toată povestea şi zice bine, că ce să-i facem acuma, s-o las baltă şi să nu mai caut. Atît de convins a fost bietul om ! Din cauză că habar n-avea de nimic, şi pentru că eu am fost foarte grav cînd i-am turnat gogoaşa. Aşa că, asta-i povestea.

Omul cu p.a. înalţă capul.

— Tu ne distrezi, Amalio, îi spuse, cu ceea ce ne povesteşti despre rîu ; dar azi el a făcut să curgă multe lacrimi din ochii anumitor persoane.

— Asta aşa-i, încuviinţă ciobanul. Din fericire sau din nefericire. Nu poate să fie altfel ; unii rîd de ceea ce pe alţii îi face să plîngă. Şi povestea asta cu Jarama nu-i de-acuma ; întotdeauna s-au întîmplat lucruri din astea ; au început să vină aici la rîu nici nu mai ştiu de cînd, cu mult timp înainte de război ; un obicei de hăt-demult ; şi în fiecare vară trebuie să se înece trei sau patru madrileni. De cîţi ani eşti în Coslada ?

— Se fac acuşi patru ani.

— Aşa că ai cel puţin trei veri, cu asta ; şi spune-mi dacă a trecut una măcar fără ca vreun

madrilen să nu piară în ghiarele Jaramei. O nenorocire care e deja veche şi bine cunoscută, aproape un obicei. Astăzi a trebuit să se întîmple. Se vede treaba că a pîndit ziua asta.

— Pe cine a căzut alegerea n-are scăpare, spuse Lucio. E ca o loterie.

— Aşa-i ; dar rîul nu se mulţumeşte fără ceea ce i se cuvine, rosti ciobanul. Şi dacă într-o zi lumea n-ar mai vrea să intre în el, ar ieşi el după oameni.

— Ar fi în stare, da, da, încuviinţă alcarrenul.

Ciobanul rîdea.

— Groaznic, nu ? Rîul ieşind din matca lui şi luînd-o la fugă în urma oamenilor, ca o viperă. Nu te-ai speria, domnule Lucio ?

— Carnea mea e deja prea tare. M-ar scuipa imediat afară.

— Cine ştie, poate că-i place carnea de cocoş bătrîn, spuse alcarrenul căscînd.

Urmă un moment de linişte în timpul căruia Carmelo îşi luă paharul şi bău o înghiţitură mică de vin. Lucio îi făcuse un semn lui Mauricio să umple paharele.

— Întotdeauna rămîi în urmă, îi spuse Mauricio omului cu p.a. Goleşte-l ca să-ţi pot turna.

— Lasă, Mauricio, nu-mi mai pune vin, răspunse. Cînd aude omul lucruri din astea neplăcute, îi trece cheful de băut.

— Cum vrei, zise Mauricio luînd carafa înapoi.

— Ce lucruri, mă rog ? întrebă Macario.

Omul cu p.a. îl privi în față.

— Păi cu asta, răspunse, arătînd spre ușă ; cu ceea ce s-a întîmplat.

— Ah, da.

— O fi o prostie, dar pe mine mă afectează, explică omul cu p.a., parcă scuzîndu-se. Cînd se întîmplă așa ceva e ca și cum ar fi cineva dintre ai mei, deși nu am nici cea mai mică legătură. Nici măcar n-am văzut-o pe fată, închipuiți-vă ; e de-ajuns că au trecut camarazii ei pe-aici, prin fața noastră, că m-a și apucat o stare de indispoziție care o să mă țină pînă mîine. Parc-aș avea gura amară, sau așa ceva, nu știu cum să vă explic.

— Îmi închipui, spuse Macario. Asta după cum e firea fiecăruia. Unii sînt mult mai sensibili, alții mai puțin. Sînt unii cărora nici nu le pasă cînd văd un om făcut bucăți într-un accident de mașină, iar alții, dimpotrivă, sînt așa, ca tine, sau ceva pe-aproape.

Omul cu p.a. comentă :

— Citesc în fiecare zi mulțime de accidente care apar în ziare, cu tot felul de detalii, și nu sînt deloc impresionat ; în schimb aici am asistat la foarte puțin în după-masa asta și așa de repede și totuși sînt întors pe dos ; am o senzație în tot corpul de care nu mă mai poate scăpa nimeni. Ca o presimțire de rău augur, ăsta-i cuvîntul, presimțire de rău augur.

— Da, înțeleg, zise Macario, fără să mai fie atent la ceea ce spunea celălalt.

— De exemplu, în noaptea asta nu mai pot să mănînc, şi poftim pentru ce, încheie omul cu p.a. S-a dus naibii cina !

*

Îl descoperi pe judecătorul de instrucţie printre cei care dansau. Capul lui blond se înălţa deasupra celorlalte. Orchestra cînta o samba. Îl văzu şi judecătorul de instrucţie pe el şi arătă cu mîna spre piept, ca şi cum ar fi întrebat : „Mă cauţi ?“ Dădu din cap afirmativ. Judecătorul se opri din dans şi îi ceru scuze partenerei :

— Scuză-mă, Aurorita, a venit secretarul ; mă duc să văd ce vrea.

— Te-am iertat, Ángel, nu-ţi face probleme. Obligaţiile de serviciu în primul rînd, zise ea zîmbind forţat.

— Mulţumesc, Aurora.

Ieşi de pe ring ferindu-se din calea celorlalte perechi şi se opri în dreptul unei plante cu frunze mari unde se afla secretarul. Acesta îi spuse :

— Nu era aşa de grav ; puteaţi să terminaţi dansul.

— Nu-i nimic. Ce s-a întîmplat ?

— Au telefonat din San Fernando că s-a înecat o fată în rîu.

— Asta mai lipsea, rosti strîmbîndu-se. Cine a sunat ?

— Patrula de serviciu.

Judecătorul se uită la ceas.

— Da. Ai chemat o mașină ?

— E la poartă. A lui Vicente.

— La naiba ! Broasca aia țestoasă...

— Nu era alta. Duminica, după cum știți, nu se găsesc taxiuri ; și cu atît mai puțin astăzi, cînd s-a dat drumul la vînătoarea de prepelițe.

— Bine, mă duc să le spun celorlalți că plec. Vin imediat înapoi.

Traversă sala și se apropie de o masă.

— Îmi pare rău, prieteni, trebuie să plec.

Luă de pe cristalul mesei o brichetă argintată și un pachet de țigări Philips.

— Ce s-a întîmplat ? îl întrebă fata care dansase cu el.

— S-a înecat cineva.

— În rîu ?

— Da, dar nu aici în Henares, ci în rîul Jarama, la San Fernando.

— Și, bineînțeles, trebuie să pleci imediat.

Judecătorul dădu afirmativ din cap. Avea un costum de culoare închisă și o garoafă la butonieră.

— Găsesc că e tare de prost gust să te îneci la ora asta și mai ales duminica, spuse cineva de la masă. Te compătimesc.

— El și-a ales profesia.

— Deci pe mîine, urmă judecătorul.

— Mai ai aici, uite. Termină-l, îi spuse un tip cu ochelari, oferindu-i un pahar foarte înalt în care plutea o feliuță de lămîie.

Judecătorul i-l luă din mînă şi bău. Orchestra tăcuse. O fată îmbrăcată în bleu se apropie de masă însoţită de un tînăr în haină de culoare deschisă.

— Angel trebuie să plece, îi informară.

— Da ? De ce ?

— Îl cheamă datoria.

— Ce neplăcut ! Îmi pare rău...

— Şi mie, spuse judecătorul. Distracţie plăcută.

— La revedere, Angelito.

— La revedere la toţi.

Salută cu un gest al mîinii şi se întoarse. Traversă ringul de dans îndreptîndu-se spre secretar.

— Gata, îi spuse, fără să se oprească.

Secretarul ieşi cu el şi străbătură un culoar larg, cu tavanul lucrat în stuc ; ajunseră în holul de primire. Portarul, un bătrîn cu galoane şi nasturi auriţi, lăsă de-o parte ţigara văzîndu-i că se apropie, şi se ridică cu greu din scaunul lui de răchită.

— Noapte bună, domnule judecător, mergeţi cu bine, spuse în timp ce-i deschidea uşa mare cu vitralii în care erau încastrate litere lustruite.

Muzica se auzi din nou în spatele lor. Judecătorul privi un moment spre sală.

— Pe mîine, Ortega, îi spuse portarului trecînd pragul.

Afară îi aştepta o maşină maro, marca Balilla. Şoferul avea mînecile suflecate şi stătea

sprijinit de bara de protecție. Salută și deschise portiera. Judecătorul se opri un moment în fața mașinii și ridică ochii spre cerul înstelat. Apoi își înclină corpul înalt și intră în mașină. Secretarul intră în urma lui și șoferul închise portiera. În dreapta vedeau figura portarului care-i privea din spatele literelor alambicate ale vitraliilor enorme : CAZINOUL ALCALA. Șoferul dădu ocol mașinii și se așeză la volan. Motorul nu porni imediat, tușea. Trase șocul și atunci porni fără greutate.

— Vicente, spuse judecătorul, cînd trecem pe lîngă casa mea oprește o clipă, te rog (Se adresă secretarului :) Îi las vorbă mamei că plecăm, să mănînce ele fără să mă aștepte.

Treceau prin Plaza Mayor. Nu era țipenie de om. Doar silueta lui Miguel de Cervantes sus, pe soclu, slab, cu pana și cu spada lui, în mijlocul părculețului, sub luna neclintită. Din baruri ieșea lumină și fum. Înăuntru se zăreau nedesluşit oameni îngrămădiți lîngă tejghele. Mașina opri.

— Du-te dumneata, Vicente, îi spuse judecătorul, fii amabil. Spune-i femeii din casă că plecăm la San Fernando și că s-ar putea să întîrzii cîteva ore.

— Da, domnule judecător.

Coborî din mașină și sună la una din uși. Ușa se deschise și șoferul vorbi cu femeia de serviciu a cărei figură se profila în prag, în lumina ce ieșea din casă. Tocmai terminase de transmis mesajul, dar ușa nu se închise pentru că o

altă femeie apăru în spatele fetei, o dădu la o parte şi străbătu trotuarul pînă la maşină.

— Fără să mănînci nimic, dragul meu ? spuse aplecîndu-se la portieră. Ia măcar un sandviş. Şi dumneata, Emilio. Hai, veniţi amîndoi.

— Eu am mîncat, doamnă, vă mulţumesc, răspunse secretarul.

— Atunci tu, dragule. Cît întîrzii ?

— Nu, mamă, mulţumesc, nu mi-e foame. Am luat o gustare la Cazinou. Cînd mă întorc. Lasă-mi mîncarea în bucătărie.

Şoferul trecu la locul lui. Femeia făcu un gest contrariat.

— Nu ştiu de ce te las să pleci aşa. Pe urmă vii şi mănînci totul rece, fără nici o plăcere, şi fără să simţi gustul mîncării. Nu vrei deloc să m-asculţi. Atunci hai, plecaţi, dacă n-ai chef. Ce să fac ?

Se retrase de la gemuleţ.

— La revedere, mamă.

Motorul porni.

— La revedere, băiete. (Se apleacă un moment să-l vadă pe secretar înăuntrul maşinii care deja pornise.) La revedere, Emilio.

— Noapte bună, doamnă, răspunse.

Şoferul schimbă într-a doua mergînd pe mijlocul şoselei şi în urma lor uşa casei judecătorului se închise la loc. Trecu într-a treia mergînd drept înainte şi intră pe sub arcul de piatră în autostradă. În stînga, neagră şi aproape, enorma copaie răsturnată a dealului Viso era nimbată de lumina lunii cu un tiv lăptos, violaceu.

— L-ai anunțat pe medicul legist ?

— Da, domnule. Mi-a spus că vine cu mașina lui mai tîrziu sau în momentul în care îl chemăm noi.

— Bine ; spuneai că e o fată tînără, nu ?

— Așa am înțeles la telefon.

— Nu ți-a dat mai multe detalii ? N-a spus dacă e din Madrid ?

— Ba da, domnule judecător, într-adevăr, din Madrid spunea că este.

— Duminica locul acela e ticsit de madrileni. La ce oră s-a întîmplat ?

— Asta nu vă pot spune. A telefonat pe la zece și ceva.

Acum alergau drept înainte, spre luminile din Torrejón. Judecătorul scoase pachetul de Philips Morris.

— Vrei să fumezi, Vicente ?

Șoferul își luă mîna de pe volan, o întinse înapoi, peste umăr, fără să întoarcă totuși capul.

Judecătorul îi puse țigara între degete.

— Dumneata tot fără vicii din astea mărunte, nu-i așa ?

— Nici mari ; vă mulțumesc.

În stînga, scăldată în lumina lunii, vedeau valea rîului Henares ce se vărsa în Jarama. Secretarul privi cu coada ochiului reverul hainei judecătorului, de care era prinsă o garoafă. Flacăra brichetei lumină tapiseria mașinii. Șoferul întoarse capul într-o parte ca să primească foc din mîinile judecătorului, fără însă să-și ia ochii

de la fascicolul de lumină care înainta pe piatra pavajului. În stînga, foarte departe în urma lor, un şir de deluşoare se desluşeau vag în lumina difuză, proiectate pe cerul albastru şi prăfos. Un lanţ de coline din piatră de var şi marnă de un alb gălbui se profila în vale ca nişte omoplaţi fosili ai pămîntului. Apoi maşina fu săgetată brusc de o lumină foarte puternică care o atacă din spate. Claxonul strident al unui turism cerea liberă trecere, şi lumina îi depăşi imediat, prin stînga, cu un geamăt de cauciucuri noi ce cîntau pe caldarîm. În momentul următor, Chrysler-ul le arătă crupa lui neagră şi îngustă, apoi luminile lui roşii se depărtară în mare viteză.

— Americani, spuse şoferul.

— Păi ce altceva ar putea fi ? îi replică secretarul.

— Le-am văzut numărul. Aşa sînt de acord că se poate merge şi pînă la capătul lumii.

— Da, cu o maşină ca asta, cred şi eu.

— Cînd noi o să ajungem la San Fernando, ei o să fie deja plictisiţi de-atîta stat în Madrid. Asta în cazul în care nu se fac praf înainte, lovindu-se de vreun stîlp de pe marginea şoselei.

— Cine aleargă repede, repede oboseşte, filozofă secretarul.

— Ăsta-i avantajul nostru ; cu dricul în care mergem nu e nici un pericol, spuse şoferul. Trebuia să existe şi un avantaj.

— Normal.

Judecătorul stătea tăcut. Lăsară în stînga șoseaua spre Loeches și intrară în Torrejón de Ardoz. Era încă suficientă lumină pe porțiunea de șosea ce traversa satul și cîteva grupuri se dădură în lături la trecerea mașinii. Alte persoane erau așezate în linie sau în cerc la ușile localurilor. În trecere, se vedeau interioarele cîrciumilor luminate și stridența afișelor colorate ce atîrnau pe pereții vopsiți în albastru indigo. Lăsară în urmă turla bisericii care le trimise reflexul razelor de lună din olanele sale albastre. Umbra înaltă și colțuroasă a turlei se ițea deasupra acoperișurilor caselor. Apoi șoseaua începu să coboare spre pîrloagele Jaramei, și în depărtare se zăriră luminile dispersate din Coslada și San Fernando, de partea cealaltă a panglicii strălucitoare a rîului. Șoseaua alerga în linie dreaptă, flancată de arbori, pînă la Puente Viveros. La ieșirea de pe acest pod părăsiră șoseaua și făcură la stînga, luînd-o pe drumul spre San Fernando de Henares. Automobilul se hurduca în gropi. Judecătorul întrebă :

— Unde ți-a spus jandarmul că era locul întîmplării ?

— La baraj.

— Știi să ajungi acolo, nu-i așa, Vicente ?

— Da, domnule.

Găsiră deschisă bariera de la trecerea peste calea ferată. Mașina se hîțînă puternic cînd trecu peste șine. În față, pe mîna stîngă, pomii înalți și întunecați de pe proprietatea lui Cocherito de Bilbao ascundeau silueta vilei, al cărei acoperiș sclipea printre frunze.

— Cu asta, spuse judecătorul, numărul victimelor pe care le-a înghiţit Jarama ajunge la nouă.

Şoferul clătină din cap dezaprobator.

— De fapt înecaţi sînt opt ; mi-am adus aminte, rectifică judecătorul ; pentru că una a fost fata aceea pe care logodnicul ei a aruncat-o de pe podul de la calea ferată. Îţi aduci aminte, Emilio ?

— Da, îmi amintesc. Sînt vreo doi ani de-atunci.

Cotiră din nou la stînga, pe drumul dintre vii, şi apoi începură coborîşul spre dreapta, pînă chiar lîngă bufete. Maşina se opri sub copacul mare şi din căsuţe ieşiră cîteva persoane ; alte figuri apărură în pragul uşilor luminate, să vadă cine venea. Se retraseră respectuoşi din uşă cînd intră judecătorul. Acesta făcu ochii mici în momentul în care dădu de lumina din local. Vicente rămase afară.

— Bună seara.

La mese se făcu linişte şi cei prezenţi îi priveau atenţi. Judecătorul avea părul blond şi ondulat pe frunte şi era mult mai înalt decît secretarul şi decît ceilalţi care stăteau în picioare lîngă tejghea.

— Ce mai faceţi ? îl întrebă Aurelia.

— Bine, mulţumesc. Spuneţi-mi, pe unde e victima accidentului ?

— Păi chiar acolo, domnule judecător. (Arătă cu mîna undeva în stînga, dincolo de uşă.) Chiar

în faţă. Se vede de-aici. Nu treceţi decît podeţul. Adică, staţi... Tu, copile ! strigă spre bucătărie.

Apăru imediat un băiat de după pînza ce ţinea loc de uşă.

— Uite, îţi scoţi ăsta şi te duci imediat cu domnul judecător ! îi spuse Aurelia. Fuga !

— Vă mulţumesc, nu trebuie să vă deranjaţi.

— Nu-i nici un deranj !

Băiatul îşi aruncase deja şorţul.

— Altceva, doamnă ; acolo nu e lumină, nu-i aşa ?

— Nu este ; aveţi dreptate.

— Păi atunci, uitaţi, poate sînteţi atît de amabilă să ne daţi o lanternă.

— Lanternă ? Asta nu ; aşa ceva n-am. Cu multă plăcere, dacă aş avea. (Se gîndi o clipă.) Am însă felinare, din alea, ştiţi, cu ulei. Asta da, un felinar aş putea să vă dau, dacă doriţi. Vi-l aducem într-o clipă.

— Bine, fie şi un felinar, spuse judecătorul. Ceva care să lumineze, e de-ajuns.

Aurelia se întoarse spre băiat :

— Ai auzit ! Coboară fulger în pivniţă şi să vii imediat cu un felinar. Îl iei pe cel mai nou. Dar repede, ai înţeles ?

Băiatul o şi rupsese la fugă.

— Şi să ai grijă să-l ştergi de praf ! îi strigă în urmă.

Apoi îşi îndreptă imediat glasul spre uşa bucătăriei :

— Luisa, Luisa... auzi, adu repede bidonaşul cu ulei şi feştilele alea noi de după sobă !

— Îndată, mamă ! răspunse o voce tînără din partea cealaltă a perdelei care acoperea intrarea.

Aurelia se întoarse spre judecător :

— E gata într-o clipă.

— Mulţumesc, doamnă. Eu am o lanternă acasă, dar.... zise ridicînd din umeri.

— Aici, cu ceea ce putem vă ajutăm, ştiţi doar. Nu ne deranjaţi niciodată. (Făcu o pauză şi continuă clătinînd din cap :) Nenorocirea este că întotdeauna se întîmplă să fie în cazuri din astea triste. Ne-ar face mare plăcere să vă putem servi şi să vă fim de folos în ocazii mai plăcute, nu ca astea care v-aduc la noi.

— Da, mai bine nu m-aţi cunoaşte în calitatea asta.

— Adevărat, domnule judecător, aşa e. Am fi preferat, desigur, deşi asta nu înseamnă că nu avem toată stima pentru dumneavoastră...

Judecătorul încuviinţă distrat :

— Bineînţeles.

— ...şi că nu puteţi veni pe la noi cu prietenii dumneavoastră într-o zi de duminică, să vă primim aşa cum ne-ar place. Şi pe urmă...

— Poate, într-o zi ; mulţumesc.

Intră fata cu feştila şi uleiul.

— M-aş bucura să fie aşa, domnule judecător. Adu, tu, lasă-le aici. Dar blegul ăla ce tot face acolo ? (Se duse spre uşa pivniţei.) Erneee!! Ernesto ! Ce s-a întîmplat ? Ce tot faci acolo, poţi să-mi spui şi mie ?

Ascultă răspunsul băiatului şi apoi strigă :

— Hai, adu-l încoace cum o fi ! Nu pricepi că aşteaptă domnul judecător ?

Se întoarse din nou la mijlocul tejghelei.

— Scuzați-ne, domnule judecător, dar copilul ăsta nu-i bun la nimic. Tot timpul ne luptăm cu el.

— Nu face nimic.

Apăru băiatul.

— Ți-am spus să-l ștergi de praf pe dinafară, popîndăule, nu să-i scoți lustrul ca Sfîntului Potir. Dă-l încoace, hai, dă-mi-l, tontule !

Interveni cineva din cei care stăteau în jurul tejghelei :

— Pe băiatul ăsta tu îl strici, Aurelia, cu scatoalcele astea pe care i le arzi la fiecare minut.

— Tu vezi-ți de treaba ta !

— Așa n-ai să-l faci să fie mai descurcăreț. Cu sistemul ăsta nu reușești decît să bagi tot mai mult frica în el.

— Te-a întrebat cineva de vorbă, ia spune ?

— Mă revoltă, la dracu, mă revoltă !

Trase un pumn în marmura tejghelei și ieși din local.

— Ia uite !... urmă Aurelia întorcîndu-se spre alți doi tipi care stăteau la tejghea. Ați mai văzut așa ceva ? Nici măcar din respect față de domnul judecător, care e prezent aici...

O priviră fără expresie și nu spuseră nimic. Aurelia ridică din umeri. Deschise gemulețul felinarului și scoase rezervorul în care era băgată feștila.

— Pot să vă ajut ? o întrebă secretarul.

— Nu, că vă murdăriți.

— Dați-mi să-i scot fitilul ăsta, e consumat. Mă amuză.

Aurelia desfăcu rezervorul şi dădu secretarului partea de sus.

— Poftiţi. E murdar rău. De şase sau opt luni de cînd n-au mai fost folosite. De astă iarnă.

Ea se apucă să şteargă cu o cîrpă partea de jos, în timp ce secretarul scotea cu un beţigaş resturile feştilei carbonizate care astupau tubuleţul. Apoi Aurelia începu să răsucească între degete vîrful noii feştile.

— Îmi daţi voie ?

Secretarul îi dădu capacul şi ea trecu feştila prin orificiu. Umplu apoi cu ulei proaspăt micul recipient şi şterse cu degetul picătura care se prelinsese pe gîtul bidonaşului. Îmbină cele două părţi care se îmbucară perfect. Băgă rezervorul în felinar şi îl fixă de marginile făcute special în partea de jos a acestuia. Unul din cei doi bărbaţi de la tejghea aprinse un chibrit şi-l apropie de feştilă.

— Excelent ! spuse judecătorul cînd flăcăruia începu să se înalţe.

Aurelia închise felinarul şi flacăra rămase între cei patru pereţi de sticlă. Îl ridică de toartă şi i-l dădu băiatului.

— Ia-l, du-l tu ! Şi ai grijă să nu-l scapi !

— Dar nu-i nevoie să meargă el, zise judecătorul, îl putem duce şi noi.

— Lăsaţi. De ce să-l duceţi dumneavoastră ? Sînteţi cu haine bune şi vă puteţi murdări. Îl duce băiatul, că tot n-are ce să-şi murdărească. O să meargă înainte şi aşa o să vedeţi pe unde călcaţi, că e foarte întuneric acolo.

— Bine, atunci să mergem. La revedere, doamnă, şi multe mulţumiri.

Se adresă apoi celor prezenţi :

— Bună seara.

Se auzi un murmur de salut de la mese. Aurelia ieşi cu ei pînă în prag.

— E-aici, aproape, ştiţi unde ? Imediat ce treceţi pasarela ; un fel de podeţ. De partea cealaltă o să-i vedeţi pe cei doi jandarmi. Vă conduce băiatul.

— Am înţeles, încheie judecătorul, depărtîndu-se.

Secretarul luă din maşină o carpetă şi o pătură. Trecură pe sub copacul imens a cărui coroană acoperea luna, făcînd o umbră deasă. Intrară apoi pe potecuţa îngustă dintre tufişuri şi rugi, care-i obligă să meargă în şir indian. Copilul mergea în frunte cu braţul subţire şi lung ridicat deasupra capului purtînd felinarul ce se legăna încoace şi încolo ; umbra mică a secretarului, îmbrăcat în negru, cu chelia lui rozulie şi cu ochelari cu ramă metalică ; în sfîrşit, judecătorul, blond şi înalt de statură, care rămăsese mai în urmă şi acum se apropia cu paşi mari, ajutat de picioarele lui tinere. Ieşiră apoi pe malul braţului mort al rîului, şi secretarul se opri la doi paşi de podeţ.

— Aşteaptă, băiete.

Copilul se opri. Secretarul se întoarse spre judecător :

— Domnule judecător...

— Ce s-a întîmplat, Emilio ?

— N-am avut curajul să vă întreb mai devreme : v-aţi uitat la reverul hainei ?

— Nu. De ce ?

Îşi aplecă capul spre piept şi văzu garoafa.

— Drace ! ai dreptate. Nici măcar nu mi-am dat seama. Îţi mulţumesc că mi-ai atras atenţia la timp.

Se apropie mai mult de secretar, oferindu-i reverul.

— Scoate-mi-o tu, te rog. E prinsă pe dos cu ace cu gămălie.

— Băiete, apropie lumina aia.

Copilandrul se execută şi ridică pe cît putu felinarul spre capul înalt al judecătorului de instrucţie, al cărui păr luci blond în lumina flăcării. Secretarul se căznea neîndemînatic, apropiindu-şi ochelarii de reverul judecătorului. Reuşi, în sfîrşit, să scoată acele, şi judecătorul trase de garoafă şi rămase cu ea în mînă.

— Mulţumesc, Emilio. Acum putem să mergem.

Cele trei siluete trecură în şir indian peste podeţul de lemn. Copilul tot înainte, cu felinarul care îi dansa în mînă. Judecătorul trecu ultimul şi aruncă garoafa în apa murdară, în timp ce scîndurile scîrţîiau sub greutatea lui. La ieşirea de pe pod le veni în întîmpinare jandarmul Gumersindo. Muşamaua neagră a tricornului luci în clipa în care Gumersindo intră în bătaia luminii felinarului.

— La ordinele domniei voastre.

Bătaia din călcîie fu amortizată de nisip.

— Bună seara, îi spuse judecătorul. Ia să vedem.

Se apropiară de malul rîului. Toată lumea se ridicase în picioare și înconjură în liniște cadavrul. Se auzea zgomotul apei ce cădea la stăvilar. Judecătorul îl apucă pe băiat pe după gît.

— Apropie-te, drăguțule, așază-te aici. Ține-mi lumina deasupra, nu-ți fie frică.

Băiatul își întinse brațul gol și îl ținu orizontal, cu felinarul atîrnînd deasupra cadavrului.

— Să vedem. Descoperiți-l, spuse judecătorul.

Jandarmul cel tînăr înaintă ca să execute ordinul judecătorului.

— Dumneata stai pe loc. Secretarul.

Acesta se aplecase deja peste corpul întins și dădu la o parte rochia și prosopul care îl acopereau. Pielea avea o albeață vineție ce contrasta cu negrul costumului de baie. Judecătorul se lăsă pe vine și privirea lui se plimbă peste tot trupul, examinîndu-l de-aproape.

— Întorceți-l cu fața în sus.

Secretarul îl ridică dintr-o parte și corpul cedă căzînd inert în noua poziție. Fire de nisip i se lipiseră de piele în partea care fusese lipită de sol. Judecătorul îi îndepărtă părul de pe ochi.

— Dă încoace lumina aia.

Luă felinarul din mîna copilului și-l apropie de fața Lucitei. Pupilele aveau o strălucire tulbure ; păreau niște bucățele de oglindă acoperite de praf sau mici fragmente de tinichea. Gura îi era deschisă ; în felul în care ținea bu-

zele, părea gura unui pește. Judecătorul se ridică.

— Cînd ați ajuns dumneavoastră ?

— Noi, domnule judecător ?

— Da, dumneavoastră.

— Păi noi am sosit la fața locului în momentul critic, cînd acești domni depuneau victima pe mal.

— La ce oră a fost ?

— Faptul s-a petrecut aproximativ în jurul orei douăzeci și unu și patruzeci și cinci de minute, sper să nu mă înșel.

— Da. Zece fără un sfert deci, spuse judecătorul. La care domni vă refereați ?

— La noi, domnule răspunse băiatul din San Carlos ieșind în față. La noi patru.

— Da ; intrase să facă baie cu dumneavoastră?

— Nu, domnule judecător. Noi ne-am aruncat în apă cînd am auzit strigăte de ajutor.

— Ați văzut bine de pe mal cum s-a petrecut ?

— Era deja întuneric, domnule. Nu se distingea decît mișcarea de la suprafața apei.

— Cine striga după ajutor ?

— Domnul acesta și domnișoara de colo ; erau în apă.

Judecătorul întoarse capul spre Paulina și Sebastián. Îl întrebă din nou pe student :

— Ați putut aprecia care era în acel moment distanța dintre ei și victimă ?

— După aprecierea mea, vreo douăzeci de metri.

— Nu mai puţin ?

— Nu cred, domnule.

— Şi nu mai era nimeni în apă mai aproape de victimă ?

— Nu, domnule judecător, nu se vedea nimeni altcineva în rîu.

Judecătorul se întoarse spre Sebastián :

— Dumneavoastră sînteţi de-acord în principiu cu ceea ce afirmă dînsul ?

— Da, domnule judecător.

— Şi dumneavoastră, domnişoară ?

— Şi eu, răspunse Paulina, lăsînd capul în jos.

— Nu răspundeţi „şi eu", spuneţi da sau nu.

— Da, da, domnule.

Avea o voce plîngăreaţă.

— Mulţumesc, domnişoară. (Se adresă studenţilor :) Dintre dumneavoastră, cine a fost primul care a ajuns în apă lîngă victimă ?

— Eu, domnule, răspunse Rafael. M-am lovit de corp la suprafaţa apei.

— Da. Şi nu aţi putut remarca în acel moment dacă mai dădea încă vreun semn de viaţă ?

— Nu, domnule judecător, nu dădea nici un semn de viaţă.

— Bine, vă mulţumesc. Pentru moment, nimic altceva. Nu plecaţi niciunul din cei care aţi fost opriţi mai devreme de jandarmi. Dacă cineva doreşte să declare *motu propio* vreun fapt legat de acest caz, poate, de asemenea, să rămînă.

Se adresă secretarului :

— Domnule secretar, procedează la ridicarea cadavrului şi la strîngerea hainelor şi a obiectelor ce aparţin victimei.

— Da, domnule.

— Poţi invita pe trei sau patru dintre aceşti tineri să te ajute la transportarea trupului. Deocamdată îl ducem la localul Aureliei, pînă ce soseşte îngrijitorul cimitirului. Jandarm !

— Ordonaţi, domnia-voastră.

— Dumneata te ocupi să-l anunţi telefonic pe îngrijitorul cimitirului. Du-te chiar acum. Îi spui să vină urgent, să se prezinte la mine.

— Da, domnule. La ordinele dumneavoastră.

— În felul ăsta punem cît mai curînd cadavrul la dispoziţia medicului legist.

Rafael şi camarazii lui se apropiaseră de secretar. Băiatul cu pantalonii uzi îi spuse încet :

— Uitaţi, putem chiar noi să vă ajutăm, dacă n-aveţi nimic împotrivă. Ceilalţi o cunoşteau şi probabil le-ar veni mai greu.

— De-acord ; dumneavoastră. Haideţi, atunci ! Apropie-te, băieţaş, adu lumina aia.

Copilul se apropie cu felinarul în mînă şi secretarul desfăcu pătura pe care o adusese şi o întinse lîngă trup. Apoi Rafael şi băiatul cu pantalonii uzi îl rostogoliră pînă la mijlocul păturii. Îi petrecură deasupra ambele capete, acoperind trupul complet.

— E bine aşa.

Secretarul luă din mîinile jandarmului geanta şi cutia de alimente a Lucitei şi le puse la un loc cu prosopul şi rochia.

— Asta-i tot ce avea ?

— Da, domnule.

— Să mergem atunci. Cu atenţie. Tu, băiete, mergi înainte cu lumina, cum ai făcut şi cînd am venit. Domnule judecător...

Judecătorul privea spre rîu ; se întoarse.

— Gata ? Bine. Jandarmul să se ocupe să vină toţi cei care au fost solicitaţi. Să mergem.

Cei patru studenţi ridicară pătura ţinînd fiecare de cîte un colţ. Băiatul cu muzicuţa cuprinse trupul pe dedesubt, ţinîndu-l ridicat, să nu se tîrască pe jos. Întregul grup se puse în mişcare tăcut, în urma băiatului cu lumina. În spatele celor cinci mergeau judecătorul de instrucţie şi secretarul ; apoi prietenii Lucitei, urmaţi de jandarm, care-şi ţinea degetul mare pe după cureaua puştii. Trecură cu băgare de seamă podeţul ; apoi, cei care duceau corpul aproape că nu mai încăpură pe poteca îngustă dintre tufişuri. Băiatul întoarse felinarul spre ei înaintînd acum cu spatele ; hainele băieţilor se agăţau de spini cînd şoldurile li se agăţau de pereţii de rugi. Ajunseră la copacul cel mare. Judecătorul o luă înainte şi le spuse :

— Opriţi aici un moment. Mă-ntorc imediat.

Lăsară povara jos, pe pămînt, între scaunele şi mesele de pe mica esplanadă. Vicente, şoferul, se apropie să-l privească sub lumina slabă a celor două beculeţe ce mai rămăseseră aprinse. Sosiră şi ultimele persoane, şi acum toată lumea stătea şi aştepta. La zece paşi de ei, lumina reuşea să facă vizibile angrenajele

ambelor porţi ale stăvilarului : două roţi dinţate cu pivoţi imenşi din fier, drepţi şi înalţi, la capătul digului. Se auzea acolo zgomotul apei ce cădea de la înălţime. Judecătorul se încrucişă pe drum cu jandarmul cel bătrîn, care ieşea din local.

— L-ai anunţat ?

— La ordinele dumneavoastră. Da, domnule. A spus că vine imediat.

— Bine, spuse judecătorul, trecînd pragul bufetului. Doamnă !

— Spuneţi, domnule judecător.

Venea în grabă, zeloasă, ştergîndu-şi mîinile de şorţ.

— Uitaţi, aş dori să depunem victima undeva pînă ce vine îngrijitorul cimitirului s-o preia.

Aurelia îl privea şovăitoare.

— Aici, înăuntru ? întrebă cu o voce slabă. Domnule judecător, dar vedeţi, mai sînt clienţi înăuntru...

— Înţeleg, dar nu pot face altfel.

— Vă rog, domnule judecător, dacă ar fi după mine... O oră la care să nu fi fost nimeni...

— Faceţi cum credeţi. Nu-i obligatoriu. Aveţi tot dreptul să refuzaţi găzduirea cadavrului.

— Oh, nu, domnule judecător ; cum aş putea face aşa ceva ! Ce groaznic ! Nici aşa nu, domnule judecător. Doar din cauza clienţilor, credeţi-mă, de-aia spuneam.

— Doamnă, i-o reteză judecătorul. Motivele nu se justifică, în cazul ăsta. N-aveţi de ce să-mi

dați explicații. Singurul lucru pe care doresc să-l știu este dacă vreți sau nu vreți.

— Și ce-ați vrea să fac, domnule judecător ? Cum aș putea să-i închid ușa ? (Ridică ochii în sus.) Mă puneți între zid și pușcă...

— Îmi pare rău, doamnă ; exact asta mi-e meseria ; să pun oamenii între zid și pușcă. Nu pot să fac altfel. Vreți să-mi arătați unde ?

— Unde ? Păi uitați, chiar aici, în pivniță, e bine ? Aici, în spate.

Arătă cu degetul mare spre o perdea din pînză de sac.

— În spatele pînzei.

— Perfect, mulțumesc. Mă duc să le spun s-o aducă.

Ieși.

— Puteți intra ! Patroana are să vă spună unde să-l lăsați. (Vorbi pentru cei din spate.) Să vină și un jandarm ! strigă el cu degetul arătător îndreptat în sus. Ceilalți așteptați aici, afară.

— La ordinul dumneavoastră.

Era jandarmul tînăr. Judecătorul îi răspunse cu un gest. Intră apoi cu spatele în casă, precedîndu-i pe cei cinci care duceau cadavrul.

— Ridicați puțin. Aveți grijă că e o treaptă.

Toți bărbații care erau în local se ridicară în picioare și se descoperiră. Rămaseră nemișcați, într-o liniște de mormînt, cu privirile ațintite spre trupul care trecea pe lîngă ei. Unii își făceau cruce în grabă, lăsînd în aer plescăitul sărutului ușor de pe degetul mare.

— Pe-aici, spuse Aurelia. Sînt vreo șase trepte.

Îi dirijară spre pivniță prin spatele tejghelei.

— Așteptați, că nu se vede..

Uni cele două capete ale unui elastic ce atîrna de zid și pivnița se lumină prin pînza de sac ce servea drept perdea. Se grăbi s-o dea la o parte și o ținu așa pînă cînd ceilalți trecură ducînd corpul Lucitei și coborîră cele șase trepte, urmați de judecător, secretar și jandarm. Ajunseră într-o peșteră artificială, scobită în piatra calcaroasă a malului înalt de care se sprijinea casa și căreia îi servea de zid în spate. Se adîncea cam opt, zece metri în rocă și avea cam cinci metri lărgime și cam tot atîția pînă în tavan. Bolta era nefinisată, cioplită brut, la fel ca și pereții. Dar suprafața abruptă a rocii fusese spoită insistent, în straturi repetate de-a lungul anilor, și grosimea varului ajunsese deja să acopere adînciturile și să rotunjească colțurile ce ieșeau în afară. Lăsară jos trupul Lucitei.

— Dumneata rămîi. Ceilalți sînt rugați să iasă.

Privirea lui Rafael se plimbă pe tavanul boltit, în timp ce camarazii lui ieșeau afară. Vedea că pe alocuri albeața văruielii vechi era întreruptă de cîte o pată din care se prelingeau dîre verzui cu flori de mucegai ce atîrnau de tavan și de pereți în smocuri lungi. Aurelia stătea încă în prag, în capul celor șase trepte tăiate în rocă ce conduceau în pivniță.

— Încă o rugăminte, doamnă, am nevoie de-o masă și de trei scaune, dacă sînteți amabilă.

— Vi le aduc imediat.

Judecătorul scoase țigările.

— Vom face în așa fel încît să puteți pleca cît mai repede cu putință. Sînt formalități care trebuie îndeplinite. Fumați ?

— Mulțumesc ; acuma nu.

Pe o latură a pivniței se vedeau trei căzi de lemn foarte mari, cîteva butoaie și oale de pămînt așezate în linie ; în fund, grinzi la colțuri, burlane de sobă înnegrite de funingine, funii de cînepă, capre de tăiat lemne și scînduri murdare de var, operă a vreunui zidar nepriceput ; pe jos, o barcă răsturnată cu fundul în sus, cu lemnul uscat și înconvoiat, o sobă de tuci, cîteva scaune rupte, o roabă, o ușă, bidoane și multe cutii mici de vopsea. Rafael se repezi s-o ajute pe fata Aureliei și pe băiețașul cu felinarul, care apăruseră în capul scării cu masa și scaunele pliante vopsite în verde. Le așezară în mijlocul pivniței și fata se uită la bec pentru ca să le potrivească chiar în dreptul acestuia. Aurelia reveni, despăturind din mers un ziar.

— Îmi pare rău, dar azi nu mi-a rămas nici măcar o singură față de masă curată, domnule judecător. În zilele de duminică se murdăresc toate. Dacă aș avea mai multe, mai multe s-ar murdări.

Întinse ziarul pe masă. Fata și băiatul ieșiră.

— Iertați-ne lipsa asta, dar va trebui să vă descurcați cu ce avem.

— Vă mulțumesc ; nu vă faceți probleme, îi spuse secretarul. E bine și așa.

— Dacă mai aveți nevoie de ceva, știți unde sînt. Strigați-mă doar. Eu sînt acolo (arătă scara,) după perdeluța aceea.

— Bine, mulțumim, răspunse judecătorul pe un ton ce dovedea nerăbdarea. Deocamdată nimic altceva.

— Atunci eu plec.

Aurelia urcă din nou treptele, sprijinindu-și mîinile pe genunchi, și trecu dincolo de perdea. Secretarul se uită la judecător.

— E la fel ca doña Laura.

Zîmbiră amîndoi. Jandarmul cel tînăr privea vechiturile aruncate claie peste grămadă în fundul pivniței. Judecătorul strivi țigara de pîntecele unui ulcior mare.

— Luați loc, vă rog.

Rafael și secretarul se așezară unul în fața celuilalt. Jandarmul lovi ceva, pe jos, cu patul puștii, ca să-l scoată din stratul de praf. Era placa de înmatriculare a unei mașini. Secretarul își scoase hîrtiile. Judecătorul rămase în picioare.

— Numele și prenumele dumneavoastră ?

— Rafael Soriano Fernández.

— Vîrsta ?

— Douăzeci și patru de ani.

— Starea civilă ?

Secretarul scria : „În fața autorităților de anchetă s-a prezentat numitul don Rafael Soriano Fernández, în vîrstă de douăzeci și patru

de ani, necăsătorit, de profesie student, domiciliat în Madrid, strada Peñascales, numărul unu, etajul şapte, apartamentul din mijloc, cu instrucţie şi fără antecedente penale ; care, instruit asupra procedurii, avertizat şi pus să jure conform Legii, declară :

Cu privire la prevederile generale ale Legii : că nu le cunoaşte"...

— Ia să vedem, don Rafael, spuneţi-mi care a fost primul lucru care v-a atras atenţia în cursul accidentului ?

— Am auzit nişte ţipete care veneau din apă.

— Bine. Şi le-aţi localizat de unde veneau ?

— Da, domnule. Ne-am dus la malul apei şi continuau să strige, apoi eu am văzut că erau doi în apă care stăteau unul lîngă altul.

— Victima nu era ?

— Nu, domnule judecător ; dacă ar fi strigat şi victima, aş fi deosebit ţipetele unele de altele. Ei erau aici şi ea acolo, da ? ; adică era o distanţă suficientă ca să nu se confunde vocile, dacă ar fi strigat şi cealaltă fată ; adică ea, spuse arătînd cu un uşor gest al capului spre corpul Lucitei, care zăcea în spatele lui.

— Aşa. Deci aţi distins imediat şi victima în apă, da ?

— Nu atît de bine ca pe ceilalţi doi ; se vedea ceva mai slab. Dar nu se putea confunda.

— Bine, domnule Rafael, şi ce distanţă credeţi că era în momentul acela între ea şi prietenii ei ?

— Da ; păi să fi fost, cred eu, între douăzeci şi douăzeci şi cinci de metri.

— Bine, să zicem douăzeci. Acuma povestiți-mi cum s-a întîmplat ; continuați.

— Păi nimic, domnule judecător ; deci am văzut-o pe fată... Fată, vorba vine ; adică noi nu vedeam ce e, n-am aflat decît după aceea, în clipele acelea nu distingeam decît atît, doar capul unei persoane care se agita în apă...

Jandarmul se oprise lîngă trupul acoperit al Lucitei și îl asculta pe Rafael. Secretarul scria : „...distingînd corpul unei persoane care se agita în apă". Judecătorul nu se așezase ; asculta în picioare, cu brațul sprijinit pe unul din butoaie. Jandarmul căscă și își ridică ochii spre tavan. În jurul becului erau pînze de păianjen ale căror firișoare luceau în lumină.

Judecătorul întrebă apoi :

— Și spuneți-mi, după cîte ați putut observa credeți că dețineți date suficiente ca să afirmați fără posibilitate de eroare că este vorba de un accident, de care nimeni nu se face responsabil ? Bineînțeles, ținînd cont de faptul că și imprudența este un gen de responsabilitate penală.

— Da, domnule judecător ; din ceea ce am văzut personal, am motive temeinice să vă asigur că este vorba de un accident.

— Bine, vă mulțumesc. E suficient.

Secretarul scrise : „Și după ce i s-a dat citire mărturiei depuse, o confirmă și acceptă să semneze". Se auzi o voce în spatele perdelei.

— Permite domnia-voastră ?

— Puteţi pleca. Să vină următorul ! Ah, trimiteţi-mi-l pe prietenul dumneavoastră, vă rog. Cel care a vorbit cu mine adineaori, la rîu.

— Da, domnule ; vi-l trimit imediat. Bună seara.

— Cu bine.

De după pînza de sac apăru un bărbat. Coborî scara, cu şapca în mîini, şi se încrucişă cu Rafael.

— Bună seara. Îngrijitorul cimitirului. Aştept ordinele dumneavoastră, domnule judecător.

Se oprise la trei paşi de masă.

— Îmi amintesc de dumneata. Bună seara.

Bărbatul se apropie.

— Uitaţi, continuă judecătorul ; v-am chemat ca să descuiaţi încăperea de la intrare şi s-o ţineţi pregătită pentru a depozita cadavrul unei fete care s-a înecat în seara asta. O să venim imediat ; aveţi grijă să fie pregătită, de-acord ?

— Da, domnule judecător. Am să fac după cum aţi poruncit.

Secretarul privi spre uşă. Intră studentul din cartierul San Carlos.

— Bine ; şi pe urmă va trebui să nu vă culcaţi şi să aşteptaţi pînă cînd vine medicul legist care trebuie să apară în noaptea asta. Deci ştiţi ce aveţi de făcut.

— Da, domnule judecător.

— Altceva nimic. Puteţi pleca. Cu cît mai repede, cu-atît mai bine.

Studentul aştepta, fără să-i privească, lîngă ultima treaptă de jos.

— La revedere, domnule judecător.

— La revedere. Apropiaţi-vă, vă rog, şi luaţi loc.

Studentul în medicină salută cu o uşoară înclinare din cap în timp ce se apropia. Îngrijitorul cimitirului trecu dincolo de perdea.

— Numele şi prenumele dumneavoastră ?

Secretarul scria în hîrtii : „În continuare s-a prezentat în faţa organelor de anchetă numitul don José Manuel Gallardo Espinosa, în vîrstă de douăzeci şi opt de ani, necăsătorit, de profesie student, domiciliat în Madrid, strada Cea Bermúdez, numărul 139, etajul trei, litera E, cu instrucţia făcută şi fără antecedente penale ; care, instruit asupra procedurii, avertizat şi pus să jure conform Legii, declară :

Cu privire la prevederile generale ale Legii : că nu le cunoaşte.

Cu privire la cele petrecute : că aflîndu-se în excursie cu mai mulţi prieteni în ziua accidentului, în imediata vecinătate a locului numit «Stăvilarul», pe la orele zece fără un sfert seara, a auzit nişte ţipete de ajutor care veneau dinspre rîu ; s-a dus imediat spre locul respectiv cu alţi trei prieteni şi a remarcat imediat, de la mal, corpul unei persoane ce părea că se îneacă, la vreo treizeci şi cinci de metri de locul unde se găsea martorul şi prietenii săi, şi la nu mai puţin de douăzeci de cei care scoteau strigătele de ajutor ce veneau din apă. Că văzînd aceasta, numitul José Manuel împreună cu cei trei camarazi amintiţi mai sus s-au aruncat

neîntîrziat în apă ca să vină în ajutorul persoanei ce se afla în pericol, așa cum au și făcut, înotînd toți trei spre punctul în care o zăriseră inițial. Că pînă să ajungă la persoana aflată în pericol, avînd în vedere că aceasta s-a deplasat dusă de curentul rîului, i-au pierdut urma și încercarea lor de a o salva nu a reușit. Depune, de asemenea, mărturie că efortul făcut atît de către numitul José Manuel, cît și de însoțitorii săi de a o localiza din nou nu a dat rezultat ; afirmă apoi că prietenilor lui li s-a adăugat, după ce săriseră deja în apă, un alt tînăr pe care l-au recunoscut ca fiind unul din cei care i-au strigat în ajutor cu cîteva momente înainte și pe care l-au prevenit să iasă din apă, văzînd că acesta nu știa să înoate bine ; tînărul menționat a continuat să înoate pînă cînd l-au lăsat puterile. Că la puține clipe după aceea, victima a fost în sfîrșit găsită, primul care a atins-o fiind martorul anterior, Rafael, la a cărui chemare a sosit imediat cel care depune mărturie acum, împreună cu ceilalți care se aflau în acel moment în apă ; că după ce s-a constatat că victima era fără viață, au scos-o afară din apă și au depus-o pe mal. Iar acolo, considerîndu-se apt pentru acest lucru, fiind student în medicină, numitul José Manuel a făcut examenul cuvenit, constatînd pe loc că decedase. Întrebat de domnia-sa dacă în virtutea faptelor la care a asistat ar putea să afirme cu certitudine rațională că este vorba de un accident involuntar, fără nici o răspundere pentru terți, martorul afirmă că așa crede.

Şi după ce i s-a dat citire mărturiei depuse, o confirmă şi acceptă să o semneze."

— Vă mulţumesc, spuse judecătorul. Nu mai este nevoie să depună mărturie nici unul dintre camarazii dumneavoastră. Sînteţi liberi să plecaţi.

— Păi dacă nu mai doriţi altceva...

— Nimic. Cu bine.

— Noapte bună, domnule judecător. Bună seara.

Secretarul răspunse dînd din cap. Studentul urca deja scările.

— Ah, scuzaţi ; vreţi să-mi trimiteţi pe domnişoara, dacă sînteţi amabil. Ştiţi care ; cea de la rîu.

— Ştiu. Imediat, domnule judecător.

Dispăru în spatele perdelei de la uşă.

— S-o vedem acuma pe fată ; sper că n-o să ne facă să pierdem prea mult timp. Nu pare în stare să depună mărturie.

Aprinse altă ţigară.

— Aşa-s femeile, comentă secretarul, înclinînd capul într-o parte.

Judecătorul dădea fumul afară şi privea în sus, inspectînd tavanul ; apoi spuse :

— Bună pivniţă şi-au aranjat aici ! Cred că au muncit mult ca s-o sape în stîncă.

— Trebuie să fie foarte veche, zise secretarul. Cine ştie cîţi ani o avea.

— Poate chiar secole.

— Se poate, se poate.

Tăcură un moment, apoi judecătorul adăugă :

— Un loc răcoros, ce zici ?

— Cred şi eu. Aici să vii să-ţi petreci vara. Dacă aş avea eu aşa ceva în casă...

— Fără îndoială. Şi eu. Puţine locuri sînt aşa plăcute în lunile astea de vară.

— Nici unul... (Privi în susul scărilor.)

Perdeaua se dădu la o parte.

— Vine fata, anunţă secretarul.

Judecătorul strivi ţigara cu pantoful. Paulina cobora treptele. Avea în mînă o batistă udă ; îşi trăgea nasul. Privirile judecătorului se fixară pe pantalonii ei bărbăteşti îndoiţi la glezne, care îi veneau urît fiindu-i prea mari.

— Poftiţi, spuse Paulina încet cînd ajunse lîngă masă.

Îşi trecea batista mototolită peste nări.

— Luaţi loc, domnişoară, spuse judecătorul. Ce vi s-a întîmplat ? adăugă cu blîndeţe, arătînd spre pantalonii ei. V-aţi pierdut fusta în apă ?

Paulina îl privi descumpănită.

— Nu, domnule, răspunse ridicînd capul ; aşa am venit.

Buzele îi erau lipsite de culoare, iar ochii i se înroşiseră.

Judecătorul spuse :

— Scuzaţi-mă, credeam că...

Îşi mută privirea spre fundul pivniţei şi strînse din pumni. Se făcu linişte pentru un moment. Secretarul se uită în hîrtiile lui. Paulina se aşeză.

— Poftiți, domnule, repetă ea cu o voce nazală.
Judecătorul o privi din nou.
— Bine, domnișoară, îi spuse îndulcindu-și glasul. O să căutăm să vă deranjăm cît mai puțin posibil. Dumneavoastră fiți calmă și încercați să răspundeți direct la întrebările mele, da ? Nu fiți nervoasă pentru că durează foarte puțin. Îmi dau seama în ce stare sînteți. Spuneți-mi deci, domnișoară, vă rog, care este numele dumneavoastră ?
— Paulina Lemos Gutiérrez.
— Ce vîrstă aveți ?
— Douăzeci și unu de ani.
— Aveți serviciu ?
— O ajut pe mama în casă.
— Domiciliul ?
— Strada Bernardino Obregón, numărul cinci, aproape de Ronda Valencia. (Privi spre ieșire.)
— Necăsătorită, da ?
Dădu din cap că da.
— Știți să citiți și să scrieți ?
— Da, domnule.
— N-ați avut niciodată vreun proces, nu-i așa ?
— Ce anume ?... Nu, eu n-am avut.
Judecătorul reflectă un moment, apoi o întrebă :
— O cunoșteați pe victimă ?
— Da, domnule, o cunoșteam. (Coborî ochii în pămînt.)

— Spuneţi-mi, era cumva rudă cu dumneavoastră ?

— Nu, prietene, atîta doar.

— Ştiţi să-mi spuneţi numele şi prenumele ei ?

— Ale ei ? Da, domnule : Lucita Garrido o cheamă.

— Al doilea nume nu vi-l amintiţi ?[1]

— Nu... nu cred să-l fi auzit. Mi-aş aduce aminte.

Judecătorul se întoarse spre secretar :

— Să nu uităm pe urmă să completăm numele astea. Poate că le ştie vreunul dintre ceilalţi.

Apoi, adresîndu-se din nou fetei, o întrebă :

— Lucita ce nume este exact ?

— Păi Lucía. Bănuiesc că Lucía este. Da. Întotdeauna am strigat-o aşa. Sau pur şi simplu Luci.

— Bine. Ştiţi unde locuieşte ?

— Staţi puţin... La numărul nouă pe Caravaca.

— Avea serviciu ?

— Da, domnule. Acuma, vara, lucra la magazinele „Ilsa" ca vînzătoare de îngheţată la un chioşc. Din acelea cum sînt pe stradă, ştiţi la care mă refer ? Da, din acelea ; al ei era în Atocha, vizavi de hotelul „Naţional"...

---

[1] În Spania şi America Latină copiii primesc la naştere atît numele de familie al mamei, cît şi pe cel al tatălui.

— Da, spuse sec judecătorul. Ce vîrstă avea, ştiţi ?

— Păi ca şi mine : douăzeci şi unu.

— Bine, domnişoară. Acuma haideţi să vedem cum s-a întîmplat. Încercaţi să-mi relataţi în ordine şi fără să omiteţi detaliile. Calm, că eu vă ajut, nu vă speriaţi. Să auzim !

Paulina îşi duse mîinile la gură.

— Dacă doriţi, gîndiţi-vă înainte. Nu vă grăbiţi. Vă aşteptăm. Nu vă pierdeţi calmul.

— Păi, domnule judecător, să vedeţi, aveam toţi mult praf pe corp... Ei au venit cu ideea să intrăm în apă ca să ne spălăm... Eu nu voiam şi le-am şi spus, la ora aia, aşa de tîrziu... Dar ea că da, şi că ce prostie, că ce putea să ni se întîmple ?... Atîta au insistat, pînă m-au convins şi am intrat în apă toţi trei... (Vorbea aproape plîngînd.)

Judecătorul o întrerupse :

— Scuzaţi-mă, al treilea cine era ?

— Un băiat, cel care a vorbit cu dumneavoastră adineaori, Sebastián Navarro, prietenul meu. Aşa că ei doi şi cu mine ; eu le-am spus să nu intrăm prea adînc, dar el : nu-ţi fie teamă, Paulina... Noi doi eram împreună, prietenul meu şi cu mine şi, deodată, unde e Luci ? I-am simţit lipsa... păi n-o vezi colo ? În apă nu se vedea aproape nimic din cauza întunericului şi eu o strig : Lucita ! ca să vină cu noi, că ce făcea ea singură... şi nu răspunde ; şi noi îi vorbeam de parcă era acolo, iar ea se îneca... O strig din nou şi deodată, vai, Doamne, se

îneacă Lucita ! N-o vezi că se îneacă ? îi strig eu lui, și se vedea ceva înspăimîntător, domnule judecător, probabil că deja începuse să înghită apă și nu putea să ne strige, și se mișca doar așa... ceva groaznic în momentele acelea de panică, parcă era un vîrtej, doar brațele se mișcau așa... și începem să strigăm amîndoi, să strigăm cît putem de tare. (Se întrerupse din nou, înăbușită de plîns.) Pe urmă auzim cum se aruncă băieții aceia în apă ca s-o scoată și, Doamne, de-ar putea s-o salveze, de-ar ajunge la timp... și la fel și prietenul meu Sebas, se duce spre ea, dar el aproape că nu știe deloc să înoate... n-o mai zăream, se vede că apa alerga mai repede ca ei toți și o ducea în jos, spre partea adîncă a lacului... și mie, Doamne, îmi era groaznic de frică în momentele acelea. Nu reușeau s-o găsească, nu dădeau de ea, era întuneric și nu puteau s-o vadă... (Acuma plîngea în hohote, cufundîndu-și fața în mîini și în ghemotocul batistei.)

Judecătorul se așeză în spatele ei și îi puse mîna pe umăr :

— Liniștiți-vă, domnișoară, liniștiți-vă, haideți...

Priviră pentru ultima oară spre valea de lumini : licăreau în depărtare ca nenumărate furnicare mărunte, printre sclipirile albastre, roșii și verzi ale reclamelor comerciale ; blocurile se înălțau în masive verticale de umbră

vînătă, ca mănunchiurile de prisme dintr-o bucată de rocă ; lungi şiruri de becuri se prelungeau spre cîmp şi invadau imensa pată neagră a pămîntului ; haloul violaceu plutea deasupra ca o uriaşă şi difuză cupolă de lumină pulverizată. Trecură de ultimul deal al Almadóvarului. Doar luna lumina cîmpurile, înălţată deja sus, pe cer. Descoperiră strălucirea calmă a metalului bicicletei culcată în brazde. Santos o ridică de jos şi o duse de ghidon pînă ieşiră în şosea. Acolo Carmen îl cuprinse în braţe şi îşi cufundă faţa în scobitura gîtului lui.

— Ce se-ntîmplă ? întrebă Santos.

— Nimic. Exces de tandreţe, rîse ea.

— Hai să mergem, că e tîrziu.

Urcară pe bicicletă. Cînd intrară pe şoseaua spre Valencia, Santos începu dintr-odată să pedaleze repede şi cu mişcări bruşte, imprimînd imediat viteză mare bicicletei. Cu vîntul în faţă, traversară satul Vallecas unde nu se vedea decît puţină lume pe stradă. Ieşiră din nou pe şoseaua liberă şi Carmen se uită la satul rămas în spatele lor : lumina lunii îl delimita într-un singur profil, încadrîndu-l într-o ramă de stuc ce se întindea de-a lungul tuturor acoperişurilor. Bicicleta se îndrepta în goană mare, trepidînd pe pietrele pavajului.

— Aşa e grozav, Santos ! Trage tare !

Simţea părul lui Carmen fluturîndu-i pe obraji. Intrară apoi în Puente de Vallecas şi fata fu surprinsă văzîndu-se atît de brusc între

reclame luminoase de cinema şi baruri, lume foarte multă, lumini şi zgomot de oraş. Întrebă :

— Asta ce e ?

Santos încetinise cursa, ca să intre în ritmul de mers al trecătorilor.

— Asta ? Vallecas City, oraş de frontieră, răspunse rîzînd.

Făcea slalom cu bicicleta printre mulţimea îmbrăcată de duminică ce invadase străzile.

Studenţii plecaseră deja. Prietenii Lucitei stăteau în continuare pe scaunele de pe terasă, tăcuţi, la lumina becului. Ţineau capetele culcate pe mese şi îşi ascundeau feţele în braţe. Zacarías se uita la jandarmul bătrîn care stătea de vorbă cu Vicente, şoferul. Nu auzea ce spuneau din cauza zgomotului pe care-l făcea apa. Ambii stăteau în picioare pe dig, lîngă cele două roţi dinţate cu ajutorul cărora se ridicau porţile stăvilarului. Şoferul scoase ţigări dar jandarmul nu vru să fumeze ; era în timpul serviciului, spuse. Priveau la apa furioasă în locul în care se înghesuia să se elibereze.

— La naiba !, spuse şoferul. Halal serviciu ! Multe mai trebuie să înghiţi.

— Nu, că iese domnul judecător şi mă găseşte fumînd şi asta e o notă proastă pentru mine. După ce se termină toată treaba.

— Mai e pînă atunci !

— Formalităţile trebuie să-şi urmeze cursul normal ; n-are rost să ne grăbim.

— Grabă, deloc. Ce grabă vreţi să am eu într-o meserie ca a mea ? N-am cum să mă grăbesc. Aştept, mereu aştept. Chiar atunci cînd merg, n-am încotro şi trebuie să mă potrivesc la trapul rablei ăsteia de maşină. Mai mult de şaptezeci nu trage, nu-i smulgi nici cu biciul. Ea n-are habar ce-i aia grabă. Ăsta da calm, ce ziceţi ?

— Da. Grăbiţii nu se îngraşă.

— Exact de-asta. Mă întreabă ai mei : cînd te întorci ? Chiar dacă ştiu exact, de fiecare dată le spun : n-am idee. De ce să stea oamenii cu grijă ? Se întîmplă ceva, o pană, ceva neprevăzut, ştii că nimeni nu te-aşteaptă şi nu-ţi faci probleme că ei sînt neliniştiţi, că, vai ! ce i s-o fi întîmplat omului ăstuia ?

— Păi cînd cineva duce viaţa asta a dumitale aşa e cel mai bine, rosti fără interes jandarmul Gumersindo.

După un moment de linişte, adăugă :

— Acuma, desigur, dumneata ai să duci cadavrul ăsta la cimitir. Păi cine altcineva dacă nu dumneata ?

— Da, da, mi-e teamă că aşa va fi, vă spun sincer. Şi nu-mi face absolut deloc plăcere.

— De ce, domnule ? întrebă Gumersindo. Mare lucru ! Înseamnă că ţi-e frică. Păi ce contează dacă sînt vii sau morţi ?

— Frică sau cum vreţi să-i ziceţi, dar mie nu mi-e totuna. Şi nimănui, ca să fim sinceri.

Aruncă ţigara în apa neagră şi expiră fumul foarte încet. Urmă :

— Ceea ce nu-mi place mie deloc este să car cadavre. Nu mă amuză nici un pic, mărturisesc sincer.

În dreptunghiul de lumină pe care ușa Aureliei îl proiecta pe terasă, Gumersindo recunoscu forma tricornului celuilalt jandarm care venise să-l cheme pe Sebastián. Acesta ieșise dintre mese și intră cu jandarmul în local. Gumersindo reluă discuția întreruptă :

— Mai periculoşi sînt cei vii. Ăştia sînt cei care îţi dau bătaie de cap. Morţii, săracii, nu mai pot face nimic.

— Da, de-acord ; adevărul este însă că nimeni nu se simte la largul lui în preajma lor, şi-o fi existînd vreun motiv. În privinţa asta, la toţi ne e frică de morţi.

— Ce bine ar fi să am eu de-a face cu morţi, în loc să mă chinuiesc tot timpul cu răufăcători şi să mă cert cu superiorii. Aş schimba cu ochii închişi, zău.

— Eu, nu. Eu, uite, poate pe dumneata te face să rîzi, dar mie mi se întîmplă ceva ciudat în situaţii din astea. Ştiu de alte dăţi, cînd a trebuit să car morţi. Ştii ce impresie am avut cînd i-am pus în maşină ? (Făcu o pauză, apoi continuă :) Aveam senzaţia că locul parcă a rămas murdar, imaginează-ţi ce tîmpenie. Zău că-mi era scîrbă să-l şi ating, de parcă ar fi fost vorba de şobolani sau vipere, o scîrbă de genul ăsta. Şi starea de care-ţi vorbesc mă ţine cîteva zile bune. Pe urmă uit şi-mi trece.

Jandarmul dădu din cap.

— Imaginaţia, spuse. Fiecare avem păsărica noastră.

— De-asta nu-mi place mie. Nu pentru că trebuie să-l duc unde mi se spune, că doar asta e chestie de cîteva minute, ci pentru că după aceea zile întregi îmi rămîne în minte că a fost aşezat acolo şi mi se pare c-a lăsat ceva lipit de tapiseria maşinii, şi uite aşa, nu-mi iese din cap.

— Dacă ar fi fost vorba de contagioşi, ai avea o justificare. Dar aşa !

— Păi tocmai asta e, zise şoferul. Pentru mine toate cadavrele parcă ar fi contagioase.

— Da ; astea sînt idei care atunci cînd îi intră cuiva în cap, degeaba te căzneşti să i le mai scoţi.

— Ai dreptate, recunosc şi eu. Cu cît o idee e mai idioată şi mai nefondată, cu atît e mai greu ca cineva să şi-o scoată din minte. Iar cu senzaţia de scîrbă este la fel.

La mese toţi continuau să stea nemişcaţi, un grup tăcut şi lipsit de viaţă. Băiatul cu felinarul ieşise să pună la adăpost scaunele şi mesele pliante ; le strîngea una cîte una şi le ducea într-o dependinţă a casei. Terasa se golea încet-încet. Rămăseseră ca o redută doar scaunele pe care le ocupau camarazii Lucitei ; împrejurul lor totul era gol. Ieşi apoi fata şi începu să măture pe jos, în jurul lor : hîrtii călcate în picioare, resturi de fructe, şerveţele de hîrtie, cutiuţe goale de chibrituri, mucuri de ţigări, capace de la sticlele de bere, de oranjadă şi de coca-

cola ; tăvi de carton şi cutii strivite, cu inscripţiile cofetăriilor de unde fuseseră cumpărate, dopuri, coji de alune americane, ziare, totul împrăştiat, amestecat cu praf, după o zi de duminică. Le împingea tîrîş cu mătura şi le aduna în grămăjoare lîngă dig ; apoi le făcea vînt şi resturile zburau peste centura de ciment, în apă. Acolo se mai vedeau o clipă, grăbite, şi dispăreau imediat în vîltoarea apei care le purta spre căderea de la stăvilar.

Jandarmul tînăr ieşi din nou cu Sebas şi Paulina, şi după ce vorbi ceva cu Gumersindo le comunicară tuturor, cu voce tare, că puteau să plece, că domnul judecător le ordonase să-i lase liberi. Se ridicară fără grabă, obosiţi, în timp ce puştiul ieşea din nou să adune ultimele scaune.

— Noi a zis să mergem jos, îi spuse jandarmul tînăr lui Gumersindo.

Vicente rămase singur pe terasă. Nu mai era aproape nimeni în local cînd jandarmii trecură spre pivniţă.

— La ordinul domniei-voastre.

— Le-aţi dat drumul ?

— Da, domnule.

— Bine, aşteptaţi aici.

Judecătorul strînse geanta şi lucrurile Lucitei şi i se adresă secretarului :

— Să trecem la astea.

Secretarul scria : „În continuare s-a trecut la inventarierea obiectelor de îmbrăcăminte şi personale ale victimei, care sînt următoarele“.

Judecătorul deschise geanta și dictă :

— O sacoșă de pînză ; o rochie imprimată ; o eșarfă pentru gît, idem. (Punea de-o parte, pe scaun, lucrurile pe care le numea.) Lenjerie intimă, două piese. Ai pus ? Bine ; o pereche de sandale de... plastic ; o batistă ; un prosop cu dungi albastre ; o curea roșie din material plastic. (Se opri.) Bine ; și costumul de baie pe care îl are pe ea. Să vedem, mai e ceva pe aici ? (Își băgă mîna în sacoșă și se auzi zgomot de obiecte.) Un pieptene, continuă ; o cutie pentru alimente ; o furculiță obișnuită ; un șervet ; o oglindă mică ; o cutie cu cremă de plajă. (Punea toate lucrurile, unul după altul, pe măsură ce le scotea aliniindu-le pe masă, în fața hîrtiilor secretarului.)

Se opri un moment cu un portmoneu mic în mînă, încercînd să-l deschidă.

— Așa ; un portomoneu din piele de elan, de culoare albastră. (Răsturnă pe masă conținutul.) Să vedem ce e înăuntru. (Număra monedele.) Pune în continuare : șapte pesete și optzeci și cinci de centime în monede de metal ; un timbru poștal. (Se opri din nou ca să se uite la ceva ce ținea între degete.) Continuă : un ac-bijuterie în formă de cap de cîine. Adaugă între paranteze : „f punct, v punct“, fără valoare ; un ruj de buze ; cinci fotografii. (Se uită peste ele în fugă.) Cred că asta e totul. Mai uită-te o dată peste ele cu lista în mînă, pentru orice eventualitate.

Judecătorul scoase ţigările şi îşi aprinse una. Se plimba încolo şi încoace. Secretarul termină cu hîrtiile.

— Nu lipseşte nimic. E bine.

— Atunci să mergem. Adună lucrurile. Dumneavoastră puteţi să duceţi victima sus.

Jandarmii ridicară corpul Lucitei şi îl duseră pe terasă.

— Îţi aduc cadoul, îi şopti Gumersindo lui Vicente, cînd ajunseră lîngă el.

— Ce să fac ! răspunse acesta suspinînd, în timp ce deschidea portiera.

Aşezară trupul Lucitei pe bancheta din spate. Din local ieşeau acum Aurelia şi judecătorul de instrucţie.

— Dumneata treci în spate cu victima, îi spuse acesta secretarului.

— Atunci cum am vorbit, domnule judecător, îşi lua rămas-bun cîrciumăreasa. Cînd doriţi, veniţi într-o după-masă, ca să avem plăcerea să vă servim... Şiii...

— Bine, mulţumesc pentru tot, doamnă. La revedere, îi zise el urcînd în maşină.

— Domnia-voastră are vreun ordin pentru noi ? întrebă jandarmul bătrîn.

— Nu. Puteţi să vă reluaţi serviciul obişnuit. Rămîneţi cu bine.

Se auzi zgomotul portierelor trîntite şi Vicente îşi ocupă locul.

— La ordinele dumneavoastră !

— La revedere, domnule judecător, salută femeia. Deci... !

— Cu bine, i-o tăie judecătorul.

Pe terasă ieşiră, de asemenea, fata şi puştiul, împreună cu vreo doi, trei bărbaţi. Jandarmii stăteau aproape în poziţie de drepţi, în timp ce Vicente începu manevrele. Lumina farurilor căzu pe cele două roţi dinţate ale stăvilarului şi se roti pe apa liniştită a lacului, pînă la dig şi la podeţ ; lumină slab mai încolo desişul trunchiurilor şi coroanelor copacilor, şi se închise din nou, aproape de locul unde erau, la malul înalt şi la trunchiul enorm al dudului, după descrierea unui cerc complet, apoi luă direcţia drumului. Vicente schimbă viteza şi maşina se urni în sfîrşit pe panta scurtă ce urca spre drumul dintre vii, lăsînd în urmă, în praful stîrnit de roţi, siluetele înţepenite ale jandarmilor care salutau în poziţie de drepţi, cu braţul lipit de-a latul pieptului. După ce trecură de vii, maşina făcu la stînga şi intră în drumul spre San Fernando. Nu era nici măcar un kilometru pînă în sat. Rămăseseră aprinse doar luminile publice şi cele din cîteva localuri ce stăteau cu uşile deschise. Înaintau în noapte fără să vorbească. O luară pe-o stradă, spre stînga, şi ieşiră într-o piaţă largă şi rotundă, cu case scunde, în mijlocul căreia se afla o statuie, o fîntînă şi un pin. De cealaltă parte a pieţii era un alt drum care ieşea din sat coborînd spre rîu, pe lîngă o mănăstire şi o casă mare de adăpost. Cimitirul era jos, în plin cîmp, pe partea stîngă a drumului, la nu mai mult de o sută de metri de Jarama. Îngrijitorul cimitirului ieşi

afară cînd auzi zgomot de maşină şi le deschise poarta. Vicente opri maşina în drum. Se dădură jos toţi.

— Bună seara. Aţi pregătit ?

— Da, domnule judecător. Totul e gata.

— Bine, haideţi atunci.

Îngrijitorul îl ajută pe secretar să transporte cadavrul şi îl depuseră pe masa de marmură. Apoi îl dezbrăcară de costumul de baie. Secretarul dictă datele Lucitei şi fu întocmit şi semnat procesul-verbal de intrare. În fine, secretarul strînse pătura şi costumul de baie şi cei trei bărbaţi ieşiră din încăpere, lăsînd trupul Lucitei întins pe planul înclinat al mesei de marmură. Îngrijitorul stinse lumina şi încuie uşa cu cheia.

— Medicul legist trebuie să sosească curînd, spuse judecătorul de instrucţie.

— Bine, domnule judecător, drum bun.

— Mulţumesc. Rămîneţi cu bine.

Îngrijitorul închise portiera şi maşina începu să urce din nou spre San Fernando, îndreptîndu-se spre Alcalá.

*

Urcau spre cîrciumă. În spatele lor, zgomotul apei se auzea tot mai încet. Tito şi Daniel mergeau în urmă ; Zacarías cu Mely, în faţa lor. Cînd ajunse la şosea, Fernando se apropie de el şi-i zise :

— Zacarías, tu ai putea să mergi pe bicicleta ei.

— M-am gîndit la asta. Dar pe urmă ce-am să fac cu bicicleta ?

— Ce ?... Păi nu ştiu. Nu ştiu ce-o să facem cu ea. Dar...

— Taci, Fernando, o să vedem mai tîrziu ce-i de făcut.

Tito ajunse în dreptul lor.

— Nu, Mely, îi spuse nervos, aproape ţipînd, acuma trebuie să ne gîndim, acuma ! Cine se duce în seara asta să-i ducă vestea mamei ei ? Spune ! Cine se prezintă acolo cu bicicleta în mînă ?...

Se opriseră în şosea.

— Nu ţipa, Tito, te implor, îl rugă Mely pe un ton plîngăreţ. Să lăsăm asta acum, să lăsăm asta ; o să ne gîndim mai încolo, nu mă amărîţi şi mai tare !...

— Acuma trebuie să ne gîndim, Mely. Cine îi spune, cine ?

— Tito, linişteşte-te, interveni Daniel. Aşa o să fie şi mai rău ; e inutil să ne enervăm degeaba.

— Dar îmi vine să înnebunesc, Daniel, numai la gîndul că m-aş putea duce la mama ei...

— Trebuie s-o facem, spuse răspicat Zacarías.

— Da, Zacarías, încuviinţă Tito, trebuie să-i spunem, ştiu. Dar cum ? Cum să i-o spunem ?

Începură din nou să meargă.

— Eu nu cred că există vreo metodă mai bună ca celelalte, răspunse Zacarías, pentru a

comunica unei mame că fiica ei a murit. Toate sînt la fel de proaste.

— Mă gîndesc cu groază ! gemu Tito. Cu groază !

— Lasă... se auzi Mely. O să mergem toţi şi-o să vedem. Acuma nu vă mai gîndiţi la asta, vă rog.

— Va trebui să mergem toţi, spuse Tito. Toţi, împreună. Eu altfel n-aş avea curajul.

— Dar care dintre noi ar avea ? întrebă Daniel. Dacă ar trebui să mă duc eu singur, aş fugi, n-aş fi în stare să urc scările, aş lua-o la goană chiar de la uşă.

Miguel, Alicia, Paulina şi Sebastián îi aşteptau în apropierea cîrciumii.

— Să scoată cineva lucrurile, zise Sebas, ca să le punem în ataşul motocicletei. Vă aşteptăm aici. Eu n-aş vrea să intru, dacă n-aveţi nimic împotrivă.

— Nu-i nimic, îi spuse Zacarías, ne ducem noi.

Paulina rămase afară cu Sebastián. Ceilalţi intrară. Miguel salută :

— Bună seara.

— Ei, ce-aţi făcut ? întrebă Mauricio. Nu ştiţi ce rău ne pare, băieţi ! Să vi se întîmple o nenorocire ca asta, şi tocmai acuma, la sfîrşitul zilei !

Miguel îşi întoarse privirea spre el ca să spună ceva, dar nu ştiu ce anume. Se făcu o clipă linişte.

— Se-ntîmplă.

— Bine, făceţi-ne socoteala, dacă sînteţi amabil. Plecăm acuma.

— Imediat. Auziţi, dacă doriţi ceva...

— Vă mulţumim, zise Miguel. Ne ducem să ne luăm bicicletele.

— Staţi să aprind lumina.

Omul cu p.a. privea în pămînt, iar alcarrenul în fundul paharului. Carmelo se uita pe rînd la fiecare în timp ce se îndreptau spre culoar ca să ajungă în grădină. Cele două femei apărură în prag, cînd se întorceau cu bicicletele, şi spuse :

— Doamne, Doamne, proastă zi aţi avut astăzi ! Ce păcat de-o fată aşa de tînără ! Ce nenorocire, vai, vai ! Nu ştiţi cît de rău ne pare !

Fernando luă cutiile de alimente pe care Mauricio le pusese pe tejghea. Miguel rămase ultimul, cu mîinile pe ghidonul bicicletei, aşteptînd nota lui Mauricio într-o linişte pe care nimeni n-o tulbura. În sfîrşit plăti şi ieşi, în momentul în care Sebastián pornea motorul.

— Ne aşteptaţi la ieşirea din autostradă, la colţul străzii Cartagena ! îi ţipă Miguel lui Sebastián, acoperind zgomotul motocicletei. Ne-am înţeles ? Vorbim acolo !

— De-acord !

Sebastián acceleră şi motocicleta se urni. Macario şi Carmelo ieşiseră în prag, să-i vadă cum pleacă. Alicia suspină :

— Cine mai are acuma puterea să pedaleze pînă la Madrid ?

— Trebuie să mergem, oricum.

Motocicleta o luase deja înainte şi i se văzu fascicolul de lumină al farului rotindu-se la intrarea în şosea. Daniel urcă ultimul pe bicicletă şi întregul convoi se îndepărtă cu viteză, în linişte. Macario şi Carmelo se întoarseră în local.

— Săracii !

— O iubeau, spuse Carmelo. Se vede că toată lumea ţinea la fata care s-a înecat. De cum au început să intre am observat că toţi aveau ochii plînşi. Şi au plîns zdravăn, nu numai ele, ci şi unii dintre băieţi. Iar cînd plînge un bărbat, s-a petrecut ceva grav, un lucru foarte amar îl roade pe dinăuntru. (Puse mîna cu degetele răsfirate şi şi-o apăsa pe burtă.)

— Nenorocirile astea la care nu te aştepţi îl dau gata pînă şi pe cel mai tare, spuse ciobanul ; şi mai ales cînd se întîmplă într-o zi de sărbătoare, cînd n-ai nici o grijă, eşti vesel şi te gîndeşti să te distrezi de minune, „trăznet", cum spun ei. Şi astfel ai senzaţia că te prăbuşeşti brusc din paradis în infern.

Alcarrenul zise :

— Asta li se întîmplă frecvent madrilenilor, din cauză că sînt înnebuniţi după distracţii. Fac mai multe accidente cînd se distrează decît cînd muncesc. Mai mulţi mor în zilele de sărbătoare decît în cele lucrătoare. Aşa e cu madrilenii.

— Asta-i şi părerea mea, aprobă ciobanul. Vor să apuce cerul cu mîinile, atît de ahtiaţi sînt după plăceri, şi adeseori cad şi se zdrobesc. Fac impresia că sînt nebuni cu poftele

și neînfrînarea lor ; lume disperată de viață, asta par, pe care n-o mai astîmpără nimic altceva decît desfrîul și chefurile.

— Exact impresia asta o dau, încuviință alcarrenul.

— E adevărat că le cam place să iasă și să se distreze, dar, hai, nici să nu exagerăm ! Madridul are de toate.

— Madridul e ce are Spania mai bun, i-o reteză Carmelo cu un gest categoric.

— Ce-i mai bun, nepetă Lucio rar, dar și ce-i mai rău.

Macario își bău vinul din pahar.

— Bine, spuse după aceea ; eu cred că am văzut tot ce se putea vedea pe ziua de azi. Cine mai merge ?

— Toți, vorbi ciobanul. Eu și el sigur. (Îl trase pe alcarren de mîneca cămășii.)

— Așteaptă o clipă, protestă alcarrenul. Ne aleargă cineva ?

— Gata, acăsică am spus. Mîine mă scol în zori ! Oile nu-mi pasc decît pe răcoare. Puțin numai dacă le scot mai tîrziu, nu se mai ating deloc de iarbă din cauza căldurii ; și așa sînt destul de slăbănoage de felul lor. Eu mîine dimineață la cinci, știi, țîr-țîr ceasul, cafeaua și fuga, plec să dau șuturi în pietre. Știi care e viața mea. Așa că hai, Liodoro, dă-i bice și nu mă încurca, că avem dreptul și la somn.

— Bine, domnule, bine ! Stai cel puțin să termin și eu stropul ăsta de vin. Egoistule ! Pentru că te scoli tu cu noaptea în cap, vrei

să ne duci la culcare pe toţi. Acuma dă-mi drumul, că-mi rupi cămaşa, şi după aia cu ce mă mai acopăr ?

După ce scăpă din strînsoare, se întoarse spre tejghea.

— Cît am de plată, Mauricio ?

— Paisprezece păhărele. (Înmulţi în minte.) Patru pesete şi douăzeci, atît şi nimic mai mult.

Alcarrenul scoase o monedă de cinci pesete din buzunarul de la cingătoare.

— Pleacă şi mandea, zise Carmelo.

Plătiră toţi cei patru care urmau să plece.

— Noapte bună.

— Pe mîine, prieteni.

— La revedere, pe mîine.

Rămaseră doar Lucio şi omul cu pantofii albi.

— Şi, ai grijă, mănîncă în seara asta, omule, mănîncă, îl sfătui Macario pe acesta din urmă.

— O să vedem, zîmbi sec omul cu pantofii albi. Salut.

Ieşiră toţi patru. Urmă un lung moment de linişte. Omul cu p.a. îşi privea căputele, săltîndu-se pe vîrful picioarelor. Mauricio stătea cu coatele proptite pe tejghea, sprijinindu-şi în palme capul ce părea o nucă uriaşă. Avea privirea fixată într-un punct mort. Lucio ridică ochii spre tavanul care atîrna la mijloc ca o burtă imensă. Printr-o crăpătură i se vedea plasa de trestie de sub tencuială. Tocurile de la geamuri erau vopsite într-un gri de plumb. Picioarele meselor păreau subţiri pentru atîta

marmură. Rafturile stăteau să cadă peste Mauricio supraîncărcate de sticle. Înăuntru intraseră fluturi mici, negri, care se roteau în jurul becului. Dincolo de ușă, în lumina lunii, se profila turnul dărăpănat al fabricii părăsite de la San Fernando, aflată în ruine. Afișele nu lăsau să li se vadă desenele pentru că hîrtia lor ondulată reflecta lumina. În cadrul gol al ușii se puteau observa zidurile groase care apăsau pragul.

— Și cu Ocaña ăsta, ce e ? Vine să te vadă în fiecare vară ?

— Da, răspunse Mauricio. De ce mă întrebi ?

— Mi-am adus aminte. Deci ține la tine ?

— Probabil, interveni omul cu p.a., de vreme ce vine cu sfințenie să-l vadă. Și-ar pierde el tam-nisam o duminică, cu tot familionul ăsta pe cap ?

— E un tip cumsecade, spuse Mauricio, foarte cumsecade.

— Ajunge să-l auzi vorbind. După vorbă se cunoaște omul.

— O fi bun, în ciuda numelui, zise Lucio zîmbind. Numele nu-mi place.

— Care nume ?

— Păi Ocaña [1], care altul ? Vouă nu vă spune nimic, mie da.

Mauricio zîmbi ridicînd bărbia.

— Ah, da.

Tăcură și după puțin timp Lucio vorbi din nou :

---

[1] Aluzie la localitatea cu același nume de lîngă Toledo, în care există o importantă închisoare.

— Ne-a povestit Justina ce prietenie la cataramă aţi legat acolo, la Spitalul Provincial.

— Ne făceam viaţa mai suportabilă, ca să putem uita durerile.

— Foarte mari n-au fost probabil durerile...

Tăcură din nou.

— Dumneata nu cinezi, Mauricio ?

— Acuşi.

— Nu sta aici din cauza noastră. Eu plec imediat.

— Nu, stai liniştit ; nu e din cauza voastră. De voi n-am de ce să mă ascund. Adevărul este că n-am poftă încă.

— Păi cînd te scoli la ora la care vrei nu te grăbeşti niciodată să te culci.

— Ştiu eu de ce nu se grăbeşte, interveni Lucio. A simţit după miros, cum am simţit şi eu, că în seara asta are fasole la masă, şi nu-l atrage deloc mîncarea. Zi că nu-i aşa, Mauricio.

— Aşa o fi. Nu mă dau şi nu m-am dat niciodată în vînt după fasole.

— Păi fasolea e mîncare de bază în multe case. Eşti cam mofturos.

— Acuma, vara, e o mîncare cam grea... spuse omul cu p.a.

Scoase un icnet de greaţă.

— Ce ai ? se alarmă Mauricio.

Omul cu p.a. respira greu ; spuse :

— Numai cînd îmi aduc aminte de... mîncare. Mi-a venit în minte fasolea... Vedeţi ? Ce pacoste ! V-am spus eu !

Lucio şi Mauricio se uitau la faţa lui ; era palid.

— Scuză-mă, zise Lucio, nu ştiam că dacă vorbim de asta o să ţi se facă rău.

Omul cu p.a. îşi ţinea mîinile în jurul gîtului şi respira adînc. Icni din nou, mai tare, astupîndu-şi gura cu mîna. Ieşi în grabă afară, în drum. Mauricio se duse după el. Urmă o tuse violentă. Apoi se întoarse, ştergîndu-şi gura cu o batistă călcată, nedespăturită. Lucio îl întrebă :

— Ai vărsat ?

Omul cu p.a. dădu afirmativ din cap.

— Înseamnă că ai aruncat tot răul afară din tine.

— Bea un pahar cu apă, îl îndemnă Mauricio, trecînd la loc după tejghea.

— Poftim ce spectacol a trebuit să vă ofer acuma, la sfîrşit, spuse omul cu p.a. Ce ruşine ! urmă zîmbind jenat. Nu poate omul să mă scoată nicăieri.

Bău o înghiţitură de apă din paharul pe care i-l umpluse Mauricio.

— Asta-i bună ! Ce prostie ! Ce vină ai tu dacă te impresionează accidentele ?

— Acuma ţi-e mai bine ?

— Da, Lucio, mulţumesc. Vă rog să mă scuzaţi.

— Hai, lasă, zise Mauricio. Parcă poate cineva să se stăpînească în situaţii din astea ! Nu-ţi mai face atîtea probleme, te rog.

— Dar e groaznic ! E ridicol să păţesc aşa ceva. (Făcu o pauză nehotărîtă.) Bine, domni-

lor, avînd în vedere bravura de adineaori, mă retrag. Nu vă mai deranjez.

Mauricio se impacientă :

— Ia uite la el ! Ai văzut pentru ce prostie vrea să plece ? Hai, stai acolo şi nu te purta ca o fată mare ! Niciodată să nu-ţi treacă prin cap să pleci pentru aşa ceva !

— Nu, de fapt e şi tîrziu, spuse omul cu p.a. Cred că e deja douăsprezece şi jumătate. (Lovi peste ceasul de la mînă fără să se uite la el.) E o bucăţică bună de mers pînă la Coslada, şi luna dispare acuşi ; nu vedeţi că e lună plină ? Poate ajung totuşi acasă înainte să apună, altfel îmi rup gîtul pe coclaurii ăştia.

— Bine, cum vrei, încuviinţă Mauricio. Dacă-i vorba de asta, n-avem încotro. Important este să nu păţeşti ceva rău, asta nu.

— Cît îţi datorez ?

— Şase patruzeci, în total.

Omul cu p.a. scoase un portofel mic din buzunarul de la spatele pantalonilor şi îi întinse şapte pesete lui Mauricio, spunînd :

— Aşaaa... uite ; şi dacă nu vă deranjează, vă rog pe amîndoi să nu discutaţi cu nimeni chestia asta tîmpită de adineaori. Mi-e jenă să se afle, da ?

— Uite, replică Mauricio, mă ofensezi cu vorbele astea. Mă miră că poate să-ţi treacă prin cap aşa ceva. Înseamnă că nu-ţi cunoşti prietenii. Asta în primul rînd. Iar în al doilea rînd, că nu ştii obiceiul din localul meu, că aici nu se vorbeşte niciodată nimic în spatele oame-

nilor. La naiba ! aici ai nimerit-o rău. (Îi dădu restul.) Şaizeci.

— Scuză-mă, Mauricio ; încă o dată te rog să mă ierţi, spuse omul cu p.a. luînd cele şase monede. În seara asta toate îmi ies pe dos. Să vedem, poate că dacă dorm bine, mîine o să-mi meargă altfel. (Îşi puse portofelul la loc.) Deci pînă mîine, în pat.

— La revedere, dragă, zise Mauricio. Te-am iertat deja. Şi-ţi urez să ai parte de lună pînă acasă.

— Pe mîine, îşi luă rămas-bun Lucio.

Omul cu pantofii albi se opri un moment în prag pentru a aprecia poziţia lunii. Întoarse apoi privirea înăuntru şi îi dădu dreptate lui Mauricio, cu un zîmbet grav :

— Da, o să ţină pînă acasă. Atunci rămîne aşa.

Ridică braţul să salute şi plecă.

— Ce tip ! comentă Lucio de cum celălalt ieşi. Mi-e simpatic, îţi jur.

— Da, e o persoană minunată, aprobă Mauricio încet. Ai văzut ce nenorocit s-a simţit c-a vărsat ? M-a şi amuzat.

— A fost lovit în amorul propriu, fu de părere Lucio. Sau, cine ştie ? Poate i se pare o lipsă gravă de educaţie. Ceva este.

— Eu am mai cunoscut şi alţii ca el. Se îmbolnăvesc de cum fac ceva nepermis. Şi deşi n-au nici o vină, suferă la fel de mult.

— Ştiu. Sînt persoane cu o constituţie mai delicată, la care totul se localizează brusc în-

tr-un organ oarecare al corpului ; fie în ficat, fie în stomac sau în alt organ intern.

Fură surprinşi brusc de intrarea Justinei.

— Tată, n-ai de gînd să mănînci în seara asta ? S-a răcit totul. Şi n-a mai rămas aproape deloc jeratic ca să putem pune din nou la încălzit.

— O să mănînc, nu-ţi face griji.

— Păi eu şi mama ne culcăm imediat, aşa că te descurci singur.

Se întoarse brusc spre Lucio şi continuă :

— Iar dumneata ce mai faci aici, nu pleci ? (Luă un aer sever, în glumă.)

— Am aşteptat să vii tu, frumoaso, ca să mă dai afară.

— Bine ! Ziceam că ajunge ! (Mişcă braţul în semn de exces.) Că e deja destul timp de cînd eşti aici !

— Şi ce, mă arunci în stradă ?

— Eu, Doamne fereşte ! Asta-i treaba lui tata, în cazul în care iniţiativa nu pleacă de la dumneata, aşa cum ar trebui.

— Tu porunceşti aici mai degrabă decît tatăl tău. Cel puţin mie.

— Da, văd că pe tata ai pus stăpînire complet. Nu-l laşi nici să mănînce, nici să închidă localul, nici să se ducă la culcare, nici nimic. Stă aici tot timpul şi te soarbe din ochi. Păi crezi că toţi oamenii sînt ca dumneata, trăiesc cu aer ca fachirii din India ?

— Asta-i calomnie, Justinita, spuse Lucio rîzînd. Mănînc la fel ca ceilalţi oameni, numai c-o fac în felul meu.

— De-aia ai ajuns aproape ca o sperietoare ! Şi mie să nu-mi spui Justinita că am de două ori mai multe kilograme ca dumneata. (Schimbă tonul :) Bine, vă las ; faceţi ce vreţi. Eu mă duc să mă culc. Pe mîine, tată.

— La revedere, Justi, fata tatii, somn uşor.

— Şi mie ?

— Dumitale ? zîmbi Justina privindu-l de sus pe Lucio care era aşezat pe scaun. Nu-ţi spun nici noapte bună. Nu meriţi nici măcar atîta.

Intră în culoar.

Lucio se ridică şi începu să se întindă.

— Mi se pare, băiete, că am s-o ascult pe fiică-ta. Plec. Mîine am treabă.

— Tu ?

— Ce te miră aşa ?

— Păi cred şi eu că mă miră.

— Aş fi vrut să-ţi spun în momentul în care ar fi fost ceva sigur, dar pentru că a venit vorba, hai să-ţi zic. E o prostie, să nu-ţi închipui altceva, un amărît de serviciu de care am aflat din întîmplare zilele trecute.

— Spune odată ce e.

— Păi e vorba pur şi simplu să frămînt aluat de sărbători pentru trei sau patru sătuleţe de primprejur şi să fac gogoşi, turte şi alte minuni de astea, înţelegi ? El e un plăcintar care merge din sat în sat la sărbători, şi pe mine m-ar lua ca ajutor. Cu totul, vreo lună şi jumătate. Cîte cinci zile sau o săptămînă, cît putem sta în fiecare sat. Mîine mă duc să vorbesc cu omul, şi

dacă-mi convine, mă apuc de treabă. Ce părere ai ?

— Foarte bine. Dacă individul cîştigă bine, e o trebuşoară interesantă.

— E o afacere măruntă, bineînţeles, la scară mică, iar din punct de vedere al banilor nu mă aştept la cine ştie ce. Măcar să iasă acolo pentru micile vicii, nu crezi ? Singura mea teamă e vîrsta, ştii ? Pe urmă, tipul nici nu m-a văzut şi încă nu i s-a spus cîţi ani am. Discuţia s-a purtat prin alţii. Asta-i lucrul de care mă tem, poate tipul mă refuză zicîndu-şi că unul tînăr dă randament mai mare.

— Nu cred asta. Meseria contează. Ce are a face aici vîrsta ? Cu cît e cineva mai bătrîn, cu atît ai garanţia că are mai multă experienţă.

— Să vedem dacă e aşa cum spui tu. Mi-ar plăcea să fie aşa. Nici nu mai ştiu cîţi ani au trecut de cînd n-am mai băgat mîinile astea în făină şi în drojdie. Şi cu asta, am plecat glonţ. (Îşi sprijini mîinile ca să se ridice.) Cred că e deja foarte tîrziu şi trebuie să mănînci şi tu. Se ridică.

— Unu fără zece, spuse Mauricio.

Lucio se întinse ; trase de pantalonii boţiţi ce i se lipiseră de piele ; ridică de cîteva ori genunchii, cînd pe unul, cînd pe celălalt, ca să-şi dezmorţească picioarele.

— Mult noroc acolo. Să-mi zici cum a fost.

— Bine, pe mîine.

— Bineînţeles. O să vedem dacă nu se duce totul de rîpă. Noroc.

Lucio ieşi în drum şi urină interminabil sub lumina lunii care se pregătea să apună după dealurile Cosladei. Auzi cum în spatele lui se închidea uşa de la intrare, şi cînd porni din nou, dreptunghiul de lumină care ieşea din cîrciumă şi dispăruse. Şoseaua îl purta printre două livezi de măslini pînă chiar la gardurile din San Fernando. Zgomotul apei care cădea la stăvilar, acolo, jos, la rîu, încetă brusc să se mai audă, oprit de zidurile primelor case. Erau căsuţe foarte noi, din cărămidă netencuită, marea majoritate încă nelocuite.

„...Intră din nou în terenul terţiar şi primeşte din stînga rîul Henares, în localitatea Mejorada del Campo. La Vaciamadrid culege apele rîului Manzanares prin malul din dreapta, puţin mai jos de podul de la Arganda, iar în Titulcia rîul Tajuña, prin stînga. Trimite apă din debitul său în marele canal de irigaţie numit Real del Jarama, iar apoi, ajuns în luncile Aranjuezului, îşi oferă apele rîului Tajo care i le poartă spre apus, prin Portugalia, pînă în Oceanul Atlantic.“.

Madrid, 10 octombrie 1954
şi Madrid, 20 martie 1955

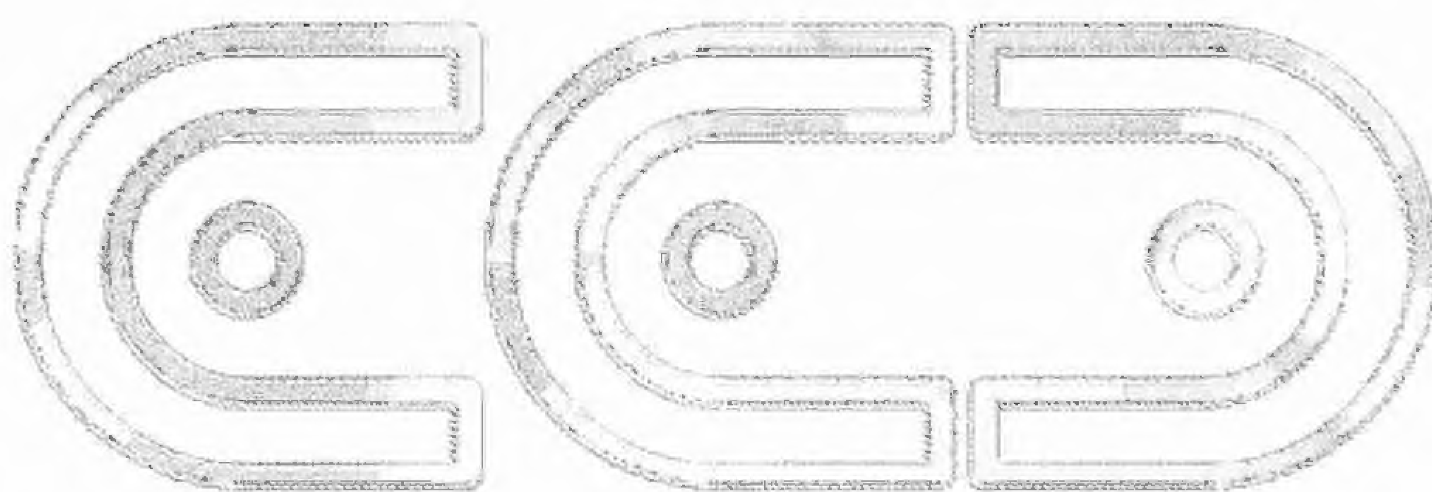
Lector : MIHAELA CIUNCAN
Tehnoredactor : NICOLAE ŞERBĂNESCU

Bun de tipar : 03.11.1981. Coli tipar 17,5.

Comanda nr. 10 331
Combinatul poligrafic „Casa Scînteii",
Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti,
Republica Socialistă România

Scanare și prelucrare digitală

de

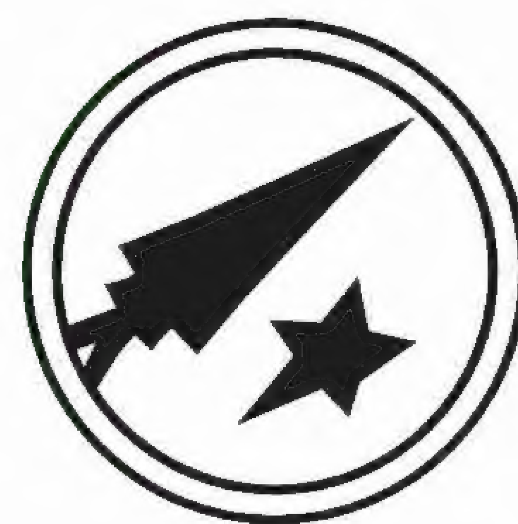
Anonim

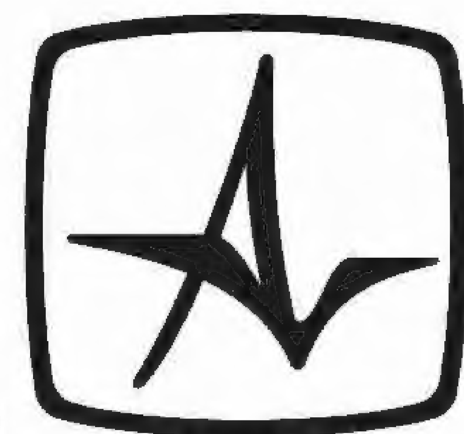
și

CAT Graur

Antwerpen

2024